6
16-d
19
01
Gaetano
Pensini
BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
6
13 B
4
[Bib]liotheca
[C]oll. Rom.
Societ. Jesu
17-6-4
19

QUINTI HORATII FLACCI POEMATA:

CUM COMMENTARIIS

JOH. MIN-ELLII.

Præmiſſo Aldi Manutii de Metris Horatianis Tractatu, & adjuncto Indice Rerum ac Verborum locupletiſſimo.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

VENETIIS, MDCCXLV.

Apud SIMONEM OCCHI.

Superiorum Permiſſu, ac Privilegio.

Nobiliſſimo, Ampliſſimo, ac Prudentiſſimo

V I R O

D. ADRIANO PRINS,

Civitatis Roterodamenſis Conſuli, Senatori, &c.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Ex affectu & officio inſcribit

JOANNES MIN-EL:

Nobiliſſime, Ampliſſime, Prudentiſſime Domine.

EX Poetis vix ullum reperias, qui non aut a vitio quidem turpitudineque animos avocet, ad virtutem autem & honeſtatem excitet atque acuat : aut mores corruptos emendet & corrigat : aut res vel moderate factas, vel magnifice fortiterque geſtas immortalibus laudibus efferat, atque ad ſempiternam memoriam conſecret : aut illuſtria virtutum exempla ex omni antiquitate repetita hujus ætatis hominibus ſuppeditet : aut homines calamitoſos, & gravibus fortunæ caſibus afflictos excitet atque extollat. Quis Philoſophus unquam vel diſtinctius, quid ſit virtus, quid vitium : quid turpe, quid honeſtum, diſputavit : vel planius honeſti pulchritudinem, inhoneſti deformitatem : ſapientiæ vim & utilitatem, inſipientiæ imbecillitatem atque incommoda diſputando demonſtra-

vit, quam Homerus divinis ſuis carminibus ante legentium oculos conſtituit? Quis hominum mores & motus: quis animantium naturas: quis ſola terrarum: quis æſtus & fluctus marinos: quis ventorum flatus: quis navigandi pericula tempeſtateſque adverſas: quis temporum varietates: quis præliorum imaginem: quis urbium oppugnationes: quis acies inſtructas: quis imperatorias virtutes: quis rationem moderandorum animorum: quis formam bene moratarum civitatum: quis denique omnium rerum, quæ hac univerſitate continentur, varietatem illuſtrius unquam Homero depinxit? Quid cæteros Poetas Lyricos, Tragicos, Comicos perſequar, quorum vel nomina commemorare longum ſit? ſed tamen quantum ex ſingulis generibus fructum, quantaque cum voluptate conjunctum percipiunt, qui in talium ſcriptorum lectione verſantur? Quid, quod Poetæ Principibus & Regibus cari fuiſſe dicuntur? ut Polycrati Samio Anacreon: Euripides Archelao: Scipionibus & Catoni majori Ennius: Cæſari Auguſto Virgilius, Varius, & hic, quem tibi nunc offerimus, Q. Horatius Flaccus: non Poeta unus de multis, ſed Poeta omnibus ſuis numeris perfectus atque abſolutus: ſummus, atque adeo ſolus in tota lingua Latina Lyricus: Satyrarum ſcriptor præſtantiſſimus atque excellentiſſimus: multiplici & varia rerum copia refertus: illuſtri verborum ſplendore illuminatus: ſententiarum pondere graviſſimus: ſcribendi elegantia politiſſimus ac puriſſimus: orationis figuris ornatiſſimus: in cudendis novis vocabulis ſine

invidia

invidia feliciſſimus, ſine vituperatione audaciſſimus : in Græcorum loquendi generibus imitandis liberrimus ac ſolutiſſimus : Nemo unquam Latinorum juſtitiam, fidem, continentiam, parſimoniam, patientiam paupertatis, contemtionem rerum humanarum laudavit ornatius : nemo injuſtitiam, perfidiam, libidinem, avaritiam, luxuriam vituperavit acerbius : nemo ad ſubeunda pro patria pericula inflammavit ardentius. Nemo neque ad virtutem acrius excitavit : neque a vitio gravius revocavit : nemo bellorum civilium calamitatem miſerabilius deploravit : nemo neque amores cantavit mollius ac tenerius, neque tempeſtivorum conviviorum hilaritatem deſcripſit floridius : nemo hominum ſuæ ætatis mores carpſit urbanius. Quid multis? Horatius ſine controverſia omnibus Poetis & Græcis & Latinis (Homero excepto) merito eſt anteponendus : in quo ſic dulcedo cum utilitate certat : ita ſuavitas gravitati par eſt, ut lectorem ſuis illecebris captum, ut in ſe continenter affixus inhæreat, pellicere poſſit. Hunc igitur, Vir Ampliſſime, Illuſtri nomini tuo inſcriptum ac dedicatum exhibeo : eum ea, qua offertur, fronte & mente ut accipias, fronte ſcilicet ſerena ac mente benevola, impenſe abs te efflagito. Cui autem rectius dicarem, quam tibi, qui ad omnem rationem humanitatis ita natus es, ut etiam modica ſpernere nequaquam poſſis; & me præterea tantis beneficiis affeciſti, quantis a tui ſimilibus, neſcio an æqualium meorum aliquis ornatus unquam fuerit. Et inſignis ergo tua in

me benignitas, & perpetua mea, qua te mortalium unum maxime colo, obſervantia ſuo quodam jure a me exigebat, ut quicquid eſſet laborum meorum, id omne tibi, cui me totum jampridem devovi, ſumma cum animi alacritate deferrem. Hunc igitur qualemcunque laborem meum, Vir Illuſtriſſime, hilari, ut ſoles, vultu; & exiguam hanc grati animi mei, pro maximis tuis in me beneficiis, ſignificationem ita me tibi detuliſſe exiſtimato, ut, quantum ad referendam gratiam mihi deeſt, tantum ad prædicandam & habendam voluntatis ſemper mihi ſupereſſe ſcias. Quod reliquum eſt, a te etiam atque etiam majorem in modum peto, ut me, quem in fidem clientelamque tuam ſemel recepiſti, deinceps etiam in gratia patrocinioque tuo retineas.

Roterodami, Idibus Novembris 1667.

ALDI

ALDI MANUTII
DE
METRIS HORATIANIS
TRACTATUS.

Carminum genera, quibus HORATIUS *in Odis utitur, ſunt undeviginti.*

PRIMUM genus: Ode 1. lib. I. quæ eſt monocolos. Sunt enim omnes verſus Choriambici Aſclepiadei tetrametri acatalecti: qui conſtant e ſpondeo, & duobus choriambis, & pyrrhichio, vel jambo: hoc modo,

Mæce -- nas atavis -vv- edite re-vv-gibus vv
O & -- præſidium & -vv- dulce decus -vv- meum vv

Primi generis Odæ 3.

Lib. I. Ode 1. Lib III. Odæ 31. Lib. IV. Ode 8.

SECUNDUM genus: ut Ode 2. quæ eſt dicolos tetraſtrophos. Primi quique tres verſus ſunt hendecaſillabi Sapphici pentametri acatalecti: qui conſtant e trochæo, ſpondeo, dactylo, & duobus trochæis: vel ſpondeo ultimo: ſic,

Jam ſa-vtis ter -- ris nivis -vv atque -v diræ--
Grandi -v nis mi--ſit pater -vv & ru -v bente -v
Dexte -v ra ſa--cras jacu-vv latus -v arces--

Quartus autem quiſque Adonius dimeter catalecticus, ex dactilo & ſpondeo vel trochæo: ſic,

Terruit -vv urbem--

Secundi generis Odæ 26.

I. 2. 10. 12. 20. 22. 25. 30. 32. 38. II. 2. 4. 6. 8. 10. 16. III. 8. 11. 14. 18. 20. 22. 27. IV. 2. 6. 11. Epod. 18.

TER-

TERTIUM Genus: ut Ode 3. quæ eſt dicolos diſtrophos. Primus quiſque verſus Choriambicus Glyconius trimeter acatalectus: conſtans e ſpondeo, choriambo, & pyrrhichio, vel jambo: ſic,

Sic te — diva potens -vv- Cypri v-

Secundus vero quiſque, Choriambicus, Aſclepiadeus tetrameter acatalectus: e ſpondeo, duobus choriambis, & pyrrichio, vel jambo: ſic,

Sic fra—tres Helenæ -vv- lucida ſi-vv-dera vv

Tertii generis Odæ 12.

I. 3. 13. 19. 36. III. 9. 15. 19. 24. 25. 28. IV. 1. 3.

QUARTUM genus: ut Ode 4. quæ eſt dicolos diſtrophos. Primus quiſque verſus Dactylicus Archilochius heptameter acatalectus, conſtans e quatuor primis pedibus ſpondeis, vel dactylis, indifferenter, ut in verſu Heroico: deinde e tribus trochæis, vel ſpondeo ultimo: ſic,

Solvitur-vv acris hy-vv ems gra—ta vice-vv veris-v & Fa-v voni—

Secundus vero quiſque eſt Archilochius, conſtans ex penthemimeri jambica, id eſt, ex jambo vel ſpondeo, jambo, & ſyllaba. Deinde e tribus trochæis, vel ſpondeo: ſic,

Trahunt v- que ſic v- cas - machi-v næ ca-v rinas—

Quarti generis Ode una.

I. 4.

QUINTUM genus: ut Ode 5. quæ eſt tricolos tetraſtrophos. Primi quique duo verſus ſunt Aſclepiadei, qualis ille, *Mæcenas atavis edite regibus*. Scanduntur enim ſic,

Quis mul—ta gracilis-vv- te puer in -vv- roſa v-
Perfu—ſus liquidis -vv- urget odo-vv-ribus vv

Ter-

Tertius autem quiſque eſt Pherecratius Heroicus trimeter acatalectus: conſtans e ſpondeo, dactylo & ſpondeo: ſic,

Grato— Pyrra ſub-vv antro—

Quartus vero quiſque eſt Glyconius: qualis ille, *Sic te Diva potens Cypri*. Scanditur enim hoc modo,

Cui fla—vam religas -vv- comam v-

Quinti generis Odæ 7.

I. 5. 14. 21. 23. III. 7. 13. IV. 13.

SEXTUM genus: ut Ode 6. quæ eſt dicolos tetraſtrophos. Primi quique tres verſus ſunt Aſclepiadei, qualis ille, *Mæcenas atavis edit regibus*. Scanditur enim hoc modo,

Scribe—ris Vario-vv- fortis & ho-vv-ſtium vv
Victor — Mæonii -vv- carminis a-vv-lite vv
Quam rem — cunque ferox -vv- navibus aut -vv- equis v-

Quartus autem Glyconius, qualis. *Sic te diva potens Cypri*. Scanditur ſic,

Miles — te duce geſ-vv-ſerit vv

Sexti generis Odæ 9.

I. 6. 15. 24. 33. II. 12. III. 10. 16. IV. 5. 12.

Septimum genus: ut Ode 7. quæ eſt dicolos diſtrophos. Primus quiſque verſus eſt Heroicus hexameter catalecticus in duas ſyllabas: conſtans e ſex pedibus, dactylo & ſpondeo indifferenter in omnibus locis: quanquam in quinto aliquando ſpondeus ponitur, & in ſexto dactylus: ubi etiam ſæpe pro ſpondeo trochæus admittitur: Sed de verſu Heroico multa diximus in inſtitutionibus noſtris Grammaticis. Scanditur aut ſic,

Lauda—bunt ali-vv i cla—ram Rhodon -vv aut Mity-vv lenen—

Secundus autem quiſque eſt dactylicus Alcmanius tetra-

tetrameter catalecticus, habens quatuor ultimos pedes Heroici verſus, ſic,

Aut Ephe-vvſum, bima-vv riſve Co-vv rinthi—

Septimi generis Odæ 3.

I. 7. 28. Epod. 12.

OCTAVUM genus: ut Ode 8. lib. 1. quæ eſt dicolos diſtrophos. Primus quiſque verſus eſt Ariſtophanius dimeter acatalectus: conſtans e choriambo & bacchio, ſive amphimacro: hoc modo,

Lydia dic -vv- per omnes v—

Secundus autem quiſque eſt Choriambicus Alcaicus tetrameter acatalectus: conſtans ex epitrito ſecundo, duobus choriambis, & bacchio, ſive amphimacro, hoc modo,

Te Deos o-v-ro Sybarim -vv- cur properes -vv- amando v—

Octavi generis Ode unica.

I. 8.

NONVM genus: ut Ode 9. quæ eſt tricolos tetraſtrophos. Primi quique duo verſus ſunt Dactylici Alcaici acatalecti; qui conſtant ex penthemimeri jambica, id eſt, jambo & ſyllaba, quæ dicitur cæſura: deinde e duobus dactylis, vel ultimo amphimacro: hoc modo,

Vides v- ut al v-ta - ſtet nive -vv candidum -vv
Sora v- cte, nec v- jam - ſuſtine -vv ant onus -vv

Tertius autem quiſque eſt Jambicus Archilochius dimeter hypercatalectus: conſtans quatuor pedibus: primo & tertio, jambo vel ſpondeo: ſecundo & quarto, jambo duntaxat, deinde ſupereſt ſyllaba, hoc modo,

Sylvæ — labo v- rantes — gelu v- que v

Quartus autem quiſque eſt Dactylicus Alcaicus acatalectus: conſtans ex Dimetro Heroico, & dimetro Trochaico, id eſt, e duobus dactylis, & duo-

duobus trochæis : vel ultimo ſpondeo; hoc modo,

Flumina -vv conſtite -vv rint a -v cute -

Noni generis Odæ 37.

I. 9. 16. 17. 26. 27. 29. 31. 34. 35. 37. II. 1. 3. 5. 7. 9. 11. 13. 14. 15. 17. 19. 20. III. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 17. 21. 23. 26. 29. IV. 4. 9. 14. 15.

DECIMUM genus : ut Ode 11. quæ eſt monocolos. Sunt enim omnes verſus Choriambici Achaici pentametri acatalecti : qui conſtant e ſpondeo, tribus choriambis, & pyrrhichio, vel jambo : hoc modo,

Tu ne – quæſieris -vv- ſcire nefas -vv- quem mihi quem -vv- tibi vv
Finem – Dii dederint -vv- Leuconoe -vv- nec Babylo -vv- nios v-

Decimi generis Odæ 3.

I. 11. 18. IV. 10.

UNDECIMUM genus : ut Ode 18. libri II. quæ eſt dicolos diſtrophos. Primus quiſque verſus eſt jambicus Archilochius dimeter acatalectus : conſtans amphimacro, & duobus jambis, vel ultimo pyrrhichio : hoc modo,

Non ebur -v- nequ' au v reum v-

Secundus quiſque verſus eſt Jambicus Archilochius trimeter catalecticus : conſtans e quinque jambis & ſyllaba recepto tamen in locis imparibus etiam ſpondeo : hoc modo,

Mea v- reni v- det in v- domo v- lacu v- nar v

Undecimi generis Ode una.

II. 18.

DUODECIMUM genus : ut Ode 12. libri tertii, quæ eſt dicolos triſtrophos. Primi quique duo verſus ſunt Ionici a minore, Sapphici, trimetri acatalecti, qui conſtant e tribus Jonicis, a minore, vel ultimo pæone tertio : hoc modo,

Miſerar'

Miſerar' eſt vv— nequ' amori vv— dare ludum vv—
Neque dulci vv— mala vino vv— laver' aut ex vv—

Tertius item verſus eſt Jonicus a minore, Saphicus, acatalectus, ſed tetrameter: conſtans e quatuor Jonicis, a minore: hoc modo,

Animari vv— metuentes vv— patriæ ver vv— bera linguæ vv—

Duodecimi generis Ode una.

III. 12.

DECIMUMTERTIUM genus: ut Ode 7. libri IV. quæ eſt dicolos diſtrophos. Primus quiſque verſus eſt Heroicus hexameter catalecticus: qualis: *Laudabunt alii claram Rhodon, aut Mitylenen*, hoc modo,

Diffu — gere ni-vv ves rede-vv unt jam — gramina -vv campis —

Secundus quiſque eſt Dactylicus Archilochius dimeter hypercatalectus: conſtans duobus dactylis & ſyllaba: hoc modo,

Arbori-vv buſque co-vv mæ-

Decimitertii generis Ode una.

IV. 7.

DECIMUMQUARTUM genus: ut lib. V. Ode 1. quæ eſt dicolos diſtrophos. Primus quiſque verſus eſt Jambicus Hipponacteus trimeter acatalectus: conſtans e ſex Jambis: recepto tamen in locis imparibus etiam ſpondeo: hoc modo,

Ibis — Libur v- nis in — ter al v- ta na v- vium vv

Secundus quiſque eſt Jambicus Archilochius dimeter acatalectus, conſtans e quatuor jambis, recepto tamen in locis imparibus etiam ſpondeo: hoc modo,

Ami v- ce pro v- pugna — cula vv

Decimiquarti generis Odæ 10.

Epod. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.

DECI-

DECIMUMQUINTUM genus : ut Ode 11. quæ eſt dicolos diſtrophos. Primus quiſque verſus eſt Jambicus Hipponacteus trimeter acatalectus : qualis ille, *Ibis Liburnis inter alta navium*, hoc modo,

Pecti -- nihil v- me ſic -- ut an v- tea v- juvat vv

Secundus vero quiſque eſt Sapphicus: conſtans penthemimeri heroica & dimetro jambico, id eſt, e duobus dactylis, & ſyllaba, deinde e quatuor jambis : recepto tamen in locis imparibus etiam ſpondeo : hoc modo,

Scribere -vv verſicu -vv los - amo v- re per v- culſum -- gravi v-

Decimiquinti generis Ode una.

Epod. 11.

DECIMUMSEXTUM genus : ut Ode 13. quæ eſt dicolos diſtrophos. Primus quiſque verſus eſt Heroicus hexameter catalecticus : qualis ille, *Laudabunt alii claram Rhodon, aut Mitylenen :* hoc modo,

Horrida -vv tempe -- ſtas cœ -- lum con -- traxit & -vv imbres --

Secundus vero quiſque eſt Archilochius, conſtans dimetro jambico, & penthemimeri Heroica, id eſt, e quatuor jambis : recepto tamen in locis imparibus etiam ſpondeo. Deinde e duobus dactylis, & ſyllaba : hoc modo,

Niveſ v- que de v- ducunt -- Jovem v- nunc mare -vv nunc ſilu -vv æ.

Decimi ſexti generis Ode una.

Epod. 13.

DECIMUMSEPTIMUM genus : ut Ode 14. quæ eſt dicolos diſtrophos. Primus quiſque verſus eſt, qualis, *Laudabunt alii claram Rhodon, aut Mitylenen :* hoc modo,

Mollis in -vv ertia -vv cur tan -- tam dif -- fuderit -vv imis --

Secundus autem quiſque eſt Jambicus Archilo-

chius

chius dimeter acatalectus: quali ille, *Amico propugnacula*: hoc modo,

Obli--vio v-nem ſen--ſibus vv

Decimi ſeptimi generis Odæ 2.

Epod. 14. 15.

DECIMUMOCTAVUM genus: ut Odæ 16. quæ eſt dicolos diſtrophos. Primus quiſque verſus eſt Heroicus hexameter: hoc modo,

Altera -vv jam teri-vv tur bel--lis ci--vilibus-vv ætas--

Secundus vero quiſque eſt Jambicus Hipponacteus trimeter: qualis ille, *Ibis Liburnis inter alta navium*. Quanquam in hac Ode ſecundus quiſque verſus conſtat e ſolis jambis, quod ſemel tantum legitur feciſſe Horatius. Quamobrem verſus ille, *Eamus omnes execrata civitas*, ſic eſt legendus, *Eamus omnis execrata civitas*. Quod & Porphyrioni placet, ut ſit figurata locutio, *Eamus omnis civitas execrata hæc & qua poterant reditus abſcindere dulces*. Sunt enim omnes jambi hoc modo,

Suis v- & ipv-ſa Rov-ma viv-ribus v- ruit vv

Decimi octavi generis Ode una.

Epod. 16.

UNDEVIGECIMUM genus: ut Ode 17. quæ eſt monocolos. Sunt enim omnes verſus Jambici Hipponacti trimetri acatalecti: qualis ille, *Ibis Liburnis inter alta navium*, hoc modo,

Jam j' ef--ficav-ci do--manus v- ſcienv-tiæv-
Supplex -- & ov-ra re--gna per v- Proſer--pinæ v-

Undevigeſimi generis Ode una,

Epod. 17.

Q. HORATII FLACCI CARMINUM SEU *ODARUM

LIBER PRIMUS.

Ode I. Πραγματική.

Ad MÆCENATEM.

Aλίοις alia delectant : Horatius vero Poetæ nomen, præſcrtim Lyrici, affectat, tamquam ſibi honorificentiſſimum futurum ; præſertim ſi eo dignus, vel ipſius Mæcenatis judicio, cenſeatur.

Monocolos.

1 M*Æcenas*, 2 *atavis edite* 3 *regibus*,
O & 4 *præſidium*, & 5 *dulce* 6 *decus meum*!

* Hæc vox deducitur a Græco vocabulo ἀοιδὴ, contracto in ᾠδι, id eſt, *cantus* : & hoc ab ἤοιδα præterito medio verbi ἀείδειν, id eſt, *canere*, quod proprium eſt Poetis.

1 Hic fuit eques Romanus. Ita ſingulis partibus operis Georgici a Virgilio appellatur. Exordium a natalibus Mæcenatis, cum grata beneficii atque accepti honoris commemoratione : ut qui per Mæcenatem ſit Auguſto gratus factus & familiaris. 2 Qui antiquis regibus prognatus es. Fuit enim Mæcenas filius Menodori, qui Cæſari contra Pompejum fuit auxilio ; cui Menippus pater fuit, filius Cecinnæ regis Etruſcorum, qui fuit atavus Mæcenatis. De quorum claritate vide quatuor verſus Sat. 6. l. 1. primos. 3 Ex regibus Etruſcis. Od. 29. l. 3. *Tyrrhena regum progenies*. Propert. l. 3. *Mæcenas eques Etruſco de ſanguine regum*, &c. Synecd. gen. pro ſpc. 4 Tutela, columen, vel propugnatio mea. Sic Ep. 1. l. 1. *rerum tutela mearum*, *Cum ſis*, &c. Et Od. 1. l. 2. *inſigne mæſtis* præſidium *reis*, id eſt, tutela. Metaph. a munitionibus urbium & locorum, quæ vallis & mœnibus, expugnatu & everſu difficilibus, cinguntur, præſidioque firmantur, ad quamvis opem indicandam. Sed hic præter Metaph. eſt quoque Meton. qua effectum ponitur pro efficiente, id eſt, cuſtodia pro cuſtode & conſervatore, & *decus* pro exornatore Poetæ. 5 Metaph. a fructibus maturitate ſuavibus, & aures magnoperè delectantibus. 6 Ornamentum : quia *Principibus placuiſſe viris non ultima laus eſt*. Sic & Virg. ad Mæc. 2. Georg. *O* decus, *o famæ merito pars maxima noſtræ*.

1 Sunt, quos 2 curriculo 3 pulverem Olympicum
Collegiſſe juvat : 4 metaque 5 fervidis
7 Evitata rotis, 8 palmaque 9 nobilis
10 Terrarum Dominos 11 evehit ad Deos.
12 Hunc, ſi 13 mobilium 14 turba Quiritium
15 Certat 16 tergeminis tollere honoribus;
17 Illum, 18 ſi proprio condidit horreo
19 Quicquid de Libycis verritur 20 areis,

1 Quidam. 2 Curru. 3 Olympicum certamen, in honorem Jovis Olympii ab Hercule filio poſt Augeam devictum in Elide direpta inſtitutum, exercuiſſe, inque illo velocibus equis curriculo conjunctis contendiſſe, & hujuſmodi curſu agonalem pulverem cumulatim in altum excitaſſe delectat. Synecd. ſpe. pro quolibet certamine. Nam proprie illud eſt Luctatorum, qui oleo uncti manus & mēbra oblinunt pulvere ad facilius antagoniſtas ἀλειφθέντας, id eſt, *unctos* etiam comprehendendum, & ad laſſitudinem tollendum. Inter reliquos Græciæ ludos longe celeberrimi fuerunt Olympici: qui ludi magno conventu totius Græciæ, certamine equeſtri, quinto anno celebrari conſueverunt in honorem Jovis Olympici. 4 Terminus lapideus in circo poſitus, ad quem currus & curſus flectendus eſt. *Metæ* & *palmæ*, rebus immotis atque inanimatis, tribuitur motus & ſenſus, id eſt, accedentes ad metam proximi reliquorum concurſatorum immortalem ſibi pariunt gloriam & honorem. 5 Vehementi curſu & vertigine calentibus. Sic Virg. 11. Æn. *Frænaque*, ferventeſque *rotas*, nimio ſc. curſu. Idem Georg. 3. *volat vi* fervidus *axis*. 6 Singulari ſolertia declinata. Curruli certamine contendentium prima ac præcipua cautio eſt, ut in ipſo curſus flexu contingere quidem metam videantur, non impingant tamen. In illo ſumma artis laus; in hoc ſummum etiam vitæ periculum. Omnis ergo in circumagendo ad metam certantium labor conſiſtit. 7 Curriculi. 8 Sublimis victoria, quæque homines nobiles facit. Meton. ſigni. pro celebri victoria ſignificata, cujus inſigne fuit corona ex frondibus palmæ contexta. 9 Meton. effe. pro effic. quod palma victores claros reddat. 10 Romanos Imperatores. Virg. 1. Æn. *Romanos rerum dominos, gentemque togatam*. 11 Ad cœlum extollit, Diis æquiparat. Hyperbolica eſt alleg. e Metaph. 12 Alium, quem ſollicita ambitio exercet, ſc. *nunquam dimoveas*. 13 Inconſtantium in ſuffragiis ferendis. Sic Cic. Ep. 2. l. 5. *Nec in te, ut ſcribis, animo fui* mobili, *ſed ita ſtabili, ut in mea erga te voluntate, etiam deſertus ab officiis tuis, permanerem*, Unde Cic. pro Mur. *Quod enim fretum, quem Euripum tot motus, tantas, tam varias habere putatis agitationes fluctuum, quantas perturbationes, & quantos æſtus habet ratio comitiorum? Dies intermiſſus unus, aut nox interpoſita ſæpe perturbat omnia, & totam opinionem parva nonnunquam commutat aura rumoris*, &c. 14 Confuſa illa multitudo civium Romanorum. 15 Certatim ſtudet. 16 Honoribus ampliſſimis & maximis, vel Ædilitate majore, Prætura, & Conſulatu in cœlum uſque efferre & extollere : vel, *honoribus*, id eſt, ad honores. Synecd. ſpe. vel finiti numeri pro infinito. 17 Alium hominem, qui agriculturam exercet. 18 Si ſemel laborum ſuorum fructum recepit, & ſuo horreo omnis generis frumentum repoſuit. 19 Quicquid verrendo colligitur ex agris fertilibus, cujuſmodi ſunt in Libya regione frumenti feraciſſima. Synecd. ſpe. pro genere. 20 Agris latis, planis & apricis. *Area* proprie locus eſt, ubi frumenta ſecta teruntur & areſcunt: indeque *area* dicta eſt. Ad hujus ſimilitudinem locus in urbe purus ſine ædificio *area* dicitur.

Gau-

Gaudentem patrios 1 *findere ſarculo*
Agros : 2 *Attalicis conditionibus*
Nunquam dimoveas , 3 *ut* 4 *trabe Cypria*
5 *Myrtoum* 6 *pavidus nauta* 7 *ſecet mare* .
8 *Luctantem Icariis fluctibus* 9 *Africum*
10 *Mercator metuens* , 11 *otium* , 12 *& oppidi*
Laudat rura ſui : 13 *mox* 14 *reficit rates*
Quaſſas , 15 *indocilis pauperiem pati* .
16 *Eſt* , 16 *qui nec veteris pocula Maſſici* ,
18 *Nec partem* 19 *ſolido* 20 *demere de die*
18 *Spernit* ; *nunc* 21 *viridi* 22 *membra ſub* 23 *arbuto*
22 *Stratus* , *nunc* 24 *ad aquæ lene* 25 *caput* 26 *ſacræ* .

1 Ligone , vel ferramento illo bicorni fodiendo colere & invertere. Synecd. ſpe. nullus enim ager unica cultura & inſtrumento contentus eſſe ſolet. Vult primum arari, deinde ſeri, poſt occari , tum nocentibus herbis expurgari, meti denique. 2 Hunc nunquam a vitæ ſuæ propoſito abducas , quamvis regias illi opes , quas Attalus, Pergami totiuſque Aſiæ rex ditiſſimus , poſſedit , offeras. Synecd. ſpe. pro ampliſſimis opibus , ad quarum oblatam ſibi conditionem nunquam deſcenderet. 3 Ut ad navigationem animum applicet. 4 Navi aliqua Cyprum inſulam petente , vel navi ex trabibus Cypriis compacta. Synecd. mem. Meton. mat. & Synecd. ſpe. Virg. 3. Æn. *Vela damus* , *vaſtumque cava* trabe *currimus æquor* , 5 Creticum , *a Myrtoo* , Oenomai regis Arcadiæ auriga , in illud præcipitato , ſic appellatum : eſtque maris Ægei pars. Synecd. ſpe. pro quovis mari navigatione trajiciendo ad mercaturam emendo & vendendo faciendam. 6 Ob adverſas tempeſtates & naufragii metum anxius. 7 Navigare ſuſtineat. Metaph. ab acutis inſtrumentis corpora dividentibus. 8 Confligentem , contendentem cum fluctibus maris Icarii. Helleniſmus . Sic enim Græci, παλαίω σοι , *luctor tibi* , id eſt, tecum. Ita Od. 3. l. 1. *Decertantem Aquilonibus*. Metaph. ab Athletis vel a palæſtritis. 9 Impetuoſum illum ventum , ab occaſu hyberno flantem : de quo Virg. 1. Æn. *creberque procellis* *Africus*. Synecd. ſpe. pro vehementiſſimo quoque vento: qualis eſt in *Icariis*, id eſt, fluctibus maris cujuslibet. 10 Qui externis peregrinationibus & negotiationibus lucra rerum ſuarum acquirit. 11 Agricolarum vitam tranquillam , ab omni periculo & tumultu remotam. 12 Patriæ ſuæ urbis. 13 Ubi præteriti naufragii timor remiſit. 14 Reſtaurat naves paulo ante naufragio & violentia Africi venti disjectas ac laceras , atque ita rurſus ſe ac ſua mari ventiſque committit. 15 Qui neque adverſa tempeſtate , neque naufragio, neque ullis maris incommodis patientiam paupertatis & frugalis vitæ doceri poteſt. Helleniſmus. 16 Alius. 17 Qui lautiori vita delectatur , ita ut capaciora pocula optimi & nobiliſſimi Campaniæ montis vini evacuare non recuſet. In *Maſſici* eſt Synecd. ſpe. pro optimo quoque vino. 18 Amat , exoptat. Litote. Ut Virg. *Munera nec ſperno*. 19 Integro, adminiſtrandis ſine intermiſſione rebus dicato. 20 Detrahere , auferre aliquot horas, & voluptati dare. Anaphora. 21 Frondenti, amœna & conviviis idonea. 22 Habens membra ſtrata. Virg. 1. Æn. *oculos ſuffuſa nitentes*. Synecdoche. 23 Synecd. ſpe. pro quavis arbore. 24 Prope principium & originem vivi & perennis fontis leniter fluentis, ſuoque ſtrepitu ſomnum ſuadentis, recubans. 25 Metaph. ab animalibus, pro leni ſcaturigine fontis. 26 Omnis fons in origine ſacer eſt.

1 Multos caſtra juvant, 2 & lituo tubæ
3 Permiſtus ſonitus, bellaque 4 matribus
Deteſtata. Manet ſub 5 Jove frigido
6 Venator, 7 teneræ 8 conjugis 9 immemor:
Seu viſa eſt 10 catulis 11 cerva fidelibus,
Seu 12 rupit 13 teretes 14 Marſus aper 13 plagas.
15 Me 16 doctarum 17 ederæ 18 præmia 19 frontium
Dis 19 miſcent ſuperis: me 20 gelidum 21 nemus,
22 Nympharumque 23 leves cum 23 Satyris Chori
25 Secernunt populo: 26 ſi neque tibias

1 Multi exercitio rei militaris delectantur. 2 Et claſſicum, horribiliſque ille tubæ, quo pedites accenduntur, ſonitus, cum lituo illo, cujus acuto ſonitu equites inſtigantur, confuſus. *Lituus* enim equitum eſt, & incurvus; *tuba* peditum & directa. 3 Metaph. a liquoribus, qui fere comprehenduntur hiſce tribus, *vino*, *aqua*, *oleo*, quæ proprie dicuntur miſceri. 4 A matribus, id eſt, quæ matres execrantur, propter filiorum ſuorum interitum. Sic Od. 16. Epod. *Parentibuſque abominatus Hannibal*. 5 Sub dio in aere nocturno, ſub cœlo excubat. Virg. 2. Georg. *Et jam maturis metuendus* Juppiter *uvis*. Meton. ſubj. pro adj. id eſt, poſſeſſor pro poſſeſſo cœlo, Jovis domicilio & patrimonio partitione regni paterni: quandoquidem ex hæreditate Saturni liberis ipſius diſpertita *Jovi* obtigit regio mundi ſuprema, mare *Neptuno*, tartara & obſcura caligo *Plutoni*. 6 Sic Cic. 2. Tuſc. *Pernoctant venatores in nive, in montibus uri ſe patiuntur*. 7 Delicatæ ſuæ & nuper in matrimonium ductæ uxoris oblitus. 8 Synecd. gen. pro ſpe. uxore, quia maritus dicitur etiam conjux. 9 In *Venator* & *immemor* eſt Epiſtrophe. 10 A canibus ſuis venaticis. 11 Quam inſequi & capere ſtudet. 12 Atque ita effugit. 13 Retia ex rotundis & oblongis funibus connexa. 14 Prægrandis aliquis & ferox aper, quem rurſus illaqueare & capere ſtudet. Species pro genere. *Marſi* Apuliæ populi ſunt. 15 Horatium. Anaphora. Nunc dicit, ſe longe alio ſtudiorum genere recreari, quod immortalem laudem & gloriam ſibi propoſitam habet. 16 Doctorum capitum, id eſt, doctorum virorum, ſc. Poetarum, quorum ederæ ſunt præmia. Synecd. mem. 17 Coronæ ederaceæ, quibus eximii Poetæ coronantur. Unde Ep. 3. l. 1. *ſeu condis amabile carmen, Prima feres ederæ victricis præmia*. Meton. materiæ. 18 Quæ ſunt præmia & redimicula. 19 Diis immortalibus, quorum aræ & ſtatuæ etiam ſuis frondibus exornantur, parem faciunt: cum mei etiam ingenii monumenta æterna & immortalia futura ſint. Alleg. Hyperbolica e Metaph. quibus ſenſus & judicium rebus inanimatis datur. 20 Umbroſum. 21 Parnaſſus vel Helicon. Synecd. gen. ac præterea Meton. ſubj. pro Diis Sylvanis & Faunis, quos & Nymphas in ſeceſſu Poetæ cantant. 22 Nemoralium & in ſylvis degentium. 23 In ſaltando celeres. 24 Faunis & Diis Sylvanis. 25 A vulgo ſeparant, ut cæteris hominibus præſtantem. Utitur hoc verbo de Arte Poet. *Publica privatis* ſecernere: & Od. 3. l. 3. *qua medius liquor* Secernit *Europen ab Afro*. 26 Siquidem Muſis ita viſum eſt, quarum favore hæc beneficia conſecutus ſum; nulla ratione illa mihi attribuens vel arrogans. Eſt hic quædam *ἐπανόρθωσις*, qua prius dictum audax corrigit, dum ſe Lyra ſua Diis parem fieri prædicavit, quod nunc ſibi dicit aſſumere cum bona venia & voluntate Muſarum.

1 *Euterpe* 2 *cohibet*, *nec* 3 *Polyhymnia*
4 *Lesboum* 5 *refugit tendere barbiton*.
6 *Quod ſi me Lyricis vatibus* 7 *inſeres*,
Sublimi feriam ſidera 8 *vertice*.

1 Una ex Muſis, eaque jucunda. 2 Carminis ſuavitatem mihi denegat. 3 Muſarum altera, quæ cantus ſuavitate Poetas immortales reddit, inſtrumentum illud ſeptem chordarum, quo Alcæus & Sappho, eximii Lyrici, ex Leſbo inſula oriundi, immortalem gloriam invenerunt, intendere & plectro percutere recuſat. 4 Alleg. e Meton. pro carmine Alcaico & Sapphico tibia lyraque decantando. 5 Metaph. a re militari, ubi prælio victi aut inferiores viribus refugio quærunt ſibi ſalutem. In *barbiton* eſt Synecd. inte. pro fidibus & chordis, e quibus hoc inſtrumentum Muſicum conſtat. 6 Quod ſi tu, optime Mæcenas, me illo tuo limato judicio dignum judicas, qui in numerum Lyricorum Græcorum Latinus Poeta Lyricus recipiat, mihi in cœlum inter ſydera receptus videbor, & vertice capitis alto cœlum tangam, inque omnium oculis, ore & admiratione ero: ſc. immortali fama ſuper æthera notus. 7 Metaph. ab inſitione plantarum. 8 Hyperbolica eſt Alleg. e perpetuis Meton. ſubj. pro adjunctis verſibus Poetæ, qui ab omnibus celebrabuntur ad immortalitatem uſque. Unde illud Ennii: *Nemo me lachrymis decoret, nec funera fletu Faxit, cur? volito vivus per ora virum?*

Ode II. Προσευκτική.

Ad AUGUSTUM CÆSAREM.

In vindictam Julii Cæſaris occiſi multæ tempeſtates Pop. Romano immittuntur. Unica Imperii ſpes in Auguſti incolumitate conſtituitur.

Dicolos tetraſtrophos.

1 J*Am ſatis terris*, *nivis*, *atque* 2 *diræ*
Grandinis 3 *miſit* 4 *Pater*: *&* *rubente*
5 *Dextera* 6 *ſacras jaculatus arces*,
7 *Terruit* 8 *urbem*:
9 *Terruit gentes*, 10 *grave ne rediret*

1 Satis jam pœnarum Diis iratis dedimus ob miſerandam illam & indignam cædem optimi Principis C. Julii Cæſaris, in curia Romana viginti tribus vulneribus a civibus Romanis, harum calamitatum autoribus, confoſſi. 2 Horrendæ, formidandæ, ut a Jovis iram provenientis. 3 Immiſit. 4 Hominum & Deorum, id eſt, Jupiter Synecd. gen. 5 Ignito fulmine armata, ſive fulmine ex igne rubente. Meton. effic. pro jactu fulminis rubicundo, quo firmiſſima quæque diruuntur. 6 Cum Capitolium vel Templa Deorum fulmine percuſſerit. Synecd. periphraſis. Sic Od. 12. l. 3. *jaculáris cervos*. 7 Romam, id eſt, civibus Romanis timorem incuſſit. Anadiploſis. 8 Meton. primum ſubj. pro urbanis: deinde Synecd. gen. pro civibus Romanis, quibus *gentes* opponuntur, ut τὰ ἔθνη τοῖς πολίταις. 9 Nec cives Romanos ſolum, ſed etiam finitimos populos pavore immiſſo perturbavit, metuentes, ne, &c. 10 Ne lamentabile & calamitoſum tempus eluvionis rediret, cum Pyrrha, Epimethei filia, & Deucalion maritus, ſoli ex univerſo hominum genere relicti, Parnaſſum montem conſcenderent, ibi ut ſe tutos ab aquarum vi conſervarent.

1 Sæculum Pyrrhæ, nova 2 monſtra queſtæ,
Omne cum 3 Proteus 4 pecus egit altos
5 Viſere montes:
6 Piſcium & ſumma genus hæſit 7 ulmo,
Nota quæ 8 ſedes 9 fuerat 10 columbis:
Et 11 ſuperjecto pavidæ natarunt
11 Æquore damæ.
Vidimus 12 flavum Tiberim, retortis
13 Littore Etruſco violenter undis,
Ire dejectum 14 monumenta Regis,
Templaque 15 Veſtæ:
16 Iliæ dum ſe nimium 17 querenti
18 Jactat ultorem: 19 vagus, & 20 ſiniſtra
Labitur ripa [Jove 21 non probante] 22 Uxorius amnis.
23 Audiet cives acuiſſe 24 ferrum,
Quo graves 25 Perſæ melius perirent;
Audiet pugnas, 26 vitio parentum

1 Meton. rei ſubjectæ pro caſibus & eventis, quæ fuerunt ætate Pyrrhæ. 2 Quæ res nunquam antea viſas & auditas, & prodigia ſuo tempore contigiſſe doluit. Sic Cicer. pro Flac. *Non enim* omnia, *quæ dolemus*, eadem queri *poſſumus*. Metaph. a rebus, quæ præter naturam accidunt, ut aſcenſus piſcium in montes & arbores, &c. 3 Oceani & Tethyos verſipellis filius. 4 Vitulos marinos & armentum ſublimes montes, undis eo pertingentibus, luſtrare impulit. Syn. gen. pro aquatilibus. 5 Ad videndum. Helleniſmus: *ἦγε ἐπισκέπτεσθαι*. 6 Reliquorum. 7 More avium, in arboribus nidificantium, conſtitit. Synecd. ſpe. pro quavis arbore. 8 Domicilium. 9 Ante diluvium. 10 Turturibus vel palumbibus. 11 Aquis in terram ejectis. 12 Turbidum & arenæ colore flavum. 13 Undis impetuoſe repulſis a Tyrrheno mari, in quod Tiberis influit. Synecd. part. pro toto mari Hetruſco in flumina & fontium ſcaturigines refluente, æſtuque aquas retrudente ſurſum in Tiberim. 14 Regiam Numæ Pompilii. Synecd. gen. pro palatio, &c. 15 Saturni filiæ ex Ope, foci cuſtodis & præſidis, cui Numa Pompilius ædem condidit. 16 Romuli matri, Tiberis uxori, abs qua Julius Cæſar ortum habuit.

17 De Julii Cæſaris nece. 18 Vindicem fore magnifice pollicetur, gloriatur. Sic Od. 14. l. 1. *Quamvis Pontica pinus, Silvæ filia nobilis,* Jactes *& genus, & nomen inutile*. 19 Non ſuo & ſolito alveo & meatu recto fluit, ſed exundans & tumidus errat. 20 Qua potior urbis pars ſita eſt. 21 Quod injuſſus illud fecerit, indignante. 22 Tiberis uxori ſuæ Rheæ in eam re nimis obſequens & indulgens. Hoc nomine appellantur mariti, qui ſe totos ad uxorum arbitrium accommodant, qui eis omnibus fere in rebus obtemperant. Virg. 4. Æn. *Tu nunc Carthaginis altæ Fundamenta locas, pulchramque* uxorius *urbem Exſtruis?* Synecd. gen. & Metaph. in *uxorius*, a conjugibus ſumta. 23 *Ra. ju.* id eſt, poſteri Romani, qui pauci ſunt ex bellorum civilium reliquiis, audient cives Romanos, parentes ſuos, in civium corpora gladios & arma exacuiſſe, quibus Perſæ, formidabiles illi imperio Romano hoſtes, juſtius ac rectius perirent. 24 Meton. mat. pro armis e ferro factis. 25 Synecd. ſpe. pro quibuſque populi Rom. hoſtibus, in quos imminentia pericula imprecatione transferuntur. In *audies* eſt Anaphora. 26 Culpa, ſcelere.

Rara

Rara 1 *juventus*.
2 *Quem* 3 *vocet Divum* 4 *populus* 5 *ruentis*
Imperi 6 *rebus*? 7 *prece qua fatigent*
8 *Virgines ſanctæ* 9 *minus audientem*
Carmina 10 *Veſtam*?
11 *Cui dabit* 12 *partes* 13 *ſcelus expiandi*
Juppiter? 14 *tandem* 15 *venias*, *precamur*,
16 *Nubes candentes humero amictus*.
17 *Augur Apollo*.
Sive tu 18 *mavis*, 19 *Erycina* 20 *ridens*,
21 *Quam locus circumvolat*, *& Cupido*:
22 *Sive neglectum genus*, *& nepotes*
Reſpicis 23 *Autor*.
Heu, *nimis longo ſatiate* 24 *ludo*!
Quem 25 *juvat* 26 *clamor*, *galeaque* 27 *leves*;

1 Meton. adjunctæ ætatis (quia juventa eſt proprie ætatis, ut juventus perſonarum) pro juvenibus. 2 Cum omnes propter noſtra ſcelera infeſti noſtras preces ſpernant. Ἀπορία eſt in dubia interrogatione & deliberatione ſingularis perſonæ. 3 Invocet, imploret. 4 Romanus. Synecd. gen. pro Romanis. 5 Sumtum ab ædificiis ruinam & caſum minantibus. 6 Rebus imperii Romani jam in exitium vergentis. 7 Quibus precibus aſſidue obſecrent, & tandem exorent. Liv. l. 23. *Inde fatigatus Campanorum precibus, cum omni apparatu oppugnandæ urbis Cumas redit*. 8 Veſtales, virgines intemeratæ. Synecd. gen. 9 Averſantem hymnos & preces ſupplicantium, propter ſceleratam cognati Julii Cæſaris cædem. 10 Deam ſuam. 11 Deorum, id eſt, quo tandem ultore tanti ſceleris Jupiter utetur? 12 Munus, officium. Translatio a partibus hiſtrionum, ut de Arte: *Ne forte ſeniles Mandentur juveni partes*. 13 Hoc tantum flagitium, in Cæſare occiſo commiſſum, delendi, e medio tollendi. Synecd. gen. Reſpexit ad morem veterum, qui ſanguine humano contaminatos congreſſu & aditu prohibebant, donec expiati eſſent. 14 Poſtquam jam ſatis pœnarum dedimus. Solvitur ſuperior addubitatio ſubjectione quatuor Numinum, quæ hic tot ſingularibus Apoſtrophis devocantur per disjunctionem metu futuræ inter eos æmulationis. 15 In populi Romani ſalutem ad nos venias. 16 Habens humeros candentes nube amictos, id eſt, velatos. Dii enim, cum ad homines veniunt, non temere videri volunt. Candida autem nube amicti ſunt Dii, cum in terras propitii deſcendunt: candida enim fauſta ſunt; ut contra, nigra, infauſta. 17 Vates, qui præſentis ac divinas futura. 18 Venire. 19 Venus, ſic dicta a monte *Eryce*, ubi religioſiſſime colebatur. 20 Mitis & benevola. 21 Quam Charites, Deſideria ſemper comitantur. 22 Sive etiam tu, o Mars, qui, e Rhea Sylvia Romulo, & Remo productis, Romani generis parens es, Romanos, genus tuum, civili bello devaſtatum, & tanto jam tempore a te neglectum, tandem mitis reſpicis, id eſt, opitularis, faves: Nam Dii intuentes adjuvare putantur. 23 Mars pater Romuli, qui Romam condidit. Vocat συνεκδοχικῶς Martem Romuli parentem. 24 Civilium bellorum, quæ ſunt Martis ludi & oblectamenta. Ironia, aliis Antiphraſis, cum inde longiſſime luſus abſit. Πάθος ergo eſt a diuturnitate & gravitate bellorum civilium. 25 Delectat. 26 Militantium. 27 Splendidæ, expolitæ, non aſperæ.

1 *Acer & Mauri peditis* 2 *cruentum*
Vultus in hoſtem :
3 *Sive* 4 *mutata* 5 *juvenem* 6 *figura.*
7 *Ales* 8 *in terris imitaris, alma*
Filius Majæ, 9 *patiens vocari*
Cæſaris ultor:
10 *Serus in* 11 *cœlum redeas, diuque*
12 *Lætus interſis populo* 13 *Quirini :*
Ne-ve 14 *te noſtris* 15 *vitiis iniquum*
16 *Ocior aura*
17 *Tollat :* 18 *hic magnos potius* 19 *triumphos,*
20 *Hic ames dici pater, atque princeps :*
21 *Neu* 22 *ſinas* 23 *Medos* 24 *equitare inultos*
25 *Te duce, Cæſar.*

1 Virilis & truculentus, qualis erat Maurorum vultus, urſorum, leonumque pellibus indutorum. 2 In ſævum ſuum hoſtem. 3 Anaphora. Ordo eſt: Sive, *o tu* ales, id eſt, alate Mercuri, qui in pedibus pennas habens, celerrimus Deorum nuntius & interpres es, filius almæ Majæ, patiens vocari ultor Cæſaris, imitaris in terris juvenem mutata figura. 4 In formam Auguſti. 5 Auguſtum. 6 Sc. *tui*. Vult enim Mercurium, induta ſpecie humana Auguſtum appellari, & Auguſtum eſſe Mercurium. Et ita Auguſto aſſentatur. 7 Metaph. ab avibus ad Mercurium indivandum, qui ſynecdochice nominatur ex genere pro ſpecie. 8 In Auguſti forma jam Deus inter mortales verſaris. 9 Patiens te vocari Julii Cæſaris ultorem. Helleniſmus. Sic Ep. 16. l. 1. *Cum pateris ſapiens emendatuſque vocari*. Virg. 2. Æn. *ſenſit medios delapſus in hoſtes*. 10 Utinam ſero in cœlum redeas. 11 Unde veniſti. 12 Et fauſtus ac propitius inter populum Romanum vivas, efficiens populum Romanum lætum e triſti propter detrimenta belli civilis. Meton. eff. 13 Romuli, id eſt, populo Romano. 14 Divum Auguſtum, cœleſtem alitem Mercurium. 15 Sceleribus, odiis, & ambitionibus inſenſum. 16 Velocior ventus, quam pro noſtro arbitrio. 17 E Rep. Romana ſive e conſpectu noſtro in cœlum rurſus ſubvehat. 18 Romæ, in terris. Anaphora. 19 De hoſtibus bello victis expetas. 20 Inter tuos cives potius Pater Patriæ audire deſideres, & dux vocari expetas. 21 Vult, ut Auguſtus poſt patris ultionem, illatas a Parthis quoque injurias vindicet. 22 Permittas. 23 Parthos & Medos, Romani nominis inſenſiſſimos hoſtes, quibus bellum inferre Auguſtus hoc tempore cogitabat : quod cum illi ſenſiſſent, Auguſti fama permoti, ſigna, quæ Craſſus & M. Antonius amiſerant, ultro ad Auguſtum remiſerunt. Synecd. ſpe. pro omnibus imperii Romani hoſtibus. 24 Ex equis ſuis pugnare, & impune pro arbitratu ſuo, quocunque libet, vagari. Metaph. ab inſolentia victorum. 25 Te Patre Patriæ, te Imperatore. 26 O Auguſte Cæſar.

Ode III. Προσφωνητικὴ.

Ad Navem, Virgilium Athenas vehentem.

Navi Virgilium Athenas vehenti incolumitatem precatur : deinde in hominum temeritatem audaciamque vehementer inſurgit : & naturam humanam in vetitum niti, oſtendit.

Dicolos Diſtrophos.

1 *Sic* 2 *te* 3 *Diva* 4 *potens Cypri*,
5 *Sic* 6 *fratres Helenæ*, 7 *lucida ſidera*,
8 *Ventorumque regat pater*,
9 *Obſtrictis aliis*, *præter* 10 *Japyga*,
Navis, *quæ* 11 *tibi creditum*
Debes Virgilium, *finibus* 12 *Atticis*
13 *Reddas incolumem*, *precor*,
Et ſerves 14 *animæ dimidium meæ*.
Illi 15 *robur*, *&* *æs triplex*
Circa 16 *pectus erat*, *qui* 17 *fragilem* 18 *truci*
19 *Commiſit pelago ratem*.

1 Ordo eſt : *O* na. quæ de. fi. At. Virg. cre. ti. pre *ut* ſic di. po. Cy. ſic, &c. re. te, fi. At. in. 2 Hyperbolica Alleg. e continuatis Metaph. ubi rebus inanimatis tribuitur actus & anima : qualis eſt apud Virg. Ecl. 4. *nec nautica pinus Mutabit merces*. 3 Venus, quæ e mari genita maris imperium habet. Alleg. e continuatis Synecdochis, ubi tria ponuntur nomina communia pro nominibus propriis, Venere, Polluce, Caſtore & Æolo. 4 Cypri inſulæ regina ac dominatrix, ubi præcipue colebatur. Sic Epod. Ode ultima, *Phœbe*, ſylvarumque potens *Diana*: & Virg. Nimborumque *facis*, tempeſtatumque potentem. & 3. *Dii maris & terræ*, tempeſtatumque potentes. 5 Anaphora, & exclamatio Poetæ optantis & precantis. 6 Caſtor & Pollux, nautarum opitulatores, Jovis & Ledæ filii. 7 Nautis ſua luce benevolæ ac ſalutares ſtellæ, proſperam navigationem nunciantes. 8 Sic denique te Rex ventorum Æolus ducat & tueatur. 9 Omnibus aliis ventis adverſis vinctis, in carcere concluſis. Reſpicit Poeta ad utrem Ulyſſi plenum ventis, præter Zephyrum, ab Æolo donatum. 10 Zephyrum, qui ex Apulia Athenas petentibus ſecundus eſt. 11 Tuæ fidei commiſſum, tanquam depoſitum, nobis amicis debes. Metaphora a rebus creditis. 12 Athenienſibus. 13 Ut eum ſalvum reſtituas. 14 Cum quo ego in duobus corporibus una anima ſum. Meton. pro vita inde profecta. 15 Ejus profecto audacia omnem humanam confidentiam ſuperat, illique indomita animi durities & ferreum pectus erat, qui nullius periculi metu territus, primus navigare auſus eſt, Alleg. e Metaph. tum a duriſſima quercu, tum ab ære, ad magnitudinem animi & audaciam primi nautæ indicandam. Illud autem *triplex* valet tantum ad intendendam animi vim. Primam autem navem dicunt Argo fuiſſe, qua vecti ſunt Græciæ principes illi Argonautæ, vellus aureum petentes. Vide Plin. l. 8. c. 56. Catul. *Illa rudem curſu prima imbuit Amphitriten*. 16 Meton. ſubj. pro animo, cujus ſedes eſt in pectore, ſententia Epicureorum. 17 Infirmam. 18 Horrendo. Sic Catul. trucem-*ve Ponticum ſinum*. 19 Concredidit.

Primus, nec timuit 1 præcipitem 2 Africum
3 *Decertantem Aquilonibus,*
Nec 4 triſtes Hyadas, nec 5 rabiem Noti,
6 *Quo non arbiter 7 Adriæ*
Major, tollere, ſeu ponere vult freta,
8 *Quem mortis timuit gradum,*
Qui 9 ſiccis oculis 10 monſtra natantia,
11 *Qui vidit mare 12 turgidum, &*
13 *Infames ſcopulos 14 Acroceraunia?*
15 *Nequicquam Deus abſcidit*
Prudens Oceano 16 diſſociabili
Terras, ſi tamen 17 impiæ
18 *Non tangenda rates tranſiliunt vada.*

1 Impetuoſus, qui, quicquid impellit, præcipitat. Meton. effe. pro effic. id eſt, præcipitante & omnia dejiciente. 2 Ventum ab occaſu hyberno ſpirantem. 3 Colluctantem cum Aquilonibus. 4 Pluvioſas ac tempeſtuoſas ſtellas illas, quæ ſuo ortu & occaſu ingenti pluvia excitata, navigantes triſtes efficiunt: a fratre *Hyante* ſic dictas, vel ἀπὸ τοῦ ὕειν, id eſt, *a pluendo*. Unde Virg. 1. & 3. Æn. eas *pluvias* appellat. Meton. effe. 5 Immenſam vim Auſtralis venti. Metaph. a rabidis beſtiis. 6 Quo Noto nullus altus eſt ventus major dominator ſive dominus maris Adriatici, id eſt, majus in mare Adriaticum imperium obtinet, ſive concitare, ſive componere ac ſedare vult fluctus. Per *arbitrum* ergo dominum intellige, & eum, qui alteri ſuo arbitratu imperat: ut Od. 7. l. 2. *bibendi arbitrum* appellat, convivii regem, & qui leges bibendi in convivio ponit. 7 Synecd. ſpe. pro quolibet mari: & in *freta* Meton. ſubj. pro aquis maris & fluctibus: ut Æn. 5. *freta ſpumant*, id eſt, aquæ maris. 8 Quod genus mortis timuit, ad quam quaſi gradibus imus? Morti proximi ſunt, qui navigant, ſcitumque illud Anacharſis apud Laertium. Cum enim a nauta didiciſſet navium craſſitudinem eſſe quatuor digitorum, *Tantum*, inquit, *a morte abſunt, qui navigant*. Eleganter itaque Juven. Sat. 12. *I nunc, & ventis animam committe dolato Confiſus ligno, digitis a morte remotis Quatuor, aut ſeptem: ſi ſit latiſſima tæda.* Aporia eſt ſive Addubitatio, diſſimulata tamen ſine ſubjectione negate intelligenda: magni enim eſt animi & excelſi non conturbari aſpectu tot periculorum marinorum, turbinum, fluctuum, Charybdis, Scyllæ, Scyrtium, ſcopulorum, vadorum: ſed impavidum permanere. 9 Abſque lachrymis: ἄδακρυς. 10 Certe piſces monſtruoſos in Oceano natantes, qui non raro naves frangunt & ſubmergunt. 11 Anaphora. 12 Fluctibus & ventis turbidum. 13 Ob atrocia naufragia infauſti nominis & ominis. 14 Altiſſimos montes in Epiro a fulmine ſæpe ictos. Summa montium a Græcis κεραύνια dicuntur: quo crebro fulminibus feriantur. 15 Fruſtra, ſine ratione Deus ille providus, qui nihil temere egit, cum aqua prius terram cooperuiſſet, ſeparavit terras a mari, ſi homines nihilominus audent navigare. 16 Quem neceſſe erat a terris diſſociari ac ſeparari propter ſalutem hominum, aliorumque animantium, quæ uſui humano inſervientia terræ pabulo nutriuntur. 17 Impii & temerarii homines cum ratibus, qui Dei conſilium in hoc, ſc. navigando, videntur contemnere. Meton. effe. pro effic. & impio inventore navigii, qui violavit inſtitutionem divinam. 18 Homini non tangenda, ſed vitanda loca in mari periculoſiſſima, & in quibus hærentes naves ſæpe diſſolvuntur & perfringuntur, penetrant. Virg. 1. Æn. *Illiditque vadis*, &c

1 *Audax*

1 *Audax omnia perpeti*
Gens humana, 2 *ruit per vetitum nefas*:
3 *Audax* 4 *Japeti genus*
5 *Ignem* 6 *fraude mala* 7 *gentibus intulit*:
8 *Poſt ignem* 9 *ætherea domo*
10 *Subductum*, 11 *macies*, 12 *& nova febrium*
Terris incubuit 13 *cohors*:
14 *Semotique prius* 15 *tardæ neceſſitas*
Lethi, 16 *corripuit gradum*.
Expertus 17 *vacuum* 19 *Dædalus aera*
Pennis 19 *non homini datis*:
20 *Perrupit Acheronta Herculeus labor*.
Nil mortalibus 21 *arduum eſt*.
22 *Cœlum ipſum* 23 *petimus* 24 *ſtultitia*: *neque*
25 *Per noſtrum patimur* 26 *ſcelus*
27 *Iracunda Jovem* 28 *ponere fulmina*.

1 Quæ audax eſt ad omnia aggredienda. Dicit nihil tam eſſe arduum, nihil tam periculoſum, quod mortalium cupiditas inauſum relinquat, idque exemplis confirmat. 2 Impetu fertur, non ratione, ad omne ſcelus a Deo prohibitum. 3 Anaphora. 4 Prometheus Japeti filius. Synecd. ſpe. nam e ſpeciali nomine Japeti, qui creditus eſt olim hominum vetuſtiſſimus, omnes homines impie ſe gerentes intelliguntur. 5 Quem Jupiter hominibus iratus ſubtraxerat. 6 Furto ſibi hominibuſque damnoſo. 7 Hominibus diſtribuit, ferula ad Solis currum admota. 8 Poſt hunc ignem. 9 E cœlo. Metaph. a domiciliis hominum, ad cęlum ipſum notandum: unde ignis ſubductus eſt furto. 10 Dolo ac furto Promethei ablatum, & terris reſtitutum. 11 Pallor, fames, morbus maciem efficiens. Meton. effe. 12 Et inaudita atque hactenus incognita morborum infinita multitudo homines, in terris viventes, invaſit atque oppreſſit, ut nec in ſuo elemento ex animi ſententia viverent, qui aliena tentaſſent. Sic Virg. Georg. 2. *Præſertim ſi tempeſtas a vertice ſilvis* Incubuit. 13 Metaph. a re militari: ut in *incubuit* a pullitie, quæ fit incubatu avium, quo foventur ova, & inde tandem excluditur multiplex pullorum fœtura. 14 Multo tempore dilati. 15 Sero accedens: vivebant enim diutius homines, tardiuſque moriebantur. 16 Viam jam breviorem invenit, acceleravit gradum, & citius advenit. 17 Inanem, apertum, ab hominibus infrequentem: ut Od. 25. l. 3. *vacuum nemus*. 18 Præſtantiſſimus faber atque architectus, horrendi Paſiphaes & tauri concubitus, & Minotauri auctor. 19 Sed avibus, quibus proprium eſt volare, id eſt, avium more per aera evolavit, ſc. e Labyrintho, cui, a ſe fabricato, cum filio Icaro a Minoe incluſus, & a Minotauro devorandus erat. Vide Virg. 6. Æn. 20 Indomitus ille monſtrorum domitor Hercules inacceſſam mortalibus Plutonis regiam penetravit, ut inde tricipitem Cerberum ad ſuperos protraheret. 21 Difficile, impoſſibile eſt: quia omnia audacia aggrediuntur. 22 Quod ſolum Dii ſibi retinuerant & acceperant. 24 Affectamus, ut Jovem & Deos inde deturbemus, ut olim Gigantes & Phaeton. 25 Per ſtultitiam, unde noſtra vitia enaſcuntur. 25 Noſtris maleficiis ac ſceleribus permittimus Jovem ab hominibus puniendis quieſcere. 26 Impietatem. 27 Sceleribus hominum infeſta, *vel*, quæ Jupiter effectus iratus, ſumit in manus, ut improbos exanimet. Sic Od. 23. l. 2. *pavimentum ſuperbum* dixit, id eſt, pavimentum domini ſuperbi. Metaph. ab animato affectibus prædito, ad inanimatum illis vacuum. 28 E manibus deponere. Sic dicimus, *ponere veſtem*, *ponere perſonam*.

Ode IV. Παραινετική.

Ad L. SEXTIUM COS.

Amœnitate Veris deſcripta, & communi moriendi conſuetudine propoſita, tanquam Epicurus ad vitam voluptuoſam Sextium hortatur.

Dicolos Diſtrophos.

1 *Solvitur* 2 *acris* 1 *hyems*, 3 *grata vice Veris*, *&* 4 *Favoni*,
5 *Trahuntque* 6 *ſiccas* 7 *machinæ* 8 *carinas*.
Ac neque 8 *jam* 9 *ſtabulis* 10 *gaudet pecus*, *aut arator* 11 *igni*,
Nec prata 12 *canis* 13 *albicant pruinis*.
14 *Jam* 15 *Cytherea* 16 *choros ducit* 15 *Venus*, 17 *imminente Luna*:
18 *Junctæque Nymphis* 19 *Gratiæ* 20 *decentes*
21 *Alterno terram quatiunt pede*: 22 *dum* 23 *graves* 24 *Cyclopum*
Vulcanus 25 *ardens* 26 *urit* 27 *officinas*.

1 Veris adventu molleſcit & relaxatur frigus vel terra, quæ fuerat hyemis frigore vincta & aſtricta. Sic paulo poſt: *Aut flore, terræ quem ferunt* ſolutæ, id eſt, laxatæ, mollitæ. Meton. ſubj. pro frigore huic anni parti adjuncto: ac rurſus ipſum frigus, pro corporibus ab eo conſtrictis, quæ laxantur & diſſolvuntur veris adventu. 2 Mordax, aſpera, quæ ſua inclementia corpora conſtringit. 3 Jucunda hominibus viciſſitudine, permutatione. Sic Od. 7. l. 4. *Mutat terra* vices. 4 Zephyri, qui verno tempore flare incipit. 5 Mare reducunt ad navigandum, id eſt, jam navigationes hactenus intermiſſę hoc verno tempore a nautis rurſus inſtituuntur Metaph. qua tribuitur inanimatis, quod animatis eſſet convenientius tribuendum. 6 Naves hyemis tempore ex aquis in terram ſubductas. Synecd. mem. 7 Inſtrumenta, quæ maximas habent virtutes ad moles ſuo loco movendas. Synecd. gen. eſt enim *machina* quælibet fabrica ad quamlibet molem vel dejiciendam, vel quolibet modo dimovendam. 8 Ut in hyeme. 9 Sed ſub dio, in campis eſſe gaudet. 10 Delectatur. 11 Ad frigus depellendum. Mutari dicit uſum vitæ, mutatione temporis. Virg. *Ante focum, ſi frigus erit, ſi meſſis, in umbra*. 12 Candentibus. 13 Albeſcunt. 14 Hac aeris clementia & cœli ſerenitate. 15 Venus, quam in Cytheram inſula contra Cretam, ferunt primum vectam concha marina. 16 Saltat. 17 Ad Lunam propinquam, & ſupra caput lucentem, claram: & ita noctu. 18 Choreæ & ſaltu conjunctæ cum terrarum & aquarum Deabus. 19 Jovis filiæ & Veneris famulæ, Aglaja, Euphroſyna, Thalia. 20 Jucundæ. 21 Nunc hoc, nunc illo pede, id eſt, nunc dextro, nunc ſiniſtro pede terram pulſant ad numeros ſaltantes. Sic Od. 1. l. 4. *In morem Salium ter* quatient humum. 22 Dum Vulcanus, maritus Veneris, ſine cujus igne ipſa languet, in opere eſt, & in Ætna monte veris tempore Jovi fulmina præparat ac cudit cum Gigantibus, quorum opera & miniſterio in iis fabricandis utitur. 23 Ob operis laborem moleſtas. 24 Miniſtrorum ſuorum, ſc. Brontæ, Steropæ, & Piracmonis. 25 Candeſcens: quanquam & ad operis diligentiam hæc referri poſſunt. 26 Adurit, ibique opus ſumma vehementia urget. 27 Ærarias vel ferrarias. Synecd. gen. pro ſpe. quia *officina* eſt locus, ubi quodlibet opus efficias: deinde Meton. loci pro operis & fabris, quos Vulcanus urget, ut inſtent operi.

1 *Nunc*

1 Nunc decet aut viridi 2 nitidum caput 3 impedire myrto,
4 Aut flore, terræ quem ferunt ſolutæ.
5 Nunc & in 6 umbroſis 7 Fauno decet 8 immolare 9 lucis,
Seu poſcat 10 agnam, ſive malit 10 hædum.
11 Pallida mors 12 æquo pulſat pede pauperum tabernas,
Regumque turres: o 13 beate Sexti,
Vitæ 14 ſumma brevis 15 ſpem nos votat 16 inchoare longam.
Jam te premet 17 nox, 18 fabulæque Manes,
Et domus 19 exilis Plutonia: quo 20 ſimul mearis,
21 Non regna vini ſortiere 22 talis,
23 Nec tenerum Lycidam mirabere: 24 quo calet 15 juventus
Nunc omnis, & mox virgines 26 tepebunt.

1 Anaphora. 2 Caput tuum pretioſis unguentis delibutum & ſplendeſcens: ut Od. 7. l. 2. *coronatus* nitentes *Malobathro Syrio capillos*. 3 Coronare myrtea corona, aut ex aliis floribus concinnatam. Metaph. a pedicis, quibus feræ implicantur & excipiuntur, ad redimicula capitis. 4 Aut floribus ac roſis, quas veris calore reſolutæ ſeu laxatæ aut apertæ terræ proferunt, quæ hyemis frigore fuerant conſtrictæ. Synecd. ſing. pro plur. 5 Anno jam expleto, ſc. veris tempore. 6 Ob arborum frondes opacis. 7 Ruſticorum Deo. 8 Sacrificare. 9 Nemoribus Diis conſecratis. 10 Hiſce enim colitur. 11 Quæ homines mortuos pallidos efficit. Meton. eff. 12 Uno eodemque pede, indifferenter, & æque fortiter ſublimia regum ædificia ac palatia atque pauperum humiles domunculas ſive caſas pulſat, id eſt, mors ſine diſcrimine omnes homines invadit. Sic Od. 18. l. 2. *Æqua tellus pauperi recluditur, Regumque pueris*. 13 Felix. 14 Breve vitæ humanæ ſpatium longam ſperare vitam nos prohibet & diſſuadet. Sic Od. 11. l. 1. *& ſpatio brevi Spem longam reſeces*. Metaph. a ratiocinatoribus, qui addendo, ſubtrahendo, multiplicando & dividendo ſummam tandem faciunt multarum partium, ac brevi ſpatio chartæ comprehendunt. 15 Vitæ. 16 Fovere. 17 Paulo poſt morieris, ſtatim te opprimet atque occupabit mors, cujus nox imago eſt, & quæ nihil habet præter tenebras. Sic Od. 28. l. 1. *Sed omnes una manet nox*. Metaph. 18 Dii infernales, de quibus & Poetæ & Philoſophi tam multa fabulantur. 19 Orcus vacuus, parvus, in quo inanes mortuorum umbræ, quæ aſpectum oculorum fugiunt. Sic Virgil. 6. Æn. *domos Ditis vacuas*, & *inania regna* vocat, ſignificans umbras & imagines mortuorum eſſe inanes. Alii arctam, & anguſtam frequenti animarum concurſu redditam Plutoniam domum interpretantur. Alii per *exilem domum* intelligunt ſepulchrum. Sepulchrum autem *domum* vocavit etiam Tibul. l. 3. El. 2. *Poſt hæc carbaſeis humorem tollere velis, Atque in marmorea ponere ſicca* domo. Synecd. gen. 20 Ad quam domum Plutoniam ſimulac poſt mortem deſcenderis & migraveris. 21 Non amplius in Saturnaliorum & aliorum feſtorum dierum ſolemnitatibus & ſympoſiis, bibendi eris magiſter, cui conſtituenti leges in conviviis, omnes parere neceſſe erit. Hujuſmodi regem, *arbitrum bibendi* nominat Od. 7. l. 2. *quem Venus arbitrum Dicet bibendi*. 22 Talorum jactu: Veneris enim jactus regem vini ſeu magiſtrum efficiebat. 23 Nec formoſum illum puerum amabis. 24 Cujus pueri amore juvenes nunc ardent. 25 Romana, id eſt, juvenes Romani. Meton. adj. ætatis. 26 Ubi Lycidas adoleverit, mox ob eximiam ejus formam etiam Romanæ virgines paulatim inflammabuntur. Metaph. a balneis temperate calidis.

Ode V. Προσφωνητική.

Ad PYRRHAM.

Horatius ex Pyrrhæ illecebris, tamquam e naufragio enataverat, cujus amore irretitos affirmat eſſe miſeros.

Tricolos Tetraſtophos.

1 Q*Uis multa gracilis te puer in* 2 *roſa*
3 *Perfuſus liquidis* 4 *urget odoribus*
5 *Grato, Pyrrha, ſub* 6 *antro?*
7 *Cui* 8 *flavam religas comam*
9 *Simplex munditiis?* 10 *heu! quoties* 11 *fidem*,
Mutatoſq; 12 *Deos flebit, & 13 aſpera*
14 *Nigris* 15 *æquora ventis*
16 *Emirabitur* 17 *inſolens*.

1 O Pyrrha, quiſnam puer tenero & gracili corpore, id eſt, quis adoleſcens ætati puerili proximus & decipi facilis, tenere molliterq; educatus, &c. Ἀνακοίνωσις eſt per Dialogiſmum cum Pyrrha: ex qua poſtquam interrogando & conſultando intellexit pulchrum eſſe adoleſcentem, qui tum ipſius eſſet amator, ſortem illius quam maxime per exclamationem miſeratur, ut ad meretricias artes inexperti. 2 In multis floribus apud te ſparſis. Meton. mat. pro unguento e roſium facto: & Synecd. ſing. pro plur. 3 Pretioſis unguentis delibutus, quæ odores offendunt. Cic. Ver. 3. *aqua denique ferventi Philodamus a Rubrio* perfunditur. 4 Amatorum more arcte avideque amplectitur? 5 Sibi propter tuam conſuetudinem accepto. 6 In fornice, vel lupanari, in quo proſtas. Synecd. gen. 7 Cujus adoleſcentis amatoris gratia. 8 Flavos capillos, quibus meretrices Romæ utimini, pectis & exornas, ut ei placeas. 9 Simplici munditie contenta, abſque ſumptuoſo corporis cultu. Ironia. 10 Heu miſero & infelici illi, qui te nunc fruitur; Exclamatio eſt commiſerantis, & ſubjectio interrogationis. Tale eſt illud Od. 25. Epod. *Eheu*, *translatos alio mœrebis amores*. 11 Promiſſa tua, de amore vero & conſtanti ſibi data, in perfidiam & levitatem violata & mutata, ubi, quod donet, non habet. 12 Venerem, Cupidinem, alioſque Deos, qui liberales amores comitantur, & antea benigni & propitii erant, jam ubi ad paupertatem redactus eſt, iratos & adverſos dolebit. Synecd. gen. 13 Immutata & adverſa. 14 Efficientibus cœlum nimboſum & tenebricoſum. Meton. effe. 15 Meretricem fallacem, quæ ex ſerena & placida, facta eſt ſæva & implacabilis. Alleg. eſt e continuis Metaph. per ſimilitudinem maris tempeſtate commoti cum periculoſis artibus meretricis, moribuſque pravis Pyrrhæ: unde qui poteſt emergere, ſolet dicere cum Chærea Terentiano: *Meo fratri gaudeo amorem eſſe omnem in tranquillo*. 16 Supra modum mirabitur. 17 A fallaci meretricio amore decipi inſuetus, qui tales in Pyrrha mores non ſit expertus. Sic dicimus, *inſolens belli*, *injuriæ*, &c. Sic Sal. *Qui tametſi animus aſpernabatur*, inſolens malarum artium. *Inſolens* etiam arrogantem, & contra legem ac communem vitæ conſuetudinem audentem aliquid, ſignificat. Sic *inſolens Achilles* dicitur Od. 4. l. 2.

1 *Qui*

Qui nunc te fruitur 1 *credulus* 2 *aurea* :
3 *Qui ſemper vacuam* , *ſemper* 4 *amabilem*
Sperat , *neſcius* 5 *auræ*
Fallacis. 6 *Miſeris* , *quibus*
Intentata nites , 7 *me tabula* 8 *ſacer*
9 *Votiva* 10 *paries indicat* 11 *uvida*
Suſpendiſſe 12 *potenti*
13 *Veſtimenta* 12 *maris Deo*.

1 Simplex ille juvenis, morumque meretricum parum peritus. 2 Chariſſima ſibi, multumque amabili & optata, & ſibi inſtar auri cupita, quæ referat ſpeciem & integritatem aurei ſæculi. Metaph. a metallo omnium maxime pretioſo & cupito. Eadem fere ratione *mediocritatem auream* dixit Od. 10. l. 2. ſignificans nihil eſſe mediocritate optabilius, nihil amabilius. Ovid. *illa meis oculis* aurea *ſemper erit*. 3 Qui ſperat, te ſibi ſoli ſemper otioſam & paratam fore, nulliſque aliis gratificaturam. Anaphora. 4 Dulcem ac benignam fore. 5 Inconſtantiæ muliebris ignarus. *Varium* enim *& mutabile ſemper Fœmina*. Continuatur eadem Allegoria de variabili amore ſcorti, qualis eſt ventus ſuo flatu ſonum vocis referens. 6 Calamitoſi ſunt illi, quibus tu, non ſatis perſpecta neque uſu cognita, in amore places, & adhuc formoſa & aurea fulges & appares. Sic in Arte Poet. *Nil* intentatum *noſtri liquere Poetæ*. 7 Ab eventu ſuo docet, quam ſint miſeri adoleſcentes, qui ſe impudicarum blandimentis illaqueari ſinunt: ſumpta Metaphora a naufragis. 8 Sacellum, vel templum Neptuno dicatum. 9 Quam vovi in mediis periculis, id eſt, Pyrrhæ blandimentis. Allegoria ducta a naufragis, qui periculo elapſi Neptuno ſolebant e pariete templi ſuſpendere tabulam, in qua naufragii caſus depingebatur. Cicero ad illum naufragorum morem alludens, ſic ad Atticum ſcribit l. 4. *Hæc enim me una ex hoc naufragio tabula delectat*. 10 Neptuni templi. 11 Humida. 12 Neptuno, imperium maris obtinenti, cujus auſpicio liberatus ſum. Synecd. gen. 13 Quibus ad terram enatavi. Naufragi ſua veſtimenta, in quibus fuerant ſervati, Neptuno etiam conſecrabant.

Ode VI. Ὑποθετική.

Ad AGRIPPAM.

Varius tragœdiograpus bella, ab Agrippam geſta, decantabit: Horatius vero conviviis tantum & amoribus deſcribendis aptus eſt & idoneus.

Dicolos Tetraſtrophos.

1 S*criberis Vario* 2 *fortis*, *&* 3 *hoſtium*

1 Celebraberis a Vario eximio Tragœdiographo. Sic Virg. 3 Georg. Cui *non dictus Hylas puer?* & 1. Æn. *neque cernitur* ulli. Sc. *tu*, quod certe ſumendum eſt per Meton. effic. pro rebus præclare ab eo geſtis, partiſque victoriis, quæ ſcribentur a Vario pro ipſarum dignitate. 2 Invictus & ſtrenuus Imperator. Laus a militari fortitudine. 3 Sexti Pompeji, aliorumque hoſtium tuorum

Victor

Victor, Mæonii carminis 1 *alite,*
2 *Quam rem cunque* 3 *ferox* 4 *navibus aut equis*
5 *Miles* 6 *te duce geſſerit.*
7 *Nos, Agrippa, neque* 8 *hæc dicere, nec gravem*
9 *Pelidæ* 10 *ſtomachum,* 11 *cedere neſcii,*
12 *Nec curſus* 13 *duplicis per mare Ulyſſei,*
14 *Nec ſævam* 15 *Pelopis domum*
16 *Conamur tenues grandia: dum pudor,*
17 *Imbelliſque lyræ Muſa potens vetat*
Laudes egregii 18 *Cæſaris, & tuas*
19 *Culpa deterere ingeni.*
20 *Quis* 21 *Martem tunica tectum adamantina*

1 Ave, id eſt, altitudine & ſublimitate & ſtylo Heroici & Homerici carminis. Fuit enim Homerus aut ex Mæonia, aut Mæonis filius. Varium igitur cum Homero comparat. Metaph. ab avibus ad ſublimitatem ingenii Variani, celeritatemque carminis Homerici & ſtyli elegantiam indicandam: cujus imitatione fama hominis optime deſcripti celerrime latiſſimeque diſſipatur. 2. Quamcunque rem. Tmeſis. 3 Indomitus. 4 Mari aut terra. 5 Milites geſſerint. Synecd. num. ſing. 6 Te Imperatore, tuo ductu & auſpicio. 7 Nos vero humiles Poetæ. 8 Tua ſummi Imperatoris egregia bella. 9 Neque implacabilem iram Achillis, Pelei & Thetidis filii, id eſt, Iliada, in qua perniciosa illa reliquis Græcis Achillis ira deſcribitur. Synecd. gen. 10 Meton. ſubj. ero bile adjuncta, quæ prava corporis affectione vel redundat, vel accepta injuria & animi perturbatione inflammat ſpiritus incitatiori cupiditate ulciſcendi, unde ira exiſtit: atque ita rurſus Meton. eſt effic. ad effectam fortitudinem ſignificandam. 11 Qui precibus amicorum cedere, & ad miſericordiam flecti neſciebat. 12 Nec Odyſſeam, in quam verſuti & callidi illius Ulyſſis, qui aliud loquebatur, aliud ſentiebat, varii errores & navigationes longæ exponuntur. 13 Unde a Græcis dictus eſt διπλῷς. Metaph. a corporibus, ad eos qui habent animum diviſum. 14 Anaphora. 15 Notæ crudelitatis familiam, in qua frater fratri filium epulandum appoſuit, & in qua varia homicidia perpetrata ſunt: nam Pelops a Tantalo patre, Atreus & Agamenon ab Ægyſtho, Clytemneſtra ab Oreſte filio eſt occiſa. Alludit ad Thyeſta. Tragœdiam a Q. Vario conſcriptam, in ejus commendationem. Meton. ſubj. pro Tantalo & poſteris ejus ſceleratis atque impiis. 16 Nos, qui humiles & tenui ingenio Poetæ ſumus, hujuſmodi magna & viribus noſtris majora non aggredimur, neque dicere tentamus; eſſet enim noſter omnis inanis & irritus conatus. 17 Et valida illa Polyhymnia Muſa Lyrica, in cujus poteſtate ſita eſt lyra imbellis, id eſt, rebus bellicis decantandis inepta, &c. *Lyra potens* dictum, ut ſupra, *potens Cypri*. 18 Auguſti. 19 Ingenii mei vitio & tarditate imminuere prohibet: *facta* enim *dictis exæquanda ſunt*, ut ait Saluſtius. Tranſlatio ducta eſt a ferro, vel ære, vel ſimili metallo, quod limando deteritur. 20 Noſtrum humilium Poetarum. Aporia eſt per interrogationem, ſine ſubjectione, quæ explenda eſt ad amplitudinem materiæ indicandam: Nemo eſt omnium hominum, niſi ingenio divino & incredibili præditus fuerit, qui res Cæſaris & Agrippæ præclare fortiterque geſtas poſſit digne ſcribere. 21 Bellorum Deum, aut viros bellicoſos, armis, adamante durioribus, indutos, χαλκοχίτωνας.

1 Digne

1 Digne ſcripſerit? aut 2 ope pulvere Troico
Nigrum Merionem? aut 3 ope Palladis
4 Tydiden ſuperis parem?
5 Nos 6 convivia, nos 7 prælia virginum,
8 Sectis in juvenes unguibus acrium,
9 Cantamus, 10 vacui, ſive quid urimur,
11 Non præter ſolitum leves.

1 Pro rei magnificentia. 2 In prælio ad illum excitato pulvere ſqualentem, id eſt, qui prælii tempore ſemper inter medios hoſtes verſabatur, neque vulnera extimeſcebat. Erat autem Meriones Idomenei comes atque amicus. 3 Auxilio Palladis. Pallas ſemper opem tulit Diomedi. 4 Diomedem Tydei filium animo & fortitudine Diis æqualem. Nam Martem & Venerem Diomedes vulneravit. Synecd. gen. 5 Humiles Lyrici. 6 Voluptatibus plena. 7 Amantium contentiones & luſus non cruenta bella, non dura Martis prælia. 8 Reſectis & præciſis, ne amantes vulnerentur. 9 Deſcribimus. 10 Sive quod a ſeriis negotiis otioſi ſumus, ſive quod nos ipſi amamus aliquid, & in amicæ gratiam carmen aliquod condimus. Metaph. ab igne. 11 Qui jam ex diu uſurpata conſuetudine amatorum more varii ſumus & inconſtanter amamus. Hanc levitatem ſuam Epod. 11. & Serm. 7. l. 2. abunde teſtatus eſt.

Ode VII. Παρακινητική.

Ad MUNATIUM PLANCUM Conſul.

Alii alias laudant civitates & regiones. Horatius vero reliquis anteponit Tibur, ubi natus eſt Plancus, quem ad diluendas vino curas cohortatur.

Dicolos Diſtrophos.

1 LAudabunt 2 alii 3 claram Rhodon, aut 4 Mitylenen,
Aut 5 Epheſum, 6 bimaris-ve Corinthi
Mœnia, vel 7 Baccho Thebas, vel 8 Apolline Delphos
Inſignes, aut 9 Theſſala Tempe.

1 Summis elogiis prædicabunt. 2 Eximii rerum ſcriptores, & excellentes Poetæ. 3 Nobiliſſimam illam Lyciæ inſulam, quam ſingulis diebus Sol exortus ſuo ſplendore ac radiis illuminat & claram reddit. 4 Amœniſſimam illam Pittaci ſapientis patriam, urbem in Lesbo. 5 Aſiæ egregiam illam civitatem ab Amazonibus exſtructam, & magnæ Dianæ templo nobilitatam. 6 Emporii illius Achaiæ ære & figulina celebratiſſimi duabus ex partibus mari cincti, διθαλάσσου & ἀμφιθαλάσσου. *Bimarem* ergo nominat Horatius, quod hinc Jonio, hinc Ægæo mari cingitur. Cic. *Corinthi veſtigium vix relictum eſt. Erat enim poſita in anguſtiis atque in faucibus Græciæ, ſic, ut terra clauſtra locorum teneret, & duo maria maxime navigationi diverſa pene conjungeret, cum pertenui diſcrimine ſepararentur.* Scribit idem Paterc. l. 1. & Florus l. 52. Epit. 7 Urbem Bœotiæ a Cadmo ædificatam, a Baccho nobilitatam: Semele enim, Cadmi filia, Bacchum peperit ex Jove. 8 Qui ab Apolline Pythio, ejuſque vetuſtiſſimo oraculo celebres ſunt. 9 Loca amœniſſima Theſſalica ſive Theſſaliæ, molli gramine virentia, fontibus irrigua, arboribus conſita & umbroſa.

2 Sunt,

1 Sunt, 2 quibus unum opus eſt, 3 intactæ Palladis urbem
Carmine 4 perpetuo celebrare, &
Undique decerptam 5 fronti præponere olivam.
6 Plurimus, in Junonis honorem,
Aptum dicit 7 equis 8 Argos, 9 diteſque Mycenas.
10 Me nec 11 tam 12 patiens Lacedæmon,
Nec tam 13 Lariſſæ 14 percuſſit campus 15 opimæ,
Quam 16 domus 17 Albuneæ 18 reſonantis,
Et 19 preces 20 Anio, & 21 Tiburni lucus, & uda
22 Mobilibus pomaria rivis.

1 Alii Poetæ. 2 Quibus unica cura & ſtudium eſt, qui in hoc uno ſunt occupati, ut Athenas carminibus ſuis nobilitent. 3 Athenas inviolatæ virginis Minervæ urbem. Virg. 1. Æn. *Cui pater* intactam *dederat*. Synecd. periphr. 4 Nunquam interituro, continua ſerie nihil aliud tractante, quam Athenarum laudes. Ovid. Met. 1. *Ad mea* perpetuum *deducite tempora carmen*. 5 Frontem oliva coronare, cujus folia *undique*, id eſt, circumcirca detonſa & breviora facta majorem addunt ornatum. Veteres enim, qui Poemata ſe ſcribere profitebantur, utpote Muſis ſacri, coronas ſemper aliquas, tanquam inſignia ſui ſtudii, præferre ſolebant. Sic & eos, qui carmine Athenas laudare vellent, in honorem Palladis fronti obtendere olivam dicit, & quidem *undique decerptam*, id eſt, ex omni eos loco ac materia colligere, quod ad Palladis & Athenarum laudem ac materiam convertant. Al. *Undique decerptæ frondi præponere olivam*, id eſt, omnibus omnium locorum & terrarum frondibus, id eſt, arboribus, Olivam anteponere, quæ Palladis eſt propria, atque ita Athenas undique laudibus coronare. Synecd. ſing. pro frondibus, deinde Synecd. par. pro omnibus arboribus reliquarum urbium olivæ poſtponendis. 6 Alius quiſpiam, qui Junonis in laudem & decus amplificandum copioſus: vel *plurimus*, id eſt, plurimi dicunt. Synecd. unitatis pro multitudine. 7 Aiendis equis accommodatum. Nam Græci Poetæ Ἄργος ἱππεῖον nominans: & Homerus Ἄργος ἱππόβοτον. 8 Clariſſimam Achajæ urbem. 9 Et urbem illam opulentam Mycenas, πολιχρυσȣς, templo Junonis percelebrem, in qua regnavit Agamemnon; a *Mycena* Nympha ſic appellatam. 10 Me vero Horatium nulla orbis terrarum regio, urbs, & loeus tantopere delectat, quam Tiburtinæ regionis habitatio. 11 Tantopere. 12 Illa Lacedæmoniorum urbs, ſeveræ educationis & diſciplinæ, inediæ, frigoris, æſtus, & malorum omnium tolerans, Sparta. Unde Cic. 2. Tuſc. ſcribit: *Spartæ vero pueri ad aram* (Dianæ) *ſic verberibus accipiuntur, ut multus e viſceribus ſanguis exeat, nonnunquam etiam, ut cum ibi eſſem, audiebam, ad necem: quorum non modo nemo exclamavit unquam, ſed ne ingemuit quidem.* 13 Urbis Theſſaliæ, Achillis patriæ: a qua & Achilles *Lariſſæus* dictus eſt. 14 Permovit, in admirationem induxit, & amore ſui animum meum feriit. Ter. Andr. Percuſſit *illico animum*. 15 Fertilis. Sic Od. 31. l. 1. *Sardiniam opimam* nominat. 16 Nemus delectabile. 17 Nymphæ: a qua fons & nemus appellatur. 18 Ejus ſacri fontis fluxu. Virg. Æn. 7. *nemorum quæ maxima ſacro Fonte ſonat*, &c. 19 De celſo ſcopulo decurrens, multam aquam deorſum effundens. 20 Fluvius. 21 Primi Tiburis conditoris. 22 Pomaria diſcurrentibus rivis irrigua.

1 *Albus ut* 2 *obſcuro* 3 *deterget nubila cœlo*
Sæpe 4 *Notus, neque* 5 *parturit imbres*..
Perpetuos: ſic tu 6 *ſapiens finire memento*
Triſtitiam 7 *vitæque* 8 *labores*
9 *Molli, Plance,* 9 *mero,* 10 *ſeu te* 11 *fulgentia ſignis*
12 *Caſtra tenent, ſeu* 13 *denſa tenebit*
14 *Tiburis umbra* 15 *tui.* 16 *Teucer* 17 *Salamina,* 18 *patremq;*
19 *Cum fugeret, tamen* 10 *uda Lyæo*
Tempora 21 *populea fertur vinxiſſe corona,*
22 *Sic* 23 *triſtes affatus* 24 *amicos:*
25 *Quò nos cunque feret melior* 26 *fortuna* 27 *parente,*
28 *Ibimus, o* 29 *ſocii, comiteſque.*
30 *Nil deſperandum Teucro duce, &* 31 *auſpice Teucro:*
32 *Certus enim* 33 *promiſit Apollo,*
34 *Ambiguam* 35 *tellure nova Salamina futuram.*

1 Serenus, clarus, non ſemper humidus ac pluvius. Virg. 1 Georg. *Et* claro *cernes ſylvas Aquilone moveri*. Meton. effe. id eſt, nubes albicantes efficiens. 2 Caliginoſo. 3 Diſcutit & removet. 4 Auſtralis ventus. 5 Neque perpetuas pluvias & tempeſtates ſuo flatu producit, ſed interdum ſerenam ac jucundam aeris temperiem. Translatio a mulieribus gravidis. 6 Tanquam vir ſapiens. 7 Vitæ tuæ, in variis fortunæ mutationibus hactenus peractæ. 8 Ærumnas. 9 Vino ſuavi ac jucundo. Virg. 1. Georg. *Tunc agni pingues, tunc ſunt* molliſſima *vina*. Sic Græci vinum, quod ad potum maturum eſt, quodq; gratum ſaporem collegit, μαλακὸν appellant. 10 Sive militiæ, ſive domi tuæ eris. 11 Coruſcantia vexillis militaribus, Aquila, Dracone, aliiſque id genus ſignis militaribus. 12 Militia te exercet. Meton. ſub. ut *umbra Tiburis*, id eſt, ſive in bello, ſive in pace fueris. In *ſeu* iterato eſt Anaphora. 13 Opaca. 14 Nemoris. 15 Patriæ tuæ. 16 Telamonis filius, frater Ajacis. Ut Plancum in rebus etiam adverſis ad lætitiam aliquam invitet, proponit exemplum Teucri, qui variis fortunæ viciſſitudinibus & caſibus exercitatus, non omnino tamen animum deſpondit, vel omnino voluptati nuncium remiſit. 17 Patriam ſuam. 18 Patrem ſuum Telamonem. 19 Quamvis fugeret, jamque exul eſſet, ſc. cum Ajax frater, in judicio armorum Achillis dolo Ulyſſis victus, doloris impatientia manus ſibi intuliſſet, imperii paterni memor (ut alter ſine altero non rediret) ſolus domum redire non auderet. 20 Caput ſuum præclaro vino, metum ſolvente, madidum ſive humidum. *Lyæus* enim, nomen Bacchi, ponitur pro vino. Metonymia effic. 21 Corona ex frondibus populi arboris, quæ animi fortitudinem denotat, Herculi ſacram, qui, devicto Cerbero, populum arborem ex Acheronte ſecum detulit frondibuſque populeis coronatus, lætitiam, quam ex tot victoriis ceperat, declaravit. 22 Præparatio eſt ad Proſopopœiam, qua inducitur Teucer cohortans comites ſuos ad tolerantiam reliqui laboris. 23 Renitentes ac invitos propter exilium patriæ. 24 Socios ſuos. 25 Quocunque ducet nos. Tmeſis. 26 Quæ nobis patriam alicubi largietur. 27 Patre meo Talemone, qui patriam nobis negat. 28 Alacres ibimus. 29 Meæ fugæ & exilii. 30 Sc. *eris*. 31 Me Teucro auctore, hortatore veſtro. Ductum ab auſpiciorum more: nihil enim publice Romæ gerebatur, niſi auſpicato. Sic Epiſt. 3. l. 1. *fidibus-ne Latinis Thebanos artare modos ſtudet*, auſpice Muſa? 32 Qui veridicus eſt, qui non fallit, nec mentitur. 33 Nobis ipſum conſulentibus. 34 Duplicem & binominem, id eſt, promiſit duas fore Salaminas, quarum altera nunc eſt in Attica; alteram ego & vos condemus in Cypro. 35 In peregrina & incognita terra, ſc. Cypro. Synecd. gen.

1 O fortes, 2 pejoraque paſſi
Mecum ſæpe viri, 3 nunc vino 4 pellite curas:
Cras ingens 5 iterabimus æquor.

1 Exclamatio eſt cohortantis comites ad iter audacter ingrediendum. 2 Graviora, ſc. in decennali illa belli Trojani obſidione. Virg. 1. Æn. *O ſocii, neque enim ignari ſumus ante malorum, O paſſi graviora*, &c. 3 Nunc frontem exporrigite, omnem metum valere jubete. 4 Depellite, profligate omnes ſollicitudines. Tale eſt illud 9. Epod. *Curam, metumque Cæſaris rerum juvat Dulci Lyeo ſolvere*. 5 Iterum navigabimus. Sic Od. 34. l. 1. *atque* iterare *curſus Cogor relictos*, id eſt, repetere.

Ode VIII. Ἐρωτική.

Ad LYDIAM.

Juvenem Sybarin, Lydiæ amore perditum, & voluptatibus colliquefactum, notat.

Dicolos Diſtrophos.

1 Lydia 2 dic, per omnes
Te 3 Deos oro, 4 Sybarin 5 cur 6 propeies 7 amando
8 Perdere? cur 9 apricum
10 Oderit 11 campum, 12 patiens 13 pulveris, atque 14 Solis?
Cur neque 15 militaris
Inter æquales equitet, 16 Gallica nec lupatis
17 Temperet 18 ora frænis?

1 Meretrix delicatula, non vulgaris formę. *Κοινωνία*, ſine tamen reſponſione & expeditione rei propoſitæ & quæſitæ. 2 Mihi. 3 Venerem, Cupidinem, cum ſuis aſſeclis. 4 Amatorem tuum. 5 Anaphora. 6 Studeas. 7 Veneris illectamentis, vel, dum ab eo amaris. Sic Virg. *uritque* videndo *Fœmina*, id eſt, dum videtur. 8 Corrumpere, ejus bona abligurire, & corporis vires frangere. 9 Soli expoſitum. 10 Fugiat campum Martium, juvenum exercitiis accommodatum. Ironia. 11 Synecd. gen. 12 Cum poſſit pati curſum, ſudorem, laborem, & calorem. 13 Meton. adj. pro ſubjecta lucta, ut ſequens oliva indicat, qua luctaturi ante exercitationem perungebantur. 14 Meton. effic. pro effecto calore, ne fiat Solibus peruſtus membra. 15 Militarem in morem, vel ut hominem militarem decet, arma campeſtria & equeſtria tractans, inter alios ætate ſtudiiſque pares in equis ſe exerceat? *Militaris* autem eſt militiæ idoneus, in re militari exercitatus Salluſt. *Homo* militaris (M. Petrejus) *quod amplius triginta annis tribunus, aut præfectus*, &c. *fuerat, pleroſque ipſos, factaque eorum fortia noverat*. Liv. l. 35. *Nihil ea res animum* militaris *viri, & multos experti caſus imminuit*. 16 Nec ora equorum Gallicorum, ſeu equos Gallicos frænis, inſtar lupinorum dentium aſperis atque inæqualibus, regat? Virg. 3. Georg. *& duris parere* lupatis. 17 Regat, domet, coerceat, & ſibi parere doceat? Sic Od. 12. l. 1. *variiſque mundum* Temperat *horis*. Od. 4. l. 3. *Qui terram inertem, qui mare* temperat *Ventoſum*, id eſt, regit. 18 Synecd. mem. pro integ. id eſt, pro Gallicis equis.

Cur

Cur timet flavum Tiberim 1 *tangere? cur* 2 *olivam*
Sanguine 3 *viperino*
Cautius vitat? neque jam 4 *livida geſtat* 5 *armis*
Brachia: ſæpe 6 *diſco,*
7 *Sæpe trans finem jaculo nobilis expedito?*
8 *Quid latet, ut* 9 *marinæ*
10 *Filium dicunt* 11 *Thetidis* 12 *ſub lacrymoſa Troja*
Funera, ne virilis
13 *Cultus in* 14 *cædem &* 15 *Lycias* 16 *proriperet* 15 *catervas?*

1 Tiberim tranare? Veget. l. 1. c. 10. *Romani campum Martium vicinum Tiberi delegerunt, in quo juventus poſt armorum exercitium ſudorem pulveremque dilueret, ac laſſitudinem, curſuſque laborem natando deponeret.* Sic Od. 7. l. 3. utrumque conjunxit: *Quamvis non alius Flectere equum ſciens Æque conſpicitur gramine Martio: Nec quiſquam citus æque Tuſco denatat alveo.* Synecd. gen. 2 Cur luctari deſiit? cur luctam horret? Luctaturi utebantur ceromate, id eſt, unguento, quod ex cera fit, oleo ſubacta. Idcirco palæſtras Græci λίπαρας nominant, id eſt, pingues, & veluti oleo nitentes. Meton. adj. pro ſubjecta palæſtra & lucta, quæ oleum requirunt. 3 Venenoſo, id eſt, quovis mortifero veneno. 4 Plumbei coloris. 5 Uſu & frequenti armorum pondere. 6 Qui olim ſæpe diſco, ultra metam projecto, ſummam gloriam conſecutus eſt: qui quidem ludus erat primo Græcus, deinde a Græcis translatus ad Romanos. *Diſcus* autem dictus eſt a verbo δίκειν, quod eſt, βαλλειν, id eſt, *jacere*: unde & δίσκοβολος, *qui diſcum jacit.* 7 Qui ſæpe jaculo, ultra terminum ac metam fortiter & expedite emiſſo ſive projecto, nobilitatus, multiſque cognitus & laudatus fuit. 8 Cur non prodit Sybaris in publicum, & cum viris converſatur, ſed inter meretrices in obſcuro latet & emolleſcit? 9 Nymphæ ſeu Deæ maris. Itaque apud Homerum Iliad. 1. ab Achille vocata & implorata, exit e mari, ut craſſus quidam & caliginoſus halitus. 10 Achillem inter virgines latitaſſe dicunt. Achilles enim, cum Calchas Trojam ſine eo capi non poſſe affirmaret, & mater Thetis eo in bello filium Achillem interiturum prævideret, veſte & habitu muliebri indutus, in inſulam Scyron ad Lycomedem eſt deductus, & inter Lycomedis regis filias diu abſconſus latuit. Synecd. gen. 11 Et Pelei. 12 Paulo ante everſionem Trojæ. 13 Veſtitus, habitus. 14 Exitium Trojanorum. 15 In Lycias copias, quas Sarpedon, rex Lyciæ, Priamo adduxerat. 16 Ipſum raptim vel temere traheret, id eſt, ne virili veſtitu agnoſceretur, & ita ad bellũ Trojanum proficiſci cogeretur.

Ode IX. Παραινετική.

Ad THALIARCUM.

Quo magis ſævit hyems, eo magis voluptati indulgendum.

Tricolos Tetraſtrophos.

V Ides ut 1 *alta* 2 *ſtet* 3 *nive candidum*

1 Profunda. 2 Rigeat, horreat e longinquo appareat. Virg. 12. Æn. *Jam pulvere cœlum, Stare videt.* 3 Nive plenum. Sic Od. 25. l. 3. *Hebrum proſpiciens, & nive candidam Thracen.*

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

1 Soracte : nec jam ſuſtineant 2 onus
Sylvæ 3 laborantes : 4 geluque
5 Flumina conſtiterint 6 acuto ?
7 Diſſolve frigus, ligna ſuper foco
8 Large reponens : atque 9 benignius
10 Deprome 11 quadrimum 12 Sabina,
O Thaliarche, 11 merum 13 diota,
34 Permitte Divis 15 cætera : qui ſimul
36 Stravere ventos 17 æquore fervido
18 Deprœliantes, nec 19 cupreſſi,
Nec veteres 19 agitantur orni.
Quid ſit futurum, cras 20 fuge quærere : &
20 Quem fors dierum cunque dabit, 22 lucro
Appone : nec dulces amores
23 Sperne 14 puer, neque tu 25 choreas,

1 Mons in Sabinis, Apollini ſacer. Virg. 11. Æn. *Summe Deum ſancti cuſtos Soractis Apollo*. 2 Nivis pondus. 3 Oneris magnitudine gravatæ, pondere nivis oppreſſæ. Metaph. ab animalibus, quæ proprie dicuntur *laborare*, ut ſenſu & motu prædita : unde affectus oriuntur. 4 Frigore. 5 Aquæ fluviales conſtrictæ & concretæ a curſu & fluxu impeditæ ſint ? Flumina enim vi frigoris congelata, a curſu deſiſtunt ſuperne. Meton. ſub. 6 Intenſo, acrii & vehementi : nam ὀξὺ plerumque ſignificat *magnum* & *vehemens* : & ſic dictum ab Horatio, ut a Pindaro χιὼν ὀξεῖα dicitur : & a Virg. *penetrabile frigus* : quia & qui nivem tractant, & qui a frigore læduntur, ſimili quodam modo afficiuntur, atque ii, quos ferri acies pupugerit. 7 Diſcute frigus corpora indurans & conſtringens. Metaph. a rebus colligatis & conſtrictis. 8 Copioſe. 9 Liberalius, quam ſolebas. 10 Prome, hauri e diota. 11 Vinum quatuor annorum, id eſt, vetuſtum vinum. Vinum enim commendat vetuſtas. Sic Ep. 1. l. 2. *Si meliora dies, ut vina, Poemata reddit*, &c. 12 Quæ in Sabinis facta eſt. 13 Vaſe vinario ſive amphora, duas anſas, velut aures, habente, quadraginta & octo ſextarios capiente : aures enim ὦτα nominant Græci. Veteres in teſtis, vaſis, doliis, fictilibus, vina horreis repoſita ſervabant, ex quibus ea depromebant, largius aut parcius, pro menſæ & convivarum ratione. 14 Committe Deorum curæ. 15 Quæ noſtri arbitrii non ſunt. 16 Simulac, id eſt, poſtquam ventos inter ſe luctantes in mari turbido, ſive concitato, ut aqua in aheno fervens, mitigarunt, ſopiverunt, ſedarunt ἐςόρεσαν ἐκοίμισαν Metaph. a corporibus, quæ proprie labefiunt & ejiciuntur. 17 Synecd. gen. pro plano mari, quod prius æſtuabat & iraſcebatur : nam *æquor* eſt planities quælibet. 18 Concitantes tempeſtatem. Metaph. a re militari, 19 Non amplius a ventis commoventur, id eſt, Dii, omnibus rebus viciſſitudinem concedentes, poſt nubila & triſtia, læta ac ſerena reſtituunt. 20 Curioſe indagare vita : nam (ut ait Od. 7. l. 4.) *Quis ſcit, an adiiciant hodiernæ craſtina ſummæ Tempora Di ſuperi*. Vult ergo eum in diem vivere. 21 Quemcunque diem vitæ & ætati adjiciet fortuna, ſeu potius Dei voluntas naturæ auctoris & conſervatoris vitæ tuæ. Tmeſis. Ut Od. 16. Quem *criminoſis* cunque *voles modium. Pones iambis* : & ſupra Od. 7. Quo *nos* cunque *fere melior fortuna parente*. 22 Eum tibi deputato eſſe in lucro, 23 Aſpernare, detrecta, rejice. 24 Dum adhuc puer es, adoleſcens, juvenis. 25 Saltationes. *Chorea* dicitur a choro, ubi junctis manibus ſaltatur.

1 *Donec virenti 2 canities abeſt*
3 *Moroſa: nunc & 4 campus, & 5 areæ,*
6 *Leneſq; 7 ſub noctem 6 ſuſurri*
8 *Compoſita repetantur hora*
9 *Nunc & latentis proditor intimo*
Gratus puellæ riſus ab angulo,
10 *Pignuſque direptum lacertis,*
Aut digito male pertinaci.

1 Quamdiu tibi juveni illa querula & moroſa ſenectus abeſt. Sic Od. 3. l. 2. Q. Delio ſuadet, ut hilariter vivat, *Tum res, & ætas, & ſororum Fila trium patiuntur* atra. 2 Homo ſenex moroſus, Meton. adj. 3 Efficiens moroſos, difficiles ſenes. Meton. effe. 4 Martius ſc. ut ſupra. *Cur apricum Oderis* campum. Synecd. gen. 5 Loca vacua, pura & ſine ædificiis, in quibus Romana juventus ſe exercebat. 6 Et dulces confabulationes ſive colloquia, quales edi ſolent ab amantibus voce ſubmiſſa, ne ab aliis exaudiantur, 7 Paulo ante noctem: ut ſupra Od. 8. ſub *lacrymoſa Troiæ funera:* & Sat. 1. l. 1. Sub *galli cantum conſultor ubi oſtia pulſat*. 8 Tempore a te & amica tua conſtituto iterum atque iterum uſurpentur, revocentur. Livius dixit, *ad compoſitam horam*, l. 22. 9 Et nunc repetatur a te, id eſt, iterum atque iterum a te uſurpetur jucundus ille riſus proditor, id eſt, index, puellæ ſive amicæ tuæ in latebris ſe abſcondentis, ab intimo angulo proficiſcens. Ridet enim puella, ne diu quæratur, ſed ut ſe ipſam prodat. 10 Et repetatur etiam armilla vel aliud brachii ornamentum vi avulſum e puellæ lacertis, aut annulus e digito non pertinaciter aut valde retinente, repugnante. Nam fingunt puellæ ſe velle retinere, quod cupiunt ſibi adimi, Syn. gen.

Ode X. Εὐχαριστική.

HYMNUS in MERCURIUM.

Quem laudat a facundia, a parentibus, a palæſtræ, & lyræ inventione, a maxima in furando calliditate, atque ab iis, quibus fungitur muneribus.

Dicolos Tetraſtrophos.

1 *MErcuri 2 facunde, 3 nepos Atlantis,*
Qui feros 4 cultus hominum recentum

1 Jovis fili. 2 Eloquentiæ Deus, & orationis inventor. 3 Maja, Atlantis filia, Mercurium peperit ex Jove: unde & *Atlantiades* dictus. Virg. 8. Æn. *Vobis Mercurius pater eſt, quem candida Maja Cyllene gelido conceptum vertice fudit: Et Majam (auditis ſi quicquam credimus) Atlas, idem Atlas generat, cœli qui ſidera torquet*. 4 Agreſtes hominum primorum mores: vel, *recentum*, id eſt, eorum, qui, feritate mutata per eloquentiam Mercurii, nuper induerant human tatem. Cic. l. 1. de Invent. & 1. de Orat. ſcribit, nullam aliam vim, quam ſermonem & eloquentiam, aut diſperſos homines unum in locum congregare, atque a fera agreſtique vita ad hunc humanum cultum, civilemque vivendi modum deducere: aut jam conſtitutis civitatibus leges, judicia, jura deſcribere potuiſſe. Verum in Arte Poetis & Muſicis hæc tanta beneficia ad homines vult eſſe profecta. Meton. adj. pro ipſis hominibus incultis & agreſtibus ad humanitatem informatis a Merc.

1 *Voce formaſti* 2 *catus*, 3 *& decoræ*
More palæſtræ:
4 *Te ſcanam, magni* 5 *Jovis &* 6 *Deorum*
Nuntium, curvæque lyræ 7 *parentem,*
8 *Callidum, quidquid placuit, jocoſo*
Condere furto.
9 *Te,* 10 *boves olim niſi* 11 *reddidiſſes*
12 *Per dolum amotas,* 14 *puerum minaci*
Voce dum terret, 14 *viduus* 15 *pharetra,*
16 *Riſit Apollo.*
Quin & 17 *Atridas,* 18 *duce te* 19 *ſuperbos,*
20 *Ilio dives* 21 *Priamus relicto,*

1 Eloquentia tua, vel Muſica conformaviſti atque expoliviſti ad virtutem, humanitatem, & manſuetudinem. Meton. effic. pro facunda oratione e voce formata. Sic utitur hoc verbo Od. 22. l. 3. *& teneræ nimis Mentes aſperioribus* Formandæ *ſtudiis:* & in Art. Poet. Format *enim natura prius nos intus ad omnem Fortunarum habitum.* 2 Catus, callidus & ingenioſus. Ter. in Andr. *Neſcio quis ſenex modo venit: ellum, confidens,* catus. 3 Et palæſtra honeſta, artificioſa, & quæ virum maxime deceat. Quare apud Græcos ab adoleſcentia ſummo omnes in ea ſtudio exercebantur. 4 Ego Horatius te verſibus meis celebrabo. 5 Divorum hominumque parentis. 6 Et reliquorum Deorum celerrimum & fideliſſimum interpretem. Nam quæ hominibus melioris vitæ præcepta tradidit, ea cœlo attuliſſe, & Deorum juſſu propagaſſe credebatur. *Nuncius* ergo hoc loco eum ſignificat, qui nunciat. Cic. *Repente eo accedat ipſe* nuntius *ſuæ calamitatis. Nuntius* etiam ſignificat rem ipſam, quæ nuntiatur. Virg. 9. Æn. *Turbantique viros perfertur* nuntius, *hoſtem Fervere cæde nova.* Plaut. *Citius præcurri, ut nuntiarem* nuntium *exoptabilem. Nuntium* vero in neutro genere ſignificat rem, quæ nuntiatur. 7 Inventorem. 8 Aſtutum & ingenioſum ad furtum occultandum, quod jocum riſumque concitaret. Metaph. a partibus corporis facile callum contrahentibus, ad animum, qui, tanquam manus opere, aut planta pedis itinere, artibus & uſu rerum occalluit. 9 Dum te minis territat Apollo, niſi boves redderes furto ſublatas, cum riſu expertus eſt tuam, in furanda etiam pharetra, verſutiam. 10 Admeti, Theſſalorum Regis, quos Apollo, divinitate ob interfectos Cyclopas privatus, per novem annos cuſtodiebat ac paſcebat. 11 Paſtori ſibi. 12 Per ingenioſum furtum abactas, & furtim ademtas. 13 Te, qui puerilem, vel ſervi & bubulci formam aſſumpſeras, dum minis ac terribili voce terreret. 14 Spoliatus, privatus. Nam *viduare*, eſt ſpoliare, privare: ut Od. 9. l. 2. *Et foliis* viduantur *Orni*. Metaph. a muliere orbata marito, vel contra, ut ratio vocis indicat, quod *vidua* dicta ſit, a viro diviſa. 15 Sagittarum theca, e qua telum proferre volebat, tanquam ſagitta te percuſſurus. Virg. 1. Æn. *Virginibus Tyriis mos eſt geſtare* pharetram. 16 Ridendum ſibi putavit. 17 Agamemnonem & Menelaum, Atrei filios. Synec. ſpe. pro genere Græcorum, quos latuit ingreſſus Priamus in ipſorum caſtra, unde abſtulit cadaver filii ſui Hectoris. 18 Qui te ducem Priamo præbebas. 19 Ob Hectora jam exſtinctum inflatos. 20 Troja relicta Priamus enim, Mercurio duce, per caſtra Græcorum, ad Achillem venit, a quo cadaver filii ſui Hectoris ad ſepulturam auro redemit. 21 Trojæ Rex.

Theſſaloſq; 1 *ignes*, & 2 *iniqua Troja*
3 *Caſtra* 4 *feſellit*.
Tu 5 *pias* 6 *lætis* 7 *animas* 8 *reponis*
Sedibus; 9 *virgaque* 10 *levem coerces*
Aurea turbam, 11 *ſuperis Deorum*
Gratus, & *imis*.

1 Theſſalicas ſeu Græcorum cuſtodum vigilias, quæ agebantur in caſtris, & navibus Achillis. Meton. adjunctorum, & in *caſtra* ſubjectorum, id eſt, latuit vigiles & cuſtodes caſtrorum & tentoriorum Theſſalicorum, qui ignem habebant, & quorum dux erat Achilles. 2 Inimica, hoſtilia Trojanis. Meton. ſubj. 3 Græcorum. 4 Latuit, ἔλαθε, id eſt, ita per media Græcorum caſtra ad Achillis naves pervenit, ut a nemine cognitus, ac ne viſus quidem fuerit. Virg. 4. Æn. *Nec me adeo fallit, veritam te mœnia noſtra, Suſpectas habuiſſe domos Carthaginis altæ*. Ter. Heaut. *Num me fefellit, hoſce id ſtruere?* 5 Sanctas, quæ in humanis corporibus vitam caſtam egerunt. 6 Lætis domiciliis, id eſt, campis Elyſiis. 7 Hominum. i. manes. Syn. gen. ut in *lætis ſedibus*. i. campis Elyſiis, & in *virga*, pro caduceo. 8 Collocas: unde πομπαῖος & ψυχοπομπὸς a Græcis dicitur. 9 Caduceo, quo Mercurius animas deducit ad inferos. De hac virga ſic Homer. Iliad. ω, Εἵλετο δὲ ῥάβδον, τῇ τ' ἀνδρῶν ὄμματα θέλγει, Ὧν ἐθέλει, τοὺς δ' αὖτε καὶ ὑπνώοντας ἐγείρει: quem Virgilius imitatus eſt 4. Æn. *Tum virgam capit, hac animas ille evocat Orco Pallentes: alias ſub triſtia tartara mittit*, &c. huc pertinet illud Od. 24. l. 1. *Non vanæ redeat ſanguis imagini, Quam virga ſemel horrida Nigro compulerit Mercurius gregi*. 10 Vanam & incorpoream animarum in inferno multitudinem domas. 11 Maximis & minimis Deorum, id eſt, Diis ſuperis & inferis acceptus.

Ode XI. Πραγματική.

Ad LEUCONOEN.

Hortatur Leuconoen, omiſſa futurorum cura, voluptati indulgere, argumento a vitæ brevitate & celeritate ducto.

Monocolos.

T*U ne quæſieris* 1 *ſcire* [2 *nefas*] *quem mihi, quem tibi*
3 *Finem Dii dederint, Leuconoe: nec* 4 *Babylonios*

1 Cognoſcere. 2 Quod malum & impium eſt. Alii conjuncte legunt, *ſcire nefas*: ut Od. 16. Epod. *nefas videre*: & ita (*nefas*) erit hoc loco idem, quod Græci dicunt ἀδύνατον, id eſt, impoſſibile: ut Od. 24. l. 1. *Durum: Sed levius fit patientia, Quicquid corrigere eſt nefas*. 3 Quem vitæ terminum, felicem an infelicem, maturum an tardum. Anaphora. 4 Babyloniorum & Chaldæorum prædictiones & calculationes, quibus ad Planetarum ac ſiderum aſpectus determinandos utuntur. Cic. de Divin. l. 1. *Contemnamus etiam* (inquit) *Babylonios, qui ex Caucaſo cœli ſigna ſervantes, numeris, & motibus, ſtellarum curſus perſequuntur*. Synecd. ſpe.

1 Tentaris 2 numeros: 3 ut melius, quicquid erit, pati
[Seu plures 4 hyemes, ſeu tribuit] Juppiter 5 ultimam.
Quæ nunc 6 oppoſitis debilitat pumicibus 7 mare
Tyrrhenum] ſapias, 8 vina liques, & ſpatio brevi
Spem longam 9 reſeces, 10 dum loquimur, fugerit 11 invida
12 Ætas, 13 carpe diem, 14 quam minimum credula poſtero.

1 Metaph. ab his, qui de qualibet re vel loco incerti dubium explorant, aut pedum & manuum tactu, aut alio corporis ſenſu, aut inſtrumento, ut nautæ aquarum altitudinem conto: quod hic appoſite dictum eſt ad dubias incertaſque fatidicorum præſagitiones. 2 Meton. effic. 3 Ut fortius aut melius, quicquid futurum, & mutari non poteſt, ſapias pati, vel, patiaris, feras. Sic enim Græci loquuntur, ὡς φέρειν, id eſt, *ut pati*. 4 Annos vitæ noſtræ appoſiturus ſit. Sic Od. 15. l. 1. *Poſt certas hyemes uret Achaicus Ignis Iliacas domos*. Synecd. membrorum, pro pluribus annis integris, vel unico præſenti anno: hoc enim ſignificat τὸ *ultimam*. Alii exponunt, fluctus, tempeſtates, χειμῶνας, quibus mare debilitatur, ac frangitur ſaxis oppoſitis 5 Hyemem ſc. quam jam vivimus. 6 Adverſis & objectis rupibus & ſaxis frangit. 7 Undas ac fluctus maris Tyrrheni. Meton. ſubj. ſicut in *pumicibus* Synecd. pro littoribus fluctifragis, atque ſcopulis undas frangentibus. 8 Ut vina promas & fundas, & quaſi per guttur percoles. *Liquare* nihil aliud eſt, quam tenuius facere: quod & ad voluptatem factitabant, nive & glacie ſæpe admixta: utebantur autem ad eam rem colis ſacculiſque. 9 Et in hoc vitæ humanæ exiguo tempore longam futuræ vitæ voluptatum ſpem adimas, ableges, tuaſque voluptates in futurum tempus, quod vivendo forte non attinges, ne differas. Sic ſupra Od. 4. *Vitæ ſumma brevis ſpem nos vetat inchoare longam*. Metaph. a corpore ad animum, quod proprie reſecari poteſt. In *ſpatio* idem Tropus eſt, ſed a dimetientibus terras & locorum diſtantias. 10 Dum hæc paucula inter nos loquimur. Egregie hanc vitæ fugam ante oculos ponit Juvenal. Sat. 9. *Feſtinat enim decurrere velox Floſculus, anguſtæ miſeræque breviſſima vitæ Portio: dum vivimus, dum ſerta, unguenta, puellas Poſcimus, obrepit non intellecta ſenectus*. 4 Quæ ſui uſuram & gaudia nobis invidet. Metaph. ab animato ad inanimatum, cui tribuitur affectus, quaſi per invidiam ætas aliam ætatem celeriter truderet, qualis eſt Met. 15. *Tempus edax rerum, tuque invidioſa vetuſtas*, &c. 12 Ætas, qua vivimus, aufugerit. 13 Tu vero die præſenti, quo vivis, ſine dilatione fruere. Translatio vel a fructibus, & floribus carpendis, vel a lanificio. Quemadmodum igitur illi, qui vel flores, vel lanam carpunt, paulatim carpunt: ſic debent homines hodiernæ vitæ munere frui, non ſpe & cogitatione multos annos ſibi polliceri, neque occaſionem jucunde vivendi oblatam negligere, aut in longum tempus differre. 14 Futuro die, qui dubius & incertus eſt, parum confiſa, quam maxime diffidens.

Ode

Ode XII. Προσφωνητική.

Ad AUGUSTUM.

Collaudatis Diis, heroibus, viriſque aliquot claris, tandem ad divinas Auguſti laudes deſcendit.

Dicolos Tetraſtrophos.

1 *QUem virum, aut heroa,* 2 *lyra, vel* 3 *acri*
Tibia ſumes celebrare 4 *Clio?*
Quem Deum? 5 *cujus* 6 *recinet* 7 *jocoſa*
Nomen imago,
9 *Aut in* 10 *umbroſis* 11 *Heliconis oris,*
Aut ſuper 12 *Pindo, gelido-ve in* 13 *Hæmo?*
Unde 14 *vocalem* 15 *temere* 16 *inſecutæ*
17 *Orphea ſylvæ,*
18 *Arte materna rapidos* 19 *morantem*
Fluminum 20 *lapſus,* 21 *celereſque ventos,*
22 *Blandum & auritas* 23 *fidibus canoris*
Ducere quercus,

1 O Clio, quæ Heroum res geſtas celebranda tibi proponis, quem virum fortem aut Heroa celebrandum propones, ſuſcipies, vel ut celebres? Ανακοίνωσις: cujus quidem artificio vitatur ſuſpicio aſſentationis, & occaſio inſinuationis in laudes Auguſti arripitur. Ubi Poeta conſultando communicat cum ſua Muſa genus argumenti, quod tractaturus ſit. In *quem* eſt Anaphora. 2 Lyrico carmine, quod ut gravius, modeſtiuſque, ita Deorum præconiis aptius habetur. 3 Sublimi carmine ad tibiam canendo: quod acutius & ſonorum magis eſt, ideoque hominum laudibus, quæ fere bellicæ ſunt, convenit. 4 Una ex novem Muſis. 5 Dei. 6 Reſonabit Echo, vocis ac ſoni imago, quæ velut ludens reſpondet, De ratione Echus lege Lucret. l. 4. Synecd. gen. pro ſpc. Eſt enim Echo imago & ſimilitudo vocis redditæ. 9 Anaphora. 10 Arborum denſitate opacis. *Helicon* eſt mons Bœotiæ, non procul a Parnaſſo, Apollini ſacer, & Muſis: unde Muſæ appellatæ ſunt *Heliconides*. 12 Monte Arcadiæ, Apollini dicato. 13 Monte Thraciæ. 14 Voce præſtantem, ἔμφωνον, & facundum Poetam, qui feras etiam demulſerit, atque arboribus auditus fuerit. 15 Αὐτομάτως, ſuo ſponte, ſine ordine & confuſe. 16 Sc. *ſunt*. 17 Calliopes & Apollinis filium, Thraciæ vatem. 18 Calliopes incredibili citharæ dulcedine, & vocis eloquentia. Synecd. gen. 19 Inhibentem, retardantem. 20 Decurſus. Propert. l. 3. *Orphea te tenuiſſe feras, & concita dicunt Flumina Threicia detinuiſſe lyra*. 21 Celeres flatus ventorum. 22 Et ideo blandum, & ingenioſum artificem, ut, quocunque voluerit, poſſit ducere cithara canora quercus auritas, id eſt, ſenſu audiendi præditas. Translatio eſt ab animatis. De hoc Orpheo. Virg. Georg. 4. *Mulcentem tigres, & agentem carmine quercus*. *Auritos* vel ab audiendi facultate dicitur, vel a magnis auribus. Virgil. 1. Georg. Auritoſque *ſequi lepores*. 23 Modulatione. Meton. effic.

Quid 1 *prius dicam ſolitis* 2 *parentum*
Laudibus? qui res hominum, ac Deorum.
3 *Qui mare, & terras, variiſque mundum*
4 *Temperat* 5 *horis?*
6 *Unde nil majus generatur ipſo,*
Nec 7 *viget quidquam* 8 *ſimile, aut* 9 *ſecundum:*
Proximos 10 *illi* 11 *tamen* 12 *occupavit*
13 *Pallas honores.*
14 *Præliis audax* 15 *neque te ſilebo,*
16 *Liber, & ſævis inimica* 17 *virgo*
Belluis: nec te 18 *metuende* 19 *certa,*
20 *Phœbe, ſagitta.*
Dicam & 21 *Alciden,* 22 *pueroſque Ledæ,*

1 Majus, meliuſ-ve. 2 Quam ſolitas, id eſt; conſuetas & uſitatas parentum noſtrorum laudes, id eſt non eas, quibus afficiendi ſunt parentes noſtri, ſed quibus illi Jovem afficere ſolebant, & quarum argumentum erat Jupiter, & ejus laudes. Itaque Jupiter *parentum laudes* ideo appellatur, quod veterum carmina magna ex parte e Jovis laudibus conſtabant: q. d. *Quid prius dicam Jove*, quem primo loco patres noſtri canere, & laudare ſolebant? vel hoc modo: *Quid prius dicam? ſolitis parentum laudibus* id eſt, quemadmodum parentes noſtri Jovem laudare conſueverunt, dicam ſc. eum, *qui res hominum, ac Deorum*, &c. Alii legunt *parentem* id eſt, Jovem: alii *parentis*, id eſt, Jovis. Synecd. gen. 3 Anaphora. Majorum ergo more a Jove ſe incepturum dicit. 4 Regit, vel temperatum efficit. Sic Od. 4. l. 3. *Qui terram inertem, qui mare temperat Ventoſum, & urbes, regnaq; triſtia.* 5 Quatuor anni temporibus, Vere, Æſtate, Autumno, Hyeme. Synecd. part. pro alternis totius anni temporibus: vel pro eorundem viciſſitudine varia. Eſt præterea in *variis* Metaph. a coloribus, cujus ratio Sat. 6. l. 2. ad hæc verba, *cœna varia*, reddetur: ſed hæc varietas videtur referenda ad diverſas qualitates temperamenti, quæ cernuntur in partibus anni vere, æſtate, autumno, hyeme. Eſt quoque in *neque te*, *nec te*, Meton. cauſarum, pro rebus ab his fortiter geſtis & memorabilibus factis. 6 A quo Deo Jove nihil ipſo potentius oritur: quia Deus eſt Optimus Maximus. 7 Pollet. 8 Ipſi. 9 Alterum, quod tantum quantum ille omnium primus & ultimus, poſſit, id eſt ipſe ſuper omnia eſt, nihilque cum ipſo comparari poteſt, nihil æqualem ipſi potentiam habet. 10 Jovi patri. 11 Quamvis immenſo intervallo a patre ſejuncta ſit. 12 Sortita eſt. 13 Quæ ſine matre ex Jovis cerebro nata eſt. Non mirum ergo præferri eam cæteris. 14 Qui bellis audax, invictus Indiam ſubegiſti, & univerſum terrarum orbem pervagatus es. 15 Neque te meis laudibus prætcribo. 16 Bacche, Jovis & Semeles fili: dictus *Liber*, quod animum curis *liberat*. 17 Et tu Jovis & Latonæ filia Diana, quæ venandi ſtudio aſſidue in ſylvis vagaris, & agreſtibus feris jaculis tuis hoſtilis es. Sic Od. 6. l. 4. *Deliæ tutela Deæ, fugaces Lyncas, & cervos cohibentis arcu.* Synecd. gen. 18 Qui formidabilis es. 19 Inevitabili, quæ ſemper id ferit, quod petit. Catul. *Tempore quo certa Stymphalia monſtra ſagitta Perculit.* 20 Apollo, qui eodem partu cum Diana editus es. 21 Hoc quoque meo carmine celebrabo Herculem Alcæi nepotem, Jovis & Alcmenæ filium, invictum illum monſtrorum domitorem. Synecd. gen. quamvis alii referant ad vim vocabuli ἀπὸ τῆς ἀλκῆς, id eſt, *a robore*. 22 Filios Ledæ ac Jovis, παῖδας, ſc. Pollucem & Caſtora. Sic Od. 19. *Semeles puer*: & Od. 22. l. 3. *Cythereæ puer ales*: & de arte Poet. *Nec pueros coram populo Medea trucidet.* Synecd. gen.

1 *Hunc*

1 *Hunc* 2 *equis*, 3 *illum* 4 *ſuperare pugnis*
5 *Nobilem*: 6 *quorum* 7 *ſimul* 8 *alba* 9 *nautis*
Stella refulſit,
10 *Defluit ſaxis* 11 *agitatus* 12 *humor*,
13 *Concidunt venti*, 14 *fugiuntque nubes*,
Et 15 *minax* 16 [*ſic Di volvere*] 17 *ponto*
Unda recumbit.
18 *Romulum poſt* 19 *hos prius*, *an* 20 *quietum*
21 *Pompili regnum* 22. *memorem*, *an* 23 *ſuperbos*
24 *Tarquini* 25 *faſces*, *dubito*, *an* 26 *Catonis*

1 Caſtorem. 2 In equeſtri prælio curru conjunctis. 3 Pollucem. 4 Cæſtuum, & pedeſtri certamine adverſarios vincere ſolitum. Metaph. a viatoribus, qui montes & vias ſuperare ſaltu, id eſt, ſupergredi & tranſcendere dicuntur, ad victorem cujuslibet difficultatis aut rei indicandum. 5 Nobilitatum, id eſt, hunc equidem nobilem, & victorem; illum pugilem præſtantiſſimum. Sic Sat. 1. l. 2. *Caſtor gaudet equis, ovo prognatus eodem Pugnis*. 6 Caſtoris & Pollutis. 7 Simulac. 8 Serenum & ſalutiferum ſidus exortum reſplenduit. Stellas autem geminas intellige: ſolitariæ enim obſunt. Supra Od. 3. *lucida ſidera* nominat. Metaph. a candore corporum, ad ſignificandum Caſtorem & Pollucem fuiſſe navigantibus propitios & ſalutares. 9 Adverſa tempeſtate laborantibus. 10 Fluit de ſcopulis maritimis, vel fluere deſinit: ut Ep. 2. l. 1. *Ruſticus exſpectat, dum defluat amnis*. 11 Ventorum vi commotus. 12 Aquæ maris. 13 Venti turbulenti ſedantur, deſinunt flare. 14 E cœlo, id eſt, grata aeris ſerenitas redit. 15 Nautis minans naufragium, rabioſa. 16 Eo quod ſic vento ac mari imperaverunt filii Ledæ, Caſtor & Pollux. 17 In mari ſternitur, ſedatur, quieſcit, quę vento in altum ſublata erat. 18 Urbis & imperii Romani auctorem & conditorem. Reperitur idem genus deliberationis cum ſuperiori de celebrandis Romanorum principibus. In *an* eſt Anaphora. 19 Jovem, ejuſque filias ac filios, æternis laudibus celebrandos. 20 Placidum. Liv. *Ita duo deinceps reges, alius alia via, ille bello, hic pace civitatem auxerunt: Romulus ſeptem & triginta regnavit annos: Numæ tres & quadraginta. Tum valida, tum temperata & belli & pacis artibus erat civitas*. 21 Numæ Pompilii, a Romulo ſecundi Romanorum regis. 22 Recenſeam. 23 Magnificum, nobile Tarquinii Priſci imperium. Sic ſupra Od. 11. *Acridas ſuperbos* dixit: & infra Od. 34. *ſuperbos triumphos*: & Virg. Æn. 6. *animamque ſuperbam Ultoris Bruti*. Meton. effe. pro efficiente hominem ſuperbum: ſicut in *nobile*, pro nobilitante virum ſic morientem. 24 Qui Thuſcis ſubactis, non faſces tantum ſed alia omnia decora & inſignia, quibus imperii dignitas eminet, Romam invexit. Lege Florum l. 1. c. 5. & quæ nos ibi. 25 Virgarum faſces, quos ſecuribus alligatos, lictores primum ante Reges, poſtea ante Conſules ad populi terrorem portabant. *Faſcis* proprie, eſt lignorum, aliarum-ve rerum congeries, quam ligando facimus. 26 Catonis Uticenſis, qui ab aliis invictus ſibi ipſi manus inferens, honeſte & cum libertate mori, quam turpiter in ſervitute vivere maluit. Cic. Ep. ad Pætum: *Cæteri quidem, Pompejus, Lentulus tuus, Scipio, Afranius, fœde perierunt: at Cato præclare*. Plutarchus ſcribit, Catonem, cum audiſſet, Scipionem, Afranium, Jubam, a C. Cæſare devictos eſſe, ſeſe Uticæ gladio percuſſiſſe, & cum filii interventu prohibitus eſſet, vulnuſque curari cœptum eſſet, interea dum curaretur, vulnus obligatum reſcidiſſe atque ita animam efflaſſe. Laudat etiam genus hoc mortis Cic. 1. Offic.

1 Nobile lethum.
2 Regulum, & 3 Scauros, 4 animæque magnæ
5 Prodigum 6 Paulum, 7 ſuperante 8 Pœno,
9 Gratus inſigni referam 10 Camœna,
11 Fabriciumque.
12 Hunc, & 13 incomtis 14 Curium capillis
Utilem bello 15 tulit, & 16 Camillum
17 Sæva paupertas, & 18 avitus apto
Cum 19 Lare 18 fundus.
20 Creſcit 21 occulto velut arbor ævo
22 Fama Marcelli: 23 micat inter 24 omnes
25 Julium ſidus, velut inter 26 ignes

1 Laudabile. 2 M. Attilium Regulum, Romanorum Imperatorem, quem Carthaginienſes reſectis palpebris illigatum in machina perpetuis vigiliis necaverunt. Lege Odem 5. l. 3. & Cic. Offic. l. 1. & 3. & Orat. in Piſon. & pro Sextio. 3 Conſules optimos, quorum clara extitit virtus in Republica adminiſtranda. 4 Excelſæ vitæ contemtorem, qui animam ad Cannas profudit, ubi cum quadraginta & quinque Romanorum millibus eſt occiſus. Vide Livium l. 22. Meton. effe. 5 Liberalem. 6 L. Æmilium Paulum, Terentii Varronis collegam. 7 Ad Cannas populum Romanum. 8 Hannibale. 9 Libens, ut memor meritorum Pauli in Remp. Romanam. 10 Nobili carmine a Muſa dictato Meton. effic. 11 Ter Conſulem, virtute & abſtinentia admirabilem. Cic. Offic. 3. ſcribit, perfugam quendam, qui a Pyrrho in caſtra Fabricii venerat, eique pollicitus erat, ſi præmium ſibi propoſuiſſet, ſe, ut clam veniſſet, ſic clam in Pyrrhi caſtra rediturum, & eum veneno necaturum, a Fabricio cum cuſtodia ad Pyrrhum eſſe remiſſum. De cujus abſtinentia, ſeveritate, aliiſque egregiis animi dotibus lege Plutarch. & Val. Max. 12 Fabricium. 13 Impexis, inornatis. Turpe enim eſt viro bellicoſo comam habere comptam & calamiſtratam. 14 M. Curium Dentatum. Cicero ſcribit in Catone majore, Curio, ad focum ſedenti, magnum auri pondus cum Samnites attuliſſent ab eo repudiatos eſſe: non enim aurum habere præclarum ſibi videri dixit, ſed eis, qui habent aurum, imperare. 15 Protulit, produxit. 16 L. Furius Camillus, Roma a Gallis Senonibus capta, Gallis in auro appendendo jam occupatis, cum exercitu intervenit, eoſque ſexto poſt Romam captam menſe, ex Italia expulit. 17 Aſpera, & perpeſſu difficilis, χαλεπὴ, id eſt, tenuis fortuna. 18 Ager a ſuis majoribus ſibi relictus, non emptus. 19 Cum re familiari ac domo frugali viro aut fundo conveniente, non luxurioſe nec ſumtuoſe exſtructa. Meton. adj. pro ſubjecta domo. 20 Incrementum ſumit, augetur. 21 Occulte, veluti arbor, quæ temporis progreſſu increſcit, hominibus non advertentibus. 22 Gloria, nomen M. Claudii Marcelli, qui, quinquies Conſul cum fuiſſet, tandem vero ab equitatu Hannibalis circumventus eſt & occiſus. Alii Marcellum, Octaviæ, ſororis Auguſti, filium, intelligi volunt, cui ille, vix pueritiam ingreſſo, filiam ſuam Juliam nuptui dedit. Suet. Aug. c. 63. 23 Fulget. 24 Alios heroas. 25 C. Julii Cæſaris, in Deorum concilium recepti, ſtella crinita ſive comata, quæ viſa eſt ſeptem noctes poſt Cæſarem occiſum, & credebatur eſſe Cæſaris anima in cœlum ſubvolans, & in Deorum numerum recepta. Virg. *Dionæi proceſſit* Cæſaris aſtrum. 26 Inter ignes cœli, id eſt, inter ſtellas. Metaph. ab elemento noto.

Luna minores.
1 *Gentis humanæ pater atque cuſtos,*
2 *Orte Saturno, tibi cura* 3 *magni*
Cæſaris 4 *fatis data :* 5 *tu ſecundo*
Cæſare regnes.
Ille ſeu 6 *Parthos* 7 *Latio imminentes*
8 *Egerit juſto* 9 *Dominus triumpho,*
Sive 10 *ſubjectos Orientis oris*
11 *Seras & Indos :*
12 *Te minor* 13 *latum reget* 14 *æquus orbem :*
Tu gravi curru 15 *quaties Olympum ,*
Tu 16 *parum caſtis* 17 *inimica mittes*
Fulmina lucis.

1 O Jupiter, qui humani generis auctor atque gubernator & conſervator es. Synecd. gen. 2 Progenite. 3 Auguſti, patriæ Patris. 4 A fatis vel per fata conceſſa eſt. 5 Tu hoc Auguſto Cæſare a te proximo, & quaſi imperii conſorte, & diviſum imperium tecum habente, gubernes, id eſt, ita regnes, ut Cæſar Auguſtus ſit ſecundus poſt te, ſc. ut tu in cœlo regnes, Cæſar in terris. 6 Parthos Auguſtus non domuit, ſed pacem cum eis fecit. Illi enim ſigna militaria, tum ea, quæ Craſſum', tum ea, quæ Antonius amiſerat, Auguſto repoſcenti reddiderunt. 7 Italiæ, id eſt, toti Romano imperio inſidiantes, *vel*, imperium Romanum affectantes, aut aliqua ex parte laceſſentes. Virg. 10. Æn. *muris iterum* imminet *hoſtis Naſcentis Trojæ*. 8 Subegerit, vel in triumphum duxerit. Sumta eſt Alleg. a paſtoribus, qui equos & alias beſtias præ ſe agunt. 9 Tanquam Dominus. Al. *domitos*, id eſt, bello ſubjugatos. 10 In Orientis oris ſitos populos domuerit. 11 Populos in Æthiopia, apud quos altiſſimæ ſunt arbores, quæ non ſolum folia, ſed lanam etiam proferunt tenuiſſimam, ex qua conficiuntur veſtimenta. 12 Ille *æquus*, id eſt, non invidens tibi, ſed æquo animo ferens tuum in cœlo imperium, *vel*, juſto imperio, legibus & armis, *te minor*, id eſt, ſe inferiorem te gerens, a te ſecundus, terrarum imperium adminiſtrabit. In *te* & *tu* bis repetito eſt Polyptoton & Anaphora. 13 Al. *lætum*, quod melius conveniet cum verbo *æquus* : nihil enim populo jucundius gratiuſque æquitate regnantis. 14 Æquo animo : ut Od. 29. l. 3. *quod adeſt, memento Componere* æquus. 15 Tu tonabis : nam ex Jovis curru, cœlum quatiente, vulgus opinatur tonitru fieri. Tale eſt illud Od. 34. l. 1. *namque Dieſpiter, Igni coruſco nubila dividens, Plerumque per purum tonantes Egit equos, volucremque currum* Alleg. 18 Contaminatis & pollutis.

Ode XIII. Ἐρωτική.

Ad LYDIAM.

Moleſte fert Telephum rivalem ſibi a Lydia anteponi.

Dicolos Diſtrophos.

Cum tu, Lydia, 1 Telephi
Cervicem 2 roſeam, & 3 cerea Telephi
Laudas brachia, væ meum
5 Fervens difficili bile tumet jecur:
Tunc nec 6 mens mihi, nec 7 color
8 Certa ſede manet; humor & in genas
10 Furtim labitur, 11 arguens
12 Quam lentis penitus 13 macerer ignibus.
14 Uror, ſeu tibi candidos
15 Turparunt humeros 16 immodicæ mero
Rixæ: ſive 17 puer furens

1 Rivalis ſui. 2 Pulchram inſtar roſæ. Metaph. a floribus roſæ. Sic Virg. 1. Æn. *Dixit: & avertens* roſea *cervice refulſit.* 3 Flexibilia, ceræ ſimilia, vel candida, tenera, & ita pulchra. Metaph. a fictoribus, qui e cera effingebant pulcherrimas imagines, & in atriis ſtatuebant. 4 Væ mihi Horatio. Interjectio eſt dolentis. Exclamatio eſt execrantis commendationem Telephi rivalis. Al. *næ*, id eſt, certe, profecto. 5 Jecur meum excandeſcens ira implacabili, quæ facile ſedari non poteſt, effervescit. In *difficili* eſt Meton. effe. pro bile efficiente difficiles & ſui impotentes, quos incendit. In *fervens* eſt Metaph. ab igne. 6 Ratio, variis cogitationibus in diverſa diſtracta. Nam amantes ſunt amentes. 7 In vultu varius & immutatus. Animi perturbatio colorem variat, & pallida res amor eſt. In *nec* Anaphora eſt, ubi illa animi impotentia declaratur. 8 In ſolito loco manet, ſed illam relinquit, & quaſi exulat. 9 Lachrymarum. Lachrymæ doloris interni indicium. 10 Ex oculis guttatim ac latenter antequam advertam, & me invito, defluit præ nimia ira. 11 Indicans, demonſtrans. Virg. Æn. 4. *Degeneres animos timor* arguit: & Horat. Ep. 3. l. 1. *Laudibus* arguitur *vini vinoſus Homerus*, id eſt, eo ipſo, quod Homerus multus eſt in vino laudando, indicat ſe vinoſum fuiſſe. 11 Quam languidis flammis amoris. Virg. 4. Æn. *Vulnus alit de venis, & cæco carpitur* igni. 13 Intus tabeſcam, conſumar: ut Od. 14. Epod. *me libertina nec uno Contenta Phryne* macerat. Metaph. a corpore ad animum. Vim amoris, quo perfrui non poſſit amans, vel ob pudorem, vel ob aliam cauſam, egregie exprimit. Tale eſt illud Virgilii 4. Æn. *eſt mollis flamma medullas interea, & tacitum vivit ſub pectore vulnus.* 14 Aſpectu crucior, maceror. 15 Deformes tibi reddiderunt. 16 Rixæ ſive contentiones Telephi ultra modum progredientes *mero*, id eſt, per ebrietatem & inter pocula ortæ. 17 Telephus tanquam puer amoris impatientia inſaniens & libidine ardens labra tibi momordit; quale eſt illud Catulli: *Quem baſiabis? cui labella mordebis?* ſolent enim amantes inter baſia & amplexus mutuo labella mordere ita acriter interdum, ut morſiuncularum notæ impreſſæ maneant. Quod declarat Tibul. l. 1. eleg. 6. *Tunc ſuccos, herbaſque dedi, queis livor abiret, Quem facit impreſſo mutua dente Venus,*

Im-

Impreſſit 1 *memorem dente labris notam*.
Non, 2 *ſi me ſatis audias*,
Speres 3 *perpetuum*, *dulcia* 4 *barbare*
Lædentem oſcula, 5 *quæ Venus*
6 *Quinta parte ſui* 7 *nectaris* 8 *imbuit*.
9 *Felices* 10 *ter*, *& amplius*,
Quos 11 *irrupta tenet copula*, 12 *nec malis*
Divulſus querimoniis
13 *Suprema citius ſolvet amor die*.

1 Signum, quo amoris recordatio ſervaretur, ne amoris ſui obliviſcare. Meton. effe. pro effic. quæ nos inducit in memoriam injuriæ. Virg. *ſævæ* memorem *Junonis ob iram*. Deinde Metaph. a præditis mente, ad ejuſdem expertia. 2 Si mihi credis. 3 Non debes ſperare illum amatorem tibi conſtantem in amore fore. 4 Qui tam ruſtice & inhumaniter acriore morſu ſive dente lædit oſcula. 5 Oſcula. 6 Gradu ſuæ ſuavitatis & gratiæ. i. concubitu replet, perfundit. Quinque enim ſunt amoris partes, ſeu gradus, ſeu lineæ: Viſus, colloquium, tactus, oſculum, concubitus. Ter. Fun. *Certe extrema linea amare haud nihil eſt*. Synecd. finiti, pro maxima parte. 7 Metaph. a potione Deorum, ad mellitam Veneris voluptatem indicandam. 8 Metaph. ab infectoribus lanarum. 9 Illi terque quaterque beati ſunt, τρὶς μάκαρες. 10 Exclamatio admirantis concordiam maximam: & Synecd. finiti. 11 Indiſſolubilis amoris conjunctio detinet, δεσμὸς ἄρρηκτος, ut loquitur Homerus. 12 *Nec amor divulſus malis querimonias*, id eſt, litibus & rixis, *diſſolvet*, id eſt, disjunget *citius ſuprema die*, id eſt, ante extremum vitæ tempus. 13 Ultima: ut Ep. 5. l. 1. Supremo *te Sole domi, Torquate, manebo*: & Od. 17. l. 2. *ibimus, ibimus, Utcunque præcedes*, ſupremum *Carpere iter comites parati*.

Ode XIV. Παραινετική.

Ad Rempublicam bellum civile reparantem.

Allegoria perpetua eſt in hac Ode, ut teſtatur Fabius, lib. 8. qui etiam navis nomine Remp. ſignificari (cum alii potius Brutum intelligant) fluctuum tempeſtates pro bellis civilibus, portum pro pace atque concordia dici exiſtimat.

Tricolos Tetraſtrophos.

O 1 *Navis*, *referent* 2 *in mare te* 3 *novi*

1 O urbs & Reſp. Romana, quæ tanquam navis variis civilium bellorum fluctibus & tempeſtatibus hactenus agitata, vix tandem portum, pacem & ſecuritatem inveniſti. 2 In omnium malorum pelagus, in periculum. In *navis*, *fluctus*, *mare*, *portus*, *latus*, *malus*, *Africus*, *antennæ*, *funes*, *carinæ*, *æquor*, *Imperator*, *lintea*, *Pontica pinus*, *filia Sylvæ nobilis*, translata ſunt ad ſignificandum Brutum, novam diſcordiam civilem, bellum, pacem, Caſſium mortuum, exercitum vulneratum, pugnam crudeliter commiſſam, vexilla, rectores militum, aciem, turmas, acre prælium, integra agmina auxilium e Ponto, navale, progeniem ex L. Junio Bruto, matrem Serviliam ſororem Catonis Uticenſis. 3 Novæ tempeſtates civilium bellorum, novæ diſcordiæ & tumultus.

Fluctus: o 1 quid agis! 2 fortiter occupa
Portum; nonne vides, 3 ut
4 Nudum remigio latus,
Et 5 malus celeri ſaucius Africo,
Antennæque gemant? ac ſine 6 funibus
Vix 7 durare 8 carinæ
Poſſint 9 imperioſius
Æquor? non tibi ſunt 10 integra lintea,
11 Non Di, 12 quos iterum preſſa voces malo.
13 Quamvis 14 Pontica pinus,
Sylvæ 15 filia nobilis,
16 Jactes & genus, 17 & nomen inutile:

1 Quid inceptas in hoc pertubato rerum ſtatu? Exclamatio eſt admonentis. 2 Pacem & tranquillitatem, ad quam jam vix poſt tot tempeſtates & naufragia perveniſti, forti animo arripe, nec inde te deturbari permitte. Ter. *Ego in portu navigo*. 3 Ut utrumque tuum navis latus remigiis careat, id eſt, ut Reſpublica deſtituta ſit militibus, atque adeo futuris civilium bellorum fluctibus ſuſtinendis nequaquam par ſit? 4 Remigiis, id eſt, remigibus. Synecd. ſing. & Meton. effe. Sic dixit Sat. 3. l. 2. *Nudus agris, nudus nummis*. 5 Nonne etiam vides, ut magnus ille Pompejus, qui hujus navis quaſi *malus* erat, & potentia atque autoritate inter alios in Romana Rep. eminebat, a Ptolomæo, Ægypti rege, miſerrime obtruncatus jacet, & Senatores ac viri principes, qui tanquam antennæ ab illo malo dependebant, jam ab illo ſeparati, & per provincias hinc inde diſperſi gemant? *Malus* proprie arbor navis eſt, cui velum annectitur. *Antenna* eſt lignum tranſverſum in navi ad malum, cui velum annectitur. 6 Pecuniis belli nervis, quippe ærario tot annorum bello a tot Imperatoribus exhauſto. 7 Suſtinere, perferre, ὑπομένειν. καρτερεῖν. 8 Hujus Reipublicę fundamenta. 9 Illam tumidam & impetuoſam civilis belli tempeſtatem ſolito ſæviorem ac violentiorem. *Imperioſum* autem *æquor* aptiſſime vocat, cui omnino parendum ſit: ut a ſeveritate imperiorum, Manlio illud odioſum *imperioſi* cognomen adhęſit. Sat. 5. l. 2. *ſed me* imperioſa *trahat Proſerpina*. 10 Integra vela, id eſt, integri exercitus, qui tuæ navis quaſi lintea erant, non amplius ſalvi tibi ſunt, ſed nuper in ſiniſtro antennarum cornu (cui Caſſius præfuit) miſerabili clade accepta, jam fracti & diſſipati ſunt. 11 Non Dii tutelares, ut Caſtor & Pollux, ſeu quivis alius Deus (quod erat navis inſigne ſeu παράσημον τῦ πλοίυ) tibi ſunt. Huc pertinet illud Perſii, *faces ipſe in littore, & una Ingentes de puppe Dei*. Anaphora. In *Diis* eſt Synecd. gen. pro Neptuno, Æolo, &c. quorum imagines in excelſo aut proræ aut puppis collocabantur. 12 Quos jam iterum tanto civilis belli ingruentis malo, ac tot diſſidiorum fluctibus & procellis ſub Octaviano oppreſſa invoces. 13 Quamvis generis nobilitate & antiquitate glorieris, nihil eam curant milites, nihilove fiunt ad pugnam alacriores. 14 In Ponto nato. Nam in Ponto magna eſt arborum copia, unde naves fiunt. 15 Laudatæ ſylvæ filia, id eſt, arbor nata in ſylva Pontica Metaph. ab animantibus. 16 Quamvis te genus ab Ænea, & Trojanis, atque a Diis ducere glorieris. Procatalepſis, ubi occupatur a Poeta, quod Brutus objicere poſſet, ſubſidium fore ſibi. Eſt præterea in *jactare* Metaph. a corpore, ut *jactare caput brachia, collum*, &c. ad animum, ut *jactare ingenium, virtutem, genus & proavos*, id eſt, efferre, magnifice laudare & oſtentare. 17 Et famam quæ tibi nihil proderit.

1 *Nil 2 pictis 3 timidus navita puppibus*
Fidit: 4 *tu*, 5 *niſi ventis*
Debes ludibrium, *cave*.
6 *Nuper ſollicitum quæ mihi tædium*,
7 *Nunc deſiderium*, *curaque non levis*,
8 *Interfuſa* 9 *nitentes*
Vites æquora 10 *Cycladas*.

1 Non navis picturæ, ſed robori confidunt nautæ; ſic milites non in generis ſplendore, ſed armis & exercitu ſpem collocant, quibus tu plane jam deſtituta es. 2 Variis coloribus ornatis. Naves enim picturis illuſtrare ſolebant antiqui. Virg. 4. Georg. *Et circum* pictis *vehi.ur ſua rura* faſelis: ποικίλας νῆας dicunt Græci. 3 Ob maris pericula, naufragia & tempeſtates meticuloſus. 4 Tu, o imperii Romani navis. 5 Niſi in naufragio vis eſſe ludibrio inflatis & ambitioſis ducibus, qui te tanquam violenti venti jactabunt, & poſtea tibi illudent, hæc tanta futura mala vita, noli amplius movere bellum, quia nihil eris. Virgil. 6. Æn. *Ne turbata volent rapidis ludibria ventis*. 6 O Reſpublica, quæ mihi ex tuis malis ſollicitudini & tædio fuiſti nuper, ſc. cum C. Pompejum naufragum, & C. Julium Cæſarem victorem gereres. 7 Quæ nunc, C. Julio Cæſare interfecto, maximum mihi abſenti deſiderium & cura es, ut Auguſtus, patriæ Pater, hanc te navem in portu, pace ac tranquillitate retineat & gubernet. 8 Fugias periculorum anguſtias & calamitates, quibus ſufferendis par non es, tamquam æquora *fuſa*, id eſt, ſparſa, inter nitentes Cycladas. Sic Virg. 3. Æn. *ſparſaſque per æquor Cycladas*, *&* *crebris legimus freta conſita terris*: *ſparſas*, id eſt, toto mari, quaſi diſſeminatas. 9 Longe apparentes. 10 *Cycladas* inſulæ ſunt in mari Jonio numero 43. ſic appellatæ, quod in cycli formam diſponuntur.

Ode XV. Θρηνητική.

NEREI vaticinium de ruina Trojæ.

Paridi præſertim multa mala denuntiat, ſuam mollitiem ei exprobrans.

Dicolos Tetraſtrophos.

1 P*Aſtor* 2 *cum traheret per freta navibus*
3 *Idæis* 4 *Helenam* 5 *perfidus* 6 *hoſpitam*,

1 Paris, Priami & Hecubæ filius, qui olim pecudes in Ida monte paverat: fuerat enim in Ida monte expoſitus propter Hecubæ ſomnium & a paſtore quodam educatus. Per contemptum Paridem ſic vocat. Synecd. gen. 2 Secum in urbem Trojam abduceret, vel *traheret*, id eſt, lenta navigatione circumduceret. Poſtquam enim hoſpitis ſui Menelai uxorem Helenam viro abſente ex Sparta rapuiſſet, non Trojam illico reverſus eſt, ſed plures provincias adiens, tandem in patriam rediit. 3 Fabricatis in Ida, Phrygiæ monte, ubi Paris fuit educatus. 4 Uxorem Menelai. 5 Qui jura hoſpitalitatis nefarie violaverat. 6 Sc. *ſuam*, id eſt, quæ illum hoſpitio exceperat, cum Spartam, ut Heſionem ſororem reduceret, profectus eſſet.

1 *Ingrato celeres* 2 *obruit otio*
Ventos, ut 3 *caneret ferâ*
4 *Nereus fata.* 5 *Mala* 6 *ducis avi domum,*
7 *Quam multo repetet* 8 *Græcia* 9 *milite,*
10 *Conjurata* 11 *tuas rumpere nuptias,*
Et regnum Priami vetus.
12 *Eheu quantus equis! quantus adeſt viris*
13 *Sudor:* 14 *quanta moves* 15 *funera Dardanæ*
Genti! jam galeam 16 *Pallas, & 17 ægida,*
18 *Curruſque, &* 19 *rabiem parat.*
20 *Nequicquam,* 21 *Veneris præſidio* 22 *ferox,*

1 Ventos, qui ſua natura perpetuo agitantur, odioſo, moleſto otio compreſſit Nereus, ne ſpirarent: nihil enim ventis magis eſt ingratum, quam non flare ſeu ſpirare, utpote qui ſint ſpiritus. 2 Sopivit, inhibuit, ne ſc. illorum miniſterio Paris ulterius prædam fugiendo abduceret, ſed ut ipſi prius caneret fata. Solent enim ſilentium ventorum & maris, orationibus Deorum præmittere Poetæ. 3 Prædiceret ac vaticinaretur Paridi & omnibus Trojanis hujuſmodi triſte & luctuoſum exitium. Translatio in *fera* eſt a feris animantibus. Virg. 3. Æn. *Sola mihi tales caſus Caſſandra* canebat, id eſt, prædicebat. 4 Deus marinus, Ponti filius, Thetidis filius, a mendacio alienus, & verax: ideo hic etiam fata Trojana canit. 5 Malis auſpiciis, ſiniſtro omine ac augurio, tibi tuiſque exitium minitante, *ἄπαις φ ὄρνισι*: ut Od. 3. l. 3. *Trojæ renaſcens* alite lugubri *Fortuna triſti clade iterabitur:* & Epod. 10. Mala *ſoluta navis exit* alite. Nempe, ut rei bonæ eventum, *bonis avibus:* ſic malæ, *malis* ceſſiſſe dicunt Poetæ, ex Augurum obſervatione. *Avis* ergo hic augurium ipſum & omen denotat. Metaph. ab augurali diſciplina. 6 O Pari, tu quidem Helenam, alterius conjugem, domum tuam tecum abducis. 7 Quam univerſa Græcia valida manu, multiſque hoſtium copiis ſeu magno exercitu requiret, & ad verum maritum domum reducet. 8 Græci duces & ipſorum copiæ repetent. Meton. ſubj. 9 Multitudine, militum & ingenti exercitu. Synecd. ſing. 10 Omnibus Græciæ proceribus, jurejurando in portu Aulide obſtrictis, ad unanimiter dimicandum, donec Helenam eſſent nacti. 11 Quod illegitimum tuum cum alterius conjuge matrimonium dirimere ac diſſolvere, & evertere antiquum Priami, Patris tui, regnum velint. 12 Exclamatio eſt dolentis, ſeu commiſerantis. In *quantus* & *quanta* eſt Polyptoton. 13 Labor bellicus. 14 Quantam cladem, quantas ſtrages Trojanis excitas! qui olim dicti ſunt *Dardani*, a *Dardano*. 15 Meton. adj. pro ſubj. *Funus* enim proprie denotat pompam & exequias, quibus cohoneſtantur corpora hominum mortuorum: ſed hic pro morte ac pernicie ſumitur. 16 Jovis filia bellicoſa, quæ perpetuo virgo caſtitatiſque Dea, adulteriis tuis infenſa, & iniquo tuo judicio a Venere ſuperata eſt. 17 Scutum ſeu munimentum pectoris æreum, & Gorgonis capite armatum. 18 Currus ſuos rapidiſſimos, obvia quæque ſecum rapientes & proſternentes. 19 Furorem belli (ſine quo nullum geritur bellum, quantumvis juſtum) in tuam tuorumque perniciem inſtruit; atque ita vindictam molitur. Metaph. ab animantibus rabidis. 20 Fruſtra. Nam Venus, cum non ſit bellicoſa, non poteſt eſſe Paridi præſidio. Anaphora & Procatalepſis, qua reſecatur ſpes Paridi de ſubſidio Veneris ipſi futuro. 21 Veneris tuæ, imbellis fœminæ, tutela. 22 Fretus, ſuperbus, animoſus: ut Od. 32. l. 1. *Qui* ferox *bello, tamen inter arma*, &c. & Od. 2. l. 3. *& Parthos* feroces *Vexet eques metuendus haſta*. Virgil. 1. Æn. *Bellum ingens geret Italia, populoſque* feroces *Contundet*.

1 Peſtes cæſariem; grataque 2 fœminis
3 Imbelli cithara 4 carmina divides :
Nequicquam 5 thalamo graves
6 Haſtas, & 7 calami ſpicula Gnoſſii
8 Vitabis, 9 ſtrepitumque, & 10 celerem ſequi
11 Ajacem : tamen, heu! 12 ſerus 13 adulteros
14 Crines pulvere 15 collines.
Non 16 Laertiaden, 17 exitium tuæ
Gentis, 18 non 19 Pylium 20 Neſtora 21 reſpicis?
22 Urgent impavidi te 23 Salaminius
24 Teucerque, & 25 Sthenelus, 26 ſciens
Pugnæ; ſive opus eſt 27 imperitare equis,
28 Non auriga piger : 29 Merionem quoque
Noſces : ecce 30 furit te reperire atrox
31 Tydides, 32 melior patre :

1 Ornabis, compones capillos tuos. 2 Quibus bella deteſtata ſunt. 3 Minime ad bellum apta, otioſis & pacem colentibus convenienti, & menſæ ad hilaritatem. Itaque qui ad Achillem iratum miſſi ſunt, ut eum placent & molliant, reperiunt eum cithara canentem. Hom. Iλ. i. Horat. Ep. 7. l. 1. *Sed vacuum Tibur placet, aut* imbelle *Tarentum*. 4 Nequicquam carmina diſtincte & apte, modo hunc, modo alium atque alium citharæ nervum digitis carpens, aut plectro tentans, ad imbellem citharam canes. *Vel*, nequicquam diſtribues carmina alternatim, ut ſolent citharœdi: qui dum carmina canunt, modo ſua voce, modo citharæ ſono utuntur. 5 Illicitis tuis nuptiis odioſas. 6 Græcorum heroum. 7 Sagittas ex canna Cretenſi confectas, *Gnoſſos* urbs Cretæ eſt. *Cretenſem calamum* poſuit, propter Idomeneum, Cretenſium ducem, Synecd. part. *Speculum* enim proprie eſt mucro ſagittæ. 8 Fugies, hujuſmodi ſc. armis & habitu. 9 Pugnantium, id eſt, clamorem bellicum : ut Liv. l. 44. *& ab 12. millibus prope clamorem*, & ſtrepitum *pugnantium audiret*. 10 Ad te ſequendum velocem, pedibus validum : erat enim Ajax tam celer pedibus, ut nemo fugiens eum evaderet. Helleniſmus Horatio uſitatus. 11 Telamonis filium. 12 Sero: ut Od. 16. Epod. *Nec veſpertinus circumgemitur ſuos ovile*: & Ep. 1. l. 2. Serus *enim Græcis admovit acumina chartis*. 13 Tuos adulteri, ἀπὸ τοῦ σοῦ μοιχοῦ *vel*, allicientes mulieres in adulterium. Meton. effe. 14 Olim unguentis pretioſis perfuſos. 15 Inquinabis, deturpabis, id eſt, ſero tandem trahens mortuus & cades. 16 Ulyſſem Laertis filium. Synecd. gen. 17 Peſtem. 18 Anaphora. 19 Pyli urbis regem. 20 Nelei filium, qui Græcorum omnium, qui ad Trojam venient, ſapientiſſimus, Trojam in perniciem dabit. 21 Animadvertis. 22 Inſequuntur, premunt imperterriti. 23 Qui in Cypro condidit Salamina. 24 Telamonis filius, Ajacis frater. 25 Capanei filius, unus eorum, qui in equo Trojano ſe abdiderunt. 26 Doctus ad pugnandum. Sic infra Od. 9. l. 3. *Dulces docta modos*, & citharæ ſciens. 27 Equos domare & agitare. 28 Promtiſſimus auriga. 29 Idomenei patruelem, ejuſque invictam fortitudinem, qui ſemper in acie primus erit, experieris. 30 Præ ardenti te reperiendi deſiderio inſanit, utque te inveniat, omnia proſternit & perveſtigat. 31 Diomedes Tydei filius. Synecd. gen. 32 Qui patre ſuo Tydeo fortior eſt, ἀμείνων, κρείσσων ut Od. 6. l. 3. *ille Miſſilibus* melior *ſagittis* : Et Ep. 10. l. 1. *Cervus equum pugna* melior *communibus herbis Pellebat*.

1 Quem

1 Quem tu, cervus uti vallis in altera
Viſum parte lupum, 2 graminis immemor,
3 Sublimi fugies 4 mollis anhelitu,
Non 5 hoc pollicitus 6 tuæ.
7 Iracunda 8 diem profert Ilio,
Matroniſque Phrygum 9 claſſis Achillei.
Poſt certas 10 hyemes 11 uret 12 Achaicus
Ignis 13 Iliacas domos.

1 Quem tu homo mollis fugies, ſicut cervus fugit lupum viſum in altera parte vallis. Sic Od.4.l.4. *Cervi luporum præda rapacium Sectamur ultro, quos opimus Fallere, & effugere eſt triumphus.* 2 Præ timore ſc. 3 Qui ex alto imoque pectore ducitur. 4 Ignavus & luxurioſus. 5 Talem ſc. fugitivum militem te futurum. 6 Amicæ tuæ Helenæ, cui te non minus roboris, quam Menelaum habere, promiſiſti. 7 Inſenſa, & in bellum longo tempore nolens procedere (propter ereptam ſibi Briſeida) claſſis Achillei proferet diem Ilio, matroniſque Phrygum. 8 Prorogabit tempus, id eſt, bellum Troianum producet & retardabit, donec ſc. ille ob interfectum ab Hectore amicum Patroclum dolore affectus rurſus in prælium irruat, & Hectora interimat, unde Ilium poſtea facile capietur. 9 Dux claſſis & ipſius milites. Meton. ſubj. 10 Poſt annos novem a fatis certo decretos, id eſt, anno decimo Troja a Græcis evertetur. Synecd. mem. 11 Conſumet. 12 Græcus: nam *Achaja* eſt pars Græciæ. 13 Trojanas.

Ode XVI.

Ad AMICAM.

Palinodiam canit. Nam veniam petit a puella, quam Jambis læſerat: culpamque transfert in iram, cujus vim indomitam deſcribit.

Tricolos Tetraſtrophos.

1 O *Matre pulchra filia pulchrior,*
2 Quem 3 criminoſis cunque voles modum
Pones 4 Iambis: ſive 5 flammâ,
Sive mari libet Adriano.
6 Non 7 Dindymene, 8 non adytis 9 quatit

1 O filia, quæ matre tua formoſa formoſior es. Polyptoton. 2 Quemcumque. Tmeſis. Sic ſupra Od. 9. *Quem fors dierum* cunq; *dabit.* 3 Quamcunque deſideres rationem, tu præſcribes ac ſtatues ad mordaces & rabioſos meos Iambos abolendos & e medio tollendos. 4 Quibus te læſi, quos in te ſcripſi & edidi. Hinc ἰαμβίζειν apud Græcos, pro mordere & inſectari: quique eo ſcribendi genere delectatur, ἰαμβίσαι dicti. 5 Igne, id eſt, ſive jambos comburere velis, ſive in mare dejicere. Synecd. ſpe. pro gen. Tres enim ignis ſpecies Ariſtoteles conſtituit, *carbonem candentem, flammam, lucem.* 6 Oſtendit Horatius, quanta ſit iræ vis. Anaphora. 7 Dea Cybele, *Dindymene* dicta a *Dindymis*, monte Phrygiæ, in quo ſacra ſibi per Corybantes inſtituit, id eſt, non illa Deum mater Dindymi domina ſacerdotes ſuos Gallos Galli fluminis potu tanto furore percellit. 8 Non ex adytis, id eſt, locis templi ſacris & ſecretis, ad quæ nulli, niſi ſacerdoti, fas erat accedere. 9 Concutit, exagitat, concitat. Sic Virg. 6. Æn. mentem Sibyllæ, ab Apolline concitatam, deſcribit: *Non comptæ manſere comæ, ſed pectus anhelum, Et rabie fera corda tument*, &c.

Men-

Mentem 1 *ſacerdotum* 2 *incola* 3 *Pythius*,
4 *Non Liber æque : non* 5 *acuta*
Sic 6 *geminant* 7 *Corybantes* 8 *æra*,
9 *Triſtes ut iræ : quas neque* 10 *Noricus*
Deterret enſis, nec mare 11 *naufragum*,
Nec 12 *ſævus ignis*, 13 *nec tremendo*
Jupiter ipſe ruens tumultu.
14 *Fertur* 15 *Prometheus* 16 *addere* 17 *Principi*
Limo 18 *coactus particulam* 19 *undique*
Deſectam, & 20 inſani Leonis
21 *Vim* 22 *ſtomacho appoſuiſſe noſtro*.

1 Sc. *ſuarum*. 2 Quarum incola eſt, ſive qui in dandis oraculis mentem ſacerdotum ſuarum incolit, i. movet, cogit. 3 Apollo, a *Pythone* ſerpente miræ magnitudinis, e terræ putredine ſtatim poſt diluvium nato, ac Latonam jam gravidam, Junonis juſſu infeſtante, ideoque poſt ab Apolline, adhuc juvene, ſagittis interfecto, ſic cognominatus. Quin & ludi in honorem ejus inſtituti, qui *Pythia* vocabantur. 4 Non Bacchus tantopere Mænades ſacerdotes ſuas in celebrandis Orgiis furore concutit. 5 Tympana ſeu cymbala acute ſonantia. 6 Pulſando ingeminant, crebro reperunt. 7 Sacerdotes Cybeles, ἀπὸ τοῦ κρύβειν dicti, eo quod cum Cybele partum, partuſque dolores Saturnum, filios ſuos devorare ſolitum, celare vellet, eos ad eam rem adminiſtros & adjutores adhiberet: illi autem tympanorum ſeu cymbalorum pulſu, & cornuum cantu partim Saturnum terrerent, partim Jovis vagientis, & Cybeles parturientis vocem averterent. Lege Lucret. l. 2. 8 Triſtitiam adferentes, id eſt, ut furioſi animi rabies animos hominum ſtimulant & verſant. 9 Ex ferro Illyrico duriſſimus, id eſt, quivis enſis. Metaph. ab animatis ad inanimata, dum bis datur actio exanimandi. In *Norico* (quam regionem plerique nunc appellant *Bavariam*) optimi fiunt gladii ex ferro probatiſſimo. Sic Od. 17. Epod. *Modo enſe pectus* Norico *recludere*. Q. d. Homo iratus neque enſes, neque ullum aliud periculum extimeſcit. Itaque recte Ennius iram *principium inſaniæ* eſſe dixit. 10 Formidabile, naufragium concitans, id eſt, naves frangens. Meton. eff. 11 Omnia conſumens, 12 Nec ipſe Jupiter horrendo fulminis & tonitruum fragore deſcendens, ac terram cœlumque concutiens. 13 Dicitur. Oſtendit, hanc iræ immanitatem ab initio mundi in omnium hominum animis natam, exſtirpari nulla ratione poſſe. 14 Japeti & Clymenæ filius, propter ſigularem ingenii excellentiam, hominem primum ex limo finxiſſe exiſtimatur, animum vero ex particulis aliorum animalium, undique diſſectis, illi indidiſſe. Nam a Leone iracundiam, a Sue libidinem, a Vulpe aſtutiam, & ab aliis aliud mutatus eſt. 15 Admiſcuiſſe. 16 Hominis materiæ & principio, id eſt, primo homini ex limo efformato. Meton. mat. 17 Cum Deorum imperio per Mercurium impulſus eſſet e terræ limo hominem efformare. 18 Ex omnibus animalibus, ut timorem Leporis, aſtutiam Vulpis, ſuperbiam Pavonis, feritatem Tigridis, &c. 19 Iracundi, furioſi. Lucret. l. 3. de leonibus: *Sed calidi plus eſt illis, quibus acria corda, Iracundaque mens facile efferveſcit in ira: Quo genere imprimis vis & violenta leonum, Pectora qui fremitu rumpunt plerumq; gementes, Nec capere irarum fluctus in pectore poſſunt*. 20 Furorem, rabiem, iram. Syn. gen. 21 Pectori, in quo cor. Sanguine enim ibi ebulliente, perturbatio illa naſcitur, quam ad iram concitamur. Hinc dicunt Latini *ſtomachum movere, facere*, id eſt, iratum facere ſive ira commovere, & *ſtomachari*, id eſt, iraſci.

1 Iræ 2 Thyeſte 3 exitio 3 gravi
4 Stravere, & 5 altis urbibus 6 ultimæ
Stetere cauſæ 7 cur perirent
Funditus, 8 imprimeretque 9 muris
10 Hoſtile aratrum exercitus 11 inſolens.
12 Compeſce mentem: 13 me quoque pectoris
Tentavit 15 in dulci juventa
14 Fervor, & in 16 celeres Iambos
17 Miſit furentem: 18 nunc ego 19 mitibus
Mutare quæro 20 triſtia: 21 dum mihi
Fias 22 recantatis 23 amica
Opprobriis, 24 animumque 25 reddas.

1 Fratris Atrei. 2 Thyeſti ſuos filios frater Atreus edendos appoſuit, eo quod Thyeſtes cum Atrei uxore concubuiſſet. 3 Miſerabili. 4 Proſtravere, dejecere de ſtatu. 4 Excelſis urbibus, Babyloni, Ilio, Thebis, Corintho, Numantiæ, Carthagini, aliiſque. 5 Extremæ fuerunt cauſæ, quibus nullæ aliæ ſunt propinquiores, graviores potioreſque. Sic Liv. l. 7. *ea* ultima *fuit cauſa, cum multæ ante querimoniæ ultro citroque jactatæ eſſent, cur per feciales rebus repetitis bellum Tiburti populo indiceretur*. Verbum *ſtetere* ſignificat eas cauſas eſſe certas, fixas, & pene neceſſarias. 7. Radicitus everterentur. 8 Circumduceret. 9 Civitatis plane delendæ. 10 Infenſum aratrum, machinam bellicam. Metaph. a foſſoribus & agricolis. Urbs tum eſſe deſinit, cum in ea aratrum ſit circumductum: aratro enim priſci in condendis urbibus utebantur. Virg. *Interea Æneas urbem deſignat aratro*. 11 Glorioſus, ſuperbus, victoria elatus: quia *victoria natura eſt inſolens & ſuperba*. Cic. pro Marcel. Sic 16. Epod. *oſſa Quirini (Nefas videre) diſſipabit* inſolens. 12 Comprime animum, iram vince, nec me imitare, quem pœnitet iræ. Sic Ep. 2. l. 1. *animum rege: qui niſi paret, imperat: hunc frænis, hunc tu* compeſce *catena*. Od. 14. l. 2. *Tityonque triſti* Compeſcit *unda*. In *mentem* eſt Meton. ſubj. 13 Excuſat ſe Horatius, confeſſus iræ cauſam in adoleſcentiæ fervorem. 14 Stomachi calida bilis, ira. Ira enim eſt ebullitio ſanguinis circa cor. Metaph. ab aqua fervente, & Synecd. gen. 15 In jucunda hac juventute, qua mihi alios apud te præponi, neque a te excludi amore inflammatus ægre ferebam. 16 Furioſos Jambos. De hoc in Arte Poet. *Syllaba longa, brevi ſubjecta vocatur Jambus, Pes citus*. 17 Conjecit me ira ac amore inſanum. 18 Nunc ſtudeo triſtia relinquere, mitia perſequi atque amplecti, iracundiam in blanditias convertere: ut Ep. 7. l. 1. *nec Otia divitiis Arabum liberrima muto*. Sal. *Nemo, niſi victor, pace bellum mutavit*. 19 Amicis Lyricis carminibus. 20 Jamborum meorum mordacia. 21 Hac tamen conditione, ut tu animi conceptam iracundiam remittas, & tecum in gratiam redeam. 22 Revocatis, ſublatis convitiis atque maledictis: ut *recantare opprobria*, ſit contrario ea cantu tollere, atque irrita facere: Græci παλινῳδεῖν dicunt, unde παλινῳδία. 23 Ex hoſte benevola. 24 Quem pene dejeci. 25 Mihi reſtituas, id eſt, & ſpem amoris redintegrandi ac tecum in gratiam redeundi mihi facias. Ter. Andr. *Reddidiſti animum*. Metaph. a laborantibus lipothymia & animi deliquio: vel ab exanimatis metu, qui ſolent animum recipere vel aſperſione frigidæ, vel aceti odore. Vel Meton. ſubj. pro adj. affectu leni & amore.

Ode XVII. Περαιετική.

Ad TYNDARIDEM,

Invitat eam in Lucretilem, commendans ab amœnitate, necnon multa oſtendens commoda, quæ ex ea percipiet.

Tricolos Tetraſtrophos.

1 *VElox 2 amœnum ſæpe 3 Lucretilem*
4 Mutat Lycæo Faunus: & 5 igneam
Defendit 5 æſtatem capellis
Uſque meis, 6 pluvioſque ventos.
7 Impune tutum per nemus 8 arbutos
Quærunt 8 latentes, & thyma 9 devia
10 Olentis uxores mariti:
Nec 11 virides metuunt 11 colubros,
*12 Nec Martiales * hædilia lupos:*
13 Utcunque dulci, Tyndari 14 fiſtula,
Valles, & Uſticæ 15 cubantis
16 Lævia 17 perſonuere ſaxa.

1 Curſum ſaltuque irrequietus. 2 Jucundum. 3 *Lucretilis* mons eſt in Sabinis, in cujus valle villam habuit Horatius amœniſſimam. 4 Lycæo, qui mons eſt in Arcadia, in quo ſacra Fauno, vel Pani, paſtorum Deo, celebrabantur, relicto, ſæpe in Lucretilem demigrat. 5 Æſtum fervidum & calorem noxium a meis capellis ſemper defendendo removet, propulſat atque arcet. Meton. ſubj. Virg. Ecl. 7. *Solſtitium* pecori defendite. Cic. *& nimios ſolis* defendit *ardores*. 6 Qui pluviam pariunt, tempeſtuoſos. Sic de Arte Poet. *aut* pluvius *deſcribitur arcus*. 7 Sive damno ab omni periculo immune. 8 Occultas arbutorum frondes. 9 Errantes de recta via. 10 Hirci ſeu fœtentis capri uxores, id eſt, capellæ Fauni tutela in agro meo ſecure paſcuntur. Virg. Georg. 3. *Quem legere ducem, & pecori dixere maritum*: & Ecl. 7. Vir. gregis, *ipſe caper deerraverat*, Ἀκυρολογία & Metaph. ab hominibus conjugatis. 11 Cæruleos ſerpentes. 12 Nec hedorum ſtabula, id eſt, hædulæ meæ timent lupos Martis tutelæ conſecratos ſeu infeſtos: nam vi & inſidiis pecora ſpoliant. *Dolus, an virtus, quis in hoſte requirat?* Virg. 2. Æn. Anaphora. * Greges & hœdulæ meæ illic coactæ. Meton. ſubj. 13 Quandocunque, ubicunque ſeu quocunque loco: ut Od. 35. l. 1. Utcunque *mutata potentes Veſte domos inimica linquis*: & Od. 4. l. 4. Utcunque *defecere mores, Dedecorant bene nata culpæ*. Ter. Heaut. *Sed noſtrum eſt intelligere*, utcunque, *atque ubicunque opus ſit, obſequi*. 14 Cantu Fauni vel Panos, qui propulſator eſt cujuſcunque mali a monte Lucretili. Pan enim fiſtulæ inventor. Virg. Ecl. 2. *Pan primus calamos cera conjungere plures inſtituit: Pan curat oves, oviumque magiſtros*. 15 Montis in Sabinis leviter declivis ac reſupini, inſtar hominis cubantis. Sic *ſupinum Tybur* dixit. Metaph. ab animalibus. 16 Aſſiduo aquarum curſu attrita & expolita ſeu lævigata. Virg. Georg. 2. *Nec tiliæ* læves, &c. *Tum* læves *calames*, &c. ibid. 17 In noſtra regione ſonitu fuere completa, ſonitum dedere. Sic Sat. 6. l. 2. *ſimul domus alta Moloſſis*. Perſonuit *canibus*. Virg. 6. Æn. *Cerberus hæc ingens latratu regna trifauci* perſonat: & ibid. *Sed tum forte cava dum* perſonat *æquora concha*.

1 Di

1 Di me tuentur: 2 Dis pietas mea
Et 3 Muſa 4 cordis eſt: 5 hinc tibi 6 copia
7 Manabit 8 ad plenum 9 benigno
Ruris 10 bonorum opulenta cornu.
11 Hic 12 reducta valle, 13 Canicula
Vitabis æſtus, & 14 fide Teia
15 Dices 16 laborantes 17 in uno
18 Penelopen, 19 vitreamque 20 Circen.

1 Ἀιτιολογία, cur apud Lucretilem erunt omnia tuta, ab innocentia, Deorumq; cultu, & Muſarum ſtudio. 2 Diis vitæ meæ integritas & carmen meum placet. Polyptoton. 3 Odæ & carmina inventa & ſuggeſta mihi a Muſa: Meton. effic. ut Virg. Ecl. 1. *Sylveſtrem tenui* Muſam *meditaris avena*. 4 Voluptati eſt. Sumtum videtur ab eſculentis & poculentis, quæ ſtomacho ſunt grata. 5 Ex hoc meo rure ſeu agro omnium rerum abundantia tibi proveniet. 6 Opulenta copia honorum ruris id eſt, frugum ruri naſcentium abundanti. Nam *ruris honores* appellat ea omnia, quæ ruri naſcuntur. 7 Promanabit, affluet. Metaph. a fontibus, ut *cornu* ab Amaltheæ capræ cornu, quæ Jovem nutrivit. 8 Abundanter, affatim. Sic Virg. 2. Georg. *Huc ager ille malus, dulceſque a fontibus undæ*. Ad plenum *calcentur*. 9 Pleno, divite, liberali: ut in carmine ſæculari ad Deos: *apparetque beata pleno Copia cornu*. Alludit ad Cornu copiæ, quod Hercules cum Acheloo, in ſpeciem tauri mutato, congreſſus, ei detraxit: quo ſignificatur omnium rerum ubertas & copia. 10 Metaph. ab homine, ad lætas & copioſas fruges, & ad earundem pulchritudinem: ut Virg. 2. Georg. *Frigidus & ſylvis Aquilo decuſſit* honorem, id eſt pulchritudinem. 11 Hic etiam locus hoc calidiſſimo æſtatis tempore gratiſſimam umbram & dulce refrigerium tibi præbebit. 12 In valle ſecreta, quæ flexuoſos habet receſſus: in quibus quis a ventis, & cœli injuria tutus eſſe queat. Sic Od. 2. Epod. *Aut in* reducta valle *mugientium Proſpectas errantes greges*. Virg. Æn. 1. *inque ſinus ſcindit ſeſe unda* reductos: & Æn. 6. *Interea videt Æneas in* valle reducta *Seclusum nemus*, &c. 13 Caniculæ & Sirii ſtellæ intolerandos ac nimios calores vitabis. *Canicula* (inquit Cicero de Divin. l. 2.) *in his locis, quæ nos incolimus, poſt ſolſtitium exoritur, & quidem aliquot diebus apud Troglodytas (ut ſcribitur) ante ſolſtitium*. Ex Canicula, dies caniculares nomen ſumunt. 14 Carminibus Lyricis, quæ ſunt paria & ſimilia verſibus Anacreontis; cujus patria fuit civitas Teia. *Anacreontis* (ut ſcribit Cic. Tuſc. 4.) *tota Poeſis eſt amatoria*. Meton. adj. inſtrumenti. 15 Cantabis Penelopen & Circen, utramque Ulyſſis amore ardentem. 16 Sollicitas, & labore multo amplexus unius petentes. Metaph. a corpore ad animum utriuſque mulieris amore Ulyſſis captum. 17 Ulyſſis amore: utraque enim Ulyſſem ardenter amavit, 18 Quæ fuit Ulyſſis uxor, ex qua Telamachum ſuſcepit. 19 Pulchram & pellucidam inſtar vitri, marinam aqua enim corpus eſt διαφανές, ut vitrum. Metaph. a vitro pellucido. Atque idcirco aqua, *vitrea* dicitur: & color aquæ, *vitreus*, quaſi pellucidus ac cæruleus: Itaque Nymphæ marinæ apud Virg. Georg. 4. vellera carpunt vitreo colore fucata: ſic Virg. *eam circum Mileſia vellera Nymphæ Carpebant, hyali ſaturo fucata colore:* & Horatius Pontum *vitreum* appellat Od. 2. l.2. vitreo *daturus Nomina ponto*. Unde cæruleus ſeu glaucus color Diis & Deabus marinis, & fluviis tribuitur. 20 Quæ fuit mulierum veneficarum crudeliſſima, ex qua Telegonum parricidam ſuſcepit.

Hic 1 *innocentis pocula* 2 *Lesbii*
3 *Duces ſub umbra*: 4 *nec* 5 *Semelejus*
Cum 6 *Marte* 7 *confundet* 5 *Thyoneus*
Prælia: *nec metues* 8 *protervum*
9 *Suſpecta* 10 *Cyprum*, 11 *ne male* 12 *diſpari*
13 *Incontinentes injiciat manus*,
Et 14 *ſcindat* 15 *hærentem* 16 *coronam*
17 *Crinibus*; 18 *immeritamque veſtem*:

1 Innoxii, lenis, non onerantis caput propter tenuitatem. 2 Vini Lesbii. 3 Uno ſpiritu educes, bibes, exhauries vinum. Meton. continentis pro contento. Sic Od. 12. l. 4. *Sed preſſum Calibus* ducere *Liberum*. *Si geſtis*, id eſt, ſi vehementer cupis vinum Calenum bibere: & Od. 3. l. 3. *illum ego lucidas inire ſedes*, ducere *nectaris ſuccos*; id eſt, divinos liquores bibere patiar. 4 Nec a vino & poculis ad rixas & arma venietur, quod ſæpe contingit inter homines bibaces, & ebrioſos. 5 Bacchus Semeles filius: ſic dictus a *Thyone* ejus matre, quæ Semele quoque dicta fuit: *vel*, ἀπὸ τοῦ θύειν, quod *& ſacrificare & proruere atque impetu ferri* ſignificat, quod Bacchus in choris concitatus feratur; & furat. 6 Belli Dei. 7 Commiſcebit, committet bibentes inter ſe. Metaph. a liquoribus: & ſimul Meton. inventorum pro rebus inventis, *vino & armis*, id eſt, hoc vinum non concitabit homines ad furores armorum & lites, aliamque intemperantiam. 8 Furioſum. 9 Tu ſuſpecta Cyro, ſuſpicanti alium abs te amari. 10 Horatii rivalem; vel Tyndaridis maritum vel amicum. 11 Ne ſcelerate & immaniter tibi diſpari petulantes manus injiciat, id eſt, ne ſcelerate & immaniter te tractet. 12 Imbecilliori ſeu viribus in amore non reſpondenti; ejus naturæ ac moribus non convenienti. 13 Petulantes, quæ incontinentem habent herum. *Manum* autem *injicere* Jure conſultorum locutio eſt. Quare & Horatium de Cyro, Tyndaridem ſuo jure vindicante, interpretabimur. 14 Dilaceret. 15 Adhærentem, impoſitam. 16 Corollam e floribus: ſolebant enim uti coronis in conviviis antiqui. Lucret. l. 3 *Hoc etiam faciunt, ubi diſcubuere, tenentque Pocula ſæpe homines, & inumbrant ora coronis*. 17 Capitis tui. 18 Quæ nihil commeruit, quamobrem ab amante Cyro irato dilaceretur.

Ode XVIII. Πραγματική.

Ad QUINTILIUM VARUM.

Vinum moderate ſumptum, exhilarat animum, at hauſtum immoderate furorem concitat.

Monocolos.

NUllam, 1 *Vare*, 2 *ſacra* 3 *vite* 4 *prius ſeveris arborem*
Circa 5 *mite ſolum* 6 *Tiburis*, *&* 7 *mœnia* 8 *Catili*.

1 Qui vel immodico literarum ſtudio, vel nimia Reipublicæ cura te conficis. 2 Baccho conſecrata. 3 Quæ a vitæ ſollicitudine liberare te poterit. 4 Citius vel potius plantaverit. 5 Fundum mollem, bene excultum, vel mites uvas proferentem. Meton. eff. Virg. Georg. *Heu male tum mites defendet pampinus uvas*. 6 De quo vide ſupra Od. 7. 7 Circa quæ agros ac hortos tuos poſſides. 8 Fratris Tiburis, a quo conditum eſt Tibur. Poeta igitur ponit fratrem pro fratre.

1 Si-

1 *Siccis omnia nam* 2 *dura Deus propoſuit : neque*
3 *Mordaces* 4 *aliter* 5 *diffugiunt ſollicitudines.*
6 *Quis poſt* 7 *vina gravem militiam, aut pauperiem* 8 *crepat?*
9 *Quis non te potius,* 10 *Bacche* 11 *pater, teque* 12 *decens Venus?*
At, 13 *ne quis* 14 *modici* 15 *tranſiliat* 16 *munera* 14 *Liberi,*
17 *Centaurea monet cum Lapithis* 18 *rixa* 19 *ſuper mero*
20 *Debellata:* 21 *monet Sithoniis non levis* 22 *Evius:*
23 *Cum fas atque nefas exiguo fine* 24 *libidinum*
Diſcernunt 24 *avidi : non ego te,* 25 *candide Baſſareu,*

1 Sobriis, nimis ſeveris, & vino nequaquam madidis. Sic Od. 5. l. 4. *dicimus integro* Sicci *mane die* : & Ep. 19. l. 1. *Forum, Putealque Libonis Mandabo* ſiccis: *adimam cantare ſeveris.* Cic. *Utrum eſſe vobis conſilia* ſiccorum, *an violentorum ſomnia videntur?* Metaph. a corpore ad animum. 2 Triſtia ac ingrata. 3 Curæ edaces, membra rodentes, & animum mordentes. 4 Quam per viris eximium munus. 5 Ex animis hominum propulſantur. 6 Quis bene potus. 7 Modice & ad hilaritatem ſumta. 8 Aſſidue loquitur ſive commemorat, ſemperque in ore habet, militiam eſſe rem gravem vel execrabilem : ut Ep. 7. l. 1. *Sulcos & vineta* crepat *meræ* : & Sat. 3. l. 2. *ſi quid Stertinius veri* crepat. Metaph. ab attritu duriorum corporum, unde cum ſtridore ſonitus exiſtit, ad incontinentiam humanæ vocis indicandam. 9 Quis non te potius, o Bacche, crepat, id eſt, tua in mortales præclara munera ſummis laudibus effert? Apoſtrophe. 10 Curarum propulſator, lætitiæque dator, vini inventor. 11 Mortalium ſervator. 12 Alma, Divumque hominumque voluptas. 13 Ne quis ſupra modum bibat. 14 Vini moderate bibiti. 15 Excedat. Metaph. a ſaltatoribus, ad exceſſum potionis exprimendum. 16 Metas ac fines. 17 Centaurea rixa ſuper mero debellata cum Lapithis monet, ne quis &c. id eſt, pugna a Centauris cum Pirithoo reliquiſque Lapithis habita. Cum enim Pirithous, Ixionis filius, Hippodamiam uxorem duceret, Eurytus Centaurus, qui forte in nuptiis cum reliquis Centauris aderat, vino immoderate hauſto, in libidinis furorem exarſit, inque novam nuptam impetum fecit. Unde, perturbatis nuptiis, atrox pugna ac ſtrages exorta, & Centauri magna ex parte trucidati ſunt. 18 Pugna ex jurgio orta. 19 Inter vina, immoderate a Centauris epota. Sic dicimus, *ſuper cœnam*, id eſt, inter cœnandum. 20 Pugnata, geſta ac commiſſa, vel armis dijudicata ac diremta : cum alioqui *debellare*, ſit bellando vincere. Sumtum a re militari & hoſtibus vi debellatis, ad rixam diremtam. 21 Monet idem nos Bacchus, qui Thracibus ob turbulenta eorum convivia infeſtus ac perniciosus fuit. 22 Bacchus : dictus *Evius*, vel a voce baccantium εὐοῖ, vel quod, cum bello Gigantæo ſtrenue admodum ſe geſſiſſet, Jupiter eum collaudans, εὖ υἱὲ dixit. 23 Cum illi in luxuriam proni licitum & illicitum, honeſtum & turpe, diſtinguunt exiguo fine, id eſt, nulla differentia, & promiſcue pro libidine omnia agunt. 24 Cupidi explendæ libidinis. 25 O bone, benigne ac ſincere Bacche. Sic Ep. 6. l. 1. *ſi quid noviſti rectius iſtis*, Candidus *imperti : ſi non, his utere mecum.* Dictus autem *Baſſareus* a veſtis genere, qua *Baſſarides*, Bacchi ſacerdotes, induebantur. Iteratur ſeparatim Apoſtrophe ad Bacchum : ubi iaте eſt Meton. ſubj. pro adjunctis myſteriis & ſacris Bacchi.

1 *In-*

1 Invitum quatiam : 2 nec variis obſita frondibus
Sub divum rapiam. 3 Sæva tene cum Berecynthio
Cornu tympana, 4 quæ ſubſequitur cæcus amor ſui,
Et 5 tollens 6 vacuum plus nimio 7 gloria 6 verticem,
8 Arcanique fides 9 prodiga, 10 perlucidior vitro.

1 Ego te non reluctantem nimis commovebo, ad iracundiam te non provocabo, id eſt, non bibam uſque ad ebrietatem, ultra modum. 2 Nec divulgabo, & in apertum proferam arcana tua multis vitis frondibus ſeu pampinis operta, id eſt, non proferam in lucem res ſecretas meæ fidei commiſſas. 3 Comprime terribilia tympana & cornua tua, id eſt, defende me ab ebrietate, quemadmodum ſacerdotes tuæ ad furorem accenduntur, tympano tuo audito & cornu Berecynthio, id eſt, Phrygio. Meton. effe. quod ad inſaniam crudelem animos inflamment, ut ebrietas facit. 4 Quæ tympana, id eſt, quam ebrietatem Φιλαυτία, omnia magnifica de ſe promittens, ſubſequitur: nam Φιλαυτία, arrogantia & linguæ continentia ſunt tres comites ebrietatis. 5 Extollens, erigens. 6 Caput ſine cerebro, id eſt, ſine ſapien[illegible]. 7 Glorioſa jactantia & arrogantia. 8 Sub ſilentii fide ſibi commiſſi. 9 Fides nimis liberaliter ſecreta cum aliis communicans, effuſa in ſecretis prodendis. Sic ſupra Od. 12. *animæque Prodigum Paulum*. 10 Quovis vitro apertior, id eſt, conſilia nudans veluti vitrum, quod nihil occultat. Ad hunc locum pertinet illud Sat. 4. l. 1. *Condita cum verax aperit præcordia Liber.*

Ode XIX. Ἐρωτική.

De GLYCERA.

Se Glyceræ amore ita uri dicit, ut non bella, ſed amores tantum ſcribere poſſit.

Dicolos Diſtrophos.

1 MAter ſæva Cupidinum,
2 Thebanæque jubet me Semeles 3 puer,
Et 4 laſciva licentia
5 Finitis animum reddere amoribus.
6 Urit me Glyceræ nitor,
7 Splendentis Pario marmore 8 purius:
9 Urit grata protervitas,

1 Crudelis amorum mater Venus, quæ miris & miſeris modis in amore me excruciat. Synecd. gen. 2 Cadmi, Thebani regis, filiæ. 3 Filius Bacchus. Synecd. gen. 4 Otium quod in laſciviam ſemper reſolvitur. 5 Referre animum ad amores, quibus finem conſtitueram, & denuo iiſdem incitari. 6 Amoris igne inflammat me eximia illa pulchritudo amicæ Glyceræ. Metaph. ab igne: & Anaphora. 7 Quæ ſplendet clarius candidiſſimo marmore, quod in Paro, Cycladum inſula, naſcitur & effoditur. Metaph. a Sole. 8 Metaph. a limpidis liquoribus. 9 Incendit me illius petulantia vel ira ficta, quæ in puella gratior eſt amatoribus, quam obſequela, pudor aut taciturnitas. Sic Od. 5. l. 2. *Jam proterva Fronte petet Lalage maritum.*

Et vultus nimium 1 *lubricus aſpici.*
In me 2 *tota ruens Venus*
3 *Cyprum deſeruit: nec patitur* 4 *Scythas,*
Et verſis animoſum equis
5 *Parthum dicere,* 6 *nec quæ nihil attinent.*
7 *Hic vivum mihi ceſpitem, hic*
8 *Verbenas, pueri, ponite, thuraque*
9 *Bimi cum patera meri:*
10 *Mactata* 11 *veniet lenior hoſtia.*

1 Lubricus ad aſpiciendum, vel aſpectu lubricans, id eſt, in ſui amorem, & libidinem præcipites impellens & detinens, Tranſlatio ducta eſt a via lubrica, Quemadmodum enim in via lubrica difficile eſt ſine caſu vel prolapſione inſiſtere, ita certe difficile eſt Glyceræ ſplendorem aſpicere, & complexum ejus non expetere. Præterea eſt hic Meton. effe. 2 Univerſa, quanta quanta eſt, totas vires effundens, meque totum occupans, animumque meum inhabitans. 3 Patriam ſuam, ubi religioſiſſime colitur. 4 Scytharum & Parthorum bella carmine deſcribere. 5 Parthos invictos equis converſis, tela in inſequentes hoſtes retorquentes in fuga. Parthi enim fugientes ex equis pugnant, Virg. Georg. 3. *Fidentemque fuga Parthum, verſiſque ſagittis.* Synecd. ſpe. 6 Nec Venus non patitur ea ſcribere, quæ ad amorem nihil ſpectant, id eſt, bella dicere. 10 O pueri, id eſt, o ſervi, parate, extruite mihi hic ceſpitem viridem (cujus herba adhuc viridis eſt) id eſt, aram, ut ſuper eam Veneri ſacrificem, ad eam placandam, & facilius ejus puellæ, cujus amore uror, complexu potiar. *Vivus ceſpes* enim interdum aræ locum obtinebat, maxime in rebus ſubitis, & longiorem moram non ferentibus: ut Od, 8. l. 3. *poſituſque carbo in Ceſpite vivo.* Anaphora eſt & Apoſtrophe ſimul ad miniſtros, qui ſacrificium parent. Et in *vivum* eſt Metaph. ab animantibus. 8 Herbas ſacras hic mihi adferte, ex quibus hæc ara coronabitur. *Verbena* enim (quaſi *herbena*) ſunt omnes herbæ frondeſque ſacræ ex aliquo loco puro decerptæ ad aras coronandas; ut laurus, oliva, myrtus. Ter. in Andr. *ex ara hinc ſume* verbenas *tibi, Atque eas ſubſterne*: & Od. 2. l. 4. *ara caſtis Vincta* verbenis. 9 Cum cratere vini duorum annorum expedite mihi. 10 Poſtquam factum fuerit ſacrificium, Glycera multo mitior & manſuetior, non proterva, ad me veniet, mecumque vivet. 11 Glycera.

Ode XX. Πραγματικὴ,

Ad MÆCENATEM.

Invitat Mæcenatem ad convivium, minime ſumptuoſum.

Dicolos Tetraſtrophos,

1 V*ile* 2 *potabis* 3 *modicis* 4 *Sabinum*
Cantharis, 5 *Græca quod ego ipſe* 5 *teſta*

1 Vulgare, non magni pretii. 2 Apud me. 3 E poculis ſive crateribus parvis, non admodum capacibus. 4 Vinum in montibus Sabinis natum. 5 In amphora fictili, quæ facta eſt in Græcia. Nam antiquitus condebant vinum in teſtis ſive amphoris fictilibus: quarum optimę erant, quę fingebantur in Gręcia: propterea *Græcam teſtam* dixit.

1 Conditum levi: datus in theatro
2 Cum tibi plauſus,
Care Mæcenas, 3 eques: 4 ut 5 paterni
Fluminis ripæ, ſimul & 6 jocoſa
7 Redderet 8 laudes tibi 9 Vaticani
Montis imago.
10 Cæcubum, & 11 prælo domitam Caleno
Tu bibes 12 uvam: 13 mea nec 14 Falernæ
15 Temperant vites, neque 16 Formiani
Pocula colles,

1 Reconditum & obſignatum cera vel pice illivi & obturavi: a verbo *lino*; hinc *relino*. Ter. in Heaut. Relevi *dolia omnia*, *omnes ſerias*. Diligentem ergo aſſervationem vini, quod daturus eſt, indicat: ſiquidem ipſe teſtam ſua manu obleverat. 2 Quo tempore populus in theatro & publicis ſpectaculis magna acclamatione tibi applaudebat, recepta valetudine. 3 In equeſtri dignitate permanens. 4 Sic, ut ripæ Tiberis & mons Vaticanus ſimul reſonarent ad acclamationem & plauſum populi tibi datum: quemadmodum in Theatro excipi ſolebant viri bene de Republica meriti, mali contra ſibilis explodebantur. 5 Etruſci fluminis, id eſt, Tiberis e Thuſcia, patria tua, exorti ac fluentis, tibique conterranei, Mæcenas enim Etruſcus erat origine, & a regibus Etruſcis prognatus: quod Propertius docet l. 3. *Mæcenas eques Etruſco de ſanguine regum*. Synecd. gen. 6 Reſultans imago, id eſt, Echo, quæ ultimæ ſeu extremæ vocis deſinentis repercuſſione jocari videtur. Sic ſupra Od. 12. *cujus recinet* jocoſa *Nomen* imago? 7 Reperteret. 8 Populi. 9 Vaticanus mons eſt in theatro Pompeji vicinus, prope Tiberim. 10 Vinum Campaniæ regionis. 11 In Galeno, Campaniæ urbe, inſtrumento, quo uvæ exprimuntur, preſſam & ſubactam, id eſt, tu bibes etiam vinum Galenum. Od. 31. l. 1. *Premant* Calena falce, *quibus dedit Fortuna vitem*. 12 Vinum ex uva expreſſum. Meton. mat. 13 Ego nec Falernum habeo tibi vinum, nec Formianum, quæ illis temporibus vina fuere generoſiſſima. 14 Vino in Falerno collecto. Meton. ſubj. ſicut eſt in *colles Formiani*. *Falernus* regio eſt Campaniæ, ubi multi ſunt colles vitiferi. 15 Generoſo ſuo vino miſcent, ſubminiſtrant, id eſt, pocula mea non ſunt temperata ſeu mixta vino Falerno, nec Formiano. Metaph. a Pharmacopœis, qui medicamenta & unguenta diſpenſant. 16 *Formia* urbs eſt Latina juxta Cajetam.

Ode XX. Εὐχαριστική.

In DIANAM & APOLLINEM.

Hortatur virgines & pueros, ad canendas eorum laudes.

Tricolos Tetraſtrophos.

1 Dianam, teneræ, 2 dicite, virgines;

1 Latonæ filiam ex Jove (quæ in cœlo *Luna*, in terris *Diana*, in inferos *Hecate* nominatur) urbis & imperii Romani protectricem. In *Dianam & Cynthium* eſt Meton. ſubj. pro adjunctis illorum laudibus vel carminibus. 2 Carmine celebrate, cantate, o puræ virgines. Epiſtrophe.

1 In-

1 Intonſum, pueri, dicite 2 Cynthium,
3 Latonamque 4 ſupremo
Dilectam 5 penitus Jovi.
6 Vos 7 lætam fluviis, & nemorum 8 comæ,
9 Quæcunque 10 aut gelido 11 prominet 12 Algido,
13 Nigris aut 14 Erymanthi
Sylvis, aut 15 viridis 16 Cragi:
17 Vos Tempe totidem tollite laudibus,
18 Natalemque, mares, Delon Apollinis,
19 Inſignemque pharetra,
Fraternaque humerum lyra.
20 Hic bellum 21 lachrymoſum, 22 miſeram famem,
Peſtemque a 23 populo, & 24 principe Cæſare, in
25 Perſas atque Britannos
26 Veſtra motus aget prece.

1 Crinitum, qui comam non tondet, ἀκειροκόμην ſive ἀκερσεκόμην. Capillis prolixis Sol pingitur, quia radios extendit uſque in longiſſima. Sic Od. 15. Intonſoſque *agitaret Apollinis auras capillos*. Tibul. l. 3. *ſic tibi ſint* intonſi, *Phœbe, capilli*. 2 Apollinem in Cyntho, Deli monte, natum. 3 Cæi gigantis filiam, Dianæ & Apollinis matrem. 4 Deorum maximo. 5 Intime, valde. 6 Vos, ſi virgines, cantate & dignis laudibus celebrate Dianam, quæ gaudet fluviis, nemorum frondibus, id eſt, venatione. 7 Dianam venatricem. 8 Arborum frondibus: ut Od. 3. l. 4. *Et ſpiſſæ* nemorum comæ, &c. & Od. 7. *Diffugere nives: redeunt jam gramina campis, Arboribuſque* comæ. Metaph. ab animantibus ad plantas. 9 Nemorum coma. 10 Anaphora. 11 Dependet. 12 In Algido, qui mons eſt in agro Tuſculano, diſtans ab urbe Roma quindecim millia paſſuum. Recte cum ab *algendo* dictum volunt Grammatici. 13 Denſis, umbroſis. Denſitas enim ſilvæ nigredinem efficit, ut & aquæ profunditas. Sic Od. 12. l. 4. *cui pecus*, & nigri *Colles Arcadiæ placent*. 14 Arcadiæ montis, ob aptum in eo ab Hercule interfectum imprimis nobilis. 15 Multis arborum foliis virentis. 16 Montis in Lycia, agreſtium Deorum antris celebris. 17 Vos mares, id eſt, pueri, paribus encomiis celebrate & efferte Tempe, loca amœniſſima in Theſſalia, lauris, aliiſque perpetuo virentibus arboribus opaca, & Phœbo grata. Anaphora. 18 Et Delon, maris Ægæi inſulam, Apollinis patriam & natalem terram, ſive in qua nati ſunt Apollo & Diana. 19 Laudate etiam ejus humerum decoratum pharetra, & lyra quam a fratre Mercurio, ejus inventore, dono accepit. Mercurius enim fratri Apollini pro bobus, ab eo furtim ablatis, lyram repoſuit, ac viciſſim Apollo Mercurio virgam dedit, ad vaticinandum magnam vim habentem. 20 Apollo. 21 Triſte, deplorandum, πολεμον δακρυόεντα, vel πολυδάκρυν, movens lacrymas. Meton. effe. 22 Annonæ caritatem & paupertatem, quam nihil miſerius. 23 Romani. 24 Auguſto. 25 Populi Romani hoſtes. Al leg. e Synecd. gen. 26 Veſtris precibus inductus abiget, removebit, depellet.

Ode

Ode XXI. Πρoσφωνητικὴ.

Ad ARISTIUM.

Vitæ integritas & innocentia ubique tuta eſt, idque ſuo exemplo probat.

Dicolos Tetraſtrophos.

1 INteger vitæ, 2 ſceleriſque purus
Non eget 3 *Mauri* 4 *jaculis*, *neque arcu*,
Nec 5 *venenatis* 6 *gravida ſagittis*,
Fuſce, *pharetra*:
7 *Sive per* 8 *Syrtes iter* 9 *æſtuoſas*,
Sive facturus per 10 *inhoſpitalem*
11 *Caucaſum*, 12 *vel quæ loca* 13 *fabuloſus*
14 *Lambit* 15 *Hydaſpes*.
16 *Namque me ſylva lupus in Sabina*,
17 *Dum meam canto Lalagen*, *&* 18 *ultra*
Terminum curis vagor expeditus,

1 Innocens, & cui totius vitæ ratio optime conſtat. Vitæ integritas perfectum aliquid abſolutumque ſignificat. Simile illud Virgilii Æn. 2. *vos*, *o quibus* integer ævi *Sanguis*, *ait*: & l. 9. *atque* integer ævi Aſcanius. 2 Qui caſtas & puras a ſanguine manus habet, quique ab ſceleribus immunis atque impollutus eſt. 3 Melius legitur *Mauris*, id eſt, Mauritanis, cujuſmodi utuntur Mauri, qui optimi erant jaculatores. Sic Od. 6. l. 2. *ubi* Maura *ſemper Æſtuat unda*: & Od. 10. l. 3. *Nec* Mauris *animum mitior anguibus*. Synecd. gen. pro optimis quibuſque armis. 4 Quæ in hoſtem intorqueat. 5 Veneno imbutis. 6 Plena, onuſta. Metaph. a geſtantibus uterum. Hinc, *gravida conviciis lingua*. Propertius ait. 7 Sive iter facturus ſit, &c. Anaphora. 8 Africæ loca ſive ſolitudines mediterraneas, feris & venenatis animalibus formidabiles. Has Salluſtius ſcribit nominatas ἀπὸ τῦ σύρεσθαι, id eſt, *ab tractu*, quod fluctus vi ventorum trahant limum, arenam, & ingentia ſaxa, quo cum abrepta navis incidit, perit, aut vix & raro ſervatur. Synecd. gen. pro maximis quibuſque periculis maris & terræ, ut in *Caucaſum* quoque. 9 Solis ardore & arenæ volubilitate fervidas. Sic Od. 31. l. 1. Calabriam æſtuoſam dicit. 10 Inhabitabilem, a nullo habitatum, ἄξενον, ἀπάνθρωπον. 11 Scythiæ montem altiſſimum, perpetuis nivibus horribilem, & Promethei pœna nobilem. 12 Vel per ea loca, quæ, &c. 13 Poetarum figmentis admirandus, de quo multa fabuloſa ab hiſtoricis ſcribuntur. 14 Præterlabitur & placide tangit, alluit. Metaph. a canibus. Indiæ fluvius aurifer. 16 Hanc rem ita ſeſe habere, nuper meo exemplo didici & expertus ſum. Namque lupus fugit me inermem, &c. 17 Dum Lalages, amicæ meæ, laudes celebro. 18 Et dum ultra agri mei fines, *vel*, ultra inſtitutæ meæ deambulationis limitem hinc inde diſcurro & exſpatior ab omnibus moleſtis cogitationibus liber.

Fugit 1 inermem.
2 *Quale portentum neque 3 militaris*
4 *Daunia in latis alit 5 eſculetis:*
Nec 6 Jubæ tellus generat, leonum
7 Arida nutrix.
8 *Pone me, 9 pigris ubi nulla campis*
Arbor 10 æſtiva recreatur aura:
11 *Quod latus mundi, nebulæ, maluſque*
12 Jupiter 13 urget:
14 *Pone ſub curru nimium 15 propinqui*
Solis, in terra 16 domibus negata:
17 *Dulce ridentem Lalagen amabo,*
Dulce loquentem.

1 Nullo telo accinctum, non armatum: vitæ igitur integritati hoc eſt aſſignandum. 2 Qualem portentoſum ac terribilem lupum. 3 Ad militiam apta: ut ſupra Od. 8. *cur neque* militaris *inter æquales equites*: vel *militaris*, id eſt, viris fortibus & bello aptis gignendis nobilis. 9 Apulia Dauni regis, Diomedis ſoceri, colonia. Meton. ſubj. pro Appulis Dauniæ incolis. 5 Sylvis, quæ eſculis arboribus glandiferis ſunt conſitæ. 6 Jubæ regis patria, id eſt, Mauritania ſive Numidia, in qua Juba regnavit, terrarum ultima ad occaſum ac fretum Gaditanum. Plin. l. 5. c. 1. Synecd. gen. 7 Summa aquarum penuria laborans. 8 Conſtitue. Permiſſio, quæ bis iteratur per Anaphoram. 9 Frigore torpentibus, aſſiduo ſtrictis frigore, inſtar hominum, qui ipſi quoque nimio frigore ignavi ſegneſque efficiuntur (Hinc *iners & ignavum frigus* Poetæ appellant.) i. in frigidis locis Arctico, vel Antarctico ſubjectis, ubi aquæ glacie pigreſcunt. Synecd. gen. id eſt, deſcriptio Zonæ frigidæ, quam ſic Ovid. 1. Met. deſcribit: *Triſte ſolum, ſterilis, ſine fruge, ſine arbore tellus, Frigus iners illic habitant, pallorque tremorque.* 10 Calida Solis temperie fovetur, tepido temperatur vento. 11 Quam mundi partem. 12 Gravis & inſalubris aer. Sic ſupra Od. 1. *manet ſub* Jove *frigido Venator*. Meton. ſubj. pro adj. i. poſſeſſoris pro re poſſeſſa, cœlo & aere. 13 Perpetuo premit & occupat, id eſt, in locis, ubi ſemper hyems eſt. 14 Pone etiam me ſub Zona torrida, in Africa. Synecd. gen. 15 Ad capitis verticem admoti: ubi Sol directos dejicit radios, obliquos alibi. 16 Propter intolerabilem æſtum & calorem hominum habitationibus negata & inhabitabili. Credebant antiqui Zonam torridam fuiſſe inhabitabilem; at jam notum eſt multis, eo navigantibus, eam vitæ humanæ protrahendæ ſatis eſſe idoneam. 17 Dulciter. Sic Catul. ad Lesbiam: *identidem te ſpectat, & audit* Dulce *ridentem, miſero quod omnes Eripit ſenſus mihi*. Epanalepſis.

Ode XXIII. Ἀσκληπιαδικὴ.

Ad CHLOEN.

Non eſt cur Chloe viri contactum fugiat, cum ſit jam viri potens & ætate matura.

Tricolos Tetraſtrophos.

Vitas 1 hinnuleo me ſimilis Chloe,
Quærenti 2 pavidam montibus 3 aviis
4 Matrem, 5 non ſine vano
Aurarum & 6 ſylvæ metu,
Nam, 7 ſeu mobilibus veris inhorruit
Adventus foliis; ſeu virides 8 rubum
9 Dimovere lacertæ,
10 Et corde, & 11 genibus tremit.
12 Atqui non ego te, 13 tigris ut 14 aſpera
15 Getulus-ve leo, frangere perſequor.
16 Tandem deſine 17 matrem
18 Tempeſtiva 17 ſequi viro.

1 Pullo cervino, hinnuli fœtui, quo nihil timidius. Synecd. ſpe. pro gen. 2 Meticuloſam. 3 In montibus ſine viis, qua feræ diſcurrere ſolent. 4 Cervam. 5 Non ſine inani formidine levis venti ſtrepentis & arborum. 6 Eſt dictio triſyllaba per Diæreſin: ut Od. 13. Epod. *Nunc mare nunc ſiluæ Threicio Aquilone ſonant*. 7 Sive veris adventus inhorruit, & paulo horridior incubuit, i. tremuit mobilibus arborum foliis: vel ſic, Sive folia mobilia inhorruerunt veris adventu, id eſt, Zephyro, veris comite. Meton. effe. 8 Sentem. 9 Repentes e loco ſuo. 10 Et animo & corpore inhorreſcit. Virg. 2. Æn. *Nunc omnes terrent auræ, ſonus excitat omnis Suſpenſum*, &c. Quaſi dicat, Veluti hinnuleus leviſſimis & nullis de cauſis tremit: ita tu quemvis etiam leviſſimum meum tactum exhorreſcis. 11 Pavor enim incipiens genuum quoque tremore arguitur: ut, *tarda trementi Genua labant*. Virgil. 5. Æn. 12 Atqui, o Chloe, ego non inſector te ut dilacerem ac devorem, tamquam hinnuleum, ſed ut tecum amice & familiariter vivam. 13 Tigris truculentum eſt animal & velociſſimum. 14 Violenta. 15 Leo ex Getulia, parte Africæ, id eſt, Africus leo. 16 Vano timore depoſito. 17 Matrem tuam ſemper comitari. 18 Viro apta & matura, annos nata decem & ſeptem. Virg. Æn. 7. *Jam* matura viro, *jam plenis nubilis annis*.

Ode XV. Θρηνητική.

Ad VIRGILIUM.

Qui mortem Quintilii deflebat immoderate.

Dicolos Tetraſtrophos.

1 *Quis deſiderio ſit pudor, aut modus*
Tam chari 2 *capitis?* 3 *præcipe* 4 *lugubres*
Cantus, Melpomene: cui 5 *liquidam* 6 *pater*
Vocem cum 7 *cithara dedit.*
8 *Ergo Quintilium* 9 *perpetuus ſopor*
Urget? 10 *cui Pudor, & 11 Juſtitiæ ſoror*
12 *Incorrupta Fides,* 13 *nudaque Veritas.*
14 *Quando* 15 *ullum invenient* 16 *parem?*
17 *Multis* 18 *ille bonis* 19 *flebilis occidit:*
20 *Nulli* 21 *flebilior, quam* 22 *tibi,* 23 *Virgili.*

1 Quid eſt, cur quenquam pudeat deſiderio tam cari hominis affici? aut quid eſt, cur quiſquam ejus deſide ii finem facere debeat? 2 Φίλης κεφαλῆς, tam chari hominis & amici, ſcil. Quintilii. Synecd. mem. 3 Præmonſtra, doce, præſcribe nobis. Apoſtrophe ad Muſam. Sic de Arte Poet. *Quicquid* præcipies, *eſto brevis*: unde *præcepta*, id eſt, documenta: ut Ep. 1. l. 2. *Mox etiam pectus* præceptis *format amicis.* 4 Mœſtas & funebres lamentationes, quibus deplorandam Quintilii mortem ſatis deplorare poſſimus. 5 Canoram, claram, ſuavem, non raucam. 6 Pater tuus Jupiter: cujus filia dicuntur Muſæ ex Mnemoſyne. Synecd. gen. 7 Qua lugubres & Tragicas materias decantas. 8 Vox indignantis aut dolentis eſt. Ergo-ne Quintilius occidit ac mortuus eſt, & numquam amplius nobis conſpicietur? Hi autem ſunt cantus lugubres, quos fingit ſibi Horatius a Muſa eſſe præceptos ac præmonſtratos. 9 Perpetua mors opprimit, conſtrictum tenet? Metaph. propter ſimilitudinem utriuſque: nihil enim eſt cognatius morti alto ſomno, 10 Quintilio. 11 Æquitatis germana. Eſt enim fides juſtitiæ fundamentum (ut Cicero ait 1. Offic.) id eſt, dictorum, conventorumque conſtantia ac veritas. Metaph. qua datur ſenſus & motus rebus inanimatis, id eſt, nemo invenietur, in cujus animo tam penitus inſideat chorus virtutum. 12 Sincera, quæ neque prece, neque pretio corrumpitur ac violatur, ἄφθαρτος, ἀδωροδόκητος. 13 Infucata ſeu ſine fuco, aperta ac ſimplex. 14 Q. d. raro aut nunquam. 15 Aliorum hominum. 16 Similem. 17 Multis egregiis viris in hac Republica Romana. 18 Egregius ille vir. 19 Lamentabilis, deflendus ſeu deplorandus mortuus eſt. Polyptoton. 20 Civium Romanorum. 21 Lamentabilior. 22 Intimo & ſummo ejus amico. Auget quidem his verbis Virgilii luctum, ſed paulatim labitur ad conſolationem. Cum enim omnibus moriendum ſit, neque quiſquam ab inferis revocetur, ſapientem decet dolori modum imponere. 23 Qui ejus miſerabili caſu non immerito in luctu te maceres.

1 Tu fruſtra pius [2 heu!] non ita 3 creditum
Poſcis Quintilium Deos.
4 Quod ſi Threicio 5 blandius 6 Orpheo
7 Auditam moderere arboribus fidem,
8 Non 9 vanæ redeat 10 ſanguis 11 imagini,
12 Quam 13 virga ſemel horrida
14 Non lenis 15 precibus fata recludere,
16 Nigro compulerit Mercurius gregi.
17 Durum. Sed 18 levius fit 19 patientia,
20 Quicquid 21 corrigere eſt nefas.

1 Tu, quamvis in Deos pius es, nequicquam poſcis Deos, ut Quintilium, ab inferis excitatum, tibi reſtituant. Monet ergo cum Diis non eſſe pugnandum, ne pro pietate in amicum, ſit impius in Deos, quorum nutu cecidit Quintilius, non revicturus unquam pro arbitratu hominis. 2 Exclamatio dolentis vanas Virgilii lacrymas. 3 Non ita tibi commiſſum ſive conceſſum a Diis, ut nunquam moreretur, ut ſemper illius præſentia fruereris. Recte enim Lucret. l. 3. *Vitaque mancipio nulli datur, omnibus uſu.* Precariam quippe vitam agimus, dantis arbitrio poſituri. Metaph. a fœneratoribus, qui certis pactionibus lucri credunt aliis pecuniam in certum temporis ſpatium. Sic Od. 3. l. 1. creditum *debes Virgilium.* 4 Etiamſi blandius Orpheo cithara canas, &c. Al. *Qui ſi Threicio*, &c. propter τὸ *Tu fruſtra pius*, &c. 5 Suavius & delectabilius. 6 Apollinis & Calliopes Muſæ filio, lyræ principe, qui ſuæ citharæ dulcedine fretus, Eurydicen uxorem ab inferis in lucem revocare fruſtra conatus fuit. 7 Citharæ chordam pulſes ab arboribus auditam, id eſt, quam arbores audiebant & ſequebantur. Supra Od. 12. *Blandum & auritas fidibus canoris Ducere quercus.* 8 Non tamen vita animaque defuncto amico reſtituatur. 9 Inani umbræ, τῷ εἰδώλῳ ſive animæ incorporeæ Quintilii noſtri. Virg. Æn. 4. *Et nunc magna mei ſub terras ibit imago*: & Æn. 6. *Et ni docta comes tenues ſine corpore vitas Admoneat volitare cava ſub imagine formæ.* 10 Anima. Meton. ſubj. Phyſici enim faciunt ſanguinem animæ ſedem. Unde Virg. *Purpurea vomit ille animam.* 11 Cadaveri, quod eſt vacuum & inane ſimulacrum. Metaph. a pictoribus. 12 Umbram & imaginem. 13 Caduceo: de quo vide ſupra Od. 10. 14 Inexorabilis, qui non eſt ea lenitate, ut fatalem mortem rurſus aperire velit, eaque, quæ fato ſeu divina voluntate ſemel ſtatuta, & jam concluſa ſint, revocare ac diſſolvere. Helleniſmus. 15 Hominum. 16 Compulerit & congregaverit in nigram animarum & umbrarum multitudinem; *vel*, coegerit ſeſe jungere nigræ animarum multitudini. 17 Intolerabile eſt tantum amicum amiſiſſe, ejuſque mortem ferre. 18 Tolerabilius. 19 Patiendo, tolerantia, qua omnem calamitatem ſuperamus. Recte igitur Virg. Æn. 5. *ſuperanda omnis fortuna ferendo eſt.* Et P. Syrus: *Feras, non culpes, quod vitari non poteſt.* 20 Quicquid mutare non eſt poſſibile, ἀδύνατον, non licet. 21 Metaph. a corporibus pravis & tortuoſis, ad rectam animi emendationem & laudabilem, vel ad priſtinum ipſius ſtatum reſtituendum.

Ode XXV. Μεμπτική.

Ad LYDIAM.

Inſultat ei, quod jam vetula, merito ab amatoribus ſpernatur.

Dicolos Tetraſtrophos.

1 *Parcius* 2 *junctas* 3 *quatiunt* 4 *feneſtras*
5 *Ictibus crebris juvenes* 6 *protervi:*
Nec tibi 7 *ſomnos adimunt:* 8 *amatque*
Janua limen,
9 *Quæ prius multum* 10 *faciles* 11 *movebat*
Cardines: 12 *audis minus, &* 13 *minus jam,*
14 *Me tuo* 15 *longas* 16 *pereunte noctes,*
Lydia, 17 *dormis?*
18 *Invicem* 19 *mœchos* 20 *anus* 21 *arrogantes*
Flebis, 22 *in ſolo* 23 *levis* 24 *angiportu,*

1 Rarius, quam antea, non tantopere. 2 Conjunctas, quaſi clauſas. 3 Pulſant. 4 Tuas. 5 Lapidum jactu, vel calcis ictu. 6 Libidinis impatientia petulantes. 7 Nocturnis clamoribus & cantu. 8 Janua tua nunc perpetuo clauſa & obſerata eſt, nec a limine recedit. Metaph. ab animantibus, quę conjunguntur amore, ad inanimata, quæ ſe mutuo contingant & amplectantur. 9 Quæ quidem janua ante annos aliquot crebro ac multum facile ſeu minore ſtrepitu aperiebatur, & mox amatores admittebat & dimittebat. 10 Quia crebro aperiebatur. Janua enim quo ſæpius, eo facilius ac minore ſtrepitu aperitur, cardine non ita renitente, ſed facili ac obſequioſo. Al. *multum facilis*, id eſt, aperiri, valde facilis. 11 Metaph. qua ſenſus & motus tribuitur rei inanimatæ. 12 Jam vero tu ſine ulla amatoris interpellatione ſecure in utramque aurem dormis, ac minus & minus jam quotidie hæc amatorum tuorum, quos in ætatis flore excluſeras, ante fores tuas pernoctantium verba audis, dicentium: o Lydia &c. 13 Epizeuxis. 14 Me amatore tuo. Hæc erant amatoris excluſi verba. 15 Integras. Ep. 1. l. 1. *Ut nox* longa, *quibus mentitur amica, dieſque Longa videtur opus debentibus*. 16 Ante fores tuas frigore, & moræ ac amoris tui impatientia moriente. 17 Proſopopœia imperfecta, qua inducitur juvenis ſic de Lydiæ immanitate conquerens. 18 Tu levis anus viciſſim flebis arrogantes mœchos, in ſolo angiportu, id eſt, quos tu florente ætate ſuperba & arrogans amatores contempſiſti, iidem te vetulam pari arrogantia ac faſtu contemnent, nec flens reperies, qui amare te velint. 19 Amatores tuos. Catachreſis Synecdochica, cum intelligendi ſint juvenes conjugio ſoluti & ſimpliciter ſcortantes. 20 Jam vetula. 21 Superbos, teque contemnentes. 22 Cum fueris ſola in angiportu derelicta ab amatoribus: vel, *ſolo*. i. deſerto & infrequenti, ab amatoribus relicto. Virg. Georg. 4. *Te dulcis conjux*, *te* ſolo in littore ſecum, *Te veniente die*, *te decedente canebat*. Cat. ſola *ſub rupe*. Ter. in Andr. *Venit meditatus alicunde ex* ſolo *loco*. 23 Contempta, vilis, ac nullius pretii, utpote quæ de nocte in angiportu amatores quærat. 24 Vico anguſto, in quo proſtrabant vulgata ſcorta. *Angiportus* vel *angiportum* (utrumque enim dicitur) *eſt iter compendiarium*, ut ait Feſtus, *in oppido*, *eo quod ſit anguſtus portus*, i. *aditus ad portum*: ab *angendo* ergo dictus, quod propter *Anguſtiam* nihil per eos agi poſſit in portus.

1 *Thra-*

1 Thracio bacchante 2 magis 3 ſub inter-
Lunia 1 vento:
Cum tibi 4 flagrans amor, & libido,
Quæ ſolet 5 matres 6 furiare equorum,
7 Sæviet circa 8 jecur 9 ulceroſum,
10 Non ſine queſtu:
Læta quod 11 pubes edera 12 virenti
Gaudeat, 13 pulla 14 magis atque myrto:
15 Aridas frondes, 16 hyemis ſodali,
Dedicet 17 Hebro.

1 Aquilone ſeu Borea e Thracia furenter flante, tempeſtates excitante. Ducta Metaphora a ſacerdotibus Bacchi bacchantibus: & Synecd. gen. 2 Quam aliis temporibus. 3 Paulo ante, circiter interlunii tempus, quando Sol cum Luna conjungitur, quo tempore maximæ ſunt noctis tenebræ, id eſt, intempeſta nocte. Plinius vocat illud tempus *Lunæ ſilentium*. Nota, verſum non eſſe nomine integro clauſum: ut Od. 16. l. 2. *non gemmis, neque purpura* ve-Nale, *nec auro*. 4 Furioſus. 5 Equas ad libidinis furorem & inſaniam adigere: hinc mulieres libidinoſæ dicuntur Græcis ἱππομανεῖς, id eſt, *equæ furentes*. Virg. Georg. 3. *Scilicet ante omnes furor eſt inſignis equarum: Illas ducit amor trans Gargara, tranſque ſonantem Aſanium: ſuperant montes, & flumina tranant*. 6 Virgil. 2. Æn. *Non tulit hanc ſpeciem* furiata *mente Choræbus*. 7 Nullum, qui ejus furorem coercere vel ſatiare velit, inveniet. 8 Jecur ſedes eſt libidinis. 9 Ulceribus madens propter ardorem libidinis, amore ſaucium. 10 Non ſine querimonia: eo quod juvenes vetulis anteponunt puellas. 11 Juventa urbis Romæ. Meton. adj. ſigni. pro juvenibus. 12 Viridiore ætate, id eſt, puellis junioribus delectetur. Alleg. eſt e continuis Metaph. a plantis, partim virentibus & florentibus, ad puellas florenti ætate ſignificandas; partim a ſiccis & aridis frondibus, ad vetulas & rugoſas indicandas, juxta proverbium, *pares cum paribus facillime congregantur*. 13 Pene nigra, nigricante. Metaphora eſt: nam *myrtus nigra* ponitur pro forma conſtante, quæ non facile perit, qualis eſt in puella ſubfuſca & nigricante. 14 Quam frondibns aridis, id eſt, decrepita anu. 15 Et quod frondes hederæ aut myrti ætate deſiccata, id eſt, anus rugoſas ætate frigidas, &c. 16 Hyemis amico, quod Septentrioni ſubjacet, ubi maximum eſt frigus. Sic Od. 18. l. 3. *crateram Veneris ſodalem* appellat. 17 Thraciæ fluvio frigidiſſimo, id eſt, quod anus exoletas ſui ſimilibus relinquat. Quicquid enim abominamur, in profluentem aut in ignem abji- [cut off at right edge] optamus.

Ode XXVI. Εὐχεριςική.

Ad MUSAM, de ÆLIO LAMIA.

Non decet Muſarum cultores curis & mœroribus eſſe obnoxios, Poeta ſuum Lamiam Muſæ Pimpleæ commendat.

Tricolos Tetraſtrophos.

1 *MUſis amicus, triſtitiam & metus*
Tradam 2 *protervis in mare* 3 *Creticum*
Portare ventis: 4 *quis ſub* 5 *Arcto*
Rex gelidæ metuatur oræ;
6 *Quid Tyridatem terreat, unice*
Securus: 7 *o quæ fontibus* 8 *integris*
9 *Gaudes,* 10 *apricos necte flores,*
Necte meo 11 *Lamiæ* 12 *coronam*
13 *Pimplea dulcis: nil* 14 *ſine te mei*
15 *Poſſunt* 16 *honores:* 17 *hunc* 18 *fidibus novis,*
Hunc 19 *Lesbio ſacrare plectro*
Teque, 20 *tuaſque decet ſorores.*

1 Ego Horatius, quoniam Muſis gratus ſum, tradam triſtitiam & metum protervis ventis portare in Creticum mare, i. ut portent eas animi ægritudines in mare, i. ego omnem triſtitiam & metum ex animo ejiciam ſive pellam & longiſſime a me relegabo. *Tradere* enim *ventis*, eſt oblivioni tradere, negligere, aut deponere, ac delere ex animo velle. Tibul. El. 5. l. 1. *Hæc mihi fingebam, quæ nunc Caurusque Notuſq; Jactat odoratos vota per Armenios.* Lucret. l. 4. *tu fac ne ventis verba profundam.* 2 Petulantibus, procacibus. 3 Quemvis locum & mare remotiſſimum & abditiſſimum. Synecd. ſpe. pro gen. 4 *Unice ſecurus*, i. præcipue & ante omnia minime ſollicitus, quis Rex oræ gelidæ, i. regionis Septentrionalis frigidæ, metuatur, i. tyrannidem exerceat. 5 Sub urſa, ſigno cœleſti, i. Septentrionali regione. Meton. adj. Duæ urſæ in regione Septentrionali elucent, altera *major*, quæ & Ελικῆ & ἅμαξα, i. *currus*, quod currus ſimilitudinem gerat, appellatur: altera ei propinqua, *minor*, quæ *Cynoſura*, ſic dicta, quod canis caudæ inflexæ ſimilis ſit. 6 Non admodum ſollicitus, quid Tiridatem, Armeniæ regem (qui contra Phraatem, Parthorum regem, inſurrexiſſe, & victus in Syriam cõfugiſſe dicitur) ſollicite. Polyptoton. 7 O Pimplea dulcis, quæ gaudes integris fontibus, necte coronam meo Lamiæ. Exclamatio per imprecationem cum Apoſtrophe ad Muſam Pimpleam. 8 Puris, ſinceris, non vitiatis fontibus, εἰλικρινέσι, i. viris bonis & incorruptis. Sic Lucret. l. 4. *juvat integros acedere fontes. Atque haurire, juvatque novos decerpere flores.* *Integrum* enim dicimus, quicquid firmum validum ac ſincerum, non affectum, non vitiatum eſt. 9 Delectaris. 10 In apricis locis naſcentes, in aperto aere Soli expoſitos & fragrantes. 11 Qui conſul fuit anno octavo poſt mortem Horatii cum M. Servilio. 12 Sertum aliquod. 13 O jucunda Muſa, a *Pimpla*, Macedoniæ monte & fonte, ſic appellata: undé Muſæ dicuntur *Pimpliades*. 14 Nam ſine tuo divinæ Muſæ cęleſti inſtinctu & auſpicio meę laudes, quibus Ælium Lamiã celebraturus ſum, vanæ & irritæ ſunt, *vel*, Poeſis mea, in laudem Lamię facta, nihil honoris acquiret. 15 Al. *Profunt*. 16 Metaph. a publicis magiſtratibus, ad magnitudinẽ honeſtæ famæ, i. niſi te cantem, non poteſt eſſe memorabilem meum nomen. 17 Ælium Lamiam. Anaphora. 18 Inſolitis, eximiis, mirandis Latinis carminibus. Virg. Ecl. 3. *Pollio & ipſe facit* nova *carmina*. 19 Carmine Lyrico, Saphico vel Alcaico (quaſi Sappho & Alcæus ex Lesbo uti conſueverunt) immortalitati conſecrare. Met. adj. 20 Reliquas octo Pimpleides. Syn. gen. pro ſpe.

Ode XXVII. Εὐκτική.

Ad ſodales ſuos convivas.

De hilaritate, & ne inter potandum, & poculis ipſis pugnent, barbarorum more.

Tricolos Tetraſtrophos.

1 N*Atis 2 in uſum lætitiæ 3 ſcyphis*
Pugnare, 4 Thracum eſt: 5 tollite barbarum
Morem, 6 verecundumque 7 Bacchum
8 Sanguineis prohibete rixis.
9 Vino, & 10 lucernis 11 Medus acinaces
12 Immane quantum diſcrepant! 13 impium
14 Lenite clamorem, 15 ſodales.
16 Et cubito remanete preſſo.

1 A natura mortalibus attributis, inventis & effictis. Catachreſtica Metaph. ab animantibus terreſtribus. 2 Exhilarandis animis. 3 Vini poculis, vel vino ſeu convivio ad lætitiam, non ad triſtitiam & diſſidia comparato. Meton. ſubj. 4 Illud non Romanorum eſt, ſed hominum barbarorum, cujuſmodi ſunt Thraces, quibus immodico potu mens & ratio exulant, & rixis dediti ſunt. Græci ἀκροτοπότας eos vocant. Synecd. ſpe. pro quovis genere intemperantium hominum & immanium. 5 Vos, o ſocii, inhumanum hunc morem ex amicis conviviis & congreſſibus tollite. 6 Verecunde, ac reverenter tractandum, non Cyclopum, aut Lapitharum more; *vel*, vinum efficiens homines verecundos, dum moderate ſumitur: inverecundos vero, dum immodice bibitur. 7 Illum lætitiæ datorem. id eſt, vinum. Meton. effic. 8 A ſanguineis contentionibus defendite. Cic. *Erit igitur humanitatis veſtræ tantum civium Romanorum numerum* calamitate prohibere. Sic legimus, *prohibere itinere*, apud Cæſ. *prohibere domo*, apud Ter. *vel*, prohibere rixas ſanguineas a Baccho, quem cum verecundia & modeſtia tractare debetis: ut ſit Hypallage. 9 A vino & conviviis nocturnis (quæ lucernis indigent) quam multum, quantopere diſcrepat ferrum, id eſt, hoſtilis animus? 10 Lucernas cum vino conjungit, quia olim noctu potiſſimum convivia agitabantur. Od. 8. l. 3. *& vigiles lucernas Profer in lucem*. 11 Gladius Perſicus, id eſt, quivis gladius, Synecd. ſpe. Thraces enim gladio accincti accumbebant. *Medum* autem appellat, quia Medorum imperium ad Perſas translatum fuit, Medique, & Perſæ uni Cyro paruerunt. 12 Quantopere differt a conviviis pugna: Exclamatio deteſtantis. 13 Diis hominibuſque execrandum. 14 Mitigate, compeſcite vociferationem & tumultum. Dialogiſmus Poetæ & ſodalium. 15 O amici & convivæ chariſſimi. 16 Et cubito in lectum & pulvinar impreſſo & immoto ad menſas ſemper diſcumbite, id eſt, ne inſurgite ad pugnam, ſed diſcumbite cubito innitentes, veterum Romanorum more. Hortatur ergo Horatius ſodales ſuos, ut ſeſe in lectis eo corporibus ſitu contineant, quo edere & bibere, non autem pugnare poſſint. Ex hoc loco colligi poteſt, quo corporis habitu atque ſitu Romani cœnare ſint ſoliti: ita nempe compoſiti, ut capite leviter erecto, ſuffulto plumis dorſo, reclinata in lævum cubitum cervice, infera vero parte in longum porrecta, nec jacere dici poſſent, nec ſedere, ſed medium quid, quod proprie *accumbere*.

1 Vultis 2 ſeveri me quoque ſumere
Partem 3 Falerni? 4 dicat 5 Opuntiæ
6 Frater Megillæ 7 quo beatus
Vulnere, 8 qua pereat 9 ſagitta.
Ceſſat 10 voluntas? non alia bibam
11 Mercede: quæ te cunque 12 domat Venus,
Non erubeſcendis adurit
Ignibus: 13 ingenuoq; ſemper
Amore peccas: 14 quicquid habes, age,
Depone 15 tutis auribus: 16 ab miſer,
Quanta laboras in 17 Charybdi!
Digne puer meliore 18 flamma.

1 Vultis-ne igitur, o ſodales, me quoque Horatium convivium vobiſcum celebrare, & una potare, & non abire, clamores & jurgia valeant, & de rebus feſtivis & amatoriis loquamur. 2 Auſteri, aſperi, ob nimiam vetuſtatem. 3 Campaniæ montis vini, quod triſtes & rixoſos reddidit. 4 Non alia bibam conditione, niſi frater Megillæ Opuntiæ ingenue fateatur, &c. 5 Ab *Opunte*, urbe Locridis, ubi nata eſt, ſic dicta. 6 Unus e convivis. 7 Quo amoris vulnere felix ſibi videatur, id eſt, cujus puellæ amore ſit ſaucius. Quomodo beatus, qui perit? Quia *in amore hæc omnia inſunt vitia, injuriæ, ſuſpiciones, induciæ, bellum, pax rurſum*. Ter. in Eun. Deinde, amans eo, quod potiatur, beatus dici poteſt: quod ſerviat autem, & quod ſemper ſollicitus ſit, miſer eſt, adeoque videns ſcienſque perit. 8 Quo telo Cupidinis percuſſus pereat. Polyptoton. Propert. l. 2. *Et meritæ hamatis manus eſt armata ſagittis, Et pharetra ex humero Gnoſſia utroque jacet*. 9 Alleg. e Metaph. a re militari. 10 Confitendi, id eſt, negas te mihi ejus puellæ, quam amas, nomen editurum, aut in aurem dicturum? Al. *voluptas*. 11 Nullo alio pretio adducar ad bibendum, quam ut Megillæ frater amores ſuos nobis enarret. Metaph. ab iis, qui locant ſuas operas aliis pretio. 12 Quæcunque amica aut amor tibi imperat te ſub jugum mittit, ille non pœnitendis amoris ſui ignibus te inflammat, id eſt, non eſt cur pudeat pœniteat-ve te eam amare. Metaph. In *Venus* eſt Meton. effic. 13 Laudando, non pudore digno, qui adoleſcentem bene natum decet, id eſt, ingenuam & liberam, non ſervilem aut mercenariam amas. 14 Amorum ſc. id eſt, quæcunque ea ſit, quam amas, committe mihi tacituro, dic mihi in aurem non vulgaturo. Eſt enim *deponere*, fideli cuſtodiæ tradere. Unde *depoſitum* pro contractu ipſo apud Juriſconſultos, qui vel imprimis bonam fidem deſiderat. 15 Alto ſilentio, quidquid depoſueris ac commiſeris, fideliter ſervaturis. 16 Ah infelix amice! illam-ne amas? Horatius, audito tandem puellæ illius nomine, illiberalis fortaſſe, & ſævo ingenio præditæ, ita exclamat admirans & dolens miſeriam adoleſcentis. 17 Quanto in periculo verſaris! Quam ſævam, rapacem & avaram puellam (propter voracitatem Charybdi ſimilem) nactus! ut metuendum ſit, ne hæc vorago inexplebilis vivum te abſorbeat deglutiatque. Cic. de Orat. 3. *Charybdin bonorum, voraginem potius dixerim; facilius enim ad ea, quæ viſa, quam ad illa, quæ audita ſunt, mentis oculi feruntur. Charybdis* enim eſt aquarum vorago inter Adriaticum, & Tyrrhenum mare, quæ vim quandam abſorbendi habet. Lege Virg. 3. Æn. Metaph. a nautis, & Synecd. ſpe. pro graviſſimo quoque periculo. 18 Amore, id eſt, qui humaniore amica, quæ mitius & melius tecum ageret, dignus eras. Virg. Æn. 4. *eſt mollis* flamma *medullas*. Metaph. ab igne.

1 *Quæ ſaga, quis te ſolvere* 2 *Theſſalis*
3 *Magus venenis, quis poterit Deus?*
4 *Vix* 5 *illigatum te* 6 *triformi*
7 *Pegaſus* 8 *expediet Chimæra.*

1 Quæ te mulier venefica & incantatrix, quæ herbis & carminibus mala accerſere vel pellere poteſt, ejus amore liberare te poterit? Polyptoton. *Sagire* (inquit Cic. de Divin. l. 1.) *ſentire acute eſt: ex quo ſagæ anus, quia multa ſcire volunt: & ſagaces* dicti canes. 2 Herbis efficaciſſimis, cujuſmodi ſunt in Theſſalia. Tibul. El. 2. l. 4. *Quicquid habet Circe, quicquid Medea veneni: Quicquid & herbarum Theſſala terra gerit.* 3 Incantator & veneficus. 4 Pegaſus te illigatum vix ſolvet ab hac Chimæra. 5 Intricatum, in illa implicitum. 6 Chimæræ tria capita habenti. *Chimæra* enim, Typhaonis & Echidni filia, tria habuit capita, unum Leonis, alterum Capræ, tertium Draconis. Heſiod. Πρόσθε λέων, ὄπιθεν δὲ δράκων, μέσση δὲ χίμαιρα: quem ſic verti Lucretius: *Prima Leo, poſtrema Draco, media ipſa Chimæra.* Alleg. a captivis, & ab illo triformi monſtro, ad ſævitiam, improbitatem avaritiam puellæ in puerum indicandam. 7 Ipſe ex Meduſa & Neptuno natus equus alatus, a quo Bellerophon in altum ſublatus Chimæram ſagittis confecit, id eſt, Pegaſo vectus Bellerophon. 8 Te liberabit, extricabit & ſolvet ab hoc monſtro tanquam Chimæra. Al. *Chimæra*, ut cohæreat cum verbo *expediet*.

Ode XXVIII. Προσαγορευτική,

Ad ARCHYTAM.

Inducitur Archytas Philoſophus & Geometra, nautæ cuidam reſpondens, quod omnibus ſit moriendum, petenſque a nauta, ne ſinat corpus ſuum jacere in littore inſepultum.

Dicolos Diſtrophos.

1 *TE maris & terræ,* 2 *numeroque carentis arenæ*
3 *Menſorem* 4 *cohibent, Archyta,*
5 *Pulveris exigui* 6 *prope littus parva Matinum*

1 Archytæ cadaver ſic nauta alloquitur: O Archyta, Tarentine Philoſophe, parva munera exigui pulveris prope littus Matinum cohibent te menſorem maris & terræ, & arenæ, carentis numero. Dialogiſmus eſt in occupatione & ſubjectione, ubi fere conjuncta eſt Proſopopœia: objicit enim nauta quidam, ſcientiam corporum cœleſtium ac terreſtrium parum ad honeſtam moriendi rationem valere: ubi quædam eſt Synecd. periphr. Geometræ: item altera Arithmetici. 2 In littore maris innumeræ, quæ caret numero. 3 Geometram, jam naufragum, mortuum & inſepultum Ridicule: quoniam Pythagorici omnia conſtare numeris volebant, etiam arenam metientem fingit. 4 Coercent & continent te, tuamque umbram, cujus cadaver inſepultum jacet, errantem detinent, & ad inferos tranſire non permittunt, qui vivus maria & terras dimenſus es, cœlumque adeo ipſum mente & animo percurriſti. 5 Exiguæ terræ, in quam proſtratus e mari ejectus jaces. 6 In Apulia. *Matinus* mons eſt in Apulia, juxta quem Archytas jacet ſepultus.

Munera: nec quidquam tibi 1 *prodeſt*
2 *Aerias tentaſſe domos, animoque rotundum*
Percurriſſe polum, 3 *morituro.*
Occidit & Pelopis 4 *genitor, conviva Deorum,*
5 *Tithonuſq; remotus in auras:*
6 *Et Jovis arcanis Minos admiſſus,* 7 *habentque*
Tartara 8 *Panthoiden,* 9 *iterum Orco*
Demiſſum: 10 *quamvis clypeo Trojana refixo*
Tempora teſtatus, nihil ultra
Nervos, atque cutem, morti conceſſerat 11 *atræ,*
12 *Judice te, non ſordidus* 13 *autor*

1 Adjumenti attulit ad mortem effugiendam. 2 Quod aerias regiones, ſtellas ac ſydera contemplatus ſit, & ingenio ſagaci axem cœli ſeu cœlum mente peragraveris. 3 Mortalium conditioni ſubjecto. 4 Reſpondet Archytas. Non mirum eſt, me Mathematicum & Philoſophum eſſe mortuum, mortuus eſt & Tantalus, qui ipſos etiam Deos convivio excepit. Synecd. gen. Hoc mortis ſolatio apud Virg. Æn. 10. utitur Jupiter, Herculem, ob imminentem Pallantis interitum ingemiſcentem, his verbis conſolans: *Stat ſua cuique dies: breve, & irreparabile tempus Omnibus eſt vitæ: ſed famam extendere factis, Hoc virtutis opus: Trojæ ſub mœnibus altis Tot nati cecidere Deum, quin occidit una Sarpedon, mea progenies, etiam ſua Rurſum Fata vocant, metaſque dati pervenit ad ævi.* 5 Tithonus etiam, Laomedontis filius, ipſius Auroræ maritus, longiſſimæ vitæ pertæſus, in auras receptus evanuit. Od. 16. l. 2. *Longa Tithonum minuit ſenectus.* 6 Minos quoque, rex Cretæ, Jovis & Europæ filius, qui in regno ſuo juſtitiam adminiſtrans, Jovis, patris ſui, arcanis legibus & judiciis admiſſus eſt, conſiliaque ſua nono quoque anno cum ipſo communicavit, dum Dædalum, in Sicilia profugum, ſequitur a Cocalo dolo circumventus & occiſus interiit. 7 Occupant. 8 Pythagoram Philoſophum, Demarathi filium, qui μετεμψύχωσιν, id eſt, animarum tranſmigrationem in alia corpora ſuo confirmabat exemplo, dicens, ſe apud Trojam Euphorbum, Panthoi filium, a Menelao interfectum fuiſſe, & poſtea revixiſſe, & animæ migratione Pythagoram factum fuiſſe. Synecd. gen. Facete admodum Pythagoræ illam μετεμψύχωσιν irridet Poeta. 9 Sæpius mortuum, tranſeunte ejus anima in alios. 10 Quamvis clypeo, poſt longum temporis ſpatium, cum Euphorbus adhuc eſſet, in templo Junonis affixo & relicto, rurſuſque conſpecto recordatus ſit ſuperioris vitæ, & Trojana tempora, ejuſque decennale bellum teſtatus ſit, & affirmaverit, quod animo non mortuus erat, cum a Menelao interfectus eſſet, ſed corpore tantum perierat, & quod nihil ultra oſſa & carnes, nihil præter cadaver morti atræ tradiderat. Procatalepſis. 11 Mors *atra* dicitur per Meton. eff. eo modo, quo *pallida, crudelis & exitioſa* appellatur. 12 Et ille ipſe Pythagoras, qui vel te judice rudi & indocto nauta, nobiliſſimus indagator naturalis veritatis fuit. Verum & hoc loco ridet Horatius. Vide Valer. Max. l. 8. c. 7. 13 Synecd. gen. pro inſigni Phyſico & luculento Dialectico.

Naturæ, verique. 1 *Sed omnes una manet* 2 *nox,*
Et 3 *calcanda ſemel via lethi.*
4 *Dant alios* 5 *Furiæ torvo* 4 *ſpectacula Marti:*
6 *Exitio eſt avidis mare nautis.*
7 *Miſta ſenum ac juvenum* 8 *denſantur* 9 *funera: nullum*
10 *Sæva* 11 *caput* 12 *Proſerpina fugit.*
13 *Me quoque* 14 *devexi* 15 *rapidus comes* 16 *Orionis,*
17 *Illyricis Notus obruit undis.*
18 *At tu nauta,* 19 *vagæ ne parce* 20 *malignus* 21 *arenæ*
Oſſibus & 22 capiti inhumato

1 Sed una mortis neceſſitas omnes exſpectat. Sic ſupra Od. 4. *Pallida mors æquo pulſat pede pauperum tabernas, Regumque turres.* Et Od. 3. l. 2. *Omnes eodem cogimur: omnium Verſatur urna.* 2 Mors. Sic ſupra Od. 4. *Jam te premet* nox *fabulæque manes.* Catul. *Nobis cum ſemel occidit brevis lux. Nox eſt perpetuo una dormienda.* Nam ut lux pro vita uſurpatur (Cic. *cur piratis* lucis *uſuram tam diu dediſti?*) ita *nox* & *tenebræ* pro morte. Metaph. Catul. *At vobis male ſit malæ* tenebræ *Orci: quæ omnia bella devoratis.* 3 Ingredienda eſt. Alleg. e continuatis Metaphoris. 4 Exhibent jucundos ludos interfectos, id eſt, alii in acie occidunt. 5 Bellona, Enyo, aliæque, a quibus conflantur bella, quæ ſunt Martis ludi. 6 Alii naufragio pereunt, & a mari abſorbentur. 7 Confuſa inter ſe. 8 Conglobantur, cumulantur, id eſt, cujuſque ætatis homines, & ſine delectu vel diſcrimine omnes cumulatim moriuntur. Metaph. ab aere craſſo, vel ab aggeſta terra. 9 Meton. adj. pro ipſis hominum cadaveribus. 10 Acerba. 11 Hominis, id eſt, nullum hominem. Synecd. mem. 12 Mors devitat, nulli mortalium parcit. Eſt enim Proſerpina, uxor Plutonis, Cereris filia, mortis & vitæ arbitra. Meton. effic. pro morte ſæva. Ad veterum autem ſuperſtitionem reſpicit Poeta; qua credebant eos, qui morti eſſent proximi, a Proſerpina primum tonderi, nec aliter mori poſſe, quam ſi his velꝰuti primitiis Orco auctorarentur. Ut Virg. Æn. 4. de Didone: *Nondum illi flavum Proſerpina vertice crinem Abſtulerat, Stygioque caput damnaverat Orco.* 13 Quoniam igitur omnes morti debemur, me Archytam quoque, &c. 14 Qui ad occaſum vergit, vel qui in declivi cœli parte ſitus eſt. 15 Inſanus. 16 Syderis in cœlo, qui oriens & occidens, ventos, nimbos & tempeſtates excitat. Epod. 15. *nautis infeſtus Orion. Orion* Jovis, Neptuni & Mercurii filius fuit, ducto nomine ἀπὸ τοῦ οὐρεῖν, id eſt, *a mejendo*, quia ex urina procreatus eſt. Is Dianæ, cum qua venabatur, ſtuprum inferre conatus eſt: qua de re Dea irritata, ſcorpium e terra extulit, a quo Orion in talo ictus interiit. Jupiter autem, eum miſeratus, in aſtra retulit. Sic Od. 4. l. 3. *Tentator Orion Dianæ.* 17 Meridionalis ventus Illyrici maris fluctibus naufragum immerſit. 18 Archytas nautam orat, ne remaneat inſepultus. Ordo eſt: At tu, o nauta, ne parce malignus dare particulam vagæ arenæ oſſibus, & capiti inhumato. 19 Aqua ventiſque huc atque illuc agitari ſolitæ. 20 Ne ſis tam malignus ut parcas. 21 Hujus littoris. 22 Corpori meo inſepulto præbere, illudque exiguam terræ portione obruere.

1 Pan.

1 *Particulam dare* : 2 *ſic*, 3 *quodcunque* 4 *minabitur* 5 *Eurus*
  6 *Fluctibus Heſperiis*, 7 *Venuſinæ*
Plectantur ſylvæ, 8 *te ſoſpite* : 2 *multaque merces*,
  10 *Unde poteſt, tibi* 11 *defluat* 12 *æquo*
Ab Jove, *Neptunoque* 13 *ſacri* 14 *cuſtode* 15 *Tarenti*.
  16 *Negligis immeritis nocituram*
17 *Poſtmodo te natis* 18 *fraudem committere forſan* :
  19 *Debita* 20 *jura* , 21 *viceſque* 22 *ſuperbæ*
23 *Te maneant ipſum* : 24 *precibus* 25 *non linquar* 26 *inultis* :
  Teque 27 *piacula nulla reſolvent*.
Quamquam 21 *feſtinas* [29 *non eſt mora longa*] *licebit*
  30 *Injecto* 31 *ter*. 32 *pulvere* 33 *curras*..

1 Exiguam partem. 2 Adjurantis eſt, vel comprecantis. Rogat enim, ſi nauta eum ſepeliverit, ut omnes tempeſtates a navigantibus avertantur in ſylvas. Cum enim aliquid ab altero petimus, id ut facilius impetremus, ea ſolemus illi precari & optare, quæ ſcimus ei eſſe optatiſſima, addita particula *Sic*. Supra Od. 3. Sic *te Diva potens Cypri*, &c. Virg. Ecl. 9. Sic *tua Cyrnæas fugiant examina taxos*. 3 Malum & infortunium. 4 Naviganti tibi. Metaph. ab animatis ad inanimata. 5 Orientalis ventus. 6 Procellis Italicis. 7 Illo omni quæcunque ſylvæ puniantur, luant, in quaſcunque ſylvas recidat. Sic Ep. 2. l. 1. *Quicquid delirant reges*, plectuntur *Achivi*. 8 Te ſalvo, te incolumi. 9 Et ſummum lucrum, omnimque bonorum abundantia. 10 Ex omnibus partibus, undecunque eſt occaſio. 11 Cumulatim promanet ac proveniat, copioſa tibi merces perſolvatur a Diis, qui facile id poſſunt. Metaph. 12 A Jove tibi favente, propitio. Sic Ep. 1. l. 2. *& mecum facit*, *&* Jove *judicat* æquo. 13 Sibi. 14 Tutore. 15 Ubi Neptunus devotius colebatur. 16 Vanum reputas, leve eſſe putas. Ordo eſt : Forſan tu negligis committere fraudem nocituram poſtmodo te natis immeritis. 17 Poſteris tuis, paulo poſt ex te natis. 18 Culpam, injuriam & crimen perpetrare, quod nati natorum luere ſoleant. 19 Si me inhumatum relinquas, juſta ſepulturæ cadaveri inſepulto debita, &c. His enim, quæ ſequuntur, ei male precatur, ſi ſe inſepultum relinquat. 20 Talionis præmia, ut pari caſu inſepultus jaceas. 21 Et viciſſitudines ſive pœnæ graves reciprocæque, ſuperbis factis dignæ, ſc. ut inſepultus viciſſim ab aliis tam ſuperbe negligaris, te exſpectent, & pari ſcelere puniant. 22 Al. *ſuperbe*, in Vocativo caſu, quia me inhumatum reliquiſti. 23 Te exſpectent, tibi ſint paratæ. Sic Od. 13. Epod. Te manet. *Aſſaraci tellus*, id eſt, tibi parata eſt. Et Od. 16. Epod. Nos manet *Oceanus circumvagus*. Quia e geſtu nautæ ſenſerat poſtulationem ſuam repelli, exclamat in eum per imprecationem. 24 Significat Deos, ſuis precibus adductos, pœnas inhumanitatis ab hoc nauta repérituros : vel, *preces* appellat exſecrationes, ἀρὰς : ut Od. 5. Epod. *Sed dubius unde rumperet ſilentium*, *Miſit Thyeſteas* preces, id eſt, execrationes, qualibus Thyeſtes in fratrem Atreum uſus eſt. 25 Non relinquar a Diis, horum ſcelerum ultoribus. 26 Fruſtratis : q. d. eventura precatus ſum. 27 Nulla ſacrificia, nullæ victimæ te a tanto ſcelere liberabunt, niſi meo cadaveri terram injeceris. Meton. ſubj. 28 Celeriter abire properas. 29 Temporis tamen diſpendium non eſt. Perſuadet a facili. 30 Corpori meo. 31 Ter manes vocabant. Virgil. *Et magna manes ter voce vocavi*. 32 Terræ. 33 Licebit ut naviges : unde *curſum* pro navigatione uſurpant Latini. Cic. Offic. 3. *Si idem ſciat complures mercatores ab Alexandria ſolviſſe, naveſque in* curſu *frumento onuſtas petentes Rhodum viderit*.

Ode XXIX. Λεσχητική.

Ad ICCIUM.

Mirum eſt, & monſtri ſimile, Iccium Philoſophum, ſtudio intermiſſo, ad militiam tranſiiſſe divitiarum cupiditate.

Tricolos Tetraſtrophos.

Icci, 1 beatis nunc 2 Arabum invides
3 Gazis, & 4 acrem militiam paras
Non ante 5 devictis 6 Sabææ
Regibus, 7 horribilique Medo
Nectis 8 catenas: 9 quæ tibi virginum,
10 Sponſo necato, barbara ſerviet?
Puer quis 11 ex 12 aula capillis
13 Ad cyathum ſtatuetur 14 unctis,
15 Doctus ſagittas 16 tendere 17 Sericas
18 Arcu paterno? 19 Quis neget 20 arduis
21 Pronos 22 relabi poſſe rivos
Montibus, & Tiberim reverti:
Cum tu coemtos undique 23 nobiles

1 Immenſis, opulentis theſauris, qui (ut putat vulgus) beatos homines efficiunt, & quorum particeps cupis fieri per militiam. Meton. effe. 2 Felicium ac ditiſſimorum populorum. Sic Od. 24. l. 3. *Intactis opulentior* Theſauris Arabum, &c. & Ep. 7. l. 1. *nec Otia divitiis Arabum liberrima muto*. 3 Divitiis, theſauris. Cic. Offic. 2. *omni Macedonum* Gaza, *qua fuit maxima, potitus eſt Paulus*. Od. 16. l. 2. *non enim* Gazæ, *neque consularis Summovet lictor miſeros tumultus Mentis*. 4 Acerbam militiam, fortiaque & funeſta bella inſtruis. Metaph. a ſaporibus. 5 A Romanis ſuperatis. 6 Militiam paras contra reges Sabææ, quæ Æthiopiæ eſt metropolis. Synecd. ſpe. pro populis Orientalibus. 7 Medorumque Regi, populo Romano poſt Antonium fugatum, & Craſſum occiſum, formidabili, fabricas vincula, ut in miſeram ſervitutem abducas. 8 Manicas & pedicas. Synecd. gen. 9 Quæ-nam virgo Parthica tuæ ſerviet libidini, poſtquam ſponſus ejus erit a te occiſus? 10 Hoſte tuo. 11 Regius, *vel*, nobili genere natus, a te bello captus. 12 Capti regis. 13 Pocula tibi miniſtrabit in convivio, pincerna, & ad potum porrigendum tibi deputabitur. 14 Unguento delibutis. 15 Qui artifex fit. 16 Ad ſcopum & metam ſingulari ſolertia dirigere, id eſt, optime ſagittare. Virg. 9. Æn. *& ſpicula* tendere *cornu*. 17 Medicas vel Parthicas, *vel*, ut Seres, populus Parthis vicinus. 18 Pro gentis ſuæ more. 19 Quis neget, fluvios relabi poſſe, cum tu libros Panætii, Platonis, Ariſtotelis, &c. quos tu legendi cauſa coemeras, armis commutes, Philoſophiæque ſtudio relicto, te ad rem militarem conferas? Ordo eſt: Quis neget, rivos pronos poſſe relabi arduis montibus, & poſſe reverti Tyberim, cum tu, pollicitus meliora, tendis mutare loricis Iberis libros nobiles Panætii undique coemtos, & domum Socraticam? 20 Sublimibus montibus, a quibus delapſi ſunt. 21 Cum impetu deorſum decurrentes fluvios. 22 Retro ad montes aſcendere & redire. 23 Eximios, nobilitantes ingenia hominum. Meton. effe.

Libros 1 *Panæti*, 2 *Socraticam & domum*
3 *Mutare loricis Iberis*,
4 *Pollicitus meliora*, 5 *tendis*?

1 Philoſophi Stoici, quem ſæpe commemorat Cicero, quemque imitatus eſt in libris de Officiis. 2 Totam familiam Philoſophorum, quotquot a Socrate, ſummo Philoſopho, orti ſunt, Platonem, Xenophontem, alioſque veteres Academicos. Meton. ſubj. pro ſcripta Socratis doctrina. 3 Anteponere Philoſophiæ clypeos & haſtas Hiſpanicas, ſive quibus Iberi, Hiſpaniæ populi bellicoſiſſimi, utuntur, id eſt, Philoſophiæ ſtudio omiſſo, militiam perſequi, & arma capere. 4 Qui meliora ſtudia, quam militiæ operam dare, nobis amicis promiſiſti, & longe aliam ſpem & exſpectationem de te concitaſti. 5 Contendis, ſtudes, cogitas, & in animo habes?

Ode XXX. Εὐκτικὴ vel Κλητικὴ.

Ad VENEREM.

Rogat Venerem, ut in ædem Glyceræ ſibi dedicatam veniat.

Dicolos Tetraſtrophos.

O *Venus, regina* 1 *Cnidi* 2 *Paphique*,
3 *Sperne* 4 *dilectam* 5 *Cypron*, & 6 *vocantis*
Thure te multo Glyceræ 7 *decoram*
Tranſfer in ædem.
8 *Fervidus tecum* 9 *puer*, & 10 *ſolutis*
Gratiæ zonis, 11 *properentque* 12 *Nymphæ*,
Et 13 *parum comis ſine te* 14 *Juventas*,
15 *Mercuriuſque*.

1 Urbis Cariæ, ubi pie ac religioſiſſime coleris. 2 Urbis in Cypro inſula. 3 Deſere, minoriſque æſtima. 4 Tibi charam, & tuo nomini conſecratam. 5 Inſulam. 6 Glyceræ, te invocantis, & tibi ſacrificantis. 7 Migra in exornatum ſacellum, a Glycera tibi conſecratum. 8 Flagrans, qui amoris fervorem animis infert. 9 Cupido. Synecd. gen. 10 Gratiæ incinctæ ac nudæ: vel ob eam, quæ in nubentibus requiritur, obſequii conjugalis facilitatem, qua zona ſolvitur virginea: vel quia naturæ munifici omnibus patent, ac minime tecti vel fraudulenti ſunt. 11 Ad hoc ſacellum feſtinent, illudque ſua divina præſentia ſanctum ac religioſum reddant. 12 Najades, Oreades, Dryades, &c. 13 Severa & triſtis ſine tuo divino munere & rebus amatoriis. 14 Juventutis Dea, Herculis uxor, Jovis poculorum adminiſtra, quam Græci appellant *Heben*, id eſt, pubertatem. 15 Eloquentiæ Deus. Multum enim valet eloquentia ad amorem conciliandum.

Ode

Ode XXXI. Εὐκτικὴ

Ad APOLLINEM.

Non divitias petit ab Apolline, ſed tranquillam hilaremque vitam, & ut ſit mens ſana in corpore ſano.

Tricolos Tetraſtrophos.

QUid 1 *dedicatum* 2 *poſcit Apollinem*
3 *Vates?* *quid* 4 *orat*, *de patera novum*
Fundens 5 *liquorem?* 6 *non opimas*
Sardiniæ 7 *ſegetes feracis*:
Non 8 *æſtuoſæ grata* 9 *Calabriæ*
Armenta: *non aurum*, *aut* 10 *ebur Indicum*:
Non rura, *quæ* 11 *Liris* 12 *quieta*
13 *Mordet* 12 *aqua*, 14 *taciturnus amnis*.
15 *Premant* 16 *Calena falce*, *quibus dedit*
Fortuna, *vitem*: 17 *dives & aureis*
Mercator 18 *exſiccet* 19 *culullis*

1 Divinis honoribus affectum, cui Auguſtus templum in Palatio dedicavit. Obliqua & imperfecta eſt quædam Proſopopœia, ubi ſermo ipſius Poetæ leviter tertia perſona repræſentatur. Potuiſſet enim dicere: Ego poſco Apollinem hoc vel illud per mea ſacra. Quidam interpretantur Apollinem τροπικῶς, pro templo vel ſimulacro, ut ſit Meton. adj. pro ſubj. In *quid* repetito eſt Anaphora. 2 Precatur. 3 Poeta tuus Horatius. Loquitur enim de ſe in tertia perſona, ut diximus. 4 Sibi a te dari. 5 De calice fundens novum vinum ſive vini primitias, id eſt, ſacrificans. Synecd. gen. 6 Non orabo ſive poſcam pingues & lætas ſegetes, id eſt, ingentes frumentorum acervos fertilis Sardiniæ, quæ inſula eſt in mari Tyrrheno. Anaphora. 7 Al. *opimæ Sardiniæ ſegetes feraces*, id eſt, agros fertiles pinguis Sardiniæ. Meton. adj. Feſtus: *Seges dicitur ea pars agri, quæ arata & conſita eſt, a ſerendo dicta* Virg. *Nec Cereri opportuna ſeges, nec commoda Baccho*. 8 Calidæ, Solis ardore torridæ. Sic ſupra Od. 22. *Syrtes æſtuoſas* appellat. 9 Italiæ regionis, omni bonorum genere plenæ, equorum præſertim. 10 Virg. 1. Georg. *India mittit ebur, molles ſua thura Sabæi*. 11 Campaniæ fluvius. 12 Lenta alluvione. 13 Alluit, irrigat, lambit: ut ſupra Od. 22. Metaphora ab animantibus. 14 Leniter fluens. 15 Amputent preſſo pollice vineas, *vel*, calcent in torculari uvas abſciſſas cultello, inſtar falcis incurvo, in agro Caleno. Permiſſio eſt, quæ poteſt intelligi de vindemiatione, quæ fit cultello, vel calcatione uvarum in torculari vel cuppa. 16 Dicta eſt a *Calibus*, oppido in agro Sabino, ubi optima naſcuntur vina. 17 Ordo eſt: Et dives mercator, charus Diis ipſis, quippe ter aut quater anno impune reviſens Atlanticum mare, exſiccet aureis culullis vina reparata merce Syra. 18 Ebibat, exhauriat. 19 Ex poculis, ex calicibus. Sic de Arte Poet. *Reges dicuntur magnis urgere* culullis, *Et torquere mero*, &c. *Culullis* proprie ſunt calices fictiles, quibus Pontifices, virginesque Veſtales utebantur.

Vina

Vina 1 *Syra reparata* 1 *merce,*
2 *Dis charus ipſis: quippe* 3 *ter, & quater*
Anno 4 *reviſens æquor* 5 *Atlanticum.*
6 *Impune:* 7 *me* 8 *paſcunt olivæ,*
9 *Me Cichorea,* 10 *leveſque malvæ.*
11 *Frui* 12 *paratis &* 13 *valido mihi,*
14 *Latoe,* 15 *dones,* 16 *&* [*precor*] 17 *integra*
Cum mente, 18 *nec turpem ſenectam*
Degere, nec 19 *cithara carentem.*

1 Empta, vel permutata mercibus Syriis, id eſt, ex Syriam, Aſiæ regione opulentiſſima, advectis. *Parandi* enim verbum generale eſt, ſive per emptionem, ſive per mutationem, ſive aliter acquiramus. Synec. gen. pro aromatis, quæ ex Arabia camelis in Syriam devehebantur: velpro auro & argento. 2 Qui mercator Diis ipſis gratus & amicus eſt. 3 Sæpius. 4 Iterum atque iterum verſus navigans. 5 Mare remotiſſimum verſus Mauritaniam, id eſt, Oceanum. Synecd. ſpe. 6 Sine ulla jactura, ſine naufragio. Sic ſupra Od. 17. Impune *tutum per nemus arbutos Quærunt latentes,* &c. Ergo Diis charus eſt mercator. Argumentum a conſequentibus. 7 Hujuſmodi magnifica per extrema pericula acquirenda non expeto: mihi enim Horatio tenuis & frugalis cibus ſufficit. 8 Suſtentant, delectant. Metaph. a pecore. 9 Intyba, endivia. 10 Molles, quæ ventrem gravem levant & molliunt. 11 Precor; ut mihi facilibus victitare concedas. Ordo eſt: O Latoe, precor *ut* dones mihi valido frui paratis, cum mente integra, & dones degere ſenectam nec turpem, nec carentem cithara. 12 Iis, quæ ego paravi. 13 Mihi ſano. 14 O Apollo Latonæ fili: a Græco Λητῶος. 15 Concedas, largiaris. 16 In *&* *nec*, bis repetitis, duplex eſt Anaphora. 17 Cum ratione ſana & valida. Orandum ergo, ut ſit mens ſana in corpore ſano. 18 Non moroſam, non delirantem, vel inhonoratam ſenectutem, ſed laudabilem & jucundam. 19 Lyræ ſtudio.

Ode XXXII. Προτρεπτική.

Ad LYRAM.

Alloquitur Lyram, eamque poſcit, ut ſibi adſit, & ſecum canere non deſinat.

Trocolos Tetraſtrophos.

1 *Poſcimus, ſi* 2 *quid* 3 *vacui* 4 *ſub umbra*
5 *Luſimus tecum, quod & hunc in annum*
6 *Vivat, & plures: age, dic* 7 *Latinum,*

1 Flagitamus, o Barbite, ſi quid hactenus memoria dignum in occulto per otium ſcripſimus, ut id evulgetur, & in publicum prodeat. Al. *poſcimur*, ſc. a Mæcenate, id eſt, precatur nos Mæcenas, ut, ſi quid in occulto ſcripſimus, publici juris faciamus & edamus. 2 Lyricorũ carminum. 3 Otioſi, a publicis negotiis & occupationibus liberi, σχολάζοντες. 4 In receſſu, a vulgo remoti. 5 Cecinimus Synecd. gen. 6 Quod immortalitati conſecratum perpetuo vigeat. Metaph. a rebus animatis, ſenſu & motu præditis. 7 Noſtro idiomate ſcriptum carmen Lyricum, cujus ego ſum author & princeps. Synecd. gen.

1 *Bar-*

1 Barbite, carmen,
Lesbio primum modulate 2 civi:
Qui 3 ferox bello, tamen inter arma,
Sive 4 jactatam religarat 4 udo
Littore 5 navim:
6 Liberum, & 7 Muſas, Veneremque, & 8 illi
Semper hærentem 9 puerum 10 canebat,
Et 11 Lycum, nigris 12 oculis nigroque
13 Crine decorum.
14 O decus Phœbi, & 15 dapibus ſupremi
16 Grata 17 teſtudo Jovis, o 18 laborum
Dulce 19 lenimen, mihi 20 cunque 21 ſalve
22 Rite 20 vocanti.

1 O Lyra. 2 Qui a Lesbi inſulæ præclaro incola Alcæo, nobiliſſimo Lyrico, primum uſurpatus & compoſitus es ad canendos verſus Lyricos. Synecd. gen. Participium verbi deponentis hic paſſive uſurpatur. 3 Qui quidem Alcæus quamvis vir bellicoſus & armis invictus eſſet, tamen ſive bella gereret, ſive in portu a navigatione conquieſceret, citharæ ſolatium & ſtudium non omiſit. Metaph. ab eo, qui audacter & fortiter magno animo fertur in prælium. 4 Agitatam in undis maris. 5 Navium ſuarum claſſem. 6 Deum Bacchum, id eſt, convivia, quæ vino abundant. 7 Jovis ac Mnemoſynes filias. 8 Matri ſuæ Veneri ſemper adhærentem, eamque aſſidue ſequentem, Cupido enim Veneris aſſiduus comes eſt. Sic Cic. pro Roſcio, *hærere gladiatori*, pro aſſidue ſequi. 9 Cupidinem, arcu & ſagittis armatum. Synecd. gen. 10 Carmine ad Lyram canebat. 11 Puerum, quem Alcæus amabat. 12 Superciliis. 13 Priſci laudabant in pueris & puellis oculos & crines nigros. 14 O Barbite ſive Lyra, quæ Apollinis ornamentum es. Nam & citharam ipſe invenit, & lyram, a Mercurio donatam, tanquam ſuam uſurpavit. Anaphora eſt & exclamatio admirantis vim & opem ſuæ teſtudinis. 15 Epulis. 16 Accepta, apta. 17 Lyra. Metaph. a camerato tabulato. 18 Omnium malorum. 19 Solatium. 20 Quovis tempore te poſcenti, ut ad te carmina mea concinam, 21 Semper vige & vive. Metaph. ab animato ad inanimatum. 22 Debito modo.

Ode XXXIII. Παραινετική.

Ad ALBIUM TIBULLUM.

Ne plus æquo doleat, ſibi rivalem a Glycera indigne anteponi.

Tricolos Tetraſtrophos.

1 *ALbi, ne doleas plus nimio, memor*
2 Immitis Glyceræ: neu 3 miſerabiles
Decantes elegos, 4 cur tibi junior

1 O Albi Tibulle, vates doctiſſime, ne plus juſto, vel quam par eſt, te excrucies. 2 Crudelis, quod amantem non redamet, ſed fidem datam violet. 3 Fletibus aptiſſimos, miſericordiam commoventes. Meton. eff. 4 Quod rivalis juvenis apud Glyceram tibi anteponatur, & pluris ab ea fiat. *Prænitere* enim hic eſt præferre: quo enim quiſque *nitidior*, eo ob ſpem lucri etiam gratior.

1 *Læſa*

1 Læſa præniteat fide.
2 Inſignem 3 tenui fronte Lycorida
Cyri 4 torret amor: 5 Cyrus in aſperam
Declinat Pholoen: ſed prius 6 Appulis
Jungentur capreæ lupis,
7 Quam 8 turpi Pholoe peccet 9 adultero:
10 Sic viſum Veneri, cui placet 11 impares
Formas, atque animos 12 ſub juga ahenea
13 Sævo mittere cum joco.
14 Ipſum me melior cum peteret 15 Venus,
16 Grata 17 detinuit compede Myrtale
Libertina, 18 fretis acrior Adriæ
19 Curvantis Calabros ſinus.

1 Fracta fide, qua ſe tibi ſemper obſequentem fore pollicita eſt Glycera. 2 Commendatam. Q. d. Ne doleas plus juſto, hoc te ſcire volo, quod Lycoris Cyri amore incenditur: Cyrus a Lycoride abhorret, in Pholoen, a ſe alienam, propenſior. Exemplo enim oſtendit, quanta ſæpe in amoris jugo ſit diſparitas. Climax ſive gradatio, & Polyptoton. 3 Parva & anguſta: *vel* tenera ac levi, nec rugis nævisque aſpera fronte. Sic Epiſt. 7. l. 1. *reddes Forte latus, nigros* anguſta fronte *capillos*. 3 Cupidinis flamma incendit, inflammat. Metaph. 5 Cyrus animum ſuum propendet ſive propenſus eſt in amorem Pholoes moroſæ, a qua ipſe contemnitur. 6 Lupis ex Apulia, id eſt, quibuſvis lupis inter ſe uno ſtabulo conjungentur. Significat autem, Pholoen Cyrum nunquam amaturam. 7 Quam Cyro amatori morem gerat Pholoë. 8 Quem Pholoe honeſte admittere nequit, cum Glyceram nulla juſta cauſa contempſerit. 9 Cyro Synecd. gen. 10 Sic placuit Veneri una cum ſævo joco, id eſt, immiti filio ſuo Cupidine, ut ſc. amor non ſemper ſit reciprocus, & æque utrimque vehemens. Quotieſcunque ratio non apparet, *Sic viſum*, interponitur. Virg. 3. Æn. *Poſtquam res Aſiæ, Priamique evertere gentem Immeritam* viſum *ſuperis*. Idem 2. *Dis aliter* viſum. 11 Formas inæquales & diſcordes animos inter ſe jungere, utpote, cum deformis formoſam, ſenex puellam, vel quis alius forma vel moribus diſparem amat. 12 Sub duram & difficilem amoris ſervitutem mittere, id eſt, duriſſimo amoris vinculo colligare, cum ſc. maritus cogitur omnia facere non ſuo, ſed uxoris arbitratu. Atqui *Non bene inæquales veniunt ad aratra juvenci*. Metaph. a beſtiis jugalibus. 13 Immiti, difficili, χαλεπῷ: ut ſupra Od. 19. *Mater* ſæva *Cupidinum*. 14 Hoc ipſum meo ipſius exemplo ſatis ſuperque edoctus ſum. Nam me Horatium cum formoſior quædam puella appeteret ſive expeteret, &c. 15 Formoſa & aptior puella, quæ talis effingitur a Dea. Meton. effic. Sic Virg. Ecl. 3. *Parta meæ* Veneri *ſunt munera*. 16 Tunc Myrtale liberta, id eſt, quæ ex ſervitute libera facta ſit, grata ſervitute me devinxit, & aliam amare non permiſit. *Grata* autem a Myrtale compede detentum dicit, quod ſervitus illa, qua tali dominæ ſerviat, ipſi non injucunda ſit. Sic Od. 2. l. 1. *tenetque* grata Compede *vinctum*. 17 Metaph. a captivis. 18 Quæ tamen Myrtale erga me moroſior, ſævior & iracundior erat, quam freta maris Adriatici: ut Od. 9. l. 3. *& improbo* Iracundior Adria. Synecd. ſpe. pro periculoſiſſimo quoque loco. 19 Quod mare Adriaticum Calabriam ambit, & alluendo terræ portiones aufert, littuſque incurvat & inæquale reddit. Eo maris æſtum oſtendit, cum in terram receptum ſinus portuſque efficit.

Ode XXXIV. Δικςιλικὴ

Ad SEIPSUM.

Quem pœnitet quod Epicureos ſecutus, parum ſtudioſe Deos coluerit.

Tricolos Tetraſtrophos.

1 PArcus Deorum cultor, & 2 infrequens,
Inſanientis dum ſapientiæ
3 Conſultus erro: 4 nunc retrorſum
Vela dare, 5 atque iterare curſus
Cogor relictos: namque 6 Dieſpiter
7 Igni coruſco nubila dividens,
Plerumque 8 per purum tonantes
9 Egit equos, volucremque 10 currum:
Quo 11 bruta tellus, & 12 vaga flumina,
13 Quo 14 Styx, & 15 inviſi horrida Tænari
Sedes, 16 Atlanteuſque finis

1 Eho Horatius hactenus nimis modicus & tardus Deorum cultor fui. 2 Rarus, non aſſuetus, inſolens. 3 Dum erro conſultus, id eſt, peritus Epicureæ ſapientiæ, quæ docet contemnere omnes religiones. Vocabant *conſultum* virum bonum, ac juris publici peritum, qui conſilii cauſa ab imperitioribus adibatur. Plerumque tamen addebant id, cujus peritiam profitebantur: venuſte vero hic pro Epicureo ponitur. *Conſultus ſapientiæ* ſic dictum, ut dicimus *juriſconſultus*. 4 Nunc pœnitentia ductus mutare conſilium, & priora veſtigia repetere, & ad profeſſionem Stoicam redire, a qua ad Epicurum defeci, redire. Deoſque immortales & eſſe, & res mortalium curare rurſus credere cogor. Metaphora a nautis petita, qui cum aberraverint, retro navigant. 5 Atque recurrere, παλινδρομεῖν & eo, unde ſolvi, renavigare. 6 Jupiter Dies pater, id eſt, diei & lucis pater. 7 Fulmine rutilanti alias perrumpens ſive diſrumpens. Synecd. gen. Sic Cic. Tuſc. 2. *Jace, obſecro, in me vim coruſcam fulminis.* At Virg. Æn. 2. *enſem coruſcum*, appellat. 8 Per cœlum ſerenum, vel aera. Sic Virg. Georg. 2. &, *dum ſe lætus ad auras Palmes agit, laxis* per purum *immiſſus* habenis: δι᾽αἰθρίας dicunt Græci. Hoc Epicurei fieri poſſe negarunt. Lucret. l. 6. *Fulmina gignier e craſſis, alteque putandum eſt Nubibus extructis: nam cœlo nulla ſereno, Nec leviter denſis mittuntur nubibus unquam.* Itaq; videtur hic Horatius ſignificare, talia fulmina, qualia hic deſcribit, portendere hominibus triſtia. Virg. Georg. 1. *Non alias cœlo ceciderunt plura ſereno Fulgura, nec diri toties arſere cometæ.* Poeta igitur non vano Deorum metu perterritus, reſipiſcit. 9 Tenuit. Alleg. Poetarum more locutus eſt, ut ſupra Od. 12. *Tu gravi curru quaties Olympum.* 10 Et velociſſimum ſuum currum egit, & fulmine tremefecit. 11 Immobilis, gravis, & ſine ſenſu. *Nam brutum* (inquit Feſtus) *antiqui gravem appellabant.* 12 Obliqua. 13 Anaphora. 14 Inferorum palus. 15 Odioſi inferni infauſta regia, ad quam per Tænarum, urbem Laconiæ, vel promontorium, deſcenditur. 16 Et quo mons Atlas in Oceani fine verſus Occidentem, mundi finis ac terminus, cujus cacumen ipſas nubes penetrat, tremit.

Con-

Concutitur. 1 Valet 2 ima ſummis
Mutare, & inſignem 3 attenuat Deus,
4 Obſcura promens: 5 hinc apicem rapax
Fortuna cum ſtridore acuto
Suſtulit: 6 hic poſuiſſe gaudet.

1 Deus poteſt humilia in altum attollere, & alta humilia reddere. Huc pertinet illud Æſopi reſponſum, qui interrogatus, quid Jupiter faceret, reſpondit: *alta quidem humilia reddit: humilia autem attollit.* 2 Infera cum ſuperis. 3 Deus tenuem reddit ac deprimit excelſum. 4 Ea, quæ non apparent, aperiens, atque in oculis omnium ponens. 5 Fortuna, id eſt Deus, ejuſque voluntas & conſilium velox hinc, id eſt, ex hoc loco, vel ab hoc homine, apicem, i. e. ſummu cacumen poteſtatis, ſummos honores, ampliſſimas divitias, cum lamentabili & luctuoſo infortunatorum ſonitu & querelam ademit. 6 Et hic illum in alium locum tranſtuliſſe, id eſt, in alium opes & honores tranſtuliſſe gaudet. *Hinc* & *hic* Polyptoton habent.

Ode XXXV. Προσευκτική.

Ad FORTUNAM.

Obſecrat eam, ut Cæſarem conſervet in Britannos iturum.

Tricolos Tetraſtrophos.

1 O *Diva, 2 gratum quæ regis Antium,*
3 Præſens vel imo tollere de 4 gradu
Mortale 5 corpus, vel 6 ſuperbos:
7 Vertere funeribus 8 triumphos:
Te pauper 9 ambit ſollicita prece
Ruris colonus: 10 te dominam æquoris,

1 O Fortuna rerum humanarum & mundi domina, *vel* Jovis ſubminiſtra. Synecd. gen. a Quæ Antio urbi præſides & tutaris, in qua templum tibi conſecratum eſt, i. e. quæ Antii coleris, ſacrificiiſque ſolemnibus placaris, ut urbis cuſtos. Sic ſupra Od. 28. Neptunum *Tarenti cuſtodem* dixit, quod illi ea in urbe templum erat conſecratum. 3 Potens, in promptu habens, & parata hominem de infimo loco, id eſt, de ima Plebe & infimæ ſortis, in altum attollere ac elevare. Virg. Ecl. α. *Nec tam præſentes alibi cognoſcere Divos.* Ter. in Phorm. *hunc habens plane* præſentem *Deum?* 4 Metaph. ab editioribus locis, quo gradibus & ſcalis aſcenditur. 5 Synecd. part. pro toto homine. 6 Efficientes homines ſuperbos. Meton. effe. 7 Mutare auguſtos ampliſſimoſques regum honores in cædes & funera, id eſt, *Valet ima ſummis mutare*, &c. 8 Synecd. ſpe pro ampliſſimis magnificentiſſimiſque honoribus in nihilum verſis a Fortuna. 9 Te frugali vita contentus ruſticus pro ſe rebuſque ſuis felici ſucceſſu properandis obnixe rogat. Metaph. a petitionibus magiſtratuum, ad quos obtinendos candidati tribus circumibat & amicos prenſabant. 10 Anaphora.

1 Quicunque 2 Bithyna laceſſit
Carpathium pelagus carina.
Te 3 Dacus aſper, te 4 profugi Scythæ,
Urbeſque, genteſque, & 5 Latium ferox,
Regumque 6 matres barbarorum, &
7 Purpurei metuunt tyranni:
Injurioſo pede 8 proruas
Stantem columnam: 9 neu populus frequens
8 Ad arma ceſſantes, ad arma
Concitet, imperiumque 11 frangat.
12 Te ſemper anteit ſæva 13 Neceſſitas,
14 Clavos trabales, & 15 cuneos manu
Geſtans 16 ahena: nec 17 ſeverus
18 Uncus abeſt, 18 liquidumque plumbum.

1 Omnis te rogat, qui laceſſit, id eſt, qui remis impellit, hoc eſt, navigat in mari Carpathio juxta Carpathon, Rhodiorum urbem, navi, quam merces ex Bithyniam feruntur. 2 Synecd. ſpe. pro navi cujuſvis mercatoris, qui illud mare percurrit quotannis eſt Synecd. mem. pro integra navi. 3 Gens bellicoſa juxta Iſtrum fluvium degens. Allegor. ex Synecd. ſpecierum, pro aſperrimis potentiſſimiſque quibuſque populis, quibus Fortuna eſt formidoloſa. 4 Errantes, inſertis ſedibus vagantes, certam ſedem nuſquam habentes, utpote in plauſtris, tanquam in domibus habitantes. Sic Od. 34. l. 3. *campeſtres* appellat. *Campeſtres melius Scythæ, Quorum plauſtra vagas rite trahunt domos, Vivunt, & rigidi Getæ.* 5 Latium animoſum atque elatum, armis indomitum, tum per ſe, tum quod in eo ſita eſſet Roma, tot gentium imperio ſuperba. Meton. ſubj. pro Latinis animoſis: ut in *urbes & gentes* pro civibus. 6 Pro liberis ſuis ſollicitæ. 7 Reges purpura ornati; Phrygii, Aſſyri, Medi, Perſæ, aliique. 8 Ne invido & maligno pede dejicias & evertas ſtatum & incolumitatem imperii; *vel*, Cæſarem Auguſtum, imperii Romani erectam columnam, in cujus dignitate & ſalute Romani regni culmen ſuſtinetur, totiuſque Reipublicæ incolumitatis cardo vertitur. Alleg. e multis Metaph. ab ædificiis. 9 Ne-ve populus congregatus, id eſt, veterani milites & equites in militia exercitati, alios, pacis & concordiæ amantes, & pugnarum pertæſos, iterum libertatis recuperandæ prætextu ad ſeditionem contra Cæſarem provocent, ejuſque tranquillam gubernationem deſtruant ac reſolvant. 10 Epizeuxis, ad furorem populi indicandum. 11 Metaph. a corporeis ad incorporea Sic dicitur, *frangere dignitatem, cupiditates, furores, conſilia,* &c. 12 Anaphora. 13 Æternum illud & inevitabile fatum te præcedit, tibique faces præfert. Idcirco autem Neceſſitas dicitur fortunam præcedere, quod certiora ſunt & ſtabiliora, quæ fiunt neceſſario, quam quæ fortuito. 12 Clavos magnos, quibus trabes configuntur, *vel*, prægrandes palos ad inſtar clavorum cuſpidem habentes, noxiis torquendis & puniendis paratos. 15 Quibus inſertis non ſolum res finduntur, ſed etiam combinantur. 16 Robuſtiſſima ſua manu. 17 Horribilis. 18 Hamus ferreus ſceleratorum gutturi infigendus, quo vel in ignem, vel in aquam, vel ad ſcalas trahantur. Cic. Philip. 1. uncus *impactus eſt fugitivo.* 19 Et plumbum igne reſolutum, quo rei puniantur. Hæc omnia, quæ Neceſſitati tribuuntur, pertinent vel ad exprimendum Neceſſitatis vim ac potentiam, vel potius ad ſignificandam firmitatem ac ſtabilitatem, qua id, quod ſemel conſtitutum eſt, nodo plus quam Herculano firmat ac munit.

Te 1

Te 1 *Spes*, *&* *albo* 2 *rara* *Fides* 3 *colit*
4 *Velata panno*: 5 *Nec comitem abnegat*,
6 *Utcumque* 7 *mutata potentes*
7 *Veſte* 8 *domos* 9 *inimica linquis*.
10 *At vulgus infidum*, *&* *meretrix* 11 *retro*
Perjura cedit: 12 *diffugiunt* 13 *cadis*
Cum fæce 14 *ſiccatis amici*
15 *Ferre jugum pariter doloſi*.
16 *Serves iturum Cæſarem in ultimos*
Orbis Britannos, *&* *juvenum recens*
17 *Examen* 18 *Eois timendum*
Partibus, 19 *Oceanoque rubro*.
20 *Eheu!* 21 *cicatricum*, *&* 22 *ſceleris pudet*,

1 Mortalium ſolatium, id eſt, homines ſperantes & fide præditi. Meton. adj. Ut fortunam anteit *Neceſſitas*, dura nimis atque immitis: ſic ſequitur Spes, ſolatium ac lenimen laborum. 2 Quæ a paucis colitur. 3 Amplectitur. 4 Alba ſtola induta: quia tota pura eſt ac candida, neque a recto ullis deterrita minis diſcedit. Alludit ad candidatos, qui veſte candida induti, cum peterent Magiſtratum, aut dignitatem, ſperabant ſe εὐτυχεῖ, futuros in *panno* Synecd. gen. pro veſte. 5 Nec Fides te comitem ſuam aſpernatur, nec ipſa tibi comes eſſe recuſat: fidelis enim amicus non deſerit amicum olim florentem, nunc miſerum fortuna commutata. 6 Quamlocunque tu, o Fortuna, facta inimica, relinquis & deſeris eos, quos antea beaveras, veſte tua mutata, aut luctu aut pauperie, id eſt, cum tu commutaris, & ex amica & ſecunda, fis inimica & adverſa. 7 Veſte antea læta in triſtem & pauperem mutata. Alii intelligunt veſtem mutatam non a Fortuna, ſed ab his, quos afflictos, ac proinde in luctu conſtitutos reliquerit. 8 Divitum. 9 Irata relinquis. 10 At contra fallax vulgus, quovis vento & fluctu mobilius, & meretrix fide data fracta & aſſentator te immutatam & adverſam relinquit. 11 Retrocedit, diffugit. Tmeſis. 12 Amici doloſi in ferendo pariter jugo, cum amicis calamitate affectis diffugiunt, conſumtis amicorum divitiis. Allegoria eſt. 13 Doliis jam vino vacuis & exhauſtis, id eſt, facultatibus & bonis abſumptis. Synecd. ſpc. pro gen. 14 Exſiccatis. 15 Fallaces & fraudulenti in fortunæ adverſæ oneribus & damnis pariter cum amico ferendis, id eſt, qui non ſincere ſe conſortes præbent, neque bona fides, ideoque in rebus adverſis deſerunt. Translatio eſt a bobus junctis. 16 O diva, gratum quæ regis Antium, tuearis Cæſarem Auguſtum jam in ultimos totius orbis populos Britannos iturum cum exercitu. Virg. Ecl. 1. *Et penitus toto diviſos orbe Britannos*. In *Cæſarem* eſt Synecd. gen. 17 Et ſerva novum exercitum ex juvenibus collectum. Metaph. a gregaria migratione apum pro quavis multitudine rerum aliarum *Examen* proprie, eſt multitudo apum: transfertur autem ad alia ut hic. 18 Orientalibus populis. Perſis, Medis, Parthis, Arabibus, horribilem. Meton. ſubj. 19 Et formidandum Britannis, qui incolant partem mundi Solis occaſui propinquam, cujus radiis Oceanus quaſi rubeſcit. 20 Exclamatio per commiſerationem civilium diſcordiarum, ubi conſanguinei & germani inter ſe committebantur & cædebantur. 21 Pudet nos vulnerum in bello civili acceptorum. 22 Civilis belli, quod omne malum ſecum trahit.

1 *Fratrumque* : 2 *quid nos dura refugimus*
Ætas? 3 *quid intactum nefaſti*
Liquimus? *unde* 4 *manus* 5 *juventus*
6 *Metu Deorum* 7 *continuit*? 8 *quibus*
Pepercit aris? 9 *utinam* 10 *nova*
Incude 11 *diffingas retuſum in*
12 *Maſſagetas Arabeſque* 13 *ferrum*!

1 Concivium, vel conſanguineorum & germanorum : eveniebat enim interdum, ut duo fratres eſſent contrariarum partium. 2 A quo malo & facinore refugimus nos, qui ſumus dura ætas, i. ferreo & infelici tempore nati homines, ſine miſericordia. 3 Quid nos nefarii intactum reliquimus? Anaphora eſt in vehementia interrogationis, cui ſubjectione negata redditur exclamatio per optationem. 4 Sceleſtas. 5 Romana, id eſt, juvenes Romani. Meton. adj. 6 Religione ſeu pietate adverſus Deos, quam ἀσέβειαν Græci appellant. 7 Abſtinuit? 8 Quæ Deorum templa ſpoliata ſanguine non polluit ac violavit Juventus? 9 O Fortuna utinam nova incude diffingas, i. de novo fingas & cudendum reformes ferrum retuſum, i. gladios fractos & hebetatos in bello civili, non ut hactenus bellis civilibus in cives, ſed in Maſſagetas & Arabas, alioſq; populi Romani hoſtes. 10 Super nova aliqua incude. 11 Al. *diſtringas recuſum*. 12 Populum & Scythicũ ultra mare Caſpium. 13 Arma e ferro facta. Meton. mat. & ſimul exclamatio optantis talem effectũ.

Ode XXXVI. Εὐχαριστική.

Ad POMPONIUM NUMIDAM.

Ob cujus ex Hiſpania reditum, gaudio exultat, & hortatur eum ad lætitiam.

Dicolos Diſtrophos.

ET 1 *thure*, & 2 *fidibus juvat*
3 *Placare*, & *vituli ſanguine* 4 *debito*
Cuſtodes 5 *Numidæ* 6 *Deos* :
7 *Qui nunc* 8 *Heſperia* 9 *ſoſpes ab ultima*,
10 *Charis multa ſodalibus*,
Nulli plura tamen 11 *dividit oſcula*,

1 In ſacrificium oblato : thus enim ſemper adhibetur in ſacrificiis : ut ſupra Od. 19. *Verbenas, pueri, ponite, thuraque*, &c. & 30. *vocantis Thure te multo Glyceræ decoram Transfer in ædem*. In & eſt Anaphora. 2 Carmine lyrico. 3 Placare Deos, iratos futuros, niſi eis ſacrificia promiſſa perſolvantur. 4 Vel voti, vel amicitiæ cauſa : ut Od. 6. L. 2. *ubi tu calentem* Debita *ſparges lachryma favillam Vatis amici*. 5 Amici noſtri. 6 Caſtorem & Pollucem navigationis præſides. 7 Ordo eſt: Qui nunc ſoſpes reverſus ab ultima Heſperia, dividit multa oſcula charis ſodalibus, nulli tamen plura, quam dulci Lamiæ, memor pueritiæ actæ non alio rege, & memor ſimul mutatæ togæ. 8 Ab ea Hiſpaniæ parte, quæ in Occidentis ultima parte ſita eſt : non ab ea Heſperia, quæ apud hunc Poetam ſæpe pro Italia ponitur : ut Od. 6. l. 3. *Di multa neglecti dederunt* Heſperiæ *mala luctuoſæ*. 9 Salvus & incolumis reverſus. 10 Amicis ſuis. 11 Diſtribuit, tribuit, impertit.

Quam dulci 1 *Lamiæ* : 2 *memor*
Actæ non alio 3 *rege puertiæ*,
4 *Mutataque ſimul* 5 *togæ*.
6 *Creſſa ne careat pulchra dies nota* :
7 *Neu prompta modus* 8 *amphoræ*,
9 *Neu morem in Salium ſit requies pedum* :
10 *Neu multi Damalis meri*
Baſſum 11 *Threicia vincat* 12 *amyſtide* :
Neu deſint 13 *epulis roſæ*,
Neu 14 *vivax apium*, *neu* 15 *breve lilium*.
16 *Omnes in Damalim* 17 *putres*

1 Alio Lamiæ ſuo. 2 Dum grata & memori mente recordatur pueritiæ ſuæ, una cum Lamia condiſcipulo ſuo ſub uno eodemque, non ſub alio magiſtro & communi doctore & potenti amico tranſactæ. Sic Ep. 17. l. 1. *Coram rege ſuo de paupertate tacentes*, *Plus poſcente ferent*. 3 Nonnulli per *regem pueritiæ* intelligunt eum regem, quem pueri ejuſdem ætatis ac viciniæ ſolent ſibi per ludum, ſorte aut ſuffragiorum numero eligere, quem ſequantur, cujuſque juſſis obtemperent. Vult enim Horatius, maxime Lamiam a Numidia fuiſſe amatum, quod, cum ambo æquales eſſent, eodem & communi rege pueri ſimul luſerant, & grandiores facti, uno eodemque tempore virilem togam ſimul ſumpſerant. 4 Et puerilis ac prætextæ togæ uno eodemque tempore depoſitæ, & eodem die virilis togæ aſſumptæ. 5 Epiſtrophe. 6 Cretenſi ſeu creta, vel niveo & candido lapillo, & albo ſigno, quo fauſtos dies Cretenſes notarunt, hæc dies numeretur atque notetur. 7 Ne-ve in bibendo ſit menſura aut finis, ſed promatur vinum in amphora magna. 8 Optimi vini largius prompti & ebibendi. 9 Ne-ve ulla ſit requies ſaltandi & exultandi in morem Salium, id eſt, ut ſaltant Salii, id eſt, Martis ſacerdotes, a Numa Pompilio primum inſtituti, qui certis anni temporibus carmina cantabant cum tripudiis & ſaltibus ſolemnibus. Od. 1. l. 4. *In morem Salium ter quatient humum*. Virg. l. 8. *Hinc exultantes Salios, nudoſque Lupercos*, &c. *Salium* eſt Adjectivum Accuſativi caſus, a *Salius, a, um*. 10 Ne-ve Damalis, amica Pomponii Numidæ, quæ multi meri capax eſt, mulier bibaciſſima, Baſſum ſine reſpiratione vincat in potando, ſed cum Numidæ potius contendat bibendo. Sic Cic. Ep. ultima l. 9. *homo non multi cibi, ſed multi joci*. 11 Qua utebantur Thraces homines vinoſi & acerrimi potores: ſupra Od. 27. 12 poculo capaciſſimo, quod ſine reſpiratione hauſtim, & labris non clauſis epotabatur ἀπὸ τοῦ ἀμυστὶ πίνειν, id eſt, ab eo quod eſt, hauſtim, & labris non clauſis bibere: μύζω enim eſt muſſo, ſugo, os & labra claudo. Alii dicunt, *amyſtidem* hoc loco non poculum ſignificare, ſed intemperatum inter Thraeas bibendi genus. 13 Commeſſationibus noſtris amœniſſimi flores. Sic & Od. 3. l. 2. roſæ & unguenta in convivio adhibentur. *Huc vina, & unguenta, & nimium breves Flores amœnæ ferre jube roſæ*. 14 Diu virens. 15 Brevi tempore durans. 16 Reliqui omnes amatores, præter Numidam. 17 Ebrios, nimio potu marceſcentes, quales ſtrenue potantium eſſe ſolent, quos *nare* eleganter dixit Lucret. l. 4. vel amore & cupiditate Damalis fractos. Metaph. a terra, quæ arando redditur putris, ſoluta & ſubacta, ut facilius ſparſa ſemina præmollitus foveat ſulcus, (unde *putris gleba* & *putre ſolum* dicitur) ad indicium profuſæ & ſolutæ tam potionis, quam libidinis: ut ſumitur Sat. 5. Perſii: *ille In Venerem eſt putris*.

1 *De-*

1 *Deponent oculos*: 2 *nec Damalis novo*
Divelletur 3 *adultero*
4 *Laſcivis ederis* 5 *ambitioſior*.

1 Conjicient & defigent, *vel*, condent & quaſi ſepelient. 2 Ipſa tamen Damalis non ſeparabitur a novo amatore Pomponio, ſed ei adhærebit. 3 Amatore Numida: ut ſupra Od. 33. Synecd. gen. 4 Laxe creſcentibus. 5 Eum laſcivius & arctius amplexibus ſuis ambiens, quam ederæ complectuntur arbores. Sic Od. 15. Epod. *Arctius atque edera procera aſtringitur ilex, Lentis adhærens brachiis*. Sic contra ambitioſi homines dicuntur nimis amplecti plebem, qui plebem largitionibus corrumpunt, & qui regnum appetunt. Cic. pro Mil. de Sp. Melio. Metaph. a magiſtratum petentibus.

Ode XXXVII. Προσφωνητική.

Ad. S O D A L E S.

Quos hortatur ad indulgendum Genio, ob victoriam Actiacam Auguſti.

Tricolos Tetraſtrophos.

NUnc eſt bibendum, 1 *nunc pede* 2 *libero*
3 *Pulſanda tellus*: *nunc* 4 *Saliaribus*
Ornare 5 *pulvinar* 6 *Deorum*
Tempus 7 *erat dapibus*, *ſodales*.
8 *Antehac* 9 *nefas* 10 *depromere Cæcubum*
11 *Cellis avitis*, *dum* 12 *Capitolio*

1 Nunc poſt Auguſti victoriam libere tripudiandum eſt. Anaphora. 2 A compedibus, quas Cleopatra nobis minata, ſoluto. Nimirum M. Antonius cum amica ſua Cleopatra Auguſti Cæſaris auſpicio ad Actium, Epiri promontorium, cum claſſe, copiiſque ſuis fuſus & fugatus occiderat. 3 Plauſu ferienda eſt. 4 Delicatis ſumptuoſiſque cœnis, cujuſmodi Salii, Martis ſacerdotes, uti conſueverunt. 5 Lectulos & pulvinos, quibus Dii imponebantur. Solebant enim Romani, devictis hoſtibus, & periculo communi propulſato, ad omnia pulvinaria Deorum ſupplicationem decernere, atque aliquot dies feſtos lætitia publica celebrandos indicere. Sic Cic. Cat. 3. *Quamobrem, Quirites, quoniam ad omnia pulvinaria ſupplicatio decreta eſt, celebrate illos dies cum conjugibus & liberis veſtris*. Lege Liv. l. 5. & Val. Max. l. 1. c. 11. 6 Meton. ſubj. pro adjunctis ſimulacris Deorum. 7 Ut veluti ceſſantes accuſet; omnis enim ad demonſtrandam publicam lætitiam odioſa eſt mora. 8 In luctu ſc. 9 Sc. *erat*. 10 Depromere & largius potare vinum generoſum (*Cæcubum* dictum a Cæcubis, Campaniæ populis, apud quos naſcitur) ſed nunc devicto Antonio cum Cleopatra, hoc erat illud tempus, in quo decebat epulari & convivari. 11 Ex paternis cellis vinariis, quæ denotant vini vetuſtatem, in qua laus ſumma eſt. 12 Urbi.

1 Regina 2 dementes ruinas,
3 Funus & 4 imperio parabat,
5 Contaminato cum grege turpium
Morbo virorum : 6 quidlibet impotens
Sperare, fortunaque dulci
7 Ebria : 8 ſed minuit furorem
Vix una 9 ſoſpes 10 navis 11 ab ignibus;
Mentemque 12 lymphatam Mareotico
Redegit 13 in veros timores
14 Cæſar, ab Italia 15 volantem
Remis adurgens [16 accipiter velut
17 Molles columbas, aut leporem 18 citus
Venator in campis 19 nivalis
20 Æmoniæ] daret ut catenis
Fatale 21 monſtrum : qua 22 generoſius
23 Perire quærens, 24 nec muliebriter

1 Ægypti, ſc. Cleopatra. Synecd. gen. Nullam factam Antonii mentione, cauſam belli omnem Cleopatræ imputat, eo quod mulier Ægyptia Romanum affectaret imperium. 2 Ruinam & everſionem a demente regina cogitatam & comparatam. Meton. eſſe. 3 Exitium, 4 Imperio Romano, id eſt, Romanis imperantibus orbi moliretur. Meton. adj. 5 Cum comitatu ſuo virorum vitio caſtrationis corrupto turpium, id eſt, Eunuchorum impudicorum, qui inter fœminas viri, inter viros fœminæ eſſent, quos Cleopatra cubicularios habebat, Synecd. gen. 6 In quidvis ſperando incontinens, nec modum in ſperando tenens, quidvis ſe aſſequi poſſe ſibi perſuadens, *Impotens* enim idem eſt, quod apud Græcos ἀκρατὴς, incontinens, effrænatus, non rationi obediens, ſed affectibus & perturbationibus animi ſerviens. Cic. *Victoria etiamſi ad meliores venit, tamen eo ipſo ferociores impotentioreſque reddit*. 7 Et ſecunda fortuna, quæ hactenus aliquandiu læta ipſi arriſerat, id eſt, rebus ſecundis ineſcata & elata, & ob hoc rationis expers, ut ſolent eſſe ebrii. Metaph. ab immodice potis. 8 Sed ejus in ſperando inſaniam atque impotentiam vix una navis ſuperſtes compreſſit ac ſanavit, ἐσωφρόνισε, ſanitati mentis reſtituit. 9 Incolumis. 10 Qua Cleopatra, tanta bellatrix, prima fugit. 11 A Romanis immiſſis. 12 Inſanam & ebriam vino, quod apud Mareotidem, Ægypti paludem, naſcitur. Virg. Georg. 2. *Sunt Thaſiæ vites, ſunt &* Mareotides *albæ*. 13 In magnos timores, mentemque ejus graviter concutientes, quibus ad ſe rediens cœpit videre periculi magnitudinem, ſeque vana ſpe eluſam. Sunt enim & alii vani timores, maxime in bello: notum illud, πολλὰ κενὰ τȣ̃ πολέμȣ. 14 Auguſtus. 15 Illam cum Antonio celeriter fugientem, ne capta Romam deduceretur, celeri navigatione perſequens. Metaph. ab avibus. 16 Canibus urget, impellit. 17 Imbelles: ut Od. 4. l. 4. *nec* imbellem *feroces Progenerant aquilæ columbam*. 18 Impiger. 19 Rigidæ, nive opplетæ. 20 Theſſaliæ: ab *Æmone*, Deucalionis filio. 21 Ut muliebre illud monſtrum, ſibi triumphaturo fato reſervatum, in vincula conjiceret ac vinciret, & vivum in triumphum duceret. Metaph. a re prodigioſa. 22 Nobilius, quam mulieri par eſt, 23 Mori. 24 Nec more mulierum extimuit gladium.

Expavit 1 *enſem*, 2 *nec latentes*
Claſſe cita reparavit 3 *oras*.
Auſa & 4 *jacentem viſere regiam*
5 *Vultu ſereno* 6 *fortis*, & 7 *aſperas*
8 *Tractare ſerpentes*, *ut* 9 *atrum*
Corpore 10 *combiberet venenum*,
11 *Deliberata morte ferocior*:
12 *Sævis Liburnis ſcilicet invidens*,
13 *Privata deduci* 14 *ſuperbo*
15 *Non humilis mulier triumpho*.

1 Quo Proculejum, a Cæſare ad eam miſſum, conſpicata, ſe ipſum necare voluit. 2 Nec ſubita navium claſſe ſe in ſui regni ſive Ægypti abditas latebras ultimoſque fines, ubi latitaret, contulit, bellumque adverſus Cæſarem reparavit. 3 Totam Ægyptum abdite latentem propter ſitum loci. Synecd. part. 4 Regnum ſuum deſperatum & dejectum ingredi. 5 Vultu læto ſpem ſimulans. 6 Animoſa, impavida: 7 Lethiferas, quas in hunc uſum apud ſe habebat. 8 Manibus contrectare, corporique ſuo admovere. 9 Mortiferum: quia veneno interempti, plerumque nigreſcunt & inflantur. 10 Attraheret, conciperet, ipſarumque morſibus petita moreretur. Cic. 3. de finibus: *ſed infici tamen jam debet iis artibus*, *quas ſi*, *dum tener eſt*, combiberit: *ad majora veniet paratior*. 11 Quæ propter mortem a ſe decretam & conſtitutam animoſior, &, quia jam ante mori decreverat, minus, quam prius, perterrita fuit. Met ..a. a trutina, qua quid perpe ...itur, juſtine, an injuſti ſit ponderis. 12 Sc. invidens, id eſt, nolens ad triumphum Cæſaris Romam advehi navibus hoſtilibus, quarum auxilio parta fuerat Auguſto victoria. 13 Invidens etiam ac denegans victoris Auguſto, quod tanquam privata (non amplius regina, ſed jam captiva & ſerva) in ſuperbo Cæſaris triumpho velut ſpectaculum demonſtraretur. 14 Supra Od. 35. ſuperbos *Vertere funeribus* triumphos. 15 Exiſtens Cleopatra mulier non ignobilis, non coutempta, ſed ſummo loco nata ac generoſiſſima. Syn. gen.

Ode XXXVIII. Προσφωνητική.

Ad MINISTRUM.

Vult famulum ſuum nihil aliud adhibere ad externum convivii apparatum, quam myrtum.

Dicolos Tetraſtrophos.

1 P*Erſicos odi*, *puer*, *apparatus*:
2 *Diſplicent nexæ philyra coronæ*:

1 O puer, nolo in convivio adhiberi regales & ſumptuoſas delicias, ſc. odores, unguenta, coronas operoſas, quibus uti ſolebant Perſæ in conviviis. Synecd. ſpe. pro magnificentiſſimo quoque convivii apparatu. Val. Max. ſcribit. Xerxem in tantum luxum olim effuſum, ut, propoſitis præmiis, ubique conquirenda curarit nova deliciarum & voluptatum genera. 2 Et coronæ cum tenuiſſima tiliæ membrana, qua flores floribus annectebantur, operoſius tactæ, mihi non placent.

 1 *Mitte*

1 *Mitte ſectari, roſa quo locorum*
2 *Sera* 3 *moretur:*
Simplici myrto nihil allabores
4 *Sedulus curo: neque te miniſtrum*
Dedecet 5 *myrtus, neque me, ſub arcta*
Vite bibentem.

1 Tu vero ſtudioſius, inquirere omitte ac deſine, quo in roſario, vel ubi locorum ſuccreſcant roſæ ſero ac tardius enaſcentes, ex quibus fiunt coronæ; 2 Roſa ſerotina, quæ elapſa ſuo tempore, non niſi in raris locis invenitur. 3 Maneat; & ultra cæteras roſas duret. Metaph. ab animatis ad inanimata. 4 Ordo eſt: Sedulus curo, ne quid addas myrto; id eſt, ſedulo curo, hoc ago, ut nihil amplius ad convivium condecorandum laborioſe addas; præter ſolam myrtum, cui nihil additum ſit. 5 Et hæc arbuſcula myrtus, Veneri gratiſſima, & ad diſcutiendum vini vaporem utiliſſima; non faciet te famulum meum minoris eſſe gratiæ, quamvis vilis eſſe videatur, neque me Horatium, herum tuum; ſub denſa & umbroſa aliqua vite largius bibentem, meque oblectantem. Negat ergo tenuitati ſuæ eos ſumptus convenire. Tale illud Juvenalis: *Non capit has nugas humilis domus.*

Q. HO-

Q. HORATII FLACCI CARMINUM SEU ODARUM

LIBER SECUNDUS.

Ode I. Πραγματικὴ.

Ad C. ASINIUM POLLIONEM.

Pollionem monet, ut tragœdiarum ſcripturam tantiſper intermittat, dum Reſpublica ſit compoſita. Deinde commendat illius ſcripta.

Tricolos Tetraſtrophos.

1 MOtum ex 2 Metello conſule civicum,
Belliquе 3 cauſas, & 4 vitia, & 5 modos,
Ludumque Fortunæ, 6 graveſque
7 Principum amicitias, 8 & arma
Nondum expiatis uncta cruoribus,

1 *Tu Aſini* Pollio, inſigne præſidium mœſtis reis, & curiæ conſulenti, cui laurus, &c. tractas, id eſt, commemoras tumultum civilem ex Metello, id eſt, ex eo tempore, quo Metellus fuit conſul, id eſt, ex factionibus inter Marium, Metellum & Syllam exortis, &c. periculoſæ plenum opus aleæ, &c. Intermitte hanc ſcriptionem, &c. Et ſine Muſam tragicam pauliſper deſiderari in theatris. Synecd. gen. 2 Meton. adj. conſulatus Metellini ad tempus deſignandum, quo ille Magiſtratus gerebatur. 3 Et belli civilis cauſas, id eſt, dominandi cupiditatem. 4 Arrogantiam, Avaritiam, Ambitionem, ex quibus omnium bellorum initia exſtiterunt. Synecd. gen. Pompejus enim non ferebat parem, nec Cæſar ſuperiorem. 5 Et varios atque incertos bellorum eventus, atque dubium Fortunæ ludum, quo alternis vicibus imos attollit, ſummoſque deprimit. Sic ſupra Od. 2. l. 1. bellum, *ludum* Martis appellavit. Vide locum. 6 Pernicioſas, quibus ab adverſariis devictis, amici in exilia & calamitates deveniunt. 7 Primum L. Craſſi, Cn. Pompeji, C. Cæſaris: deinde Octaviani, M. Lepidi, M. Antonii. 8 Et civilis belli arma civium ſanguine perfuſa & madida, nondum lota, nec aliqua expiatione mundata. Videtur ad veterum Græcorum morem reſpexiſſe, quibus a cæde expiabantur rei.

Periculoſæ plenum opus 1 aleæ,
Tractas, & incedis per ignes
2 Suppoſitos cineri 3 doloſo.
Paulum ſeveræ 4 Muſa tragœdiæ
Deſit 5 theatris: mox ubi publicas
6 Res ordinaris, 7 grande munus
8 Cecropio repetes cothurno,
9 Inſigne mœſtis præſidium reis,
Et conſulenti, Pollio, 10 curiæ:
Cui 11 Laurus 12 æternos honores
13 Dalmatico peperit triumpho.
14 Jam nunc 15 minaci murmure 16 cornuum

1 **Opus plenum ancipitis fortunæ**, quæ, ut *alearum* luſus, dubium habebit eventum, tibique periculoſum, quod multorum vitia cum tu notaveris, in eo non paucis diſplicebis. Antiqui enim vocabant *aleam*, non ludum tantum, taloſ-ve quibus luditur; ſed quidquid incertum ex fortuito pendet eventu. Metaph. 2 Cineri parum fido ſubjectos, per belli civilis odia ſpecie pacis jam aliquandiu latentia, & quaſi ſopita. Alleg. e continuatis Metaph. Nam ut ex ſcintillis reconditis, ſi moveantur incautius, maximæ ſæpe flammæ, omnia quæ ſunt obvia, ſecum rapiunt: ita Principum vitia vel minima, ſi minus caute notentur, mox recrudeſcit memoria, & id vel ipſa morte gravius ferunt. 3 Qui celat & tegit ignes ſubjectos. Sic infra Od. 27. l. 3. *Taurum doloſum* appellat, qui Deum celat. 4 Itaque, o Pollio, Muſa tua triſtis illius tragœdiæ, id eſt, belli civilis, auctor, non ſtatim vulgo in theatris recitetur, id eſt, pauliſper intermittat tua Muſa tragœdias ſcribere, eaſque ſcenæ committere. Meton. effic. pro carmine Tragico de bello civili condito. 5 Ubi publice legatur & audiatur. 6 Poſtquam ſingulari tua prudentia res publicas, tot annorum bellis turbatas & confuſas in ordinem redegeris, & antiquæ incolumitati reſtitueris: *vel*, poſtquam belli civilis hiſtoriam (quæ res publicas continet) ſoluta oratione & ordine conſcripſeris. Meton. ſubj. 7 Tum demum arduum hoc bella civilia vel tragœdiam, quæ grandia continet, ſcribendi munus pari eloquentiæ ſublimitate, quo Cecropici illi & Athenienſes, Theſpis, Æſchylus, Euripides, Sophocles uſi fuerunt, pertexes. 8 Athenienſi calceo (quo Tragœdi in theatris induebantur) ſic dicto a *Cecrope*, Athenarum rege, qui primus ſcripſit tragœdias. Alleg. e duplici Meton. adjunctorum: primum quod auctores Tragœdiæ fuerint Athenienſes: deinde quod hi in gravi ac ſublimi materia Tragœdiæ, cothurno ſignificatæ, verſentur, ubi graves tantum perſonæ ac regiæ ſuſtinentur. 9 O Pollio, qui vir conſularis reis mœſtis inſignis es patronus, & Senatui Romano, tum in cauſis dicendis conſilium ſalutare expetenti, inſigne adminiculum es. Vide Od. 1. l. 1. 10 Senatoribus ſummis de rebus deliberantibus. Meton. ſubj. 11 Victoria, quam tibi in Salona, Dalmatiæ urbe, oppugnata & capta comparaſti, immortale nomen comparavit. Meton. ſigni. 12 Nihil enim Romæ majus, quam triumphaſſe. 13 In triumpho de Dalmatis, abs te devictis, acto. Solonam enim, Dalmatiæ civitatem, vicerat Pollio, de qua egerat triumphum. 14 Tam graphice hoſtilium exercituum horribiles conflictus & res geſtas deſcribis, o Pollio, ut jam mihi videar non audire, ſed intereſſe prœliis, quæ narras. Anaphora. 15 Terribili, mortem minitanti. 16 Quibus pedites ad certamen excitantur.

1 Per-

1 Perſtringis aures: jam 2 litui 3 ſtrepunt :
Jam 4 fulgor armorum 5 fugaces
6 Terret equos, equitumque vultus.
7 Audire magnos 8 jam 9 videor 10 duces
11 Non indecoro pulvere ſordidos:
12 Et cuncta terrarum ſubacta,
13 Præter atrocem animum Catonis.
14 Juno, & Deorum quiſquis amicior
Afris, inulta ceſſerat 15 impotens
Tellure, victorum nepotes
Rettulit 16 inferias Jugurthæ.
17 Quis non Latino ſanguine pinguior
Campus 18 ſepulchris impia prælia
19 Teſtatur, 20 auditumq; Medis
21 Heſperiæ ſonitum ruinæ?
22 Quis gurges? aut quæ flumina 23 lugubris
Ignara belli? quod mare 24 Daunia

1 Legentium, vel meas aures percellis & obtundis. 2 Buccinæ incurvæ, quibus equitum animi accenduntur. 3 Strepitum edunt & ad pugnam laceſſunt. 4 Splendor telorum, clypeorum, galearum. 5 Pavidos. 6 Perterret, & oculos ſuo ſplendore confundit. 7 Et videre. 8 Poſt victoriam amiſſam. 9 Mihi 10 Bellorum. 11 Devictos & interemptos, inque terram proſtratos, laudabili ſive glorioſo pulvere ſordidos, qui fortiter pugnantes pro patriæ libertate ceciderunt. 12 Et omnes terrarum partes imperio Romano a Julio Cæſare ſubjugatas. Similia ſunt illa, *anguſta viarum extrema finium*, *amara curarum*, *&c.* Metaph. 13 Præter inſuperabilem, imperterritum, ἄφοβον animum M. Catonis, qui a nullo vinci potuit, maluitque mori quam in manus hoſtis venire. 14 Cœleſtium illa regina, Jovis ſoror & conjux, quæ Carthaginem, principem Africæ urbem, præ omnibus reliquis terris, etiam Samo poſthabita coluit, & quiſquis præterea reliquorum Deorum Africanis benevolentior exiſtens iis faverat in bello Jugurthino, Romanorum viribus in Carthagine & Jugurtha capiendis reſiſtere impotens, ab Africana tellure diſceſſerat non vindicata, nec punita, Romanorum victorum poſteros, nuper cæſos, in Africa mactavit, tanquam victimas Jugurthæ reliquorumque Afrorum manibus immolandas. 15 Irata, quæ non poterat odium ſuum explere: ut ſupra Od. 37. 16 Victimas, quæ inferis ſolvuntur, ad placandos manes. Sic Pallanti apud Virgilium juvenes inferuntur. Ad hunc itaque mortem reſpexit Horatius: quo mox ſublato, introducta gladiatorum paria, qui ante ſepulchra dimicarent: unde & *buſtuarii* appellati ſunt. De Jugurtha autem lege Salluſtium. 17 Quis campus, factus pinguior Latinorum & Romanorum ſanguine ſuper illum profuſo, & ſepulchris, non teſtatur ſcelerata prælia, in quibus civis civem trucidavit? Quaſi dicat, omnis campus eſt pinguior Romanorum ſanguine. Polyptoton. 18 Quibus militum trucidatorum cadavera obruta ſunt. 19 Demonſtrat. 20 Qui etiam auditus eſt a Medis, extremi orbis habitatoribus. 21 Cladis Italicæ & imperii Romani. 22 Quæ aquarum congeries? Eſt lamentatio belli navalis. 23 Non conſcia ſunt hujus belli cum luctu deplorandi? 24 Apulorum & Italorum ſtrages & cæſorum militum ſanguis, a *Dauno*, Rege Apuliæ, quæ pars eſt Italiæ Metonym. ſubj.

Non 1 *decoloravere cades ?*
Quæ caret 2 *ora* 3 *cruore noſtro ?*
4 *Sed ne, relictis,* 5 *Muſa procax, jocis,*
Cea 6 *retractes munera* 7 *næniæ :*
Mecum 8 *Dionæo ſub antro*
Quære 9 *modos* 10 *leviore plectro.*

1 A proprio colore mutatum rubeo ſanguineo colore infecere? Lucan. *Tum primum rubuit civili ſanguine Nereus.* 2 Regio 3 Romanorum ſanguine profuſo. 4 Sed tu, o mea Lyrica Muſa præter ſolitum nimis animoſa & audax, ne iterum tractes ac repetas lugubre carmen, primo inventum a Simonide Poeta, in inſula Cæa nato, jocis, id eſt, rebus laſcivis, relictis. Poeta autem, dum tragicum laudat, ipſe pene tragicus factus eſt: revocat ergo ſuam Muſam a luctu & lamentis ad res amœnas & amatorias, carmini lyrico aptiores. Epanorthoſis. Sic Muſam reprimit Od. 3. l. 3. *Quo Muſa tendis? deſine pervicax. Referre ſermones Deorum.* 5 Melpomene verſibus Lyricis præſidens. Synecd. gen. & Apoſtrophe. 6 Iterum tractes. Sic Virg. Æn. 7. *Agmina in arma vocat ſubito, ferrumque* retractat. 7 Lugubris cantilenæ officium. Nænia enim, carmen eſt lugubre, quod cum lamentatione extremum atque ultimum defunctis canitur: ut Od. 20. l. 2. *Abſint inani funere næniæ.* 8 Sub antro Veneris Diones, in quo res jucundæ, lætæ & amatoriæ tractantur. Sic Virgilius Ecl. 9. Auguſtum Cæſarem, tanquam ab luſo & Venere prognatum, *Dionæum* vocat. *Ecce Dionæi proceſſit Cæſaris aſtrum.* 9 Verſus, cantus Lyricos: ut Od. 9. l. 3. *Dulces docta modos.* Synecd. gen. 10 Faciliori ſtylo, & non nimis triſti.

Ode II. Προσφωνητική.

Ad SALLUSTIUM CRISPUM.

Proculejum laudat ob liberalitatem in fratres. Contemptus pecuniæ, cupiditatumque refrænatio, ſolum regem efficit & beatum.

Dicolos Tetraſtrophos.

1 NUllus 2 *argento* 3 *color eſt,* 4 *avaris*
Abdita terris, inimice 5 *lamnæ*
Criſpe Salluſti, niſi temperato

1 O Criſpe Salluſti, Romanorum equitum nobiliſſime, inque Romana hiſtoria prime atque princeps, inimice lamnæ, id eſt, laminæ, id eſt, qui hoſtis es pecuniæ, tanquam auri & argenti vili ac tenui cruſtulæ ab avaris in terram defoſſæ, nullus eſt color argento, id eſt, nihil habet ſplendoris argentum, nihil pulchritudinis, nihil laudis, pro nihilo putandum eſt, niſi moderato uſu pulchritudinem aliquam acquirat. 2 Pecuniæ & nummis ex argento factis. Meton. mat. 3 Nulla gratia, venuſtas. Metaph. ab arte pictorum: ut de Art. *Deſcriptas ſervare vices, operumque* colores. 4 Metaph. ab animato & affectibus prædito, ad ingratam terræ naturam, quæ non reſpondet exſpectationi datoris. 5 Pecuniæ ſeu nummis excuſis. Meton. mat.

1 *Splen-*

1 *Splendeat uſu.*
Vivet 2 *extento* 3 *Proculejus ævo,*
4 *Notus in fratres animi paterni:*
5 *Illum aget penna* 6 *metuente ſolvi*
Fama ſuperſtes.
7 *Latius regnes, avidum* 8 *domando*
9 *Spiritum, quam ſi Libyam* 10 *remotis*
Gadibus jungas, & 11 uterque Pœnus
Serviat uni.
12 *Creſcit indulgens ſibi dirus* 13 *hydrops,*
Nec ſitim 14 *pellit, niſi cauſa morbi*
15 *Fugerit venis,* 16 *& aquoſus* 17 *albo*

1 Eadem Metaph. quæ in *color.* 2 Hinc Proculejus, eques Romanus, longo ævo vivet, cjuſque memoria ad poſteros propagabitur. Exemplo probat, quod ante docuit. 3 Meton. ſubj. pro adj. nomine vel liberalitate Proculeji, quæ diutiſſime celebrabitur & manebit: & Metaph. ab animato ad exanime corpus. 4 Qui erga ſuos fratres, Cæpionem & Murenam (qui hoſtes publici poſt Cæſaris victoriam judicati, omne patrimonium amiſerunt) ob paternum amorem & liberalitatem celebris ac nobilitatus eſt. 5 Immortalis nominis gloria æternum duratura extollet Proculejum ala, cujus nulla unquam diſſolutio futura eſt. Alleg. e Metaph. ab avibus cito & caute volantibus, ad celebritatem & æternitatem memoriæ Proculejanæ indicandam. Aptiſſime Horatius Famæ pennam tribuit, *pedibus celeri ac pernicibus alis*. Unde & *volare famam* vulgo dicimus. 6 Quæ diſſolvi recuſabit & cavebit: quia, quæ metuimus, ea ne contingant, diligentiſſime cavemus. Virg. Georg. 1. *Arctos Oceani* metuentes *æquore tingi*, id eſt, caventes, φυλαττομένας. 7 Longius regnare & regni tui fines extendere poſſis, ſi inexplebilem illum cupiditatis animum ac φρόνημα a cupiditatibus coerceas, quam ſi disjunctiſſimas terrarum partes ſive orbem univerſum poſſideas ſeu poſſeſſione conjungas. 8 Metaph. a feris, quæ proprie dicuntur cicurari & domari. 9 Meton. ſubj. pro adjunctis affectibus, qui mirum in modum concitant animos hominum. 10 Cum Celtiberis procul ſitis ab ipſa Libya, regione Africæ, imperio conjungas. *Gades* oppidum eſt Hiſpaniæ a Pœnis conditum. 11 Eous & Occiduus, id eſt, tam in Africa a Didone, quam in Hiſpania ab Aſdrubale tibi uni, id eſt, tuæ unius ditioni ſubjectus ſit: vel, *uterque Pœnus*, id eſt, utraque Carthago, tam in Africa, quam in Hiſpania. 12 Pernicioſus ille ex aqua intercute natus morbus, dum continuo ſitiens bibendi deſiderio obſequitur ac potum ſibi largius concedit, non imminuitur, ſed augetur. *Hydrops* morbum ipſum ſignificat, quo corpus intumeſcit contra naturam, & qui eo morbo laborat, *hydropicus* dicitur. Q. d. Quemadmodum hydropicus non convaleſcit aquæ potu, niſi cauſa morbi fugerit venis; eodem modo avaritia, quo plus hinc inde collegit & coacervavit, hoc ipſo magis creſcit, nec ulla ratione ſedatur, niſi ipſam cauſam, cupiditatem ſc. ſuſtuleris. 13 Hydropicus. Morbi nomen ad ægrum tranſtulit per Meton. adj. 14 Depellit, explet. 15 Receſſerit ex venis, ad quas vitioſus ſanguis manat, id eſt, ex hepate vehementer refrigerato. 16 Et niſi fugerit ac ſalutari remedio remotus fuerit languor liquore tumidus, id eſt, ipſe hydrops (qui aquam inducendo facit languorem in corpore) ex pallido corpore. 17 Pallido, inerti, ἀργῷ. Perſ. *Turgidus hic epulis, atque* albo *ventre lavatur.*

Corpore languor.
1 *Redditum Cyri ſolio* 2 *Phraaten,*
3 *Diſſidens plebi,* 4 *numero beato-*
rum eximit 5 *virtus,* 6 *populumq;* 7 *falſis*
Dedecet uti 29
8 *Vocibus: regnum, & diadema* 9 *tutum*
Deferens 10 *uni,* 11 *propriamq;* 12 *laurum,*
13 *Quiſquis ingentes oculo* 14 *irretorto*
Spectat acervos.

1 Virtus, id eſt, homo virtute præditus ac ſapiens, diſſidens plebi, id eſt, a plebe diſcrepans, nihilque cum vulgo commune habens, eximit numero beatorum, id eſt, beatum non exiſtimat, in beatorum numero non habet, quamvis ditiſſimum, Phraaten redditum ſolio Cyri, id eſt, in Cyri ſedem, ſive regnum, quod Cyrus occupavit, reſtitutum. Phraate enim e Perſarum regno, quod invaſerat, ob tyrannidem ejecto & in exilium acto, regnum Tiridates occupavit. Sed Auguſtus Phraaten reſtituit. Vide Juſtin. l. 42. 2 Perſarum regem, Cyri filium. 3 Sic ſupra Od. 27. l. 1. Vino & lucernis *Medus acinaces Immane quantum* diſcrepat. 4 Cum ſolus beatus ille ſit, ſolus rex, qui ſe ipſo contentus, ingentes divitiarum acervos contemnit. Eſt autem hic verſus hypermeter, & ſyllaba ejus ultima pertinet ad verſum ſequentem. 5 Meton. adj. 6 Qui reges, ut omnes alios divites, inter beatos numerat. 7 Secus docet virtus populum, ne amplius falſis acclamationibus utatur, quibus divites ſoli beati prædicantur. 8 Synecd. part. pro integris ſententiis mentis & iudicii ſenſorum. 9 Stabile ac firmum, quod nulla fortunæ vis auferre poſſit. 10 Illi ſoli. 11 Et gloriam perpetuam & ſpecialem, quam nemo alius ſibi uſurpare auſit. Sic Sat. 6. l. 2. *nihil amplius oro, Maia nate, niſi ut* propria *hæc mihi munera faxis.* 12 Meton. adjunctæ coronæ pro gloria & triumpho, cujus laurus eſt inſigne proprium. 13 Quiſquis intueri poteſt pecuniæ cumulos oculo recto, non obliquo, continenti, qui ad aſpectum pecuniæ non magis movetur, quam lapis, id eſt, qui divitias ampliſſimas contemnit. 14 Metaph. ab oculis ad animum acupiditate longe alienū.

Ode III. Παραινετικὴ.

Ad DELIUM.

Moderate ferenda utraque eſt fortuna, & hilariter vivendum, cum omnibus impendeat æqua moriendi conditio.

Tricolos Tetraſtrophos.

1 Æ*Quam memento* 2 *rebus in arduis*
3 *Servare mentem,* 4 *non ſecus in bonis*

1 Tranquillam, æquabilem, quæ non iniquo animo fortunæ viciſſitudines ferat, id eſt, memento æquo animo ferre res adverſas. Lucret. l. 5. *Divitiæ grandes homini ſunt vivere parce Æquo animo.* 2 In rebus duris & adverſis, ἐν τοῖς δεινοῖς, ἐν τοῖς φοβεροῖς. 3 Cuſtodire. 4 Non aliter in rebus ſecundis eandem animi æquabilitatem retine, quæ ab immodica hilaritate moderata ſit.

Ab inſolenti temperatam
Lætitia, 1 moriture Deli:
2 Seu mæſtus 3 omni tempore vixeris,
Seu te 4 in remoto gramine per dies
5 Feſtos 6 reclinatum 7 bearis
8 Interiore nota Falerni:
9 Quo 10 pinus ingens, 11 albaque populus
Umbram hoſpitalem 12 conſociare 13 amant
Ramis, & obliquo 14 laborat
Lympha fugax trepidare rivo.
15 Huc vina, & unguenta, & nimium 16 brevis
Flores amœnæ 17 ferre jube roſæ:
Dum 18 res, & 19 ætas, & 20 ſororum
21 Fila trium patiuntur atra.
22 Cedes coemtis ſaltibus, & domo,
Villaque, 23 flavus quam Tiberis 24 lavit,
Cedes: & 25 extructis in altum
Divitiis potietur hæres.

1 O Deli, qui moriturus es, ſive triſtis omni tempore vixeris, ſive hilaris. 2 *Seu mæſtus, ſeu te*, & *vixeris bearis*, efficiunt Symplocen. 3 Vitæ tuæ. 4 In loco aliquo herboſo & viridi a frequentia hominum remoto & ſecreto. Meton. adj. 5 Lætitiæ deſtinatos. 6 Recubantem ad bibendum. 7 Lætum hilaremque beatorum in morem reddideris, dum voluptatibus iſtis frueris. 8 Falerno vino, optimo & præſtantiſſimo, in intima parte cellæ vinariæ recondito, & nota aliqua (quam ſigni loco appoſitam habet) commendato. i. Conſulum nominibus vini cadis inſcriptis, ad tempus, & vini præſtantiam ſignificandam. 9 In quo gramine. Al. *qua*, id eſt, in illa parte, qua, &c. Deſcribit enim locum, ubi Delius jucunde & beate vivere poſſit. 10 Od. 10. l. 2. *Sæpius ventis agitatur* ingens pinus. 11 Populus arbor, cujus frondes internæ ſunt albæ. 12 Amanter conſociant, id eſt, ramis ſuis longe lateque diffuſis gratum aliquod refrigerium & umbram te ſuo hoſpite dignam & aliquandiu inhabitandam amica ſocietate inita una conficere, teque hoſpitem dominumque ſuum benevole accipere & obumbrare delectantur, Metaph. ab animantis ad inanimatas plantas. 13 Solent, delectantur, φιλοῦσιν: ut Od. 16. l. 3. *Aurum per medios ire ſatellites. Et perrumpere amat ſaxa, potentius ictu Fulmineo.* 14 Et qua aqua celeriter decurrens incurvo aliquo rivo, ut hoſpiti ſuo gratum murmur concitet, ſtudet leni tremuloque ſtrepitu per ſaxa defluere Metaph. 15 Ad hunc locum. 16 Cito defloreſcentis. *Quam longa una dies, ætas tam longa roſarum eſt.* 17 Adferre, id eſt, genio indulge. 18 Patrimonium, & facultates tuæ, ὄντα, τὰ ὑπάρχοντα. 19 Ætas juvenilis, lætitiæ voluptatibuſque apta. 20 Parcarum crudelia omnibuſque mortem minitantia fila illud adhuc permittunt Synecd. gen. In *atra* eſt Meton. effe. 21 Quibus vitæ tuæ terminos dimenſæ ſunt. 22 Migrabis & diſcedes ab omnibus divitiis. 23 Turbidus, & arenæ colore flavus. Sic Od. 2. l. 1. *Vidimus* flavum *Tiberim*, &c. 24 Alluit ac præterfluit. Dicimus *lavere* & *lavare*: ſed *lavere* frequentius. Virg. 3. Æn. *luminis effoſſi fluidum* lavit *inde cruorem*. 25 In ſublimes acervos coacervatis, Metaph. a congerie lignorum & lapidum, e quibus ædificia exſurgunt, ad auxeſin ingentem divitiarum indicandam.

Di-

Dives-ne priſco 1 *natus ab* 2 *Inacho*,
3 *Nil intereſt*, *an pauper*, *& infima*,
4 *De gente* 5 *ſub dio moreris*,
6 *Victima* 7 *nil miſerantis Orci*.
8 *Omnes eodem cogimur*: 9 *omnium*
Verſatur urna: 10 *ſerius*, *ocius*,
Sors exitura, *& nos in* 11 *æternum*
Exilium 12 *impoſitura cymbæ*.

1 Familiam tuam deducas. 2 Argivorum Rege. 3 Nihil refert quia *Pallida mors æquo pulſat pede pauperum tabernas*, *Regumque turres*. Od. 4. l. 1. *neque ulla Aut magno*, *aut parvo lethi fuga*. 4 Natus ſc. 5 Sub puro aere, ſine domo vivas, & ſub nudo cœlo habites. Od. 2. l. 3. *Vitamque ſub dio & trepidis agas in rebus*. 6 Tu exiſtens hoſtia Plutoni mactanda, id eſt, qui es moriturus. Metaph. eſt a ſacrificiis. 7 Quem nullius miſeret. 8 Nos omnes, quotquot vivimus, ad eundem finem ſeu mortem compellimur. Sic ſupra Od. 28. l. 1. *Omnes una manet nox*. 9 Omnium mortalium urna fatalis (in quam conjiciuntur omnium ſortes vitæ mortiſque) a fato & Parcis agitatur atque movetur. Sic Od. 1. l. 3. *Omne capax movet urna nomen*. Virg. 6. Æn. *Quæſitor Minos urnam movet*. Al. *omnium Verſatur urna ſerius*, *ocius*, *Sors exitura*: & tum ordo erit: Sors omnium exitura ſerius, vel ocius, & impoſitura nos cymbæ in æternum exilium, verſatur in urna. 10 Ex qua urna aliorum ſors tardius, aliorum celerius finem vitæ allatura eſt, id eſt, ſive tardius, ſive citius, moriendum eſt. Propert. l. 2. *Longius*, *aut propius*, *mors ſua quemque manet*. 13 Sortiri enim hunc terrarum orbem veluti domicilium quoddam, morte mutamus ſolum nunquam redituri. Al. *exitium*. 12 Charontis navi per fluvium infernalem tranſvehendos impoſitura eſt.

Ode VI. Προσφωνητική.

Ad XANTHIAM PHOCEUM.

Non eſt cur Xanthias erubeſcat, quod Phyllida ancillam amet, cum multis magnis viris idem uſu venerit.

Tricolos Tetraſtrophos.

1 NE *ſit* 2 *ancillæ tibi amor pudori*,
Xanthia Phoceu: 3 *prius inſolentem*

1 Ut non pudeat te amare ancillam tuam Phyllida, tibique tanquam indecorum quid ruborem conciter, magnorum Regum ac Heroum exemplis demonſtrabo, nulli illud vitio dari poſſe aut debere, ne enim hic non habet vim prohibendi, ſed negandi finem, ut ſupra Od. 33. l. 1. *Albi*, ne *doleas*, &c. 2 Phyllidis. Synecd. gen. 3 Achillem, Græcorum fortiſſimum, qui ante a nullius amore captus fuerat: ut Od. 5. l. 1. *& aſpera nigris æquora ventis Emirabitur* inſolens: *vel*, arrogantem & ferocem, & factorum ſubrum ſuperbia elatum: ut Od. 16. l. 1. *imprimeretque muris Hoſtile aratrum exercitus* inſolens.

1 *Ser-*

1 Serva Briſeis 2 niveo colore
3 Movit Achillem.
Movit Ajacem, 4 Telamone natum;
5 Forma captivæ dominum Tecmeſſæ:
Arſit 6 Atrides medio in 7 triumpho
8 Virgine rapta:
9 Barbaræ poſtquam 10 cecidere turmæ
11 Theſſalo victore, 12 & ademptus Hector
Tradidit 13 feſſis leviora tolli
** Pergama Grajis.*
14 Neſcias, an te generum beati
Phyllidis flavæ decorent parentes:
15 Regium certe genus, & penates
Mœret iniquos.
Crede non illam tibi 16 de ſceleſta

1 Captiva, δορυάλωτος, quam Lyrneſſo, Troadis urbe, capta, in ſortem acceperat. 2 Colore candido, id eſt, ſua pulchritudine in ſui amorem protraxit; animumque ejus commovit, adeo ut ea ab Agamemnone ſibi erepta, tantiſper bello abſtinuerit, donec Patroclum amicum ab Hectore interfectum viderit, neque prius ullis muneribus, ab Agamemnone ſibi promiſſis, placari potuerit. Homer. Iliad. 1. Synecd. gen. 3 Anadiploſis. 4 Telamonis filium, Æaci nepotem, non Ajacem Oilei filium. Synecd. gen. 5 Dominum ſervæ ſuæ] captivæ Tecmeſſæ pulchritudo commovit, quam etiam uxorem duxit. 6 Agamemnon Atrei filius, Græcanicæ expeditionis princeps, in media victoria, quam de everſa urbe Troja agebat, vehementer amavit Caſſandram. Synecd. gen. 7 Meton. effe. pro victoria triumphi cauſa. 8 Caſſandra, Priami filia, e templo Palladis rapta a Græcis. Synecd. gen. *Arſit virgine* autem dixit; ut Od. 9. l. 3. *Donec non* alia *magis* Arſiſti. Quanquam *virgine rapta* dici poteſt eſſe abſolute poſitum. 9 Poſtquam jam decennali bello Phrygum militares copiæ ab Achille victore occiſæ cecidere. Synecd. gen. 10 Metaph. a ruinis ædificiorum & arborum. 11 Achille, qui fuit ex Laryſſa, urbe Theſſaliæ, victore: quanquam enim ante captam Trojam a Paride interfectus fuerit, viciſſe tamen videtur, per quem factum eſt, ut cæſo Hectore, ac tot viris fortiſſimis, Troja caperetur. Synecd. gen. 12 Et poſtquam Hectore, Trojanorum fortiſſimo, Priami & Hecubæ filio, Trojanis morte adempto & ab Achille occiſo, factum eſt, ut traderentur Græcis (tanquam victoribus) feſſis Pergama, quæ jam, Hectore occiſo, faciliora erant ut delerentur & everterentur. 13 Decennali bello defatigatis, fractis. Sic Virg. Æn. 2. *fracti bello, fatiſque repulſis Ductores Danaum, tot jam labentibus annis*, &c. * Synecd. mem. pro integra urbe, cujus Pergama erant propugnacula. 14 Fortaſſe tali loco nata eſt Phyllis, ut tibi honeſtum ſit eam amare, adeoque neſcire poſſis & incertum eſt, an Phyllidis, ancillæ tuæ, formoſæ parentes nobiles & divites te maritum aut generum honeſtiorem ſui generis nobilitate reddere poſſint. 15 Certe illa regios ac nobiliſſimos ſuos majores cum luctu deflet, ac dolet ſe Deos familiares habere ſibi inimicos & parum propitios, quod jam captiva ſit, & præ paupertate ſtemmati ſuo reſpondere nequeat. 16 Tu autem mihi crede illam ancillam Phyllida non de meretricia, impura & abjecta plebe natam, & a te tanquam amabiliorem aliis prælatam & exemptam eſſe.

T...

Plebe delectam: 1 *neque ſic fidelem,*
Sic lucro averſam potuiſſe naſci
Matre pudenda.
Brachia, & vultum, 2 *tereteſque ſuras*
3 *Integer laudo:* 4 *fuge ſuſpicari,*
Cujus octavum 5 *trepidavit ætas*
Claudere luſtrum. 20

1 Neque crede mulierem adeo conſtantem, adeo etiam a lucro (quod plerarumque pudicitiam expugnare ſolet) alienam & abhorrentem, potuiſſe naſci a matre erubeſcenda, quæ propter vitæ turpitudinem ſuis liberis eſt pudori, id eſt, a meretrice. 2 Ancillæ tuæ Phyllidis tibias longas & rotundas. Od. 11. Epod. *Aut* teretis *pueri longam renodantis comam.* 3 Tanquam vir caſtus, & ab amore ejus alienus & intactus, *vel*, integre ac ſincere. 4 Noli enim hujuſmodi quid cogitare, ſc. me Phyllidis amore eſſe captum, quod ejus brachia, faciem, ſuras laudo, quippe quadragenarius ſum, id eſt, natus annos quadraginta, ideoque calor ille adoleſcentiæ jam deferbuit. 5 Cujus vitæ ætas exhorruit finire quinquennium octavum, ſc. 40. annos, & ad triſtem illam ſenilem ætatem propius accedere.

Ode V. Εὐκτική.

In LALAGEN.

Pulcherrima Lalage eſt virgo viro immatura: ergo ab ejus cupiditate eſt mens revocanda.

Tricolos Tetraſtrophos.

1 *NOndum* 2 *ſubacta ferre* * *jugum valet*
Cervice: 3 *nondum munia comparis*
Æquare, nec 4 *tauri ruentis*
In Venerem tolerare pondus.
Circa virentes eſt animus tua

1 Lalage ob naturæ teneritudinem nondum viri conjugium & amplexus perferre poteſt. Pulcherrima intactæ adhuc bovis cum immatura virgine comparatio, atque adeo tota hæc Ode allegorica eſt, perpetuaque in ea Metaphora, ducta a juvenca ſive juniore bove, quæ nondum ſubiit jugum, nec taurum irruentem ferre queat: Plaut. in Curcul. *Jam-ne ea fert jugum? Tam a me pudica eſt, quam mea ſi ſoror ſiet.* 2 Cervice ſuppoſita, vel domita. * Plauſtri aut aratri, id eſt, conjugii jugum ſuſtinere poteſt. Nondum officium conjugii valet præſtare & exæquare cum ſuo pari, cum quo jugo conjuncta pariter incedit, id eſt, marito. Al. *comparis*, id eſt, conjugis: Anaphora. 4 Juvenis robuſti, ad concubitum prompti. Sic Od. 12. Epod. *pereat male quæ te, Leſbia, quærenti* taurum *monſtravit inertem.*

Cam-

Campos 1 juvencæ, 2 nunc fluviis gravem
3 Solantis æſtum, nunc in udo
Ludere cum vitulis ſalicto
4 Prægeſtientis: 5 tolle cupidinem
Immitis 6 uvæ: jam tibi lividos
7 Diſtinguet Autumnus racemos
Purpureo varius colore.
8 Jam te ſequetur: 9 currit enim ferox
10 Ætas: 11 & illi, quos tibi demſerit,
Apponet annos: 12 jam proterva
Fronte petet Lalage maritum,
13 Dilecta, quantum non Pholoe 14 fugax,
Non Chloris: 15 albo ſic humero nitens,
Ut pura nocturno renidet
Luna mari, 16 Cnidiuſque Gyges:
17 Quem ſi puellarum 18 inſereres choro,

1 Tuæ puellæ. 2 Anaphora. 3 Nunc gelidis fontibus intolerabilem æſtum levantis. Sic dixit Virg. *ſolari famem* Georg. 2. *Concuſſaque* famem *in ſylvis* ſolabere *quercu*. 4 Nunc vehementer deſiderantis & cupientis ludere non cum tauris moroſis, ſed cum vitulis lætis, id eſt, teneris puellis, in humido aut aquoſo aliquo loco ſalicibus conſito. 5 Dele hujus puellæ impuberis deſiderium, tanquam ingratæ immaturæque uvæ. 6 Alia eſt Allegoria ducta ab uva immatura Meton. effic. pro effe. & injecto amore talis puellæ: deinde Meton. adj. pro ſubj. id eſt, amica immatura. 7 Jam tibi Autumnus, diſtinctus & ornatus rubore maturitatis indice, id eſt, pomis & uvis purpurei coloris, variabit & maturitate donabit tibi jam jam ſuo adventu vitium uvas cæruleas & maturas, id eſt, tempus ſequens, unus & item alter annus iſtam tibi virginem maturabit. 8 Puella, quæ propter ætatem immaturam te nunc refugit, propediem matura, te ultro petet. Anaphora. 9 Hæc enim moroſa junior ætas, ob ſanguinis fervorem feroces nos faciens, non tarda eſt, ſed cito pede labitur ac præterfluit. Sic Od. 14. l. 2. *Eheu fugaces, Poſthume, Poſthume, Labuntur anni*. 10 Synecd. periph. juventutis. 11 Et ætas, id eſt, tempus addet puellæ Lalage florentes annos, quos tibi, viro jam ad ſenium vergenti, abſtulerit, id eſt illa matureſcet, tu vero ſeneſces. Horat. in Arte: *Multa ferunt anni venientes commoda ſecum, Multa recedentes adimunt*. 12 Lalage tua jam te maritum ſuum petet fronte inverecunda, id eſt, non pudebit eam maritum petere. 13 Et tibi vel a quocunque dilecta erit & amabitur, magis quam Pholoe & Chloris fœminæ pulcherrimæ. 14 Viros fugiens, ut inde plus ametur. *vel*, cujus gratia cito præteribit. 15 Lalage ſic ſplendens humeris albis, ut Luna puro & ſereno cęlo & nullis nubibus obducta reſplendet in mari tempore nocturno. 16 Puer formoſiſſimus Cnidius ex Cnidio inſula Veneri dicata. 17 Quem Gygen ſi inter puellas collocares, parva differentia deciperet peregrinos & advenas (quibus familiariter notus non eſt) quantumvis acutos & perſpicaces: nam ignoraretur ille ab hoſpitibus, qui eum aſpiciant, quia crinibus longis, effuſis & intonſis utitur (quos puellarum inſtar alit) facienque habet tam venuſtam & politam, ut ambigi ac dubitari poſſit, ſit-ne puer, an puella. Sic ſupra l. 1. Od. 7. *ambiguam Salamina* dixit. 18 De hac Metaph. dictum eſt in fine Od. 1. l. 1.

Mire

Mire 1 ſagaces falleret 2 hoſpites
Diſcrimen 3 obſcurum, ſolutis
Crinibus, ambiguoque vultu.

1 Perſpicaces & acutos, Metaph. a canibus venaticis, qui odoriſica vi narium ſubolfaciunt veſtigia, & indagant cubilia ferarum. 2 Synecd. ſpe. pro ignotiſſimis quibuſque hominibus. 3 Incertum, quod ægre internoſci queat: *vel*, faciens diſſimilitudinem ſexus valde exiguam, per Meton. eſſe. Idem Tropus eſt in *ambigue*.

Ode VI. Προσφωνητική.

Ad SEPTIMIM.

Optat habere ſuæ ſenectutis ſedem, Tibur & Tarentum, quorum laudat amœnitatem.

Dicolos Tetraſtrophos.

Septimi 1 Gades aditure mecum, &
2 Cantabrum indoctum 3 juga ferre noſtra, &
4 Barbaras Syrtes, 5 ubi Maura ſemper
Æſtuat unda:
Tibur 6 Argeo poſitum colono
7 Sit mea ſedes utinam ſenectæ!
8 Sit modus laſſo 9 maris, & viarum,
Militiæque!
10 Unde ſi Parcæ prohibent iniquæ,
Dulce, 11 pellitis ovibus Galeſi
Flumen, 12 & regnata petam Laconi

1 Septimi, eques Romane nobiliſſime, qui mecum petiturus es, ſi opus ſit, Gades, ultimam Hiſpaniæ inſulam, id eſt, loca longinqua; & procul a Roma diſſita. Synecd. ſpe. 2 Populum Hiſpaniæ ferociſſimum, qui nondum didicit Romano imperio obedire, ideſt, Cantabros. Synecd. plur. Sic fere loquitur Od. 1. l. 1. *indocilis pauperiem pati*. Devicti ſunt tandem Cantabri ab Agrippa Vide Florum. l. 4. c. 12. 3 Mandata. Metaph. ab intactis bobus. 4 Et mecum aditure Syrtes inhoſpitales in mari Mediterraneo verſus Africam. Vide Od. 22. l. 1. 5 Ubi Mauritanica aut Africana unda acceſſu vel receſſu maris ſemper ad littus alliditur. 6 Quod conditum a Tiburno Argivo, id eſt, Græco colono. Synecd. gen. 7 Exclamatio eſt per operationem, & Anaphora in *ſit*. 8 Utinam Tibur ſit mihi, navigationibus, itineribus, & militia defatigato, finis ac meta. 9 Laborum, quos ego tum mari tum terra pertuli. Alleg. e Meton. ſubjectorum. 10 A quo Tibure ſi Parcæ, id eſt, tres ſorores lanificæ (Erebi & Noctis filiæ) parum mihi propitiæ me prohibent, ut Tiburtinam regionem inhabitare non debeam. 11 Tum adibo Galeſum, Calabriæ fluvium juxta Tarentum, quod jucundum eſt ovibus Tarentinis, quæ aliis pellibus, præterquam ſuis, ſunt rectæ propter excellentem lanæ bonitatem, ne ſua vellera inquinentur ad tincturæ nocumentum. De Galeſo Virg. 5. Æn. *Qua niger humectat flaventia culta Galeſus*. 12 Et adhibo regna Tarentina, in quibus regnavit Phalantus Lacedæmonius, quo duce Lacedæmonii Apollinis oraculo templum condiderunt. Vide Juſtin. l. 3. Synecd. gen. *regnata Laconi* dixit, ut Od. 29. l. 3. *Quid Seres, & regnata Cyro Bactra parent*.

Rura Phalanto.

1 *Ille terrarum mihi præter omnes*
Angulus 2 *ridet, ubi non* 3 *Hymetto* 19
Mella decedunt, viridiſque certat
4 *Bacca Venafro:*
Ver ubi 5 *longum,* 6 *tepidaſque præbet*
7 *Jupiter* 8 *brumas: &* 9 *amicus Aulo*
10 *Fertili Baccho, minimum Falernis*
11 *Invidet uvis:* 20
12 *Ille te mecum locus, &* 13 *beatæ*
Poſtulant arces: 14 *ibi tu calentem*
15 *Debita ſparges lachryma favillam*
16 *Vatis amici.*

1 Ille Italiæ angulis præter omnes reliquas terrarum regiones mirum in modum mihi arridet, placet, γελᾷ, amœnus & gratus eſt. Sic Lucret. l. 1. *tibi* rident *æquora ponti.* 2 Metaph. ab homine, cujus proprium eſt ridere. 3 Ubi mella non dant locum, id eſt, ubi mella non ſunt deteriora melle ſuaviſſimo, quod colligunt apes in Hymetto, Atticæ monte, thymo, aliiſque herbis odoriferis abundante. Metaphora eſt: *decedere* enim, eſt locum ſuperiori, & honoratiori dare: ut Ep. 2. l. 2. *Ludere ſi recte neſcis*: decede *peritis*. Ut vero inter vina *Falerno*, ſic inter mella *Hymetto*, palma olim dabatur. 4 Et ubi oliva propter bonitatem contendit cum oliva, quæ oritur in Venafro, oppido in Campaniæ littore ſito: vel pro agro ei oppido vino Meton. Mat. pro oleo inde expreſſo ac effecto. *Certat Venafro* autem Græcorum more dixit: ut Od. 2. Epod. Certantem *& uvam* purpuræ: & Od. 3. l. 1. *nec timuit præcipitem Africum* Decertantem Aquilonibus. 5 Aſſiduum. Hyperbole. Sic Virg. Georg. 2. *Hic* ver aſſiduum, *atque alienis menſibus æſtas*; 6 Moderato frigore tolerabiles. 7 Aer. Eadem meton. quæ fuit Od. 1. l. 1. in *Jove*. 8 Hyemes. Synecd. part. 9 Et ubi Aulon, mons Tarento vicinus, vite fertili, quam producit, gratus & carus, non cedit, neque eſt deterior uvis Falerni, Campaniæ montis, quippe cum ipſis præſtantia facile par ſit, nec velut inferior opus habeat, ut illis, tanquam præſtantioribus invideat. Metaph. ab hominibus ad inanimata. 10 Vite, vino, cujus feracitate Aulon amicus eſt dominis, nempe ob commoda, quæ inde proveniunt. Mart. *Nobilis, & lanis, & Baccho fertilis Aulon, Dei pretioſa tibi vellera, vina mihi.* Meton. effic. Virg. 2. Georg. *denique apertos* Bacchus *amat colles.* 11 Metaph. ab animatis ad inanimata. 12 Ille Campaniæ amœniſſimus locus, ubi hæc omnia ſunt. Metaph. qua affectus & actus tribuitur rebus inanimatis: vel Meton. eſt ſubjectorum pro adjunctis civibus & præſidiariis. 13 Montes ſeu ſedes felices & fertiles (ob arcem illam Tarenti olim munitiſſimam: & alioqui loca omnia editiora *arces* vocant Poetæ) te mecum incolas poſſunt, id eſt, hic tecum vivere, & apud te mori cupio. 14 Ibi tu, o Septimi, conſperges & luctu convenienti perſequeris cinerem, ex recenti exuſtione adhuc calentem, Horatii amici tui, id eſt, ubi tu mihi mortuo juſta perſolves. 15 Convenienti, propter noſtram amicitiam: lugebantur autem mortui in ipſo funere, & cum ſepeliebatur corpus. 16 Synecd. gen. pro Poeta Horatio & amico.

Ode

Ode VII. Προσφωνητική.

Ad POMPEJUM VARUM.

Cui reditum gratulatur in patriam.

Tricolos Tetraſtrophos.

1 O *Sæpe mecum* 2 *tempus in* 3 *ultimum*
Deducte, 4 *Bruto militiæ duce*,
5 *Qui te* 6 *redonavit Quiritem*
7 *Diis patriis*, 8 *Italoque cœlo*,
Pompei, *meorum* 9 *prime ſodalium?*
Cum quo 10 *morantem ſæpe diem mero*
11 *Fregi*, 12 *coronatus nitentes*
Malobathro Syrio capillos.
Tecum 13 *Philippos*, *& celerem fugam*
14 *Senſi* 15 *relicta non bene parmula*,
16 *Cum fracta virtus*, 17 *& minaces*

1 Ordo eſt: O Pompei Vare, prime meorum ſodalium, ſæpe deducte mecum in ultimum tempus, id eſt, qui ſæpe una mecum deductus fuiſti in extremum vitæ finem & diem, id eſt, in periculum mortis. Exclamatio exultantis & valde gaudentis ſalvo reditu alterius. 2 Exitium & extremos caſus, quæ certo tempore hominibus accidunt. Meton. ſubj. 3 Supremum, quo morti proximos nos eſſe credimus. 4 Bruto Imperatore cum Caſſio. 5 Deorum ſc. vel quis Auguſti amicus te patria ejectum iterum fecit civem Romanum? 6 Reddidit & reſtituit. Sic Od.3. l.3. *& invisum Nepotem*, *Troica quem peperit ſacerdos*, *Marti* redonabo. 7 Penatibus Romanis, Diis tutelaribus. Synecd. gen. Sic Virg.2. Æn. Dii patrii *ſervate domum*: ut apud Græcos θεοὶ πάτριοι & πατρῷοι. Macrob. Sat. l.3. c.4. 8 Et Italæ regioni. Meton. adj. ſive circumſtantis aeris pro ſubj. 9 Qui meorum amicorum & commilitonum princeps & amiciſſimus es. 10 Tardum, longioremque ſolito mihi viſum. 11 Partem dici in vino epoto tranſegi. Vide Oden. 1. l. 1. 12 Habens capillos meos delibutos Malobathro, quod eſt unguentum Syrium pretioſiſſimum, quodque ex India, ubi naſcitur, Antiochiam Syriæ emporium, advehitur. Solebant autem elegantiores & lautiores homines capillum unguento perungere. 13 Atrox illud prælium ad Philippos, Macedoniæ urbem, ubi Caſſius & Brutus ſunt victi. Meton. ſubj. loci. 14 Vidi, & expertus ſum. 15 Scuto meo turpiter abjecto: turpe eſt enim militi haſtam clypeum-ve metu abjicere: quod qui faciunt, ῥιψάσπιδες appellantur. Notum illud de EPaminonda, tum denique ſibi avelli ſpiculum jubente, poſtquam ei percunctanti dictum eſt, clypeum eſſe ſalvum, ut etiam in vulneris dolore animo æquo cum laude moreretur. 16 Cum Bruti, ducis noſtri, potentia jam ad nihilum redacta eſſet. Meton. adj. 17 Et milites Bruti, pertinaciter victori reſiſtentes, turpiter, ceciderunt, occubuerunt. Solent enim, qui vulnera procumbunt, prono capite, dentes labris infigentes, mordicus terram appetere, & quidem ferociſſimi quique, ne dolore victi vocem aliquam edant indignam ſua exiſtimatione ac priore vita. Sic Virg. Æn. 11. *Procubuit moriens*, *& humum ſimul ore momordit*. ibid. *cruentam Mandit humum*. Ovid. Met.9. *& arenas ore momordit*.

1 Tur-

1 Turpe ſolum tetigere mento.
Sed 2 me per hoſtes 3 Mercurius celer
4 Denſo 5 paventem ſuſtulit 4 aere:
6 Te rurſus in bellum 7 reſorbens
Unda fretis tulit 8 æſtuoſis
Ergo 9 obligatam redde 10 Jovi dapem:
Longaque feſſum militia 11 latus
Depone 12 ſub lauru mea: nec
Parce 13 cadis tibi deſtinatis.
14 Oblivioſo levia Maſſico
Ciboria exple: funde capacibus
Unguenta de 15 conchis: 16 quis udo
Deproperare apio coronas,
Curat-ve myrto? 17 quem 18 Venus arbitrum
Dicet bibendi? 19 non ego ſanius
Bacchabor Edonis: 20 recepto
21 Dulce mihi furere eſt amico.

1 Terram cruore ſeu cadaveribus inquinatam ac fœdatam. 2 Horatium. 3 Deorum nuncius alatus. Hic Mercurio ſalutem ſuam acceptam fert, quod Philippenſi acie non perierit. 4 Nube quæ denſior eſt aër, circumdatum, ut Homer. κυανέῃ νεφέλῃ. Sic apud Homer. Iliad.3. Venus Paridem, nube tectum, e certamine eripit. Sic Iliad.5. Phageum Vulcanus. Sic Æneam Venus, eaque a Diomede vulnerata & fugiente, in ejus locum ſuccedens Phœbus. Synecd. gen. definitio pro ipſo definito. 5 Metu mortis pavidum e morte eripuit, & in poſterum Marti valedicere juſſit. 6 Pompejum Varum, ſimili fortuna ereptum. 7 Retrahens. Metaphora a Charybdi ducta, qua ſignificat, Pompejum cum impetu mentis & furore correptum ad Bruti partes eſſe reverſum. 8 Per freta æſtuoſa, id eſt, bella ferventia. 9 Ex voto promiſſam ac debitam ſacrificii adipem. Vult, ut voti reus votum ſolvat, ipſe ei cœnam adventitiam daturus, ut Numidæ dedit Od.36. l.1. 10 Liberatori. 11 Corpus tuum: latera namque corpus utrimque, ut validi muri, ſuffulciunt. Synecd. mem. 12 Sub meo patrocinio: nam laurus eſt incolumitatis, & cuſtodiæ ſymbolum. Meton. adj. 13 Vaſis vinariis ad tuum reditum reſervatis.

14 Imple ad ſummum, infunde, & ebibe expolita pocula capaciora, vino Campaniæ impleta, quod vinum liberius epotum oblivionem malorum omnium & curarum affert, vel per ſe, vel per ſomnum ſubſequentem. Meton. effe. 15 Vaſis unguentariis e conchis factis. 16 Quis curat celeriter & valde properando efficere ſeu nectere in convivarum gratiam ex apio, in humido loco nato, vel ex myrto, ſerta florea, ut illa in convivio adhibeamus? 17 Polyptoton. 18 Venereus talorum vel teſſerarum jactus fauſtiſſimus, qui ſenarium numerum ter inſignitum habeat, bibendi conviviique magiſtrum deſignabit aut dabit? Suet. in Aug. *talis enim jactis, ut quiſque canem, aut ſenionem miſerat, in ſingulos talos, ſingulos denarios in medium conferebat: quos tollebat univerſos, qui Venerem jecerat.* Meton effic. 19 Ego in hoc lætiſſimo noſtro convivio non temperantius bibendo inſaniam, quam Edoni, Thraciæ populi bibaciſſimi & furioſi. 20 Quippe te tanto amico præter omnem ſpem & exſpectationem recuperato. Sic Od.2. l.4. *O Sol Pulcher, o laudande, canam recepto Cæſare felix.* 21 Gratum mihi eſt furenter potare & bibere, atque ebrium diſcurrere & ſaltare.

Ode

Ode VIII. Προσφωνητική.

IN JULIAM BARINEN.

Non eſt cur Barinæ juranti credatur, cum nullas perjurorum det pœnas, ſed potius ex perjuriis pulchrior exoriatur.

Dicolos Tetraſtrophos.

ULla 1 *ſi juris tibi pejerati*
Pœna, Barine, nocuiſſet unquam:
2 *Dente ſi nigro fieres, vel uno*
Turpior 3 *ungui,*
4 *Crederem: ſed tu,* 5 *ſimul* 6 *obligaſti*
Perfidum votis 7 *caput,* 8 *enitescis*
Pulchrior multo, juvenumque prodis
Publica 9 *cura.*
10 *Expedit* 11 *matris cineres opertos*
Fallere, & tot 12 *taciturna noctis*
Signa cum cœlo, 13 *gelidoque Divos*
14 *Morte carentes.*

1 Si jurisjurandi abs te violati, id eſt, perjurii pœna a Diis, perjurii ultoribus, impoſita, unquam tibi nocuiſſet i., ſi tu perjura ullo tempore vel ſemel a Diis punita eſſes. Anaphora. 2 Si minima parte corporis fieres deformior. 3 Digiti. 4 Tum crederem tibi juranti, *vel*, crederem Deos eſſe vindices perjurii in rebus amatoriis. 5 Simulac, poſtquam: ut Od.4. l.1. *quo ſimul mearis*. 6 Per caput tum perjurum juraſti, exſecrationibus te obſtrinxiſti, id eſt, poſtquam æternis inferorum ſuppliciis te perfidia & fraude plenam conſecraſti, te amanti glorificaturum, neque fidem liberas tamen. Metaph. a corporibus, quæ proprie dicuntur obligari. 7 Vitam tuam. Metaph. ſubj. 8 Mox inde longe formoſior, quam ante perjurium, exſiſtis, & in publicum procedis a multis juvenibus unice amata, *vel*, cujus unius amore juvenes flagrant. 9 Efficiens juvenes ſollicitos, ut omnes illam cogitent & appetant. Meton. eſſe. 10 Utile eſt tibi ad formam, & lucrum captandum (ſi perjuria non puniantur) per matris tuæ defunctæ manes ſepultura tectos jurare, & juramentum non ſervare, nec ea, quæ illi promiſſa ſint, perſolvere. 11 Matrem mortuam. Virg. Æn.4. *Id cinerem, & manes credis curare ſepultos?* Natum ex veterum conſuetudine, qui mortuorum corpora cremabant, cinereſque in urnis conſervabant. Cic. Verr.3. *obſecravit per fratris ſui mortui cinerem*, &c. 12 Et per ſilentis noctis ſidera univerſo cœlo pejerare. Tale hoc Æneæ jusjurandum l.4. *Per ſidera juro, Per ſuperos, & ſi qua ſedes tellure ſub ima eſt.* Et l.9. *cœlum hoc, & conſcia ſidera teſtor*. Crebra hæc ſunt apud Poetas, *nocte ſilenti: ſilentia noctis*, Metaph. ab animatis, ad ſydera interdiu latentia ſplendore radiorum ſolarium. 13 Meton. eſſe. ut *pallida mors* Od. 4. l. 1. 14 Deos immortales, ἀθανάτυς. Nihil enim vulgatius, quam per illos jurare. Synecd. periphraſis.

1 Ridet hoc [inquam] Venus ipſa, rident
2 Simplices Nymphæ, 3 ferus & Cupido,
Semper 4 ardentes 5 acuens ſagittas
Cote 6 cruenta.
7 Adde, quod 8 pubes tibi creſcit omnis:
9 Servitus creſcit nova: 10 nec priores
Impia 11 tectum dominæ relinquunt,
12 Sæpe minati.
13 Te ſuis matres metuunt juvencis,
14 Te ſenes parcis 15 miſeræque nuper
Virgines nuptæ, tua ne retardet
16 Aura maritos.

1 Hujuſmodi amantium perjuria ipſa amorum mater Venus deridet ac pro nihilo habet. Tibul. *Perjura ridet amantum Jupiter*, & *ventos irrita ferre jubet*. Anaphora eſt cum Polyptoto. 2 Hoc mites & exorabiles, & ad dignoſcendum faciles Veneris comites, ſc. Jocus, Riſus, Fletus, pro levi reputant. 3 Et crudelis ille Veneris filius Cupido hoc ridet. 4 Amoris flamma. 5 In mortalium tormenta & miſeria. Metaph. a ſagitariis. 6 Cote aſperſa ſanguine ſagittarum, quæ in illa cote acuuntur, multis exitiali, propter cædes ex amore orientes, *vel*, quod immoderatus amor exitium amantis maturet. Meton. effe. 7 Adde, quod non ſolum formæ jacturam non paſſa formoſior perjura evadis, ſed inſuper omnis juventus Romana, aſſidue ad te confluens, perjurii tui, & doli meretricii ignara, tibi, augetur. 8 Meton. adj. ſigni pro re ſignificata, nempe juventute vel juvenibus. 9 Quod novi amatores accedunt, qui tibi ſerviunt. 10 Nec veteres amatores, in quos te ſævam & immitem, & perfidiam præbuiſti, domum tuam deſerunt. 11 Ædes tuas, lupanar. Synecd. part. 12 Quamvis ſæpe minati ſint, ſe tibi ſervire deſituros, atque a foribus tuis diſceſſuros, propter tuum perjurium: ut Phædria apud Ter. in Eun. *Excluſit: te vocas: redeam? non, ſi me obſecres*. Et de ſe Tabullus ait: *Juravi quoties rediturum ad limina nunquam? Cum bene juravi, pes tamen ipſe redit*. 13 Matres filiis ſuis adoleſcentulis metuunt, ne illis exitio ſis, atque à te corrumpantur. 14 Senes frugales etiam te metuunt, ne dilapidetur patrimonium liberis ſuis relictum. 15 Te metuunt virgines, quæ minus formoſæ ſunt & amabiles, juvenibus nuper in matrimonium collocatæ, ne tua populari aura, & publicus favor raræ tuæ pulchritudinis & venuſtatis atque blanditiarum illorum maritos, in tui amore occupatos, detineat, illoſque in ſe amandis tardiores & ſegniores reddat. 16 Venuſtas & nitor tuus. Translatio a ventis, qui navem, quo lubet, impellunt, vel ab aeris ſerenitate.

Ode IX. Παραινετική.

Ad VALGIUM.

Ut tandem aliquando mortem pueri ſui Myſtæ deflere deſinat.

Tricolos Tetraſtrophos.

1 *NOn ſemper imbres nubibus hiſpidos*
Manant in agros, aut 2 *mare Caſpium*
Vexant 3 *inæquales procellæ*
4 *Uſque: nec* 5 *Armeniis in oris,*
Amice Valgi, 6 *ſtat glacies* 7 *iners*
8 *Menſes per omnes:* 9 *aut Aquilonibus*
Querceta Gargani 10 *laborant,*
11 *Et foliis* 12 *viduantur* 13 *orni.*
14 *Tu ſemper urges flebilibus modis*
Myſten ademptum: 15 *nec tibi Veſpero*
16 *Surgente* 17 *decedunt amores,*

1 Denſæ pluviæ, amice Valgi, in agros aſperos & ſenticoſos, & propter hyemem deformem, e nubibus non ſemper decidunt & deſtillant, id eſt, non ſemper eſt hyems. Quo argumento & ordine naturæ vult monere Valgium, non ſemper eſſe dolendum. 2 Mare quod eſt in Scythia. 3 Procellæ tempeſtuoſæ, quæ mare (quod ſua natura tranquillum, atque æquale & planum eſt, unde & *æquor* appellatur) inæquale reddunt, agitant & verſant. Meton. eff. 4 Semper. 5 In Aſiæ Borealis partibus *Armenia* enim regio eſt in Aſia, inter Taurum, & Caucaſum montes ſita. 6 Concreta rigeſcit. 7 Quæ fluvios & agros efficit pigros atque otioſos: illos ad navigationem ineptos; hos ſteriles & incultos. Meton. eff. 8 Totius anni. 9 Aut Gargani, montis Apuliæ, loca quercubus conſita non ſemper Septentrionalibus ventis concutiuntur & agitantur. Virg. 11. Æn. *ille urbem Argyripam, patriæ cognomine gentis, Victor* Gargani *condebat Japygis agris*. 10 Metaph. ab animatis ad inanimata. Vide Od. 4. l. 1. 11 Nec fraxini ſylveſtres ſuis frondibus hyemali tempore ſemper ſpoliantur ac nudantur. 12 Metaph. a conjugibus, cum alter altero orbatur. Sic Virg. *urbem viduare civibus*. 13 Vide Od. 10. l. 1. Supra Od. 9. l. 1. *Nec veteres agitantur orni*. 14 Tu contra ſine ulla intermiſſione Myſten: puerum tuum, a te in delitiis habitum, verſibus ad luctum & fletus provocandos accommodatis ſeu carminibus Elegiacis inſequeris, illumque requieſcere non ſinis, ſed illum mortuum continuo deploras. Cic. Tuſc. Quæſt. 1. *Hæc cum preſſis & flebilibus modis, qui totis theatris myſtitiam inferant, concinuntur*, &c. Ut vero *urgere opus* dicimus, pro aſſidue eſſe in opere: ſic dictum hoc loco ab Horatio, tu Myſten mortuum aſſidue deploras. 15 Nec mane, nec veſperi Myſtæ amor te deſerit. Sic Virg. Georg. 4. *Te dulcis conjux, te ſolo in littore ſecum, Te veniente die, te decedente canebat*. Eſt *Veſper* ſtella Veneris, ante Solem occidentem ſubſequens, dicitur *Veſper*; orientem vero antegrediens, appellatur *Lucifer*. 16 Poſt occaſum Solis apparente. 17 Verſus quibus amores & delitias tuas; quas cum Puero exercebas, tibi imminuuntur.

Nec

1 Nec rapidum fugiente Solem.
2 At non 3 ter ævo functus 4 amabilem
Ploravit omnes Antilochum 5 ſenex
Annos: nec 6 impubem 7 parentes
Troilon, aut Phrygiæ 8 ſorores
Flevere ſemper: 9 deſine mollium
Tandem querelarum, & 10 potius nova
Cantemus Auguſti 11 tropæa
Cæſaris, 12 & rigidum Niphaten,
13 Medumque flumen, gentibus additum
Victis, 14 minores volvere vertices,
15 Intraque præſcriptum Gelonos
Exiguis equitare campis.

1 Nec eodem Veſpero Solem, inenarrabili curſus velocitate concitatum, fugiente, & ante Solis ortum illuceſcente. Anaphora. 2 At vero ſapientiſſimus & eloquentiſſimus ille Pyli Rex, qui tertiam ætatem hominum vixit, id eſt, nonaginta annos (*ætatis* enim nomine triginta anni intelliguntur) per omnes vitæ ſuæ annos Antilochum filium ſuum, ſibi in extrema ſenectute ex Eurydice natum, cæſum in prælio a Memnone, non luxit & deploravit, ſed lachrymarum aliquando finem fecit. 3 Cic. in Catone Majore: *Vidiſtis-ne, ut apud Homerum ſæpiſſime Neſtor de virtutibus ſuis prædicet? tertiam enim jam ætatem hominum vivebat*, &c. 4 Carum, ἀγαπητὸν, quippe qui patri Neſtori jam ſaucio, in acie periclitanti, adverſus Memnonem, Auroræ filium, ſuccurrens, ipſe pro patre occubuerit. 5 Neſtor, Synecd. gen. 6 Ætate inferiorem, imberbem Troilum, Priami filium, qui puer adhuc & impar cum Achille congreſſus fuerat, & ab eodem occiſus: de quo Virg. 1. Æn. *Infelix puer, atque impar congreſſus, Achilli*. 7 Priamus & Hecuba. Synecd. 8 Aut Troili ſorores, Polyxena, Caſſandra, Ilione, Lycaſte, Heſiona, Creuſa, & reliquæ ſemper defleverunt. Synecd. gen. 9 Quin tu tandem virum minime decentes ac muliebres nænias relinque & omitte, illiſque finem pone, Græcorum more ponit Genitivum: illi enim cum verbo λῆγω, id eſt, *deſine*, Genitivum jungunt. 10 Epanorthoſis. 11 Victorias, res præclare geſtas jucundiſſimis verſibus cantemus: eſt enim *tropæa* victoriæ ſignum ac monumentum ſeu columna marmorea a victore erecta, eo in loco, ubi hoſtes in fugam convertit: a τρέπω, id eſt, *converſione*, dictum. 12 Et cantemus frigidum & nive horridum Niphaten, Armeniæ montem. Bene *rigidum*; quod ipſa nominis ratio oſtendit: a *nivis* enim *defluxu* dictus *Niphates*. 13 Et cantemus Euphratem, Mediæ fluvium, vicinum & adjacentem gentibus ſuis, ſc. Armenis, Parthis, & aliis a Cæſare victis. 14 Minus tumide fluere, minores aquarum globos jam volvere: nam ſentientes ſe cum Armeniis & Medis eſſe devictos, anguſtius fluunt propter acceptæ cladis dolorem. 15 Et cantemus hoc ſc. Gelonos, Scythiæ Europeæ populos, jam ab Auguſto devictos, intra exiguos terminos, ab Auguſto præſcriptos, equitare, id eſt, regionis ſuæ terminos non egredi & vagari, ubi libuiſſet.

Ode X. Προσδκτικί.

Ad LICINIUM.

Mediocritas in utraque fortuna eſt ferenda, & animi æquabilitas.

Tricolos Tetraſtrophos.

1 R*Ectius vives, Licini*, 2 *neque altum*
3 *Semper urgendo: neque, dum procellas*
4 *Cautus horreſcis, nimium premendo*
5 *Litus iniquum*,
6 *Auream quiſquis mediocritatem*
Diligit, 7 *tutus caret* 8 *obſoleti*
Sordibus 9 *tecti*, 10 *caret* 11 *invidenda*
12 *Sobrius aula*.
13 *Sæpius ventis agitatur ingens*
14 *Pinus*, *&* *celſa* 15 *graviore caſu*
Decidunt 14 *turres*, 16 *feriuntque ſummos*
Fulmina 14 *montes*.

1 Tranquilius ac commodius vitæ tuæ curſum perages. 2 Neque ſemper alta & ſublimia perſequendo atque appetendo. 3 Semper perſequendo profundum mare, in alto mari aſſidue navigando. Alleg. e continuatis Metaph. a nautis. Unde Od. 14. l. 1. Od. 17. Epod. Urget *diem nox*, *&* *dies noctem*. 4 Prudens reformidas ac pertimeſcis procellas in mari ſævientes, id eſt, pericula magnorum honorum. 5 Litus curvum & flexuoſum, *vel*, nautis, propter vada & ſaxa periculoſum ac formidabile, nimium tangendo, ſed medium curſum tenendo, id eſt, humillima quæque amplexando, unde neque honor, neque res acquiratur. 6 Omnibus rebus humanis præferendam, pulchram, pretioſam, χρυσῆν. Metaph. a præſtantiſſimo metallorum, cui non cedit pretio mediocritas. 7 Securus. 8 Antiquæ alicujus humilis caſæ ſeu domicilii immunditiis, ſitu ac ſqualore caret, id eſt, ille a contempta humilitate ſecurus, nec in imo vitæ ſtatu victitat. 9 Synecd. mem. 10 Anaph. 11 Idem quoque tanquam temperans ac ſapiens, caret magnis & ſplendide in altum exſtructis ædificiis, propter magnificentiam invidiæ obnoxiis. Sic Od. 1. l. 3. *poſtes invidendos* dicit nimis ſumptuoſos. 12 Metaph. ab eſculentis & poculentis. 13 Procera aliqua pinus, quæ in miram altitudinem exereſcit, multo frequentius a ventis concutitur, quam mediocres & humiles arbores. 14 Alleg, eſt e multis Synecd. ſpe. pro altiſſimis quibuſque rebus, id eſt, ampliſſimis honoribus. 15 Graviore lapſu ex alto ruunt & labuntur, quam mediocris altitudinis tecta. Hinc illud Claudiani: *tolluntur in altum*, *Ut lapſu graviore ruant*. 16 Concutiunt altiſſimos montes, non humiliores colles. Ita omnes res excelſæ periculis & ruinis majoribus ſubjectæ ſunt: ſatiuſque eſt non nimis alta petere & aſcendere, ne nimis alte deſcendere vel labi cogamur.

1 *Speras*

1 Sperat infeſtis, metuit ſecundis
Alteram ſortem bene præparatum
2 Pectus : 3 informes hyemes 4 reducit
Juppiter : idem
5 Summovet : non 6 ſi male nunc, & 7 olim
Sic erit : 8 quondam cithara tacentem
Suſcitat Muſam, 9 neque ſemper arcum
Tendit Apollo.
10 Rebus anguſtis animoſus atque
Fortis appare : ſapienter 11 idem
12 Contrahes vento nimium ſecundo
Turgida vela.

1 Pectus bene præparatum, id eſt, animus viri fortis & ſapientis, vel homo ſapiens & fortis ad omnes fortunæ inſultus ac viciſſitudines probe inſtructus, in rebus adverſis & ex animi ſententia non ſuccedentibus animum non abjicit, verum fortunam bonam ac meliorem ſperat, in rebus ſecundis animos non attollit, ſed alteram ſortem, id eſt, fortunam malam ſive adverſam reformidat. 5 Synecd. part. pro toto homine. 6 Inamœnas, aſſiduis imbribus terram deformantes. Meton. effe. Virg. Georg. 3. *Sed jacet aggeribus niveis informis, & alto Terra gelu.* 4 Poſt læta illa veris & æſtatis tempora. 5 Abducit illas, grataque viciſſitudine cum jucundiſſimo veris tempore permutat : eodem modo adverſa & proſpera ſibi invicem ſuccedunt. Od. 16. l. 2. *Non enim gazæ, neque conſularis* Summovet *lictor miſeros tumultus Mentis.* 6 Sc. *ſe res habent.* 7 Futuro tempore, poſthac : ut Sat. 5. l. 2. *Magna, minor-ve foro ſi res certabitur* olim. 8 Apollo non eſt ſemper auſterus, ſed quondam, id eſt, interdum, Muſam ſuam, aliquandiu intermiſſam, hilariore cithara invitat. 9 Neque ſemper iratus eſt, ſed telo condito in pharetra lenis eſt. 10 In rebus adverſis, fortis eſto, animoque plenus, nec meliora deſpera : in ſecundis humilis eſto, & animum contrahe, neque inſoleſce. 11 Quiſquis es. 12 Minora reddes vela navis vento nimium proſpero & ſecundo inflata, id eſt, tu rebus ſecundis non intumeſces, ne illis in vitæ & felicitatis naufragia deturberis. Alleg. a nautis, qui vela contrahunt vento procelloſo.

Ode XI. Συμβυλευτική.

Ad Q. HIRPINUM.

Omiſſis curis, vivendum eſt hilariter.

Dicolos Tetraſtrophos.

1 QUid 2 bellicoſus Cantaber, & 3 Scythes,
Hirpine Quinti, 4 cogitet, Adria

1 Ordo eſt : Q. Hirpine, ne remittas quærere, quid bellicoſus Cantaber, & quid Scythes, diviſus objecto Adria, cogitet. 2 Populus Hiſpaniæ armis promptus. Vide ſupra Od. 6. 3 Errans ac profugus Septentrionalis populus. Vide Od. 35. l. 1. 4 Contra nos Romanos moliatur.

1 Diviſus objecto, 2 remittas
Quærere: 3 nec trepides in uſum
Poſcentis ævi pauca: 4 fugit retro
5 Levis juventus, & 6 decor, 7 arida
Pellente laſcivos amores
8 Canitie, 9 facilemque ſomnum.
Non ſemper idem floribus eſt 10 honos
Vernis, 11 neque 12 uno Luna 13 rubens nitet
14 Vultu: 15 quid æternis 16 minorem
Conſiliis animum fatigas?
17 Cur non ſub alta vel platano, vel hac
Pinu 18 jacentes ſic temere, & 19 roſa
Canos 20 odorati capillos,
21 Dum licet, 22 Aſſyriaque nardo,
Potamus uncti? 23 diſſipat 24 Evius
25 Curas edaces: 26 quis puer ocius

1 Qui mari Adriatico interfuſo a nobis Romanis ſejunctus eſt. 2 Omitte ac noli ſollicite inveſtigare. 3 Nec ſollicitus & anxius ſis, ne quid tibi deſit in uſum ævi, id eſt, vitæ tuæ, quæ pauca poſcit ſive paucis eſt contenta, quia vita brevis eſt. Tale eſt illud Od. 29. l. 3. *Ridetque, ſi mortalis ultra Fas trepidat.* 4 Velox illa juvenilis ætas opinione citius præterit & tandem ſeneſcit. 5 Al. *lævis*, ideſt, imberbis; ut de Arte Poet. *Imberbis juvenis tandem cuſtode remoto Gaudet equis.* 6 Et forma ſive pulchritudo celeriter evaneſcit. 7 Sicca ſenectute abigente & auferente juveniles amores. 8 Senectute. Sic Od. 9. l. 1. *Donec virenti* canities *abeſt Moroſa.* 9 In juvenili ætate promptum ſomnum removente, ſeneſque inſomniis ac vigiliis ſummopere vexat. 10 Pulchritudo, color ac venuſtas ſua Metaph. ab hominibus. 11 Nam (ut eſt Od. 18. l. 2.) *Truditur dies die, Novæque pergunt interire Lunæ.* 12 Uno & eodem. 13 Reſplendens nitet, id eſt, non ſemper plena luce conſpicua eſt, ſed paulatim decreſcit, donec tota tandem evaneſcat: eodem modo juvenilis ille ætatis flos & venuſtas cito defluit & perit. 14 Metaph. ab animatis ad inanimata. Vultus enim eſt animi imago, & index mentis & voluntatis, quibus proprie non ſunt pradi.a corpora cœleſtia. 15 Quid animum tuum, qui inferior eſt quam æterna Dei conſilia ac providentia (cujus ſolius eſt res futuras gubernare) delaſſas ac vexas? 16 Imbecilliorem quam ut æternum aliquid ſtatuere poſſit, 17 Ordo eſt: Cur non potamus uncti, dum licet, jacentes ſic temere vel ſub hac pinu? 18 In umbra confuſe & ſine ordine, ſine ullis ceremoniis, ut caſus tulerit, ὡς ἄν τέχῃ, nulla habita perſonarum ratione, vel qualemcunque ſedem vel locum ex tempore præbebit humus, ſecuri jacentes. 19 Duplex Meton. mat. pro ſucco & aqua roſacea, & unguento nardino inde expreſſo & facto. 20 Habentes capillos noſtros, canis & candidis floribus reſplendente, odoratos roſæ ſucco, *vel*, ſerto aliquo ex roſa compacto. 21 Per hanc florentem juvenilem ætatem. Sic ſupra Od. 3. *Dum res, & ætas, & ſororum Fila trium patiuntur atra.* 22 Unguento nardino ex Syria advecto. 23 Nam lætitiæ ille dator Bacchus, curas cor hominis augentes & conſumentes, diſcutit & diſſolvit. 24 Vinum. Meton. effic. 25 Heſiod. γηροκόρυς μελεδῶνας. 26 Quia ſervus refrigerabit ſeu temperabit ocius nobis potantibus pocula calidiſſimi vini Falerni hac aqua leni fluxu præterfluente vel parce ac leviter infuſa, id eſt, aqua fluviatili diluta, ne in ebrietatem incidatur? Loquitur autem Poeta, quaſi jam ſit in convivio.

Reſtinguet ardentis Falerni
Pocula 1 *prætereunte lympha?*
2 *Quis devium* 3 *ſcortum eliciet domo*
Lyden? 4 *eburna, dic age,* 5 *cum lyra*
Maturet, 6 *in comptum* 7 *Lacænæ*
More comam religata nodum.

1 Sic Tibul. l. 1. El. 1. *Sed canis æſtivos ortus vitare ſub umbra Arboris, ad rivos prætereuntis aquæ.* Horat. Od. 7. l. 4. *Mutat terra vices, & decreſcentia ripas Flumina* prætereunt. 2 Quis precibus blanditiiſque evocabit ad non e domo ſua Lydem meretricem, cujus ædes a publica via remotæ ſunt, & ita minus vulgarem, minuſque omnium libidini expoſitam. *De via* enim vocantur ea, quæ viam non habent, τὰ ἄνοδα, difficilia & ardua Od. 25 l. 3. *ut mihi devio Ripas, & vacuum nemus Mirari libet.* 3 Metaph. a craſſa & dura pelle animalis, quæ ut ſequax ſit & flexibilis, ſubigitur & teritur: ſic meretrix tradit ſe permolendam, ut loquitur Sat. 2. l. 1. & conterendam, ut Plautus. 4 O puer age, dic Lydæ, ut feſtinet ad nos venire cum eburnea ſua lyra, idque non nimis ornata, ne nobis in mora ſit, tantum habens comam ſuam religatam & compoſitam in nodum comptum ſive ornatum more Lacænæ, id eſt, pexum tantum & negligenter compoſitum more virginis Spartanæ. Feſtinantes enim mulieres pexum tantum capillum in nodum colligere conſueverunt. 5 Erat enim fidicina. 6 Al. *incomptum.* Al. *incomptam* & *nodo.* 7 Lacænarum puellarum synecd. ſpe.

Ode XII. Προτρεπτική.

Ad MÆCENATEM.

Res graves & tragicæ carmini lyrico non conveniunt: ſoluta autem oratione res geſtas Auguſti Mæcenas ipſe melius perſcribet: Horatius præter Lycymniæ formam, & res amatorias, nihil canet.

Dicolos Tetraſtrophos.

1 NOlis 2 *longa* 3 *fera bella* 4 *Numantiæ.*
Nec 5 *durum* 6 *Hannibalem, nec* 7 *Siculum mare.*
8 *Pœno purpureum ſanguine, mollibus*

1 O Mæcenas, ne cupias, ne jubeas. Tale fere argumentum eſt Od. 6. l. 1. *Scriberis Vario fortis, & hoſtium Victor Mæonii carminis alite,* &c. ſignificat, res graviores & bellicas verſibus lyricis non convenire. 2 Diuturna, quæ integris quatuordecim annis durarunt. 3 Bellicoſæ. 4 Quam poſt bellum, 14. annos inter Romanos & Carthaginenſes geſtum, Scipio Africanus funditus delevit. Cic. Offic. 1. *Majores noſtri Carthaginem Numantiamque funditus ſuſtulerunt,* &c. 5 Fortem & laborum patientem. Al. *dirum,* id eſt, crudelem: ut infra Od. 6. l. 3. *Annibalemque dirum* dixit. In *nec* eſt Anaphora. 6 Carthaginenſium ducem. 7 Mare Sicilienſe. 8 Quod Carthaginenſium clade, & Africano cruore, in mare profuſo, purpureo colore tinctum fuit. Cn. Duilius Conſul in mari Siculo primus omnium Carthaginenſes prælio navali ſuperavit, captis navibus 31. menſis 13. tribus hominum millibus cæſis, captis 7000. Liv. l. 17.

1 Aptari citharæ modis:
2 Nec ſævos Lapithas, 3 & nimium mero
Hylæum, 4 domitoſque Herculea manu
5 Telluris juvenes, 6 unde periculum
Fulgens contremuit 7 domus
Saturni veteris: 8 tuque 9 pedeſtribus
10 Dices hiſtoriis 11 prælia Cæſaris
Mæcenas 12 melius, 13 ductaque per vias
14 Regum colla 15 minantium.
16 Me dulces 17 dominæ Muſa Lycymniæ
Cantus, me voluit dicere 18 lucidum
Fulgentes oculos, & 19 bene mutuis
Fidum pectus amoribus:
20 Quam nec ferre pedem dedecuit choris.
21 Nec certare joco, 22 nec dare brachia
Ludentem nitidis virginibus, 23 ſacro

1 Cum amatoriis verſibus lyricis a me conjungi & decantari. Metaph. ab ædificantibus, qui lapides lapidibus imponunt & annectunt apte ac decenter. 2 Nec infeſtos illos Theſſaliæ heroas in debellandis Centauris, qui in Pirithoi nuptiis Hippodamiam ſponſam rapere tentarunt, & ab Hercule, Theſeo, Pirithoo, & aliis Lapithis profligati ſunt. 3 Et Hylæum, unum e Centauris, ex nimio meri potu intemperantem, alteriuſque ſponſæ vim allaturum. 4 Herculis robore & ſubſidio ſuperatos. 5 Gigantes, terræ filios, e tellure genitos, γηγενεῖς, Jovi & cœlo bellum inferentes, id eſt, ne velis a me decantari Gigantomachiam. Notandum eſt, cum ſignificare volunt ſcriptores aliquem obſcuro loco eſſe natum, *Terræ filium* appellare ſolere. Cic. epiſt. ad Trebat. *Cn. Octavius tuus familiaris, ſummo genere natus, terræ filius, is me, quia ſcit tuum familiarem eſſe, crebro ad cœnam invitat: adhuc non potuit perducere.* 6 A quibus cœlum fulgens timuit & exhorruit periculum ſibi futurum. 7 Cœlum. Synecd. ac præterea Meton. ſubj. pro Diis ſuperis, qui metuerunt periculum ſibi fore a Gigantibus. 8 Tanquam doctiſſimus hiſtoricus. 9 Soluta & proſa oratione ſcriptis, quæ conſtat pedibus, ſed non certa lege ſcriptis: ſic Græci, πέζον λόγον nominant. 10 Deſcribes. 11 Bella Cæſaris Auguſti. 12 Rectius, quam quæ a me carminibus requiris. 13 Per plateas urbis Romæ in triumphum deducta. 14 Quos Cæſar ſubjugaverat. 15 Hoſtilium, qui catenati etiam adhuc minari videbantur: quod triumphantis auget gloriam, qui tam feroces ſubegerit. 16 Humilis mea & lyrica Muſa voluit me Horatium carmine celebrare dominæ tuæ lætos & jucundos amatorios cantus. 17 Amicæ tuæ. Solebant enim amantes, amicas ſuas, *dominas* appellare. Tibul. el. 5. l. 1. *Sæpe aliam tenui: ſed jam cum gaudia adirem, Admonuit* dominæ, *deſeruitque Venus*. Idem nomen & uxoribus tribuebant. Ovid. Triſt. l. 3. el. 3. *Nuntiet huc aliquis* dominam *veniſſe, reſurgam*. Virg. 6. Æn. *Hi* dominam *Ditis thalamo deducere adorti*. 18 Oculos ejus lucide reſplendentes ac dulce ridentes. Sic Od. 22. l. 1. Dulce ridentem *Lalagen amabo*, Dulce loquentem. 19 Et pectus te amantem valde fideliter redamans. 20 Quam Lycymniam non dedecuit, ſed decoravit inferre pedem in puellarum ſaltationes, id eſt, ſaltare. 21 Nec facetis dictis certare, vel jocoſe geſticulari. 22 Quam non dedecuit brachia manuſque porrigere pulchris virginibus inter ludendum & ſaltandum. 23 Die feſto Dianæ, qui a virginibus colitur.

Dianæ

Dianæ celebris die.

1 *Num tu, quæ 2 tenuit dives 2 Achæmenes,*
3 *Aut pinguis Phrygiæ 4 Mygdonias opes,*
5 *Permutare velis crine Lycymniæ?*
6 *Plenas aut Arabum domos?*
Dum 7 fragrantia 8 detorquet ad 9 oſcula
Cervicem, 10 aut facili ſævitia negat,
Quæ poſcente magis gaudeat eripi,
11 *Interdum rape.e occupet?*

1 Ordo eſt: Nunquid tu velis permutare crine Lycymniæ regna vel bona, quæ dives Achæmenes tenuit, aut Mygdonias opes pinguis Phrygiæ? 2 Perſarum rex poſſedit: unde Perſæ, *Achæmeneii* dicti. 3 Aut opulentæ & fertilis Phrygiæ opes, dictas *Mygdonias* a *Mygdone*, Phrygiæ rege. *Mygdones* Macedoniæ populi Thraciam verſus, inde in Aſiam profecti, partem magnæ Phrygiæ occuparunt, quam a patriæ nomine *Mygdoniam* appellarunt. 4 Ingentes ac magnificas opes. Synecd. ſpe. 5 Pro crine Lycymniæ, amicæ tuæ, redimere? 6 Auro, argento, opibus, aromatibus refertas. Synecd. ſpe. Q. d. tu non potes regum opes pluris facere, quam Lycymniæ amorem. 7 Nectareo odore bene olentia. Al. *flagrantia*, id eſt, ardentia. Metaph. ab odoribus mellitis. 8 Avertit, inclinat, ut tibi gratificetur. 9 Tua. 10 Aut dum ficta ſive ſimulata reluctatione, id eſt, facili ac levi difficultate, ut deſiderium amantis magis accendat, recuſat illa oſcula, quæ magis gaudeat ſibi eripi, quam tu, qui illa eripere poſcis & deſideras. Oſtendit autem artem aſtumque puellarum, quæ ſæpe diſſimulant id ſe cupere, quod vehementer exoptant. 11 Quæ aliquando oſcula illa ipſa, ſi tardior ſis, tibi eripere præveniat & antevertat, atque prior oſculetur, ut iraſcenti amatori ſatisfaciat.

Ode XIII. Μιμητική.

In arborem, cujus caſu repentino in agro Sabino pæne oppreſſus fuerat.

Nunquam homini ſatis certum & exploratum eſt, quid cavere debeat. Sapphonis & Alcæi laudes.

Tricolos Tetraſtrophos.

1 I*Lle & 2 nefaſto 3 te poſuit die,*

1 O arbos, ille, quicunque primnm produxit te, poſuit te & nefaſto die, & manu ſacrilega, &c. Polyptoton eſt in *ille* & *illum*. 2 In agro meo ſtatuit te infauſto & abominabili die, *ἀποφράδι ἡμέρᾳ*. Vide Macrob. l. 1. c. 16. Dies nefaſtus infelix habebatur: quin nec eo die lege agere licebat: quod declarat Ovid. 1. Faſt. *Ille n faſtus erit, per quem tria verba ſilentur.* Trja illa verba ſunt, *do*, *dico*, *addico*, quæ ſunt Prætoris: ejus enim eſt dicendi poteſtatem dare: jus dicere: rem, de qua controverſia eſt, addicere, aut poſſeſſionem alteri ex litigatoribus dare. 3 Epiſtrophe.

Quicunque primum, & 1 ſacrilega manu
2 Produxit arbos, 3. in nepotum
Perniciem, 4 opprobriumque 5 pagi.
6 Illum & 7 parentis 8 crediderim ſui
Fregiſſe 9 cervicem, & 10 penetralia
Sparſiſſe nocturno cruore
Hoſpitis: ille venena 11 Colchica,
12 Et quicquid uſquam concipitur nefas,
13 Tractavit, agro qui 14 ſtatuit meo
Te 15 triſte lignum, te 16 caducum
In 17 domini caput 18 immerentis.
Quid quiſque 19 vitet, nunquam homini ſatis
20 Cautum eſt in horas: 21 navita 22 Boſporum
21 Pœnus perhorreſcit, 23 neque ultra
Cœca timet aliunde fata.

1 Scelerata & impia, quam Deorum ſacris aliquando admolitus fuit. 2 Plantavit, protulit te e terra ſatione & cultura. 3 In exitium poſterorum, ut ſc. aut ego, aut alius quiſpiam illa opprimeretur. 4 Et in totius vici & regionis ignominiam, ſi ager meus mea domini ſui morte infamis redditus fuiſſet. 5 Incolarum iſtius pagi. Meton. ſubj. 6 Plantatorem. 7 Patris matriſque. 8 Credere poſſim. 9 Collum aut guttur. 10 Et in intima parte domus ſuæ noctu hoſpitem interfeciſſe. Interiorem partem domus ſuæ, in quam fraudolenter hoſpitem recepit, hoſpitis ſanguine & cæde nocturno tempore contaminaſſe; id eſt, noctu hoſpitem in intima ædium parte interfeciſſe. 11 Præſentiſſima, potentiſſima, qualia in Colchide, Scythiæ regione, Medea, Æetæ filia, aliæque ejus regionis veneficæ mulieres miſcuerunt. Synecd. ſpe. Od. 17. Epod. *Cales venenis officina Colchicis*. Nota, tertiam ſyllabam nominis *Colchica*, pertinere ad principium verſus ſequentis: eſt enim hic verſus Hypermeter. 12 Et quicquid uſquam mali & ſceleris ab ullo homine ſcelerato animo conficitur. 13 In hominum perniciem exercuit, molitus eſt. 14 Quicunque ille eſt, qui in agro meo collocavit te infelix, ſceleratum & abominandum lignum. 15 Efficiens triſtem. Meton. effe. 16 Te lignum in meum caput domini tui Horatii inſontis procumbens & lapſurum. Vocamus *caducum*, quod caſum minatur, ruinoſum: ſed hic dicitur *caducum*, quod jam cecidit: ut *caducum fulmen*, jam immiſſum. *Glans* quoque *caduca*, cum ex arbore cecidit, 17 Horatii poſſeſſoris loci. Syn. gen. 18 Nihil mali meriti, quamobrem in caput meum incideres. Od. 6. Epod. *immerentes hoſpites*. 19 Fugiat. 20 Proſpectum eſt, nulli mortalium ſatis exploratum eſt per ſingulas horas & ſingula vitæ tempora, i. nemo tam caute vitæ ſuæ ſubductam rationem tenet, quin improviſo mortis genere, tunc, cum nihil minus cogitat, exſtinguatur. Arboris caſum in pulcherrime ſententiæ occaſionem arripit. 21 Nauta Africanus, i. quivis nauta. Synecd. ſpe. Id eſt, Pœni olim gentes omnes navigandi ad remotiſſimas terras gloria ſuperarunt: imprimis Hanno ille Carthaginienſium dux. 22 Id eſt, quodlibet mare. *Boſporus* eſt Ponti fretum, propter anguſtias valde periculoſum, per quod Jupiter, in taurum mutatus, Europam vexiſſe dicitur, illique ſuo tranſitu nomen dediſſe: unde Lambinus legit *Boſporum*, quod Græci *βόσπορον* dicunt a *βοῦς*, *bos*, & *πόρος* *tranſitus*, quaſi *bovis tranſitus*. 23 Neque ulterius ex aliis locis, quam a Boſporo, fata ſua occulta & incognita, mortiſque genus improviſum, cujus cauſa ignoratur, metuit.

1 Miles ſagittas, & celerem fugam
Parthi: 2 catenas Parthus, 3 & Italum
Robur: ſed 4 improviſa lethi
Vis rapuit, rapietque 5 gentes.
6 Quam pene 7 furvæ regna Proſerpinæ,
Et 8 judicantem vidimus 9 Æacum,
10 Sedeſque 11 deſcriptas piorum, &
12 Æoliis fidibus querentem
Sappho puellis de popularibus:
13 Et te 14 ſonantem 15 plenius 16 aureo,
17 Alcae, plectro dura 18 navis,
Dura 19 fugæ mala, dura 20 belli.

1 Miles Romanus perhorreſcit ſive timet venenatas & mortiferas Parthi ſagittas, quas, dum in celerem fugam ſeſe conjecit, in hoſtes, tanquam victores inſequentes, retorquet, a quibus ſe interfectum iri timet. Parthi enim fugientes pugnant, ut Od.19. l.1. *& verſis animoſum equis Parthum dicere*. 2 Catenas Italorum ſive Romanorum timet, ne aliquando victus & vinctus illis in triumphum deducatur. 3 Et Romanorum vim, & potentiam. 4 A nullo hominum antea proſpecta & inopinata mortis neceſſitas. Ep.6. l.1. Improviſa *ſimul ſpecies exterret utrumque*. 5 Homines, nunc hoc, nunc illud timentes. 6 Vel ego Horatius tam repentino arboris caſu quam pene oppreſſus ſum, quam parvo interſtitio abfui ab inferis, id eſt, a morte? Exclamatio eſt admirantis liberationem tanti mali. 7 Nigræ Proſerpinæ, Plutonis conjugis, Cereris filiæ, inferni reginæ, vitæ & mortis arbitræ regna, id eſt, Orcum. Synecd. gen. Vide Od.28. l.1. 8 Animabus mortuorum condigna præmiorum vel ſuppliciorum loca apud inferos aſſignantem. 9 Avum Achillis, inferorum janitorem & judicem. 10 Campos Elyſios, in quibus umbræ beatorum placidæ quieſcunt. De quibus Virg. 5. Æn. *non me impia namque Tartara habent, triſteſque umbræ, ſed amœna piorum Concilia*. Synecd. gen. 11 Deſignatas, diſtributas. διατεταγμένας. *Deſcribere* enim pro partiri hic ſumitur, ac ſuum cuique locum attribuere. Sic de Art. Poet. *Deſcriptas ſervare vices, operumque colores, Cur, ego, ſi nequio ignoroque, Poeta ſalutor?* Al. *diſcretas*, id eſt, diſtinctas inter ſe ac ſeparatas. 12 Et inter ipſos Sappho, Poetriam Lyricam, adhuc apud inferos amores ſuos ad lyram canentem, & Græcis fidibus de puellis Lesbiis, quas, mortuo Cercola marito, amavit, lamentabili cantu querentem, quod ad hujuſmodi amorem ſe impuliſſent, nec tamen ſibi in amore reſponderent: *vel*, quod Phaoni, quem ipſa perdite amabat, adhærerent. *Æolis* autem eſt minoris Aſiæ regio. 13 Et quam pene vidimus te, o Alcæe, nobiliſſime vates Lyrice, ſonantem plenius dura mala navis, fugæ & belli, aureo plectro. 14 Ad lyram canentem: *ſonantem* enim hic activam ſignificationem habet, & conjungitur cum vocibus ſequentibus, *dura navis mala*. 15 Fortius, animoſius, & carmine graviore, quam Sappho. 16 Excellenti ſtylo, quo domeſticas ſeditiones ac tyrannos es inſectatus. Quibus deſcribendis ſic Alcæus enituit, ut communi eruditorum conſenſu *aureum* illi *plectrum* deferretur: vel *aureo*, propter libertatem populi, quam ipſe tutari conatus eſt. 17 Apoſtrophe ad Alcæum. 18 Dura mala navigationis, quæ dux contra Pittacum & Myrſilum tyrannos in navali prælio perpeſſus es. Anaphora. 19 Quæ in exilio, τῇ φυγῇ, *vel*, fuga e prælio paſſus es. 20 In bello pro patriæ ſalute & libertate ſuſcepta.

1 Utrumque 2 ſacro digna ſilentio
3 Mirantur umbræ dicere: 4 ſed magis
Pugna & 5 exactos tyrannos
6 Denſum humeris 7 bibit aure vulgus.
8 Quid mirum? 9 ubi illis carminibus ſtupens
Demittit 10 atras 11 bellua centiceps
Aures, 12 & intorti capillis
13 Eumenidum recreantur angues?
14 Quin & Prometheus, & 15 Pelopis parens

1 Utrumque Poetam, Alcæum & Sapphonem, mirantur manes defunctorum apud inferos, cum res canant religioſiſſimo ſilentio, & ſacro ſilentum auditorio dignas. 2 Nonnulli altum ſilentium intelligunt, quaſi nempe ſacris intenti eſſe per præconem jubebantur. 3 Tale eſt illud Virgilii Georg. 4. *At cantu commotæ Erebi de ſedibus imis Umbræ ibant tenues, ſimulacraque luce carentum.* 4 Sed vulgus, id eſt, turba umbrarum apud inferos, denſum, id eſt, ſtipatum, frequens, a tergo audiendi aviditate adhærens humeris Alcæi, bibit magis aure, id eſt, attentius & longe avidius audit bella, id eſt, prælia, & tyrannorum exactiones, quam res amatorias Sapphus. 5 Pittacum & Myrſilium amore libertatis expulſos. 6 Cruquius intelligit vulgus umbrarum robuſtiorum, alludens ad umbras virorum militarium; judicet lector. Synecd. periphr. umbrarum. 7 Sic Propert. l. 2. *Incipe, ſuſpenſis auribus iſta bibam.* Metaph. a liquoribus hauriendis ad ſonos. 8 Umbras mortuorum Alcæi & Sapphonis cantu delectari, cum ipſa Erebi monſtra crudeliſſima carminibus illis mitigentur. 9 Quando Cerberus ob illa carmina attonitus aures ſuas atras non amplius ira arrigit & extendit, ſed deſinit iraſci, horrendoque latratu manes territare, ſopiturque lyræ dulcedine. 10 *Vel*, quia quæ ſunt apud inferos omnia, nigra ſunt: *vel*, turpes: ut de Art. Poet. atrum *Deſinat in piſcem.* 11 Cerberus ille infernalis canis, Orci cuſtos, centum habens capita. Numerus finitus pro infinito, *vel*, propter centum angues, qui a capite ipſius crinium loco dependent, ut ait Od. 2. l. 3. *quamvis furiale centum Muniant angues caput ejus.* Alioqui tantum τρικέφαλος ſive triceps eſt. Heſiodus quinquaginta illi capita attribuit. Synecd. gen. 12 Et ubi illis carminibus ipſi ſerpentes, qui Furiarum capillis implicati ſunt, delectantur ac demulcentur? 13 Furiarum. *Eumenides* tres ſunt Furiæ infernales, Alecto, Megæra, Tiſiphone, cædis & flagitiorum ultrices, quarum capillis intorquebantur angues, dictæ ab εὐμενής, id eſt, *placidus*, *mitis*, quod minime ſint mites. Tale eſt illud Virg. Georg. 4. *Quin ipſæ ſtupuere domus, atque intima lethi Tartara, cæruleoſque implexæ crinibus angues Eumenides, tenuitque inhians tria Cerberus ora.* 14 Quin etiam ipſe Prometheus Japeti filius, qui, quod ignem hominibus Deorum ira ereptum reſtituiſſet, apud inferos ab aquila, quæ jecur ejus continuo renaſcens depaſcitur, punitur. 15 Tantalus, qui Deorum divinitatem experimento cognoſcere cupiens, filium ſuum coxerat, Diiſque in cibum appoſuerat: & ob id apud inferos in mediis aquis ſitire cogitur.

1 *Dulci laborum decipitur ſono:*
2 *Nec curat Orion leones,*
Aut timidos 3 Agitare 4 lyncas.

1 Non amplius ab aquis retro fugientibus, ſed a dulci ſono & cantilena de laboribus & egregiis rebus geſtis Alcæi decipitur, & tanquam non excrucietur, pœnarum ſuarum obliviſcitur. Alii *decipitur laborum* Græcorum more dictum volunt, qui ita loquuntur, ἐπιλανθάνεται πόνων, id eſt, decipitur vel fallitur, vel obliviſcitur laborum. 2 Nec Orion venator, Hyriei filius, Neptuni nepos, curat leones, aut timidos Lyncas apud inferos venando inſequi, dum Alcæum & Sapphonem canentes audit, ſed venationi præfert eorum carmina: Fingunt Poetæ umbras apud inferos iiſdem rebus delectari, quibus viventes hic gaudebant. 3 Venando perſequi, διώκειν. 4 *Lynx* eſt maculoſa fera.

Ode XIV. Παθητικὴ καὶ Προσφωνητική.

Ad POSTHUMUM.

Vita brevis, & mori neceſſe eſt.

Tricolos Tetraſtrophos.

1 *Eheu!* 2 *fugaces*, 3 *Poſthume, Poſthume,*
4 *Labuntur anni:* 5 *nec pietas* 6 *moram*
Rugis, & 7 *inſtanti ſenectæ*
Afferet, 8 *indomitæque morti:*
9 *Non ſi* 10 *tricenis* 11 *quotquot eunt dies*
Amice 12 *places* 13 *illachrymabilem*

1 Dolentis eſt. 2 Velociter prætereuntes. Metaph. ab animato ad inanimata. 3 Sic Od. 17. l. 2. *ibimus, ibimus*, &c. Epizeuxis, partim ad conqueſtionem, partim ad objurgationem adhibita. 4 Vitæ noſtræ anni celeriter tranſeunt & fugiunt. 5 Ob religionem ſive Deorum cultum tu neque tardius ſeneſces, neque tardius morieris. 6 Ullam tarditatem. 7 Jam jam imminenti, impendenti. 8 Implacabili, inexorabili, inexpugnabili. 9 Amice Poſthume, tu neque ſenectam, neque mortem effugies, etiamſi quotidie trecentos tauros Plutoni immoles. 10 Tribus integris hecatombis in ſacrificium oblatis id eſt, quotidie. Synecd. fin. pro infin. *Hecatombe* enim maximum olim apud Græcos ſacrificium, centum boum erat, a Laconibus ortum, quorum ditio ἑκατόμπολις erat: eoque ad ſedandam peſtilentiam aliæ quoque nationes utebantur, ut pro Imperatorum etiam ſalute Romani. 11 Quotquot dies vitæ tuæ prætereunt, id eſt, ſingulis diebus. 12 Exorare & propitium reddere ſtudeas. 13 Qui lachrymis non flectitur, neque movetur. Proprie *illacrymabile* dicitur id, quod dignum ſit lacrymis.

1 Plutona tauris: 2 qui 3 ter amplum
4 Geryonem, 5 Tityonque 6 triſti
Compeſcit unda: 7 Scilicet omnibus.
Quicunque terræ 8 munere veſcimur,
Enaviganda, ſive Reges,
Sive inopes 9 erimus 10 coloni.
11 Fruſtra 12 cruento 13 Marte carebimus,
14 Fractiſque 15 rauci fluctibus 16 Adriæ:
Fruſtra per 17 Autumnos 18 nocentem
Corporibus metuemus 19 Auſtrum.
20 Viſendus 21 ater 22 flumine languido
23 Cocytus errans, 24 & Danai genus
Infame, 25 damnatuſque longi

1 Inferorum arbitrum. 2 Ordo eſt: Qui Pluto compeſcit ter amplum Geryonem, & Tityon triſti unda omnibus enaviganda, quicunque veſcimur munere terræ, ſive erimus reges, ſive erimus inopes coloni. 3 Maximum, tricipitem, trium corporum. Itaque Virgilius *tergeminum* appellat Æn. 8. 4 *Geryon* fuit rex Hiſpaniæ, qui ob triplex regnum corpore triplicato fuiſſe dicitur. Hunc Hercules interfecit boves ſuos ſuffurantem. 5 Jovis filium ex Elora, qui tantæ magnitudinis gigas fuit, ut jacens novem jugera ſuo corpore impleret. Vide Od. 4. l. 1. Hic ab Apolline ſagittis confoſſus, & apud inferos æternis ſuppliciis condemnatus eſt, ut jecur ejus continuo renaſcens aſſidue ab aquila lancinetur, quod Latonæ vim inferre vellet. 6 Inamœna ſive efficiente triſtes navigantes Stygis fluvii infernalis unda, apud ſe cohibet & coercet, ne ad ſuperos redire poſſint. Meton. effe. 7 Illa ſc. quæ omnium hominum animis per Charontis cymbam ſemel pervehenda eſt, quia mors omnibus communis. 8 Fructibus e terra provenientibus, id eſt, quotquot vivimus. 9 Fuerimus. 10 Rustis. *Colonus* dicitur, qui agrum alienum mercede colit. 11 Fruſtra hoc vel illud periculum bellorum vitabimus ad vitam diu producendam, quandoquidem inopinato mortis genere nobis fortaſſe erit moriendum. Anaphora. 12 Μιαιφόνῳ, βροτολοιγῷ, αἱματόεντι. 13 Pugnis & bellis cruentis. Meton. effic. 14 Ad ſcopulos & littora fractis & colliſis. 15 Raucum ſonum efficientis, tempeſtuoſi. 16 Adriatici maris, id eſt fruſtra periculoſis navigationibus nos ſubducemus. 17 Qui morbiferi ſunt. Autumno enim morbi ſunt acutiſſimi, atque exitiales maxima ex parte. 18 Morbos immittentem. 19 Meridionalem ventum, Notum. 20 Ordo eſt: Ater Cocytus, errans flumine languido, eſt viſendus, id eſt, omnibus nobis inferni ſedes adeundæ, id eſt, omnibus moriendum eſt. 21 Triſtis & horribilis. 22 Qui aqua languide & pigre fluente, propter ejus craſſitiem, hinc inde apud inferos errat. 23 *Cocytus* eſt, fluvius infernalis flexuoſus, a Styge derivatus. Græci Κωκυτὸν vocant ἀπὸ τῦ κωκύειν, id eſt, cum gemitu flere atque ejulare. 24 Et viſendæ omnibus Danai 50. filiæ (*Danaides* dictæ, a patre *Danao*, Beli filio, a quo & *Belides* ab avo nuncupatæ) quæ (quod juſſis patris totidem filios Ægypti, patrui ſui, ſponſos ſeu maritos ſuos prima nocte trucidaſſent) perpetuis laboribus pertuſis doliis, aqua implendis, apud inferos condemnatæ ſunt. 25 Viſendus etiam eſt Siſyphus Æoli filius, qui (quod Jovem, Æginam, Æſopi filiam rapientem, patri Æſopo prodidiſſet) ad æternum laborem a Jove apud inferos damnatus eſt, ut gravem ſaxum ad montis altitudinem & cacumen devolvat, quod ſemper deorſum rurſus revolvatur. Unde in proverbium abiit, *Siſyphi ſaxum*.

Siſyphus

Siſyphus Æolides laboris.
1 *Linquenda tellus, & domus, & 2 placens*
Uxor: 3 neque harum, quas 4 colis, arborum,
Te, præter 5 in viſas cupreſſos,
Ulla 6 brevem dominum 7 ſequetur.
8 *Abſumet hæres 9 Cæcuba 10 dignior,*
Servata 11 centum clavibus: & mero
12 *Tinget pavimentum 13 ſuperbum,*
Pontificum potiore cœnis.

1 Relinquenda eſt hæc, quam inhabitamus, terra, & ædificia magnifice exſtructa. 2 Amabilis. 3 Ordo eſt: Neque ulla harum arborum, quas colis, ſequetur te brevem dominum, præter cupreſſos inviſas. 4 Amas. 5 Ingratas, quas, luſtibus conſecratas, ante ædes tuas ponent in ſignum funeris. Has Od. 5. Epod. *funebres*; & Virg. Æn, 6. *ferales* vocat. Cur autem cupreſſus adhibeatur in funeribus, hæc cauſa eſt, quod ſemel excisa, nunquam renaſcatur. 6 Brevi victurum, brevis vitæ dominum, δεσπότην ὀλιγχρόνιον, non diu arboribus tuis fruiturum: ut *breve lilium*. 7 Ad ſepulturam. 8 Hæres tuus luxurioſe conſumet te mortuo. 9 Optima vina a te accuratiſſime ſervata. 10 Te dignior, quia utetur, cum tu parcas, ut ſacris: *vel*, ampliſſimis divitiis dignior: quia utitur, quæ poſſidet. 11 Vigilantiſſime ac diligentiſſime ſervata Synecd. fin. pro infinitis. 12 Et perfundet ſive reſperget magnificum & marmoreum triclinii pavimentum vino meliore, quam quod datur in cœnis Pontificum, quæ ſolent eſſe magnificentiſſimæ, id eſt, in ſumptuoſis cœnis. Cic. Philip. 2. *At vero te inquilino (non enim domino) perſonabant omnia vocibus ebriorum, natabant pavimenta vino, madebant parietes.* 13 Efficiens & indicans ſuperbiam domini. Meton. effe.

Ode XV. Μεμπτική.

In SUI SÆCULI LUXUM.

Luxum circa ædificia ingentem reprehendit: & veterum contra frugalitatem commemorat.

Tricolos Tetraſtrophos.

1 *JAm pauca aratro jugera 2 regiæ*
Moles relinquent: undique latius
3 *Extenta viſentur 4 Lucrino*

1 Quantum ex hoc ædificandi immoderato deſiderio perſpicio, ſumptuoſa ædificia, regibus convenientia, inſtar molis, relinquent jam pauca agri jugera culturæ & ſementi, ſive ad arandum, ubi ita pergent: quia omnis pene ager ſumptuoſis domibus, piſcinis & hortis vix ſufficit. 2 Ædificiorum magnitudines & ſumptuoſſimas villas in urbium pæne modum ædificatas. Sic Cic. pro Mil. *ſubſtructionum inſanas moles* appellat, ædificia illa Clodiana. 3 Et piſcinæ ſive ſtagna privatorum in omnibus locis latius producta, & ampliora quam lacus Lucrinus, in ſinu Bajano conſpicientur: *vel*, ad quæ videnda omni ex parte concurretur. 4 In quem Auguſtus, portum Julium conficiens, mare immiſit. Suet. in Auguſto. Virg. Georg. 2. *An memorem portus, Lucrinoque addita clauſtra? Atque indignatum magnis ſtridoribus æquor, Julia qua ponto longe ſonat unda refuſo?* &c.

3 *Stagna*

1 Stagna lacu, platanuſque 2 cœlebs
3 Evincet ulmos: tum 4 violaria,
Myrtuſque & omnis 5 copia 6 narium,
7 Spargent 8 olivetis 9 odorem,
10 Fertilibus Domino priori.
Tum 11 ſpiſſa ramis laurea fervidos
12 Excludet ictus: 13 non ita 14 Romuli
15 Præſcriptum, & 16 intonſi 17 Catonis
18 Auſpiciis, veterumque 19 norma.
20 Privatus illis 20 cenſus erat brevis
21 Commune magnum: 22 nulla decempedis

1 Feſtus: *Stagnum, quod in eo aqua perpetuo ſtet.* 2 Et platanus, quæ non ſolet cum ullis vitibus conjungi ſive maritari, ut ulmus, ſed deambulationi tantum inſerviens propter umbram; atque inde etiam nomen adepta. quod umbram latiſſime diffundat: ut ſupra Od. 11. *Cur non ſub alta, vel platano, vel hac Pinu jacentes,* &c. *Potamus uncti?* Et Cic. de Orat. l. 1. *Nam me hæc tua platanus admonuit, quæ non minus ad opacandum hunc locum patulis eſt diffuſa ramis, quam illa, cujus umbram ſecutus eſt Socrates.* Quo & Virgilius reſpexit Georg. 4. cum ait: *Jamque miniſtrantem platanum potantibus umbram.* Metaph. ab animantibus. 3 Multitudine ipſas ulmos, quæ vitibus maritari & conjungi ſolent, ſuperabit, id eſt, major erit numerus platanorum ad voluptatem, quam ulmorum ad utilitatem. 4 Loca, in quibus violæ naſcuntur. 5 Et omnis herbarum & florum copia, qui narium voluptates ſunt, id eſt, roſeta. 6 Meton. adj. pro ſubjecta materia odorum: nares enim adjunguntur & occupantur circa ſuavitates odorum. 7 Afflabunt. 8 Locis, in quibus antea creſcebant olivæ, id eſt, ex olivetis fient violaria, myrteta, roſeta, & quibus in locis olivæ naſcebantur, in iis violæ, myrti, & ſuaviſſimi flores decerpentur. 9 Plantam odorem ſpirantem. Meton. adj. 10 Quæ ſub priore domino erant fertilia, nunc infrugifera. 11 Denſa ramis & foliis. 12 Arcebit Solis calores, æſtus, id eſt, ad excludendos Solis radios frondes ſuas latiſſime diffundet. Metaph. ab iis, qui lædunt. 13 Ordo eſt: Non ita præſcriptum eſt auſpiciis Romuli, & intonſi Catonis, & norma veterum. 14 Qui ſuo ductu urbis noſtræ Romæ fundamenta poſuit. 15 Præceptum fuit. Metaphora a ludi-magiſtris, qui prius dictant diſcipulis, quod ipſi poſtea diſcant & imitentur. Sueton. Neron. c. 10. Ex præſcripto Auguſti imperaturum ſe profeſſus eſt. 16 Hirſuti, ſeveri. 17 Cenſorii, id eſt, priſcorum magiſtrorum admirandæ ſingularisque frugalitatis. Synecd. ſpe. 18 Imperio, legibus & poteſtate. 19 Vitæ regula, quam nobis ad vivendum præſcripſerunt, ſuoque exemplo comprobarunt. Metaph. ab Architectis, qui, ut longitudines ad perpendiculum; ita ſolent angulos operis exigere ad normam. 20 Propria rei familiaris æſtimatio, id eſt, illi parvam & anguſtam habebant rem familiarem. 21 Reſpublica autem, & quidquid ad commune bonum ſpectat τό κοινον, erat illis cordi, id eſt, Rempublicam magni æſtimabant. 22 Nullus privatus habebat porticum, in qua æſtivo tempore inambularet, Septentrioni objectam & expoſitam adeo latam & amplam, ut ea perveniret ad menſuram decem pedum.

1 Metr-

1 *Metata privatis* 2 *opacam*
Porticus 3 *excipiebat* 2 *Arcton:*
4 *Nec* 5 *fortuitum ſpernere ceſpitem*
Leges ſinebant, 6 *oppida publico*
Sumptu jubentes, & Deorum
Templa 7 *novo decorare ſaxo.*

1 Menſurata, menſa. 2 Umbroſam illam algentemque cœli Septentrionalem plagam, ac proinde a Solibus averſam, quæ Urſam majorem ſive aſtrum illud Boreale continet. Meton. adj. 3 Ac dominio ſuo gratum aliquod refrigerium præſtaret. Sic Sat. 4. l. 1. *Neque enim cum lectulus, aut me Porticus* excepit, *deſum mihi*. 4 Vetabant leges Romanos villas ſumptuoſas & porticus ædificare: quapropter vitam agebant ſimplicem & ſine ambitione, nec omnino curabant privatas opes, ut qui omne ſtudium publico ornatui & templis Deorum impendebant. 5 Humilia ædificia & caſulas fortuito caſu oblatas, quibus quis indormiret, negligere. Præclare de Tiberio Sueton. *Trans Rhenum eum vitæ ordinem tenuit, ut ſedens in ceſpite nudo cibum caperet, ſæpe ſine tentorio pernoctaret*. 6 Urbes condere. 7 Recens cocto ſeu exquiſito & ſumtuoſo latere extruere.

Ode XVI. Υ'ποθετική.

Ad GROSPHUM.

Omnes expetunt animi tranquillitatem, quæ neque divitiis, neque honoribus poteſt acquiri, ſed cupiditates tantum coercendo.

Tricolos Tetraſtrophos.

1 *OTium* 2 *Divos rogat in patenti*
3 *Prenſus Ægæo, ſimul atra* 4 *nubes*
Condidit Lunam, neque 5 *certa fulgent*
Sydera nautis.

1 Vitam tranquillam petit, ejuſque nomine tanta maris pericula contemnit. Cic. in Rul. *Ita jucundum eſt* otium, *ut & vos, & majores veſtri, & fortiſſimus quiſque vir maximos labores, ſuſcipiendo putet, ut aliquando in* otio *poſſit eſſe, præſertim in imperio ac dignitate*. 2 Caſtorem & Pollucem, quos mercatores invocant, cum Africum Icariis fluctibus luctantem metuunt, ut dictum eſt Od. 1. l. 1. 3 Is, qui a tempeſtate comprehenſus, & correptus eſt in late patenti ſive lato mari Ægæo, ſic dicto ab *Ægæo*, Theſei patre, qui in illud mare ſe præcipitavit, id eſt, qui in mari adverſa tempeſtate laborat. Synecd. gen. 4 Simul ac pluvioſa aliqua nubes & nigra tempeſtas abſcondidit ſive occultavit Lunam. Virg. 10. Æn. *Sed ſublime volans* nubi *ſe immiſcuit* atræ. Meton. effic. 5 Nautis certo cognita, *vel*, fixa, & in uno loco ſemper apparentia, & curſui dirigendo accommodata cœli ſydera, ut Urſa major & minor, amplius noctis tempore nautis conſpiciuntur, id eſt, poſtquam polus nautis ereptus eſt.

1 Otium bello furioſa 2 Thrace,
Otium Medi pharetra 3 decori,
Groſphe, 4 non gemmis, neque purpura ve-
Nale, nec auro.
Non enim 5 gazæ, neque 6 conſularis
7 Summovet 8 lictor 9 miſeros tumultus
Mentis, & curas laqueata circum
10 Tecta 11 volantes.
12 Vivitur parvo bene, cui 13 paternum
14 Splendet in menſa tenui 15 ſalinum:
Nec leves ſomnos 16 timor, aut 17 cupido
Sordidus 18 aufert.
19 Quid 20 brevi fortes 21 jaculamur ævo

1 Eandem vitæ tranquillitatem ac pacem nationes bellicoſæ, ut Thraces, & Medi, in bello a Diis precantur. Anaph. 2 Thracia, id eſt, Thrax armifer, & hoſtili in hoſtem rabie furens. Meton. ſubj. Sic Od. 25. l. 3. *Hebrum proſpiciens, & nive candidam* Thracem. 3 Decorati. 4 Hæc animi tranquillitas non poteſt emi gemmis & opibus, nec purpura, nec auro, quia ſolum provenit ab appetitu rationi obtemperante. 5 Theſauri, immenſæ opes: ut ſupra Od. 29. l. 1. *Icci, beatis nunc Arabum invides* Gazis. Similis ſententia eſt Ep. 2. l. 1. *Non domus, & fundus, non æris acervus & auri, Ægroto domini deduxit corpore febres, Non animo curas.* 6 Neque publicus miniſter, dum Conſuli duodecim virgarum faſces, & ſecures præfert, obſtantemque turbam ſummovet, & Conſuli locum dare cogit, i. non immenſæ divitiæ, & Præturæ, Conſulatus & Dictaturæ, aliique ſummi honores curas & ſollicitudines animis avari eximunt, ſed potius augent. 7 Removere & abigere poteſt. 8 Dignitas Conſularis. Meton. adj. *Lictor a ligando* dictus. Erant & aliis nonnullis magiſtratibus ſui lictores; ſed præcipui conſulares 12. numero. Lictoris autem officium præire, & aperire venienti magiſtratui viam, ac ſummovere turbam. 9 Animi perturbationes, quæ animum de tranquillitate deturbant, hominesque miſeros efficiunt. Meton. effe. & in *tumultus* eſt Metaph. a bello. 10 Et ſollicitudines illas, quæ diſcurrunt circa donos divitum laquearibus exornatas. Syn. mem. Cic. de Leg. 2. *Magnificaſque villas, & pavimenta marmorea, &* laqueata tecta *contemno*. 11 Metaph. ab avibus, quarum a Tiduis motibus ſimiles ſunt curæ hominum, huc atque illuc impellentes ſubinde animos eorum. 12 Ab eo bene beateque vivitur, id eſt, bene vivit is parvo, qui tenui victu, & modico apparatu contentus eſt. 13 A patre relictum filio. 14 Sine ſordibus purum eſt. 15 Vas, in quo ſal continetur. Hic vero pro quavis ſupellectile & apparatu ſive victu tenui ponitur per Synecd. ſpe. 16 Metus perdendi divitias ſuas. 17 Cupiditas ſordida, id eſt, ſordidus pecuniæ amor, qui in hominem vere magni & excelſi animi cadere non ſolet. 18 Sed qui ſine metu perdendi, & ſine deſiderio quæſtum faciendi tutus & ſecurus noctu facile dormit. 19 Quorſum nos hoc brevi vitæ tempore, quod vivimus, multa deſideramus, cum paucis tantum opus ſit? 20 Brevi ævo fortes, id eſt, tanquam validi & laborioſi exiguo tempore victuri, ὀλιγοχρόνιοι. 21 Quaſi jaculando & intento animo petimus, animum, tanquam ſagittam, intentum habemus, στοχαζόμεθα. Tranſlatio a ſagittariis.

Multa?

Multa? 1 quid terras 2 alio calentes
Sole 3 mutamus? 4 patria quis exul
5 Se quoque fugit?
6 Scandit 7 æratas vitioſa naves
8 Cura: nec turmas equitum 9 relinquit,
10 Ocior cervis, & 11 agente nimbos
Ocior 12 Euro.
13 Lætus 14 in præſens animus, 15 quod ultra eſt
Oderit curare, & 16 amara 17 lento
Temperet riſu. 18 Nihil eſt ab omni
Parte beatum.
19 Abſtulit 20 clarum cita mors 21 Achillem,
Longa 22 Tithonum 23 minuit ſenectus:
Et 24 mihi forſan, tibi quod negarit,
25 Porriget hora.
26 Te 27 greges centum 28 Siculæque circum
29 Mugiunt vaccæ: 30 tibi tollit hinni-

1 Quorſum proficiſcimur in regiones longinquas & peregrinas, patria relicta? 2 In quibus quaſi alius Sol conſpicitur. Virgil. Georg. 2. *Exſilioque domos, & dulcia limina mutant, Atque alio patriam quærunt ſub Sole jacentem.* 3 Lucri cauſa. 4 Quis invenitur, qui a patria abſens, a ſe etiam abſit, ſuaſque cupiditates quoque exuat & obliviſcatur? 5 Meton. ſubj. pro adjunctis cupiditatibus & effectibus, quibus non ſolvitur quam longiſſime fugiens. 6 Aſcendit una cum navigantibus. Od. 1. l. 3. *ſed timor, & minæ Scandunt eodem, quo dominus: neque Decedit ærata triremi, & Poſt equitem ſedet atra cura. Scandit & relinquit* ſimiliter ſonant per Epanalepſin. 7 Æreis roſtris munitas & robuſtas. 8 De acquirendis divitiis. 9 Inſequi intermittit. 10 Utpote quæ velocior ſit cervis & ipſis ventis: non potes igitur eam curam fugere, ſive navem, ſive equum conſcenderis Anaphora. 11 Agitante, impellente. 12 Vento flante ab Oriente. 13 Sc. *ſit*, id eſt, gaudeat animus donis præſentibus. Sic Od. 8. l. 3. *Dona præſentis cape lætus horæ.* 14 Sc. *tempus*, non in poſterum, aut futurum tempus. 15 Quod ultra præſens eſt, id eſt, quod futurum eſt, quo nondum pervenimus, nec fortaſſe perveniemus, illud ſollicite curare recuſet, id eſt, minime curet. 16 Ingrata jucunda voluptate mitigare ſtudeat. 17 Al. *lento*, id eſt, moderato, non profuſo. 18 Nihil in natura mortalium adeo ab omni parte felix eſt, cui non adverſi quid, velut mellis & fellis conjunctione, admixtum ſit. Quippe ſemper mala ſunt vicina bonis, & ubi uber, ibi tuber eſt. 19 Quam futuræ res incertæ, viriſque cordatis parum curandæ, exemplis docet. 20 Celebrem. 21 Achillem juvenem, dum Polyxenæ, Priami filiæ, nuptias ſperat, a Paride ſagitta confoſſum. 22 Emathionis filium, qui ab uxore Aurora immortalitatem impetrare potuit, perpetuam juventutem non potuit. 23 Conſumpſit, vitamque ejus reddidit inſuavem, tandemque in cicadam mutavit. 24 Licet nec genere, nec honoribus, nec divitiis tecum comparandus ſim. 25 Præbebit, *vel*, producet, prorogabit vitæ tempus. 26 Circum te. Anaſtrophe. 27 Ovium. Divitiæ olim in boum armentis, & pecudum gregibus erant poſitæ. 28 Vaccæ pinguiſſimæ. 29 In agro tuo vagantur. 30 Tibi edit hinnitum, & per campos tuos exſultat. Ultima ſyllaba nominis *hinnitum* pertinet ad principium verſus ſequentis, hoc modo: *tibi tollit hinni-Tum apta quadrigis equa.*

Tum

Tum Apta 1 quadrigis equa: te bis Afro
2 Murice tinctæ
Veſtiunt lanæ: 3 mihi 4 parva rura, 5 &
Spiritum Grajæ tenuem Camœnæ
6 Parca non mendax dedit, & 7 malignum
Spernere vulgus.

1 Certaminibus curulibus. *Quadrigæ* ſunt quatuor equi ad currum vincti. 2 Te veſtiunt lanæ bis tinctæ purpuræ Africana ſive Tyria, quam Cicero *Dibaphum* nominat. *Murex* color purpureus ex ſanguine piſcis Muricis conficiebatur. Synecd. integr. 3 Ordo eſt: Parca non mendax dedit mihi parva rura, & tenuem ſpiritum Grajæ Camœnæ, & dedit mihi ſpernere malignum vulgus. 4 Modicas divitias. 5 Et exile ingenium venamque Græcæ Lyricæ Camœnæ, quam Alcæus Grajus primus coluit. 6 Fatum immutabile & infallibile. Sic Parcas *veraces* alibi appellat. 7 Præterea illam facultatem, qua poſſim mutabile, fallax & invidum vulgus contemnere nihilique facere.

Ode XVII. Παραινετική.

Ad MÆCENATEM ægrotum.

Quo mortuo, negat ſe velle vivere, eique ſuperſtitem eſſe.

Tricolos Tetraſtrophos.

Cur me querelis 1 exanimas tuis?
2 Nec Diis amicum eſt, nec mihi, te 3 prius
4 Obire, Mæcenas, mearum
5 Grande decus, 6 columenque rerum.
7 Ah! te meæ ſi partem animæ rapit
8 Maturior 9 vis, 10 quid moror altera?
11 Nec charus æque, nec ſuperſtes

1 Occidis, mœrore afficis. Cic. pro Mil. *Me quidem, judices, exanimant & interimunt hæ voces Milonis, quas audio aſſidue*, &c. 2 Non eſt gratum, neque placet Diis. οὐ θεοῖς φίλον, qui mundum univerſum, & noſtram utriuſque vitam gubernant. Anaphora. 3 Quam me Horatium. 4 Mortem, id eſt, mori. 5 Ornamentum magnum, & firmitas ac robur bonorum & facultatum mearum. Sic Od.1. l.1. *O & præſidium, & dulce decus meum.* 6 Metaph. ab ædificiis, quæ columnis fulciuntur. 7 Ah quid dicam! Si celerior mortis violentia ac neceſſitas te e vita tollit, qui animæ meæ pars es una. Sic Od.3. l.1. *Et ſerves animæ dimidium meæ:* quo ſumma atque inſeparabilis amicitia declaratur. Exclamatio dolentis. 8 Quam ego vellem, *vel*, quam natura fert. 9 Mors intempeſta. Synecd. gen. 10 Cur non una tecum morior, qui ſum animæ tuæ pars altera? 11 Nec mihi tam charus futurus, ut antea, ſed ipſi mihi tædio, nec integram vitam habiturus te mortuo, ut dimidia mei parte privatus. Anaphora.

Inte-

Integer : 1 *ille dies utramque*
2 *Ducet ruinam* : 3 *non ego perfidum*
Dixi 4 *ſacramentum* : *ibimus* , 5 *ibimus* ,
6 *Utcumque præcedes* , 7 *ſupremum* .
8 *Carpere iter comites parati* .
Me nec 9 *Chimeræ ſpiritus igneæ* ,
10 *Nec ſi reſurgat centimanus Gyas* ,
11 *Divellet unquam* : 12 *ſic potenti*
13 *Juſtitiæ* , *placitumque* 14 *Parcis* ,
Seu 15 *Libræ* , *ſeu me* 16 *Scorpius aſpicit*
17 *Formidoloſus* , 18 *pars violentior*
Natalis horæ , *ſeu* 19 *tyrannus*
Heſperiæ Capricornus undæ :
20 *Utrum quæ noſtrum incredibilis modo*
Conſentit aſtrum : 21 *te Jovis* 22 *impio*

1 Ille dies , quo tu morieris , & mei & tui corporis ruinam ſecum ducet , id eſt , eodem die uterque noſtrum ruet , & morietur. 2 Metaph. ab ædificii fractura : ut Virg. 2. Æn. *dedit ruinam dumus* . 3 Ego non pejeravi , ut milites , qui ſacramento obſtricti fidem violarunt . 4 Translatio ducta a militari ſacramento : qui enim nomen dederant Imperatori , obligari erant illi ſacramento . Cæſar. l. 1. de bel. civil. *Milites Domitianus* ſacramentum *apud ſe* dicere *jubet* . 5 Epizeuxis . 6 Quocunque etiam modo præas , eodem te ſequemur . 7 Extremum vitæ diem tecum obire parati . 8 Inire . 9 Flammivomus flatus , id eſt , ignis ſpirans ex tricipite Chimæræ capite , quam Tiphœo natam , prima ſui parte Leonem , poſtrema Draconem , media Capram fuiſſe , & igneos flammarum globos eructaſſe fingunt . 10 Imo nec ipſe Gyas , Cœli & Terræ filius (qui robore vaſti corporis confuſus ipſi cœlo bellum intulit) centum habens manus , ſi ille a Jove fulmine proſtratus in vitam redeat . 11 Separabit a te , ſive a propoſito meo non vivendi poſt mortem tuam . 12 Sic enim Juſtitiæ omnipotenti , quæ fidem frangere prohibet , & Fato divinæque providentiæ placitum eſt , ut una vivamus & moriamur . 13 Propter accepta a Mæcenate beneficia . 14 Quia Mæcenas & Horatius nati erant ſub eodem ſydere , quod multum valet ad amicitiam contrahendam . 15 Venus , cui Taurus & Libra attribuuntur . 16 Cœleſte ſignum . 17 Metuendus , horribilis , quia Marti conjunctus , cujus ſtella malefica eſt & inclemens . 18 Qui Scorpius natalis & lethalis horæ violentior pars eſt , dum ſub ſe natis brevem vitam pollicetur . 19 Qui in Oceano Occidentali graviſſimas tempeſtates excitat . Metaph. ab Imperatoribus feris & immitibus , ſæviſque regibus , ſine lege & ratione dominantibus : quarum loco ſola eſt ipſis vitioſa libido , ad malignitatem ihujuſce ſigni notandam . 20 Seu quæcunque alia conſtellatio fuerit , quæ nos naſcentes reſpicit , & meum , & tuum aſtrum conſentit inter ſe incredibili modo , noſtroſque animos , mores & ſtudia æterno concordiæ vinculo conjunxit . 21 Tutela Jovis , id eſt , ſtella Jovis , quæ te tuetur , ſub qua tu natus es , tanquam ſtella ſalutifera in cœlo refulgens , Saturni malignitatem diſcuſſit & avertit . In *Jovis & Saturno* Meton. eſt ſubjectorum pro adjunctis planetis . 22 Pernicioſo ſideri , quod interitum tibi intentabat .

Tutela Saturno 1 refulgens
2 Eripuit, 3 volucriſque fati
2 Tardavit alas, cum 4 populus 5 frequens
6 Latum theatris ter 2 crepuit 7 ſonum:
8 Me truncus 9 illapſus cerebro
10 Suſtulerat, niſi Faunus 11 ictum
12 Dextra levaſſet, 13 Mercurialium
Cuſtos virorum: 14 reddere victimas,
15 Ædemque votivam memento:
16 Nos humilem feriemus agnam.

1 Suo aſpectu ſubveniens, & Saturno repugnans. 2 In *eripuit*, *tardavit*, & *crepuit* eſt ſimilitudo ſoni in clauſulis per Epiſtrophen. 3 Et mortis nimis propere advolitantis alas remorata eſt, tibique ac mihi longius vivendi tempus indulſit, id eſt, mortem impendentem repreſſit. 4 Romanus. 5 Multiplex, numeroſus Unde *frequens locus* dicitur, quem frequentare multi ſolent. Sic *urbs frequens*, *platea frequens*, ubi multi homines aut habitant, aut diverſantur. Sic *frequens templum* dicitur, in quo multi conveniunt, & quod multi frequentant. *Frequentes cives* vocantur multi & numeroſi. 6 Jucundis acclamationibus in theatris ter applauſit, & ſæpius congratulatus eſt tibi, quod a præſenti mortis periculo liberatus eſſes. Synecd. gen. Sic ſupra Od.20. l.1. *datus in theatro Cum tibi plauſus*. Propert. El.8. l.3. *Et manibus fauſtos ter crepuere ſonos*. 7 Me vero Horatium arboris truncus ſive arbor in caput meum irruens e medio ſuſtuliſſet, niſi Faunus, ſylvarum Deus, ictum ſuſtinuiſſet. 8 Illapſus capiti meo. Synecd. part. De hoc trunco vide ſupra Od.13. 9 In Oda ſupra dicta, *te caducum in domui caput immerentis*. 10 In proprio agro Sabino interemiſſet. Sic Od.1. l.3. *Fulmine* ſuſtulerit *caduco*. 11 Arboris. 12 Suppoſita dextra clementer avertiſſet, id eſt, niſi opem mihi tuliſſet Faunus. Metaph. ab hominibus ad Deos. 13 Doctorum. ingenioſorum, quales ſunt Poetæ, qui ſunt ſub Mercurii tutela. Metaph. ab hominibus ad Deos. 14 Jovi ſoſpitatori pro tanto beneficio victimas reddere, quas voviſti ægrotans, ſi convaleſceres. 15 Et templum in honorem Jovis exſtruendum ex voto debitum ac promiſſum ædificare memento. 16 Nos vero liberatori noſtro Fauno parvam agnam in ſacrificium offeremus, convenientem nobis, qui humiles ſumus. Sic Od.4. l.1. *Seu poſcat agnam, ſive malis hœdum*. Fauni autem hoſtiæ, agnæ, hœdus, caper.

Ode XVIII. Παραινετική, ἢ Ὑποθετική.

Ad AVARUM.

Re tenui ſe contentum dicit, ubi alii cupiditatibus ſuis & divitiis ſtudent, & nullum ædificandi, nullum rapiendi modum faciunt, nihil de morte cogitantes, quaſi perpetuo victuri.

Dicolos Diſtrophos.

1 *NOn ebur, neque aureum*
Mea renidet in domo 2 lacunar:

1 Non eburneum, neque aureum laquear in ædibus meis reſplendet, Anaphora. 2 Cic. Tuſc.5. *In hoc medio apparatu fulgentem gladium* e lacunari, *ſeta equina appenſum*, *dimitti juſſit*.

Non

Non trabes 1 *Hymettiæ*
  2 *Premunt columnas* 3 *ultima reciſas*
4 *Africa*: 5 *neque* 6 *Attali*
  7 *Ignotus hæres regiam occupavi*:
8 *Nec Laconicas mihi*
  9 *Trahunt honeſtæ purpuras clientæ.*
At fides, & ingeni
  Benigna 10 *vena eſt*: *pauperemque dives*
Me 11 *petit*: 12 *nihil* 13 *ſupra*
  Deos laceſſo: *nec potentem* 14 *amicum*
15 *Largiora flagito*,
  16 *Satis beatus unicis Sabinis.*
17 *Truditur dies die*,
  18 *Novæque pergunt interire Lunæ*:
19 *Tu ſecanda marmora*
  Locas ſub ipſum funus: 20 *& ſepulchri*
Immemor, *ſtruis domos*:

1 Marmoreæ, ex Hymetto, Atticæ monte, petitæ. 2 Superimpoſitæ aggravant. 3 In extrema Africa reciſas, Romamque advectas. 4 Synecd. totius, pro parte Numidia. 5 Neque fraude, aut malis artibus cujuſquam hæreditatem adii & expugnavi, veluti populus Romanus, qui juris ſimulatione Attali regiam, id eſt, regias opes ſibi vendicavit. 6 Regis Pergami. 7 Non inſtitutus, non legitimus hæres, ſed peregrinus & dolo malo factus. 8 Nec honeſtæ vicinæ, meorum clientium uxores, qui me officii gratia mane ſalutant aut comitantur, in meam patroni ſui gratiam lanas nent purpureas, ex quibus mihi cum magiſtratum adeptus ſim, togæ prætextæ conficiantur. Circa Tænarum, Laconicæ regionis promontorium, capitur piſcis Murex, ex cujus humore fit color purpureus. 9 Nent: ex quo per translationem *tracta oratio* appellatur, id eſt, non vehemens, non interrupta, ſed fluens. Cic. in perfect. orat. *ſed in his tracta quædam, & fluens expetetur, non hæc contorta, & acris oratio.* 10 Et naturæ genuina vis & indoles ſeu ingenii fertilitas ad carmen aliquod componendum mihi larga & abundans eſt. Metaph. a Metalis, vel fontibus, quorum venæ aliæ latiores, aliæ ſunt anguſtiores, vel corpore animalium. 11 Magni facit & amat, meumque favorem appetit, propter fidem meam & ingenium. 12 Non fatigo Deo precibus, ut plura donent. 13 Ulterius. 14 Amicum meum Mæceuatem. Synecd. gen. 15 Ampliora, quam illa ſunt, quæ dedit, poſtulo ac rogo. 16 Satis dives & contentus unico agro Sabino, ejus munificentia mihi conceſſo, qui in Sabinis eſt. 17 Unus dies ab altero die, heſternus ab hodierno expellitur, id eſt, diem dies ſubſequitur. Ovid. *Velut unda impellitur undæ, Urgeturque eadem veniens, urgetque priorem: Tempora ſic fugiunt.* Significat vitæ noſtræ curriculum eſſe breviſſimum, & temporis curſum celerrimum. 18 Et novæ Lunæ ad interritum pergunt & vergunt, id eſt, Lunæ accreſcunt, & decreſcunt. Od. 7. l. 4. *Damna tamen celeres reparant cæleſtia Lunæ.* 19 Tu avare, conducis homines mercenarios, qui tibi ſecent marmora ad ædificiorum ſtructuram, paulo ante mortem, ſive morti vicinus. 20 Et oblitus brevi eſſe moriendum, domus exſtruis, cum potius de ſepultura tua ſolicitus eſſe deberes.

1 Mariſque Bajis obſtrepentis urges
Summovere littora,
Parum locuples 2 continente ripæ
Quid, quod 3 uſque 4 proximos
5 Revellis agri 6 terminos, 7 & ultra
Limites clientium
Salis avarus? 8 pellitur paternos
In ſinu ferens 9 Deos
Et uxor, & vir, 10 ſordidoſque natos.
11 Nulla certior tamen
12 Rapacis Orci 13 fine deſtinata
14 Aula divitem 15 manet
Herum: 16 quid ultra tendis? 17 Æqua tellus
Pauperi recluditur,
18 Regumque pueris: nec 19 ſatelles Orci
20 Callidum Promethea

1 Et feſtinas littora maris, quod Bajis, civitati Campaniæ, fluctibus colliſis ſonitu obſtrepit, loco ſuo ſummovere, & in eorum locum, jactis in mare molibus, ædificia exſtruere. 2 Terra continente non contentus, ſed quod mare fuit, in terram convertis. 3 Aſſidue, ſemper. 4 Qui ſunt inter te & vicinum. 5 Inexplebili habendi deſiderio removes, & inde aliquid abradis, quod ad tuum agrum transferas. 6 Limites finium cauſa poſitos, ſive lapides, ſive arbores, quibus fines diſcernuntur. 7 Et ultra vicinorum tuorum, pauperemque agrorum terminos tranſilis & tranſgrederis alieni fundi cupidus. 8 Tua avaritia agris violenter expellitur & eliminatur, alioque ſedem ſuam transferre cogitur. Sic Sal. Jugurth. *Interea parentes, aut parvi liberi militum, ut quiſque potentiori affinis erat, ſedibus* pellebantur. 9 Gerens Deos domeſticos, & Penates ſive Lares, id eſt, ſimulacra & imagines domeſticorum Deorum. Meton. ſubj. 10 Ob paupertatem & inopiam ſqualidos, neglectos & pannoſos. 11 Utcunque, homo avare ædifices, licet vel integra maria ædificiis compleveris, atque veris dominis ejectis, agros agris adjunxeris, interea tamen brevi morieris. Ordo eſt: Tamen nulla aula manet te divitem herum certior deſtinata fine rapacis Orci, id eſt, nulla tamen tibi diviti certior domus eſt reſervata, quam Inferorum ſedes. 12 Mortales omnes ad ſe rapientis. Nam *metit Orcus Grandia cum parvis, non exorabilis auro*: ut eſt Ep.2. l.2. 13 Quam Orci domicilium ultimum tibi definitum ac paratum, in quo æternum manere cogaris. Al. *ſede*. 14 Habitatio, domus. Synecd. ſpc. 15 Exſpectat. 16 Quid ulterius, quid plura cupis? 17 Tellus, quæ omnibus æqualis, ex æquo omnium ſedes eſt, ſine ullo diſcrimine & æqualiter pauperi & regum filiis ſepeliendis aperitur. Sic ſupra Od.4. l.1. *Pallida mors æquo pulſat pede pauperum tabernis, Regumque turres*. 18 Duplex eſt Synec. prior. ſpc. pro potentiſſimis quibuſque viris Principibus & opulentis: poſterior gen. pro filiisfamilias. Sic Od.12. l.1. *Dicam &* *Alciden*, pueroſque *Ledæ*. & Od.19. *Thebanæque jubet me Semeles* puer. Al. *Regumque natis*. 19 Charon. Orci portior ac miniſter. Ep. 1. l.1. *Virtutis veræ cuſtos, rigiduſque* ſatelles. Synecd. gen. Vel, *ſatelles Orci*, id eſt, mors, cui nos omnes, & omnia noſtra debemus. 20 Aſtutum, qui ipſum etiam Jovem decipere potuit, eique ignem vitalem eripere.

1 Re-

1 *Revexit auro* 2 *captus:* 3 *hic* 4 *ſuperbum*
Tantalum, atque Tantali
5 *Genus coercet:* 6 *hic* 7 *levare* 8 *functum*
Pauperem 8 *laboribus,*
9 *Vocatus, atque non* 10 *vocatus audit.*

1 Ad ſuperos reduxit, id eſt, vitæ reſtituit. 2 Deceptus, correptus: ut Ep.2. l.1. *ſi metit Orcus Grandia cum parvis, non exorabilis auro?* 3 Charon, Orci ſatelles. 4 Propter opes Deorum contemptorem, & Deos omnes, convivio exceptos, offendere auſum. 5 Poſteros Tantali, Pelopem, Atreum, Agamemnonem, Oreſtem, qui inter opes inopes ſunt, apud inferos cohibet, ne poſtliminio ad ſuas opes in vitam redire poſſint. Synecd. gen. 6 Hic Charon vocatus, atque non vocatus audit levare pauperem (*vel*, hic vocatus atque non vocatus levare pauperem audit) functum laboribus. Anaphora. 7 Ut ſublevet, & e vita ſublatum ærumnis liberet *omnium enim rerum mors eſt extremum*, ut ait Cic, Ep. ad Toranium l. 6. 8 Summis ærumnis & vitæ miſeriis defatigatum, id eſt, qui vitam egit laborioſam. 9 Sive invocatus ſit a paupere, ſive non invocatus ſit, nihilominus audit pauperem, ipſiuſque vitæ finem imponit, eumque vitæ moleſtiis eripit, id eſt, velit, nolit pauper, Charon, Orci ſatelles, ei præſto eſt. 10 Epanodos ſive regreſſio, qua idem ſonus iteratur initio & medio.

Ode XIX. Ἐνθουσιαςικὴ.

In BACCHUM.

Bacchi laudes, ejus numine plenus, canit Poeta.

Tricolos Tetraſtrophos.

B*Acchum* 1 *in remotis* 2 *carmina rupibus*
Vidi docentem [3 *credite poſteri*]
4 *Nymphaſque diſcentes, & aures*
5 *Capripedum* 6 *Satyrorum* 7 *acutas.*
8 *Evœ* 9 *recenti mens trepidat metu,*
Plenoque Bacchi 10 *pectore turbidum*

1 In nemoribus ſecretis, & ab omni ſtrepitu populari remotis. 2 Poeticen, *vel*, divina præcepta carmine deſcripta. 3 O vos, qui venturi eſtis, illa quæ dicturus ſum, credite: *vel*, fidem adhibete talia docenti. 4 Vidi etiam Nymphas, id eſt, animos auditorum ſimplices, ab omni terrenæ fæcis cupidine liberos, candidos, apertos, illum audientes, & carmina diſcentes. 5 Pedes inſtar caprarum ſive caprinos habentium, αἰγιπόδων, τραγιπόδων. Lucret. l.4. *Hæc loca capripedes Satyros, Nymphaſque tenere Finitimi fingunt.* 6 Bacchi comitum velocium. 7 Quoad formam acutas, ὀξείας, & ad auſcultandum erectas, attentas. Metaph. a cultris acutis & gladiis. 8 Vocem ſibi ipſe dat, qua mulieres bacchantes, furore plenæ, uti conſueverunt. 9 Mens mea adhuc tremit, & conturbata eſt ex recenti inſania, furore, φόβῳ, μανίᾳ ἐνθουσιασμῷ, quo paulo ante conſternatus fuit. 10 Et mens divino Bacchi inſtinctu concitato lætitia & metu confuſa lætatur turbide, non liquide & ſincere. Hic duplex eſt Meton. prior ſubj. pro adj. animo: deinde in *Bacchi* effic. pro effe. afflatu & numine præſenti.

La-

Lætatur : Euæ, 1 parce Liber,
Parce, 2 gravi metuende thyrſo.
3 *Fas 4 pervicaces eſt mihi 5 Thyadas,*
6 *Vinique fontem, lactis & uberes*
7 *Cantare rivos, atque 8 truncis*
Lapſa cavis 9 iterare mella.
Fas & beatæ 10 conjugis additum
Stellis 11 honorem, 12 tectaque 13 Penthei
14 *Disjecta 15 non levi ruina,*
16 *Thracis & exitium 17 Lycurgi.*
Tu 18 flectis amnes, tu 19 mare barbarum :
20 *Tu ſeparatis uvidus in jugis*
Nodo coerces viperino
Biſtonidum 21 ſine fraude crines :

1 Mihi, ne mentem meam nimium percellas. Apoſtrophe & exclamatio deprecantis immoderatum affectum. 2 Qui gravi virga, nempe haſta Bacchica, pampinis involuta, quam in manibus geſtas, formidabilis es. Thyrſos *pampineas haſtas* vocat Virgil. Æn. 7. 3 Licet mihi poſſibile eſt, δυνατονέςι. Anaphora. Poſtquam Bacchum videre potuit, atque etiam deprecando ſibi propitium reddere, licere ſibi ait, egregia ejus facta carminibus celebrare. 4 Protervas, pertinaces. 5 Bacchi ſacerdotes, & miniſtras. 6 Credebat ſtulta antiquitas, percuſſam thyrſo terram, ſeu rupem aliquam, aut arboris truncum, vinum, lac, aut mel manare. Metaph. ab aquis, quæ in viſcera terræ receptæ ſponte prorumpere ſolent. 7 Carmine celebrare fluxus, a te inventos, & e terra productos. 8 E cavis arboribus defluentia. 9 Iterum, atque iterum carmine celebrare. Metaph. a viatoribus iter idem ſæpe terentibus. 10 Immortalis tuæ uxoris Ariadnæ, Minoidis filiæ (quam a Theſeo perfido deſertam uxorem duxiſti) capitis honorem, id eſt, coronam nuptialem inter ſidera relatam. Synecd. gen. 11 Metaph. pro corona, aſtro. 12 Domum. Synecd. mem. 13 Echionis & Agaves filii impii, Thebarum regis, qui, cum tua ſacra furioſe contemneret, a propria matre, & reliquis bacchantibus diſcerptus, & pro vitulo obtruncatus eſt. Lege Ovid. Metam. 3. 14 Proſtrata, soloque æquata. 15 Horribili, ſævu, χαλεπῇ, & ab irato Deo illata. 16 Thraciæ regis peſſimum exitum. 17 Dryantis filii, qui a Baccho in furorem verſus, & vites interſecare conatus, crura ſua ſibi amputavit. 18 *Tu vertis flumina retro.* Virg. 4. Æn. a teneris plantis, & aliis corporibus flexibilibus, quales ſunt fluvii, Ganges & Indus, hic ſignificati per Synecd. gen. 19 Tu mare Indicum, ejuſque accolas Thracas & Indos, domas : nam Indos Bacchus ſuperaverat. Synecd. gen. 20 Tu ebrius, & vino madidus, βεβρεγμένος in ſecretis & remotis montibus, nodo conſtringis & coercet Thraciarum mulierum, Bacchantium & te colentium, comas, earumque capitis ſerpentes coronarum inſtar imponis. Anaphora. 21 Sine periculo, ſine ullo damno, impune : ſerpentes enim ipſis nihil nocent. Sic Carm. Sæcul. *Cum per ardentem* ſine fraude *Trojam Caſtus Æneas patriæ ſuperſtes Liberum munivit iter.* Liv. l. 34. *Nihil præterea cum Conſule pacti, quam ut* ſine fraude *Punicum emitteretur præſidium, ad Conſulem tranſtulerunt ſigna,*

Cedis

1 *Tu, cum 2 parentis regna 3 per arduum*
Cohors Gigantum ſcanderet 4 impia,
5 Rhœtum retorſiſti leonis
Unguibus, horribilique 6 mala:
Quanquam choreis aptior, & jocis,
Ludoque 7 dictus, non ſat idoneus
Pugnæ 8 ferebaris: 9 ſed idem
Pacis eras, mediuſque belli.
10 *Te vidit 11 inſons Cerberus aureo*
12 *Cornu 13 decorum, 14 leniter atterens*
Caudam, 15 & recedentis trilingui
Ore pedes, tetigitque crura.

1 Jam Bacchi in Deos beneficia commemorat. 2 Ad parentis tui Jovis cœleſtia regna ſcanderet, ut inde Jovem deturbaret. Synecd. gen. 3 Per arduos & excelſos montes uſque ad ſidera congeſtos. 4 Scelerata, quod cum Diis pugnarit: ex quo θεομαχεῖν, id eſt, *cum Diis pugnare*. 5 Rhœtum Gigantem tu in leonem converſus dejeciſti. 6 Maxilla leonina, id eſt, dentibus illuc inſertis. Meton. ſubj. 7 Addictus. 8 Sermonibus hominum dicebaris. 9 Sed tu idem tamen pacis & belli intermedius eras, id eſt, in utrumque paratus, ſive pax colenda, ſive bellum gerendum eſſet. Poeta hoc ſignificat, vinum aliquando homines ad arma excitare, interdum animos feros & truculentos mitigare. 10 Apud inferos ad ſuperos redeuntem. 11 Canis ille infernalis triceps tibi non nocens ad inferos deſcendenti, ut inde Ariadnen uxorem reduceres. 12 Baccho cornua attribuunt Poetæ, quod bibaces plerumque ſunt pugnaces: *vel*, quod Bacchus primus terram junctis bobus excoluit. Propert. l. 3. *Quod ſuperest vitæ per te & tua* cornua *vivam, Virtutiſque tuæ, Bacche, Poeta ferar*. 13 Decoratum, ornatum. 14 Caudam ſuam leni motu ad te crebro movens & agitans, id eſt, tibi adulans. Hoc enim faciunt canes ſuis dominis, aut notis adulantes. 15 Et tui ex inferis ad ſuperos redeuntis pedes & crura blandientium more trilingui ſuo ore olfecit & odoratus eſt.

Ode XX. Ἀλληγορική.

Ad MÆCENATEM.

Horatius in Cygnum verſus, per univerſum pervolabat orbem; unde ſibi promittit ſuæ Poeſeos immortalitatem.

Tricolos Tetraſtrophos.

1 N*On uſitata, nec tenui ferar*
Penna, 2 biformis per 3 liquidum æthera
Vates: neque 4 in terris morabor

1 Ordo eſt: Ego vates biformis ferar per liquidum æthera, non uſitata, nec tenui penna, i. non vulgari, nec fragili, ſed ſublimi ac nunquam diſſolubili penna, id eſt, fama in ore mortalium verſabor, & in cœlum ſublatus vehar. 2 Nuper homo, nunc cygnus: vel potius, vates Lyricus, & vates Satyricus. 3 Purum. 4 Tamquam homo mortalis.

1 *Longius*: 2 *invidiaque major*
Urbes relinquam: 3 *non ego pauperum*
4 *Sanguis parentum, non ego, quem vocas,*
5 *Dilecte Mæcenas, obibo,*
6 *Nec Stygia cohibebor unda.*
7 *Jam jam* 8 *reſidunt cruribus aſpera*
9 *Pelles*: *&* *album mutor in* 10 *alitem*
11 *Superna, naſcunturque* 12 *leves*
Per digitos humeroſque 13 *plumæ,*
Jam 14 *Dædaleo* 15 *ocior Icaro*
Viſam 16 *gementis littora* 17 *Boſpori,*
Syrteſque 18 *Getulas* 19 *canorus*
Ales, 20 *Hyperboreoſque campos.*
21 *Me* 22 *Colchus, & qui diſſimulat metum*
23 *Marſæ cohortis* 24 *Dacus, & ultimi*

1 Diutius. 2 Et invidia, id eſt, invidis ſuperior terrenas hominum habitationes e ſublimi deſpiciam cœlum petens. Meton. adj. 3 O dilecte Mæcenas, ego non obibo mortem, quamvis pauperibus parentibus, & libertino patre natus ſim, qualem tu me appellare ſoles. Epizeuxis. 4 Filius, proles inde orta. Meton. mat. 5 Alii conjuncte hæc legunt, *quem vocat Dilecte*, id eſt, quem (licet pauperem) tu vocas. o dilecte Horati, ἐγκαλεῖς, ὦ φίλε, id eſt, quem amici nomine dignaris. 6 Nec a Styge coercebor, ne ad ſuperos redire poſſim, ut alii, quorum fama cum morte interiit. De Styge vide Od. 34. l. it. 7 Jam jam incipio inclareſcere. Epizeuxis. 8 Deſcendunt, ſedem habent in cruribus meis. 9 Cygnorum, 10 In cygnum: unde mox ſequitur, *canorus ales*. Synecd. gen. Cygni autem in tutela ſunt Apollinis, uti & Poetæ; & cygni quoque ei Deo ſacri perhibentur, non ſolum ob cantus ſuavitatem, ſed quia uti in Poetis, ſic & in alite illo divini aliquid eſſe creditur. 11 A partibus ſuperioribus, ſuperiore corporis mei parte: τὰ ἄνω Al. *ſuperne*, ἐκ τῶν ἄνω. 12 Al. *leves*, id eſt, non aſperæ: ut *galeaque leves*. Od. 2. l. 1. & *levia ſaxa*. Od. 17. 13 Cygnorum. 14 Icaro Dædali filio, qui una cum patre a Creta fugiens, fretus alarum fiducia, decidit in mare, 15 Volatu meo velocior. 16 Suis fluctibus reſonantis, murmur edentis gemitus ſimile. Metaph. ab animatis ad inanimata. 17 Illius freti, cui Jupiter, in taurum ſeu bovem mutatus, Europam dorſo ferens, *Boſphori* nomen fecit. Vide ſupra Od. 13. 18 Libycas, id eſt, loca in Africa arenoſa. Vide Od. 22. l. 1. 19 Cygnus, qui ſuæ mortis præſcius dulciſſimos cantus edit. Mart. *Dulcia defecta modulatur carmina lingua, Cantator cygnus funeris ipſe ſui*. Od. 3. l. 4. *o mutis quoque piſcibus Donatura Cygni, ſi libeat, ſonum*. 20 Montes ſub polo & cardine cœli poſitos, unde ſpirat Boreas, ubi dies eſt ſex menſium, & nox totidem, anno in duas partes diviſo, id eſt, remotiſſimas terrarum regiones aſpiciam, carminibus meis adibo. Synecd. gen. 21 Memoria mei & fama perveniet ad omnes nationes. Meton. ſubj. 22 Colchi, qui ad Pontum Euxinum habitant. Synecd. ſing. pro incolis Colchidis. Eadem eſt in *Dacus*, *Iber*, *potor Rhodani*, id eſt, Daci, Iberi, ſive Hiſpani, Galli Lugdunenſes. 23 *Marſi* ſunt populi Italiæ, quos Daci quamvis revera timeant, fingunt tamen ſe non timere. 24 Daci, Scythiæ Europeæ incolæ.

Naſcent

Noſcent 1 *Geloni*: 2 *me* 3 *peritus*
 4 *Diſcet* 3 *Iber*, 5 *Rhodanique potor*.
6 *Abſint inani funere naniæ*
7 *Luctuſque turpes*, *&* *querimonia*:
 Compeſce 8 *clamorem*, *ac* 9 *ſepulchri*
 10 *Mitte* 11 *ſupervacuos honores*.

1 Scythiæ populi, Dacis vicini. Vide ſupra Od. 9. 2 Anaphora. 3 Hiſpani exercitati & uſu periti, propter longa bella, & navigationes aſſiduas. His enim multorum morum, multarumque rerum cognitio comparatur. Virgil. Georg. 3. *Aut impacatos a tergo horrebis* Iberos. 4 Quis fuerim. 5 Et Galli tranſalpini qui Rhodanum potant. *Rhodanus* eſt Galliæ fluvius, ortum ducens ex Alpibus, quæ Italiam a Gallia dividunt. 6 Removeantur carmina funebria ſeu lugubria a funere meo ſupervacuo, quod mihi inſtitui magnifice nolo. Bene *inani funere*, cum non moriturum ſe, ſed in cygnum mutatum iri ante dixerit. Simile huic eſt, quod *inanem tumulum* vocat Virgilius 3. Æn. in quem corpus illatum non eſſet, ſed memoriæ tantum cauſa exſtructum, Græci κενοτάφιον appellant. Suetonius *honorarium tumulum* vocat. 7 Et luctus de illo, qui mortuus non ſit, indecoros, & lamentationes. Nec dubium, quin ad notum illud Ennii Poetæ Epitaphium reſpexerit Poeta; *Nemo me lacrymis decoret, nec funera fletu Faxit. Cur? volito vivus per ora virum*. 8 Ejulatum muliebrem. 9 Mihi exſtruendi. 10 Omitte, intermitte: ut Ep. 5. l. 1. Mitte *leves ſpes, & certamina divitiarum*: & Virg. 1. Æn. *mæſtumque timorem* Mittite: & Ter. Adelph. *Hera, lacrymas* mitte. 11 Vanos, ſuperfluos. De Art. Poet. *Omne* ſupervacuum *pleno de pectore manat*.

Q. HORATII FLACCI CARMINUM SEU ODARUM LIBER TERTIUS.

Ode I. Πραγματική.

De variis humanæ vitæ ſtudiis ad ſeipſum.

Vita beata non opibus, aut honoribus, ſed animi tranquillitate efficitur.

Tricolos Tetraſtrophos.

O*Di profanum vulgus, & arceo.*
2 Favete linguis: 3 carmina non prius
Audita, Muſarum ſacerdos,
4 Virginibus, puerisque canto.
5 *Regum 6 timendorum in proprios 7 greges,*

1 Rudes, indoctos a Muſis alienos praviſque opinionibus corruptos homines, qui manibus & pedibus illotis hæc ſacra contaminabunt, deteſtor, & ab his carminibus, tanquam profanos a myſteriis & ſacris, excludo. Arcebantur non initiati & profani a ſacris, quos Græci ἀμυήτους, βεβήλους vocant. Virg. Æn. 6. *Procul, o procul eſte* profani. Alleg. a ſacrificantibus. 2 Vos, cœleſtibus hiſce ſacris initiati, oſtendite cum ſilentio, bona verba dicite, εὐφημεῖτε. Virg. 5. Æn. Ore favete *omnes, & cingite tempora ramis*. 3 Ego Horatius, qui Muſarum ſacra tracto, & Poeta ſum, canto virginibus & pueris teneris, nullis pravis opinionibus corruptis, ſed puris adhuc & caſtis, carmina Lyrica, a Romanis in Latina lingua non prius audita. Virg. Georg. 2. *Me vero primum dulces ante omnia Muſæ, Quarum ſacra fero ingenti percuſſus amore, Accipiant*. Synecd. gen. 4 Quibus ad virtutem & beatitudinem, animique tranquillitatem a teneris unguiculis confirmentur, & conformentur. 5 Ordo eſt: Imperium regum timendorum eſt in proprios greges, imperium Jovis, clari giganteo triumpho, & moventis cuncta ſupercilio, eſt in ipſos reges. 6 Qui vel propter potentiam, vel propter crudelitatem a ſubditis timeri debent, quique ſoli plus cæteris poſſunt, adeo ut cum Plauto *humanos* quoſdam *Joves* eos recte appellaveris. 7 Subditos. Metaph. a pecudibus.

1 *Reges in ipſos imperium eſt Jovis,*
2 *Clari giganteo triumpho,*
Cuncta 3 *ſupercilio moventis.*
4 *Eſt,* 5 *ut viro vir* 6 *latius ordinet*
7 *Arbuſta ſulcis* : 8 *hic* 9 *generoſior*
10 *Deſcendat in* 11 *campum* 12 *petitor* :
13 *Moribus hic, meliorque fama*
Contendat : 14 *illi turba clientium*
Sit major : 15 *Æqua lege neceſſitas*
Sortitur, 16 *inſignes &* 17 *imos* :
Omne 18 *capax* 19 *movet* 20 *urna* 21 *nomen*.

1 Reges ipſi, qui habent imperium in ſibi ſubditos, habent etiam Deum ſuum regem omnis iniquitatis & violentiæ vindicem. Polyptoton eſt, ut paulo poſt in *vir viro*, 2 Qui ob triumphum de robuſtiſſimis Gigantibus devictis & fulmine proſtratis celeber & magnificus eſt. Sic Od. 4. l. 3. *Scimus ut impios Titanas, immanemque turmam Fulmine ſuſtulerit caduco*. 5 Qui ſuperciliorum & oculorum nutu cœlum & terram, & omnia, quæ in mundo ſunt, concutit. Meton. effic. contradictione enim vel remiſſione ſuperciliorum, ſicut oculorum, declarantur ſæpe hominum voluntates. 4 Contingit etiam, fieri poteſt, ἔστιν ὡς, vel ἔστιν ὅπως. Oſtendit varia hominum eſſe ingenia ac ſtudia, 5 ut alius vir alio viro ditior ac diligentior arborum & vitium plantator ſit, id eſt, ut alius alio plures poſſideat agros, in quibus arbores, in ordinem redactas, plantet. 6 Amplius in foſſis ac ſcrobibus ſerat. 7 Humiliores arbores, ad quas vites connectuntur. Meton. ſubj. pro adjunctis vitibus, & Synecd. ſpe. pro arboribus maxime frugiferis. 8 Ut hic vel alius quiſpiam honores ambiat. 9 Nobilior, quam alius quiſpiam competitor. 10 Ad comitia: quia ex urbe Roma antiqua in campum Martium venienti deſcendendum erat. 11 In campum Martium, in quo comitia habebantur. Synecd. gen. 12 Ubi honoris ac Magiſtratus cujuſdam candidatus eſt. 13 Ut hic aut alius quiſpiam non nobilitate, ſed virtute & vitæ innocentia fretus & recte factis, ad eoſdem honores contendat. 14 Ut illi multitudo clientum togatorum, qui ſe dominum officii gratia mane ſalutent & comitentur, copioſior ſit, ut hic amicorum numero & fautoribus, quorum ſuffragiis meliorem ſuperet in magiſtratu petendo, celebris ſit. 15 Mortis ſive moriendi tamen neceſſitas ἀνάγκη eſt omnibus æqualis, & æquali conditione illuſtres & obſcuros, divites & pauperes ſorte & ſine delectu ſumit, λαγχάνει *Pallida mors æquo pulſat pede pauperum tabernas, Regumque turres*. 16 Claros & nobiles, ἐπισήμους ἐπιφανεῖς, & in ſummo honoris gradu conſtitutos. Od. 34. l. 1. *& inſignem attenuat Deus*. 17 Infimos, humiles. 18 Quæ omnium hominum nomina capax eſt. 19 Agitat, ad ſortiendum fatum volvit, & poſtea a ſorte, ut moriatur, educit. 20 Fatalis, in quam ſortes conjiciuntur. Meton. a conſuetudine veterum, qui judicia faciebant, delectumque habebant magiſtratuum & controverſiarum aductis ſortibus ex urna, in quam ſinguli ſua ſuffragia & ſententias conjiciebant, & ex illa quaſſa & mota educebantur ad hunc vel ad illum huc vel illuc deſtinandum. Sic urna primum quemque ſine diſcrimine conditionis, ſexus, ætatis, demittit ad Orcum. Vides ergo hic motum urnæ, rei inanimatæ, tribui per Metaph. 21 Hominum, quicunque in mundi vivunt. Meton. adj. pro teſſerula, ubi ſuffragium erat inſcriptum.

1 Diſtrictus enſis cui ſuper impia
2 Cervice 3 pendet, non 4 Siculæ dapes
Dulcem 5 elaborabunt ſaporem;
Non avium citharæque cantus
6 Somnum reducent: 7 ſomnus agreſtium
Lenis virorum non 8 humiles domos
9 Faſtidit, umbroſamque 10 ripam;
Non Zephyris agitata 11 Tempe.
12 Deſiderantem quod ſatis eſt, neque
13 Tumultuoſum 14 ſollicitat mare;
Nec 15 ſævus 16 Arcturi cadentis
Impetus, aut orientis 17 Hœdi:
Non 18 verberatæ grandine vineæ,
19 Fundusque mendax: 20 arbore nunc aquas

1 Illi, cujus cervicibus enſis evaginatus impendet, nullæ, quantumvis opiparæ epulæ, ſuaves aut gratæ poterunt eſſe, ſed metus omnes delitias ac gaudia contaminabit. Reſpicit notiſſimam de Damocle, Dionyſii aſſentatore, hiſtoriam. Vide Cic. Tuſc. l. 5. 2 Super homine impio. Synecd. part. 3 Jam jam in ſubjectum caput procubiturus. 4 A Dionyſio, Siciliæ tyranno, apparatæ, quæ erant exquiſitiſſimæ, & regio luxu inſtructæ. Synecd. ſpe. 5 Non reddent ſaporem, id eſt, non ſapient illæ, ſed erunt inſipidæ penitus, intuenti mortem præſentem. 6 Non reſtituent ſomnum, quem metus abſtulit; ſed in aureis lectis ab uno latere in aliud ſe devolvet, metuque ſcelerum ac pœnarum dormire non poterit. 7. Ordo eſt: Somnus lenis non faſtidit humiles domos virorum agreſtium, & umbroſam ripam, non Tempe agitata Zephyris. 8 Caſas ingredi non ſpernit, non nauſeat, id eſt, ruſtici dormiunt ſuavius in ſuis caſis, quam reges in ſuis ædibus ſumptuoſiſſimis. 9 Metaph. ubi ſenſus & judicium tribuitur ſomno rei inanimatæ. 10 Prope limpidum fontem ſitam. 11 Neque loca nemoroſa & jucunda, qualia Tempe ſunt in Theſſalia, a Zephyris, ventis mitiſſimis, perflata; in quibus ruſticus in ceſpite aliquo proſtratus jucunde & ſecure dormit. Synecd. ſpe. 12 Qui illud deſiderat, quod ſatis eſt in vita hominum ad victum & amictum; non navigat; neque ſe maris periculo committit, ut rem familiarem augeat. 13 Quod fluctibus & tempeſtatibus timorem multum incutit. *Tumultus enim eſt perturbatio tanta, ut major timor oriatur: unde etiam nomen ductum eſt, tumultus.* Cic. Polip. 8. 14 Reddit eum ſolicitum, perturbat. 15 Violentus. 16 Stellæ in cauda Urſæ occidentis, multaſque tempeſtates excitantis. 17 Quo oriente ſævit mare. 18 Afflictæ, & hoc anno fructum non laturæ. 19 Et fundus infructuoſus illum non ſollicitat, qui maximos anni proventus pollicitus non præſtat, quique votis agricolæ non reſpondet, γῆ ἄπιστος, id eſt, *fundus infidelis*. Ep. 7. l. 1. *Spem mentita ſeges*. 20 Cujus arbores (quæ nec flores, nec fructus proferunt) modo imbres immoderatos culpant, modo ſidera æſtum producentia, ſuoque calore agros torrentia, id eſt, æſtum immoderatum, modo hyemes graves, quibus impeditæ, fructum producere non potuerunt. Synec. ſing. pro plur.

1 Culpante, nunc torrentia agros
Sydera, 2 nunc hyemes iniquas.
3 Contracta piſces æquora ſentiunt,
4 Jactis in altum molibus: 5 huc 6 frequens
7 Cæmenta demittit 8 redemtor
9 Cum famulis, 10 dominuſque terræ
Faſtidioſus: ſed timor, & minæ
11 Scandunt eodem, quo dominus: 12 neque
Decedit ærata triremi, 13 &
Poſt equitem ſedet 14 atra cura.
Quod ſi 15 dolentem nec 16 Phrygius lapis,
17 Nec purpurarum ſidere clarior
18 Delinit uſus, nec Falerna
19 Vitis, 20 Achæmeniumque coſtum:
21 Cur invidendis 22 poſtibus, & 23 novo
Sublime ritu moliar atrium?

1 Metaph. ab hominibus, qui culpam cujuſque mali, quod non fecerint, conferunt in ipſius auctorem: ſic arbores quaſi a conſitore ſuo accuſatæ ſterilitatis faciunt intemperiem cœli ream illius. 2 Anaphora. 3 Arctiora & anguſtiora, quam par eſt, ædificiorum magnitudine, adeo ut ipſis piſcibus injuria inferatur. Sæculi ſui in ædificando luxum graviter damnat Poeta. 4 In profundum mare molibus conjectis, & ædificiis ſuper exſtructis. Vide Od. 15. l. 2. 5 In hoc altum mare. 6 Aſſiduus. 4 Lapides rudes cæſos ad ædificii fundamentum projicit, ibique magnifica ædificia exſtruit. *Cæmenta a cædendo* dicta ſunt. 8 Qui opus faciendum ſuo periculo, certa mercede conſtituta, aſſumit, id eſt, operum conductor, ἐργολάβης. *Redimere* enim interdum, eſt conducere. 9 Cum operariis ſuis conductis. 10 Et dominus luxurioſus, qui terræ jam faſtidioſus eſt, qui terra ſpreta in mari ædificat. 11 Eundem locum petunt, quem dominus, eumque perpetuo comitantur, id eſt, quicquid agit, non deſeritur a ſuis affectibus, qui non ſinunt eum quieſcere. 12 Neque atra cura, ſi dominus navem conſcendat, de navi triremi æreo roſtro munita abit, decedit. Sic Od. 16. l. 2. *Scandit æratas vitioſa navos Cura.* 13 Et, ſi equum conſcendat, etiam poſt poſſeſſorem ſuum ſedet, eumque ſemper poſt tergum ſequitur comes certiſſima. 14 Triſtis, moleſta, odioſa ſolicitudo. Sic Od. 11. l. 4. *minuentur* atræ *Carmine* curæ. 15 Perturbatur mentem. 16 Eximia ædificia, columnæ marmoreæ ex lapide Phrygio factæ, quibus fulciebantur & ornabantur atria domorum ſumptuoſarum. Meton. mat. 17 Nec uſus purpurarum, qui ſidere clarior refulgeat, id eſt, neque veſtes purpureæ ac ſplendidiſſimæ. 18 Mitigat, recreat. Al. *delenit*. 19 Nec vinum Campaniæ nobiliſſimum animi morbis medetur. Meton. ſubj. & hoc pro generoſo vino per Synecd. ſpe. 20 Unguentum Perſicum pretioſiſſimum, ſic dictum ab *Achæmene*, Perſarum rege, unde venit Coſtum. 21 Cur ego, non contentus mea domo, ædificia magnifica concupiſcam? 22 Ambitioſis, marmoreis, invidia propter luxum laborantibus foribus. Synecd. mem. Od, 10. l. 2. *aulam invidendam* dixit. 23 Et novo invento ſplendidam domum ac ſublime palatium exſtruere moliar?

1 *Cur valle permutem Sabina*
Divitias operoſiores?

1 Cur relicto meo agro Sabino, in quo vallis eſt (ubi vitam ago tranquillam) appetam & amplectar divitias majores, moleſtiarum plenas, in quibus & parandis magno, labore magnaque opera, & cuſtodiendis magna cura opus eſt, cum ille ad vitam tranquillam agendam abunde mihi ſufficiat. Od. 2. l. 4. operoſa *parvus Carmina fingo*. Anaphora.

Ode II. Εὐκτική.

Ad AMICOS.

Pueri a teneris annis paupertati, militiæ, & vitæ laborioſæ ſunt aſſuefaciendi.

Tricolos Tetraſtrophos.

1 *A Nguſtam, 2 amici, pauperiem pati*
3 Robuſtus acri militia puer
Condiſcat, & 4 Parthos feroces
5 Vexet eques metuendus haſta:
Vitamque 6 ſub dio, & 7 trepidis agat
In rebus: 8 illum ex mænibus 9 hoſticis
10 Matrona bellantis tiranni
11 Proſpiciens, & 12 adulta virgo,
13 Suſpiret: Eheu, ne 14 rudis agminum
Sponſus 15 laceſſat 16 regius aſperum
Tactu 17 leonem quem 18 cruenta
Per medias 19 rapit ira 20 cædes!
21 Dulce & decorum eſt 22 pro patria mori.

1 Duram & difficilem paupertatem tolerare, id eſt, amare ſobrietatem. 2 Al. *amice*, id eſt, libenter & benigne. 3 Puer ac juvenis Romanus per acrem, laborioſam & difficilem militiam diu exercitatam factus validus cum acri militia diſcat. 4 Parthos, qui ſunt equites, alioſque imperii Romani hoſtes bellicoſos. Synecd. ſpe. 5 Agitet. 6 Vitamque non in thalamo, aut plumis; ſed ſub puro aere nocturno tempore extra tectum traducat. 7 In rebus horribilibus, efficientibus homines trepidos, quales in tumultu bellico eſſe ſolent: maxime vicino jam hoſte, ἐν τοῖς φοβεροῖς. Liv. l. 4. *Et Senatus, ut* in trepidis rebus, *Dictatorem dici Mamercum Æmilium juſſit*. Et l. 34. *orant, ne ſe* in rebus *tam* trepidis *deſerat*. Meton. effe. 8 Militem Romanum. 9 Hoſtilibus, a Romanis obſeſſis. 10 Uxor regis alicujus cum Romanis bellum gerentis. 11 Eminus e longinquo ſpectans. 12 Nubilis & matura viro, & alicui regio ſponſo deſponſata. 13 In hæc verba ingemiſcat, & queribunda voce loquatur. 14 Hoſtilium agminum ignarus, non exercitatus in præliis, belloque parum aptus & aſſuefactus. Exclamatio cum lamentatione. 15 Ad ſui interitum provocet. 16 Regia ſtirpe progenitus. 17 Militem Romanum in conflictu ſævum. Allegoria. 18 Hoſtilis animi rabies. 19 Impellit. 20 Hoſtium. Manſit in translatione: leones enim maxime ſunt iracundi. 21 Jucundum. 22 Cic. Offic. 1. *Sed omnes omnium caritates patria una complexa eſt, pro qua quis bonus dubitet mortem oppetere?*

Mors

Mors & 1 fugacem perſequitur virum:
Nec parcit imbellis 2 juventæ
3 Poplitibus, 4 timidoque tergo.
5 Virtus, repulſæ 6 neſcia ſordidæ,
7 Intaminatis 8 fulget honoribus:
Nec ſumit, aut ponit 9 ſecures
Arbitrio popularis 10 auræ.
11 Virtus, 12 recludens 13 immeritis mori
Cœlum, 14 negata tentat iter via:
15 Coetuſque vulgares, & udam
Spernit humum 16 fugiente penna.
17 Eſt & 18 fideli tuta ſilentio
19 Merces, 20 Vetabo, qui Cereris 21 ſacrum

1 Qui fugiendo conſulunt ſaluti, ſæpius periclitantur, quam qui fortiter pugnant. 2 Ignavæ juventutis, id eſt, meticuloſorum juvenum, ad fugiendum, quam ad pugnandum, aptiorum: poplites enim & terga eorum, qui fugiunt, cernuntur. Meton. adj. 3 Dum e ſequentibus hoſtibus averſis & inhoneſtis vulneribus confecti, nihilominus mori coguntur. 4 Indicantem equitem. Meton. effe. 5 Fortitudo bellica ſe ipſa contenta, nullos honores ambit. 6 Turpis repulſæ ignara. 7 Honoribus puris, non contaminatis, incorruptis, non lagrimationibus, aliiſque malis artibus acquiſitis, reſplendet, ſuiſque propriis bonis gaudet, non illis, quæ aliena ſunt: nam viri virtute præſtantos a populo, aut a Regibus honores non petunt. 8 Metaph. a Sole, qui ut ſuo per ſe lumine clarus eſt: ſic vir ſuæ virtutis præſtantia ſatis fulget. 9 Nec capit, aut deponit Præturam, Conſulatum aut Dictaturam, alioſque ſummos honores & magiſtratus; quorum inſignia ſunt ſecures & faſces. Solebant enim, & Conſulibus Romæ, & Prætoribus in Provincia faſces virgarum & ſecures præferri. Lucret. l. 3. *Qui petere a populo faſces, ſævaſque* ſecures *Imbibit, & ſemper victus, triſtiſque recedit*, Meton. adj. ſigni. 10 Favoris, gratiæ, levitatis in mandandis magiſtratibus, & in ferendis ſuffragiis, id eſt, prout mobili & levi populo placuerit, quo nihil inconſtantius, ſed ſuis bonis æternis ac immobilibus acquieſcit. Metaph. Vide Od. 1. l. 1. Virg. 6. Æn. *quem juxta ſequitur jactantior Ancus, Nunc quoque jam nimium gaudens* popularibus auris. 11 Fortitudo. 12 Aperiens. Od. 18. l. 2. *Æqua tellus Pauperi* recluditur. Ep. 5. l. 1. *Quid non ebrietas deſignat? operta* recludit. 13 Illis, qui ob egregia ſua facta, & præclara in mortales merita, immeriti & indigni ſunt ut moriantur. 14 Illud iter per viam, aliis ignavis incognitam & neglectam propter difficultatem & labores, ingreditur ac patefacit. Od. 4. l. 3. *inſanientem navita Boſporum* Tentabo, &c. 15 Viliumque hominum in terris degentium conventus, atque adeo hanc humum turbidam & cœnoſam, id eſt, res terrenas contemnit, ac deſpicit, veloci ſua penna e rebus mortalium fugiente, & ſupra terrena alte in cœlum ſublevata, id eſt, humilium hominum ſpreto contubernio in cœlum evolat. 16 Metaph. 17 Commendata animi fortitudine, degreditur ad laudem ſilentii, innuitque virtutem etiam ſecreti tenacem eſſe, & arcana non eliminare. 18 Virg. *fida ſilentia ſacris*. 19 Sua certa præmia ſunt propoſita. 20 Qui conſilia arcana tacere neſcit, homo rimarum plenus, meo conſortio ipſum interdicam, & vetabo ut mecum habitet, & mecum in eadem navi vehatur. 21 Quod religioſiſſimo ſilentio continebatur, id eſt, quodvis arcanum. Synecd. ſpec.

Vulgarit arcana, 1 *ſub iiſdem*
Sit 2 *trabibus*, 3 *fragilemque mecum*
Solvat 4 *phaſelum: ſæpe* 5 *Dieſpiter*
Neglectus, inceſto addidit integrum.
6 *Raro antecedentem ſceleſtum*
7 *Deſeruit pede pœna claudo.*

1 Ut mecum ſub eodem ſit tecto. 2 Ædificii, id eſt, ædibus. Synecd. mem. 3 Et in eadem navi navigat, ne & ego una cum homine impio a Diis puniar. 4 Navem velocem & oblongam. 5 Jupiter, diei & lucis pater, non cultus, aut aliquo impio facto offenſus, ſæpe virum bonum viro impio puniendo conjunxit, id eſt, ſæpe caſtos & innocentes punit cum impiis & inceſtuoſis: quod veteres ſacrificiis ac ſupplicationibus avertere ſolebant, aut expiare. 6 Nemo hominum, qui ſceleris cujuſdam reus eſt, ſuam pœnam effugiet, & nemo crimen in fronte gerit, qui non Nemeſin habeat in tergo: nam pœna tardo pede incedens, & pede claudo ſceleratorum veſtigia e longinquo inſequens, raro patitur ſceleſtum hominem præcurrentem effugere, ſed eum aliquando aſſequitur & comprehendit. Tibul. El.9. *Ah miſer: & ſi quis primo perjuria celat: Sera tamen tacitis pœna venit pedibus.* 7 Imo illa a fronte præcedens ſceleratum exſpectat, tarditatemque ſupplicii gravitate compenſat. Oſtendit culpæ comitem eſſe pœnam: ut Od.5. l.4. *Culpam pœna premit comes.* Alleg. e continuatis Metaph. a celerrime fugientibus & tardiſſime ſequentibus.

Ode III. Πραγματική.

De VIRO HONESTO.

Vir virtute præditus nihil extimeſcit. Oratio Junonis de Troja everſa, de bello Trojano finito, deque Imperio Rom. a Trojanis initium capturo.

Tricolos Tetraſtrophos.

J*Uſtum*, & 1 *tenacem propoſiti virum*,
Non civium 2 *ardor prava jubentium*,
Non vultus 3 *inſtantis tyranni*
4 *Mente quatit ſolida; neque Auſter*,
5 *Dux inquieti* 6 *turbidus Adriæ*,

1 In propoſito recto perſeverantem ac coſtantem, cui in tota vita animo fixum, ne latum quidem unguem a recta ſententia diſcedere. 2 Non ſeditio & furor civium iniquas leges ferentium; quæ cum æquo bono pugnant: *vel.* res pravas imperantium. Metaph. ab igne & Sole, ad vehementes motus popularium animorum indicandos. 3 Præſentis ferro ac flammis, & horribili tormentorum apparatu urgentis, & ad iniqua compellere volentis. 4 A mente fixa, id eſt, ab animi ſententia firma & conſtanti removet, non efficit incoſtantem. 5 *Arbiter Adriæ.* Od.3. l.1. Metaph. 6 Ab imo turbans & miſcens mare. Meton. eff.

1 Nec

1 Nec fulminantis magna Jovis 2 manus.
3 Si fractus illabatur orbis,
Impavidum ferient ruinæ.
4 Hac 5 arte 6 Pollux, & 7 vagus Hercules
8 Innixus, 9 arces attigit igneas:
10 Quos inter Auguſtus 11 recumbens
12 Purpureo bibit ore nectar.
13 Hac te 14 merentem, 15 Bacche pater, 16 tuæ
Vexere tigres, 17 indocili jugum
Collo 18 trahentes: 19 hac 20 Quirinus
21 Martis equis 22 Acheronta fugit.

1 Nec Jovis fulmina. Anaphora. 2 Meton. ſubj. partis proadjuncto robore. 3 Quin etiam ſi orbis cœli concuſſus procumbat, id eſt, ſi cœlum ruat, illæ cœli ruinæ obruent quidem virum bonum & conſtantem, ſed interea tamen imperterritum, ac non terrebitur illius ruina. 4 His artibus, id eſt, his virtutibus, vel his viis ac rationibus, juſtitia ſc. & propoſiti conſtantia Pollux, Hercules, Bacchus, Romulus ex mortalibus facti ſunt immortales. Anaphora. 5 Metaph. a regulis & præceptis diſciplinarum, quæ diſcipulos ducunt ad certum finem, ſicut hujuſmodi virtutis gradibus homines ducuntur in cœlum: quod hic intelligitur per Meton. periphraſticam. 6 Jovis & Lædæ filius. 7 Jovis & Alcmenæ filius, qui multa maria & longinquas terras peragravit ad varia monſtra domanda; πολύπλαγκτος. 8 Fultus. 9 Poſt tot labores arces ſideribus micantes attigit, inque cœlum inter ſidera relatus eſt. 10 Inter quos duos, Herculem & Pollucem Anaſtrophe. 11 Accumbens, in cœlum propter egregia ſua in mortales merita receptus. Virg. 1. Æn. *tu das epulis accumbere Divum*. 12 Ore ſuo rubicundo & pulchro nectar, Deorum potum, bibit, jam factus etiamnum in terra vivus. Sic Ep. 1. l. 2: *Præſenti tibi maturos largimur honores, Jurandaſque tuum per nomen ponimus aras*. Virg. Ecl. 1. *O Melibœe, Deus nobis hæc otia fecit*, id eſt, Auguſtus. 13 Hac arte & animi firmitudine. 14 Præmium immortalitatis, divinos honores: vel *merentem*, id eſt, militantem: ut ſit translatio a militibus. 15 Poeta ſermonem ſuum ab amicis transfert ad Bacchum per Apoſtrophen, quem Synecdochicῶs appellat *patrem*: quia nomen eſt partim divinitatis, partim dignitatis, ut τὸ *mater* apud Poetas. 16 Animalia ferociſſima, tuo munere domita & mitigata, in cœlum uſque ſubvexerunt. 17 Ad parandum inſueto. 18 A te ſubactæ: atque ita immenſam tuam potentiam demonſtrant. 19 Hac denique arte & animi conſtantia. 20 Romulus, poſt mortem *Quirinus* dictus, & inter Deos relatus. *Quirinus* dicitur Romulus Synecdochicῶs, id eſt, a communi nomine ad proprium intelligendum: nam & populus *Quirinus*, id eſt, Romanus, & Auguſtus Cæſar dicitur Georg. 3. *Quirinus*. Conſtat autem Romulum tum primum *Quirinus* eſſe vocatum, cum inter Deos fuit relatus. 21 Patris ſui equis, id eſt, bellis gerendis, & fortitudine bellica. Meton. Equus Marti ſacer: *Bello* enim *armantur equi: bellum hæc armenta minantur*. Virg. 3. Æn. 22 Paludem infernalem vitavit, id eſt, immortalitatem conſecutus eſt.

1 *Gratum elocuta* 2 *conſiliantibus*
Junone Divis: 3 *Ilion*, *Ilion*
4 *Fatalis inceſtuſque judex*,
5 *Et mulier peregrina vertit*
In pulverem, 6 *ex quo deſtituit* 7 *Deos*
Mercede pacta Laomedon, 8 *mihi*
Caſtæque damnatum Minervæ,
Cum 9 *populo*, *&* 10 *duce fraudulento*.
11 *Jam nec Lacænæ ſplendet adulteræ*
12 *Famoſus hoſpes*: *nec* 13 *Priami domus*
Perjura, 14 *pugnaces Achivos*
Hectoreis opibus refringit:

1 Cum Juno (Trojanorum & Romanorum, qui a Trojanis oriundi, infenſiſſima hoſtis) ſuo ſuffragio id ipſum comprobaſſet, & rem gratam, & cum æquitate conſentaneam, ſc. quod veteres inimicitias ex animo jam depoſuiſſet, in hunc modum elocuta eſſet. Apparatus eſt ad perfectam Proſopopœjam, ubi ficta Junonis perſona inducitur. 2 Inter ſe deliberantibus, conſilium habentibus, ecquid Romulus in cœlum recipiendus eſſet. Sic de Art. Poet. *Ille bonis faveatque*, *&* conſilietur *amicis*. 3 Antiquiſſimam urbem Trojam. Hæc nominis iteratio affectum animi exprimit. Epizeuxis. Ab hoc loco incipit Junonis Oratio in Divorum cœtu habita, ſuper Romuli conſecratione. 4 Paris a fatis datus, *vel*, patriæ ſuæ exitialis & ſceleratus judex conſtitutus inter me, Palladem & Venerem; illam Venerem, nobis ſpretis, prætulit, aureumque malum dedit. Synecd. gen. Sic Od. 27. l. 1. *dares ut cajenis* Fatale *moſtrum*. Paridi & Helenæ, non Græcorum viribus, Trojæ excidium adſcribit. 5 Et Helena, a Paride rapta, mulier non Trojana, ſed Græca Lacedæmonia, in cinerem & ruinam dedit. Ep. 15. l. 1. *Quicquid erit nactus prædæ majoris*, *ubi omne Verterat in fumum & cinerem*. 6 Ab eo tempore, quo Laomedon (Rex Trojanus, Ili filius, Priami pater) fraudavit Deos promiſſa mercede, id eſt, non perſolvit pactam mercedem, & ita fidem fefellit. 7 Neptunum & Apollinem, qui Jovis juſſu Laomedonti ſuas operas locarant, ad muros Trojano extruendos. Synecd. gen. 8 Ilion, quod mihi Junoni & caſtæ Palladi ex merito inviſum & exoſum eſt, propter injuriam nobis illatam in malo pulchritudinis, Veneri dato. Itaque apud Virg. Æn. 2. partim hoſtes accerſunt, partim ipſæ urbem intendunt: & apud Homerum Menelao favent. 9 Trojano. Synecd. gen. 10 Laomedonte, rege ejus perjurio, qui fraudavit Apollinem & Neptunum mercede promiſſa. Synecd. gen. 11 Urbe Troja diruta, illud ſcelus ſatis ſuperque in poſteris punitum, ſuæque iræ ſatisfactum eſſe dicit. 12 Paris, infamis ille Hoſpes Helenæ (qui hoſpitii jure nefarie violato, hoſpitam ſuam, Menelai, Lacedæmoniorum regis, uxorem volentem ſecum obduxerat) poſtquam jam, capta Troja, a Neoptolemo trucidatus eſt, jam non amplius, ut antea, refulget. Synecd. gen. 13 Numeroſa illa familia Priami, Laomedontis filii, perjurio polluta propter Laomedontis fraudem. 14 Bellicoſos meos Græcos Hectoris fortitudine & auxilio debilitat, Trojanoſque ſuos in decimum uſque annum invictos præſtat. Od. 4. l. 2. *& ademptus Hector Tradidit feſſis leviora Pergama toſti Grajis*.

1 No-

1 *Noſtriſque 2 ductum 3 ſeditionibus*
Bellum 4 reſedit: 5 protinus & graves
6 Iras, & inviſum 7 nepotem,
8 Troica quem peperit 9 ſacerdos,
10 Marti redonabo: 11 illum ego lucidas
12 Inire ſedes, 13 ducere nectaris
Succos, 14 & adſcribi quietis
Ordinibus patiar Deorum.
15 Dum longus inter. 16 ſæviat Ilion
Romamque pontus, 17 qualibet exules
In parte regnante beati:
Dum Priami, Paridiſque 18 buſto
19 Inſultet armentum, & catulos feræ
Celent inultæ: ſtet 20 Capitolium
Fulgens, 21 triumphatiſque poſſit
22 Roma ferox 23 dare jura Medis.
24 Horrenda late nomen in ultimas

1 Et bellum illud Trojanum, quod noſtris Deorum diſcordiis in decennium productum eſt, jam finitum, confectum & ſedatum eſt, nihilque reſtat, quod me amplius ad iram commovere poſſit. 2 Cic. Ep. l. 7. *Suadere inſtitui bellum* duceret. 3 Queritur ea de re in Deorum concilio ipſe Jupiter apud Virg. Æn. 10. *Nec veſtra capit diſcordia finem*, &c. Tum Ovid. El. 2. l. 1. Triſt. *Mulciber in Trojam, pro Troja ſtabat Apollo: Æqua Venus Teucris, Pallas iniqua fuit*. 4 Finitum eſt. Metaph. a corporibus, quæ multis motibus agitata tandem quieſcunt in ſede. Sic Liv. *Poſtquam iræ* reſediſſent, id eſt, homines irati ſedati & pacati fuiſſent. 5 Porro tenus, deinceps. 6 Simultates meas remittam. 7 Romulum Quirinum meum ex filio Marte nepotem Synecd. gen. 8 Rhea Ilia a Troianis oriunda. 9 Rhea Ilia Veſtæ ſacris, Troja Romam advectis, ab Amulio patruo præfecta. Synecd. gen. 10 Marti, filio meo, & patri ſuo reddam & reſtituam, illumque ut pro filio habeat, concedam. Od: 7. l. 2. *Quis te* redonavit *Quiritem Diis patriis, Italoque cœlo*? 11 Romulum. 12 Cœlum introire in cœlum aſcendere δώματα ἀστερόεντα Synecdochica definitio cœli. 13 Ibique ſuaviſſimos Deorum potus bibendo educere, exhaurire; ut Od. 12. l. 4. *Sed preſſum Calibus* ducere *Liberum ſi geſtis*. 14 Et ſecurus Deorum conciliis annumerari. 15 At hac tamen conditione dummodo longum mare fluctibus ſemper æſtuet & intercurrat inter Trojam & Romam, id eſt, dummodo Roma longiſſimo intervallo a Troja remota ſemper ſit, & nunquam moribus & vita ſua Ilio ſimilis evadat. 16 Translatio eſt ab animatis. 17 Tum Helenus, Antenor, Æneas, & alii Trojani exules in qualibet terræ parte, omnibuſque mundi regionibus, felices regnent, ſic ut Trojano imperio nunquam fruantur, nihil impedio. Permiſſio. 18 Sepulchro. 19 Libere ſupervagetur, ἐνθρώσκῃ, id eſt, dummodo Troja ita ſit deſerta, ut in ea & armenta paſcant, & feræ in ea, tanquam luſtro, ſuos catulos occultent tutæ & illæſæ, nemine prohibente, ea lege vigeat Capitolium urbis Romæ auratum & coruſcans. 20 Floreat imperium Romanornm, & diuturna ſit eorum dominatio. Meton. loci. 21 A ſe bello devictis, & in triumphum ductis. Sic Virg. Geor. 3. *Biſq; triumphatas utroque ab littore gentes*. 22 Romani armis invicti, id eſt, Senatores & populus Romanus Meton. ſubj. 23 Tanquam victrix leges præſcribat. 24 Romæ exteris gentibus formidoloſa longe latque potentiæ ſuæ famam & gloriam in ultimas terræ oras porrigat, ad Africanos & Ægyptios uſque.

Exten-

Extendat oras, 1 qua medius liquor
Secernit Europen ab 2 Afro,
Qua 3 tumidus rigat 4 arva 5 Nilus.
6 Aurum 7 irrepertum, 8 & ſic melius ſitum
Cum terra celat, ſpernere fortior,
Quam cogere humanos in uſus
Omne ſacrum rapiente dextra.
9 Quicunque 10 mundi 11 terminus 12 obſtitit,
13 Hunc tangat armis; 14 viſere geſtiens,
Qua parte 15 debacchentur ignes,
16 Qua nebulæ, pluviique rores.
Sed bellicoſis 17 fata 18 Quiritibus
Hac lege dico, ne nimium 19 pii,
20 Rebuſque fidentes, 21 avitæ
22 Tecta velint reparare Trojæ.
23 Trojæ 24 renaſcens alite lugubri

1 Qua parte medius maris Mediterranei liquor, id eſt, mare Gaditanum interjectum Europam ab Africa dividit. Anaphora. 2 Africa. Meton. adj. 3 Qua exundans Nilus quotannis arva irrigat, & limum ſecum trahens fertilia reddit. Meton. effe. Ægyptum ſignificat. Cic. 2. de Nat. Deor. *Ægyptum Nilus irrigat; & cum tota æſtate obrutam oppletamque tenuerit, tum recedit, mollitoſque & oblimatos agros ad ſerendum relinquit.* 4 Ægyptum. Synecd. part. 5 Ægypti fluvius, a *Nilo* rege ſic dictus. 6 Roma fortior ad ſpernendum, id eſt, magis munita fit hoc ipſo, quod poſſit ſpernere aurum, quam cogere. 7 Nondum viſum, nondum ex auri fodinis effoſſum. 8 Et ſic, cum terra illud abſcondit, meliori loco in terræ viſceribus ſitum, quam cum inter homines verſatur, poſſit ſpernere, quam Deorũ ſimulacra & gentium devictarum ſacrum, Diis conſecratum, dextra, quæ ſacris non parcit, id eſt, vi bellica ad res neceſſarias, aut etiam ad voluptatem convertere, & non ſine impietate profanare. Nam *Quid non mortalia pectora cogis Auri ſacra fames!* 9 Altera permiſſio eſt, ut nullus ſit orbis angulus vel inhabitatus & inacceſſus, qui non ſentiat arma Romanorum. 10 Terræ partis habitabilis, quam Romani armis perſcrutati ſunt. 11 Polus Septentrionalis & Auſtralis. 12 Romæ rebellavit. 13 Hunc exercitu petat & ſubigat, ſuaque potentia ad mundi fines penetret. 14 Viſere & devincere cupiens, qua parte ingens Solis æſtus ſæviat, terramque inhabitabilem torreat, id eſt, Zonam torridam, Æquinoctiali & duobus Tropicis ſubjectam & interjectam. 15 Metaph. a ſacrificantibus Baccho. 16 Qua parte nebulæ & tenebræ, roreſque pluvii, grandines & nives ſæviant, id eſt, Zonam frigidam ſub duobus circuiis, Arctico & Antarctico ſitam, ubi mundus perpetua glacie obrigeſcit. 17 Felicitates ſuas futuras, ſc. eos totius mundi Imperatores fore. 18 Romanis hac conditione prædico & confirmo. 19 Religioſi & amantes patriæ, ſc. Trojæ. 20 Rebuſque ſecundis ac potentiſſimo imperio confiſi ſeu freti. 21 Veteris, unde orti ſunt. Roma enim Trojanorum veluti colonia erat. 22 Urbem Trojanam. Synecd. mem. 23 Fortuna Trojæ renaſcens aliter lugubri iterabitur triſti clade, me (conjuge & ſorore Jovis) ducente victrices catervas. 24 Si fatum Trojæ malis auſpiciis, & infelici omine iterum renaſcatur & ſurgat.

Fa-

Fortuna 1 *triſti clade iterabitur*,
 2 *Ducente victrices* 3 *catervas*
  4 *Conjuge* 5 *me Jovis*, *& ſorore*.
6 *Ter ſi* 7 *reſurgat murus* 8 *aheneus*
9 *Autore Phoebo*, *ter pereat meis*
 10 *Exciſus Argivis*; *ter* 11 *uxor*
  Capta 12 *virum pueroſque ploret*.
13 *Non hac jocoſæ conveniunt lyræ*:
Quo Muſa tendis? 14 *deſine* 15 *pervicax*
 Referre 16 *ſermones Deorum*, 17 *&*
  Magna 18 *modis tenuare parvis*.

1 Flamma & ferro iterum vaſtabitur. 2 Ad Trojam delendam adducente. 3 Græcorum copias. 4 Virg. 1. Æn. *Aſt ego*, *quæ Divum incedo regina*, *Joviſque Et ſoror*, *& conjux*. 5 Junone. 6 Synecd. fin. pro infin. toties, quoties, & Anaphora. 7 Reædificetur. 8 Firmiſſimus ac validiſſimus: ut Od. 16. l. 3. *turris ahenea*: & Ep. 1. l. 1. *hic murus aheneus eſto*. Synecd. ſpe. 9 Etiamſi Apollo ſit conditor & autor operis, ter tamen pereat ille murus, quotieſque reparatus fuerit, toties rurſus deleatur. 10 Everſus & radicitus evulſus a Græcis meis, qui me Argis colunt, quique in meam gratiam Trojani jam ante deleverunt. 11 Hecuba vel Andromache. Synecd. gen. 12 Maritum ſuum Priamum vel Hectora, ſuoſque filios occiſus lugeat & deploret. 13 Hæc, quæ tracto, gravia & tragica non conveniunt Lyrico carmini, quo res ludricæ & jocoſæ tantum tractantur. Deponitur Proſopopœia Junonis per correctionem Calliopes, quæ hic per Synecd. gen. notatur *Muſæ* nomine. 14 Muſam Poeta monet, ut humili carmine ſermones Deorum non imminuat. 15 Muſa arrogans & audax. 16 Junonis de fato urbis Romæ, aliorumque Deorum. 17 Deſine res magnas & graves carmine humili imminuere atque deterere; ſed potius eas illuſtres & exornes. 18 Lyricis verſibus. Synecd. gen.

Ode IV. Προσφωνητική.

In CALLIOPEN.

Poeta ſe a multis periculis Muſarum ope ereptum fuiſſe dicit, omnibuſque male ceſſiſſe, qui adverſum Deos aliquid moliri voluerint.

Tricolos Tetraſtrophos.

1 D*Eſcende* 2 *cœlo*, *& dic*, *age*, 3 *tibia*,
 Regina, 4 *longum*, *Calliope*, *melos*,
 Seu voce nunc mavis 5 *acuta*,

1 O Regina Calliope, deſcende cœlo, & age, dic tibia longum melos. 2 De cœlo, Habent enim Muſæ etiam ſuas in cœlo ſedes, ut Jovis filiæ, & quidem diſtinctas pro cujuſque dignitate, id eſt, miſſos facias rerum divinarum modos & cantus. 3 Cum inſtrumento Muſico. 4 Carmen aliquod prolixum. 5 Sonora.

Seu 1 fidibus, cithara-ve 2 Phœbi.
3 Auditis? 4 An me ludit amabilis
Inſania? 5 audire, & videor pios
Errare per lucos, 6 amœnæ
Quos & aquæ ſubeunt, & auræ.
7 Me 8 fabuloſæ 9 Vulture in Appulo,
10 Altricis extra limen Apuliæ,
11 Ludo, fatigatumque ſomno,
12 Fronde nova puerum 12 palumbes
13 Texere: 14 mirum quod foret omnibus,
Quicumque celſæ nidum 15 Acherontiæ,
16 Saltuſque Bantinos, & 17 arvum
Pingue 18 tenent 19 humilis 20 Ferenti:
21 Ut tuto ab atris corpore viperis

1 Canoris chordis. 2 Aut lyra, quæ a Mercurio inventa Phœbi munere tibi conceſſa eſt. 3 Sodales mei, nunquid auditis Calliopen canentem, quam paulo ante e cœlo evocavi? 4 An me fallit delectabilis ille Poeticus furor? Sic Ep. 2. l. 2. *mentis gratiſſimus error*. 5 Videor mihi audire Calliopen Muſam canentem, & ipſam diſcurrentem per ſylvas Muſis conſecratas, *vel*, quas Dii incolunt. In lucis & nemoribus primi homines, & locis maxime ſolitariis Deorum delubra conſtituerunt. 6 Quos lucos aquæ jucundæ præterfluunt, & in quibus mitiſſimi venti ſpirant. 7 Cauſam narrat Poeta, ob quam præ aliis omnibus ipſe Muſas audire ac cernere canentes mereatur, nempe quod a pueritia uſque Muſarum tutela ac præſidio etiam in locis periculoſiſſimis protectus fuerit. Ordo eſt: Palumbes fabuloſæ texere me puerum, fatigatum ludo & ſomno, nova fronde in Vulture Appulo, extra limen Apuliæ altricis. 8 Columbæ ſylveſtres, de quibus Poetæ multa fabulantur: ut ſupra, fabuloſus *Hydaſpes*. Meton. effic. Alii dictionem *fabuloſæ* ad *Apuliam* referunt, quod illi provinciæ illud epitheton maxime conveniat. Al. *fabuloſæ*, ut *Vulturi* aptetur. Montes enim vicinorum fere fabula celebrantur, ut in Faliſcis Soracte, in Apulia Garganus quoque. 9 In Vulture monte Apuliæ. 10 Extra terminum Apuliæ nutricis ſive patriæ meæ. Alii volunt *Apuliam* hic nutricis ipſius Horatii, non provinciæ nomen eſſe: ita ut hoc in Apulia quidem, ſed extra nutricis Apuliæ limen contigerit. Omnes autem nutrices garrulæ ac fabuloſæ; minus tamen merentur fidem, ſi quid apud ſe, remotis arbitris factum ſit. 11 Ludo puerili, puerorum more, defeſſum, & ſomno victum ſive dormientem & humi ſtratum. 12 Recenti, & viridi fronde lauri myrtique, id eſt, viridi lauro & myrto. Synecd. 13 Cooperuere. 14 Quod prodigium omnibus prodigioſum videretur. 15 *Acherontia* eſt urbs Lucaniæ admodum parva, in ſublimitate montis ſita, ideoque eam *nido* comparat. Sic Cicero Ithacam *nidulum* appellat l. 1. de Orat. *vel*, per *nidum* domum propriam ſignificat per Metaph. ab avibus. 16 Et ſylvas Bantiæ, civitatis Apuliæ, paſcuis abundantis. 17 Solum. 18 Inhabitant. 19 In depreſſa valle poſiti. 20 Apuliæ oppidi. 21 Admirabile omnibus prodigium, quomodo dormirem corpore tuto a venenatis ſerpentibus.

Dormi-

Dormirem & 1 urſis: 2 ut premerer ſacra
Lauroque, 3 collataque myrto,
Non ſine 4 Dis animoſus infans.
5 *Veſter, Camœnæ, veſter in arduos*
6 *Tollor Sabinos: 7 ſeu mihi 8 frigidum*
9 *Præneſte, ſeu Tibur 10 ſupinum,*
Seu 11 liquidæ placuere 12 Bajæ.
13 *Veſtris 14 amicum fontibus, & choris,*
Non me 15 Philippis verſa 16 acies retro,
17 *Devota non 18 exſtinxit arbos,*
Non 19 Sicula 20 Palinurus unda.
21 *Utcunque 22 mecum vos eritis, 23 libens*
24 *Inſanientem navita 25 Boſporum*
Tentabo, & 26 arentes arenas
Littoris Aſſyrii, 27 viator.
Viſam 28 Britannos 29 hoſpitibus feros,

1 Regionem illam infeſtantibus. 2 Quod regerer & defenſarer lauro Apollini dicata; quæ quidem laurus præſagiebat, eum futurum Poetam. 3 Et myrto a palumbibus in corpus meum comportata & congeſta. Sic de Art. Poet. *Undique* collatis *membris*. Myrtus autem Veneri conſecrata, ſignificabat eum res amatorias & lyrica cantaturum. 4 Non ſine protectione & auxilio Deorum ego infans impavidus & audax, qui non terrerer neque a viperis, neque ab urſis. Synecd. gen. pro Apolline & Venere: & Meton. cauſarum pro lato auxilio. 5 Ubicunque fuero, o Camœnæ, veſter ſum. Epizeuxis. 6 Recipio me, ſeu vehor in excelſos Sabini montes. 7 Anaphora. 8 Ipſo ſitu minus obnoxium caloribus: *vel*, propter frigidas aquas ibi e fontibus profluentes, ad varios morbos ſalutares. 9 Oppidum in Aretino monte politum. 10 In aſcenſu montis conſtitutum. 11 Propter thermas & aquas calidas: & propter aerem mollem ac purum, quo locus ille præcipuæ commendatur. Ep. 1. l. 1. *Nullus in orbe locus Bajis prælucet amœnis*. 12 Urbis Campaniæ. 13 Ordo eſt: Acies verſa retro Philippis non exſtinxit me amicum veſtris fontibus, & choris, non arbos, &c. 14 Veſtris Muſarum ſtudiis addictum. 15 Exercitus Bruti & Caſſii (quibus olim militavi) qui Philippis ab Auguſto Cæſare & Antonio ſuperatus in fugam verſus fuit. *Philippi* eſt urbs Theſſaliæ. Vide Od. 7. l. 2. 16 Synecd. part. pro toto exercitu. 17 Exſecrabilis, ſcelerata, quæ in proprio agro me dominum ſuum oppreſſura erat. Od. 23. l. 3. *Devota victima*. Od. 16. Epod. *devoti ſanguinis ætas*. De hac arbore vide Od. 13. & 17. l. 2. 18 Oppreſſit. 19 Siciliensi: quia loca ea ante Lucanos Siculi olim tenuere. 20 Promontorium Lucaniæ non longe a Velia oppido, a *Palinuro*, Æneæ gubernatore, dictum, quem ſomnus merſit in mari ex 5. Æn. ubi Horatius in ſummo periculo verſatus eſt, cum ex bello Philippenſi in Italiam rediret. 21 Quandocunque. Vide Od. 35. l. 1. 22 Vos, o Muſæ, itineris & viarum comites mihi eritis. 23 Lætus. 24 Propter fluctus, æſtum & procellas inſanientem & formidabilem. Vide Od. 13. & ult. l. 2. ubi *gementem* appellat. 25 Ponti Euxini anguſtias adibo. 26 Calentes. Al. *mentes*, id eſt, vehementiſſimo Solis calore intolerabiles. 27 Terreſtri itinere. 28 In ultimo Occidente. 29 Advenis peregrinis inhumanos & crudeles. Britanni enim tunc temporis hoſpites mactabant pro hoſtia.

1 *Et lætum equino ſanguine Concanum:*
Viſam pharetratos 2 *Gelonos,*
Et Scythicum inviolatus 3 *amnem.*
Vos 4 *Cæſarem* 5 *altum,* 6 *militia ſimul*
Feſſas cohortes 7 *abdidit oppidis,*
Finire quærentem 8 *labores,*
9 *Pierio* 10 *recreatis antro.*
11 *Vos* 12 *lene Conſilium & datis, & dato*
13 *Gaudetis almæ:* 14 *ſcimus ut* 15 *impios*
Titanas, immanemque turmam
Fulmine 16 *ſuſtulerit* 17 *caduco;*
18 *Qui terram* 19 *inertem, qui mare* 20 *temperat*
21 *Ventoſum, & urbes,* 22 *regnaque triſtia,*
23 *Divoſque, mortaleſque* 24 *turbas*
Imperio regit 25 *unus æquo:*

1 Et viſam incolam civitatis Hiſpanicæ Concanæ equino ſanguine poto delectantem. *Concani* enim erant Hiſpani, vel (ut alii volunt) Scythiæ populi, quibus ſanguis ex equini cruris venis ſubtractus, & lacti commixtus, potus erat familiaris. Virgilius hoc Biſaltis Geloniſque tribuit; 3. Georg. 2 Scythiæ populos arcu, ſagittis & pharetra armatos. Vide Od. 20. l. 2. Virg. Georg. 2. *Et gens illa quidem ſumptis haud tarda pharetris.* 3 Et incolumis, ſalvus Muſarum præſidio videbo Tanaim, aut Iſtrum. Synecd. gen. 4 Auguſtum. Ordo eſt: Vos, o Muſæ, recreatis antro Pierio Cæſarem altum, quærentem finire labores, ſimul abdidit oppidis cohortes feſſas militia. 5 Magnum, egregium, totius Orbis Imperatorem. Metaph. a rebus procul apparentibus. 6 Simulac (ut Od. 4. l. 1. *quo* ſimul *mearis*) milites ſuos & copias ſuas equitum peditumque in oppida & hyberna deduxit, longa totius æſtatis militia defatigatas, nec in aperto amplius campo circumducit. 7 Cic. *Si qui ita ſe* literis abdiderunt. Al. *reddidit*. 8 Militares. 9 Muſarum & Poetarum receſſu, id eſt, vos arte Poetica Cæſarem oblectatis. 10 Metaph. a rebus acciſis, vitiatis & corruptis. 11 Anaphora. 12 Vos, o divinæ & almæ Muſæ, Imperatoribus & datis conſilium ſalutare & ab immanitate remotum, efficiens homines lenes & manſuetos, quo uſus eſt Cæſar in ſubjugandis barbaris. Meton. effe. 13 Et dato leni conſilio ob proſperum ac ſalutarem ſucceſſum lætamini, quem in rebus agendis ſortitur prudentia. 14 Ex hiſtoriis accepimus, quomodo Deorum ille optimus & maximus Jupiter; qui terram inertem, &c. 15 Titanas & vaſtam illam multitudinem Gigantum (ex Titano & Terra progenitorum) qui contra Deos arma ſumentes, cœleſte regnum affectare auſi ſunt. 16 E medio ſuſtulerit, & ad inferos deturbaverit. 17 In caput Titanum & Gigantum e cœlo cadente. Sic ſupra arborem illam, cujus caſu pene oppreſſus fuerat, lignum nominat *caducum in domini caput* Od. 13. l. 2. 18 Synecd. eſt periphr. Jovis. 19 Immobilem, quæ ſola inter elementa motu nullo agitatur. Qua ratione *brutam* quoque appellat Od. 34. l. 1. id eſt, gravem ac tardam. Alioqui *iners* merito dici non poſſit, quæ tot flores, herbas, fruges, atque arbores ex ſe pariat. 20 Mitigat, regit, moderatur. Sic. Od. 12. l. 1. *variiſque mundum* Temperat *horis*. 21 A ventis, fluctibus & procellis agitatum. 22 Sedem inferorum, ubi omnia ſunt triſtia, de ſtatu ſuo ſollicita, & ſilentia. Sic. Virg. Æn. 4. *alias ſub* triſtia Tartara *mittit*. 23 Immortales, ſc. Superos & Semideos. 24 Hominum multitudines. Al. *turmas*. 25 Solus Jupiter, ſine ullius alterius adminiculo.

1 Magnum illa terrorem intulerat Jovi
Fidens juventus 2 horrida brachiis,
3 Fratreſque 4 tendentes 5 opaco
6 Pelion impoſuiſſe Olympo.
Sed quid 7 Typhœus, & 8 validus Mimas;
Aut quid 9 minaci Porphyrion ſtatu,
Quid Rhœtus, 10 evulſiſque truncis
Enceladus jaculator audax,
11 Contra ſonantem Palladis ægida
Poſſent ruentes? 12 hinc 13 avidus 14 ſtetit
Vulcanus: 15 hinc matrona 16 Juno, &
17 Nunquam 18 humeris poſiturus arcum.
Qui 19 rore puro Caſtaliæ 20 lavit
Crines 21 ſolutos: 22 qui 23 Lyciæ tenet
Dumeta, 24 natalemque ſylvam
25 Delius, & 26 Patareus Apollo.
27 Vis conſili expers mole ruit ſua:

1 Ordo eſt: Illa juventus horrida, (id eſt, vaſta illa & immanis juventus militum, e terra progenitorum) fidens brachiis, (id eſt, confiſa & innixa robore corporis ſui; non ratione vel conſilio) intulerant Jovi magnum terrorem; id eſt, metum. Vis enim potentiaque primum terrorem incutiunt, ſed collata prudentia conſilioque, dicto citius evaneſcunt; inſtar bullæ. 2 Perfundens alios horrore exterrefaciens. Meton. eff. 3 Et reliqui fratres Gigantes; ex terra nati, contendentes montem monti imponere, atque ita in cœlum aſcendere, & inde Jovem deturbare. Virg. Georg. 1. *Ter ſunt conati imponere Pelio Oſſam*. Synecd. gen. 4 Contendentes, conantes. Sic Ep. 2. l. 2. Tendunt *extorquere poemata*. 5 Umbroſo. 6 Alium montem vicinum altiſſimum imponere Olympo, vaſtiſſimæ altitudinis Theſſaliæ monti. 7 Nomen Gigantis, ut & cæterorum. 8 Robuſtus. 9 Ingenti, ſublimi & terribili ſtatura, formidabilis; qui arbores & ſaxa in cœlum jaculabatur. Sic *minas murorum* ob altitudinem dixit Virgilius: ac de Epei machina: *mediæque* minans *illabitur urbi*. 10 Qui truncos arborum una cum radicibus evulſas, id eſt, arbores eradicatas audacter in hoſtes jaculatus eſt: de quo Virg. Æn. 3. & 4. 11 Contra Minervæ clypeum (quo Jupiter etiam uſus eſt contra gigantes) in conflictu cum hoſtibus ſonantem, id eſt, contra conſilium & animi robur, ad terram ruentes; *vel*, inconſiderate venientes valerent? 12 A parte Jovis & Palladis, id eſt, prudentiæ & conſilii in hac pugna. 13 Pugnæ, vel cædis hoſtium, qui & candenti ferro Clytium occiſit. 14 In acie collocatus. 15 Hinc ſtetit etiam Jovis ſoror & conjux, quæ matrimoniis præeſt, *cui vincla jugalia curæ*. Sic enim ipſa apud Ovid. 6. Faſt. *Si torus in pretio eſt, dicit* matrona *Tonantis*. 16 Cum Porphyrione manus conferens. 17 Hinc etiam Apollo; qui ſemper arcum geſtat. Synecd. periphr. Apollinis. 18 De humeris dependentem. 19 Aqua limpidiſſima fontis Caſtalii; ſic dicta, a *Caſtalia* puella, quam Apollo adamavit. Synecd. ſpe. 20 Præſentis temporis: ut Od. 3. l. 2. *flavus quam Tiberis* lavit. 21 Paſſos, humeris ſparſos, non religatos. 22 Anaphora. 23 Aſiæ regionis nemora aſpera incolit. 24 Sylvam Deli inſulæ, in qua natus eſt. 25 In Delo inſula natus. 26 In Patera, Lyciæ urbe, oracula edens. 27 Robur corporis, ſine ratione ac prudentia, ſuo labitur impetu, & ſecum pleraque præcipitat. Huc reſpicit Claud. *Non ſolis viribus æquum Credere, ſæpe acri potior prudentia dextra*.

1 *Vim*

1 Vim temperatam Di quoque 2 provehunt
In majus: 3 iidem odere vires
4 Omne nefas animo moventes.
Teſtis mearum 5 centimanus Gigas
Sententiarum notus, & 6 integræ
Tentator 7 Orion Dianæ,
Virginea domitus ſagitta.
Injecta 8 monſtris Terra dolet ſuis,
Mœretque partus 9 fulmine 10 luridum
11 Miſſos ad Orcum: nec 12 peredit
13 Impoſitam 14 celer ignis 15 Ætnam:
16 Incontinentis nec 17 Tityi 18 jecur
19 Relinquit 20 ales, 21 nequitiæ 22 additus
Cuſtos: 23 amatorem trecentæ
24 Pirithoum cohibent 25 catenæ.

1 Vires conſilio, prudentia & ratione gubernatas Dii quoque augent, ipſiſque augmenta & felices ſucceſſus largiuntur. 2 Promovent. Metaph. a nautis, qui porro evehuntur in altum: ut Æn. 3. *Provehimur portu.* 3 Dii. 4 Omnia impia, ſcelerata, & iniquitatem animo meditantes. 5 Briareus centum habens manus, ob ſceleratas ſuas vires a Jove fulminatus, & ad inferos detruſus, ſatis notus teſtis eſt: de quo vide Od. 17. l. 2. 6 Intactæ, caſtæ virginis Dianæ pudicitiam tentans, eamque de ſtupro compellans ac ſollicitans, πειραστής. Sic enim Val. Max. l. 6. c. 1. *Citatus itaque Scantinius reus, uno teſte, qui* tentatus *erat, damnatus eſt*, id eſt, quem de ſtupro ſollicitaverat Scantinius. 7 Orion venator, ſtuprare conatus Dianam, ejus ſagittis eſt confoſſus, δαμείς, æternaſque ſuæ impietatis pœnas apud inferos perſolvit. Vide Od. 28. l. 1. 8 Terra mater, impoſita monſtroſis gigantibus ſuis filiis (ſupra Od. 12. l. 2. *Telluris juvenes*) materno affectu dolet. Pathos maternum, quod ipſa cogatur eſſe ultrix ſuorum filiorum. Metaph. a rebus præter naturam & conſuetudinem. 9 Jovis. 10 Pallidum, & inferno colore fœdatum: *vel*, efficientem pallidas umbras & luridas. Meton. eſſe. Sic Ovid. Met. 1. Lurida *terribiles miſcent aconita novercæ*. Sic Tibul. l. 3. El. 3. *Me vocet in vaſtos amnes, nigramque paludem Dives in ignava* luridus *Orcus aqua*. 11 Demiſſos & detruſos eſſe ad Plutona. 12 Conſumit, id eſt, pœna illa æternum durat. Amplificatio ab æternitate ſupplicii damnatorum. Metaph. ab animantibus. 13 Gigantibus injectam, qui flammarum globos minitabundi adhuc eructant. 14 Rapidus. 15 Siciliæ montem. Vide Lucret. l. 6. 16 Libidinoſi, intemperantis. 17 Qui Latonam ſtuprare volens, ab ejus filio Apolline ſagittis confoſſus eſt. Vide Virg. Æn. 6. Tibul. 1. El. 3. *Porrectuſque novem Tityus per jugera terræ, Aſſiduas atro viſcere paſcit aves*. 18 Quod abſumptum & ſtatim renatum ſemper abſumit. 19. 20 Deſerit. 21 Aquila, vel vultur. Synecd. gen. 22 Intemperantiæ ejus ac libidinis. Od. 15. l. 3. *Tandem nequitiæ fige modum tuæ*. 23 Appoſitus, affixus cuſtos & ultor, ne denuo in impia & ſcelerata facta prorumpat. Cic. *Cuſtodem Tullio me apponite*. Vide Gellium l. 7. c. 11. 24 Proſerpinæ. 25 Ixionis & Diæ filium, cui cum Theſeo amico convenit, nullam conjugem, niſi e Jove natam, uxorem ducere, quique inferorum regna cum Theſeo ad rapiendam Proſerpinam adiit. Virg. 6. Æn. *Hi dominam Ditis thalamo deducere adorti*, &c. 25 Trecenta vincula, quibus æternum apud inferos conſtringitur, ſuæque impietatis condigna ſupplicia perſolvit. Od. 7. l. 4. *Nec lethæa valet Theſeus abrumpere caro Vincula Pirithoo*.

Ode V. Παραινετική.

In LAUDEM AUGUSTI.

Divi Auguſti laudes, Craſſi vituperium, Reguli conſtantia, & ad Pœnos reditus.

Tricolos Tetraſtrophos.

1 *Cælo tonantem credidimus Jovem*
Regnare: 2 præſens Divus habebitur
3 *Auguſtus, 4 adjectis Britannis*
Imperio, 5 gravibuſque Perſis.
6 *Miles-ne 7 Craſſi, 8 conjuge barbara*
9 *Turpis maritus vixit? & 10 hoſtium*
[11 *Pro curia, inverſique mores!*]
12 *Conſenuit ſocerorum in 13 armis*
14 *Sub rege Medo, 15 Marſus, & Appulus,*

1 Nos Romani haſtenus credidimus Jovem, quando tonat, in cœlo locum ſuum ſedemque habere. Ut autem tonitrua demonſtrant Jovem eſſe cœli regem, ſic Auguſti victoriæ divinitatem ejus arguunt. 2 Auguſtus Cæſar a nobis reputabitur Divus & Jupiter eſſe, dum eſt in vivis, inque humana forma nobiſcum inter homines præſens verſatur. 3 Cujus ductu & auſpicio hæc tam præclara geſta ſunt. 4 Britannis, populis in ultimo Occidente habitantibus, tanquam coronide ſuarum victoriarum, imperio Romano additis & devictis, qui ab Auguſto per Druſum privignum ſuperati ſunt. 5 Nobis Romanis formidoloſis propter Craſſi cladem. Od. 9. l. 1. Quo graves *Perſæ melius perirent*. 6 Ita-ne milites Craſſi ſeſe capi paſſi ſunt? Synecd. num. ſing. 7 M. Craſſi, a Parthis ignominioſa clade affecti. 8 Cum conjuge alienigena ut ſervus vixit, & contra leges patrias, Romanus, barbaræ conjugis matrimonium iniit? 9 Infamis & ignominioſus. Metaph. a corpore, quod dicitur turpius fieri dente vel ungue. Od. 4. l. 2. 10 Romani nominis. 11 O Senatus populi Romani, *vel*, o curia, quam indignas res paſſa es contra majeſtatem populi Romani, & o perverſi militum Romanorum mores, quam corrupti eſtis, ut jam barbaris ſerviatis, qui illis olim dominari ſolebatis. Exclamatio per dolorem talis indignitatis, quod ſervirent ii, qui cæteris imperare ſolerent. 12 Senex factus eſt, ad ſenectutem uſque vixit, omnem ætatem egit: Auget facti invidiam ipſa diuturnitas: nam qui per ignaviam capi ſe permiſerunt, non connubiis tantum hoſtium, ſed & armis aſſueverunt. 13 Contra Romanos. 14 Sub imperio regis Perſæ & Parthi, hoſtium Romanorum. 15 Marſi & Appuli, milites Itali, inter Romanos milites erant clariſſimi, qui cum Craſſo ſuperati & capti, uxores acceperunt a Medis & Perſis, ut ibi, velut propriis ſedibus, conſeneſcerent.

1 Ah

1 *Ancıliorum*, 2 *& nominıs & 3 togæ*
Oblitus, æternæque 4 Veſtæ,
Incolumı 5 Iove, & urbe Roma?
6 *Hoc caverat mens provida Reguli,*
7 *Diſſentıentis condıtıonibus*
Fœdis, 8 *& exemplo 9 trahenti*
Perniciem veniens in ævum,
Si non perıret immiſerabilis
Captıva 10 *pubes*. 11 *Signa ego* 12 *Punicis*
Affixa delubris, & arma
Militibus ſine. cæde [dixit]
13 *Direpta* 14 *vidi: vidi ego* 15 *civium*

1 Scutorum brevium, id eſt, virtutis. Vide Florum l. 3. Ignavi erant milites ſub Craſſo, qui obliviſcerentur ancilia, numero duodecim, in æde Martis ſervata, & quibus unum de cœlo lapſum credebatur: nam datum eſt pro oraculo, ibi fore Imperium, ubi fuiſſet ancile. 2 Romani ſc. cujus recordatione mori potius optaſſet, quam ignominioſe vivere. 3 Togæ ſuæ, quam liberi tantum induunt, id eſt, ſuæ libertatis & dignitatis, qui uſque adeo turpem ſervitutem ultro ſubierit. 4 Cujus numen tantopere Romæ cultum, nos invictos præſtitiſſet: vel, *æternæ Veſtæ*, id eſt, æterni ignis, qui in templo Veſtæ a virginibus cuſtoditus nunquam extinguebatur. Meton. ſubj. 5 Jove Capitolino, id eſt, Capitolio, quæ Jovis erat ſedes, adhuc ſtante & ſalvo: q. d. non deſerta urbe a ſuis Diis: turpe igitur militibus Romanis, ut ſub annis hoſtilibus ſeneſcerent. Meton. ſubj. 6 Hoc tantum dedecus prudens ille M. Attilius Regulus, Conſul Romanus, ſuo exemplo interdixerat ac providerat, ne quis ſc. ex captivitate liberationem ſperaret; ſed mori potius, quam ab hoſtibus capi, optaret. De Reguli autem, ne captivi cum Carthaginienſibus permutarentur, in ſenatu ſententia, Cic. l. 1. & 3. Offic. & Gellius l. 6. c. 4. 7 Qui diſſentiebat a turpibus conditionibus ſibi propoſitis, quibus diſciplina militaris corrumperetur, ne ſc. militi capto aliqua ſpes ſalutis eſſet; nec, tanquam merces, alius cum alio permutaretur. Notandum obiter, *diſſentientis* hic regere dativum: ut Od. 2. l. 2. *Diſſidens plebi*. 8 Et diſſentientis ab exemplo, quod traheret ſecum dedecus & damnum in futurum & poſterum tempus, ſi ſc. captiva militum Romanorum pubes non periret apud hoſtes immiſerabilis, id eſt, ſine miſericordia, cujus miſericordia nemo tangeretur, id eſt, niſi captiva pubes ab hoſtibus detenta nulla miſericordia vel redemptione digna judicaretur. Nam tali exemplo milites deinceps ignavius pugnarent. 9 Al. *trahentis*, ſc. Reguli. 10 Juvenes captivi. Meton. ſigni. 11 Hæc eſt Oratio Reguli, in Senatu Romano habita, fortitudinis plena, qua captivi ſui redemptionem diſſuadet. Genus eſt Deliberativum. Proſopopœia. 12 Ego (inquit M. Attilius Regulus) vidi Carthagine illa ſigna, & arma Carthaginenſium templis ſuſpenſa, quæ militibus noſtris Romanis per ſummum dedecus ſine cæde in bello ab hoſte detracta & adempta ſunt, id eſt, quæ milites Romani non occiſi, ſed ſeſe captivos tradentes, ab hoſtibus ſibi eripi per extremam ignaviam paſſi ſunt. 13 Al. *Derepta*. Al. *Erepta*. 14 Anadiploſis. 15 Romanorum ſc. qui cives erant cum caperentur, atque adeo cives manere poterant, ſi fortiter reſtitiſſent,

1 Retorta tergo brachia 2 libero,
3 Portaſque non clauſas, & arva
4 Marte coli 5 populata noſtro.
6 Auro 7 repenſus ſcilicet acrior
Miles redibit? flagitio additis
8 Damnum. Neque amiſſos colores
9 Lana refert medicata 10 fuco:
Nec vera 11 virtus, cum ſemel 12 excidit,
13 Curat reponi deterioribus.
14 Si pugnat 15 extricata denſis
Cerva plagis, erit ille fortis,
Qui perfidis ſe credidit hoſtibus:
Et 16 Marte Pœnos proteret altero,
Qui 17 lora reſtrictis lacertis
Senſit iners, timuitque mortem.
18 Hic, unde vitam ſumeret, inſcius,

1 Revincta in tergo libero. Solent enim captivorum & ſervorum manus & brachia a tergo revinciri. Ep. 1. l. 2. *Mox trahitur manibus Regum fortuna retortis*. Virg. Æn. 2. *Ecce manus juvenem interea poſt terga revinctum*, &c. 2 Quoniam libero, ut pote cum cives Romani fuerint: vel, qui ſeſe Carthaginienſibus ultro dediderant: cum ſatius fuiſſet mori, quam corpore libero tam ignominioſam ſervitutem ultro ſubire. 3 Ego denique vidi portas urbis Carthaginis nocturno tempore apertas: quod arguit civium Carthaginenſium ob ignaviam Romanorum ſecuritatem. Hoc enim fit ſublato hoſtium metu, ut, *Panduntur portæ*, &c. Virg. Æn. 2. & Horat. de Arte Poet. *& apertis otia portis*. 4 Et vidi agros illos ab illis coli, qui fuerant armis noſtris antea devaſtati. Meton. effic. 5 Paſſivum; cujus ergo Activum eſt *populo*. Virg. 1. Æn. *Non nos aut ferro Libycos* populare *Penates Venimus, aut raptas ad littora vertere prædas*. 6 Scilicet miles (qui ſemel captus eſt) auro redemptus (nam pendebantur olim nummi) ad pugnam fortior & animoſior redibit. Ironia eſt. Ter. in Andr. *Id populus curat* ſcilicet. Et Virg. Æn. 4. Scilicet *is ſuperis labor eſt, ea cura quietos Sollicitat*. 7 Metaph. a veteri conſuetudine pecuniæ pendendæ ſive ponderandæ. 8 Cum turpitudine ignavia pecuniæ jacturam, quam pro captivis rependitis, conjungitis, ſi captivos redimendos ſuadeatis. 9 Neque candida lana, alio colore tincta, non repræſentat neque reſumit poſtea candorem nativum amiſſum. 10 Subdititio aliquo colore. *Fucus* herba eſt, qua tinguntur veſtes. 11 Fortitudo. 12 Ex animo hominis. 13 Deſiderat reſtitui illis, qui virtute amiſſa deteriores facti ſunt. Tribuit ſenſum rei inanimatæ per Metaph. 14 Quod ſi fieri poteſt, ut cerva (quæ natura timidiſſimum ac fugaciſſimum animal eſt) cum e retibus expedita & liberata eſt, cum venatore poſtea pugnare audeat, & non ſtatim aufugiat, evenire etiam poterit, ut ille miles animoſus ſit, qui ſe perfidorum ac perjurorum Pœnorum hoſtium poteſtati metu mortis coactus captivum tradidit ſive commiſit. Ter. Adelph. *Illi credunt conſilia omnia*. 15 Metaph. a tricis & filis, quibus pedes pullorum implicantur. 16 Et ſecundo prælio Carthaginienſes ſuperabit is, qui primo prælio tanquam miles ignavus captus & victus eſt. Meton. effic. 17 Vincula, quibus ligatus eſt, brachiis ſuis poſt tergum religatis. 18 Hic miles, cum neſciret qua ratione ſaluti ſuæ conſulere poſſet, tandem id ſe conſecuturum miſcendo pacem bello, ſperavit. Nam in ardentiſſima pugna, tanquam in pace, ſe hoſtibus credidit.

Pacem

Patrem duello inſcuit : 1 O pudor !
O magna Carthago, probroſis
2 Altior Italiæ ruinis !
3 Fertur pudicæ conjugis oſculum,
4 Parvoſque natos, ut 5 capitis minor,
A ſe removiſſe, 6 & 7 virilem
Torvus humi poſuiſſe vultum,
8 Donec 9 labantes conſilio 10 patres
11 Firmaret 12 autor nunquam alias 13 dato,
Interque 14 mœrentes amicos
15 Egregius 16 properaret 17 exul.
Atqui 18 ſciebat, quæ ſibi barbarus
19 Tortor pararet : non aliter tamen
20 Dimovit obſtantes propinquos,
Et 21 populum 22 reditus morantem,

1 O ignominia Romanorum, Gemina eſt exclamatio dolentis & indignantis imperatoris cum Anaphora. 2 Quæ vituperabilibus & turpibus cladibus, quibus Italia, id eſt, Roma, deformata non es, ſed illis major ac nobilior exiſtis. Metaph. a rebus procul eminentibus. 3 Regulus dicitur (cum hæc animoſa verba ad Senatum prolocutus eſſet, nullaque ratione ad hanc permutationem adduci poſſet) removiſſe a ſe, (id eſt, non admiſiſſe & recuſaſſe, cum ſc. jamjam abitum moliretur,) oſculum uxoris ſuæ caſtæ: quo ſe tanquam ſervum indignum judicavit. 4 Tanquam qui liberi nati eſſent, nec amplius ſui filii, id eſt, ſervi, & hoſtibus juramento obligati. 5 Ut capite diminutus, id eſt, ut ſervus factus per captivitatem. Eſt enim *capitis diminutio*, qua libertas quidem & civitas retinentur, ſtatus vero prior mutatur. *Caput* enim hic ſtatum ſignificat. Metaph. Unde Cic. Offic. 3. ſcribit, *ſententiam in Senatu dicere recuſavit, quod diceret, quamdiu hoſtium jurejurando teneretur, non eſſe Senatorem*. Dictum eſt autem *capitis minor*, ut *maturus ævi*, *integer vitæ*, &c. 6 Et dicitur ſevero vultu oculos in terra defixos habuiſſe. 7 Animoſus. 8 Donec ille autor firmaret Patres labantes conſilio nunquam alias dato. 9 Jam animo, quid-nam agerent, dubitante. Metaph. eſt ab ædificiis caſum & ruinam minantibus. 10 Conſcriptos, id eſt, Senatores. 11 Confirmaret, inque ſuam ſententiam protraheret. 12 Suaſor ſive monitor. 13 Ab nullo homine, id eſt, inaudito & admirabili, quippe qui conſilium dederit, quo exquiſitiſſimis tormentis periret ipſe, qui liberari poſſet. 14 Propinquos propter abitum triſtes & lugentes. 15 Nunquam ſatis laudatus : quippe qui non, ut alii exules, judicum ſententia, aut metu ſaltem judicii, patriam reliquerit; ſed & ipſe ſuo ſe ſuffragio, ob patriæ caritatem, fideique conſtantiam, non tam exilio; quam certa morte multarit. Metaph. a ſacrificaturis, qui mature ſecernunt a grege præſtantiſſimas quaſque victimas, quas aræ deſtinent. 16 Ad hoſtes redire, & jurijurando ſatisfacere. 17 Propter captivitatem. Intelligit Regulum per Synecd. gens 18 Regulus. 19 Carnifex. Cic. Offic. 3. *Neque tamen ignorabat, ſe ad crudeliſſimum hoſtem, & ad exquiſita ſupplicia proficiſci, ſed jusjurandum conſervandum putabat*. Idem in Piſon. M. *Regulum illigatum in machina reſectis palpebris Carthaginienſes vigilando necaverunt*. Vide Val. Max. lib. 9. cap. 2. 20 Repulit, rejecit amicos ſuos ſibi contradicentes, precanteſque ne ad hoſtes rediret. 21 Romanum. 22 Qui ſuam ad hoſtes reverſionem impediebat, tardabat.

1 Quam

1 *Quam ſi clientum longa negotia*
Dijudicata lite relinqueret,
5 *Tendens Venafranos in agros,*
Aut 6 *Lacedamonium* 7 *Tarentum.*

1 Non ſecus ac ſi patronus fuiſſet, & clientum ſuorum longas cauſas liteſque longo tempore pendentes, lite jam finita & deciſa, ſententia ſc. pronunciata, tandem relinqueret. 2 Poſt multas moleſtias tandem animi gratia iter habens Venafrum, Campaniæ civitatem. Vide Od. 6. l. 2. 3 A Phalanto Lacedæmonio conditum. 4 Italiæ oppidum.

Ode VI. Συλλογιϛικὴ.

Ad ROMANOS.

Corruptos ſuæ ætatis mores inſectatur.

Tricolos Tetraſtrophos.

1 D*Elicta majorum immeritus* 2 *lues,*
3 *Romane,* 4 *donec templa refeceris,*
Ædeſque 5 *labentes Deorum, &*
6 *Fœda nigro ſimulacra fumo.*
7 *Dis te minorem quod geris, imperas:*
8 *Hinc omne principium, huc refert exitum.*
Di multa 9 *neglecti* 10 *dederunt*
11 *Heſperiæ mala luctuoſæ.*
Jam bis 12 *Monæſes, & Pacori* 13 *manus*

1 Romane popule, ob culpam (ſc. propter violatam religionem) majorum tuorum dab[illegible]œnas, quas non es meritus, ut qui non commiſeris propter majorum delicta puniri. Od. 2. l. 2. *Virtus recludens immeritis mori Cœlum.* 2 Perſolves. 3 Synecd. unius pro multis, qui luunt pœnas pro peccatis majorum. 4 Donec reædificaveris, vel reparaveris templa Deorum tua impietate diruta. Od. 15. l. 2. *& Deorum Templa novo decorare ſaxo.* 5 Ruinam minitantes, decidentes. 6 Deorum imagines ſqualore deformatas ac ſordentes. 7 Eo nomine, Romane, univerſo orbi dominaris, quia Deos tanquam ſuperiores agnoſcis & coluiſti, illiſque per impietatem te parem non geſſiſti. Sic Livius, apud quem diligentiſſimus religionum cultor Camillus, Oratione, qua populum Romanum Vejos migrare prohibuit: *Intuemini*, inquit, *horum deinceps annorum vel ſecundas res, vel adverſas, invenietis omnia proſpere eveniſſe ſequentibus Deos, adverſa ſpernentibus.* 8 A Diis ſive a pietate in Deos rerum exordium ſume, & omnia Diis accepta refer, & ſi rerum tuarum lætum eventum conſecutus es, illum huc ad Deos refer, illiſque pietate & fide gratias age. Polyptoton. 9 Contempti, minus ſtudioſe culti. Od. 2. l. 3. *ſæp: Dieſpiter* Neglectus *inceſto addidit integrum.* 10 Intulerunt multa adverſa Italiæ infelici & calamitoſæ. 11 Incolis Italiæ, qui jam diu maximis in luctibus ſunt. Meton. ſubj. 12 Al. *Monæſis.* Monæſes ac Pacorus Orodis, Parthorum regis, filii, *bis*, id eſt, primo Craſſum, ſecundo T. Labienum cum omni exercitu deleverunt. Vide Juſtin. l. 41. 13 Potentia, militares copiæ. Metaph.

Non auſpicatos 1 *contudit impetus*
Noſtros, 2 *& adjeciſſe prædam*
Torquibus exiguis 3 *renidet*.
Pene occupatam 4 *ſeditionibus*
5 *Delevit Urbem* 6 *Dacus*, *& Æthiops*;
7 *Hic* 8 *claſſe formidatus*, 9 *ille*
Miſſilibus melior ſagittis.
10 *Fœcunda culpæ* 11 *ſecula*, 12 *nuptias*
Primum inquinavere, *&* 14 *genus*, 15 *& domos*.
16 *Hoc fonte derivata clades*
In patriam populumque fluxit.
17 *Motus doceri* 16 *gaudet* 18 *Jonicos*
19 *Matura virgo*, *&* 20 *fingitur artubus*
Jam nunc, *& inceſtos amores*

1 Incurſiones & conatus noſtros inauſpicatos i. Deorum ductu ac numine non inceptos, repulit, repreſſit, atque inanes reddidit. Metaph. eſt ab iis, qui conterendo in pilis ſuccum e rebus exprimunt, vel eas in pulverem pilis, molis, malleis redigunt. 2 Et ille hoſtis lætatur ſe adjeciſſe pondus aliquod ſuis torquibus, qui ante nos devictos erant exigui, jam vero facti ſunt ampliores, id eſt, lætatur & gloriatur ſe opes ſuas tenues præda aliqua auxiſſe, ac noſtris ſpoliis ornatiorem eſſe, quam antea. Parthis ſolenne erat torques aureos geſtare. 3 Γελᾷ τῷ προςτεθεικέναι. Metaph. a nitore corporum ad hilaritatem animi indicandam. 4 Diſſenſionibus, & bellis civilibus, propter contemptam religionem exortis. 5 Propemodum Romam invaſit. Metaph. a pictorum lituris, quæ inducuntur coloribus. Præterea in *Urbem* eſt Synecd. gen. 6 Scythæ & Ægyptii ſub Antonio & Cleopatra. Syn. ſpe. 7 Æthiops. 8 Quadraginta navium, quam Cleopatra adverſus Cæſarem inſtruxerat, metuendus fuit. 9 Dacus, id eſt, Scytha multo peritior eſt, κρείττων in mittendis ſagittis. Od. 13. *Tydides* melior *patre*. 10 Noſtra autem, quibus vivimus, ſæcula, id eſt, homines noſtri temporis ſunt plane vitioſi & pietatis ſteriles, ſceleris autem pleni & feraces. Metaph. ab ubertate terræ. Vult ex matrimoniorũ corruptela & adulteriis omnia Reipublicæ mala manaſſe. 11 Meton. adj. Sic Tac. *ſæculum virtutum ſterile*, pro hominibus hujus temporis nulla virtute præditis. 12 Omnium primum matrimonium polluerunt. 13 Poſtquam nothi ex genuinis nati ſunt. 14 Et totas familias contaminarunt. 15 Ex hoc adulterii fonte totius Reip. calamitas, tanquam per rivum deducta, in Italiam noſtram, populumque Romanum profluxit. Tres hic Metaphoræ continuatæ ab aquis, *fonte*, *derivata*, *fluxit*, Allegoriam faciunt. 16 Saltationes parum ca[illegible] & impudicas, qu[illegible]es ſunt Jo[illegible]æ. Jones enim præ cæteris Aſiaticis voluptate ac mollitie infames fuere. Vide Val. Max. l. 2. c. 6. Synecd. gen. 17 Delectatur. 18 Viro ſc. id eſt, nubilis. Addit *matura*: quod magis inverecundum ſit, eam laſcive ſaltare; quæ pueritiæ annos exceſſerit. 19 Malis artibus inſtituitur, ſive diſcit malas artes, ſc. corpus molliter movere & ſaltare ſecundum artem. Metaph. a figulis. Sic Ep. 2. l. 1. Fingit *equum tenera docilem cervice magiſter Ire viam, quam monſtret eques*. Al. *fingitur artubus*: periti enim ſaltatores tam mollia habent membra, ut exoſſes, id eſt, ſine oſſibus atque nervis eſſe videantur. Al. *fingitur artubus*, id eſt, efformatur ad flexus decentes compoſitoſque motus. 20 Adulterinos, flagitioſos.

1 *De*

1 De tenero 2 meditatur ungui
3 Mox juniores quærit adulteros
4 Inter mariti vina: 5 neque eligit,
Cui donet 6 impermiſſa 7 raptim
6 Gaudia, 8 luminibus remotis:
9 Sed juſſa coram non ſine conſcio
Surgit marito, ſeu 10 vocat 11 inſtitor,
Seu Navis Hiſpanæ 12 magiſter,
13 Dedecorum pretioſus emptor.
14 Non his 15 juventus 16 orta parentibus
17 Infecit æquor ſanguine 18 Punico,
19 Pyrrhumque, & 20 ingentem 21 cecidit
22 Antiochum, Annibalemque 23 dirum:
Sed 24 ruſticorum 25 maſcula militum
Proles, 26 Sabellis docta ligonibus

1 A teneris annis, ab ineunte ætate, ἐκ τῶν ἁπαλῶν ὀνύχων. Cic. *Sed præſta te eum, qui mihi*, a teneris, *ut Græci dicunt*, unguiculis *es cognitus*. Duplex eſt Tropus: prior eſt Meton. ſigni. pro ætate puerili indicata: alter eſt Metaph. ab animalibus puſillis, quibus vix dum ægre ungues accreverunt. 2 Curat, diſcit atque exercet, μελετᾷ. 3 Ubi jam maturiori ætate alicui nupſit, tunc quærit ipſa: neque exſpectat donec rogetur, amatores marito ſuo juniores, i. robuſtiores ac formoſiores. Inter domeſtica convivia ſui mariti, quæ conjugis ſuæ adulteræ hortatu celebrare cogitur: *vel*, inter epulas nuptiales. 5 Neque deligit quenquam, ſed cuivis ſui corporis copiam præbet, id eſt, palam adulterium exercet. 6 Adulterii voluptatem lege matrimonii non conceſſam, illicitam. Syn. gen. 7 Celeriter & furtive. 8 Lucernis exſtinctis, id eſt, nocturno tempore, ut clam marito furtivos ſuos amores exercere poſſit. 9 Sed velut publica meretrix ab adultero accerſita & ad adulterium venire juſſa palam, marito uxoris ſuæ turpitudinem & ſciente & patiente, e lecto ſurgit, & ad mœchum properat, quicunque etiam ille ſit. 10 Illam ad ſe. 11 Negotiator, homo vilis & contemptus, qui tabernæ vel alii cuilibet negotiationi præponitur. 12 Gubernator, cui totius navis cura mandata eſt. Synecd. gen. *Magiſter* enim dicitur, cui præcipua cura rerum incumbit, & qui magis, quam cæteri, diligentiam & ſollicitudinem rebus, quibus præeſt, debet. 13 Qui quovis pretio & profuſe emit flagitia ac ſtupra. 14 Non tam libidinoſis, adulteris & ignavis, ſed iis, qui jus matrimonii ſanctum ac caſtum haberet: ipſi autem filii aſſiduo labori & agriculturæ aſſueti eſſent. 15 Populi Romani i. Romani. 16 Nata. 17 Purpureo colore. 18 Pœnorum ſive Africanorum i. non tam libidinoſis parentibus nati ſunt illi Romani, qui navali bello Pœnos ſuperarunt. Od. 12. l. 2. *nec Siculum mare Pœno purpureum ſanguine*. 19 Epirotarum regem, a Curio Fabricioque in Lucania victum: cujus vitam ſcripſit Plutarchus. 20 Validiſſimum. 21 Devicit. 22 Syriæ regem, quem vicit M. Acilius Glabrio. 23 Infeſtum, & quaſi Deorum ira immiſſum. Al. *durum*. 24 Priſcorum Romanorum agriculturam exercentium. 25 Progenies virilis, robuſta & animoſa, non effœminata, nec impudica. 25 Sabinis: pro quibuſvis ligonibus. Synecd. ſpe. pro gen.

1 Verſare glebas, & 2 ſevera
Matris 3 ad arbitrium 4 reciſos
5 Portare fuſtes, Sol ubi montium
6 Mutaret umbras, & juga 7 demeret
Bobus fatigatis, 8 amicum
Tempus 9 agens 10 abeunte curru.
11 Damnoſa quid non imminuit dies?
Ætas 12 parentum 13 pejor avis 14 tulit
15 Nos nequiores; 16 mox daturos
17 Progeniem vitioſiorem.

1 Terram fodiendo invertere, id eſt, arare. 2 Duræ. 3 Juxta id eſt, ſi matres ſeveræ ſic juberent. 4 Securi. 5 Portare lignum domum ad ignem alendum. 6 Mutaret breves montium umbras in longas, id eſt, ubi jam finitis ruſticis laboribus veſpertino tempore Sol ad occaſum declinaret. Virg. Ecl. 1. *Majoreſque cadunt altis de montibus umbræ*. Idem Ecl. 2. *Et Sol creſcentes diſcedens duplicat umbras*. Sol enim diſcedens, uti & adveniens, quo magis ex tranſverſo ferit, eo longius jacit umbras, quas *duplicare* ait Virgilius, *mutari* vero Horatius, quia repente extenduntur. 7 Ab illorum collo detraheret, id eſt, & bobus diurno labore feſſis otium & quietem concederet. Idem tempus veſpertinum ſignificat. quod idcirco a Græcis βυλυτόν, a *boum ſolutione*, dicitur. 8 Gratum, φίλον feſſis ruſticis. 9 Sol reducens curru ſuo ad occaſum declinante. Synecd. gen. 10 Sub Horizontem. 11 Tempus, omnibus rebus damnum & interitum afferens, quid non deſtruit ac conſumit? *Omnia* enim *orta occidunt, & aucta ſeneſcunt*. Sal. in Prolog. Jug. 12 Noſtrorum. 13 Deterior avis noſtris melioribus. 14 Protulit, produxit. 15 Nos filios. 16 Qui paulo poſt progeniem pejorem edituri & progenituri ſumus. Hic obſerva elegantem gradationem in tribus verſiculis, a præterito tempore in futurum progredientem, hoc modo: Avis parentes, parentibus nos, nobis noſtri liberi ſunt deteriores. 17 Liberos vitæ ſordidioris. quam patres fuerunt Meton. adj.

Ode VII. Συμβυλευτική.

Ad ASTERIEN.

Conſolatur eam, de viri ſui abſentia mœſtam, monetque, ut fidem conjugalem, ei datam, ſervet.

Tricolos Tetraſtrophos.

1 QUid fles, Aſterie, quem tibi 2 candidi
3 Primo reſtituent Vere 2 Favonii,

1 O Aſterie, quid fles, id eſt, quid flendo deſideras, vel luges Gygen juvenem conſtanti fide, quem beatum Thyna merce, candidi Favonii reſtituent tibi primo vere. 2 Venti Occidentales, id eſt, quilibet venti, ſereni ac mites, efficientes cœlum candidum & ſerenum, Meton. effc. & Synecd. ſpe. nam *Frigora miteſcunt Zephyris*. Od. 7. l. 4. vel *candidi* i. læti & jucundi, ut *nigra* fere omnia triſtia ſunt. 3 Novo vere jam imminente reducent.

1 *Thy-*

1 *Thyna merce beatum,*
2 *Conſtanti juvenem fide*
3 *Gygen?* 4 *Ille* 5 *Notis actus ad Orientem,*
7 *Poſt inſana Capræ ſydera,* 8 *frigidas*
Noctes non ſine multis
9 *Inſomnis lacbrymis* 10 *agit.*
11 *Atqui* 12 *ſollicitæ nuntius* 13 *hoſpitæ,*
14 *Suſpirare Chloen, & miſeram* 15 *tuis*
Dicens 15 *ignibus* 16 *uri,*
17 *Tentat mille* 16 *vafer modis.*
18 *Ut* 20 *Prætum* 21 *mulier perfida credulum*
Falſis 22 *impulerit* 23 *criminibus,* 24 *nimis*
Caſto 25 *Bellerophonti*
26 *Maturare necem,* 27 *refert.*
28 *Narrat pæne* 29 *datum* 30 *Pelea Tartaro,*

1 Ditiorem redditum ſive locupletatum mercibus Ponticis ex Bithynia Romam advectis. Catul. *Vix mi ipſe credens Thyniam, atque Bithynos Liquiſſe campos.* 2 In amore mutuo perſeverantem, nullamque aliam præter te amantem. 3 Amatorem tuum abſentem. 4 Gyges amator tuus. 5 Auſtris, i. quibuslibet ventis, pulſus. Synecd. gen. 6 Portum & oppidum in Epiro. 7 Poſtquam Hœdi turbulenta ſydera pertulit, i. poſt magnas tempeſtates Capræ occaſu excitatas. 8 Hyemali ſc. tempore, & te lecti ſocia carentes. 9 Non dormiens, vigilans, ſc. tui amoris impatientia & deſiderio. 10 Tranſigit. 11 Ordo eſt: Atqui vafer nuntius ſollicitæ hoſpitæ, tentat *illam* mille modis, dicens, Chloen miſeram ſuſpirare, & uri tuis ignibus; & refert, ut perfida mulier impulerit Prœtum, credulum falſis criminibus, maturare necem Bellerophonti nimis caſto. Procatalepſis eſt, ubi Poeta ſuſpicionem Aſteries occupat. 12 Amatoris tui Gyges amore vehementer anxiæ. 13 Hoſpitæ ſuæ Chloes, quæ amatorem tuum amat, i. nuntius a Chloe ad amatorem tuum miſſus. 14 Amoris deſiderio ingemiſcere. 15 Eo amore, quo tu amatorem tuum Gygen complecteris, qui te quoque urit & macerat, ut Chloe non minus quam Aſterie in eodem Gyge laboraverit. Od. 27. l. 1. *Non erubeſcendis adurit* Ignibus: & Od. 13. *arguens, Quam lentis penitus macerer* ignibus. Virgil. Ecl. 5. *Incipe, Mopſe, prior, ſi quos aut Phyllidis* ignes, &c. Duplex ergo eſt Tropus: Prius eſt Metaph. pro amore, & in hoc Meton. adj. pro re amata, quæ eſt maritus Gyges. 16 Tanquam flamma comburi. Metaph. Od. 14. Epod. Ureris *ipſe miſer*. Virg. Ecl. 2. *Me tamen* urit *amor*. 17 Conatur illum infinitis rationibus in alterius amorem protrahere. 18 Ad perſuadendum callidus & aſtutus. Sat. 3. l. 2. *Quo* vafer *ille pedes laviſſet Siſyphus ære.* 19 Affert exempla Bellerophontis & Pelei, qui, dum mulieres amantes ſpernunt, in maxima vitæ diſcrimina inciderunt. 20 Maritum ſuum. 21 Antæa adultera & mendax, Prœti uxor. Synec. gen. 22 Sc. *eo*. 23 Criminationibus, delationibus. Sat. 3. l. 1. *ubi acris Invidia, atque vigent, ubi* crimina. 24 Sua abſtinentia nimia pericula ſibi accerſenti. 25 Glauci, Ephyræ regis filio. 26 Ut mortē accelleraret. Nam Bellerophon, cum apud Prœtum, Argivorum regem, degeret, a regina Antæa de ſtupro ſibi inſerendo ſollicitatus, cum recuſaret, ab eadem apud maritum defertur, tanquam qui per vim ſtuprum offerre voluerit. Unde Bellerophon in ſumma pericula incidit. Sic Virg. 1. Æn. Maturate fugam, *regique hæc dicite veſtro*, &c. 27 Nuntius Chloes. 28 Et nuntius Chloes præterea refert. 29 Ad Orcum demiſſum eſſe, i. prope occiſum fuiſſe. 30 Æaci filium, Theſſaliæ regem.

1 *Magneſſam Hippolytem dum fugit* 2 *abſtinens:*
3 *Et peccare docentes*
Fallax hiſtorias monet
4 *Fruſtra : nam ſcopulis ſurdior* 5 *Icari*
6 *Voces audit, adhuc* 7 *integer :* 8 *at tibi*
Ne vicinus Enipeus
Plus juſto placeat, cave :
9 *Quamvis non alius* 10 *flectere equum ſciens*
Æque conſpicitur 11 *gramine Martio :*
Nec quiſquam 12 *citus æque*
13 *Tuſco denatat alveo.*
14 *Prima nocte domum* 15 *claude, neque* 16 *in vias*
Sub 17 *cantu* 18 *querulæ* 19 *deſpice tibiæ :*
20 *Et te ſæpe vocanti*
21 *Duram,* 22 *difficilis mane.*

1 Ex Magneſſa, Theſſaliæ civitate, oriundam, Acaſti uxorem, Pelei amore captam. 2 Ab alterius conjuge, id eſt, nimis caſtus. Qui & ipſe eodem modo apud maritum delatus, ab eodem, vindictam parante, in venatione armis exutus, ipſis feris dilacerandus objectus eſt, & vix a Chirone Vulcani machæra liberatus eſt. 3 Et idem ſubdolus ille nuntius monet ipſum, id eſt, narrat illi alias hiſtorias, quæ ad adulterium committendum propter periculi magnitudinem facile aliquem invitare doceant. 4 Atqui fruſtra hoc facit. 5 Scopulis Icarii maris, qui ſunt immobiles & immutabiles. Significat enim Gygen non moveri, neque flecti verbis nuntii illius a Chloe miſſi. *Surdus* ſcopulus dicitur per Meton. effecti negati, quod ſonitum non edat. 6 Verba nuntii ad perſuadendum vel maxime comparata. 7 Nondum illius alterius amore corruptos, ſed ab omni impudicitia immunis : ut Od. 4. l. 2. *Brachia, & vultum, tereteſque ſuras* Integer laudo. Et Od. 4. l. 3. *& integræ Tentator Orion Dianæ.* 8 At vero cum tu, o Aſterie, hujuſmodi conſtantem amatorem habeas, viciſſim vide, ne libidinoſus ille juvenis Enipeus, vicinus tuus, qui te amat, nimis amabilis videatur. 9 Altera eſt προκατάληψις Enipeæ dexteritatis. 10 Qui æque peritus ſit equum in gyrum flectendi, id eſt, equitandi. Virg. 9. Æn. Flectere *ludus equos, & ſpicula tendere cornu.* 11 In campo Martio, ubi tot quotidie Romani juvenes ſeſe exercent, ut equo uti bene ſcirent. Meton. adj. Od. 1. l. 1. *jam volucrem ſequor Te per* gramina Martii campi, &c. 12 Velociter. 13 In Tiberino fluvio, campo Martio vicino, quæ Tuſciam a Sabino dividit, ſecundo flumine deorſum natat. In *alveo Tuſco* eſt Meton. ſubj. pro adj. aquis Tiberis, id eſt, continens pro contento, id eſt, alveus, qui eſt tanquam lectus, pro aqua Tiberis in eo ſtrata. 14 Noctis initio ſeu prima noctis parte, ſtatim poſt crepuſculum. Synecd. integri. 15 Ut inviolatus tibi permaneat. 16 In plateas deorſum aſpice ex illis ædibus tuis. 17 Sonitum. 18 Lamentabilis, qua Enipeus ſe amore tui perire conqueratur, teque flectere & mitigare conetur. Alii *querulæ*, id eſt, molliter ſonantis. 19 Et, o Aſterie, mane difficili Enipeo, vocanti ſæpe te duram. 20 Sævam, moroſam & inexorabilem. Sic patres ſeveriores *duri* appellantur : ex quo *duritas*. Cic. in Catone : *Quanta in altero duritas?* 21 Sæva, inexorabilis & inexpugnabilis, χαλεπή. Sic Od. 10. l. 3. *Non te Penelopen* difficilem *procis Tyrrhenus genuit parens.*

Ode VIII. Ἐρωτηματική.

Ad MÆCENATEM.

Cum uxorem non habeat, nihilominus Kalendas Martias cur celebret, Mæcenas mirari non debet.

Dicolos Tetraſtrophos.

1 M*Artiis* 2 *cœlebs quid* 3 *agam* 4 *Kalendis*,
5 *Quid velint* 6 *flores*, & 7 *acerra thuris*
Plena, *miraris*, 8 *poſituſque carbo in*
Ceſpite vivo,
9 *Docte ſermones* 10 *utriuſque linguæ*:
11 *Voveram dulces epulas*, & 12 *album*
13 *Libero* 14 *caprum*, *prope* 15 *funeratus*
Arboris ictu.
Hic dies, 16 *anno redeunte*, *feſtus*,
17 *Corticem aſtrictum pice* 18 *dimovebit*
Amphoræ 19 *fumum bibere* 20 *inſtitutæ*
21 *Conſule Tullo*

1 Ordo eſt: O Mæcenas, docte ſermones utriuſque linguæ, tu miraris, quid ego cœlebs agam Martiis Kalendis. 2 Qui ſine uxore ſum. 3 Incipiam, qui etiam ad ſacrificia me parem. 4 Quibus mariti tantum & matronæ pro conſervatione conjugii Junoni ſacrificabunt. 5 Anaphora. 6 Quos ſparſi, inque ſolenni ſacrificio adhibui. 7 Thuribulum, vel arcula, in qua thus ponebatur. 8 Et ignis impoſitus aris e vivo ceſpite erectis. Od. 19. l. 1. *Hic vivum mihi* ceſpitem, *hic Verbenas*, *pueri*, *ponite*. 9 Sic Od. ſeq. *Dulces docta modos*, & *citharæ ſciens*. 10 Græcæ & Latinæ. 11 Sancte promiſeram. Nunc ejus rei cauſam exponit, dicitque privata religione ſe eum diem celebrare, non publica. 12 Diis ſuperis alba victima, inferis nigra immolabatur. 13 Baccho, conſervatori meo. 14 Quod vites rodere & infeſtare ſoleat, Baccho ſacrum. Virg. Georg. 2. *Non aliam ob cauſam Baccho caper omnibus aris Cæditur*. 15 Mortuus ac ſepultus lapſu arboris in caput meum procumbentis. Vide Od. 13. l. 2. 16 Dies feſtus anniverſarius, anno vertente, id eſt, ſingulis annis, *περιπλομένου ἐνιαυτοῦ*. Sic Sat. 2. l. 2. *Sive diem feſtum rediens advexerit annus*. 17 Cooperculum, ne vinum evaporare potuerit pice illitum i. ſuperpicatum de amphora movebit, auferet, ut priſcum maxime vinum inde depromatur i. hoc die feſto vetuſtiſſima vini dolia relinentur. Amphora continebat vini ſextarios octo & quadraginta. 18 Hyperbolica eſt Metaph. qua rei inanimatæ datur actus & animus. 19 Metaph. a rebus humidis & incenſis. 20 Quæ poſita & ſtatuta eſt ut ex vetuſtate fumum contraheret, ſive quæ cœpta eſt fieri fumoſa i. vetuſta, intellige vinum valde vetuſtum, in utribus ita exſiccatum, ut depromi non poſſet, neque bibi, niſi aqua dilutum ac temperatum. 21 L. Volcatius Tullus deſignatur, qui fuit Conſul cum M. Æmilio Lepido, Meton. ſubj. pro adj. tempore dignitatis Conſularis. Præterea Synecd. finiti temporis, pro veterrimo vino. In amphoræ fundo nomen Conſulis ſcribebant, quando vinum in cella vinaria erat repoſitum, ad ſignificandā vini ætatem. Vide Od. 20. l. 1.

Sume, Mecenas, 1 *cyatos amici*
2 *Soſpitis centum, &* 3 *vigiles lucernas*
Profer in lucem: procul omnis eſto
4 *Clamor & ira.*
5 *Mitte civiles ſuper* 6 *Urbe curas.*
7 *Occidit* 8 *Daci Cotiſonis agmen;*
9 *Medus infeſtus ſibi luctuoſis*
Diſſidet armis.
10 *Servit Hiſpana vetus hoſtis oræ*
11 *Cantaber,* 12 *ſera domitus catena:*
Jam Scytha 13 *laxo meditantur arcu*
14 *Cedere campis.*
15 *Negligens, nè qua populus laboret,*
Parce 16 *privatus nimium cavere, &*
17 *Dona præſentis rape lætus horæ, ac*
18 *Linque ſevera.*

1 Capaciora pocula. 2 Vinum plurimum amici tui ab arboris illius caſu ſalvi & incolumis. Od. 36. l. 1. *Qui nunc Heſperia* ſoſpes *ab ultima*, &c. Eſt hic triplex Tropus: primum Synecd. finiti, pro plurimis cyathis: deinde Meton. conti. pro plurimo vino contento: poſtremo Meton. in *amici* poſſidentis, pro re poſſeſſa, id eſt, cyathos vini, quod amicus apponit. 3 Et extende ſive producito lucernas accenſas ſive tota nocte non extinguendas, uſque ad lucem, dum Sol exoriatur, id eſt, totam noctem compotemus. Metaph. ab animatis ad inanimata: vel *vigiles*, id eſt, efficientes homines vigilantes, vel excitantes illos ad vigilias. Meton. effe. 4 Hoſtilis. Sic Od. 27. l. 1. *Lenite* clamorem *ſodales, Et cubito remanete preſſo.* 5 Omitte, relinque. 6 De urbe Roma, id eſt, de negotiis publicis, rebuſque urbanis. Meton. ſubj. 7 Ad internecionem uſque cæſum eſt. 8 Getarum regis, quos Octavianus ſuperavit. 9 Medi & Parthi Rumanorem hoſtes ſeditionibus civilibus ac propriis diſcordant, ideoque nobis rebellare non potuerunt. Synecd. ſing. pro plur. 10 Romanorum imperio paret. 11 Cantabri populi erant Hiſpaniæ, quos bellum ſex annos cum Romanis gerentes devicit Agrippa. 12 Tarda ſervitute. Od. 6. l. 2. *Cantabrum indoctum juga ferre noſtra.* 13 Non diſtento amplius, ſed remiſſo arcu i. armis depoſitis, ſive depoſita pugnandi voluntate. 14 E finibus Romanorum diſcedere. 15 Negligens eſto, non ſollicitus, ne in re aliqua populus Romanus tua opera & conſilio indigus laboret. 16 Cum magiſtratum non geras; *parce*, id eſt, nimis de illo ſollicitus eſſe deſine; & reliquis etiam aliquid curandum relinque. 17 Occupa lætus, quod præſens tempus tibi liberaliter indulget, illudque in futurum tempus non differ, ſed omnium futurorum ſecurus, in convivio præſenti animo ſis. Od. 16. l. 2. *Lætus in præſens animus, quod ultra eſt, Oderit curare.* 18 Et res ſerias relinque.

Ode IX. Ἀνταποδοτική, id eſt,

Conſtans mutua reſponſione.

Ad LYDIAM.

Dialogus eſt de præteritis amoribus eiſdemque renovandis, inter Horatium & Lydiam.

Dicolos Diſtrophos.

HO. 1 D*onec gratus eram tibi,*
Nec quiſquam, 2 *potior* 3 *brachia* 4 *candida*
Cervici juvenis dabat,
Perſarum 5 *vigui Rege beatior.*
LY. *Donec non aliam magis*
6 *Arſiſti, neque erat Lydia* 7 *poſt Chloen,*
8 *Multi Lydia nominis*
Romana 9 *vigui clarior* 10 *Ilia.*
HO. *Me* 11 *nunc* 12 *Threſſa Chloe* 13 *regit,*
Dulces docta 14 *modos, &* 15 *citharæ ſciens;*
Pro qua 16 *non metuam mori,*
17 *Si parcent* 18 *animæ fata ſuperſtiti.*
LY. 19 *Me* 20 *torret* 21 *face mutua*
22 *Thurini* 23 *Calais filius Ornithi;*
24 *Pro quo bis patiar mori,*
25 *Si parcent puero fata ſuperſtiti.*
HO. 26 *Quid, ſi priſca redit* 27 *Venus?*

1 Quamdiu tibi, a Lydia, amabilis adhuc eram. 2 Mihi apud te prælatus, quem pluris faceres. Od. 15. Epod. *Non feret aſſiduas potiora te dare noctes.* 3 Te amplexebatur & oſculabatur. 4 Pulchræ. 5 Florui, vixi. Metaph. a plantis. 6 Quamdiu nullam aliam magis amaſti, quam me. Metaph. ab ignibus. Virg. Ecl. 2. *Formoſum paſtor Corydon* ardebat Alexin. 7 Minus dilecta quam Chloe: *vel*, neque Chloen mihi anteponebas. 8 Ego Lydia nobilis & magnæ famæ. 9 Mihi felicior viſa fui. 10 Rhea. Numitoris filia, Romuli & Remi matre. Od. 8. l. 4. *Quid foret* Iliæ, *Mavortiſque puer*, &c. 11 Poſtquam amori tuo valedixi. 12 Ex Thracia puella. 13 Mihi imperat, & me habet, & ego ei ſervio tanquam dominæ. Sic Od. 24. l. 3. *Nec dotata* regit *virum Conjux.* 14 Muſicæ numeros, *vel* cantilenas amatoriorum carminum. 15 Sic Od. 15. l. 1. *& Sthelenus* ſciens *Pugnæ.* 16 Non recuſabo mori, libenter mortem oppetam. 17 Si mea morte aſſequar, ut ſit mihi ſuperſtes. 18 Synecd. part. pro toti Chloe ſuperſtiti. 19 Lydiam. 20 Vehementer urit. Sic Od. 19. l. 3. *Me lentus Glyceræ* torret *amor meæ.* 21 Reciproco amore. Alleg. e Metaph. 22 Qui eſt ex Thurio civitate in ſinu Tarentino. 23 Nomen amatoris. 24 His verbis ſui in Calaim amoris magnitudinem declarat, cum bis mori tamen poſſit nemo. 25 Si modo fata ei parcere velint, ut ſit ſuperſtes, & diutius vivendi tempus indulgeant. Anaphora. 26 Quid, ſi o Lydia, priſcus atque intermiſſus amor ad nos redit? In hiſce quatuor interrogationibus eſt Apoſiopeſis, quæ ſic explenda eſt: *aſſentores-ne?* 27 Amor. Meton. effic.

1 *Diductoſque jugo cogit* 2 *aheneo?*
Si flava 3 *excutitur Chloe,*
4 *Rejectæque patet janua Lydiæ?*
LY. *Quamquam ſidere* 5 *pulchrior*
6 *Ille eſt, tu* 7 *levior* 8 *cortice, &* 9 *improbo*
10 *Iracundior* 11 *Adria,*
12 *Tecum vivere* 13 *amem, tecum* 14 *obeam libens.*

1 Noſque divulſos & diſcordes rurſus conjungit firmiſſimum & indiſſolubili amoris vinculo? Metaph. a corporum disjunctione ad alienationem animorum. 2 Metaph. a rebus firmiſſimis & arctiſſimo vinculo compactis, quæ diſſolvi & diſſociari non poſſunt. Sic *murum aheneum* dixit, Ep.1. l.1. & *turem aheneam*. Od.16.l.3. 3 Ejicitur e pectore meo, tanquam jugum vel onus? Ter. Eun. *homo* quatietur *certe cum dona foras*. 4 Tibi Lydiæ olim repudiatæ aditus & acceſſus ad me amatorem rurſus aperitur. 5 Splẽdidior. 6 Calais, quem amo. 7 In amore. 8 Subere, quod ob levitatem fertur ſuper aquas Sat. 4. l. 1. *nabis ſine cortice*. Synecd. gen. 9 Procelloſo. 10 Sævior. Tranlatio. Sic Od.2. Epod. *Nec horret* iratum *mare*. 13 Mari Adriatico. Vide Od. 33. l. 1. 12 Amphora. 13 Deſiderem. 14 Mortem ſc. id eſt, moriar.

Ode X. Πραγματική.

IN LYCEN.

Lycen monet, ut poſita duritie ſibi ſupplici parcat.

Dicolos Tetraſtrophos.

EXtremum 1 *Tanaim ſi biberes, Lyce,*
Sævo nupta viro, me tamen 2 *aſperas*
3 *Porrectum ante fores,* 4 *objicere incolis*
Plorares Aquilonibus.
Audis quo 5 *ſtrepitu* 6 *janua, quo* 7 *nemus*
Inter pulchra ſitum 8 *tecta* 9 *remugiat*

1 O Lyce, ſi remotiſſimum Scythiæ fluvium ad Caucaſum montem habitans biberes, id eſt, ſi in ultima Scythia aut Sarmatia nata eſſes ac viveres, atque ita barbara eſſes, & crudeli viro, id eſt, Scythæ, nupta eſſes. Synecd. totius, pro illa parte fluminis vicina Mœotidi paludi in ora Scythica. Sic Virg. τροπικῶς locutus eſt Ecl.1. *Aut* Ararim *Parthus bibet, aut Germania* Tygrim: & Æn.1. *prius, quam Pabula guſtaſſent Troia*, Xanthumque *bibiſſent*. 2 Fores tuas puellæ aſperæ & inexorabilis. Tale eſt illud, *pavimentum ſuperbum*. Od.14. l.1. 3 Jacentem, extentum. Sat.3. l.2. *Si quis ad ingentem frumenti ſemper acervum* Porrectus *vigiles*. 4 Plorando doleres ſi exponeres me ventis Septentrionalibus, qui in Scythia oriuntur. Plauth. Aulul. *Aquam hercle* plorat, *cum lavat, profundere*. 5 Ventorum. 6 Janua domus tuæ nocte impulſa concitetur? 7 Viridarium. Feſtus ait, *nemora* proprie eſſe amœniores ſylvas. Recte igitur Horatius hic de divitum deliciis. Tibul. l.3. El.3. *Et nemora in domibus ſacros imitantia lucos*. 8 Ædium tuarum. 9 Reſonet, ſtrepitu ſc. a Vento excitato. Metaph. a bobus. Sic Od.29. l.3. *Non eſt meum, ſi mugiat Africis Malus procellis*, &c.

Ventis?

Ventis? 1 & poſitas ut glaciet nives
2 Puro lumine 3 Juppiter?
4 Ingratam 5 Veneri 6 pone 7 ſuperbiam:
8 Ne currente retro funis eat rota.
9 Non te Penelopen difficilem procis
Tyrrhenus genuit parens.
O 10 quamvis neque te 11 munera, nec preces,
Nec 12 tinctus viola pallor amantium,
13 Nec vir Pieria 14 pellice 15 ſaucius
Curvat, 16 ſupplicibus tuis
Parcas, 17 nec rigida mollior æſculo,
Nec 18 Mauris 19 animum mitior anguibus.
Non 20 hoc ſemper erit 21 liminis, aut 22 aquæ
Cœleſtis patiens 20 latus

1 Et cernis quomodo Jupiter, id eſt, aer, convertat ſive conſtringat in glaciem nives ex aere demiſſas & jacentes puro lumine, id eſt, operto & ſereno cœlo? quod quidem cœlum hiberno tempore frigidus eſt, quam nebuloſum aut caliginoſum, quia nihil eſt, quod frigus continere poſſit. 2 Metaph. 3 Meton. ſubj: pro frigido cœlo & aere a Jove poſſeſſo. 4 Abominabilem. 5 Amorum Deæ. 6 Depone, relinque. 7 Qua me amatorem tuum contemnis: 8 Ne funis, quo rota fortunæ hactenus ſecundo curſu feliciter fuit, aliquando retrocedat & curſum ſuum flectat, tuque ita immutata fortuna rurſus contemnaris. Alleg. e continuatis Metaph. a rotis, fune circumactis, quo rupto, rotæ retrocurrunt. 9 Tyrrhenus. id eſt, Italus pater tuus non genuit te talem, qualis erat Penelope, Ulyſſis uxor, quæ in ſuos amatores fuit ſæva & moroſa, quos miris modis decepit. 10 O Lyce. Exclamatio eſt optantis lenitatem mulieris vel obteſtantis. 11 A me amatore tibi miſſa. 12 Palladus color amantium reliquorum violacei coloris particeps. 13 Et quamvis maritus tuus, qui Muſicæ: id eſt, fidicinæ pellicis amore vulneratus eſt, non te flectat & inclinet in amorem meum. Anaphora. 14 *Pellex* eſt ea, quam maritus amat, ſemperque refertur ad uxorem, ut pater ad filium. Cic. in Cluent. *Uxor generi, noverca fidei, filiæ pellex.* 15 Metaph. a corporibus ad animum, qui captus eſt amore pellicis: qualis eſt in *curvat*, a flexibilibus rebus. 16 Amatoribus tamen, tibi ſupplicantibus & flexis genibus te orantibus, te mitiorem exhibe, illorumque miſerere. 17 Quamvis etiam tu nihilo flexibilior es. 18 Mauritanis ſive Mauritaniæ ſerpentibus, id eſt, ſumme venenatis. Synecd. ſpe. 19 Quad animum tuum, id eſt, nec mitiorem & clementiorem animum habes. Helleniſmus. 20 Hoc meum corpus. Synecd. mem. 21 Januæ, in qua nocte recumbo. Synecd. part. 22 Pluviæ nocturno tempore e cœlo decidentis, id eſt, non ſemper ero juvenis, ut poſſim ſuper limen januæ tuæ cubare, idque cœlo pluvioſo: noli igitur occaſionem amoris mei potiundi præterire. Sic Ep. 1. l. 2. Cœleſtes *imploras* aquas *docta prece blandus*.

Ode XI. Προσφωνητικὴ

Ad MERCURIUM.

Mercurium rogat, ut cantus ſibi dictet, quibus animum Lydes fleƈtat in ejus amorem, propoſita Danaidum fabula.

Dicolos Tetraſtrophos.

1 *MErcuri (nam te 2 docilis magiſtro*
Movit 3 Amphion lapides, 4 canendo)
Tuque 5 teſtudo, reſonare ſeptem
6 Callida nervis:
7 Nec loquax 8 olim, neque 9 grata, nunc &
Divitum 10 menſis & 11 amica 12 templis,
13 Dic modos, Lyde quibus 14 obſtinatas
Applicet aures,
Quæ, velut 15 latis equa 16 trima campis,
Ludit 17 exultim, 18 metuitque tangi
19 Nuptiarum expers, & adhuc protervo
20 Cruda marito.
21 Tu potes 22 tigres, comiteſque ſylvas
23 Ducere, & rivos celeres 24 morari.
25 Ceſſit 26 immanis tibi 27 blandienti

1 Lyriæ inventor & eloquentiæ Deus. Od.10. l.1. *Te canam magni Jovis, & Deorum Nuntium, curvæque lyræ parentem*. Ordo eſt: O Mercuri, dic modos, quibus Lyde applicet aures obſtinatas. 2 Ad diſcendum facilis. 3 Amphion, Jovis ex Antiopa filius, citharæ cantu traxit poſt ſe lapides, ex quibus muri Thebani ſunt exſtructi. 4 Dum lyra a te inventa canit. 5 Ex qua teſtudine Mercurius fecit lyram. Apoſtrophe ſive averſio ſermonis a Mercurio ad teſtudinem, id eſt, ad rem mutam & inanimatam, quæ tranſlate dicitur *callida*, quod ſicut manus opere; ſic animus uſu concalluit. 6 Perita, quæ callide reſonare noviſti ſeptem chordis. 7 Quæ non eras ſonora neque vocalis, ſed muta. 8 Antequam Mercurius te chordis inſtruxiſſet. 9 Jucunda audientibus. 10 Conviviis. 11 Grata. 12 Deorum ſacris veteres Muſicam adhibebant. 13 Dic mihi amatorios cantus. 14 Duras, contumaces & a me averſas aures advertat, & ad cantilenas meas audiendas admoveat, id eſt, tua dulcedine Lyden puellam mihi concilia. 15 In campis ſpatioſis. 16 Trium annorum, adhuc juvencula. Non abſimilis alterius puellæ cum juvenca comparatio Od.5. l.2. 17 Saltuatim, per ſaltationem. 18 Non vult ſe tangi, cavet ne tangatur. 19 Non nupta, ἄγαμος, ἀνύμφευτος. 20 Immatura ſive intempeſtiva petulanti viro amatori. Metaph. a fructibus immaturis. 21 O lyra, *vel*, o Mercuri. 22 Sic de Art. Poet. de Orpheo, *Dictus ob hoc lenire tigres, rabidoſque leones*. 23 Tecum trahere. 24 Tuo ſonitu inhibere, tardare. Od.XII. l.1. *Arte materna rapidos morantem Fluminum lapſus*. 25 Locum dedit & conceſſit. 26 Ingentis, & vaſtæ aulæ, quæ omnium mortalium eſt capax. 27 Blande & ſuaviter canenti, cum Orpheus uxorem ſuam Eurydicen ab inferis reduceret. Od.19. l.1. Blandum & *auritas fidibus canoris Ducere quercus*.

For-

1 Janitor 2 aulæ
3 Cerberus; quamvis 4 furiale centum
5 Muniant angues 6 caput ejus, atque
7 Spiritus teter, 8 ſanieſque manet
Ore trilingui.
Quin & 9 Ixion 10 Tityoſque vultu
10 Riſit 12 invito: 13 ſtetit 14 urna 15 paulum
16 Sicca, dum grato Danai puellas
18 Carmine mulces.
Audiat Lyde 19 ſcelus, atque 20 notas
Virginum 21 pœnas, 22 & inane lymphæ
Dolium 23 fundo pereuntis imo,
Seraque 24 fata,
25 Quæ manent culpas etiam ſub Orco:
28 Impia [nam quid 26 potuere 27 majus?]

1 Excubitor. 2 Inferorum. 3 Triceps ille canis infernalis. Vide Od. 13. l. 2. ubi eadem ferme accidiſſe Alcæo canenti apud inferos refert, quæ hic Eurydicen repetente Orpheo. Et Virg. Georg. 4. *Quin ipſæ ſtupuere domus*, &c. 4 Horribile. 5 Cingant. 6 Triceps. 7 Anhelitus horridus & graveolens. 8 Et quamvis atrum venenum, ſeu corruptus humor fluat ex ejus triplici ore. 9 Qui Junoni ſtuprum inferre volens, ex objecta nube Centauros progenuit, & ad inferos detruſus, & rotæ inter ſerpentes alligatus, aſſidue & ſine requie circumagitur. Tibul. l. 1. *Illic Junonem tentare Ixionis auſi Verſantur celeri noxia membra rota.* 10 Immanis gigas, qui Latonam de ſtupro compellans, ab Apolline ſagittis confoſſus eſt, & apud inferos continuo renaſcente jecore, ab aquila dilacerando & devorando, perpetuo punitur, *Tityos* eſt nominativus Græcus. Vide Od. 4. l. 3. 11 Orphea lyra canentem audiens. 12 Propter dolorem & cruciatum. 13 Quievit, & Orphea fidibus canentem auſcultavit. 14 Urna filiarum Danai perforata, qua pertuſa ſine fundo dolia aqua implere perpetuo & irrito labore coguntur. Unde & *Danaidum dolium* proverbio celebratur pro inutili labore. Ad hoc dolium alludit Plaut. in Pſeud. *in pertuſum ingerimus dicta dolium: operam ludimus.* 15 Aliquamdiu. 16 A labore ceſſans, id eſt Danai filiæ laborem ſuum intermiſerunt. 17 Filias. Vulgo *Danaides* vocantur, a patre Danao, ut ab avo Belo etiam *Belides*. 18 Grata lyra per Orphea oblectas. 19 Danai filiarum, quæ 50 numero ſuos ſponſos, totidem Ægypti patrui filios, una nocte juſſu patris trucidarunt. 20 Omnibus hominibus ſatis cognitas; aut inſignes. 21 Quas pœnas Danaides apud inferos luant. 22 Et audiat dolium illud, quod aquæ, urnis perforatis infuſæ, vacuum, & aquæ nunquam plenum eſt. 21 Evaneſcentis in imo fundo, quo caret dolium, cum ibi conſiſtere non poſſit. 24 Et fatales illas ſeu fato decretas ſeu deſtinatas, & ſempiternas pœnas quamvis tardas, nunquam tamen irritas: *vel*, quibus viventes etiam affici oportuerat. Meton. effic. 25 Quæ hominum peccata & ſcelera non quidem properant, ſed exſpectant ſcelera etiam poſt mortem ſub Orco luenda, ſeu potius ſceleratos ipſos, ne quis ſc. poſt mortem culpa ſimul & pœna ſe liberatum iri confidat. 26 Sceleratæ ſorores ſponſæ. Epizeuxis. Eodem pertinet repetitum *potuere*. 27 Admittere in ſe. 28 Peccatum & ſcelus.

Impiæ 1 ſponſos potuere duro
Perdere 2 ferro.
3 Una de multis 4 face nuptiali
Digna, 5 perjurum fuit in parentem
6 Splendide mendax, & in omne 7 virgo
Nobilis 8 ævum.
9 Surge 10 (quæ dixit 11 juveni marito)
Surge, ne 12 longus tibi ſomnus, 13 unde
Non times, 14 detur: 15 ſocerum, & 16 ſceleſtas
17 Falle ſorores,
Quæ, velut 18 nactæ vitulos leænæ,
19 Singulos (20 eheu!) lacerant: ego 21 illis
22 Mollior, nec te 23 feriam, 24 nec intra
Clauſtra tenebo.
25 Me pater 26 ſævis 27 oneret catenis,
Quod viro 28 clemens miſero peperci:
Me vel 29 extremos Numidarum in agros
30 Claſſe releget.
31 I, pedes quo te 32 rapiunt, & 33 auræ:
Dum 34 favet 35 nox, & 36 Venus, 37 I ſecundo

1 Novos maritos ſuos. 2 Crudeli gladio: quod ſcelus omnia ſcelera longe ſuperat. Meton. mat. 3 Hypermneſtra ex quinquaginta ſororibus ſive Danai filiabus ſola ſuo pepercit viro Lynceo. 4 Honore matrimonii: quinque enim faces ſponſæ veſperi præferebantur. Meton. adj. 5 Qui eos, quibus filius deſponderat, trucidaverit, fratremque defraudaverit. 6 Laudabiliter, glorioſe ac decenter: cui ſc. pollicita ſe ſponſum ſuum trucidaturam, non præſtitit. Honeſtum autem eſt pro juſtitia mentiri, in iis præſertim, quæ ſunt contra Deum & naturam. 7 Mulier. 8 Tempus. 9 Epizeuxis, ac præterea levis apparatus ad Proſopopœiam, ubi Hypermneſtra admonens Lynceum maritum ſuum de quærenda cito ſibi ſalute, & illum excitans e ſomno inducitur. 10 Hypermneſtra. 11 Vel ex ſomnolentia, vel ex amore moras nectenti.

12 Mors, *μακρὸς ὕπνος*, ut Od. 24. l. 1. *perpetuus ſopor*. Metaph. 13 A quo. 14 Inferatur a ſocero tuo, parente meo, & ne cogaris æternum dormire. 15 Danaum. 16 Sanguine contaminatas, *μιαιφόνȣς*. 17 Fugiendo decipe: λάνθανε, late Od. 10. l. 1. 18 In cibum. 19 Sponſos ſuos, tuos fratres, ſuum quæque ſeparatim immaniter trucidat. 20 Exclamatio Hypermneſtræ per commiſerationem. 21 Sororibus meis. 22 Mitior, humanior. 23 Ferro necabo. Nec te tam diu, dum pater te dilaceratum veniat, in clauſtris cubiculi & in conclavi hoc clauſum tenebo, ſed periculum effugere ſinam. Anaphora. 25 Anaphora. 26 In vincula conjiciat. 27 Vinciat & gravet. 28 Clementer me præbui in eo, quod tibi peperci. 29 Ultimos, id eſt, in loca maxime deſerta, & hominum frequentia vacua. 30 Navibus in exilium pellat, longiſſimeque a patria removeat. 31 Tu modo fugam accelera, ſive terra, ſive mari iter facere voles. 32 Abducunt. 33 Et quo venti te navibus avectum velociter abripiunt: 34 Tibi. 35 Qua opportunior fugiendi occaſio tibi conceditur. Ab opportunitate temporis. 36 Noſtrum amantium dux & tutelaris Dea: vel *Venus*, id eſt amor in te meus. 37 Felici augurio abi.

Omine,

Omine, & 1 noſtri memorem 2 ſepulchro
3 Sculpe 4 querelam

1 Mei utique memorem, id eſt, quæ memoriam noſtri quam maxime longam efficiat: *vel*, cujus memoria, ob vitam tuam ſervatam, ſit ſempiterna. 2 Defunctæ. 3 Incide in Epitaphio. 4 De amoribus noſtris tam miſere divulſis.

Ode XII. Παραινετική.

Ad NEOBULEN.

Neobule Hebri adoleſcentis amore capta, vitam agit inertem & deſidioſam.

Dicolos Triſtrophos.

1 M*iſerarum eſt, neque amori 2 dare ludum,*
Neque dulci 3 mala vino lavere: aut 4 ex
animari, metuentes 5 patruæ verbera 6 linguæ.
Tibi 7 qualum 8 Cythereæ puer 9 ales,
10 *Tibi 11 telas, operoſæque Minervæ*
12 Studium 13 aufert, Neobule, 14 Liparæi 15 nitor 16 Hebri:
17 Eques ipſo 18 melior 19 Bellerophonte,
Neque 20 pugno, neque 21 ſegni pede victus,
22 Simul 23 unctos Tiberinis humeros 24 lavit in undis:
25 Catus idem 26 per apertum fugientes

1 O Neobule, miſeræ ſunt puellæ, quæ in amore cum amatore non aliquando colludunt, neque voluptatem capiunt, neque vino ſic exhilarantur, ut a ſe pellant curas: aut quæ metu exanimantur propter patrui objurgationes: ſolet enim patruus fratris liberos ſeverius reprehendere, quam pater ipſe. 2 Indulget. Plaut. *Ego dare me ludum meo gnato inſtitui*. 3 Omnia amoris adverſa dulci vini potu diluere ſive abſtergere, omniumque curarum oblivisci: a *lavo, is*, tertiæ conjugationis. Metaph. a rebus ſordidis & obſcœnis, quæ ſolent aqua dilui. 4 Perturbari, cruciari. Sic Sat. 4. l. 1. *avidos vicinum funus ut ægros Exanimat, mortiſque metu ſibi parcere cogit*. 5 Caſtigationes & objurgationes patruorum vel parentum, qui acerrimi morum cenſores ſunt. Metaph. a moribus patruorum. 6 Meton. effe. 7 Calathum ſeu ciſtellam, id eſt, lanificium. 8 Filius Veneris. 9 Cupido alatus, qui animum tuum juvenis cujuſdam amore accendit. Synecd. gen. 10 Anaphora. 11 Texendi ſtudium. Periphr. Synecd. artis textoriæ. 12 Et exercitium lanificii, cui maxime præeſt ſedula & diligens Dea Minerva 13 Adimit, e manibus excutit. 14 Ex Lipara inſula oriundi. 15 Pulchritudo. 16 Juvenis illius; quem perdite amas. 17 Ordo eſt: Simul lavit humeros unctos in undis Tiberinis, eques melior, &c. 18 Præſtantior eſt. 19 Qui equo alato Pegaſo inſidens Chimæram occidit. 20 Arte pugili. 21 Curſu pedeſtri ab alio unquam ſuperatus fuit, id eſt, qui fuit præſtantiſſimus & pugil, & curſor. 22 Simul ac, mox ubi. 23 Poſt exercitia campeſtria oleo delibutos. 24 Abluit & abſterſit. 25 Idem Hebrus ingenioſus & peritus jaculandi, id eſt, jaculis configendi cervos. Significat Horatius, hunc juvenem eſſe etiam præſtantem venatorem. 26 Per campum non arboribus conſitum.

1 Agi-

1 *Agitato grege cervos jaculari, &*
2 *Celer* 3 *alto* 4 *latitantem* 5 *fruticeto* 5 *excipere aprum?*

1 Agminatim fugiente. 2 Qui Hebrus etiam velox eſt ad excitiendum ſagittis & venabulo aprum, & ex inſidiis conficiendum. *Excipere*, verbum eſt proprium venatorum: δεχεδιαι dicunt Græci. Virg. Eclog. 3. *Non ego te vidi Damonis, peſſime, caprum* Excipere inſidiis? Idem 6. Æn. *Æmulus* exceptum *Triton* (*ſi credere dignum eſt*) *Inter ſaxa virum ſpumoſa immerſerat unda*. 3 Al. *aræo*, id eſt, denſo. 4 Seſe abſcondentem. 5 Virgulto, vel loco, ubi multi frutices creſcunt.

Ode XIII. Προσδιτική.

Ad FONTEM BLANDUSIÆ.

Sacrificium fonti promittit, ejuſque amœnitatem ſommopere commendat.

Tricolos Tetraſtrophos.

1 O *Fons Blanduſiæ*, 2 *ſplendidior vitro*,
3 *Dulci digne mero, non ſine* 4 *floribus*:
Cras 5 *donaberis* 6 *hœdo*,
7 *Cui frons turgida cornibus*
8 *Primis*, & 9 *Venerem*, & 10 *prælia* 11 *deſtinat*
12 *Fruſtra: nam gelidos* 13 *inficiet tibi*
Rubro 14 *ſanguine* 15 *rivos*
16 *Laſcivi ſoboles* 17 *gregis*.
18 *Te* 19 *flagrantis* 20 *atrox hora* 21 *Caniculæ*
22 *Neſcit tangere: tu* 23 *frigus amabile*.

1 Erat hic fons in agro ejus Sabino. 2 Pellucidior & purior, διαφανέςερος. Sic Od. 18. l. 1. *fides pellucidior vitro*. Metaph. a lumine. 3 Quod cum ſplendida tua aqua miſceatur: vel potius, digne mero in ſacrificiis exhibito. Veteres enim fontibus ſacrificabant tanquam Diis, quod in iis aliquid eximium eſſe crederent. Vide Od. 1. l. 1. 4 Sertis, quibus veteres ſpargebant fontes, *vel*, quibus hoſtias coronabant. 5 A me. 6 In ſacrificium offerendo & maſtando, id eſt, cras tibi hœdus a me immolabitur. 7 Qui hœdus frontem tumore aliquo, ex quo cornua mox erumpunt, tumidam habet. 8 Jam primum naſcentibus, erumpentibus. 9 Exercere admiſſuram & fœturam. Meton. eff. 10 Propter illam Venerem cum alio hœdo adverſario præliari. Metaph. a bello. 11 Conſtituit apud ſe, & meditatur. Verbum *deſtinandi* eſt conſilii & judicii: ſed quia hic tribuitur beſtiæ utriuſque experti. Metaph. eſt inde. 12 Ut qui cras occidendus, & immolandus eſt. 13 Colorabit, tinget, alioque colore imbuet in tuum honorem. Sic ſupra Od. 6. In fecit *æquor ſanguine Punico*. 14 Suo. 15 Tuos. 16 Libidinoſi, luxurioſi: eſt enim capra animal laſcivum. Virg. Ecl. 1. *Florentem cythiſum ſequitur* laſciva *capella*. 17 Hircorum ſc. id eſt, hœdus. 18 Polyptoton. 19 Ardentis, maximoſque calores excitantis. 20 Noxium & peſtiferum tempus. 21 Dies ſideris illius exorientis 26. Kalendas Auguſti, occidentis poſt dies 40. qui & *Caniculares* inde appellantur. Synecd. part. 22 Nequit ad te penetrare calore ſuo. 23 Delectabilem frigidum aquæ potum.

Feſſis

Feſſis 1 *vomere tauris*
  2 *Præbes*, & 3 *pecori vago*.
4 *Fies nobilium tu quoque fontium*,
Me 5 *dicente* 6 *cavis* 7 *impoſitam ilicem*
  Saxis, 8 *unde* 9 *loquaces*
    Lymphæ 10 *deſiliunt tuæ*.

1 Aratro, 2 Largiris, ſuppeditas, πορίζεις. Od. 6. l. 2. *Ver ubi longum, tepidaſque* præbet *Jupiter brumas*. Ter. in Hecyr. *Nihil apud me tibi de fieri patiar, quin, quod opus ſit, benigne præbeatur*. 3 Ovibus & capellis libere paſcentibus, varieque diſcurſantibus. 4 Tu quoque, o fons Blanduſiæ, adſcriberis & numeraberis in numerum nobilium fontium. 5 Carmine aliquo laudante. 6 Antroſis. 7 Innatam. 8 Ex quibus ſaxis. 9 Cum murmure labentes ac ſonantes. Metaph. ab hominibus ad inanimata. 10 Defluunt, decurrunt.

Ode XIV. Παραινετική.

Ad POPULUM ROM.

Hæc Ode laudes continet Auguſti, ex Hiſpania, deviĉtis Cantabris, revertentis.

Dicolos Tetraſtrophos.

1 HErculis *ritu modo dictus*, 2 *plebs*,
  3 *Morte venalem petiiſſe* 4 *laurum*,
5 *Cæſar Hiſpana repetit* 6 *Penates*
    Victor ab ora.
7 *Unico gaudes* 8 *mulier marito*

1 Ut olim Hercules. Nam veluti ille Jovis & Alcmenæ filius ſummis periculis exantlatis, poſt interfectum tergeminum illum Geryona maxima boum copia, multiſque ſpoliis dives & ſuperbus in Italiam revertens, in documentum Hiſpaniæ, a ſe devictæ, duas columnas poſt ſe poſitas reliquit: Ita etiam Auguſtus, tot annorum bellis hoſtibus tandem ſuperatis, glorioſiſſimum triumphum agens ad ſuos revertitur. Ordo eſt: O plebs, Cæſar modo dictus petiiſſe laurum venalem morte, victor ab Hiſpana ora repetit penates ritu Herculis. 2 O cives Romani. 3 Cum ſummis vitæ periculis emendam. Od. 16. l. 2. *non gemmis neque purpura venale, nec auro*. 4 Victoriam de Cantabris, ferociſſimis Hiſpaniæ populis: lauro enim coronabantur victores. Meton. ſigni. 5 Auguſtus victor & triumphator domum & in patriam ſuam Romam ab extrema Hiſpanica ora redit, ſeque glorioſiſſime ſuis reſtituit. 6 Meton. adj. pro domo, ubi Dii domeſtici aſſervantur & coluntur. 7 Matrona caſta & pudica, maxime Livia Druſilla Auguſti uxor, quæ unico marito eſt contenta, procedat ad Deorum aras. Varia eſt Apoſtrophe ad privatas & certas perſonas diverſi ſexus & ætatis, licet eas alloquatur in tertiis perſonis: quas ſigillatim hortatur ad ſacra Diis facienda. 8 Synecd. gen. pro Livia Druſilla.

Prodeat, 1 *juſtis* 2 *operata Divis*,
Et 3 *ſoror clari ducis*, 4 *decora*
Supplicè vitta;
Virginum matres, 5 *juvenumque nuper*
Soſpitum: *vos o pueri*, *& puella*, *&*
6 *Jam virum expertæ*, *male nominatis*
7 *Parcite verbis*.
8 *Hic dies* 9 *vere mihi* 10 *feſtus* 11 *atras*
12 *Eximet curas*: *ego nec* 13 *tumultum*,
14 *Nec mori* 15 *per vim metuam*, *tenente*
16 *Cæſare terras*.
I, 17 *pete*, 18 *unguentum puer*, *&* 19 *coronas*,
20 *Et cadum* 21 *Marſi* 22 *memorem duelli*.
23 *Spartacum ſi* 24 *qua potuit* 25 *vagantem*
26 *Fallere* 27 *teſta*.
28 *Dic & argutæ properet Neæræ*

1 Diis patriis, uſuque ac conſuetudine recepti; *vel*, qui tam inſignem Cæſar merenti victoriam annuerint; *vel*, debita & juſta pro ſua fortitudine præſtantibus. 2 Sacra faciens & victimas offerens: Virg. Georg. 1. *lætis operatus in herbis*. Tibul. l. 2. El. 5. *Tunc* operata *Deo pubes diſcumbat in herba*, *Arboris antiquæ qua levis umbra cadet*. 3 Et Octavia magni ducis Auguſti Cæſaris ſoror, M. Vipſanii Agrippæ uxor. Synecd. gen. in *ducis*. 4 Et fœminæ vel matronæ reliquæ veſtitu ſive habitu matronali in ſacrificiis convenienti exornatæ ſacrificent. 5 Et matres juvenum militum, qui nuper e tam periculoſo bello Cantabrico ſalvi cum Auguſto in patriam redierunt. 6 Nuptæ. Contra Od. 2. ſupra: *Nuptiarum expers*. 7 A malis verbis ſeu imprecationibus, litibus, jurgiis abſtinete, favete linguis, bona verba dicite, εὐφημεῖτε. Religioſe enim cavebant veteres, ne quid dictu factuque inauſpicatum inter ſacra accideret. Vide Od. 1. hujus libri. 8 Quo tam glorioſus triumphus inſtituitur. 9 Non ſimulate. 10 Sacer. 11 Triſtes, mordaces, omneſque ingratas ſollicitudines, quæ atram bilem excitare, homineſque triſtes efficere valeant. Meton. effe. Sic Od. 1. hujus lib. *Poſt equitem ſedet* atra cura. 12 Ex animo meo tollet. 13 Civilis belli furorem nec ſeditiones. 14 Anaphora. 15 Non naturali morte in bellico tumultu. 16 Auguſto terrarum imperium obtinente, κρατοῦντος τῆς γῆς. 17 Adfer mihi ad futura convivia & lætitias. Apoſtrophe ad miniſtrum. 18 Quo cæſaries mea madefiat. 19 Serta, quibus exorner. 20 Et cadum vetuſtiſſimi vini, qui bello Marſico (quod cum Romanis geſtum eſt a Marſis primum, duce Popedio, cupiditate adipiſcendæ urbis Romæ) ante ſeptuaginta annos in cella promptuaria conditus eſt. 21 Idem quod bellum Italicum & Sociale. 22 Metaph. qua tribuitur ſenſus & recordatio rei inanimatæ. 23 Qui ſedecim annis poſt bellum Marſicum, confluente ſervorum fugitivorum multitudine, omnia paſſim vina populabundus diripuit & abſumpſit. 24 Aliqua ratione. Virg. 1. Æn. *Si qua fata ſinant*. 25 Italiam cædæ, latrociniis & rapinis pervagantem. 26 Latere, evitare, λανθάνειν. 27 Cadus ſive dolium vini, quod non cum fugitivis fuit militibus ebiberit, ex eo mihi profer. 28 Dic etiam Neæræ canoræ fidicinæ, ut feſtinet colligere & religare crinem in nodum, ut veniat ſemicompta, nec capillos ſuos curioſe componat, ne mihi in mora ſit. Vide Od. 11. l. 2.

1 *Myr-*

1 *Myrrheum 2 nodo cohibere crinem:*
3 *Si per inviſum mora janitorem*
Fiet, abito.
Lenit albeſcens animos 4 capillus.
Litium, & rixæ cupidos protervæ.
5 *Non ego 6 hoc ferrem 7 calidus juventa.*
8 *Conſule Planco.*

1 Subflavum, myrrhei coloris, vel myrrha delibutum. Ejus enim non in unguentis modo, ſed & in vino odorem commendarunt veteres: Tibul. l. 3. El. 4. *Stillabat Tyrio* myrrhea *rore coma*: 2 Od. 19. l. 2. dixit, *nodo coercere*. 3 Si non ſtatim moroſus janitor te intromittat, noli eſſe moleſtus, ſed abi tantum: 4 Canus capitis mei capillus, id eſt, ſenectus mitigat animum meum, altercationum & litium alias cupidum, Q. d. Ego jam vergo ad ſenectutem, patienter idcirco feram Neæræ contumeliam, ſed in juventute ad ultionem deveniſſem. Meton. ſigni. 5 Ego in juvenili adhuc ætate conſtitutus non hoc tuliſſem. 6 Me a janitore aliquo fuiſſe impeditum. 7 Fervidus & iracundus juventute. Sic de Art. Poet. *florente juventa Fervidus*, id eſt juvenis. 8 L. Munatio Planco Conſule, anno ab urbe condita 720. cum eſſem trium & viginti annorum. Meton. ſubj. pro tempore Conſulis Planci.

Ode XV. Μεμπτική id eſt *ad reprehendendum comparata.*

In CHLORIM.

Ut jam vetula, petulantiæ & libidini modum conſtituat.

Dicolos Diſtrophos.

1 U*xor pauperis Ibyci,*
2 *Tandem nequitiæ fige modum tuæ,*
Famoſiſque laboribus.
Maturo propior deſine 3 *funeri*
Inter ludere virgines,
4 *Et ſtellis nebulam ſpargere* 5 *candidis.*
6 *Non, ſi quid Pholoen ſatis,*

1 Tu Chlori, libidinoſa anus, quæ uxores tenuis illius honeſtique Ibyci. 2 Tandem pone ſive conſtitue finem incontinentiæ tuæ, & turpibus operibus adulteriiſque tuis. *Famoſas* enim vocabant fœminas, quæ ſtupro aut adulterio infames erant. Sic ſupra Od. 3. *Famoſus hoſpes*. 3 Deſine inter puellas jocari, cum jam propter grandiorem ætatem morti vicinior ſis, id eſt, anus decrepita. Meton. adj. pompæ & apparatus, pro ipſa morte. 4 Et deſine virginibns formoſis te vetulam atque aridam admiſcere. Alleg. e continuatis Metaphoris. 5 Lucidis: nam ut tenebræ nigræ, ita lux candida eſt. 6 Non enim ſtatim, ſi quid ſatis juvenem puellam Pholoen, filiam tuam, decet & ornat, hoc etiam tibi, Chlori, deformi vetulæ matri ornamento eſt. Procatalepſis eſt ejus, quod poſſet anus objicere.

Et te, Chlori, decet. Filia rectius
1 *Expugnat juvenum domos,*
2 *Pulſo Thyas uti concita tympano.*
3 *Illam cogit amor* 4 *Nothi*
Laſcivæ ſimilem 5 *ludere capreæ.*
6 *Te lanæ* 7 *prope nobilem*
Tonſæ Luceriam, 8 *non citharæ decent,*
9 *Nec flos purpureus roſæ,*
10 *Nec poti* 11 *vetulam fæce tenus cadi.*

1 Filia tua, ætate florens, multo rectius, quam tu, ad juvenum fores ultro currit, inque eas irrumpit; vel ſua pulchritudine ipſos juvenes ſibi dedi cogit, & captivos detinet. Metaph. ab obſidentibus & capientibus urbes. Simile eſt, quod Venerem Od. 1. l. 4. abire ad juvenum domos jubet. 2 Thyadi, Bacchi ſacerdoti, ſimilis, quæ tympanorum pulſu exaudito, Bacchico furore diſcurſat & vagatur. 3 Filiam tuam juvenculam. 4 Quo Nothum juvenem deperit. 5 Amatori ſuo colludere. 6 Ætas tua lanificio magis apta eſt, quam luxui & ebrietati. 7 Quæ circa laudatam Luceriam, Apuliæ oppidum, ab ovibus detonſæ ſunt. Solenne enim, ut meretrices, inclinante ætate, a quæſtu illo ad lanam ac colum tranſeant. Tibul. l. 1. el. 6. *Nam quæ fida fuit nulli, poſt victa ſenecta, Ducit inopia tremula ſtamina torta manu.* 8 Non blandi amatorum cantus exornant. 9 Nec ſertum ex roſis. 10 Nec vaſa vinis uſque ad fæcem more juniorum meretricum exhauſta & evacuata, te vetulam decent. Anaphora. 11 Al. *vetula fæce*, id eſt, veteri vino.

Ode XVI. Ὑποθετική.

Ad MÆCENATEM.

Auro omnia patent. Horatius vero contentus eſt ſua ſorte, unde beatus exſiſtit.

Dicolos Tetraſtrophos.

1 *INcluſam* 2 *Danaen turris* 3 *ahenea,*
4 *Robuſtaque fores, &* 5 *vigilum canum*
6 *Triſtes excubiæ* 7 *munierant ſatis*
8 *Nocturnis ab adulteris:*
Si non 9 *Acriſium,* 10 *virginis* 11 *abditæ*

1 Turri. 2 Acriſii filiam. 3 Carcer validiſſimus. Metaph. 4 Et januæ ſolidæ, ferro atque ære undique munitæ. 5 Per totam noctem vigilantium. 6 Severæ, quæ Danaen triſtem reddebant. Metonymia effec. 7 Cuſtodierant, ſatis munitam & tutam reddiderant. 8 Adverſus ſtupratores ſive adulteros nocturno tempore ad illam commeaturos, *vel*, noctu ſæpius ambulantes. 9 Danaes patrem, Argivorum regem: qui cum ex oraculo didiciſſet, ſe a nepote ex filia Danae vita privatum iri, ſumma cura filiam ſuam cuſtodiit, ne quis ad illam penetraret, a quo gravida facta patrem morti daret. 10 Filiæ ſuæ Danaes. Synecd. gen. 11 In carcere.

Cuſtodem 1 pavidum, 2 Jupiter & 3 Venus
4 Riſiſſent: 5 fore enim tutum iter & patens,
Converſo in 6 pretium Deo.
7 Aurum per medios 8 ire 9 ſatellites,
Et 10 perrumpere 11 amat 12 ſaxa, 13 potentius
Ictu fulmineo. 14 Concidit 15 Auguris
Argivi domus, 16 ob lucrum
17 Demerſa 18 excidio: 19 diffidit urbium
Portas 20 vir Macedo, & 21 ſubruit 22 æmulos

1 Anxium, deque ſua vita & ſalute ſollicitum. 2 In aurum mutatus, & per imbrem in ſinum Danaes infuſus. 3 Jovi auxilium ferens. 4 Irriſiſſent, illuſiſſent. 5 Illi enim Dii ſciebant aditum ad Danaen facilem & expeditum futurum, ſi Jupiter in aurum, ſtupri mercedem, mutatus eſſet, & ad eam aditum auro patefeciſſet. 6 Synecd. gen. pro aurea mercede & imbre. 7 Nec anxiæ & ſollicitæ cuſtodiæ illam impedire poſſunt. Aurum enim, &c. Oſtendit Poeta, auri non ad pudicitiam ſolum ſed ad omnia humana expugnanda immenſam vim eſſe & potentiam, *nihilque tam ſanctum, quod non violari, nihil tam munitum, quod non expugnari pecunia poſſit:* ut Cicero teſtatur. 8 Per Metaph. ab animatis datur motus rei inanimatæ. 9 Cuſtodes alicujus magni Principis aut Regis. 10 Frangere. 11 Solet, φιλεῖ. Od. 3. l. 2. *Umbram hoſpitalem conſociare* amant. 12 Loca munita, quæ viribus expugnari non poſſunt. 13 Validius quam fulmineus ictus. Plin. l. 33. ſcribit, fulmen nunquam quinque altius pedibus deſcendere in terram. At auri illa ſacra fames, ire nos in terræ viſcera, & in ſede manium illud quærere cogit. 14 Corruit. 15 Amphiarai vatis univerſa familia ſc. ipſe, & uxor, & liberi. Synecd. gen. 16 Ob aurum. ſeu ob aureum illud monile, quod Eriphyle ejus uxor ab Adraſto, fratre ſuo, acceperat. Cic. *Eriphylen accepimus in fabulis, ea cupiditate fuiſſe, ut cum vidiſſet monile (opinor) ex auro & gemmis: pulchritudine ejus incenſa, ſalutem viri proderes.* 17 Funditus everſa, terræ hiatu abſorpta, Metaph. ab aquis, quibus obrui miſerum eſt. Amphiaraus enim, cum a Polynice ad bellum Trojanum, in quo ſe periturum præſciebat, una proficiſci ſollicitaretur, ut belli illud periculum effugeret, ſeſe abſcondit: verum propria uxor Eriphyle, Talai ex Eurynome filia, aureo monili ab Adraſto corrupta, ipſum Polynici prodidit. Qui ad bellum Trojanum perductus, ibidem a terra abſorptus fuit. 18 Al. *exitio*. 19 Diviſit, perrupit, proſtravit. Arietis ergo loco ei munera fuere. 20 Philippus rex Macedoniæ. Synecd. gen. Cic. l. 1. Epiſt. ad Attic. *Philippus, Alexandri Magni pater, omnia caſtella expugnari poſſe dicebat, in quæ aſellus, auro onuſtus, poſſit aſcendere.* Plutarchus in Paulo Æmilio ſcribit, traditum eſſe a veteribus hiſtoricis, non Philippum, ſed ejus aurum Græciam ſubegiſſe, atque evertiſſe: conſtatque inter omnes, illum plures urbes auro, quam vi & ferro, cepiſſe. Nec mirum: ſiquidem Apollinis Pythii oraculum conſulenti, reſponſum a Deo ad hunc modum ferunt: Ἀργυρέαις λόγχαισι μάχου, καὶ πάντα νικήσεις. Quo verſu argenteis pugnanti haſtis victoria promittitur. His ergo inſtructus armis Philippus, Olynthum urbem, corrupto Laſthene proditore, cepit. 21 Proſtravit & evertit, qui antea ſtabant. Metaph. a cuniculis, quibus fundamenta parietum evertuntur: ſic Philippus reges alios ſuæ dominationis æmulos muneribus expugnavit. 22 De regno & principatu inter ſeſe per æmulationem & invidiam contendentes,

1 *Reges* 2 *muneribus*: 3 *munera navium*
Sævos 4 *illaqueant duces.*
Creſcentem 5 *ſequitur* 6 *cura pecuniam*,
7 *Majorumque fames*: 8 *jure perhorrui*
9 *Late conſpicuum tollere* 10 *verticem*,
Mæcenas, *equitum decus*,
Quanto quiſque ſibi plura 11 *negaverit*,
A Dis plura 12 *feret*, *Nil cupientium*
13 *Nudus* 14 *caſtra peto*: 15 *& tranſfuga* 16 *divitum*
17 *Partes linquere geſtio*:
18 *Contempta* 19 *dominus ſplendidior rei*,
20 *Quam ſi*, *quicquid arat* 21 *non piger* 22 *Appulus*
23 *Occultare meis dicerer horreis*,
24 *Magnas inter opes inops*.
25 *Puræ rivus* 26 *aquæ*, *ſylvaque* 27 *jugerum*

1 Græcia. 2 Corruptos. Itaque Val. Max. l. 7. c. 2. ſcribit, Philippum majore ex parte mercatorem Græciæ ante fuiſſe, quam victoriam. Hoc appellat Ennius, *bellum cauponari*. 3 Munera irretiunt & corrumpunt immites navium gubernatores ſive præfectos, id eſt, piratas. Al. ſic exponunt: Munera navium, id eſt, merces peregrinæ, quæ navibus ad nos advehuntur (ut, *munera terræ*, & *munera maris*) ſævos duces illaqueant. 4 Metaph. a venatoribus; qui plagis & laqueis excipiunt illigatas & implicatas feras. 5 Perpetuo comitatur. 6 Anxietas & ſollicitudo ſervandi. Hanc curam exagitat Horat. Sat. 1. l. 1. *An vigilare metu exanimem, noctesque dieſque Formidare malos fures, incendia, ſervos, Ne te compilent fugientes, hoc juvat? horum Semper ego optarem pauperrimus eſſe bonorum.* 7 Et deſiderium ſive cupiditas plurium pecuniarum. Sic Od. 24. hujus lib. *ſcilicet improbæ Creſcunt divitiæ, tamen Curtæ neſcio quid ſemper abeſt rei.* 8 O Mæcenas, equitum Romanorum ſplendor hinc factum eſt, quod ego Horatius merito metui caput meum attollere & evehere, id eſt, ad ſummas divitias, ſummos honores, & nimiam potentiam aſcendere. 9 Diffuſe celebrem, atque multis hominibus conſpicuum. 10 Opes, potentiam & honores. Metaph. 11 Suæ cupiditati denegaverit, id eſt, quanto paucioribus contentus eſſe voluerit, ſuam cupiditatem refrænans, tanto majorem Deorum in ſe liberalitatem experietur, & tanto ditior ab illis reddetur: utpote jam contentus iis, quæ habet. 12 Accipiet, auferet. Od. 8. l. 4. *neque tu peſſima munerum* Ferres. Et Virg. Æn. 5. *& argenti magnum dat* ferre *talentum*. 13 Pauper, omnibuſque rebus externis exutus. 14 Conſortia. 15 Et tanquam fugitivus ab uno exercitu in alium fugiendo tranſit. Translatio a re militari. 16 Qui in maximis divitiis anxii ſunt. 17 Conſortia relinquere cupio, neque cum illis eſſe. 18 A divitibus, id eſt, pauperis & vilis. 19 Poſſeſſor ditior, dum ſecuro animo illa fruor: Nam magis poſſidemus ea, quæ contemnimus, quam ea, quibus non utimur, ſi poſſidemus. 20 Quam ſi ditiſſimus eſſem. 21 Laborioſus, diligens Appulus ſerit ac metit. 22 Synecd. ſpe. pro quovis impenſe opulento. 23 Habere reconditum. 24 Et interea ritu avarorum in magnis divitiis egenus viverem. Unde illud: Tam deeſt avaro quod habet, quam quod non habet. 25 Hæc mea tenuis & contempta res. Suas nunc divitias explicat Poeta, de quibus Sat. 6. l. 2. 26 In agro meo Sabino. 27 Quæ pauca tantum jugera ſuo ambitu continet.

Pau-

Paucorum, & ſegetis 1 *certa fides mea,*
Fulgentem imperio fertilis Africæ
Fallit ſorte beatior.
2 *Quamquam nec Calabræ mella* 3 *ferunt apes,*
Nec 4 *Laſtrigonia* 5 *Bacchus in amphora*
6 *Langueſcit mihi, nec* 7 *pinguia* 8 *Gallicis*
9 *Creſcunt vellera paſcuis:*
10 *Importuna tamen pauperies* 11 *abeſt:*
Nec, ſi plura 12 *velim,* 13 *tu dare deneges,*
Contracta melius parva 14 *Cupidine*
Vectigalia porrigam,
Quam ſi 15 *Mygdoniis regnum* 16 *Halyattici*
Campis continuem. Multa 17 *petentibus*
Deſunt 18 *multa:* 19 *bene eſt, cui Deus* 20 *obtulit*
Parca, quod ſatis eſt, manu.

1 Et ſpes fundi mei eiuſque annui proventus indubitata, quæque vana ſpe me nunquam lactat, *vel*, fundus meus fidelis fallit, id eſt, latet eum, vel ignoratur ab eo, qui Africæ imperio ſplendidus & ſuperbus, id eſt, qui Africæ imperat, quod conditione melior ſit, id eſt, is, qui toti Africæ imperat, neſcit rivum aquæ purum, ſylvamque brevem & anguſtam, & fundum fidelem, & reſpondentem votis agricolæ, plus valere ad vitam beatam comparandam, quam ſuas maximas opes, latiſſimumque imperium; ut qui Imperator ignorat, in rebus modicis vitam eſſe longe jucundiſſimam. 2 Procatalepſis eſt ſive occupatio rei objectandæ. 3 Mihi. In Calabria ſunt flores apibus gratiſſimi. 4 Formiana, a *Formiis*, oppido Campaniæ, ubi ſedes ſuas habuerunt Læſtrigones, populi immaniſſimi, ita ut humana carne veſcerentur. 5 Vinum. Meton. effic. 6 Seneſcit, aceſcit, inque vappam degenerat. Sic infra Od. 20. *Promere* languidiora *vina.* 7 Craſſa ac denſæ lanæ. 8 Sc. *in.* 9 In ovibus. 10 Odioſa, moleſta, in qua nulla eſt requies, quæ egentem importunum eſſe cogit. Sic alibi *argenti ſitim importunam* appellat. 11 A me. 12 Poſſidere. 13 O Mæcenas, quæ ſingularis tua liberalitas eſt; plura mihi dare recuſes. 14 Refrænata & coercita divitiarum cupiditate facilius tributum perſolvam ſive pendam, quam ſi Lydiam Phrygiæ adjungam, id eſt, quam ſi eſſem ditiſſimus. Metaph. a rebus corpore præditis, & Meton. effic. 15 Phrygiis. Mygdon enim Phrygiam tenuit. 16 Halyattæ regis Lydiæ ditiſſimi, Crœſi patris. Synecd. periph. Lydiæ. 17 Deſiderantibus. 18 Epanalepſis. 19 Sc. *ei*, id eſt, ille contra felix vivit, qui modica re contentus vivit. 20 Dedit. 21 Quantum ſufficit ad vitam degendam.

Ode XVII. Περιαστικὴ.

Ad ÆLIUM LAMIAM.

Lamiæ nobilitatem laudat, deinde admonet, ut diem craſtrinum hilariter exigat.

Tricolos Tetraſtrophos.

1 ÆLi, 2 *vetuſto* 3 *nobilis ab* 4 *Lamo,*
[5 *Quando & 6 priores 7 hinc Lamias 8 ferunt*
Denominatos, & 9 nepotum
10 *Per memores genus omne faſtos]*
Autore ab illo 11 *ducis originem,*
12 *Qui* 13 *Formiarum mœnia dicitur*
14 *Princeps, &* 15 *innantem* 16 *Maricæ*
Littoribus 17 *tenuiſſe* 18 *Lyrim,*
19 *Late tyrannus:* 20 *cras* 21 *foliis nemus*
Multis, & 22 *alga* 23 *littus inutili*
24 *Demiſſa tempeſtas ab Euro*
25 *Sternet,* 26 *aquæ niſi* 27 *fallit* 28 *augur*
29 *Annoſa cornix:* 30 *dum potes,* 31 *aridum*
32 *Compone lignum: cras* 33 *genium mero*

1 Æli Lamia. 2 Antiquiſſimo. 3 Genus tuum deducens generoſus es. 4 Formiarum vel Læſtrigonum rege, & conditore, Neptuni filio. 5 Siquidem quandoquidem. 6 Parentes tuos. 7 Ab hoc antiquo Lamo. 8 Hiſtoriæ memorant nomen ſortitos. 9 Poſterorum ſuorum, tui & aliorum. Synecd. ſpe. 10 Per faſtorum libros ſive urbis Romæ annales (in quibus res annuatim & breviter ad poſterorum memoriam notabantur) tuorum majorum crebram mentionem facientes, denominatum eſſe vere dicunt. Meton. ſubj. 11 Deducis genus tuum. 12 Lamum intelligit. 13 Civitatis Campaniæ. 14 Primus: ut Od. 15. l. 1. *principi limo;* & Od. 30. hujus lib. Princeps *Æolium carmen ad Italos Deduxiſſe modos.* 15 Influentem. Translatio a piſcibus animatis. 16 Nymphæ, Latini regis matris, uxoris Fauni: de qua Virg. 7. Æn. *Hunc* (Latinum) *Fauno, & Nympha genitum Laurente Marica.* 17 Inhabitaſſe. 18 Fluvium, influentem in Minturnas oppidum Campaniæ, ubi Marica colitur. 19 Longe lateque in Italia regnans, εὐρυκρείων. Virg. 1. Æn. *Hinc populum* late regem *belloque ſuperbum*, &c. 20 Ordo eſt: Cras tempeſtas demiſſa ab Euro ſternet nemus multis foliis, & ſternet littus alga inutili. 21 Ab arboribus dejectis, 22 Herba marina nullius uſus, quam mare ad littus projicit. Hinc proverbium. *Vilius alga*, pro re viliſſima, & nullius pretii. 23 Maris. 24 Deorſum miſſa, agitata. 25 Extendet & complanabit. 26 Pluviæ. 27 Vaticinio ſuo me decipit. 28 Præſcia, prænuncia. 29 Ad multos annos vivens. 30 Dum tibi per ætatem licet. 31 Siccum, quod cito flammam concipiat. 32 Exſtrue ut frigus propulſes, id eſt, facito ut focus tuus ſit luculentus. Od. 9. l. 1. *Diſſolve frigus, lignus ſuper foco Large reponens.* 33 Tuum.

Cura-

Curabis, & 1 porco 2 bimeſtri,
3 *Cum famulis operum ſolutis.*

1 Quia porceſſus eſt *animal*, ut ait Juvenal. *propter convivia natum*. 2 Duorum menſium, ad convivium ſc. cum familiaribus habendum, non ut Genio immoles. 3 Cum adminiſtris tuis otioſis, omnium operum vacuis.

Ode XVIII. Προσευκτική, id eſt, *ad precandum appoſita*,

Ad FAUNUM.

Deum ſylveſtrem, infernum & peſtilentem, precatur, ne per ſuos tranſiens agros, ſibi ſuiſque ſit propitius: ac vult memorem eſſe eorum, quæ quotannis ipſe religioſe præſtat.

Dicolos Tetraſtrophos.

1 *FAune, 2 Nympharum 3 fugientum amator,*
Per meos 4 fines, & 5 aprica rura
6 *Lenis 7 incedas, abeaſque parvis*
Æquus 8 alumnis:
Si tener 9 pleno 10 cadit hœdus anno,
Larga nec deſunt Veneris 11 ſodali
Vina 12 cratera, 13 vetus ara multo
14 *Fumat 15 odore.*
16 *Ludit 17 herboſo pecus omne campo,*
Cum tibi nona redeunt Decembres:
18 *Feſtus in pratis 19 vacat 20 otioſo*

1 Ruſticorum Deus. Huic Fauno (quem Græci Pana appellant) ſacrificabant Romani Vere ineunte, & Nonis Decembribus. 2 Dryadum & Hamadryadum, quæ ſylvarum ſunt & arborum, Syn. gen. 3 Te fugientium, propter inſignem ſalacitatem tuam, ne virginitatem amitterent. 4 Agri in Sabinis, 5 Solis radiis illuſtrata & temperata. 6 Oro te ut tranſeas placidus & propitius, πρᾶος, ſine iracundia. 7 Epizeuxis. 8 Mitis, ἐπιεικής, nullamque noxiam inferens parvis meis agnis & capris. Synecd. gen. 9 Exacto, completo. 10 In tuum honorem a me immolatur. Metaph. ab iis, qui de ſuo ſtatu dejiciuntur. Virg. 1. Æn. *Multa tibi ante aras noſtra* cadet *hoſtia dextra*. 11 Comiti, amico, quia, teſte Terentio, *ſine Cerere & Libero friget Venus*. Veneris enim veluti nutrimentum quoddam vinum. 12 Ampliſſimo poculo. 13 Et ſi ara per multos jam annos tibi inſtituta, &c. 14 Accenſa quotannis ſemper fumat. Sic Virgil. Ecl. 1. *Biſſenos cui noſtra dies altaria* fumant. 15 Largioris thuris. 16 Exultat, quaſi pecudes ſentirent Faunum ſuum eſſe cuſtodem, hoc præſertim die, nempe Nonis Decembris: quo tempore Faunalia anniverſaria in pratis & ſylvis celebrabantur. 17 In campo gramineo. 18 Tua feſta celebrans. 19 Quieſcit & feriatur. 20 Ab omni opere ceſſante.

Cum 1 *love* 2 *pagus*,
Inter 3 *audaces lupus* 4 *errat agnos*:
5 *Spargit agreſtes* 6 *tibi ſylva* 7 *frondes*:
8 *Gaudet* 9 *inviſam* 10 *pepuliſſe* 11 *foſſor*
Ter pede terram.

1 Aratorio. 2 Omnis pagi ruſticus & incola. Meton. ſubj. 3 Lupum illo die non metuentes (quod alioqui natura faciunt) tui numinis præſidio fretos. 4 Lenis vagatur, omnemque feritatem ſuam deponit. 5 Folia producit, & humum illis exornat, id eſt, illo ipſo tempore arbores vireſcunt. 6 In tuum honorem. 7 Meton. adj. pro arboribus. 8 Delectatur. 9 Odioſam, propter laborem, quem foſſor in terra fodienda & colenda perfert. 10 Hilariter ſaltaſſe uti ſacrificii temporibus. 11 Vinitores & agricolæ. Synecd. ſing. pro plur.

Ode XIII. Δικωλικὴ.

Ad TELEPHUM.

Reprehendit eum jocoſe, quod veteres hiſtorias deſcribens, ea negligat, quæ ad jucunde vivendum pertinent.

Dicolos Diſtrophos.

1 *Quantum diſtet ab* 2 *Inacho*
3 *Codrus*, 4 *pro patria* 5 *non timidus mori*,
Narras, *&* *genus* 6 *Æaci*,
Et pugnata 7 *ſacro* 8 *bella ſub Ilio*;
Quo 9 *Chium pretio cadum*
Mercemur: *quis* 10 *aquam temperet ignibus*:

1 O Telephe, tu hiſtoricorum more computas & deſcribis, quot anni intercedant inter Inachum & Codrum. 2 Primo Argivorum Rege. 3 Ultimus Athenienſium Rex, ut teſtatur Paterculus, Melanthi filius, qui pro patria habitu ſervili indutus in medios hoſtes ſe immiſit, ut incognitus interficeretur. 4 Pro ſalute patriæ ſuæ. Apollo enim ex oraculo reſponderat, quorum Rex interfectus eſſet, eos ſuperiores fore. De Codri morte Cic. Tuſc. 1. Juſtin. l. 2. & Val. Max. l. 5. c. 6. 5 Imperterritus mori. Sic Od. 9. l. 4. Non *ille pro caris amicis*, *Aut patria* timidus perire. 6 Jovis filii, Æginæ regis, infernorum judicis, ex quo Phocus, Peleus, & Telamon, Ajax, Teucer, & Achilles oriundi. 7 A Diis condito. Vid. Od. 3. hujus lib. 8 Decem annis ad Trojam pugnata. 9 Taces, id eſt, non narras, quanti emamus cadum vini Chii, vini optimi & laudatiſſimi. Synecd. ſpe. Inter Græca vina Chio, inter Italica Falerno, primas dedere Romani; qua de re Epod. 9. 10 Balneum, in quo, antequam diſcumbamus, lavemur & ungamur, calefaciat. Nam veteres non niſi loti & uncti diſcumbebant. Alii aquam hic malunt intelligere adhiberi ad vinum hyeme tepefaciendum. Nec enim tantum frigidam miſcebant ad temperandum vinum; ſed calidam interdum, ut vini frigiditas, aut nive aut glacie quæſita, non noceret. Unde Juvenal. Sat. 5. *Quando vocatus adeſt calidæ gelidæque miniſter*.

1 *Quo præbente domum, & quota*
2 *Pelignis caream frigoribus, taces.*
3 *Da Lunæ propere* 4 *novæ,*
5 *Da noctis mediæ,* 6 *da, puer, Auguris*
Murenæ: 7 *tribus aut novem*
8 *Miſcentur cyathis pocula* 9 *commodis.*
Qui Muſas 10 *amat* 11 *impares,*
12 *Ternos ter cyathos* 13 *attonitus petet*
13 *Vates:* 14 *tres prohibet ſupra,*
15 *Rixarum metuens* 16 *tangere* 17 *Gratia,*
18 *Nudis juncta* 19 *ſororibus.*

1 Taces quo amico nos amicos domi ſuæ ad convivium invitante, id eſt, cujus domi, & quota hora nos convivas ad ſe vocet, ut prope luculentum aliquem focum Pelignum frigus propulſemus. *Præbere domum* Græci παρέχειν dicunt. Sic Sat. 5. l. 1. *Murena* præbente domum, *Capitone culinam*. 2 Vehementiſſimis frigoribus. Synecd. ſpe. *Pelignum* eſt oppidum apud Samnites, propter montes frigidum. 4 Interrupto Telephi ſermone minime convivali, ut invitatione lætitiam excitet, arrepto calice, quaſi jam ſit in convivio, triplici nomine ſibi infundi jubet, dicens puero pincernæ: Cyathos vini mihi infunde, mihique ſine mora ac feſtinanter da aliquod poculum, Lunæ novæ, id eſt, in honorem Lunæ novæ, id eſt, veſpertinæ & orientis, id eſt, noctis initio ebibendum: quia ab hoc tempore cœna initium capit. 5 Virg. 1. Georg. *Aut cum* Sole novo *terras irrorat Ecus*, id eſt, oriente Sole. 5 Da aliquod poculum in gratiam mediæ noctis, in quam cœnam & compotationem uſque producam, epotandum. Anaphora & Apoſiopeſis. 6 Da cyathum auguris Murenæ, id eſt, in honorem Murenæ, qui jam in augurum collegium aſſumptus eſt, quique auguria ſua matutino tempore captabit, evacuandum; nam per totam noctem potare animus eſt. 7 Infra enim tria pocula in convivio nulla gratia, ſed mœſtitia eſt: ſupra novem autem inſania. 8 In conviviis propinantur. Al. *miſcentor*. 9 Aptis, convenientibus cuique ſuis: ut, qui in Muſarum ſunt tutela, ad illarum numerum novem ſumant pocula: qui vero Gratiis ſeu Charitibus placere volunt, duntaxat tria. Alii exponunt minoribus, & ad voluptatem tantum, ebrietatem non inducentibus. Alii (quod mihi maxime placet) exponunt plenis, quibuſque ad juſtam menſuram nihil deſit. Et tales certe poſcere debebat is, cui e vino inſanire conſtitutum erat. Romani enim id, cui nihil deeſt, ſed perfectum, omnibuſque numeris plenum eſt, vocant *commodum*. Ita *talentum commodum* a Plauto. Vel denique *commodis*, id eſt, commode. 10 Muſis deditus. 11 Numero, nempe novem. 12 Ille in novem Muſarum gratiam tria pocula ter, id eſt, novies bibet & evacuabit. 13 Tanquam Poeta Muſarum amore perculſus, vinoque excitatus, & quaſi jam ſtupeſcens ex nimio vino. 14 Cyathos. 15 Jurgiorum, ad quæ, ſi quis plures, quam tres, ebiberit, facile aliquis exſurgit. Sic Od. 24. l. 3. *& metuens alterius viri Certo fœdere Caſtitas*. 16 Vetat eum plures quam tres cyathos bibere. 17 Quæ numero ternario & impari gaudet. 18 Quia ſine fuco eſſe debent. 19 Conjuncta ſororibus duabus, manibus connexis & complicatis.

1 Inſanire juvat: cur 2 Berecynthiæ
3 Ceſſant flamina tibiæ?
4 Cur 5 pendet 6 tacita fiſtula cum lyra?
7 Parcentes ego dexteras
Odi: 8 ſparge roſas: 9 audiat invidus
10 Dementem ſtrepitum 11 Lycus,
12 Et vicina ſeni non habilis Lyco.
13 Spiſſa te nitidum 14 coma,
15 Puro te 16 ſimilem, Telephe, 17 Veſpero,
18 Tempeſtiva 19 petit Chloe:
Me 20 lentus Glyceræ 21 torret amor meæ.

1 Libet mihi Poetico furore incitari, & ad novem Muſarum numerum capacia pocula evacuare uſque ad inſaniam, non me continere intra Gratiarum numerum. Relictis ergo Gratiis modeſtioribus, venit ad Muſas Poetici furoris præſides. 4 Phrygiæ (nam in Phrygia tibiarum uſus primum inventus eſt) quæ ſacris Berecynthiæ, matris Deorum, adhibebatur. 5 Flatus ſive ſoni in noſtro convivio otium agunt, id eſt, cur non inflantur tibiæ Phrygiæ? 6 Anaphora. 7 De pariete dependet, & nullum ſonitum edit, nec pulſatur? 8 Muta. Metaph. ubi motus & ſenſus rei inanimatæ detrahitur. 9 Manus Otioſas a tibiæ cantu, vel parce miniſtrantes, & ignavas in vino miſcendo. 8 O puer, inſperge roſas menſæ. 9 Non ſine dolore. Optatio eſt arrogantis. 10 Noſtrum ebriorum furioſum tumultum, hilaritatis noſtræ indicem. 11 Vicinus ille Lycus. 12 Et ſtrepitum noſtrum audiat vicina ejus amica, quæ Lyco ſeni non eſt apta, neque conveniens, quia juvenis puella eſt. 13 O Telephe, Chloe tempeſtiva petit te nitidum ſpiſſa coma, & ſimilem puro Veſpero. 14 Denſis capillis, unguento delibutis, nitentem juvenem. 15 Sereno. 16 Hilarem & ſerenum. 17 Lucifero occidentali, veſpertino ſideri. 18 Ætate tibi conveniens, nubilis. 19 Ultro appetit & amat. 20 Languidus, qui lente & diu protractus, me languore afficit. Sic Od. 13. l. 1. *Quam lentis penitus macerer ignibus*. 21 Perurit, interius conſumit. Sic Od. 9. hujus lib. *Me torret face mutua Thurini Chalais filius Ornithi*, Metaph. ab igne.

Ode XX. Μεμπτική.

Ad PYRRHUM.

Ne formoſum Nearchum a ſua meretricula diſtrahat.

Dicolos Tetraſtrophos.

1 N*On vides, quanto 2 moveas periclo,*
Pyrrhe, 3 Getula 4 catulos 5 leænæ?

1 Non vides, o Pyrrhe, quanto periculo amanti puellæ formoſum adoleſcentem adimas? Allegoria eſt e perpetuis Metaph. a venatoribus. 2 Amoveas, eripere coneris: mox enim raptorem appellat. 3 Libycæ. Virgil. 5. Æn. *tergum* Getuli *immane leonis*. 4 Juniores fœtus, id eſt, Nearchum. 5 Puellæ ſuæ?

Dura

Dura 1 *poſt paulo* 2 *fugies* 3 *inaudax*
4 Prælia 5 *raptor*:
Cum per 6 *obſtantes* 7 *juvenum catervas*
8 *Ibit inſignem* 9 *repetens* 10 *Nearchum*:
11 *Grande certamen*, 12 *tibi præda cedat*
13 *Major*, *an* 14 *illi*.
15 *Interim dum* 16 *tu celeres* 17 *ſagittas*
Promis, 18 *hæc dentes acuit timendos*:
19 *Arbiter pugnæ poſuiſſe nudo*
Sub pede 20 *palmam*
Fertur, 21 *&* *leni* 22 *recreare* 23 *vento*
24 *Sparſum odoratis humerum capillis*:
25 *Qualis aut* 26 *Nireus fuit*, 27 *aut* 28 *aquoſa*
29 *Raptus ab* 30 *Ida*.

1 Paulo poſt. 2 Vitabis, teque in fugam conjiciens victum fatebere. 3 Non audax, timidus, ignavus. 4 Cum illa, tanquam leæna. 5 Tu Pyrrhe, qui catulos ſuos leænæ rapias, ſeu rapueris. 6 Impedientes & reſiſtentes, ne per vim Nearchum repetere poſſit. 7 Qui Nearcho æquali ſuo favent. 8 Cum illa, via vi facta, tanquam rabida leæna perrumpet. 9 A te per vim. 10 Juvenem. 11 Tum inter te & illam magnum prælium futurum eſt, utrum tu vinces, an illa, id eſt, uter veſtrum Nearcho ſit potiturus. 12 Habenti. 13 Repetenti. 14 Utilior & gratior, tibi-ne ob amorem, an illi ob lucrum. 15 Manet Poeta in ſuaviſſima Allegoria. 16 Tanquam venator catulum rapturus. 17 Arma & tela tua, quæ in illam, tanquam leænam, conjicias, producis, expedis. 18 Hæc etiam, tamquam leæna, ſibi non deeſt, & dentes ſuos formidandos maledicentia armat. 19 Ille autem Nearchus tanquam pugnæ judex dicitur ſub ſuo ſolo arbitrio victoriam poſuiſſe, vel pedibus poſuiſſe, i. habere in ſua poteſtate victoriam, ut, utri velit, victoriam adjudicet. Dicimur enim ea *ſub pedibus ponere & habere*, quæ plane in noſtra ſunt poteſtate, ita ut ea proterere & calcare liceat, cum lubet: & ſic Græci ὑπὸ πόδας τίσθαι & πατεῖν. Nearchum ergo adoleſcentem ſecurum eſſe oſtendit, atque eorum negligere contentionem, qui de re, quæ in ipſius arbitrio ſit, litigent. Synecd. gen. 20 Victoriam, cujus inſigne eſt palma. Meton. adj. ſigni. 21 Et fertur recreare, &c. 22 In æſtu refocillare. 23 Venti ſpiramine. 24 Per quem humerum capilli, unguento vel alio ſuavi odore imbuti, diffuſi ſunt. 25 Sc. qui ſua pulchritudine tantarum litium vobis cauſam præbet, utpote longe formoſiſſimus, qualis aut Nireus fuit, &c. 26 Rex Naxi, omnium Græcorum, qui ad Trojam venerunt, Achille excepto, pulcherrimus: & cujus forma in proverbium abiit. Od. 15. Epod. *Formaque vincas Nirea*. 27 Aut qualis fuit raptus &c. 28 Fontibus abundante: ex quibus duo refluunt fluvii, Scamander, & Simois. Unde Homerus πιδήεσσαν nominat, quaſi πιδακόεσσαν. 29 Ganymedes, Trois filius formoſiſſimus, qui ab Ida monte per aquilam in cœlum raptus fuit, ut ibi Jovis pincerna, Diis nectar infunderet. Virg. 1. Æn. *& rapti Ganymedis honores*. 30 Phrygiæ monte.

Ode XXI. Παραινετικὴ.

Ad AMPHORAM.

Jocoſe eam admonet, ut vinum vetuſtum in Corvini gratiam effundat: unde occaſione oblata, vini laudes commemorat.

Tricolos Tetraſtrophos.

1 O *Nata* 2 *mecum* 3 *Conſule Manlio*,
4 *Seu tu querelas, ſive geris* 5 *jocos*,
Seu 6 *rixam*, *&* 7 *inſanos amores*,
Seu 8 *facilem*, *pia* 9 *teſta*, *ſomnum*:
10 *Quocunque* 11 *lectum nomine Maſſicum*
Servas, 12 *moveri digna* 13 *bono die*:
14 *Deſcende*, *Corvino* 15 *jubente*,
16 *Promere* 17 *languidiora vina*.
18 *Non ille*, *quanquam Socraticis* 19 *madet*
Sermonibus, *te negliget horridus*:
20 *Narratur & priſci Catonis*

1 O pia teſta, id eſt, o vini amphora ſancta, quæ mihi Horatio æquæva, eodem, quo ego, tempore, L. Manlio Torquato Conſule, condita es. 2 Cum ego naſcerer Venuſii in Apulia. 3 Meton. fuit ſimilis Od. 8. hujus libri, *Conſule Tullo*, & 1. l. 2. 4 Quodcunque etiam tu vinum tibi incluſum geris, ſive illud pro variis bibentium ingeniis querelas & mœſtitiam in animis illorum gignet. Varii enim ſunt vini effectus, juxta varia hominum temperamenta. 5 Jocos. 6 Lites, in quas aliqui ebrii ſolent exſurgere. Anaphora. 7 Qui homines inſanos reddunt. Meton. effe. 8 Levem & tranquillum. Sic Od. 11. l. 2. *Pellente laſcivos amores Canitie*, facilemque ſomnum. 9 Duplex eſt hic Tropus: 1. Metaph. in *pia*, a rebus inanimatis, & intelligentibus ad inanimatam rationiſque expertem: deinde Synecd. gen. pro amphora *Teſta* enim eſt vas quodlibet e terra factum. 10 O teſta, cujuſcunque Conſulis nomine notata, ſive Manlio Conſule, ſive alio Conſule, in te reconditum ſervas & geris nobiliſſimum vinum Campanum in Maſſicis montibus natum. Inſcribebantur enim Conſulum nomina in teſtis, ſeu amphoris, ſeu cadis, ad notandam vini ætatem. 11 Electum optimum. 12 Certe tu, amphora, digna es, quæ in uſum producaris, atque depromaris. Od. 13. Epod. *Tu vina Torquato move Conſule preſſa meo*. 13 Feſto, fauſto & læto. 14 Age ex editiori apotheca, in qua recondita es, deſcende. 15 Dignitate ſua id ipſum præcipiente. 16 Vel deſcende promere, id eſt, ut ex te promas ſive proferas, vel jubente promere, id eſt, ut promas. 17 Vetuſtate minus fortia, mitiora atque delicata. 18 Quamvis Corvinus philoſophia Socratica ſit refertus, imbutus & irrigatus, non erit tamen tam horridus, ut te contemnat, & a te imbui & inebriari ſpernat, ſed magno in honore illi es futura. Procatalepſis eorum, quæ poſſent objici de ſobrietate Corvini. 19 Refertus eſt. Metaph. a liquidis, ut *madere multo imbre*, *Baccho*. 20 Virtus Catonis, id eſt, ipſe excellens & ſeverus M. Cato Cenſorius major, vino, parce ſumpto, hilaris fuiſſe dicitur.

Sæpe mero 1 *caluiſſe* 2 *virtus*.
3 *Tu lene* 4 *tormentum ingenio admoves*
Plerumque 5 *duro: tu ſapientium*
6 *Curas*, & 7 *arcanum* 8 *jocoſo*
Conſilium 9 *retegis* 8 *Lyæo*:
10 *Tu ſpem reducis mentibus* 11 *anxiis*,
12 *Vireſque*, & *addis* 13 *cornua pauperi*,
14 *Poſt te neque* 15 *iratos* 16 *trementi*
Regum 15 *apices*, *neque militum arma*.
17 *Te Liber*, &, *ſi læta* 18 *aderit Venus*,
19 *Segneſque nodum ſolvere Gratiæ*,
20 *Vivæque* 21 *producent lucernæ*,
Dum 22 *rediens* 23 *fugat aſtra Phœbus*.

1 Efferbuiſſe, omnibuſque curis valedixiſſe. 2 Meton. rei adjunctæ pro ſubjecto gravi & ſevero ipſo Catone virtute prædito. 3 Laus vini. Per te, o pia teſta, vel o vinum, quaſi per eculeum ingenia ſeveriora explorantur, qualia ſint. Huc pertinet locus ille in Art. Poet. *Reges dicuntur magnis urgere culullis, Et torquere mero, quem perſpexiſſe laborent, An ſit amicitia dignus*. Celebratur cujuſdam Perſæ Apophthegma, qui negavit tormentis opus eſſe ad exquirendam veritatem, vino enim rectius elici. 4 Mite tormentum tui caloris: quia alia tormenta aſpera & gravia ſunt. Alleg. ab iis, qui coguntur vi tormenti confiteri. 5 Severo ingenio, ex quo alias nulla tormenta aliquid extorquerent. 6 Graviores cogitationes & ſtudia. 7 Secretum. 8 Vino tuo, quod incluſum geris, curas ſolvente, hilari. Meton. effic. *Lyæus* unum eſt ex nominibus Bacchi. 9 Manifeſtas, & in lucem profers. 10 Sic Od. 17. l. 1. *Quis poſt vina gravem militiam, aut pauperiem crepat?* Et Ep. 5. l. 1. *Quid non ebrietas deſignat? operta recludit: Spes jubet eſſe ratas*, &c. Anaphora. 11 Sollicitis. 12 Animique robur. 13 Pugnandi audaciam & confidentiam homini contemto addis, eumque ex timido audaciſſimum reddis. Ovid. *Tunc pauper cornua ſumit*. Metaph. a beſtiis. 14 Poſt te, o vinum largius potum, & poſtquam te liberalius bibit. 15 Infeſtam Regum majeſtatem & potentiam: *vel*, Regum iratorum majeſtatem & potentiam, per Hypallagen. Od. 35. l. 1. *Hinc apicem rapax Fortuna cum ſtridore acuto Suſtulit*, &c. Metaph. a flocco lanæ vertici pileorum inſuto. Proprie *Apex* eſt ſacerdotum inſigne. 16 Cum tremore timenti, exhorreſcenti. 17 O piæ teſta ſive amphora, Bacchus, & Venus, & Gratiæ, & lucernæ producent te. In *Liber*, *Venus*, *Gratiæ*, *lucernæ* eſt Alleg. e cauſis ad jucunditatem & hilaritatem animorum indicandam, pro vino, amore, venuſtate. In *nodum* eſt Metaph. a corporibus colligatis, pro fide. 18 Nobis in convivio. 19 Quæ tardæ ſunt in rumpendo amicitiæ & concordiæ vinculo, quæ non facile concordiam diſſolvunt. Helleniſmus. 20 Per totam noctem ardentes & incenſæ: ignem enim vivere & mori dicimus, ut animal quoddam. Metaph. ab animatis. Vide Od. 8. hujus libri. 21 Te amphoram, tuumque vinum prolongabunt, id eſt, totam noctem bibetur, *vel*, tota nox in vino, & hilaritate conſumetur. Sic Od. 8. hujus lib. & *vigiles lucernas Profer in lucem*. 22 Ad nos matutino tempore. 23 Radiis ſuis reliqua minora aſtra obſcurat, id eſt, dum redit aurora.

Ode XXII. Ἐυχκτικὴ.

In DIANAM.

Dianæ, cujus officia celebrat, pinum, villæ ſuæ imminentem, conſecrat.

Dicolos Tetraſtrophos.

1 *MOntium cuſtos, nemorumque virgo,*
Quæ 2 laborantes utero puellas
3 *Ter vocata audis, 4 adimiſque letho*
5 *Diva triformis:*
6 *Imminens villæ tua pinus eſto:*
7 *Quam 8 per exactos ego 9 lætus annos,*
10 *Verris 11 obliquum meditantis 12 ictum*
Sanguine donem.

1 O Diana, Jovis & Latonæ filia, quæ venatrix in ſylvis & montibus tuas venationes exerces. Syn. gen. 2 Fœminas utero dolentes, id eſt, partui vicinas ſive parturientes audis. Hinc *Lucina* dicta, quod infantibus in *lucem* venientibus opem ferat. 3 Poſtquam ter ab ipſis invocata es exaudis. Numerus ternarius religioni tribuitur. 4 Et quæ præſtas, ut mulieres ſalvæ pariant & incolumes. 5 Diana tergemina, τρίμορφος, τριπρόσωπος, ſive quod triplicem vultum ſeu perſonarum ac poteſtatem gerat, in cœlo, in terra, apud inferos; unde triplex ſortitur nomen, Lunam, Dianam, Proſerpinam: ſive quod alia videatur dum creſcit, alia cum plena eſt, & iterum dum decreſcit. Unde Virg. 4. Æn. *Tergeminamque Hecaten, tria Virginis ora Dianæ.* Vide quæ nos ibid. Quin & *Triviam* appellari volunt, non tam quod in *triviis* colatur, quam ob triplicem ejus in cœlo viam: movetur enim in altitudinem, latitudinem & longitudinem. 6 Volo ut arbor illa pinus, quæ villæ meæ vicina eſt, tibi ſacra ſive conſecrata ſit. 7 Pinum. 8 Per finitos & confectos annos, id eſt, quotannis ſive ſingulis annis. 9 Lubens. 10 Porci non caſtrati. 11 Quam pinum ego donem, id eſt, irrigem & perfundam, ſanguine verris meditantis obliquum ictum, id eſt, qui conetur morſione obliqua eum vulnerare, a quo cædatur in ſacrificium. 12 In adverſarium.

Ode XXIII. Προσφωνητική.

Ad PHILIDEN.

Dii puris manibus, & conſcientia vitæ, bene actæ, ſunt colendi.

Tricolos Tetraſtrophos.

COElo 1 ſupinas ſi 2 tuleris manus

1 Manus tuas ſupplices & ad cœlum expanſas ſive levatas. Virgil. 3. Æn. *tendoque* ſupinas *Ad cœlum cum voce* manus: Exordium ab hypotheſi: ſi Deo ſupplicaveris, ſacraque pie feceris, multa mala effugies. 2 Suſtuleris, Deoſque adoraveris.

1 *Na-*

1 *Naſcente Luna, 2 Ruſtica Phidile.*
3 *Si thure 4 placaris, & 5 horna*
Fruge 6 Lares, 7 avidaque porca:
Nec 8 peſtilentem ſentiet 9 Africum
10 *Fœcunda vitis, nec 11 ſterilem ſeges*
Rubiginem, 12 aut dulces alumni
13 *Pomifero 14 grave tempus anno.*
15 *Nam, quæ 16 nivali paſcitur 17 Algido*
18 *Devota, quercus inter, & ilices,*
Aut creſcit 19 Albanis in herbis
20 *Victima, 21 Pontificum ſecures*
22 *Cervice tinget: 23 te nihil attinet*
24 *Tentare multa cæde 25 bidentium,*
26 *Parvos 27 coronantem marino*

1 In novilunio. Metaph. ab animantibus, & Meton. ſubj. pro tempore Lunæ primum apparentis. Luna mater eſt plantarum, idcirco ruſticæ mulieres in novilunio ei ſacrificare ſolebant. 2 Vicina mea in agro Sabino. 3 Anaphora. 4 Tibi propitios reddideris. 5 Hornotina, hujus anni, novelli. Synecd. gen. Od. 2. Epod. *Et* horna *dulci vina promens dolio*. Propert. l. 4. *Illa dies* hornis *cædem denuntiat agnis*. 6 Deos tuos domeſticos. 7 Voraci, edaci & inexplebili porca in ſacrificium oblata. Laribus porca immolabatur, quia hæc pecus tantum utilis eſt ad eſcam, qua familiam abundare optamus. 8 Corruptionem & Putredinem inducentem. 9 Auſtrum. 10 Vitis tua propter tuam pietatem fertilis futura. 11 Quæ ariſtis ſterilitatem inducit. Virg. Georg. 1. *malam* vocat Meton. effe. 12 Nec liberi tui cari ſentient ſive experientur. 13 Anni parte pomifera, nempe Autumno, quando pueri pomis vehementer delectantur. Synecd. mem. pro integro. Od. 7. l. 4. *ſimul* Pomifer *autumnus fruges effuderit*. 14 Tempus peſtilens & inſalubre, id eſt, morbos. 15 Αἰτιολογία ejus quod dixit, Lares placari thure & fruge, ne de magnis ſacrificiis ſolicita ſit Phidile (præſertim cum Dii non ſacrificia, ſed animum & pietatem hominum reſpiciant) qualia decet facere Pontifices pro ſalute populi Ordo eſt: Nam victima devota, quæ paſcitur *in* nivali Algido, inter quercus & ilices, aut *quæ* creſcit in herbis Albanis, tinget ſecures Pontificum cervice. 16 Nive tecto. Od. 12. l. 1. *gelidum* appellat. 17 In monte Algido. 18 Ex voto Diis promiſſa & ſacrificiis deſtinata. 19 In paſcuis montis Albani, ubi nivei tauri non niſi a Pontifice maſtandi ſunt. 20 Ovis bima, ſeu bidens: vel major aliqua hoſtia, ut taurus candidus. 21 Maximorum. 22 Cervice ſua præciſa & ſanguine inde profluente madefaciet, imbuet, id eſt, magna victima a ſolis Pontificibus immolabitur ac maſtabitur. Meton. conti. pro contento illic ſanguine. 23 Nihil attinet te, coronantem parvos Deos rore marino & myrto fragili, tentare *Deos* multa cæde bidentium. 24 Placare magnos Deos (Joven & alios) maſtando multas bidentes, ſive experiri quid per ſacrificia ab ipſis obtineri poſſit. 25 Ovium bimarum, vel cujuſcumque pecoris *Bidentes* enim quaſi *biennes*: aut (ut alii malunt) duos dentes longiores cæteris habentes. 26 Deos minime arte aut materia ſumptuoſos, id eſt, Deos domeſticos ſive Penates, quales in villa eſſe convenit. 27 Placantem roſmarino.

Rore 1 *Deos*, 2 *fragilique myrto*,
3 *Immunis* 4 *aram ſi* 5 *tetigit manus*,
6 *Non ſumptuoſa blandior hoſtia*,
7 *Mollibit averſos Penates*
8 *Farre pio*, *&* 9 *ſaliente* 10 *mica*.

1 Synecd. gen. 2 Tenera, & vita brevi. 3 A culpa aut ſcelere, ac plane pura: vel potius proprie, ſine munere, vacua munere, nihil porrigens, inanis, non autem illius, qui, ut Diis blandiatur, ſumptoſas eorum aris hoſtias admovet: ut Od. 12. l.4. *non ego te meis* Immunem *meditor tingere poculis*, id eſt, nihil adferentem. 4 Deorum. 5 Tenuit, id eſt, Deos precata eſt. Solebant enim orantes aram tangere ſive manibus apprehendere. Itaque Varro (ut refert Macrob. Sat. l.3. c.2.) *ſcribit, aras primum anſas dictas, quod eſſet neceſſarium a ſacrificantibus eas teneri, quemadmodum vaſorum anſas tenere & prendere ſolemus*. Ad quem morem reſpiciens Virg. Æn.12. ut & hic Horatius, Latinum Regem ſic loquentem facit: *Tango aras, medioſque ignes, & numina teſtor*. Idem Æn.4. *Talibus orantem dictis, araſque tenentem*. Et Æn.6. *Talibus orabat dictis, araſque tenebat*. Nec ſolum id in obſecrationibus ſolenne erat, ſed & de re magna aliqua juraturi templa adibant, tactiſque aris jurejurando ſe obſtringebant. Cic. pro Flacco: *qui ſi aram tamen juraret, crederet nemo, per epiſtolam, quod valet, injuratus probabis?* 6 Quæ quidem manus nihilo gratior Diis fuerit propter magnam & ſumptuoſam hoſtiam: *vel*, eo ipſo quod ſumptus aberit, Diis gratior, & ad exorandum efficacior, mollibit, &c. 7 Mitigabit Deos domeſticos iratos. Od. 12. Epod. *Preces &* averſum *ad Jovem*. 8 Mola ſalſa, id eſt, farre toſto aſpero ſale pie oblato. Metaph. qua pietas ab animatis ratione præditis tribuitur inanimato, 9 Saltante, vel crepitante: nam ſal in ignem conjectus ſaltat & crepitat. 10 Salis, Catul. *Nulla eſt in tam magno corpore* mica ſalis.

Ode XXIV. Προσφωνητική.

In DIVITES AVAROS.

Dicolos Diſtrophos.

1 I*Ntactis* 2 *opulentior*
3 *Theſauris Arabum*, *&* *divitis* 4 *Indiæ*,
5 *Cæmentis licet* 6 *occupes*

1 A Romanis armis nondum occupatis. Sic Od.12.l.2. dixit *Plenas Arabum domos*: quas nondum ſc. Romanorum avaritia exhauſerat. Ordo eſt: Licet *tu* opulētior intactis theſauris Arabum, & divitis Indiæ, occupes mare Tyrrhenum, & Ponticum tuis cæmentis, *tamen tu* non expedies animum metu, &c. 2 Quamvis tu ditior ſis. 3 Arabibus ipſis, qui theſauros ſive divitias illas poſſident. 4 Quæ auro, argento, lapilliſque pretioſis abundat, id eſt, divitum Indorum. Meton. ſubj. 5 Saxis cæſis ad ædificandum in mari: ut Od. 1. hujus lib. *huc frequens* Cæmenta *demittit redemptor*. Synecd. part. pro ædificiis, cæmentis, id eſt, calce, lapidibus, & ligno conſtructis. 6 Ædificiis palatiiſque complanes, atque adeo omnium hominum ditiſſimus ſis.

1 *Tyr-*

1 Tyrrhenum omne tuis, & mare 2 Ponticum:
3 Si 4 figit 5 adamantinos
6 Summis 7 verticibus 8 dira neceſſitas
Clavos: non animum 9 metu,
Non mortis laqueis 10 expedies caput.
11 Campeſtres 12 melius Scythæ,
[Quorum 13 plauſtra 14 vagas 15 rite trahunt domos,]
Vivunt, & 16 rigidi Getæ:
17 Immetata quibus 18 jugera 19 liberas
Fruges & 20 Cererem ferunt:
21 Nec 22 cultura placet longior 23 annua,
24 Defunctumque 25 laboribus
26 Æquali recreat ſorte 27 vicarius.
28 Illic matre carentibus
Privignis 29 mulier 30 temperat innocens:
Nec 31 dotata 32 regit virum
Conjux, 33 nec nitido fidit adultero.
34 Dos eſt magna parentium
Virtus, 35 & metuens alterius viri
Certo fœdere 36 caſtitas:
37 Et peccare nefas, aut pretium eſt mori.

1 Mare Tuſcum omne: per Hyperbolem exprimit inſana ædificia illius ſæculi. 2 Al. *Apulicum*. 3 Si fato mors ingruat, non te liberabunt divitiæ, quamvis ampliſſimæ. 4 Affigit, extremamque neceſſitatem admovet. 5 Firmiſſimos & infrangibiles, ut eſt adamas. Metaph. a duritie adamantis. Sic Od.31. l.1. *clavos trabales* dixit. 6 In excelſos dignitatis gradu conſtitutis. 7 Capitis tui. 8 Horribilis & inevitabilis moriendi neceſſitas. 9 Moriendi. 10 Liberabis & explicabis: ſunt enim laquei ἄφυκτοι καὶ διέξοδοι, id eſt, *inexplicabiles & inevitabiles*. Metaph. a vinctis. 11 In campis, non domibus, habitantes: ſupra Od.35. l.1. *profugos* appellavit. 12 Rectius, quam nos Romani. 13 Currus. 14 Inſtabiles & incertas. 15 Ex regionis ritu & conſuetudine in varia campeſtria loca transferunt. 16 Duri & aſperi, qui carentes rebus ad victum neceſſariis, equas mulgent, & lac earum vaſis exceptum putant. Appellant Græci ἱππημολγὴς. 17 Nullis metis ſive limitibus ant terminis diſtincta ac ſuperata, ſed communia. 18 Agrorum ſpatia. 19 Non unius proprius, ſed omnibus communes. 20 Segetes proferunt. Meton. effic. 21 Nec plus ferunt, quam ad annum ſufficiat. 22 Agricoltura. 23 Quam unius anni ſpatium. 24 Et illum qui liberatus eſt. 25 Præteriti anni, id eſt, qui annum laboravit. 26 Similibus ruſticis laboribus ſublevat; nam ipſe quoque annorum laborem explet. 27 Vices alterius gerens, ſequente anno ſuccedens. 28 Apud Scythas & Getas. 29 Quæ noverca eſt. Synecd. gen. 30 Mitis & benigna abſtinet, parcit nullamque privignis perniciem molitur. Virg. Georg.1. *Jam ſibi tum curvis male* temperat *unda carinis*. 31 Ditiſſimis parentibus orta. 32 Imperat viro, aut domina eſt viri. Sic Plaut. *Argentum accepi, libertatem vendidi*. 33 Nec in formoſo adultero ponit fiduciam. 34 Illic parentium innocentia, non eorundem opes, eximia dos eſſe cenſetur. 35 Et pudicitia, quæ conſtanti fœdere conjugali, ab alio viro tangi non vult. 36 Uxor caſta & devitans adulterium. Meton. adj. 37 Et apud illos matrimonii fidem violare nefas eſt, id eſt, non licet, aut ſi violent, pœna adulterii mors eſt. Sic infra Od. 4. l. 4. *Culpam pœna premit comes.*

1 *O quiſquis volet impias*
Cædes, & 2 rabiem tollere civicam;
3 *Si quæret pater urbium*
Subſcribi ſtatuis, 4 indomitam audeat
5 *Refrænare 6 licentiam,*
7 Clarus poſt genitis; 8 quatenus [heu 9 nefas!]
10 *Virtutem incolumem odimus,*
Sublatam ex oculis quærimus invidi.
11 *Quid triſtes querimoniæ,*
Si non ſupplicio culpa 12 reciditur?
Quid leges 13 ſine moribus
Vanæ proficiunt? ſi neque fervidis
Pars 14 incluſa caloribus
Mundi, nec 15 Boreæ finitimum latus,
16 *Durataque ſolo nives*
Mercatorem abigunt? 17 horrida callidi
Vincunt æquora navitæ?
18 Magnum pauperies 19 opprobrium, jubet
Quidvis & facere & pati,
Virtutiſque viam deſerit 20 arduæ?

1 Τύχη. Optat Horatius ſibi dari virum fortem, qui compeſcat inſanam effrenemque civium licentiam, Schytharumque in morem componat ſtatum politicum, quo pater patriæ ſtatuæ ſuæ inſcribi, poſteriſque immortalis eſſe poſſit. Apoſtrophe: convertitur enim oratio ab avaro ad Reip. & immortalis gloriæ ſtudioſos. 2 Furorem bellorum civilium. Synecd. gen. 3 Si cupiet hunc titulum ſuis ſtatuis ſubſcribi, quod pater patriæ ſuæ & urbium fuerit. 4 Effrenatam, quæ nec armis nec legibus reprimi poſſe videtur. 5 Compeſcere. Metaph. a beſtiis. 6 Peccandi. 7 Laudabilis hic tanto ſuo beneficio poſteris ſuis futurus. 8 Quoniam, in quantum (heu impietatem maximam!) nos invidi averſamur viros bonos adhuc viventes, viros autem bonos morte amiſſos, jamque ex oculis noſtris ſublatos deſideramus, requirimus, & non invenimus. Ovid. *Paſcitur in vivis livor, poſt fata quieſcit.* 9 Exclamatio eſt per commiſerationem. 10 Duplex eſt Tropus: primum Synecd. ſpe. pro quovis bono, ſive animi, ſive corporis, ſive Fortunæ: deinde adj. pro quolibet homine illis prædito. 11 Quid triſtes lamentationes proſunt? Anaphora. 12 Si ſcelus hominum capitali pœna ſeveriſſime punitum non e medio tollitur? Metaph. a Chirurgis, qui vitiatum membrum reſecant, ut reliquum corporis ſervetur. In *culpa* & *delicta* eſt Meton. adjunctorum pro hominibus ſic delinquentibus, qui ſuppliciis coercendi ſunt. 13 Si ſint ſine moribus, id eſt, ſi vita hominum ſecundum illas non efformetur. 14 Inter duos Tropicos, id eſt, Zona torrida, ſeu plaga Meridionalis. Synecd. periphraſis. 15 Septentrionali vento frigidiſſimo vicinum. 16 Et ſi nives glacie adſtrictæ ſolo, id eſt, ad ſolum, mercatorem a ſe pellunt, quin ex omnibus terræ partibus opes accumulet? 17 Si nautæ ad lucrum faciendum docti & periti aſpera æquora ſuperant? 18 Epiphonema, quod Poeta ſubjicit narratis periculis, quæ hominibus creant auri ſacra fames & paupertas. 19 Quæ extremum dedecus eſſe reputatur, maxime avaro, cui virtus poſt nummos. Sic Ep.1. l.1. *Impiger extremos currit mercator ad Indos, per mare pauperiem fugiens, per ſaxa, per ignes.* 20 Difficilis, dum pecuniæ accumulandæ inhiamus.

1 Vel nos in Capitolium,
Quo 2 clamor 3 vocat & tuba 4 ſaventium:
Vel nos in 5 mare proximum
Gemmas, & 6 lapides, aurum & 7 inutile,
Summi 8 materiam mali,
9 Mittamus. 10 Scelerum ſi bene pœnitet,
Eradenda Cupidinis
Pravi ſunt 11 elementa, & teneræ nimis
12 Mentes 13 aſperioribus
Formandæ ſtudiis. Neſcit 14 equo rudis
14 Hærere 15 ingenuus puer:
Venarique 16 timet: 17 ludere doctior,
18 Seu Græco jubeas 19 trocho,
Seu 20 malis 21 vetita legibus 22 alea:
Cum perjura patris 23 fides
24 Conſortem ſocium fallat & 25 hoſpitem.
26 Indignoque pecuniam
Hæredi 27 properet. Scilicet 28 improbæ
29 Creſcunt divitiæ: 30 tamen
31 Curtæ neſcio quid ſemper abeſt rei.

1 Quandoquidem divitiæ ſunt bonis moribus impedimento, ergo in Capitolium eas deferamus ad ornamentum templi. Nonnullis videtur Horatius reſpicere hic illa tempora, in quibus matronæ Romanæ, republica in diſcrimine conſtituta, mundum omnem ſuum muliebrem olim ad belli ſumptus in Capitolium comportarunt. 2 Populi applauſus illam munificentiam approbans. Sic Ep. 18. l. 1. *ſcis quo* clamore *coronæ Prælia ſuſtineas campeſtria.* 3 Invitat. 4 Laudantium, 5 Tyrrhenum. 6 Pretioſos. 7 Quod nullam majorem utilitatem præſtare poteſt, quam quævis alia terræ gleba. 8 Fomitem. 9 Conjiciamus & immergamus. 10 Si vero nos flagitiorum noſtrorum pœnitet, neceſſe eſt, ut avaritiæ principia funditus ac radicitus tollamus & extrahamus. 11 Metaph. a primordiis hujus univerſitatis, pro cauſis inſanæ cupiditatis. Sic Juvenalis dicit *elementa vitiorum*. 12 Puerorum. 13 Sanioribus ac fortioribus diſciplinis a prima pueritia corrigendæ & imbuendæ ſunt. 14 Herere in equo, id eſt, equitare. 15 Ingenuis parentibus ortus. 16 Non vult, φυλάττεται 17 Ad ludendum. 18 Anaphora. 19 Turbine a Græcis invento, quem Virgilius appellat *volubile buxum*. Æn. 7. vide quæ nos ibi. 20 Ipſum ludere. 21 Interdicta legibus majorum. 22 Ludo teſſerarum. *Alea* etiam accipitur pro quovis ludo, qui caſu potius, quam arte gubernatur. Per ſimilitudinem ponitur pro quavis fortuna ſive periculo, diciturque *Aleam omnem jacere*, qui ſe periculo fortunæque committit. Contra, *Extra omnem aleam aliquid eſſe* dicitur, de quo dubium non eſt, quod eſt extra omne periculum, omnemq; controverſiam. 23 Sceleſta ac perjurio violata, id eſt, pater perfidus. Meton. adj. 24 Ejuſdem ſortis & conditionis in permuttandis mercibus. 25 Advenam. 26 Aleatori prodigo. 27 Feſtinanter & cito accumulare, illumque celeriter collocupletare ſtudeat. Sic ſupra Od. 1.2. *quis udo* Deproperare *apio* coronas, *Curat-ve myrto*? 28 Improbe & per nefas accumulatæ: *vel*, homines improbos efficientes. Meton. effe. Ut ſupra Od. 4. l. 1. Pallida *mors*. 29 His artificibus accumulantur. 30 Tamen illis avaris, quorum cupiditatis ſitis nunquam expletur, aliquid ſẽper videtur deeſſe: *Multa* enim *petentibus deſunt multa.* 31 Ex avari judicio imminutæ. Sic Od. 16. hujus lib. *Creſcentem ſequitur cura pecuniam, Majorumque fames.*

Ode XXXV. Ἐρωτική.

Ad BACCHUM.

Bacchi inſtinctu afflatuque concitatus, nova quædam carmina Lyrica de Auguſto eſt dicturus.

Dicolos Diſtrophos.

1 QUo me, Bacche, rapis 2 tui
Plenum? 3 quæ in nemora, aut 4 quos agor in ſpecus
5 *Velox mente 6 nova? 7 quibus*
Antris 8 egregii 9 Cæſaris 10 audiar
11 *Æternum 12 meditans decus*
Stellis 13 inſerere, 14 & concilio Jovis?
Dicam 15 inſigne, 16 recens, adhuc
17 Indictum ore alio. 18 Non ſecus 19 in jugis
20 *Ex ſomnis 21 ſtupet Evias,*
22 Hebrum proſpiciens, & nive candidam
23 *Thracem, ac 24 pede barbaro*
Luſtratam 25 Rhodopen: 26 ut mihi devio

1 In *quo*, *que*, & *quos* eſt Polyptoton. 2 Tuo divino furore ſive divino numine concitatum afflatumque adigis? Meton. ſubj. 3 In quas ſylvas. 4 In quæ antra & loca ſubterranea furioſus impellor? 5 Celer, expeditus. 6 Inſueta & plus quam humana rapta & concitata. 7 In vel ex quibus locorum ſolitudinibus, in quibus locis ſecretis. Alludit enim ad antra ſeu adyta Deorum, unde reddebantur oracula? perinde ac ſi carmen hoc ſit vaticinium, de Cæſare in Deorum numero adferendo ex antris auditum. Ordo eſt: Quibus antris meditans, audiar inſerere ſtellis & concilio Jovis æternum decus egregii Cæſaris. 8 Metaphora. Vide Od. 6. l. 1. & Od. 5. l. 3. 9 Auguſti. 10 A poſteritate. 11 Æternam gloriam & majeſtatem. 12 Eximium aliquod carmen. 13 Laudibus ad cœlum & ſidera referre, *in cœlum vocar*; ut loquitur Catullus, id eſt, immortalitati conſecrare. Metaph. à plantis; de qua fuit Od. l. 1. 14 Et deorum cœtui, ut cum reliquis Diis cum Jove conſilia agitet & deliberet. Al. *conſilio*. 15 E gregium quid. 16 Novum, á nemine uſque adhuc tractatum. 17 Nondum dictum, ſc. carmen lyricum, quod primus Latinorum protuli. Sic Virg. 7. Æn. *Nec tu carminibus noſtris* indictus *abibis*. 18 Non aliter, ſed ſic Evia concitari ſolet, ut ego nunc commoveor ad Auguſti laudes meo carmine decantandas. 19 In montibus diſcurrens. 20 Propter furorem vigilans & experrecta. Nam hæc ſacra tempore nocturno celebrantur. Al. *inſomnis*. 21 Baccha ſive Bacchi ſacerdos attonita & cum ſtupore miratur. 22 Thraciæ fluvium, quem *hyemis ſodalem* appellat Od. 25. l. 2. 23 Regionem ſeptentrionalem frigidiſſimam. 24 Alleg. e Metaph. a viatoribus, pro Orpheo aliiſque Poetis, qui verſibus ſuis hanc regionem celebrarunt. 25 Thraciæ montem, quem Thraces barbari peragrant, aut ſacris Bacchi, & Mænadum cœtu celebrant & illuſtrant. Orpheo primum imitante. 26 Quo modo mihi libet, more furioſi vago & a via viſitata aberranti, id eſt, verſus lyricos, ſcopulos, & nemus ab hominibus vacuum ac deſertum luſtrare.

1 *Rupes*, *& vacuum nemus*
Mirari libet! 2 *O Najadum* 3 *potens*,
Baccharumque valentium
Proceras manibus vertere 4 *fraxinos*:
5 *Nihil parvum, aut humili modo*,
Nil mortale 6 *loquar*. 7 *Dulce periculum eſt*,
8 *O Lenæe, ſequi Deum*,
9 *Cingentem viridi tempora pampino*:

1 Al. *ripas*, id eſt, flumina, id eſt, Italiam reſque Romanas. 2 O Bacche, qui imperator es, qui poteſtatem habes in Najades (fluviorum Nymphas) & in Bacchas tuas ſacerdotes, quæ vel altas arbores fraxinos tuo numinis inſtinctu ſuis manibus radicitus poſſunt evertere. 3 Sic Od. 3. l. 1. *Sic te Diva* potens *Cypri*. 4 Evertere editiſſimas quaſque arbores. Synecd. ſpe. Virg. 1. Æn. *Tyrias olim quæ* verteret *arces*. 5 Anaphora. 6 De Auguſto Cæſare. 7 Illud periculum eſt mihi jucundum. 8 O Bacche, torcularis præfecte *Lenæus* enim dictus eſt Bacchus ἀπὸ τοῦ ληνοῦ, id eſt, *a circulari* ſive *lacu*, quo vinum exprimitur. Virg. Georg. 2. *Huc o* Lenæo *veni*. 9 Qui viridi pampino illos, quos exornatos cupit, coronat.

Ode XXVI. Προσδλιτική.

Ad VENEREM.

Senectute jam confectus, lyræ & rebus amatoriis valedicit.

Tricolos Tetraſtrophos.

Vixi puellis 1 *nuper idoneus*,
Et 2 *militavi non ſine gloria*:
3 *Nunc arma*, 4 *defunctumque bello*
Barbiton hic 5 *paries habebit*,
6 *Lævum marinæ qui* 7 *Veneris latus*

1 Cum eſſem ætate integra, & ad amores accommodata. 2 Amavi, amori operam dedi cum laude. Ovid. *Militat omnis amans, & habet ſua caſtra Cupido*. Alleg. e Metaph. a re militari, ubi qui ſe fortiter geſſerant ſua potius perſuaſione, quam aliorum prædicatione, inſolenter gloriabantur (qualis fuit Terentianus ille Thraſo) ad virtutem Lyricæ Poeſeos indicandam. 3 Paries hujus templi (quod Veneri conſecratur) habebit nunc (cum ætate ſim ſenior) arma mea militaria, nempe funalia, barbiton, vectes & arcus. 4 Et barbiton (inſtrumentum muſicum) quod finivit & abſolvit bellum amoris, quo non ultra ad canendas res ludicras uti poſſum. Sic Od. 24. hujus lib. Defunctumque laboribus *Æquali recreat ſorte vicarius*. 5 Synecd. gen. 6 Qui reſpicit & proximus eſt lævo lateri Veneris marinæ, id eſt, Veneris ex ſpuma maris genitæ: unde Ἀφροδίτη, ab ἀφρος, *ſpuma maris*, ob ſimilitudinem ſeminis, vel, propter humoris ſalſi vim animalem & fœcundam. Vide quæ nos ad Virg. Æn. 1. v. 81. Eodem epitheto uſus eſt & Od. 11. l. 4. *Qui dies menſem Veneris* marinæ *Findit Aprilem*. 7 Meton. ſubj. pro adjuncto Veneris ſimulacro.

Cuſto-

Cuſtodit. 1 *Hic, hic ponite lucida*
2 *Funalia*, & 3 *vectes*, & *arcus*
4 *Oppoſitis foribus* 5 *minaces*.
6 *O, quæ* 7 *beatam Diva* 8 *tenes* 9 *Cyprum* &
10 *Memphim carentem* 11 *Sithonia nive*,
12 *Regina*, 13 *ſublimi flagello*
14 *Tange Chloen*, 15 *ſemel*, 16 *arrogantem*.

1 Epizeuxis. 2 Funes ceratos & incenſos nocturno tempore lucem præbentes, ſive nocturnis ambulationibus inſervientes. Pergit enumerare amore inſanientium arma, cum igne & ferro everſuros ſe occluſas januas minantem. 3 Ferreis inſtrumentis, quibus ab amica excluſus, ejus fores, feneſtras & parietes nocte effregi. Sic Thraſo apud Terentium in Eun. Thaidis domum expugnaturus, inquit, *In medium huc agmen cum vecti, Donax*. 4 Nocturno tempore mihi obſtantibus, & me non intromittentibus, clauſis. 5 Suo ictu. Metaph. ubi cura & ſenſus datur rei inanimatæ. 6 O Venus. Apoſtrophe ad Venerem, cui permiſſa eſt deprecatio, ut Chloen, quæ illum ſolebat faſtidire, telis Cupidinis feriat. 7 Divitem. 8 Regis & inhabitas. Sic Od. 4. hujus lib. de Apolline, *qui Lyciæ tenet Dumeta*. 9 Inſulam opulentam, in qua Venus præcipue colebatur. Vide Od. 3. l. 1. 10 Urbem Ægypti, id eſt, totam Ægiptum, quæ nive caret, quod regio eſt calida. Synecd. part. i. unius civitatis pro tota regione. 11 Qualis eſt in Sithone. Thraciæ monte. 12 Tu, inquam, o regina Venus. 13 In altum ſublato, ut ictus ſit gravior & vehementior. Metaph. a perfidis ſervis, vel ab aurigis, qui tardos equos flagris exſuſcitant ad maturandum iter. 14 Vehementi amoris plaga percute, ut tandem tuo nomine domita, mitior eſſe diſcat. 15 Ut illa, quæ nunquam vim tuam ſenſit, aliquando & ſemel ſentiat. 16 Amatores ſuos ſuperbe contemnentem.

Ode XXVII. Προτρεπτική.

Ad GALATEAM, navigaturam.

Dehortatur eam præcipue ab exemplo Europæ.

Dicolos Tetraſtrophos.

1 I*Mpios parræ* 2 *recinentis omen*
3 *Ducat*, & *prægnans canis*, *aut ab agro*

1 Homines ſcelerati iter facientes opto ut habeant hæc mala inceptorum ſuorum omina, ſc. parram avem (cujus vox triſtis eſt) ravam lupam, fœtam vulpem, & ſerpentem velocem, ſed tibi jam navigaturæ nihil tale eſt metuendum, ego enim auſpicium feci, &c. ſed tamen vides anni tempus, &c. 2 Iterum atque iterum canentis, voce & volatu auſpicium, ſed averſum, facientis. *Oſcines aves* ſunt, quæ ore canentes faciunt auſpicium, ut cornix, noctua, &c. *Alites*, quæ alis ac volatu, ut aquila, &c. Parra autem & in oſcinibus & in alitibus habetur, teſte Feſto. 3 Dux ſit itineris, comitetur, eo nimirum, ut impii male pereant. Exclamatio eſt per optationem & imprecationem, ut omnia ſiniſtra omina Dii a Galatea convertant in impios.

1 Rava decurrens lupa 2 Lanuvino,
3 Fœtaque vulpes!
4 Rumpat & ſerpens iter inſtitutum,
5 Si per obliquum ſimilis 6 ſagittæ
7 Terruit mannos! ego 8 cui timebo
9 Providus auſpex?
Antequam 10 ſtantes 11 repetat paludes
Imbrium 12 divina avis imminentum,
13 Oſcinem corvum prece ſuſcitabo
14 Solis ab ortu.
15 Sis licet felix ubicunque mavis,
Et memor noſtri, Galatea, vivas:
Teque nec 16 lævus 17 vetet ire picus,
Nec 18 vaga cornix.
19 Sed vides, quanto 20 trepidet tumultu
21 Pronus 22 Orion: ego, 23 quid ſit ater
Adriæ, novi, ſinus: & quid 24 albus
25 Peccet 26 Iapix.

1 Crinibus fulva: vel inducens ravim. Meton. effe. 2 Undecunque. Species pro genere, 3 Gravida. 4 Impediat etiam. Hujuſmodi monſtris apud Ter. in Phorm. Geta nuptias ait ſe diſturbaturum, vel certe tardaturum. *Introiit in ædes ater alienus canis: Anguis per impluvium decidit de tegulis: Gallina cecinit*, &c. 5 Cum illa ex tranſverſo, &c. Catul. *Nam ſi luxerit, ad librariorum Curram ſcrinia*. 6 Inſtar jaculi, *vel* ejus ſurculi partis, quæ in viribus incurva & contorta pangitur (eſt enim ſerpenti ſimilis) ex arborum ramis ſeſe vibrans. 7 Perturbavit minores equos ſive gradarios, quibus ad navem veheris. Hæc enim omnia tibi cavenda ſunt. Od. 4. Epod. *Et Appiam mannis terit*. 8 An tibi timebo? Nequaquam: quia nec impia es, nec talia monſtra tibi triſtem eventum prænuntiant. 9 Peritus aruſpex, futurorum providus. 10 Quietas, quæ non fluunt, neque currunt, ut fluvii, ſed ſtant, ut ſtagna. 11 Volando circumeat, ut ſeſe ibi lavet. 12 Cornix, imbrium præſcia & prænuntia. Synecd. gen. 13 Oſcinem corvum meis precibus permovebo, a fronte & a dextra ut appareat, tibique felix augurium præbeat & occinat. *Oſcines*, quaſi *oricines*, dicuntur aves, quæ cantu & ore canentes futura prædicunt: ut corvus, cornix, noctua. 14 Ab Oriente. Nam augures cœlum in quatuor partes dividebant, & cum augurium captabant, orientem ſolem ſpectabant: ut meridies eis eſſet pars dextra, ſeptentrio ſiniſtra. 15 Opto igitur, o Galatea, ut ſis felix, & memor noſtri, licet vivas ubicunque mavis vivere, quam nobiſcum, id eſt, etſi mavis eſſe ſine me, ſis felix tamen. Permiſſio. 16 A ſiniſtra parte apparens, qui erat mali ominis. 17 Iter tuum impediat. 18 Errabunda, vagans volatu. Anaphora in *nec* repetito. 19 Sed vides, quantam tempeſtatem Orion denuntiet. Dehortatur Galateam a navigatione. Vide Od. 28. l. 1. 20 Quanto ventorum fremitu omnia ſuo impetu moveat & percellat, & navigaturos trepidantes efficiat. Meton. effe. 21 Ad occaſum vergens. 22 Turbulentum illud ſidus. 23 Quam noxius & infeſtus ſit ſinus ille maris Adriæ. Vide Od. 9. hujus lib. 24 Quamvis ſerenus. Sic. Od. 7. l. 1. Notum *album* dixit. 25 Peccare, id eſt, quantam tempeſtatem concitare ſoleat. 26 Calabriæ ventus ex Apulia flans.

1 Hoſtium uxores puerique 2 cæcos
3 Sentiant motus orientis 4 Hædi, &
Æquoris 5 nigri fremitum, 6 & trementes
Verbere ripas!
7 Sic & 8 Europe niveum 9 doloſo
Credidit tauro latus, & 10 ſcatentem
Belluis 11 pontum, 12 mediaſque fraudes
13 Palluit audax.
14 Nuper in pratis 15 ſtudioſa florum, 16 &
Debitæ Nymphis opifex coronæ,
17 Nocte ſubluſtri, nihil aſtra præter
Vidit & undas.
18 Quæ 19 ſimul centum 20 tetigit potentem
Oppidis 21 Creten, 22 Pater o relictum
Filiæ nomen, 23 pietaſque, dixit,
Victa furore.
24 Unde? quo veni? 25 levis una mors eſt

1 Qui nobis male cupiunt. Altera eſt exclamatio optantis & imprecantis. Solent ſcriptores mala hoſtibus optare, quos perire cupiunt. Ovid. *Hoſtibus eveniant convivia talia noſtris!* Ter. Heaut. *Ah, obſecro, iſtud inimicis fiet:* 2 Tempeſtates quarum cauſæ ignorantur, *vel*, obſcuras & nigras: ut ſupra Od. 13. l. 2. *cæca fata:* & Virg. 2. Æn. *Multaque per* cæcam *congreſſi prælia noctem Conſerimus.* 3 Experiantur. 4 Al. *Auſtri.* 5 Noxii, tempeſtuoſi. 6 Et ſentiant littora maris, quæ videntur tremere, fluctuum impulſu commota & conquaſſata. 7 Quemadmodum taurus decepit Europam; ſic tu, ni caveas, ab Auſtro decipieris. 8 Europa, Agenoris filia, Cadmi ſoror. Europæ autem exemplo Galateam deterret, ne ſe mari, quantumvis tranquillo, committat. 9 Fraudulento Jovi, qui Deum tegebat, in taurum mutato, commiſit, ἐπίστευσε. 10 Repletum belluis marinis. 11 Mare Boſphorum. 12 Jovis fraudes in medio dolo cognitas, non ante ſuſpectas. 13 Quæ antea imperterrita fuit, poſtea pallens extimuit. Timor enim pallorem inducit. 14 Paulo ante, die præterito. 15 Europa quæ ſtudioſe & ſedulo flores colligebat. Sic de Proſerpina, cum a Dite raperetur, Claudianus: & venuſtiſſime Ovid. 5. Met. *Quo dum Proſerpina luco Ludit, & aut violas, aut candida lilia carpit,* &c. 16 Et quæ coronam nectebat Nymphis debitam, id eſt, promiſſam. 17 Illa ipſa nocte ſequenti paululum admodum lucente. Virg. 9. Æn. *Et galea Euryalum* ſubluſtri *noctis in umbra Prodidit immemorem.* 18 Europa. 19 Simulac, poſtquam: ut Od. 4. l. *quo* ſimul *mearis.* Acceſſus eſt ad Proſopopœiam Europes. 20 Pervenit in patriam Jovis. 21 Cretam Homerus appellat ἑκατόμπολιν. Virg. Æn. 3. de Cretenſibus, *Centum urbes habitant magnas.* Ariadne Theſeo apud Ovid. *Non ego te, Crete, centum digeſta per urbes Aſpiciam, puero cognita terra Jovi.* 22 Tum dixit, o nomen *Pater* a me filia per temerariam audaciam deſertum & neglectum. Hæc, & quæ ſequuntur, ferme uſque ad finem Odæ, ſunt verba Europæ ingemiſcentis. 23 O pietas, patriæ & parentibus debita, inſano amore tauri poſtpoſita. 24 Unde abii? & quo feror? quomodo a patre ad hunc raptorem perveni? Erotemata inciſa vehementiam doloris, & mentis emotionem denotant. 25 Una mors levior pœna eſt, quam quæ ſufficiat virginitati amiſſæ, id eſt, pudor violatus in virgine multas meretur mortes.

Vir-

Virginum culpa. 1 Vigilanſ-ne ploro
Turpe commiſſum? an 2 vitiis carentem
3 Ludit imago
Vana, quæ porta fugiens 4 eburna
Somnium 5 ducit? 6 melius-ne fluctus
Ire per longos fuit, an recentes
Carpere flores?
7 Si quis 8 infamem mihi nunc juvencum
9 Dedat iratæ, lacerare ferro, &
10 Frangere enitar 11 modo multum 12 amati
Cornua tauri.
13 Impudens liqui patrios penates,
Impudens Orcum moror: 14 o Deorum
Si quis 15 hæc audis, 16 utinam inter errem
Nuda leones!
Antequam 17 turpis macies 18 decentes
Occupet 19 malas, 20 teneræque ſuccus
Defluat prædæ, 21 ſpecioſa quæro
Paſcere tigres.
22 Vilis Europe, pater urget abſens:
23 Quid mori ceſſas? pater hac ab 24 orno

1 An vigilans deploro hoc turpe ſcelus commiſſum? Aporia eſt & addubitatio de facti flagitii veritate, utrum ita factum ſomniaverit. 2 Quæ hujuſmodi facinus non admiſerim. 3 An falſa quædam ſomnii ſpecies, id eſt, phantaſma in ſomnis mihi occurrit & me decipit? Synecd. gen. in *imago* pro ſomnio. 4 Ex porta eburnea, per quam vana ſomnia emittuntur. Homer. Δοιαὶ γάρ τε πύλαι ἀμηνινῶν εἰσὶν ὀνείρων, &c. quos Homeri verſus expreſſit Virg. 6. Æn. *Sunt geminæ Somn. portæ: quarum altera fertur Cornea, qua veris facilis datur exitus umbris: Altera candenti perfecta nitens elephanto.* Vide quæ nos ibi: & Macrob. l. 1. in Somn. Scip. c. 3. 5 Mihi adducit? 6 Altera eſt Aporia ſive Addubitatio. 7 Optatio eſt per indignationem. 8 Per quem infamia mihi oblata eſt. Meton. effe. 9 In poteſtatem mihi redigat. 10 Diſcerpere, diripere coner, διακόπτειν. 11 Paulo ante. 12 A me. 13 Impudens in eo fui, quod patrem reliquerim: impudens nunc ſum, quod ulterius adhuc vivo, meamque mortem moror, mihique manus non infero. *Orcum* enim, vel *Plutonem morari*, eſt non mori, cum oporteat. Anaphora. *Orcus* ab *urgendo* dictus, quod ille Deus maxime nos urgeat. 14 Apoſtrophe eſt ad aliquem Deorum. 15 Hæc verba, haſce querelas. 16 Utinam errem nuda inter leones, atque ab iis devorer, antequam contabeſcam! 17 Senilis. 18 Formoſas, pulchras. 19 Maxillas. 20 Mihique Europæ, quæ tigribus tenera præda futura ſum, pulchritudo dilabatur, decedat. 21 Ego adhuc ætate integra tigribus me devorandam offerre quæro. 22 Quid tu autem cunctaris? Nam & ipſe pater tuus, qui tibi Europæ vilis, & neglectus fuit, dum præ tauro ipſum contempſiſti, ille abſens corpore, ſed animo præſens, ſtimulat te, ut moriaris. Al. *Europe*, id eſt, o Europa, quæ vilis ac contempta es, perdito jam virginitatis flore: & tum erit Apoſtrophe ad ſe ipſam. 23 Europa ſe ipſam alloquitur, ut diximus. 24 Arbore. Deliberatio eſt per Addubitationem de genere mortis.

Pendulum 1 *zona bene te ſecuta*,
Lædere collum.
Sive te rupes & 2 *acuta letho*
Saxa delectant, *age*, *te procellæ*
3 *Crede veloci*, *niſi* 4 *herile mavis*
Carpere penſum,
5 *Regius ſanguis*, *dominæque tradi*
6 *Barbaræ* 7 *pellex*. 8 *Aderat* 9 *querenti*
10 *Perfidum ridens Venus*, & 11 *remiſſo*
12 *Filius arcu*.
13 *Mox ubi luſit ſatis*, 14 *Abſtineto*
[*Dixit*] *irarum*, 15 *calidæque rixæ*,
16 *Cum tibi in viſus laceranda reddet*
Cornua taurus.
17 *Uxor invicti Iovis eſſe neſcis*?
18 *Mitte ſingultus*: 19 *bene ferre magnam*
Diſce 20 *Fortunam*: 21 *tua ſectus orbis*.
Nomina ducet.

1 Cingulo tuo (in uſum laquei) quod opportune tecum attuliſti, collum tibi obſtringere, te ſuſpendere, tuamque animam intercludere. 2 Scopuli velociter hominem, ut morbi acuti, interimentes, ex quibus & in quæ te præcipites. 3 Committe te rapidæ procellæ, quæ te ſcopulis illidat, id eſt, conjicere te præcipitem in mare proceloſum. 4 Niſi mavis lanam certo pondere traditam, & ab hera imperatam, in fila ducere, id eſt, in ſervitutem tradi. 5 Cum Agenoris, regis Phœnicum, filia ſis. Meton. mat. 6 Immiti. 7 Cujus mariti tu propter pulchritudinem concubina ſis, & a qua miſerrime tracteris. 8 Deponitur Proſopopoeia virginis, & altera Veneris inducitur. 9 Hiſce querelis Europæ lamentanti, deque mortis genere ſecum deliberanti. 10 Ridens perfide, id eſt, doloſe, non ex animo. Helleniſmus. Sic Od. 22. l. 1. Dulce *ridentem Lalagen amabo*. 11 Non, ut prius, tenſo, ſed laxato ſagittariorum more, ubi jaculari deſinunt: quippe qui Europam ſuis ſagittis ſauciarat, ejuſque virginitatem expugnaverat. 12 Filius ejus Cupido. Synecd. gen. 13 Poſtquam Venus Europam ſatis diu vexavit, illamque ſuas calamitates diu conqueri paſſa eſt. 14 Abſtineto ab iris, & clementem te erga illum gere, nec irata ipſi facias, quod interminata es. Helleniſmus: ut ἀπέχου τῆ ὀργῶν. Sic. Od. 9. l. 2. *Deſine mollium tandem querelarum*. 15 Quæ venit a calore ſanguinis. 16 Cum taurus ille, cui tantopere irata es, te reviſet. Ironice: nam antea minabatur ſe cornua Tauri fracturam. 17 An neſcis te eſſe uxorem omnipotentis Jovis? *vel*, an neſcis te gerere, ut omnipotentis Jovis uxorem decet? Helleniſmus. 18 Omitte; relinque ejulationes & lamentationes. 19 Diſce infinitam hanc beatitudinem & res ſecundas ferre moderate, iiſque non inſoleſcere. 20 Felicitatem a Fortuna Dea hominibus, ut Ethnici credebant, datam. Meton. effic. 21 Una pars orbis terrarum ab Aſia & Africa diviſa, ab hoc eventu Europa appellabitur.

Ode

Ode XXVIII. Συλλογιςική.

Ad LYDEN.

Hortatur Lyden, diem, Neptuno ſacrum, in potu & cantu hilariter tranſigere.

Dicolos Tetraſtrophos.

1 Feſto quid potius die
Neptuni faciam? 2 prome 3 reconditum
Lyde 4 ſtrenua Cæcubum,
5 Munitaque adhibe vim ſapientiæ.
6 Inclinare meridiem
Sentis: 7 ac, veluti ſtet volucris dies,
8 Paris decipere 9 horreo
10 Ceſſantem 11 Bibuli Conſulis amphoram.
Nos 12 cantabimus 13 invicem
14 Neptunum, & virides 15 Nereidum
16 Tu curva 17 recines lyra
Latonam, & 18 celeris ſpicula 19 Cynthiæ comas:
20 Summo carmine, 21 quæ 22 Cnidon
23 Fulgenteſque 24 tenet 25 Cycladas, & 26 Paphon
Junctis 27 viſit 28 oloribus.
29 Dicetur merita Nox quoque næniæ.

1 Ordo eſt: Lyde, prome reconditum *vinum* Cæcubum: quid *enim* potius feſto die Neptuni faciam, id eſt, facere poſſum? Cum ille voluptatibus dicatus ſit? 2 Deprome, ut bibam. 3 Multis annis in cella promptuaria ſervatum. 4 Strenue, largiter. 5 Et omni gravitati & frugalitati cuſtoditæ & ſeptæ contra voluptates vim infer, eamque vino & lætitia expugna, ut joco & ludo aliquis ſit locus. Metaph. ab oppidis præſidio firmatis. 6 Decreſcere, & Solem a meridie ad occaſum vergere animadvertis. 7 Ac, quaſi velociſſime præteriens dies nunquam finiatur. 8 Ceſſas rapere ac promere ex vini apotheca vini cadum Bibuli conſulatu reconditum. 9 Synecd. gen. 10 Tot annis reconditam & otioſam, utpote ex qua nihil depromptum fuit. 11 Conſul fuit. M. Calpurnius Bibulus cum C. Julio Cæſare A. U. C. DCCXXIV. Ætatem ergo hujus vini notat. 12 Hoc die feſto. 13 Per vices, viciſſim. 14 Deum maris. Saturni filium, in diei feſti honorem. 15 Nerei filiarum, maris Nympharum. 16 Tu vero, o Lyde. 17 Iterum atque iterum canes, decantabis. 18 Tanquam velociſſimæ venatricis. 19 Dies Dianæ, Latonæ filiæ, in Cyntho, Deli monte, natæ. Synecd. gen. 20 Ultimo ſeu extremo: ut Ep. 1. l. 1. *Prima dicte mihi*, ſumma *dicenda Camœna*. 21 Venerem celebrabimus. Sic. Od. 30. l. 1. *O Venus, regina Cnidi* Paphique. 22 Urbem Cariæ. 23 Nitentes. 24 Incolit. 25 Inſulas ſibi ſacras. Vide Od. 14. l. 1. 26 Urbem Cypri. 27 Inviſit. 28 Cygnis, a quibus trahitur currus Veneris Vide Od. 1. l. 4. 29 Nox etiam cantabitur carmine debito, triſti ſc. & lugubri, quod ſomno & tenebris (quæ ſunt mortis imago) optime convenit.

Ode XXIX. Παραινετική.

Ad MÆCENATEM.

Invitat eum ad cœnam hilarem, publicis curis omiſſis.

Dicolos Tetraſtrophos.

1 *TYrrhena regum progenies*, 2 *tibi*
3 Non ante verſo lene merum cado
Cum flore, Mæcenas, 4 roſarum, &
5 Preſſa tuis balanus capillis
Iamdudum apud 6 me eſt: 7 eripe te moræ:
Ne ſemper 8 udum 9 Tibur, & 10 Æſulæ
Declive 11 contempleris arvum, &
12 Telegoni juga parricidæ.
13 Faſtidioſam deſere copiam, &
14 Molem 15 propinquam nubibus arduis.
16 Omitte mirari 17 beatæ
18 Fumum, & opes, 19 ſtrepitumque Romæ.
Plerumque gratæ divitibus 20 vices,

1 Ab Hetruſcis regibus oriunde. Sic Od. 1. l. 1. *Mæcenas, atavis edite regibus*. Ordo eſt: O Mæcenas, Tyrrhena progenies regum, jam dudum apud me eſt tibi lene merum, non ante verſo cado cum flore roſarum, & balanus preſſa tuis capillis. 2 In tuum honorem. 3 In cado ſive amphora ante hac nunquam prompta, in eumque diem aſſervata, vel inverſa ad vinum depromendum. Cadi enim ſive amphoræ os superne erat, ut verti neceſſe eſſet, quo depromi vinum poſſet. 4 Quibus apud me coroneris. 5 Glans unguentaria preſſa, id eſt oleum vel unguentum balaninum ex ea expreſſum, ut eo unguento tui capilli delibuti niteant. Synecd. gen. & Meton. mat. 6 Jamdiu domi meæ eſt. Meton. eſt ſubj. poſſeſſoris pro re poſſeſſa & adjuncta. 7 Expedi & libera te iis rebus, quæ tibi ſunt in mora, quæ te remorantur, quo minus ad nos venias. 8 Humidum propter copiam aquarum, quæ faciunt Tibur inſalubre. 9 Vicinum illud oppidum. i. avoca te a cogitatione negotiorum, quæ fieri debent in eo oppido. Meton. ſubj. 10 Oppidi in declivi colle poſiti, Tiburi propinqui. 11 In hortis tuis. 12 Oppidi Tuſculi conditi a Telegono, Ulyſſis ex Circe filio, qui patrem imprudens interfecit. 13 Relinque aliquandiu domi tuæ illam omnium rerum abundantiam, quæ faſtidium parit: nam *Putet aper, rhombuſque recens, mala copia quando Ægrum ſollicitat ſtomachum*: ut eſt Sat. 2. l. 2. Omnino copia ſatietatem, ſatietas faſtidium parit. 14 Turrim in hortis tuis in ſublime exſtructam, unde totam fere Romam proſpicis. Synecd. gen. hyperbolica. 15 Vicinam. 16 Deſine. 17 Divitis. 18 Auram popularem, vel ambitionem. Metaphora ab iis rebus, quæ initio videntur aliquie magnum portendere, qualis eſt fumus, ſed cito evaneſcunt in auras. 19 Tumultum. 20 Hujuſmodi viciſſitudines ſive varietates, quæ tædium tollunt.

1 Mundæque parvo ſub 2 Lare pauperum
Cœnæ, ſine 3 aulæis & 4 oſtro
5 Sollicitam explicuere frontem.
6 Jam clarus 7 occultum Andromedes 8 pater
9 Oſtendit ignem: jam 10 Procyon furit,
11 Et ſtella 12 veſani Leonis,
Sole dies 13 referente 14 ſiccos.
Jam paſtor 15 umbras cum grege 16 languido
17 Rivumque 18 feſſus 19 quærit, & 20 horridi
21 Dumeta 22 Sylvani: caretque
Ripa 23 vagis 24 taciturna ventis.
Tu, 25 civitatem quis deceat ſtatus,
Curas, & 26 Urbi 27 ſollicitus, times
Quid 28 Seres, & regnata Cyro
29 Bactra parent, 30 Tanaiſque diſcors.
31 Prudens futuri temporis 32 exitum
33 Caliginoſa nocte premit Deus:
Ridetque, ſi 34 mortalis 35 ultra
Fas trepidat. 36 Quod adeſt, memento

1 Fruges, quæ ſunt neque ſordidæ, neque nimis ſumptuoſæ. 2 In exiguis domibus. Meton. contenti pro continente Deos Penates. 3 Tapetis. 4 Veſtibus purpureis. 5 Ipſis divitibus non raro in rugas contractam frontem exporrexerunt & exhilararunt, id eſt, omnem triſtitiam diſcuſſerunt. *Explicare frontem* dicitur tum id, quod lætitiæ cauſam affert, ut hoc loco: tum is, cui re aliqua læta ſibi oblata, vultu & fronte lætitiam declarat. Ex fronte certe, quo quiſque animo ſit, perſpicitur. Metaph. a rebus involutis. 6 Anaphora. 7 Corporibus noxiam, ex occulto lædentem. 8 Cepheus, Æthiopum rex, inter ſidera collocatus, Synecd. gen. 9 Exſerit calorem, denunciat æſtatem. 10 Anticanis ante Caniculam cum Sole oritur, ſuoque calore homines inſanos reddit. 11 Et ſignum ſeptentrionale exoritur circa Cancrum, in quo fit ſolſtitium æſtivum. 12 Morbiferi. 13 Excitante. 14 Sine pluvia, & calidiſſimos. 15 Ad calorem vitandum. 16 Æſtu Solis fatigato. 17 Ad bibendum, vel ſeſe proluendum. 18 Calore. 19 Captat. 20 Agreſtis. 21 Loca ſpinis referta, ut calorem effugiant. Hæc enim denſitate ſuam Solem excludunt. 22 Nemorum Dei. 23 Omnia pervagantibus. 24 Nullo flucto permota, murmur non edens. Significat Poeta tempus ventoſum jam tranſiſſe. 25 Romam. Synecd. gen. 26 Romæ Synecd. gen. 27 Anxius. 28 Populi Aſiæ Scythicæ. 29 Tu curas, quid Seres & Bactra contra Romanos præparent & moliantur, quondam a Cyro regnata, id eſt, in quibus regnavit Cyrus. 30 Fluvius Aſiam ab Europa diſterminans, qui fluit per populos diſcordes, id eſt, quid Sarmatæ & Scythæ apud Tanaim & Mœotidem paludem inter ſe diſcordes & belligerantes moliantur. Meton. ſubj. 31 Providens. 32 Finem & eventum. 33 Denſi ignorantiæ tenebris includit & detinet, id eſt, eventum nobis ignotum voluit. Metaph. 34 Synecd. gen. 35 Ultra id, quod ipſi licitum eſt, laborat, id eſt, de futuris anxius & ſollicitus eſt. 36 Illud, quod præſens eſt, æquo animo & cum æquitate moderari memento.

Componere æquus: cætera 1 fluminis
Ritu feruntur, 2 nunc medio alveo
3 Cum pace delabentis Etruſ-
cum in mare, 2 nunc 4 lapides adeſos,
5 Stirpeſque raptas, & pecus, & domos
6 Volventis una, non ſine montium
7 Clamore, vicinæque ſylvæ:
8 Cum fera diluvies quietos
Irritat amnes. 9 Ille potens 10 ſui,
Lætuſque deget, cui licet, in diem,
Dixiſſe, 11 vixi: 12 cras vel atra
Nube 13 polum, 14 pater, occupato,
Vel ſole puro: non tamen irritum,
Quodcumque retro eſt, efficiet: 15 neque
Diffinget, infectumque reddet,
Quod fugiens ſemel 16 hora 17 vexit.
Fortuna 18 ſævo læta negotio,
19 Ludum inſolentem ludere pertinax,
Tranſmutat 20 incertos honores,
Nunc mihi, nunc alii 21 benigna:
Laudo 22 manentem: 23 ſi celeres quatit

1 Quæ futura ſunt curſum ſuum habent, inſtar fluminis delabentis in mare Tyrrhenum: nunc placide & quiete, nunc rapide & violenter, id eſt, futura interdum placida & quieta, interdum triſtia & adverſa ſunt. Synecdochica eſt Tiberis deſcriptio. 2 Interdum. 3 Leniter, quiete, placide, ἡσύχως. 4 Excavata rupium ſaxa. 5 Arbores exſtirpatas. 6 Secum trahentis. 7 Fragore & tumultu. Metaph. ab animatis. 8 Cum ingens aquarum inundatio amnes placidos impellit, concitat, & quaſi ad iram provocat, ut ripas ſuas exſuperent, id eſt, cum diluvies ex imbribus oritur. 9 Ille homo liber eſt, & compos ſui, ſuique juris, ἐγκρατὴς ἑαυτοῦ. hilariſque vivet, cui licet dixiſſe, vixi in diem, id eſt, bonis præſentibus & paratis, & quæ in mea poteſtate ſunt, fruor, futura non curo. 10 Affectuum ſuorum, quibus ſapiens imperat. Meton. ſubj. 11 Producitur Proſopopœia illius, qui potens eſt ſui, uſque ad finem. 12 Tu, o Jupiter, Deorum & hominum pater, cras vel ipſum cœlum nubilum vel ſerenum facito, id eſt, ſive cœlum ſit nubilum, ſive ſerenum: tamen Deus illud, quodcunque præteriit, non mutabit. Procatalepſis eſt, cui miſcetur audax permiſſio. 13 Cœlum. Synecd. part. 14 Jupiter. Synecd. gen. 15 Non aliter finget, non deſtruet, vel immutabit, Metaph. a figulis, qui, quod prius finxerant, ſæpe deſtruere & corrumpere ſolent. 16 Præteritum tempus. Synecd. part. 17 Invexit, ſecum duxit, 18 Quæ lætatur rebus adverſis homines exercere. 19 In ludendo aliquo ludo inſtabili & incerto, dum res hominum varie mutat. 20 Inſtabiles. 21 Clemens eſt. 22 Fortunam apud me manentem, mihique faventem & ſecundam. 23 Si fugit & adverſa eſt.

1 *Pennas*, 2 *reſigno quæ dedit*, 3 *& mea*
Virtute me involvo, 4 *probamque*
Pauperiem ſine dote quæro.
5 *Non eſt meum*, *ſi* 6 *mugiat Africis*
6 *Malus procellis*, *ad* 7 *miſeras preces*
Decurrere, 8 *& votis paciſci*,
Ne 9 *Cypriæ Tyriæque merces*
10 *Addant* 11 *avaro divitias mari.*
12 *Tunc me* 13 *biremis præſidio* 13 *ſcaphæ*
14 *Tutum per Ægæos tumultus*
Aura feret, 15 *geminuſque Pollux.*

1 Tanquam avolatura. Metaph. ab avibus. 2 Quæ obſignata habebam, rurſus aperio, & fortunæ reddo in omnem eventum paratus. Sic Ep. 7. l. 1. *Hac ego ſi compellar imagine*, *cuncta* reſigno, id eſt, reddo. Nam proprie *reſignare*, eſt quæ ſigno impreſſo clauſa erant, aperire. Ibid. *Adducit febres*, *& teſtamenta* reſignat. 3 Et meis me virtutibus, tanquam veſte, circumdo, orno, munio ac defendo adverſus Fortunæ injurias, non rebus externis. Metaphora peti a a veſtimentis, quibus nos involvimus. 4 Et paupertatem cum virtute conjunctam ſine præmio atque opibus quæro. Metaphora ab iis uxoribus, quæ indotatæ ducuntur domum. 5 Non propoſiti mei eſt (quippe qui Fortunæ ſervire nolim) navigare, navigationiſque me periculo committere, ut diteſcam & rem augeam: etenim pauper eſſe malo. 6 Arbor navis impulſa procellis Africi venti, vel Africæ terræ, reſonet. 7 Hominibus miſeris convenientes. 8 Et cum Neptuno aliiſque Diis votis & precibus pactum inire ne, naufragio facto, merces meæ in mari pereant. 9 Merces meæ ex Cypro inſula Tyroque urbe advectæ, id eſt, quæcunque merces. Species pro genere. 10 Per naufragium. 11 Omnia ad ſe rapienti, abſorbenti, inſatiabili. 12 Quando maris periculo me expono, & voti reum facio, tunc Aura & geminus Pollux feret me per Ægæos tumultus tutum præſidio biremis ſcaphæ, quod nunquam eſt futurum. Ironia. 13 Parvæ navis duobus ordinibus remigum agitatæ, qua tuto navigare nemo poteſt in mari Ægæo. 14 Immunem per Ægæi maris fluctus, motus, vel ventorum in Ægæo Mari deprælantium perducet ventus. Eſt autem Ægæum Mare admodum procelloſum ac periculoſum nautis. Nomen ergo quidem deducunt ab *Ægæo*, patre Theſei: alii a ſcopulo, *αἶγα* ſive capræ ſimilitudinem referente. Vide quæ nos ad Virg. p. 241. 15 Caſtor & Pollux gemini nati nautis favent.

Ode XXX.

Ἀποτελεστικὴ Προσφωνητικὴ ϗ Εὐχαριστικὴ.

Ad MELPOMENEM MUSAM.

Horatius Lyricos verſus ſcribendo, æternam gloriam eſt conſecutus.

Monocolos.

1 *Exegi monumentum* 2 *ære* 3 *perennius,*
4 *Regalique ſitu Pyramidum altius:*
Quod nec imber 5 *edax, aut Aquilo* 6 *impotens*
Poſſit 7 *diruere, aut innumerabilis*
8 *Annorum ſeries, & 9 fuga temporum.*
10 *Non omnis moriar:* 11 *multaque pars mei*
12 *Vitabit Libitinam:* 13 *uſque ego poſtera*
Creſcam laude recens, 14 *dum Capitolium*
15 *Scandet cum tacita* 16 *virgine Pontifex.*
17 *Dicar,* 18 *qua violens obſtrepit* 19 *Aufidus,*
Et qua 20 *pauper aquæ* 21 *Daunus agreſtium*

1 Ego Horatius perfeci & abſolvi opus aliquod carminum ſive lyricum, æternum ingenii mei monumentum futurum, æreis ſtatuis durabilius. Sic de Metamorphoſeon libris Ovid. *Jamque opus exegi, quod nec Jovis ira, nec ignes, Nec poterit ferrum, nec edax abolere vetuſtas.* Synec. gen. pro Lyrico Poemate. 2 Meton. mat. & Epiſtrophe. 3 Veſtali. Synecd. gen. 4 Et ſublimius ſtatu ſive conſtructione pyramidum, ab Ægyptiis regibus in ſui ſepulturam, exſtructarum, *Pyramides* ſunt moles maximæ ita conſtructæ, ut e lato in acutum tendant. Dictæ, quod *flammarum* ſimilitudinem habent: Græci enim *πῦρ ignem* vocant. Lege Plin. l. 36. c. 12. 5 Omnia vetuſtate corrumpens. 6 Vehementer ſæviens, ut qui ſibi non poſſit temperare. Metaph. 7 Abolere & debilitare. 8 Incomprehenſibilis temporis longinquitas. 9 Curſus temporum. Sic Od. 14. l. 2. *fugaces annos* dixit, & Od. ſuperiore, *horam fugientem*. 10 Non totus moriar. Sic Ep. 1. l. 1. *Quid verum atque decens, curo, & rogo, & omnis in hoc ſum.* 11 Et maxima præſtantiſſimaque mei pars, mens vel ingenium. 12 Effugiet mortem, erit immortalis. Meton. cauſæ. *Libitina* enim proprie eſt Dea funerum: ſignificat etiam capulum, vel feretrum, in quo cadavera efferuntur ad ſepulturam. 13 Semper ego renovatus, nunquam ſeneſcens, incrementum ſumam futurorum hominum laude. 14 Uſque dum imperii Romani æterna futura memoria eſt. 15 Donec Pontifex Maximus aſcendet in Capitolium ad ſacra Idualia celebranda, cum virgine Veſtali tacente, dum ſacra celebrantur. 16 Veſtali. Synecd. gen. 17 Laudabor a poſteritate. Ordo eſt: Ego potens ex humili, dicar princeps deduxiſſe carmen Æolium ad modos Italos, qua Aundus violens obſtrepit, & qua Daunus pauper aquæ regnavit agreſtium populorum. 18 Idque in iis locis, qua violentus, impetuoſus, &c. 19 Apuliæ fluvius, ubi natus eſt Horatius. Sic Od. 9. l. 4. *Longe ſonantem natus ad Aufidum.* 20 Aquæ copia deſtitutus propter vehementes calores. 21 *Daunus* rex Apuliæ fuit, a cujus nomine fluvius ſic appellatus eſt.

1 *Re-*

1 Regnavit populorum, 2 ex humili potens,
3 Princeps 4 Æolium carmen ad Italos
Deduxiſſe 5 modos. 6 Sume ſuperbiam
Quæſitam meritis, 7 & mihi Delphica
8 Lauro cinge volens, Melpomene, comam.

1 Rex fuit agreſtium populorum, ἐβασίλευσε τῶν λαῶν, id eſt, imperavit agreſtibus populis. Tale illud Virg. 11. Æn. *Juſtitiæ-ne prius mirer, belli-ne laborum?* Conſtructio Græca. Sic *Deſine querelarum, Abſtineto irarum, Decipitur laborum, Solutì operum*, apud Horat. 2 Ex plebejo loco, ſc. libertino patre natus, magnus & excellens vates. 3 Quod omnium primus deduxerim. 4 Quale Alcæus ſcripſit, a Lesbo inſula, in qua regnavit Æolus. Vide Od. 13. l. 2. Synec. gen. 5 Rhythmos & modulationes. 6 O Muſa Melpomene, vindica tibi gloriam ſive ſpiritus juſtos & tibi jure debitos, ac propriis virtutibus mihi acquiſitos. Apoſtrophe. 7 Et lubens exorna mihi crines lauro Apollinea, id eſt, immarceſſibili corona ex lauro conſecrata Apollini, qui Delphis edidit oracula ſub monte Parnaſſo, & ſumma veneratione ibi colebatur. 8 Meton. ſigni. & Synecd. integr. pro membris, id eſt, ramis lauri, e quibus nectebatur corona eximiis Poetis.

Q. HORATII FLACCI CARMINUM SEU ODARUM LIBER QUARTUS.

Ode I. Εὐκτική, Ἐρωτική.

Ad VENEREM.

Horatius, jam ea ſe eſſe ætate, ut a rebus amatoriis & carminibus ludicris alieno eſſe animo debeat, & tamen Ligurini veſano amore torreri dicit.

Dicolos Diſtrophos.

1 *INtermiſſa Venus diu,*
Rurſus 2 *bella moves:* 3 *parce, precor, precor.*
Non 4 *ſum, qualis eram bonæ*
5 *Sub regno Cynaræ: deſine dulcium*
Mater 6 *ſæva Cupidinum,*
Circa 7 *luſtra decem* 8 *flectere* 9 *mollibus*
10 *Jam durum imperiis: Abi*
Quo blandæ juvenum te 12 *revocant preces.*

1 A me neglecta. 2 Bella tua cum puellis & amicis, & illa amantium prælia a me Lyrico carmine celebranda excitas. Ovid. *Militat omnis amans, & habet ſua caſtra Cupido.* Metaph. 3 Parce mihi, & noli me cogere, ad illa tanto tempore deſita iterum repetenda. Epizeuxis. 4 Sc. amplius talis. 5 Sub imperio amicæ meæ Cynaræ benignæ, nullamque a me mercedem exigentis, id eſt, cum Cynara bona me regeret. Qui enim amant, ſerviunt. Metaph. a Monarchis, qui obſequium a ſubditis exigunt. 6 Venus aliquando crudelis eſt, & ſæva inter dulces voluptates. Hic idem verſus poſitus eſt ſupra Od. 19. L. 1. in principio. 7 Ætatis ſc. id eſt, cum nunc annos quinquaginta ſim natus. 8 Permovere: quippe qui propter ætatem domari amplius & molleſcere nequeam. 9 Dulcibus, quæ molliunt animos: *vel*, quæ jam ante mollitos, id eſt, ætate ipſa pronos & faciles ad amandum, decent. Ovid. l. 1. de Remed. amor. *Lude: decent animos mollia regna tuos.* 10 Me jam ſenio induratum, moroſum & gravem. 11 A ſene ad ſeſe.

1 *Tempeſtivius in domo*
Pauli, purpureis 2 *ales oloribus,*
3 *Commeſſabere* 4 *Maximi,*
Si 5 *torrere jecur* 6 *quæris* 7 *idoneum.*
8 *Namque & nobilis, & decens,*
9 *Et pro ſollicitis non tacitus reis,*
10 *Et centum puer artium,*
11 *Late* 12 *ſigna feret militiæ tuæ.*
13 *Et, quandoque potentior*
Largis muneribus riſerit æmuli,
Albanos prope, 14 *te, lacus*
Ponet marmoream ſub 15 *trabe Citrea.*
16 *Illic plurima* 17 *naribus*
18 *Duces thura, lyræque, &* 19 *Berecyntiæ*
Delectabere tibiæ
20 *Miſtis carminibus, non ſine fiſtula.*
Illic 21 *bis pueri die*
Numen cum teneris virginibus tuum
Laudantes, pede 22 *candido*
23 *In morem Salium ter* 24 *quatient humum.*
25 *Me nec fœmina, nec puer*

1 Opportunius, decentius. 2 Quæ velut ales volucris es, & celeriter vehi ſoles in curru pulchris oloribus juncto. Sic Od. 28. l. 3. *quæ Cnidon Junctis viſit oloribus.* Metaph. a colore purpuræ. 3 Jocabere, voluptuarie vives. 4 Pauli Fabii Maximi, Pauli, aut certe Quinti filium. 5 Comburere. Metaph. ab igne. 6 Deſideras. 7 Amoribus aptum. Jecur enim eſt ſedes libidinis. 8 Namque Paulus ille juvenis nobilis, & formoſus: ut Od. 27. l. 5. *malas decentes.* 9 Et pro reis, in rebus capitalibus anxiis, patronus non mutus, ſed facundus: quippe quos ſuo patrocinio ſæpiſſime juvit & defenſavit. 10 Et juvenis multis artibus inſtructus. Numerus finitus pro infinito. 11 Ample, ubicunque volueris, id eſt, multum amabit, & animo libenti. 12 Vexilla. Metaphora. Ovid. *Militiæ ſpecies amor eſt: diſcedite ſegnes.* 13 Et quandocunque Paulus riſerit, i. hilaris erit, validior & plus valens apud amicam, quam larga rivalis munera, tum ille marmoream conſtituet atque eriget tibi ſtatuam in monte Albano prope Albanos lacus, ubi opima habet prædia. 14 Meton. ſubj. 15 In templo citreæ arboris, i. in templo arboribus odoratis ædificato. Meton. mat. Al. *Cypria.* 16 In templo. 17 Metaph. ab animatis ad inanimatam imaginem, cui tribuitur ſenſus odorum & ſonorum: ſed in *thura* eſt Meton. ſubj. pro ipſius odore, quo perfundetur ſtatua. 18 Attrahes, & bibendo quaſi exhauries plurimos odores, i. illic plurima tibi inſtituentur ex thure ſacrificia. 19 In ſacris Deæ Phrygiæ Cybeles inventæ & uſurpari ſolitæ, i. cujuslibet tibiæ. Syn. ſpe. 20 Variis carminibus & inſtrumentis Muſicis commiſtis & conſonantibus. 21 Mane & veſperi. 22 Tenero. 23 In morem Saliorum, Martis ſacerdotum, qui ancilia per urbem ferentes magno corporis motu ſaltant. Sic Od. 36. l. 1. *Nec morem in Salium ſit requies pedum. Salii* (teſte Livio) in urbe fuere a Numa conſtituti, & Marti Gradivo conſecrati, qui totidem ancilia per urbem cum ſaltibus geſtabant atque tripudiis: unde & nomen habent. 24 Pulſabunt humum, i. ſaltabunt. Sc. Paulum Fabium Maximum tibi rebuſque amatoriis accommodatiſſimum invenies. 25 Me nec fœmina ulla amplius juvat, i. delectat.

Jam, nec ſpes 1 *animi* 2 *credula mutui,*
Nec 3 *certare juvat mero,*
4 *Nec vincire novis tempora floribus.*
5 *Sed cur heu, Ligurine, cur*
6 *Manat* 7 *rara meas lacbrytna per genas?*
Cur 8 *facunda* 9 *parum decoro*
10 *Inter verba cadit lingua ſilentio?*
11 *Nocturnis te ego ſomniis*
Jam captum teneo, jam 12 *volucrem ſequor*
Te 13 *per gramina Martii*
Campi, 14 *te per aquas,* 15 *dure, volubiles.*

1 Amoris. 2 Cum perſuaſione conjuncta, fore, ut mutuo amer ab ea, cujus amore captus ſum. 3 Contendere vino cum amicis in conviviis non delectat. Ductum a bello. 4 Nec caput inter bibendum coronare. Anaphora: ut in *cui*. 5 Sed, eheu puer Ligurine, quamvis ætate ingraveſco, amore tamen tui incenſus ad priſtinas revocor laſcivias. Apoſtrophe pathetica. 6 Defluit, mihi erumpit, tui quando recordor. 7 Inſolita, guttatim & raro defluens, non amoris parvitate, ſed ætatis verecundia: nam turpe eſt ſeni præ amore flere. 8 Alias ſatis loquax. 9 Mihi viro gravi & honeſto parum convenienti. 10 Cur lingua mea inter loquendum ſive in medio ſermone titubat & obmuteſcit, labitur? quod nimii amoris eſt indicium. 11 O Ligurine dure, ego nocturnis in ſomniis te jam quaſi captum brachiiſque circumdatum amplecti mihi videor. 12 Te tanquam alitem e complexu meo avolantem ſequor. Sumtum ab avibus. 13 Quaſi ludentem in campo Martio. 14 Jam te per fluvias aquas aſſidue ſequor, quaſi denatantem in Tiberi, qui fluit juxta campum Martium, in quo juventus Romana ſe curſu, lucta, equo, natatione exercebat. 15 O Ligurine inexorabilis. Sumtum a ſaxis & metallis.

Ode II. Ἐγκωμιαστικὴ, id eſt, *ad laudandum comparata.*

Ad ANTONIUM JULUM, M. Antonii Triumviri filium.

Antiquos Poetas, & præcipue Pindarum, imitari periculoſum eſt.

Dicolos Tetraſtrophos.

Pindarum quiſquis ſtudet æmulari, I-
ule, 2 *ceratis ope Dædalea*

1 Pindarum, inter Lyricos Poetas facile principem, ejuſque verborum & ſententiarum majeſtatem ſi quis imitari & carmine exprimere annitatur, is ſuos conatus irritos ſentiet, ut olim Icarus volare tentans, in mare decidit. 2 Cera illitis atque connexis, ſive corpori affixis artificio Dædali patris. Vel ad Dædali fabulam reſpicit: qui, *fugiens Minoſa regna, Præpetibus pennis auſus ſe credere cœlo eſt*. Vel, quia artificioſa omnia *Dædala* vocamus.

1 Nititur pennis, 2 vitreo 3 daturus
Nomina 4 Ponto.
5 Monte decurrens velut amnis, 6 imbres
Quem ſuper 7 notas 8 aluere 7 ripas,
9 Fervet, 10 immenſuſque ruit profundo
Pindarus ore,
11 Laurea donandus Apollinari,
Seu per 12 audaces 13 nova 14 dithyrambos
Verba 15 devolvit, numeriſque 16 fertur
Lege ſolutis:
Seu 17 Deos, 18 regeſque canit, 19 Deorum
Sanguinem, 20 per quos 21 cecidere 22 juſta
Morte 23 Centauri, 24 cecidit tremenda
Flamma Chimæra:

1 Suſtentatur. 2 Mari pellucido inſtar vitri, διαφανεῖ, *vel*, ejuſdem coloris, ſc. viridis aut cærulei, cum vitro, quod ab *Icaro* mare *Icarum* appellatum eſt. Metaph. 3 Ut Icarus ille, qui ponto nomen dedit, nudum irriti ſui laboris nomen, & ludum ac jocum poſteris relicturus. 4 Icario mari. Synecd. gen. 5 Ex monte aliquo deorſum currens, id eſt, torrens. Ordo eſt: Pindarus fervet, & ruit immenſus ore profundo, velut amnis decurrens monte, quem imbres aluere ſuper notas ripas. Significat Horatius hoc ſimili copioſam Pindari ſapientiam & celerem in dicendo ubertatem. 6 Aquæ pluviæ copioſæ. 7 Fluminis margines, quas crebro alluentes notas ſibi fecerunt. 8 Abundantem reddiderunt, ita auxerunt, ut extra ripas erumpat. Metaph. a nutricibus. 9 Verbis ſublimibus inſtar alicujus ignis aſcendit. Metaph. ab aqua fervida & agitata. 10 Et ſummus ignei ingenii vi & acumine ore ſublimi gravibuſque ſententiis ruit. A Geometris ſumtum. 11 Qui Phœbea corona, Poetis conſecrata, ubique decorandus eſt, quicquid etiam ſcribat. Od. ult. l. 3. *Delphicam laurum* dixit. 12 Animoſos, valde vehementes ad animos concitandos, *vel*, pedibus lege ſolutis conſtantes. 13 Inuſitata, a nullo antea unquam prolata. 14 Cantiones & choros Rhythmicos liberius in honorem Bacchi compoſitos. Dicti ſunt *Dithyrambi* ἀπὸ τοῦ Διονύσου τοῦ ἐκ δύο θυρῶν ἐξελθόντος, i. *a Baccho duabus januis egreſſo*, ſemel ex matris utero, ſemel ex Jovis patris femore; *vel*, quod vino capti & pectora & ora ſimul aperta gerant. 15 Deorſum volvit, id eſt, verba grandia loquitur ac defluere facit. Metaph. a rotundis figuris, quæ volubili motu & facili feruntur. 16 Et verſibus Dithyrambicis liberalioribus & lege verſus ſolutis rapitur. 17 Jovem & Apollinem, in Olympiis & Pythiis. 18 Hieronem Siciliæ regem, alioſque heroas, & Palæmonem, Arthemorum, Herculem, Pirithoum, Theſea, Bellerophontem, in Iſthmiis ac Nemeis. Synecd. gen. 19 Heroas, a Diis oriundos, διογενέας. Priſci reges illi omnes ſuam ad Deos originem referebat. Meton. mat. 20 Herculem, Pirithoum, & cæteros Lapithas, qui Centauros devicerunt. 21 Trucidati, devicti ſunt in nuptiis Pirithoi, & alibi. Metaph. & Polyptoton. 22 Merita, propter libidinem & petulantiam. 23 Thraciæ populi, qui a Poetis finguntur eſſe media parte viri, & media equi, originem ab Ixione ducentes. 24 Et per quos (imprimis Bellerophontem) etiam ignis ille, qui ex faucibus horrendæ illius Chimæræ, monſtri tergemini & formidabilis, eructabatur, extinctus eſt.

1 Sive, quos Elea domum reducit
Palma cæleſtes: 2 pugilem-ve, equum-ve
3 Dicit, & 4 centum potiore ſignis
5 Munere 6 donat:
7 Flebili ſponſæ juvenem-ve raptum
8 Plorat, & vires, 9 animumque, moreſ-
que 10 Aureos educit 11 in aſtra, nigro-
que 12 Invidet Orco.
13 Multa Dircæum levat aura cygnum,
14 Tendit, Antoni, quoties in altos
Nubium tractus: 15 ego, apis Matinæ
More, modoque,
Grata carpentis thyma per laborem
Plurimum, 16 circa nemus, 17 uvidique
Tiburis 18 ripas, 19 operoſa parvus
Carmina 20 fingo.

1 Sive dicit & laudat eos, quos victoria, apud Elidem, Peloponneſi oppidum, parta, domum te ducit cœleſtes, id eſt, cœleſtibus ob gloriam comparandos, & celeberrimos apud patriæ ſuæ cives reddit. Alleg. e continuatis Metaph. 2 Sive eum laudat, qui pugilatu vi erit, ut Pollucem, ſive eum, qui certamine equeſtri vel equorum uſu ſuperior fuerit, ut Caſtor. Horat. de Art. *Et pugilem victorem, & equum certamine primum, Et juvenum curas, & libera vina referre.* 3 Lyrici carminis materia. 4 Synecd. finiti pro infinitis ſtatuis. 5 Carminibus immortalibus donat, quæ ſunt centum ſtatuis meliora ac diuturniora. Hoc ideo dicit, quod victoribus omnibus ſtatuæ publice ponebantur. 6 In *donat* & *plorat* eſt Epiſtrophe. 7 Triſti, dignæ fletu ac lacrymis: ut Od. 24. l. 1. *Multis ille quidem flebilis occidit.* 8 Sive etiam in Epitaphii deplorat ſponſum ſponſæ ſuæ triſti immatura morte ablatum. 9 Animoſitatem. 10 Honeſtos & bonos mores ejuſdem juvenis ad cœlum uſque tollit, & *ſtellis inſerit*, ut Od. 25. l. 3. loquitur. Metaph. a præſtantiſſimo metallo. 11 Metaph. hyperbolica. 12 Et cum morti ſubtrahit, adimit, i. a morte & oblivione eum vindicat. Alleg. e Metonymiis. 13 O Antoni Jule, validus ſpiritus & copioſus ventus in ſublime ad cœlum elevat & attollit Pindarum Poetam, qui in Dirce, fonte Thebano, tanquam altivolans cygnus natus & enutritus eſt. Nam ut cygnus, aura & vento levatus, in altum volat; ſic Pindarus, quoties Deorum & Regum canit laudes, ſua eloquentia ſublimis volat, & ſuaviter canit. Alleg. e Metaphoris. 14 Quoties in ſupremam aeris regionem, ubi nubes condenſantur, id eſt, in cœlos ipſos, evolat. 15 At contra ego Horatius, parvus Poeta, ut apis Calabra, in Matino monte paſcens & circa terram volans, carpenſque laborioſe thyma alioſque flores ſibi gratos, i. ſcribens depreſſe, ſuavi tamen ſtylo fingo carmina, &c. 16 Circa ſylvas in ſeceſſu ſolitario. 17 Propter aquarum copiam humidi, aqua abundantis. Od. 29. l. 3. *Udum Tibur.* 18 Circa margines exſpatiatus. 19 Carmina laborioſa, elaborata, quæ multum operæ atque induſtriæ requirant, per maximam curam compono, exiſtens humilis Poeta ejus collatione. 20 Sumtum eſt a figulis.

1 Con-

1 Concines majore Poeta plectro
Cæſarem, 2 quandoque 3 trahet, 4 feroces.
5 Per ſacrum clivum, merita decorus
6 Fronde, 7 Sicambros:
8 Quo nihil majus, meliuſ-ve terris
Fata donavere, 9 bonique divi,
Nec dabunt, 10 quamvis redeant in aurum
Tempora priſcum.
11 Concines lætoſque dies, 12 & Urbis
Publicum ludum, ſuper impetrato
Fortis Auguſti reditu, 13 forumque
Litibus 14 orbum.
15 Tum meæ [16 ſi quid loquar audiendum]
17 Vocis accedet bona pars: 18 & o Sol
Pulcher, o laudande; canam 19 recepto
Cæſare felix.
20 Tuque dum procedis, Io triumphe,

1 At tu, o Antoni Iule, tanquam excellens Poeta res Auguſti Cæſaris egregie geſtas digniori & ſublimiori ſtylo, id eſt, carmine Heroico, canes, deſcribes. Metaph. ab amplioribus organis Muſicis, quorum ſonus exauditur longius. 2 Quandocunque Cæſar, decorus fronde merita, trahet per ſacrum clivum Sicambros feroces. 3 Aget, eoſque in triumphum ſpectandos reducet. 4 Indomitos, *cæde gaudentes*, ut eos Od. 14. hujus libri appellat. 5 Per clivum Capitolinum viæ Sacræ adhærentem Triumphantes enim ingreſſi urbem porta Triumphali, per Velabrum & Forum, ab æde Saturni, qua via Sacra clivo proxima erat, in Capitolium aſcendebant. Syn. gen. 6 Exornatus triumphali laurea ſive corona laurea propter fortitudinem bellicam merita. Meton. mat. 7 Germaniæ populos, Menapiis finitimos, quos hodie *Gheldrenſes* appellamus. 8 Cæſare. 9 Rebus Romanis faventes & benigni. Sic Od. 5. hujus l. *Divis orte bonis, optime Romulæ Cuſtos gentis.* 10 Quamvis aurea ſæcula, *vel* aureæ ætatis mores redeant. 11 Decantabis etiam dies feſtos & lætitiæ deſtinatos propter victorias & triumphos Cæſaris Anaph. 12 Et ludos publicos varie in urbe conſtitutos, *vel* publicam civitatis lætitiam, pro magnanimi Auguſti reditu a Diis impetrato & conceſſo. 13 Et cantabis forum controverſiis & contentionibus vacuum, propter dies feſtos ac ludos publicos. Ut enim inter arma ſilent leges, ita in communi totius populi gaudio triumphoque lites forenſes tacebant. 14 Metaph. a pupillis utroque parente orbatis, vel contra a parentibus orbatis ſuis liberis. 15 Ubi ſc. tu Pindarica vena & carminis majeſtate bella & triumphos Cæſaris illuſtrabis. 16 Si modo aliquid memoratu, vel auditu dignum ego vilis Poeta loqui poſſum. 17 Magna mei carminis pars, ex laudibus Cæſaris conſtans, tuis carminibus adjungetur. 18 Et o dies feſtive, laudibuſque celebrande, quo victor Cæſar urbem ingreſſus eſt. Apoſtrophe ad Solem, pro die, per Meton. effic. pro eſſe, quem diem dicit tranſactum iri a tota civitate per Apoſtrophen alteram ab Iulo ad triumphum, & per acclamationem Baccho ſacrã, *io triumphe*, identidem uſurpatam per Epiſtrophen. 19 Recuperato, a periculis belli liberato. Sic Od. 7. l. 2. recepto *Dulce mihi furere eſt amico.* 20 Et, o triumphe, dum te perageris, cum in Capitolium veheris, nos omnes cives iterum atque iterum fauſtam illam acclamationem iterabimus. Io, Io, triumphe.

Non ſemel dicemus, Io triumphe,
1 *Civitas omnis,* 2 *dabimuſque Divis*
Thura benignis.
3 *Te decem tauri, totidemque vaccæ,*
4 *Me tener* 5 *ſolvet vitulus* 6 *relicta*
Matre, 7 *qui* 8 *largis* 9 *juveneſcit herbis*
10 *In mea* 11 *vota:*
12 *Fronte curvatos imitatus* 13 *ignes*
Tertium Lunæ 14 *referentis ortum,*
15 *Qua notam duxit, niveus videri,*
16 *Cætera fulvus.*

1 Nos omnes cives. Meton. ſubj. pro adjunctis. 2 Et Divis, Romanorum rebus faventibus ac benignis erga nos Cæſaris reditu, ſacrificia offeremus. 3 Tum te, ut Prætorem, ac forte jam deſignatum Conſulem. Cæſaris affinem, opibuſque abundantem, decem tauri ſolvent & liberabunt à voto, quo obligaris ex Cæſaris reditu. 4 Me autem fortunæ tenuioris. 5 Liberabit a voto, quod pro Cæſaris incolumitate Diis feci. Dicimur *vota facere* ac *ſuſcipere*, cum vovemus aliquid. *Nuncupata* enim *vota* dicebantur, quæ Magiſtratus ituri in provinciam faciebant, multis nempe præſentibus. *Reddere* autem *vota*, eſt ſolvendo ſe liberare. 6 A vacca depulſus. 7 Vitulus. 8 Copioſis. 9 In prato adoleſcit, fit juvencus. 10 Propter. 11 Diis facta. 12 Qui cornua habet parva & curva inſtar Lunæ, tertio die poſt novilunium. 13 Splendorem curvorum cornuum. 14 Quæ reducit. 15 Qua in parte ille notabatur, id eſt, in fronte candidus erat. 16 Κατὰ τὰ ἄλλα, per, *vel*. quoad cætera, habens cætera fulva, *vel*, cum cætero toto corpore ruſo colore ſit. Synecdoche. Sic Ep. 10. l. 1. *Excepto, quod non ſimul eſſes,* cætera *lætus*. Virg. Æn. 3. *Conſertum tegmen ſpinis: at* cętera *Grajus*.

Ode III. Προσϐλητική.

Ad MELPOMENEN.

Natus eſt Horatius ad artem Poeticam; cujus beneficio immortalem gloriam eſt conſecutus.

Dicolos Diſtrophos.

1 *Quem tu, Melpomene, ſemel*
Naſcentem placido lumine 2 *videris,*
Illum non labor 3 *Iſthmius*

1 Melpomene, quem tu ſemel benignis & amicis oculis aſpexeris in lucem editum, is neque clarus pugil, neque miles erit, ſed Poeta. 2 Metaph. a corpore ad animum. 3 Suſceptus in curuli certamine Iſthmico, a Siſypho in honorem Neptuni inſtituto. *Iſthmos* inſula eſt inter duo maria, Ægæum & Jonium, concluſa. Unde *Iſthmia certamina* dicta. Ovid. *Æquora bina ſuis oppugnant fluctibus Iſthmon, Et tenuis tellus audit utrumque mare.* Meton. effic. pro victoria certamine Iſthmico parta. Eſt prætera Synecd. periphr. pugillatus.

1 *Cla-*

1 Clarabit pugilem, non equus 2 impiger
Curru ducet 3 Achaico
Victorem: 4 neque res bellica 5 Deliis
Ornatum ſoliis 6 ducem,
Quod 7 Regum tumidas 8 contuderit minas,
9 Oſtendet Capitolio:
10 Sed, quæ Tibur aquæ fertile perfluunt,
11 Et ſpiſſæ nemorum 12 comæ,
13 Fingent 14 Æolio carmine nobilem.
15 Roma 16 principis urbium
Dignatur ſoboles inter amabiles
17 Vatum ponere me choros:
Et jam dente minus mordeor 18 invido,
19 O teſtudinis aureæ
Dulcem quæ ſtrepitum, 20 Pieri, temperas!

1 Clarum & nobilem reddet ex victoria conſecuta pugnis valentem; vel *clarabit*, id eſt, declarabit: voce enim præconis victorum nomine declarabantur. Lucret. l.4. Metaph. a luce. 2 Celer. 3 Curru Græco, vel Eleo, id eſt, quadrigali certamine; illum victorem non ſecum rapiet. Synecd. gen. *Elis* enim eſt civitas Achajæ. 4 Neque fortitudo & induſtria bellica. 5 Apollineis foliis, id eſt, laureæ corona, a *Delo* inſula, Apollini ſacra. Synecd. gen. 6 Tanquam ſummum belli Imperatorem, hoſtium ſuorum victorem & triumphantem. 7 Hoſtiam ſuorum. 8 Inflatos animos fregerit & domuerit. Sumtum ab utentibus piſtillis, aut a fabris, ad dura mollienda & in pulverem redigenda, aut quoque modo malleis frangenda. 9 Eum in Capitolium deducet, ibique glorioſum populo Romano oſtendet. Triumphantes enim recta in Capitolium vehebantur. 10 Non hæc ſupra memorata eunt reddunt nobilem, ſed aquæ illæ, quæ præterfluunt ferax illud oppidum Tibur, ab eo deſcriptæ Æolio carmine, facient nobilem. 11 Et denſæ frondes nemorum, id eſt, copioſa arborum folia. Sic infra Od. 7. *Diffugere nives: redeunt jam gramina campis Arboribuſque comæ*. 12 Metaph. ab animantibus ad inanimata. 13 Illuſtrem & celebrem apud extras nationes efficient. Virg. Æn. 2. *nec, ſi miſerum fortuna Sinonem Finxit*. Sumtum a figulis, qui proprie dicuntur fingere quippiam ex argilla & luto. 14 Carmine aliquo Sapphico & Alcaico, quale Sappho & Alcæus condiderunt. Synecd. gen. Sic Od. 30. l. 3. *Princeps Æolium carmen ad Italo Deduxiſſe modos*. 15 Hinc univerſus populus Romanus dignatur me numerare inter Poetas Lyricos, qui canunt amabilia. Meton. loci pro incolis. 16 Quæ omnium urbium princeps eſt, & caput. Virg. Ecl. 1. *Verum hæc tantum alias inter caput extulit urbes, Quantum lenta ſolent inter viburna cupreſſi*. 17 Lyricorum Poetarum. 18 Et jam æmulorum mordacibus calumniis minus proſcindor, id eſt, & jam virtute ſupero invidiam. Sic Sall. *Gloria invidiam viciſti*. Alleg. a canibus & feris. 19 O Pieri Melpomene Muſa, quæ moderaris & inflectis ad concordem concentum amabilem cantum amœniſſimæ atque excellentis lyræ. Sic Ep. 2. l. 1. *Ad* ſtrepitum *citharæ ceſſatum ducere curam*. Exclamatio eſt admirantis vires teſtudinis: & in *aureæ* eſt Metaph. a præſtantia metalli, ad pulchritudinem Lyræ indicandam. 20 Vocativus caſus Græcus, a Nominativo Pieris. Synecd. gen. pro ſpeciali Muſa Melpomene.

O, 1 mutis quoque piſcibus
Donatura cygni, ſi libeat, 2 ſonum!
3 *Totum muneris hoc tui eſt,*
4 *Quod monſtror digito prætereuntium*
Romanæ 5 fidicem lyræ:
6 *Quod ſpiro, & placeo [7 ſi placeo]: tuum eſt.*

1 Vocis expertibus, non ſpirantibus, non reſpirantibus, paucis exceptis; nam pulmonem non habent, nec pulmone indigent, eo quod non habeant ſanguinem, quo cordis calor refringeretur. 2 Quo donatura es cantus dulcedinem, eoſque non ſolum vocales, ſed etiam Muſicos facere potes. Nam cygni ante mortem canere dulciſſime dicuntur. 3 Illud univerſum tuum beneficium eſt, tibique acceptum fero. 4 Quod Romæ in pretio & admiratione ſum. Hinc Perſius: *At pulchrum eſt, digito monſtrari, & dicier hic eſt.* Notum illud eſt de Demoſthene, *qui illo ſuſurro* (ut ait Cic. Tuſc. 5.) *aquam ferentis mulierculæ, ut mos in Græcia eſt, inſuſurrantiſque alteri, Hic eſt ille Demoſthenes*, οὗτος ἐκεῖνος Δημοσθένης, *delectari ſe dicebat.* 5 Quod Lyricus Poeta ſim. 6 Quod vitam ſpiritumque duco, id eſt, quod vivo, aliiſque in admiratione ſum; illud omne tuum eſt, & nulli præterea debetur. 7 Si tamen mea carmina apud viros doctos in pretio habentur. Modeſta ἐπανόρθωσις eſt, ad minuendam Poetæ immodicam de ſe perſuaſionem Poetices.

Ode IV. Προσφωνητική, Ἐγκωμιαστική.

Ad URBEM ROMAM.

De indole Druſi ejuſque inſtitutione ſub Auguſto.

Tricolos Tetraſtrophos.

1 *QUalem miniſtrum fulminis 2 alitem,*
[Cui Rex Deorum regnum in aves vagas
3 *Permiſit, expertus fidelem*
Jupiter in 4 Ganymede flavo,]
Olim 5 juventas & patrius vigor
6 *Nido laborum propulit inſcium:*
7 *Vernique, 8 jam nimbis remotis,*
Inſolitos docuere niſus,

1 Quam alacris & robuſta eſt Aquila in errantes aves, ejuſque pugnandi cupiditas in draconem: aut qualis eſt catulus leonis in capream, ejus dentibus jam dilacerandam, talem Rhœti, & Vindelici videre Druſum, &c. 2 Aquilam Jovis armigeram. Synecd. gen. 3 Commiſit, propter ejus fidem erga Jovem. 4 In pulchro Ganymede, Trois regis filio, Jovis pocillatore, in cœlum rapiendo. 5 Juventutis flos atque impetus & vigor paternus, ingenitus, ſc. aquilæ. Meton. effic. creditur enim *Juventas* Dea juventutis. 6 E nido expulit prædandi & pugnandi imperitum. Al. *protulit*. 7 Et quem verni venti, i. Zephyrus & Favonius, vernumque tempus, quo excluditur, docuere inſuetos prædandi conatus, *vel*, primus & non uſitatos volatus. 8 Inſtante æſtate: totum enim ver imbriferum eſt. Synecd. gen. ad inſolitos volatus exprimendos.

1 Venti, 2 paventem; 3 mox in ovilia
Demiſit hoſtem vividus impetus:
4 Nunc in 5 reluctantes dracones
6 Egit amor dapis atque pugnæ:
7 Qualemve 8 latis caprea paſcuis
9 Intenta, fulvæ matris ab ubere
10 Jam lacte depulſum leonem,
11 Dente novo peritura vidit:
12 Videre Rhæti bella ſub Alpibus
Druſum gerentem, & Vindelici: 13 quibus
Mos unde deductus per omne
Tempus Amazonia ſecuri
Dextras 14 obarmet, quærere diſtuli:
[Nec ſcire 15 fas eſt omnia] ſed diu,
16 Lateque victrices catervæ
Conſiliis juvenis revictæ
Senſere, quid 17 mens rite, 18 quid 19 indoles
20 Nutrita 21 fauſtis ſub penetralibus
22 Poſſet, quid Auguſti paternus
23 In pueros 24 animus Nerones.
Fortes 25 creantur fortibus, & bonis:
Eſt in juvencis, eſt in equis patrum

1 Favonii & Zephyri. Synecd. gen. 2 Feras adhuc aggredi timentem. 2 Quem etiam alitem Jovis aquilam paulo poſt magis in rapinis exercitatum vegetus animi vigor in ovilia, ut agnos rapiat, tanquam hoſtem ab alto deorſum miſit. 4 Poſtquam animoſior factus eſt. 5 Sibi, id eſt, naturali odio contendentes. 6 Devorandos compulit cibi cupiditas, id eſt, fames, & pugnæ naturalis amor. 7 Anaphora. 8 Exhilarantibus paſcentes. Meton. effe. 9 Animum in pratorum deliciis occupatum habens. 10 Paulo ante a lacte remotum. Virg. Depulſus a lacte *domi quæ clauderet agnos*. 11 Dente leonini catuli nondum prædæ aſſuefacto, ſeu nondum in pugna exercitato, devoranda. 12 Qualis, inquam, aquila aut leo junior, talem, tam fortem Rhœti & Vindelici (eas Alpium partes tenentes, quæ ad Orientem ſpectant, & in Auſtrum vergunt. Helvetiis finitimi) Druſum Neronem, gerentem bella ſub Alpibus, & ibidem memorabili victoria potitum. 13 Qui Vindelici cur talibus ſecuribus in prælio (qualibus Amazones mulieres quondam in præliis uſæ ſunt, ſive Amazonum more) utantur, illud curioſius indagare in aliud commodius tempus rejeci: Ordo eſt: Quibus mos *ut* obarmet dextras *ſuas* ſecuri Amazonia, unde deductus ſit, diſtuli quærere. 14 Muniat. 15 Poteſt, δυνατόν. Vide Od. 2. l. 1. 16 Sed hoc certo ſcio & affirmo, quod Vindelicorum & Rhœtorum catervæ, longo tempore late per multas regiones hactenus hoſtibus ſuis in bello ſuperiores, jam auſpiciis & fortitudine juvenis Druſi tandem viciſſim ſuperatæ ſint, & ſenſerint, ſive experti ſint, quid, &c. 17 Animus & prudentia. 18 Anaphora. 19 Innata virtus ſive ingenii bonitas. 20 Metaphora ab alumnis. 21 In domo Auguſti, in qua omnis virtutis & fortitudinis ſchola quaſi patet. 22 Valeat. 23 In privignos & adoptivos pueros, Tiberium & Druſum. Synecd. gen. 24 Affectus. 25 Procreantur ex magnanimis viris.

3. Vir-

1 Virtus: nec 2 imbellem 3 feroces
4 Progenerant aquilæ columbam.
5 Doctrina ſed vim promovet 6 inſitam,
7 Rectique cultus pectora roborant:
8 Utcunque defecere mores,
Dedecorant bene nata culpæ.
Quid debeas, o 9 Roma, 10 Neronibus,
11 Teſtis 12 Metaurum flumen, & 13 Aſdrubal
14 Devictus, & 15 pulcher 16 fugatis
17 Ille dies Latio tenebris,
18 Qui primus alma 19 riſit adorea,
20 Dirus 21 per urbes 22 Afer 23 ut Italas,
24 Ceu flamma per tædas, vel 25 Eurus
Per Siculas 26 equitavit undas.
27 Poſt hoc ſecundis uſque laboribus

1 Ingenita bonitas. 2 Ignavam. 3 Magnanimæ, animoſæ. 4 Producunt. 5 Sed tamen proba inſtitutio & educatio naturalem inclinationem excitat, provehit, προάγει, clioremque facit. 6 Metaph. a plantis. 7 Et amor ac ſtudium honeſti, virtutis, accurataque ingeniorum cultura, ſive bonæ inſtitutiones mentem in recta virtute conformant & confirmant. 8 Ubicunque ſeu quandocunque naturæ bonitas a bonis moribus deſtituta eſt, ibi culpæ, id eſt, mali mores, ignavia & peccata etiam illa, quæ bene nata ſunt, id eſt, naturæ bonitatem, ſive illos, qui optimis parentibus prognati ſunt, deformant, dedecoreque afficiunt. 9 Apoſtrophe eſt & Meton. ſubi. pro o Romani. 10 Hujus Druſi progenitoribus, id eſt, ei Claudiæ gentis ſtirpi ſeu familiæ, cui cognomen Nero, acceptum feras. 11 Illud teſtatur. Metaph. ab homine, ſicut eſt in *riſit* & *tenebis*. 12 Flumen Umbriæ, quod hodie *il Metro* appellant Itali: ubi Aſdrubal cum quinquaginta ſex millibus hominum, Claudii Neronis opera, cæſus eſt. 13 Hannibalis frater. 14 Imo occiſus ad illud flumen, & capite truncatus, quod Hannibali fratri ante caſtra projectum fuit. 15 Felix, gratus & ſerenus. Sic Cic. l. 4. Epiſt. ad famil. *Noli quærere: ita mihi pulcher hic dies viſus eſt, ut ſpeciem aliquam viderer videre quaſi reviviſcentis Reipublicæ.* 16 Anxietate, ſollicitudine ex Romanorum animis depulſa, id eſt, Carthaginenſibus & Afris ex Italia pulſis, 17 Quo victoria memorabilis parta eſt, quo Hannibalis ferox animus domitus fuit, teſtis eſt. 18 Dies. 19 Victoria & gloria bellica lætus fuit, noſque benigno vultu reſpexit. Feſtus: *Adoream, laudem ſeu gloriam dicebant, quia glorioſum eum putabant, qui farris copia abundaret.* Plaut. in Amphitry. *Qui prædа, atque agro, adoreaque affecit populares ſuos.* Proprie tamen *adorea* frugum copiam ſignificat. Meton. adj. ſigni. 20 Crudelis ille Imperator Africanus Hannibale equitavit, id eſt, incredibili velocitate aufugit. 21 Per totam Italiam. 22 Hannibal. Synecd. gen. 23 Poſtquam, cum. 24 Velut ignis per faces, aliamque incendibilem materiam. 25 Vel ut Eurus, id eſt, quilibet ventus, Siculum mare percurrit, inque eo horribiliter tumultuatus eſt. Synecd. ſpe. 26 Metaph. ab hominibus. 27 Poſt hanc victoriam, (qua Claudii Neronis auſpicio Aſdrubal fuit occiſus, & Afrorum ferocia domita fuit) populus Romanus ſemper proſperis præliis corroborata fuit.

Romana 1 *pubes crevit*, *&* 2 *impio*
Vaſtata Pœnorum tumultu
Fana 3 *Deos habuere rectos*.
4 *Dixitque tandem* 5 *perfidus Annibal*:
6 *Cervi*, *luporum præda rapacium*,
7 *Sectamur ultro*, 8 *quo* 9 *opimus*
Fallere, *&* *effugere eſt triumphus*.
10 *Gens*, *quæ* 11 *cremato fortis ab Ilio*,
12 *Jactata Tuſcis æquoribus*, 13 *ſacra*,
14 *Natoſque*, 15 *maturoſque patres*
16 *Pertulit Auſonias ad urbes*;
17 *Duris ut ilex* 18 *tonſa bipennibus*
19 *Nigræ* 20 *feraci frondis in* 21 *Algido*,
22 *Per damna*, *per cædes*: *ab ipſo*
23 *Ducit opes animumque ferro*.

1 Romani juvenes. Meton. ſigni. 2 Deorum templa, quæ bellica & hoſtili Carthaginenſium vaſtatione diruta erant, poſtea rectos Deorum cultus ſive ſtatuas Deorum erectas, Hannibale profligato, rurſus habuerunt. 3 Imagines & ſimulacra Deorum reſtituta & erecta. Meton. ſubj. 4 Proſopopœia eſt, ubi Poeta ſua oratione Annibalem inducit loquentem, cujus ſermo producitur in quatuor & viginti verſus cum nota quidem acceſſus ad eam, ſed ſine nota receſſus ab ipſa. 5 Quia primus violavit fœdus inter Romanos & Afros inſtrum. 24. Oratio Hannibalis ad ſuos milites. Non (inquit) Carthaginenſes, qui ſumus tanquam imbelles cervi, Romanos, veluti lupos, inſequimur. Alleg. e continuis Metaphoris. 6 Romanorum præda & eſca. 7 Illos. 8 Quos Romanos lupos latere, & fallendo effugere & evitare ſumma eſt victoria, magnificeque triumphi loco ducere debemus. Ter. in Heaut. *Triumpho*, *ſi licet me latere tecto abſcedere*, id eſt, triumphi loco habeo, ſi mihi licet periculum, in quo verſor, declinare. 9 Magnificus. Sic *ſpolia opima* dicuntur, quæ dux duci hoſtium detraxit. Metaph. a fertilitate terræ. 10 Gens illa Romana, quæ originem duxit a Troja, id eſt, Trojani, Æneas, Anchiſes & comites jactati in mari Tyrrheno. Synecd. gen. 11 A Græcis combuſto. 12 Acta in Tyrrheno mari. 13 Deos penates. 14 Et filium Aſcanium, Æneas ſc. itemque ſuos liberos alii Trojani, qui Æneam ſecuti ſunt. Virg. 2. Æn. *Aſcanium*, *Anchiſenque patrem*, *Teucroſque penates Commendo ſociis*, &c. 15 Et Anchiſen, alioſque patres ſenio confectos. Virg. Æn. 5. *ævi maturus Aceſtes*. 16 Ad Italiæ urbes ſecum navibus advexit. 17 Ut ilex ſucciſa & ramis ſpoliata magis magiſque creſcit, ſic Romani adverſis præliis magis invaleſcunt. 18 Securibus ramis ac frondibus reſecta. Metaph. ab animantibus: ut enim capilli tonderi dicuntur & crines reſecari: ſic plantæ, cum eis frondes & folia tondentur. 19 Nigris & denſiſſimis foliis. 20 Feraci. 21 *Algidum* mons eſt in agro Tuſculano. Vide Od. 21. l. 1. 22 Virg. 11. Æn. *Bellum importunum*, *cives*, *cum gente Deorum*, *Invictiſque viris gerimus*: *quos nulla fatigant Prælia*, *nec victi poſſunt abſiſtere ferro*. 23 Vires & augmentum conſequitur, quantoque plura ramorum ſuorum damna patitur, eo magis in altum creſcit. Sat. 1. l. 2. *aut*, *qui* Duxit *ab oppreſſa meritum Carthaginem nomen*.

Non

Non 1 *Hydra ſecto* 2 *corpore* 3 *firmior*
Vinci 4 *dolentem* 5 *crevit in Herculem* ;
6 *Monſtrum-ve ſumini ſere Colchi*
Majus , 7 *Echioniæ-ve* 8 *Thebæ* .
9 *Merſes profundo* , 10 *pulchrior evenit* :
11 *Luſtere* , *multa* 12 *proruet integrum*
Cum laude 13 *victorem* , *geretque*
Prælia 14 *conjugibus loquenda* .
15 *Carthagini* 16 *jam non* 17 *ego* 18 *nuntios*
Mittam ſuperbos : 19 *occidit* , *occidit*
20 *Spes omnis*, 21 *& fortuna noſtri*
Nominis, 22 *Aſdrubale interempto*.
23 *Nil Claudiæ non efficient* 24 *manus* :
25 *Quas & benigno numine* 26 *Iuppiter*
Defendit , *&* 27 *curæ ſagaces*
Expediunt per 28 *acuta belli*.

1 Hydra ſerpens monſtroſa in Lerna deliteſcens , cujus uno capite ab Hercule abſciſſo, ſeptem ſubito renaſcebantur. Sunt qui Hydræ capita centum , ſunt qui quinquaginta dent , ſunt qui novem , alii etiam pauciora . 2 Corpore. Synecd. inte. pro mem. 3 Animoſior , ſc. quam Romanorum gens , quæ damnis, bellis & præliis crevit in nos. 4 Qui , ſi ab aliquo ſuperandus fuiſſet , dolebat . 5 Multiplicata eſt . 6 Nec Colchi edidere , immiſere Jaſoni, reliquiſque Argonautis, aureum vellus rapturis , majus monſtrum, ſc. draconem , aurei velleris cuſtodem , & armatos homines ex hujus Draconis dentibus ſeminatis natos , nec urbs Thebana majus monſtrum , ſc. Draconem Marti ſacrum , Cadmo immiſit; (quem ille, cum Thebas conderet , interfecit , cujuſque dentes cum Palladis conſilio ſeminaret , ex inde armati milites orti ſtatim mutuis vulneribus confoſſi conciderunt , Echione & aliis quatuor, quos Cadmus in urbe condenda ſibi adjutores accivit, tantum exceptis) illud , inquam , monſtrum majus non fuit , vel contra Iaſonem ; vel contra Cadmum ; quam populus Romanus contra nos Afros . 7 Ab Echione, Cadmi genero , conditæ . 8 Thebani. Meton. ſubj. loci . 9 Quem populum Romanum ſi profundo mari , & imo pelago obruas . Ep. 1. l. 1. merſor *civilibus undis* . 10 Fortior inde emergit. 11 Si luſteris & pugnes cum illa gente. 12 Proſternet , proculcabit & evincet te hoſtem incolumem , victorem , & nunquam antea victum . 13 Qui paulo ante viceras. 14 Ab eorum uxoribus , lætitia ac dolore permotis , commemoranda ; *vel* , quæ victores reverſi domum uxoribus narrent . Sic enim ad Ulyſſem ſuum Penelope . *Narrantis conjux pendet ab ore viri* . 15 Carthaginem , id eſt , ad Carthaginenſes . Meton. loci . 16 Illo tempore , cum Romanos ad Cannas trucidarem. 17 Annibal. 18 Victoriarum mearum. 19 Præciſa eſt , interiit . Plaut. Occidit *ſpes noſtra* . Epizeuxis cum exclamatione deſperantis . 20 Victoriæ . 21 Et totius Carthaginis felicitas & gloria . Metaph. ab appellationibus rerum . Narrant hiſtorici Annibalem , Aſdrubalis capite aſpecto , res Carthaginienſium deſperaſſe, ſic locutum, *agnoſco te Carthaginis fortuna* . 22 Meo fratre Aſdrubale trucidato . 23 Hæc nonnulli interpretes Horatii verba eſſe volunt , non Annibalis . 24 Vires & copiæ Claudiæ Neronianæ , id eſt , Nerones ipſi perficient omnia. Syn. part. 25 Copias vireſque . 26 Suo favore tuetur. 27 Et quæ ducum vigilantia , & accurata ſolertia & providentia per omnia belli diſcrimina liberant , & facultatem vincendi, aut certe evadendi feliciter concedunt . Metaph. a canibus venaticis & ſagacibus . 28 Sic *ſubita belli, obliqua tumuli* , *&c.* apud Livium .

Ode V. Προσδλητικά.

Ad AUGUSTUM.

Ut tandem in urbem redeat.

Dicolos Tetraſtrophos.

1 *Divis orte bonis, optime* 2 *Romulæ*
Cuſtos gentis, 3 *abes jam nimium diu:*
4 *Maturum reditum pollicitus* 5 *Patrum*
Sancto 6 *concilio,* 7 *redi*
8 *Lucem redde tuæ, dux bone, patriæ:*
9 *Inſtar veris enim vultus ubi tuus*
10 *Aſſulſit populo,* 11 *gratior it dies,*
Et 12 *ſoles melius nitent.*
13 *Ut mater* 14 *juvenem, quem* 15 *Notus* 16 *invido*
Flatu 17 *Carpathii trans maris æquora*
18 *Cunctantem ſpatio* 19 *longius annuo*
Dulci detinet a domo,
Votis, 20 *ominibuſque, &* 21 *precibus vocat,*
Curvo nec faciem 22 *littore dimovet:*
Sic, 23 *deſideriis icta fidelibus,*

1 O maxime Imperator Auguſte, qui per Æneam & reliquos progenitores tuos, a Divis propitiis & beneficis progenitus es. Metaph. a cœlicolis. 2 Et qui Romanæ gentis (a Romulo Romæ conditore) protector conſtitutus es. Sic *Romula tellus*, apud Virg. *Dardana arma*, *Dardana pubes*, &c. 3 A nobis, & ab urbe Roma. Liv. l. 29. ut mos *eſt iis, qui diu* abſunt. 4 Celerem. Metaph. a frugibus, quæ proprie matureſcunt, nec citius, nec tardius æquo ad utilem uſum colliguntur. 5 Conſcriptorum. 6 Inviolabili ſenatui, vel ſenatorum cœtui. Virg. 1. Æn. *Jura, magiſtratuſque legunt*, ſanctumque *Senatum*. Syncd. gen. pro Senatu, & in hoc Meton. adj. pro Senatoribus. 7 Ad nos. 8 O Imperator felix & ſalutaris, redde te tuæ patriæ, id eſt, redi in patriam tuam tanquam lux & ſalus. Alleg. e Metaph. 9 Ad ſimilitudinem. 10 Lætiſſimus arriſit populo Romano. 11 Tunc dies ſunt ſereniores. 12 Et tunc Sol purius & ſplendidius nitere videtur, id eſt, dies motu Solis effectus. Meton. eff c. 13 Velut ſollicita quædam mater, &c. Ordo eſt: Ut mater vocat votis ominibuſque, & precibus, juvenem cunctantem trans æquora Carpathii maris, quem Notus detinet invido flatu a dulci domo longius ſpatio anni, nec, &c. 14 Filium ſuum, peregre abſentem. Sic. Od. 12. *Telluris juvenes*. 15 Auſter. 16 Adverſo & reditum invidente ventorum flatu. Metaph. ab animantibus ad inanimata. 17 A *Carpatho* inſula Ægyptum verſus, inter Rhodum & Cretam. Synecd. ſpe. pro quovis periculoſo mari. 18 Morantem ultra annum. 19 Diutius. 20 Bonis verbis. 21 Supplicationibus pro filii reditu factis & effuſis. 22 A, ſive de littore maris, ad quod filium appulſurum ſperat, movet. Ter. in Adelph. *Cave nunc jam oculos a meis quoquam* dimoveas *tuos*. 23 Pio tui deſiderio perculſa, affecta, deque te abſente ſollicita. Sumtum a corporibus.

Quæ-

Quærit 1 *patria* 2 *Cæſarem*.
3 *Tutus bos etenim rura* 4 *perambulat*:
5 *Nutrit rura* 6 *Ceres, almaque* 7 *Fauſtitas*:
8 *Pacatum* 9 *volitant per mare navitæ*:
Culpari metuit 10 *fides*:
Nullis 11 *polluitur caſta* 12 *domus* 13 *ſtupris*:
14 *Mos & lex maculoſum edomuit nefas*:
Laudantur 15 *ſimili prole* 16 *puerperæ*:
17 *Culpam* 18 *pœna premit comes*.
19 *Quis* 20 *Parthum paveat? quis* 21 *gelidum Scythen?*
22 *Quis, Germania quos horrida parturit*
Fœtus, 23 *incolumi Cæſare: quis* 24 *feræ*
25 *Bellum curet* 26 *Iberiæ?*
27 *Condit quiſque diem collibus in ſuis*,
Et vitem 28 *viduas* 29 *ducit ad* 30 *arbores*:

1 Tua patria urbs Roma. 2 Cæſarem. 3 Immunis ab omni periculo bellico, id eſt, te præſente, o Cæſar, omnia terra marique ſunt tranquilla. 4 Inter arandum peragrat, id eſt, tuti ſunt agricolæ & aratores. Od. 17. Epod. Perambulabis *aſtra ſidus aureum*. 5 Agros fertiliſſimos reddit ſuo munere ac numine. 6 Frugum Dea, id eſt, frumenta luxuriantur in agris. Meton. & Metaph. 7 Felicitas. 8 Tranquillum, non infeſtum piratis. 9 Navium velit, tanquam pennis, celeriter navigant. Metaphora ab avibus. Sic. Od. 37. l. 1. *ab Italia* volantem *Remis adurgens*. 10 Fides caves, φυλάττεται commiſiſſe quamobrem culpetur, id eſt, nemo fidem fallit. Meton. adj. 11 Violatur. 12 Familia, id eſt, matronæ & virgines. Meton. ſubj. 13 Adulteriis. 14 Boni mores, & lex Julia de adulteriis coercendis omnia turpia & immunda adulteria fregerunt, & e medio ſuſtulerunt. 15 Quod ſuis maritis ſimilem prolem progenerant, neque cum adulteris ſeſe commiſcent, id eſt, filii ſunt parentibus ſimiles, non generantur ſpurii. Sic Catullus optat, ut Torquatus filius naſciturus ſuo ſit ſimilis patri Manlio, *qui facile inſciis Noſcitetur ab omnibus*, *Et pudicitiam ſuæ Matris indicet ore*. 16 Matres, cum ſint puerperæ. 17 Scelera & peccata pœna celeriter conſequitur. 18 Magiſtratus, qui verſatur in delinquentibus cito puniendis. Meton. ſubj. 19 Q. d. nemo. 20 Truculentum illum hoſtem amplius timeat? id eſt, bella jam ceſſant. Parthi ſigna militaria, quæ Craſſo & Antonio ademerant, poſcenti reddiderunt. Vide Od. 15. hujus lib. Synecd. ſingularium pro Parthis, Medis & Scythis. 21 In Septentrionali regione, nivibus ac glacie rigida, habitantem. Scythæ virtutis moderationiſque Auguſti fama commoti, amicitiam ultro petiverunt. 22 Quis extimeſcat ſive paveat fœtus, id eſt, homines, quos dira Germania producit? Germanos ultra Albim fluvium ſummovit Auguſtus, Hiſpaniam univerſam ſubegit. Merito igitur ſecurum jubet eſſe populum Romanum Horatius. 23 Auguſto vivo. 24 Indomitæ, bellicoſæ. 25 Incurſiones hoſtiles. 26 Hiſpaniæ, a flumine *Ibero*. 27 Unuſquiſque ruſticus finit ſive ad finem perducit in vinetis ſuis. Eſt hic ſuperioris interrogationis ſubjectio. 28 Cum vitibus non maritatas ſive junctas. Metaph. ab orbatis conjugibus. 29 Adducit, conjungit. 30 Ulmos, populos, & ſimiles arbores.

1 Hinc ad vina redit lætus, & 2 alteris
Te menſis adhibet Deum.
Te multa prece, 3 te proſequitur mero
4 Defuſo pateris, 5 & Laribus tuum
Miſcet numen, uti 6 Græcia Caſtoris.
Et magni 7 memor Herculis.
Longas 8 o utinam, 9 dux bone, 10 ferias
Præſtes 11 Heſperiæ, 12 dicimus 13 integro
Sicci mane die, dicimus 14 uvidi,
15 Cum Sol Oceano ſubeſt.

1 Ab agricultura hilaris ad convivia & commeſſationes revertitur. 2 Et te, o Auguſte, in ſecundis menſis, cum primæ epulæ remotæ ſunt, infuſo in pateras mero tanquam Deum adhibent, tibique tanquam Deo vinum libat & effundit. Veteres, prima menſa ſuolata, ſecundam poſitis pomis, infuſoque vino, in Deorum honorem exhibebant: quam potionem ἀγαθȣ̃ δαίμονος vocabant. Horatius ergo hic nihil aliud voluit, quam Auguſtum Cæſarem ἀγαθὸν δαίμονα Romanis eſſe. 3 Tibi ſacrificat. 4 Vino de pateris fuſo. 5 Et quiſque tuum numen & nomen cum Penatibus ſuis conjungit, & una tanquam Deum invocat. 6 Quemadmodum Græcia, id eſt, Græci Caſtorem & Pollucem, & magnum illum monſtrorum domitorem Herculem inter Deos Penates enumerant; ita etiam nos Romani te. Meton. ſubj. 7 Ob beneficia ab illis accepta. 8 Exclamatio eſt per optationem. 9 Imperator optime Auguſte. Synecd. 10 Dies feſtos id eſt, otioſam pacem. 11 Italiæ. Synecd. gen. 12 In hæc verba precamur. Anaphora. 13 Matutino tempore, cum dies adhuc ſolidus reſtat, dum adhuc ſicci ſumus, ac nihil guſtavimus. 14 Cum madidi, vino pleni, & ebrii ſumus. Contrarium eſt hoc nomen nomini *ſicci*. Virg. Ecl. 10. Uvidus *hiberna venit de glande Menalcas.* 15 Cum Sol eſt ſub Oceano, id eſt, occidit, id eſt, veſperi.

Ode VI. Προσδκτικὴ.

Ad APOLLINEM & DIANAM.

Carmen ſæculare.

Dicolos Tetraſtrophos.

1 *Dive, 2 quem 3 proles Niobæa magnæ*
Vindicem 4 linguæ, 5 Tityoſque raptor

1 O Apollo. 2 Cujus ſagittas ultrices. 3 Sex filii, totidemque filiæ Niobes, Tantali filiæ, ſororis Pelopis, Amphionis, Thebarum regis, uxoris: quæ cum ob numeroſam prolem ſeſe matri Apollinis Latonæ, geminam tantum prolem habenti, glorioſe præferret, uno die omnes ſuos liberos ejus ſagittis confoſſos, perdidit; ipſa mœrore confecta. Synecd. gen. 4 Glorioſæ & ſuperbæ, quod liberorum multitudine & pulchritudine Niobe Latonam præ ſe contemneret. i. verborum arrogantium. Meton. effic. 5 Quem etiam ſenſit Tityus, Jovis & Elaræ Nymphæ filius, qui Latonam tuam matrem rapere & de ſtupro interpellare non dubitavit. Itaque tuis ſagittis confoſſus, apud inferos vulture ejus jecur, continuo renaſcens, lacerante, æternum punitur.

1 *Senſit,*

1 *Senſit*, 2 *& Trojæ* 3 *prope victor altæ*
4 *Phthius* 5 *Achilles*,
6 *Cæteris major*, 7 *tibi miles impar*:
Filius quamvis 8 *Thetidis* 9 *marinæ*
10 *Dardanas turres quateret tremenda*
11 *Cuſpide pugnax*.
12 *Illo*, 13 *mordaci velut icta* 14 *ferro*
Pinus, aut impulſa cupreſſus 15 *Euro*,
16 *Procidit late*, 17 *poſuitque collum in*
Pulvere Teucro.
18 *Ille non* 19 *incluſus* 20 *equo Minervæ*
Sacra mentito, 21 *male feriatos*
Troas, & lætam Priami 22 *choreis*
23 *Falleret aulam*:
Sed palam 24 *captis gravis* [25 *heu nefas, heu!*]
26 *Neſcios fari pueros* 27 *Achivis*
28 *Ureret flammis, etiam latentes*
Matris in 29 *alvo*:

1 Suo exitio. 2 Et quem ſenſit Achilles, &c. 3 Qui excelſæ Trojæ propemodum everſor fuit: quia Hectorem interfecit, quo pacto facilius Troja capi potuit (ut Od. 4. l. 2. *& ademptus Hector Tradidit feſſis leviora tolli Pergama Graiis*) & paulo ante, quam Troja caperetur, a Paride occiſus eſt, idque Apollinis impulſu. Virg. 6. Æn. *Phœbe, graves Trojæ ſemper miſerate labores, Dardana qui Paridis direxſti tela, manuſque Corpus in Æacidæ*. 4 Erat Phthia Achillis patria, Theſſaliæ urbs. 5 Græcorum fortiſſimus. 6 Qui reliquis Græcis fortior fuit. 7 Te tamen minor extitit: quia a te ſub figura Paridis Achilles fuit occiſus: *vel*, quia tuo conſilio ab ipſo Paride fuit interemptus. 8 Et Pelei. 9 Nerei & Doridis filiæ. 10 Propugnacula Trojæ concuteret. 11 Bellicoſus metuenda cuſpide haſtæ ſuæ id eſt, haſta ſua, quam nemo præter Achillem poterat vibrare. 12 Achilles ruit velut arbor cadens. 13 Quæ quaſi mordet, & paulatim exedit arborem inciſam. Metaph. ab animantibus. 14 Securi dejecta. 15 Ab Euro proſtrata. 16 Magni ſui corporis mole, poſtquam procubuit, latum locum implevit, lateque proſtratus eſt. 17 Et occumbens depoſuit, id eſt, occubuit. 18 Achilles non inſidiis, aut dolo, ſed aperto Marte Trojam expugnaſſet, niſi a Paride tua opera & impulſu prius eſſet interfectus. 19 Cum reliquis Græciæ principibus, Menelao, Ulyſſe, Diomede, Pyrrho, Mneſtheo, Teucro, aliiſque compluribus. 20 In equo ligneo Trojano, qui, tanquam votum eſſet pro reditu Græcorum, Minervæ violatæ facer mentiebatur & ſimulabat, id eſt, quem ſimulabant Græci a ſe fabricatum eſſe, ut Palladem offenſam placarent. Virg. 2. Æn. *Votum pro reditu ſimulant*. Ibid. *Hanc pro Palladio moniti, pro numine læſo Effigiem ſtatuere, nefas quæ triſte piares*. Meton. rei ſignificatæ pro ſigno illius & ſimulacro. 21 Achilles non fefelliſſet Trojanos intempeſtive & magno ſuo malo otiantes, cum vigilare debuiſſent. 22 Tripodis. 23 Nocturno tempore per dolum non invaſiſſet domum regiam Priami, urbemque Trojanam ſomno vinoque ſepultam. 24 Trojanis ſua fortitudine victis crudelis futurus erat. 25 Exclamatio eſt per commiſerationem cum Epizeuxi. 26 Neſcios fandi, id eſt, infantes, νήπια τέκνα. 27 Græcis. 28 Combuſſiſſet. 29 Adhuc materno etiam ventri incluſos Synecd. totius.

1 Ni, tuis victus Veneriſque gratæ
Vocibus, 2 Divum pater annuiſſet
Rebus Æneæ potiore ductos
3 Alite muros.
4 Doctor argutæ fidicen Thaliæ,
Phœbe, qui 5 Xantho lavis amne crines,
6 Dauniæ deſende 7 decus Camœnæ,
8 Levis Agyeu.
9 Spiritum Phœbus mihi, Phœbus 10 artem
Carminis, nomenque dedit Poetæ.
11 Virginum primæ, puerique 12 claris
Patribus orti,
Deliæ 13 tutela Deæ, 14 fugaces
Lyncas, & cervos 15 cohibentis arcu,
16 Lesbium 17 ſervate pedem, meique
Pollicis 18 ictum:
Rite Latonæ 19 puerum canentes,
Rite creſcentem 20 face 21 Noctilucam,
22 Proſperam frugum, 23 celeremque 24 pronos
Volvere menſes.

1 Ni Jupiter mitigatus & flexus tuis, o Apollo, precibus atque interceſſionibus & Veneris Jovi patri gratæ, conceſſiſſet conatibus ac laboribus Æneæ urbis Romæ muros *ductus*, id eſt, ducendos & erigendos *potiore alite*, id eſt, meliori augurio, quam lamentabilis urbis Trojanæ, ſc. cujus in toto mundo imperium æternum, & ſine me foret. 2 Synecd. periphr. Jovis. 3 Synecd. gen. pro vulturibus illis ſex, qui Remo annuiſſent: & Meton. effic. pro meliore auſpicio inde edito. 4 O Phœbe, qui doces Thaliam Muſam argute & ſonore canentem, 5 Trojæ fluvio, tibi ſacro. 6 Latinæ meæ Muſæ, id eſt, carminis mei Lyrici. Meton. effic. 7 Honorem & dignitatem. 8 Imberbis Apollo, cui in viis publicis ſolebant ſacrificare: ἀγυιαὶ enim viæ ac plateæ ſunt. Vide Macrob. Sat. l. 1. 9 Vegetum & acutum ingenium, indolem Poeticam. 10 Poeticam, quam doctrina & exercitatione acquirimus. 11 Vos etiam nobiliſſimæ puellæ, virginum Romanorum præcipuæ. 12 Senatoribus, Conſulibus, & Imperatoribus progeniti. 13 Qui eſtis ſub protectione Dianæ Deæ, quæ cum fratre Apolline in Delo inſula nata eſt. 14 Ad fugam celeres. 15 Tanquam venatrix ſuo arcu & ſagittis configentis, comprehendentis & vulnerantis. 16 Sapphicum carmen. Synecd. membri. Nam Sappho fuit Lesbia. 17 Inter ſaltandum in choreis veſtris obſervate. 18 Lyræ meæ ſtrepitum, id eſt, mei carminis modulationem. 19 Ex veterum inſtituto & ſolenni conſuetudinæ laudantes Apollinem, Latonæ filium. Synecd. gen. 20 Poſt novilunium ſuo lumine, uſque dum plena ſit, creſcentem. 21 Dianam ejus ſororem, id eſt, Lunam nocte claram & lucentem. Græcorum expreſſit epithetum νυκτιλαμπής. Synecd. gen. 22 Nocturno ſuo humore fruges & ſata proſperantem ac nutrientem. Luna enim plantandi & vegetandi vim habet. 23 Celerem in volvendis menſibus; *vel*, menſes celeriter decurrentes celeriter ad finem perducentem. Nam Luna 28. circiter diebus orbem ſuum conficit, quod eſt ſpatium menſtruum. 24 Sic de Art. Poet. *Ut ſylvæ foliis pronos mutantur in annos.*

1 Nupta

1 *Nupta jam dices: Ego* 2 *Dis* 3 *amicum,*
4 *Sæculo feſtas referente luces,*
5 *Reddidi carmen, docilis modorum*
Vatis Horati.

1 Tu puella, tum fueris nupta, hoc dices: Ego docilis modorum vatis Horatii, reddidi carmen amicum Diis, ſæculo referente feſtas luces. Poeta unam e puellis alloquitur, omnium nomine. 2 Apollini, Dianæ, aliiſque Diis. 3 Diis gratum & amabile, φίλον. Brevis eſt Proſopopœia. 4 Cum annus centeſimus feſtos dies & ſacros ludos ſæculares reduceret. 5 Ego, quæ facile didici verſus Poetæ Horatii, eoſdem cecini & recitavi.

Ode VII. Παραινετική.

Ad L. MANLIUM TORQUATUM.

Veris adventu, & æqua omnibus moriendi conditione, ſine ſpe reviviſcendi, omniumque rerum mutatione & viciſſitudine propoſita, invitat ad hilariter jucundeque vivendum.

Dicolos Diſtrophos.

1 D*Iffugere nives, redeunt jam* 2 *gramina campis,*
Arboribuſque 3 *comæ.*
4 *Mutat terra vices, & decreſcentia ripas*
Flumina 5 *prætereunt.*
6 *Gratia cum Nymphis,* 7 *geminiſque ſororibus,* 8 *audet*
9 *Ducere nuda choros.*

1 Hoc lætiſſimo veris tempore nives abierunt & liquefactæ ſunt. Metaph. ab animantibus. Verni temporis deſcriptio. Eſt & altera Od. 4. l. 1. *Solvitur acris hyems*, &c. 2 Herbæ agris jam reſtituuntur. Eadem Metaph. Virg. *viridi ſe gramine veſtit Tellus*. 3 Frondes & flores. Sic Od. 3. hujus lib. *Et ſpiſſæ nemorum comæ*. 4 Pro ingrata hyeme verum tempus reducit, id eſt, mutatur anni tempus. 5 Et flumina, quæ hiberno tempore nivibus & pluviis hibernis creverant, jam decreſcentia, intra fluviorum margines fluunt, neque eos tranſiliunt. Metaph. a viatoribus. Od. 11. l. 2. *quis puer ocius Reſtinguet ardentis Falerni Pocula* prætereunte *lympha*. Alii *decreſcentia* interpretantur, valde creſcentia, ripaſque tranſcendentia ac ſuperfluentia ſolutis vere nivibus. 6 Aglaia, Synecd. ſpe. 7 Thalia & Euphroſyne. Synecd. gen. 8 Hoc anni tempore. 9 Sine veſte choros exercere: quia *Frigora miteſcunt Zephyris*, ut ait tribus poſt verſibus. Gratiæ alioqui pinguntur *nudæ*, quia beneficia omni fuco & velamine carere debent. Manus ipſarum inter ſe connexæ, notant perpetuum amicitiæ fœdus, gratiamque a gratia disjungi non poſſe. Stant hilari vultu, ut intelligamus parata & prompta debere eſſe noſtra in amicos obſequia: pinguntur juvenes, quod accepti gratia beneficii non debeat conſeneſcere. Vide Od. 19. l. 3.

Im-

Immorta'ia ne ſperes, 1 monet annus, & 2 almum
Quæ rapit hora diem.
Frigora 3 miteſcunt Zephyris: ver 4 proterit æſtas
Interitura, 5 ſimul
6 Pomifer Autumnus fruges 7 effuderit, & 8 mox
Bruma recurret 9 iners.
10 Damna tamen 11 celeres 12 reparant 13 cœleſtia Lunæ:
14 Nos, ubi 15 decidimus,
16 Quo pius Æneas, quo 17 Tullus dives, & 18 Ancus,
19 Pulvis & umbra ſumus.
Quis ſcit an 20 adjiciant hodiernæ craſtina 21 ſummæ
Tempora 22 Di ſupe ?

1 Ipſe annus, & tempus, quod anni partes celeriter conſumit, docet te, ne vitam tuam æternam fore exiſtimes, ſed aliquando tibi moriendum memineris. Metaph. qua inanimato tribuitur, quod eſt animati. 2 Omnia alentem ac nutrientem calore Solis, qui diei præeſt. 3 Frigora mitigantur & fugantur a vere, cujus nuntii ſunt & prodromi Zephyri, venti tepidi, & ſicci, ab occaſu æquinoctiali flantes adverſus Eurum. Metaph. a maturis frugibus. 4 Poſt hoc vernum tempus ſequitur æſtas & conſumit, quæ interitura eſt, ſimul, &c. Metaph. 5 Simulac. 6 Poma ferens. 7 Produxerit, & in horrea condiderit. Metaph. a liquidis & aquis. 8 Cum Autumnum tempus tranſiit. 9 Hyems, quæ facit homines inertes & ignavos, redibit. Virg. Georg. 2. *Hyems ignava colono*. Meton. effe. 10 Detrimenta temporum, *vel*, ſuæ lucis, poſtquam crevit, decreſcentis. Illud tamen hic diſcriminis eſt, quod hæc tempora redeunt: ſed nos ſemel exſtincti nunquam renaſcimur. Unde Catul. *Soles occidere, & redire poſſunt, Nobis, cum ſemel occidit brevis lux. Nox eſt perpetuo una dormenda*. 11 Quarum motus in cœlo omnium celerrimus. 12 Recuperant, reſarciunt. 13 Quæ ſunt in viciſſitudine ortus & interitus. 14 At contra nos mortales homines poſtquam decidimus, ſc. ad inferos, id eſt, mortui ſumus, inque eum locum pervenimus, quo pius, &c. non (ut anni tempora) redimus, ſed tranſimus in pulverem. 15 Metaph. a foliis & floribus plantarum. 16 In quem decidit & poſt mortem pervenit pius Æneas, qui parentem ſuum Anchiſen ſuis humeris e mediis Trojæ flammis extulit. Sic Virg. Æn. 1. *Sum pius Æneas, raptos qui ex hoſte Penates Claſſe veho mecum*, &c. Anaphora, ac præterea Synecd. periphr. inferorum, quod deſcendunt illuſtriſſimi quique & potentiſſimi. 17 Servius Tullus Hoſtilius, tertius Romanorum Rex. Regnavit Hoſtilius annis 32. fulmine ictum, cum regia, uxore, filiis, omnique familia conflagraſſe, ex Plinio, & Dionyſio aliiſque liquet. 18 Ancus Martius quartus Romanorum Rex, Numæ ex filia & Martio Pontifice nepos. Imperavit annis 24. relictis duobus filiis. Dictus autem Ancus *ἀπὸ τῦ ἀγκῶνος*, id eſt, *a cubito*, quem incurvum habuit. 19 Homines e pulvere facti, & eodem reſolvendi. Meton. mat. Ἄνθρωπός ἐστι πνεῦμα, καὶ σκιὰ μόνον. Eurip. *Homo bulla*. 20 Addituri, appoſituri ſint diem craſtinum. 21 Multitudini vitæ noſtræ, ſive numero dierum, quos uſque ad hodiernum diem viximus. Bene Mart. *Sera nimis vita eſt craſtina, vive hodie*. 22 Apud quos vitæ ac mortis arbitrium eſt.

1 *Cum-*

1 Cuncta manus avidus fugient hæredis, amico
Quæ dederis animo.
2 Cum ſemel occideris, & de te 3 ſplendida 4 Minos
Fecerit 5 arbitria.
Non, Torquate, 6 genus, non te 7 facundia, non te
8 Reſtituet pietas.
9 Infernis neque enim tenebris 10 Diana 11 pudicum
12 Liberat 13 Hippolytum:
Nec 14 Lethæa valet 15 Theſeus abrumpere 16 charo
Vincula Pirithoo.

1 Omnia illa, quæ incurando corpore conſumpſeris, & liberali tuo animo indulſeris, hæredis tui inexplebiles manus effugient, & tua erunt, neque ad hæredem pervenient. Hortatur ad liberalitatem. 2 Ubi ſemel mortuus fueris, & inſeris per Minoa adjudicatus, nunquam reviviſces, cum θάνατος ſit ἀθάνατος. 3 Majeſtatis plena, æquiſſima, lucida ac ſine odio, ira, invidia, qualia in terris exercentur Metaph. a luminoſo corpore. 4 Judex inexorabilis apud inferos, Jovis filius, rex Cretæ. 5 Judicia conſtituerit, id eſt, cum de te Minos ſplendide & præclare judicarit, ſententiamque æquiſſimam tulerit, tibique apud inferos convenientem locum aſſignaverit. 6 Generis tui nobilitas, quod ab antiquiſſimo Manlio Torquato, qui Gallo, ſe provocanti, occiſo torquem aureum detraxit, & inde nomen conſecutus eſt, deducis. 7 Eloquentia tua. 8 Non Deorum timor & cultus te humanæ vitæ reddet. Sic Od. 14. l. 2. *Eheu fugaces, Poſthume, Poſthume, Labuntur anni: nec pietas moram Rugis, & inſtanti ſenectæ Afferet, indomitæque morti.* 9 Ex morte. 10 Quamvis Dea. 11 Caſtum, qui ſua temperantia compreſſit libidinem Phædræ ſuæ novercæ. 12 Liberare potuit. 13 Theſei filium, a Phædra noverca adamatum: qui eum exitum ſortitus eſt, ut libidinoſæ mulieris, cui obſequi noluerit, criminatione perierit. Nam ad patris Theſei preces. Neptunus quadrigarum curriculo in littore ſeſe exercenti, belluam marinam repente immiſit: qua exterriti equi, infelicem juvenem per avia raptantes, miſerrime dilaniarunt. Vide Ovid. 15. Met. 14 Infernalia, a *Lethe* flumine apud inferos. 15 Quamvis Neptuni filius Theſeus & Pirithous inter rariſſima illa quatuor amicorum paria enumerantur: qui apud inferos deſcendentes, ut inde Proſerpinam raperent, ibidem vincti remanſerunt. Vide Plut. in vita Theſei. 16 Amico ſuo.

Ode

Ode VIII. Ἐγκωμιαστική.

Ad MARCUM CENSORINUM.

Nihil eſt, quod homines magis immortales reddere poſſit, quam Poetarum carmina.

Monocolos.

1 *DOnarem pateras, 2 grataque 3 commodus,*
Cenſorine, meis 4 æra 5 ſodalibus:
Donarem 6 tripodas, 7 præmia fortium
Graiorum: 8 neque tu peſſima munerum
Ferres, 9 divite me ſcilicet artium,
10 Quas aut 11 Parrhaſius 12 protulit, aut 13 Scopas,
14 Hic 15 ſaxo, 16 liquidis 17 ille coloribus
Solers, nunc 18 hominem ponere, 19 nunc Deum.
Sed non hæc mihi 20 vis, non tibi talium

1 Darem vaſa argentea, quibus olim Pontifices & Sacerdotes in ſacrificiis utebantur. Anaphora. 2 Affabre facta & accepta. 3 Ego liberalis & benignus donarem, vel in eo eſſem liberalis & benignus, quod donarem, &c. Al. *commodis*, i. qui vel commodaverunt mihi, vel commodare poſſunt. *Commodi* enim dicuntur ii, qui ſeſe ad aliorum mores vel ſuo judicio accommodant, vel ſunt accommodati natura, & qui aliis facile & libenter proſunt. Cic. pro Mur. *Nemo Catone, proavo tuo*, commodior, *comior, moderatior fuit ad omnem rationem humanitatis*. Terent. Heaut. *mulier* commoda *& faceta hæc eſt meretrix*. 4 Vaſa, vel pocula ærea, id eſt, ex ære facta. Meton. mat. 5 Amicis. 6 *Tripodes* menſæ aut vaſa erant ut plurimum ahenea, anſata, & tribus innixa pedibus, ut fortiter ſtarent, & viris fortibus dari ſolebant in ſignum victoriæ. Duorum generum *tripodes* fuere: alterum, qui ἐμπυριβήτης dicebatur, quo aqua calefiebat, & igni imponebatur, eoque ad balnea utebantur: alterum ἄπυρον, ignis expers, quem igni non admovebant, in quo vinum dilui ſolebat: qui etiam ad ædium templorumque ornatum ſervabatur. 7 Qui præmia fortium Græcorum victorum quondam dati fuerunt: ut apud Virg. 5. Æn. *In medio ſacri* tripodes, &c. & l. 9. *Bina dabo argento perfecta, atque aſpera ſignis Pocula, devicta genitor quæ cepit Ariſba: Et* tripodas *geminos, auri duo magna talenta*. 8 Neque tu, o Cenſorine, auferres & acciperes a me viliſſima munera, ſed omnium præcipua. Sic Od. 16. l. 3. *a Diis plura* feret. 9 Si ego eſſem dives, & abundarem illis ſignis & tabulis pictis miranda arte & induſtria elaboratis. 10 Artes ſive artificioſas tabulas. 11 Pictor clarus, natus Epheſi, vel (ut alii volunt) Athenis. 12 Pinxit. 13 Sculptor, ſtatuarius inſignis ſc. *ſculpſit*. 14 Scopas. Refertur enim ad propius & poſterius. 15 E marmore. 16 Humidis. 17 Parrhaſius. Refertur enim ad remotius & prius. 18 Peritus in formanda ſive facienda, vel hominis, vel Dei effigie. Meton. ſubj. Sic de Art. *quia* ponere *totum Neſciet*. Sic Græci τιθέντας pro *fingere* ſive *facere* uſurpant. 19 Epanodos. 20 Verum horum copia & facultas mihi non eſt. Honeſta excuſatio, a tenuitate fortunæ.

Res eſt, aut animus 2 deliciarum egens;
Gaudes carminibus: carmina poſſumus
Donare, 3 & pretium dicere muneris,
4 Non inciſa 5 notis marmora publicis,
Per quæ 6 ſpiritus, & 7 vita 8 redit 9 bonis
Poſt mortem ducibus: non celeres 10 fugæ,
11 Rejectæque retrorſum Annibalis minæ,
Non incendia Carthaginis 12 impia,
13 Ejus, qui domita nomen ab Africa
Lucratus rediit, clarius indicant
Laudes, quam 14 Calabræ Pierides: neque,
15 Si chartæ ſileant, quod bene feceris,
Mercedem tuleris. Quid foret 16 Iliæ
Mavortiſque puer, 17 ſi taciturnitas

1 Res familiaris. Abundas tu quidem talibus deliciis, cum re, tum animo. 2 Talium rerum, quas vulgus in deliciis aut divitiis habet. 3 Et poſſumus dicere, quam pretioſum ſit munus carmen, & quanti æſtimandum; nempe quod amplius præſtare poſſint, quam ſaxa, aut marmora notis inciſa, &c. Al. *muneri*. 4 Statuæ marmoreæ, titulis & inſcriptionibus honorificis, publica Senatus ac populi Romani autoritate datis, quæ ab omnibus legi poſſunt, quibuſque egregiorum virorum res geſtæ illuſtrantur, notatis, non reddiderunt Scipionem clariorem, quam Ennii ſcripta. 5 Verbi gratia his literis, S. P. Q. R. AD ÆTERNAM P. CORNELII SCIPIONIS AFRICANI MEMORIAM. 6 Quæ efficiunt, ut egregii & fortes Imperatores mortui, quodammodo reviviſcant. Metaph. ab animantibus, quæ mortuæ videntur quaſi reviviſcere per ſtatuas & imagines. 7 Memoria. 8 Apud poſteros. 9 Fortibus, ἀγαθοῖς. 10 Annibalis ſc. ex Italia, cum traducto per Scipionem in Africam bello, deſerere Italiam, cui infeſto exercitu incumbebat, & patriæ ferre auxilium cogebatur. 11 Repreſſæ ac retractæ in Africam. 12 Perjuræ, fœdifragæ. Nam contra fœdus, cum Romanis initum, bellum renovabant Carthaginenſes. 13 Hæc omnia non clarius illuſtrant laudes *ejus*, i. Scipionis Africani, qui ob Africanum bellum feliciter confectum agnomen Africani lucratus triumphans in urbem rediit. 14 Ennii verſus ſive ſcripta, qui fuit Calaber. Ennio enim debet, quod ejus res præclare geſtæ perpetua hominum memoria conſerventur, quæ alias una cum ſtatuis brevi perituræ erant. Meton. effic. Muſæ dictæ ſunt *Pierides*, a *Pierio*, monte Bœotiæ, ubi natæ ſunt ex Jove & Mnemoſyne. 15 Neque enim, ſi Hiſtoricorum & Poetarum monumenta non accedant, apud poſteros egregiam tui memoriam & laudem, & meritorum in rempublicam mercedem conſecutus fuerit, ſed illis omnino privaberis. Duplex Tropus: alter in *chartæ*, pro verſibus inſcriptis in chartis per Meton. ſubj. alter in *ſileant* per Metaph. a rebus vocalibus, quæ compreſſa voce ſilent. Cic. *Muſa Varronis* ſilet, i. nihil ſcribit Varro. 16 Romulus Iliæ & Martis filius. Synecd. periphr. Item in *virtus*, *favor*, *lingua* eſt Alleg. e Meton. adj. pro ſubj. i. Poetis peritis, diſertis, & fortium virorum ſtudioſis, qui horum præclara facta memoriæ poſteritatis commendant. 17 Si nunquam Poetarum & Hiſtoricorum ſilentium, &c.

1 Obſtaret meritis 2 invida Romuli?
3 Ereptum Stygiis fluctibus 4 Æacum
5 Virtus, & 6 favor, & 7 lingua potentium
Vatum divitibus conſecrat 8 inſulis.
Dignum laude virum 9 Muſa 10 vetat mori:
11 Cœlo Muſa beat: 12 ſic Jovis 13 intereſt
Optatis epulis impiger 14 Hercules:
15 Clarum 16 Tyndaridæ ſidus ab infimis
Quaſſas eripiunt æquoribus rates.
17 Ornatus viridi tempora pampino
Liber, vota bonos ducit ad exitus.

1 Quo minus futuris temporibus illuſtrarentur. 2 Silentium de rebus præclare geſtis videtur illorum gloriæ invidere, de quibus ſiletur. 3 Ex morte & oblivione hominum liberatum. 4 Jovi ex Ægina filium: quem cum Minoe & Rhadamantho, ob inſignem juſtitiam, Poetæ poſt mortem etiam apud inferos exercere judicia, tradidere. 5 Vis ingenii. 6 Benevolentia, 7 Vox egregiorum Poetarum. Nam magna vis eſt in eloquentia. 8 Beatorum inſulis fortunatis, *μακάρων νήσοις*, vel Elyſiis campis aſſignat, id eſt, egregiis carminibus Æacum apud inferos judicem facit, & immortalitati conſecrat. Synecd. gen. 9 Poetarum carmina. Meton. effic. 10 Nam abſque Poetarum monumentis eſſet, idem tumulus, qui corpus, etiam nomen obrueret. 11 In cœlo collocans beatum efficit, in cœlum laudibus attollit. 12 Per Poetarum carmina. 13 Fruitur: quippe qui a parente Jove quadrijugo curru in cœlum ſublatus eſt. 14 Iovis filius. 15 Lucidum ſidus in cœlo. 16 Caſtor & Pollux, fratres, filii Tyndari, naves naufragium paſſas, jam jam imo altoque mari immergendas a naufragio liberare Poetarum carminibus creduntur. Synecd. gen. & Meton. rerum ſignificatarum pro ipſis cœleſtibus ſignis. 17 Sic per carmina Poetarum Bacchus, qui caput & tempora ſua viridi pampino, ornata habet, preces hominum perducit ad ſecundos exitus.

Ode IX. Εὐχαριστική.

Ad LOLLIUM.

Scripta ſua nunquam interibunt: virtus ſine carminum ope oblivione deletur. Lollii laudes ille cantabit, cujus virtutes etiam celebrat.

Tricolos Tetraſtrophos.

1 NE *forte credas 2 interitura, quæ*
Longe ſonantem natus ad 3 Aufidum,
4 Non ante vulgatas per artes

1 Ordo eſt: Ne, id eſt, ut non, tu forte credas ea verba interitura, quæ *ego Horatius*, natus ad Aufidum longe ſonantem, loquor, &c. 2 Peritura eſſe. 3 Apuliæ flumen. 4 Novis & inuſitatis artibus omnium primus inter Latinos carmina ad lyram canto.

2 1 *Verba loquor ſocianda chordis,*
S *Non, ſi priores Mæonius tenet*
edes Homerus, 3 *Pindaricæ latent,*
4 *Ceæque, & Alcæi* 5 *minaces,*
6 *Steſichorique* 7 *graves* 3 *Camœnæ.*
Nec, ſi quid olim 8 *luſit Anacreon,*
9 *Delevit ætas:* 10 *ſpirat adhuc* 11 *amor,*
Vivuntque commiſſi 12 *calores*
Æoliæ fidibus 13 *puellæ.*
14 *Non ſola* 15 *comptos* 16 *arſit* 17 *adulteri*
Crines, & aurum 18 *veſtibus* 19 *illitum*
20 *Mirata,* 21 *regaleſque cultus,*
Et 22 *comites,* 23 *Helene Lacæna:*
24 *Primuſ-ve* 25 *Teucer tela* 26 *Cydonio*
Direxit arcu: 27 *non ſemel* 28 *Ilios*
Vexata; 29 *non pugnavit* 30 *ingens*

1 Lyrica carmina Lyræ fidibus aptanda. Synecd. mem. 2 Quamvis Poeta ex Mæonia ſive Lydia oriundus Homerus inter Poetas ſupremum locum obtineat ſive occupet, non tamen Pindarus, &c. ſunt obſcuri. 3 Pindari Muſæ, id eſt, poemata obſcura ſunt. Meton. effic. 4 Simonidis ex Cea inſula exorti. Vide Od. 1. l. 2. 5 Auſteræ, amaræ, quibus patriæ ſuæ tyrannos inſectatus eſt, & e civitate fugavit. 6 Poetæ ex Himera, civitate Siciliæ. 7 Magni ponderis: quippe qui maxima bella, & clariſſimos cecinit duces. 8 Scripſit, cantavit. Synecd. gen. Vere *luſit*: quia res amatorias ſcripſit. Virg. Ecl. 1. Ludere *quæ vellem, calamo permiſit agreſti*. 9 Conſumpſit vetuſtas; ſed multa ejus feſtiviſſimi Poetæ monumenta adhuc ſuperſunt. 10 Nondum oblivione hominum ſepultus eſt, recens eſt. Metaph. a rebus animatis. 11 Quo Phaonem puerum perdite amavit. 12 Et amores, quos Sappho puella, ex patria Leſbo orta, lyræ fidibus ſociavit, in carminibus noſtris temporibus adhuc vigent. Metaph. 13 Synecd. gen. 14 Non ſola Helena arſit comptos crines adulteri, &c. Significat Poeta multas ante Helenam amaſſe, quæ belli cauſam præbuerant, & magna olim bella eſſe geſta memoria digna, ſed hæc omnia fuiſſe oblivioni tradita, quod Poetæ, vel ſcriptores deeſſent, qui poſterorum memoriæ ea commendarent. 15 Accurate pexos. 16 Summo amoris ardore expetivit, vehementer amavit. Metaph. ab igne. 17 Paridis. Synecd. gen. pro ſpe. 18 Adulteri Paridis ſui raptoris. 19 Intextum. 20 Eſt. 21 Et ornatus ejus, Priami regis filio dignos. Tales cultus Paris ad Helenam ſic jactat apud Ovidium: *Cum videas cultus noſtra de gente virorum, Quales Dardanias credis habere nurus?* 22 Quos itineris ſocios ſibi elegerat Paris juvenes formoſiſſimos. 23 Menelai, Spartani regis, uxor. 24 Nec in bello Trojano Teucer omnium primus ſagittas in hoſtes jaculatus eſt. 25 Telamonis filius Ajacis frater. 26 Cretenſi: a *Cydone* urbe in Creta, ubi primum de pecudum cornibus arcus curvati, & facti ſunt. Vide Od. 15. l. 1. Virg. Ecl. 10. *libet Partho torquere* Cydonia *cornu Spicula*. 27 Troja non ſemel bello capta fuit, ſed ante Græcorum obſidionem ab Apolline & Neptuno terra marique infeſtata, & ab Hercule antea capta & diruta fuit. Sed illa bella nemo deſcripſit. 28 Trojani Metonymia loci. 29 In bello Trojano. 30 Robuſtus.

1 *Idome-*

1 Idomeneus, 2 Sthelenuſ-ve ſolus
3 Dicenda 4 Muſis prælia: non 5 ferox
6 Hector, vel 7 acer 8 Deiphobus 9 graves
Excepit ictus pro pudicis
Conjugibus, pueriſque primus.
Vixere 10 fortes ante 11 Agamennona
Multi: ſed omnes 12 illacrymabiles
13 Urgentur, ignotique longa
13 Nocte, 14 carent quia vate 15 ſacro.
16 Paulum 17 ſepultæ diſtat inertiæ
Celata virtus: non ego te meis
18 Chartis 19 inornatum ſileri,
Tot-ve tuos patiar 20 labores
21 Impune, Lolli, 22 carpere lividas
Obliviones. Eſt 23 animus tibi
24 Rerumque prudens, & ſecundis
Temporibus 25 dubiiſque 26 rectus,

1 Cretenſium rex. 2 Capanei & Evadnæ filius. 3 Quæ digna eſſent, quæ a præclaris Poetis illuſtrarentur. 4 Carminibus, quorum Muſæ autores ſunt. Meton. cauſæ efic. 5 Bellicoſus. 6 Ab Ajace vulneratus, & ingenti ſaxo ad terram proſtratus eſt. 7 Robuſtus. 8 Germanus ejus frater. 9 Crudelia perpeſſus eſt vulnera. A Merione enim in brachio vulneratus eſt. 10 Viri magnanimi. 11 Qui Græcorum dux ab Homero fortiſſimus deſcribitur. 12 Propter quos in bello cæſos nemo lachrymat, quos nemo lachrymis decorat, ut loquitur Ennius, ἄκλαυστοι. 13 Et incogniti perpetuo ſilentio, & ſempiterna ſui nominis oblivione premuntur, æterniſque ignorantiæ tenebris obruuntur. Metaph. a tenebris, in quibus omnia ſilent. 14 Quia nullum habuere Poetam, a quo egregia ſua facta memoriæ mandarentur. 15 Muſis & Apollini. 16 Virtus, quæ non laudata & apud poſteros incognita in obſcuro latet, parvo diſcrimine ac non multum differt ab ignavia obſcurorum hominum, qui vitam morti ſimilem agunt, & quorum memoria una cum corpore ſepulta eſt. 17 Metaph. a cadaveribus, quæ humo mandantur & cognita latent. 18 Carminibus chartæ inſcriptis. Meton. ſubj. pro adjuncto. 19 Te non illuſtratum & laudatum apud poſteros ignorari. 20 Tuas res geſtas, & præclara facta, civilia negotia. Synecd. gen. Nam M. Lollius iſte graviſſima bella & in Thracia, & in Galatia, & in Germania geſſit. 21 Non patiar lividas obliviones, id eſt, invida ſilentia, quæ gloriam & memoriam apud poſteros tibi invideant, immerito carpere tuos labores. 22 Paulatim imminuere, & aliquid inde demere, & obſcurare. Metaphora. Vide Od. 11. l. 1. 23 Synecd. eſt partis pro ipſo Lollio. 24 Rerum futurarum providus, *vel*, rerum cognitione præſtans. Sic mox, *abſtinens pecuniæ*, locutione Poetæ noſtro familiari. 25 Adverſis. 26 Seſe recte gerens, conſtans & æquabilis, qui his non frangatur, illis non inſoleſcat & efferatur. Metaph. a corpore ad animum. Nam quemadmodum corpus rectum eſſe dicitur, quod non eſt inflexum, aut incurvatum: ſic animus dicitur eſſe rectus, qui non eſt perturbatus, neque anxius; ſed ſedatus & tranquillus.

1 Vindex avaræ fraudis, & abſtinens
Ducentis ad ſe cuncta pecuniæ,
2 Conſulque non unius anni,
Sed quoties bonus atque fidus
3 Judex honeſtum prætulit utili, &
4 Rejecit alto dona nocentium
Vultu, & 5 per obſtantes catervas
6 Explicuit ſua victor arma.
7 Non poſſidentem multa vocaveris
Recte beatum: 8 rectius occupat
Nomen beati, qui 9 Deorum
Muneribus ſapienter uti,
Duramque 10 callet pauperiem pati,
11 Pejuſque letho flagitium timet:
12 Non ille pro charis amicis,
Aut patria timidus perire.

1 Ultor ac punitor avaritiæ, & abſtinens a pecunia, id eſt, pecuniam non deſiderans, cui omnia patent, quæque omnia in mundo poſſidere videtur. 2 Eſtque tibi animus, qui non, more Romanorum Conſulum, unius anni Conſulatum gerit, ſed ſemper eſt ille Conſul, quoties ſuis cupiditatibus imperavit, quoties honeſtatem prætulit utilitati, quoties hominum nocentium muneribus non corrumpitur. 3 Ille tuus animus tanquam bonus & fidelis judex juſtum iniquitati præpoſuit. 4 Et erecto vultu excelſoque animo malorum munera, ad alterius jus & bonam cauſam depravandam oblata, deſpexit & repudiavit. Nam alti animi eſt pecuniam contemnere. 5 Per mediam hoſtium aciem, id eſt, per munera & largitiones, *vel*, per affectuum, & vitiorum catervas, per utilitates, odia, iram, invidiam, ambitionem, avaritiam, virtuti & rationi obſiſtentes. 6 Tanquam mundi & opum humanarum victor ſuam integritatem & abſtinentiam, quibus cum vitiis pugnat, expromſit, in aciem quaſi collocavit, deque omnibus illis glorioſum triumphum egit. Alleg. eſt e continuatis Metaphoris. 7 Non recte & proprie appellaveris eum beatum, qui multo in mundo poſſidet. 8 Merito. 9 Quæcunque Dii largiuntur. 10 Longo uſu novit. Metaph. a duritie carnoſa pedum. Hanc Metaphoram docet Cic. l. 3. de Nat. Deor. *Callidos vocamus, quorum animus ſic uſu concalluit, ut manus opere.* 11 Et mori mavult, quam flagitium aut turpitudinem aliquam committere. 12 Ille, id eſt, vir talis non timet aut dubitat pro charis amicis ſuis, aut patria mori. Sic Od. 19. l. 3. *Codrus pro patria non timidus mori.*

Ode

Ode X. Ἐρωτική.

Ad LIGURINUM puerum ſpecioſum.

Futurum dicit, ut Ligurinum ſuæ adverſus amatores arrogantiæ pœniteat, cum flos ætatis ſuæ exaruerit.

Monocolos.

O 1 *Crudelis adhuc, & Veneris* 2 *muneribus* 3 *potens,*
4 *Inſperata tuæ cum veniet pluma* 5 *ſuperbiæ,*
6 *Et, quæ nunc humeris involitant, deciderint comæ:*
7 *Nunc & qui color eſt* 8 *puniceæ flore prior roſæ,*
9 *Mutatus, Ligurine, in faciem* 10 *verterit* 11 *hiſpidam,*
12 *Dices: Heu* [*quoties te ſpeculo videris* 13 *alterum*].
14 *Quæ mens eſt hodie, cur eadem non puero fuit?*
Vel cur 15 *his animis* 16 *incolumes non redeunt genæ?*

1 In amatorem tuum, dum amantem non redamas. Sic Virg. Ecl. 2. *O* crudelis *Alexi*, *nihil mea carmina curas*. 2 Pulchritudine, ætatis flore, ſuavitate, gratia. Synecd. gen. 3 Qui potens es, id eſt, alios antecellis. 4 Cum barba prima tanquam pluma, quam animus tuus tanquam deformitatem non ſperat, neque cupit, tibi ſuperbo naſcetur. Sumtum ab avibus, ad annos mollis ac primæ lanuginis notandos. 5 Meton. eſt adj. pro lævi & impubi ætate, cui fere comes adjungitur ſuperbia, atque ſui admiratio, aliorumque contemptio & deſpicientia. 6 Et cum capilli oblongi, qui per humeros tuos diſperſi ventilantur, & diffuſi ſunt, jam detonſi erunt. Metaph. eſt ab eodem animalis genere cum ſuperiore. Sic de Gyge puero Od. 5. l. 2. & alio quodam Od. 20. l. 3. Apud veteres enim pueri non impudici tantum, quique ad cyathos ſtabant, ſed & ingenui atque honeſte habiti, puellarum in morem comam per cervicem atque humeros demittebant. Unde *comati* quoque & *capillati* impuberes ſæpe appellantur. Porro delicatuli, cum vel ætas amores ultra non permitteret, vel uxorem ducerent domini, quorum libidini ſerviebant, ſolemni quodam more tondebantur: idque ut fieret, ipſa præcipue ſponſa allaborabat. 7 Et qui color faciei vultuſque tui nunc melior & præſtantior eſt, quam flos roſæ purpureæ rubicundus & candidus. 8 Virgil. 12. Æn. *cum primum craſtina cœlo* Puniceis *invecta roſis aurora rubebit*. 9 Cum ille virili ætate deperditus, &c. 10 Te converterit. 11 Hirſutam, piloſam, barbatam. 12 Tunc dices. Brevis eſt Proſopopœia cum exclamatione per dolorem, ubi fingitur Ligurinus ſecum loqui. 13 Mutatum, ἕτερον, tam diſſimilem, ut alius videri poſſis, nunc hiſpidus, ante lævis. Tibul. *Carior eſt auro juvenis, cui lævia fulgent Ora, nec amplexus hiſpida barba terit*. 14 Illa voluntas, affectus, ſententia, quæ viro mihi adeſt, cur eadem non fuit mihi puero? 15 Huic voluntati meæ, qua jam ſum vir. 16 Genæ imberbes, ſalvæ & integræ, & pulchritudo puerilis ſine lanugine non reſtituuntur? Nam genæ barbatæ tanquam mortuæ habebantur, quia ad amores pueriles erant ineptæ.

Ode XI. Ε'ρωτική.

Ad PHILLIDEM.

Die natali Mæcenatis, qui erat Id. Aprilis, invitat ad epulas.

Dicolos Tetraſtrophos.

1 E*St mihi* 2 *nonum ſuperantis annum*
Plenus 3 *Albani cadus : eſt in* 4 *horto*,
Phylli, 5 *nectendis apium coronis :*
6 *Eſt hederæ vis*
Multa, 7 *qua crines religata fulges.*
8 *Ridet* 9 *argento domus : ara*, 10 *caſtis*
Vincta 11 *verbenis*, 12 *avet immolato*
Spargier agno.
13 *Cuncta feſtinat manus : huc & illuc*
Curſitant miſtæ 14 *pueris puellæ :*
15 *Sordidum flammæ* 16 *trepidant* 17 *rotantes*
16 *Vertice fumum.*
Ut tamen noris, 18 *quibus advoceris*

1 In ædibus. Anaphora autem eſt in voce *Eſt* ter repetito. 2 Quod navem & amplius annos ætate ſua excedit. 3 Vini ex Albanis montibus. 4 Meo. 5 Ad nectendas coronas. 6 Eſt mihi magna multitudo & copia hederæ, quæ Baccho conſecrata eſt. Cic. *Sic Mithridates fugit maximam* vim *auri & argenti*. Serta & coronæ ex hedera & apio adhibebantur ad exhilarandum convivas. 7 Qua corona, ex hedera facta, crines tuos religatos habens, fulgere ſoles. Translatum ab æthere & igne, ad venuſtatem indicandam, qua ſolet fulgere. 8 Domus mea ſplendet, nitet, γελᾷ, & hilaritatem præ ſe fert propter feſtivitatem futuram. Metaph. ab homine, ὡς ἀπὸ τοῦ ζώου γελαστικοῦ, ad inanimatum : res enim inanimatæ ſolent ſpectatores ſui pulchritudine & nitore aſpectus diffundere hilaritate. 9 Vaſis ex argento factis & cuſis. Metonymia materiæ. 10 Herbis puris, & ad ſacrificandum aptis coronata. 11 Synecdoche ſpeciei, pro quibuslibet herbis ac frondibus. 12 Jam deſiderat, vel cupere videtur agni mactati ſanguine humectari & imbui. Metaph. a præditis affectione, πρὸς τὰ ἀπαθῆ, ad carentia motu animi. 13 Cuncta ſervorum & ancillarum mearum multitudo in exſequendis mandatis diligentiam adhibet. 14 Ancillæ cum ſervis miſtæ. 15 Impurum, & , quicquid contingit, fuligine ſordidum faciente. Meton. eſt effe. pro effic. 16 In ſummitate ſui cum trepido motu furſum feruntur. 17 Rotarum in morem circumvolventes. Metaphora. Sic Virgil. Georg. 1. & Æn. 3. *globos flammarum* appellat flammas Ætnæ, globorum in modum erumpentes. 18 Ad quæ gaudia, id eſt, ad quam diem feſtum omni lætitia celebrandum a me inviteris. Antiptoſis eſt : niſi malis eſſe ablativum, ad cauſam notandam, propter quam advocetur.

Gaudiis.

Gaudiis, 1 Idus tibi ſunt 2 agendæ,
Qui dies menſem Veneris 3 marinæ
4 Findit Aprilem:
5 Jure ſolemnis mihi, 6 ſanctiorque
Pæne 7 natali proprio, 8 quid ex hac
Luce Mæcenas meus 9 affluentes.
10 Ordinat annos.
11 Telephum, quem tu 12 petis, 13 occupavit,
14 Non tuæ ſortis juvenem, puella
Dives & laſciva, 15 tenetque grata
Compede vinctum.
16 Terret 17 ambuſtus 18 Phaeton 19 avaras
Spes & exemplum grave 20 præbet 21 ales
Pegaſus, terrenum equitem 22 gravatus
23 Bellerophontem:

1 Apriles, ut ſtatim declarat. *Idus*, ut quidam exiſtimant, ab antiquo verbo *iduare*, id eſt, *dividere*, quod iduum dies menſem propemodum διχομερίζει, id eſt, bipartitum facit, quia plerumque in medium menſem incidunt. Vide quæ nos ad Sal. p.66. 2 Celebrandæ apud me ſunt. 3 E maris ſpuma natæ. Od. 26. l.3. *Lævum* marinæ *qui Veneris latus Cuſtodit*. 4 Medium dividit Aprilem Veneris menſem: ubi eſt alluſio quædam ad etymon vocis *idus*. *Aprilis* deducitur ἀπὸ τοῦ ἀφροῦ, id eſt, *a ſpuma*, ex qua, & cruore genitalium Saturni, in mare projectorum, Venerem progenitam fabulantur Poetæ. Vide Macrob. Sat. l.1. c.12. & 21. Videtur tamen magis probare etymum Latinum ab *aperiendo*, quaſi *Aprilem*. Vide Ovid.4. Faſt. 5 Et qui dies merito mihi ſacer & celebrandus eſt, ut dies feſtus: ſtatus & fixus quotannis. 6 Gratior & religioſior. 7 Proprio meo natali die, qui quidem mihi gratiſſimus. 8 Quia ab hoc die. Meton. effic. pro effecto. 9 Accedentes, accreſcentes more aquarum fluentium. Metaphora a fluminibus. 10 Ordine numerat, inchoat, annos vitæ ætatiſque ſuæ, illorumque numerandorum initium facit. Significat Mœcenatem Idibus Aprilis eſſe natum. & Idus Apriles eſſe diem ejus natalem. 11 Προκατάληψις eſt, ubi Poeta occupat excuſationem Phyllidis recuſaturæ celebrationem feſti propter amorem Telephi, quem amari & diſtineri ab altera puella dicit. 12 Expetis & amas. 13 Amore irretivit, tibi præripuit, propriumque ſibi fecit ac vindicavit. 14 Non tuæ conditionis, ordinis, & loci Juvenem, utpote nobiliſſimum & ditiſſimum. Liv. *Id negotium non eſt* ſuæ ſortis. 15 Illumque detinet & poſſidet jucundo amoris vinculo detentum, & illum nunquam deſeret. Alleg. eſt ex Metaphoris a captivis. 16 Deterret. Exemplis duobus docet, Phyllidem debere omnem ſpem Telephi deponere, cum ille ſit ſupra ſortem ſuam. 17 Fulmine Jovis combuſtus, & in Eridanum fluvium conjectus, dum nimis magna & alta petens patris ſui Solis currum vellet regere. Vide Ovid. Met.2. 18 Caſus pœna & incendium Phaetontis, Solis & Clymenes filii. Meton. ſubj. 19 Cupidas ſpes, id eſt, homines, ne avarorum more nimis alta ſperent & expetant. Meton. adjuncti. 20 Sc. tibi, id eſt, te admonet. 21 Alatus equus, πτερόεις, cujus ope Bellerophon maxima pericula ſuperavit. 22 Moleſte & gravate ferens. Suet. in Aug. c. 72. *ampla & operoſa prætoria* gravabatur. 23 Qui cœlos conſcenſurus, ut, quid rerum ageret Jupiter, cognoſceret, excuſſus a Pegaſo, in terram decidit.

Semper ut 1 *te digna ſequare*, 2 *&* 3 *ultra*
Quam licet, ſperare, nefas putando,
4 *Diſparem vites:* 5 *age, jam meorum*
Finis amorum,
[*Non enim poſthac alia* 6 *calebo*
Fœmina] *condiſce* 7 *modos, amanda*
Voce quos reddas 8 : *minuentur* 9 *atræ*
10 *Carmine* 11 *curæ.*

1 Tibi convenientia ſequens appetas, id eſt, amatores te dignos, tuæ conditionis, ordinis & loci, amore proſequaris. 2 Et vites diſparem, putando nefas *eſſe*, ſperare ultra quam licet. 3 Si ſupra tuam conditionem, plus quam par eſt, ſperes & appetas. 4 Te majorem & præſtantiorem fugias. 5 Quare age, o Phylli, quæ jam mearum amicarum ultima es. 6 Alterius fœminæ amore non incendar, flagrabo, ardebo, id eſt, non aliam amabo. Metaphora ab igne. 7 Meos verſus, cantus, quos ſuavi & amabili tua voce recites & cantes. In ſtudiis literarum doctor eſt veluti creditor, & diſcipulus ut debitor, qui accepta doctori reddere ſolet hora ſtatuta memoriter recitando. 8 Exſtinguantur. 9 Inviſæ, efficientes homines triſtitia moroſos. Meton. effe. Sic Od. 1. l. 3. *Poſt equitem ſedet* atra *cura*. 10 Carminum meorum cantu. 11 Sollicitudines, quas ex Telephi amore contraxiſti.

Ode XII. Παραινετική.

Ad VIRGILIUM.

Deſcribit Veris adventum, & Virgilium ad convivium ſub conditione invitat.

Dicolos Tetraſtrophos.

1 J*Am veris comites, quæ mare temperant,*
2 *Impellunt animæ* 3 *lintea Thraciæ:*
Jam nec 4 *prata rigent, nec fluvii* 5 *ſtrepunt*
6 *Hiberna nive turgidi.*
Nidum 7 *ponit*, 8 *Ityn flebiliter gemens,*
9 *Infelix avis, &* 10 *Cecropiæ domus*

1 Jam Thracii venti, id eſt, Favonii vel Zephyri, quorum veluti ſedes ac domicilium quoddam eſt Thracia, qui veris comites ſunt, & qui mare adventu ſuo mitigant, tranquillum, & navigationi aptum reddunt, &c. 2 Et, quo volunt, perducunt. 3 Vela. Synecdoche generis. 4 Campi aut agri amplius frigore aut gelu horrent, dureſcunt. 5 Horribilem ſtrepitum in decurſu edunt. 6 Nivibus & imbribus hybernis auſti. 7 In domibus & parietibus conſtruit, fingit. 8 Filium ſuum, quem crudeliter interfecit in odium Terei viri ſui, lachrymabunda voce conquerens. Lege Ovid. Met. 6. 9 Hirundo, quæ olim fuit Progne, Pandionis, regis Athenienſis, filia. Syneccd. generis. 10 Familiæ regum Athenienſium. Synecdoche ſpeciei. *Cecrops* dux erat Athenienſium, unde *domus Cecropia*, pro familia Athenienſi.

1 *Æter-*

1 Æternum opprobrium, quod 2 male 3 barbaras
4 Regum 5 eſt ulta 6 libidines:
7 Dicunt in 8 tenero gramine pinguium
9 Cuſtodes ovium 10 carmina fiſtula:
Delectantque 11 Deum, cui 12 pecus, & 13 nigri
Colles Arcadiæ placent.
14 Adduxere ſitim tempora, Virgili:
15 Sed preſſum Calibus ducere 16 Liberum
Si geſtis, 17 juvenum nobilium cliens,
18 Nardo vina merebere.
Nardi parvus 19 onyx 20 eliciet cadum,
Qui nunc 21 Sulpitiis 22 accubat 23 horreis,
24 Spes donare novas largus, 25 amaraque
Curarum eluere efficax,
Ad quæ ſi properas 26 gaudia, 27 cum tua

1 Perpetuum dedecus eſt, propter immanem in filium ſuum crudelitatem. 2 Crudeliter, majori ſcelere, ſc. parricidio. 3 Immanes. 4 Terei, regis Thraciæ, mariti ſui: 5 Vindicavit. 6 Inceſtum in Philomela conſtupranda. Synecd. gen. 7 Canunt hoc anni tempore in honorem Panos. 8 Molli. 9 Paſtores. Synecd. gen. 10 Agreſtes cantilenas. 11 Paſtorum, ſc. Pana. Synecd. gen. 12 Greges & armenta. 13 Colles umbroſi propter ſylvas. Synecd. gen. pro Lyceo & Mænalo. 14 O Virgili, hæc amœna veris tempora convivia & compotationes adduxerunt. 15 Si deſideras vinum Calibus intorculari expreſſum, id eſt, vinum Calenum mecum bibere, ſpiritu attrahere. 16 Meton. effic. pro effecto & invento vino. 17 Qui Claudii Tiberii & Druſi: privignorum Auguſti, amicus es. Synecd. gen. eſt in *juvenum*, 18 Tunc unguento Nardino dato, id eſt, ſi unguentum Nardinum afferes, tu accipies a me vinum Calenum. 19 Parvum vaſculum marmoreum unguenti Nardini a me cadum vini eliciet. 20 Hoc verbum proprie uſurpatur in liquidis rebus, ut elicere alvum, pluvias, fontem, ſudorem, lachrymas, ut hic etiam, ſed per Meton. ſubj. pro exhaurire & depromere ex cado vinum illic conditum. Præterea in *onyx eliciet* Metaphora eſt ab animata re ad inanimatam, cui tribuitur motus, quaſi diceret: Onyx nardi cauſa mihi erit, cur tibi relinam meum cadum vini Caleni. 21 Sulpitii Galbæ. 22 Reconditus, ſitus, poſitus eſt. Metaphora a rebus animatis. Hoc verbum ſæpius de aſſeſſione epulari dici ſolet: ut apud Ter. in Eun. *Acdium* accubabam, *quam videbar mihi eſſe pulchre ſobrius*? Virg. 1. Æn. *Tu das epulis* accumbere *Divum*. 23 In apothecis ſive cellis vinariis, in quibus oleum, vinum, fruges, iiſque ſimilia condi ſolebant. 24 Liberalis in ſpe inſolita afferenda, in lætitia concilianda: ut Ep. 5. l. 1. *Spes jubet eſſe ratas*. 25 Et potens in amaris ſollicitudinibus profligandis. Sic Od. 1. l. 2. Et cuncta terrarum *ſubacta*. Et Virg. 2. Æn. *Obſedere alii telis* anguſta viarum. 26 Meton. eſt effe. pro cauſa, potione vini Caleni. 27 Tunc celeriter ad me veni cum parvo Nardi onyche, ſive vaſe unguentario. Jocoſa eſt Metaphora, tanquam ad mercatum quendam indictum, ſic ad epulas Horatii eundum ſit Virgilio.

Velox merce veni: 1 *non ego te meis*
Immunem meditor tingere poculis,
2 *Plena dives ut in domo*.
Verum 3 *pone moras*, *&* *ſtudium lucri*:
4 *Nigrorumque memor*, 5 *dum licet*, *ignium*,
6 *Miſce ſtultitiam conſiliis brevem*.
7 *Dulce eſt deſipere* 8 *in loco*.

1 Non eſt mihi in animo te aſymbolum, inanemque & ſine munere venientem, nihilque adferentem vino meo madefacere, inebriare. Metaph. ab infectoribus, quomodo Græci dicerent etiam οὐκ ἐγὼ μελετῶ σε τοῖς πόμασι τέγγειν. 2 Ut dives aliquis facere poteſt, cui domus omnis generis opibus exſtructa eſt. 3 Depone moras, id eſt, mature ad me veni, & depone cupiditatem lucri, animique tui, nimis ad rem attenti, curas. 4 Triſtium rogi & buſti ignium. Synecdochica enim eſt periphraſis mortis, quæ rogo & buſto, vel flammis rogalibus ac lugubribus, quibus cadavera cremabantur, ſignificatur. 5 Per vitam & ætatem. 6 Miſce feriis ludicra, nec ſemper feriis attentus ſis, ſed breve aliquod tempus jocis & ludicris attribue. 7 Jucundum & ſalutare eſt homini ſeria cum jocis commutare, hilarem eſſe, & quaſi deſipere. Sumtum eſt a maturitate frugum. 8 Opportuno tempore, cum tempus & locus ferunt & poſtulant, ἐν καιρῷ. Ter. in Heaut. *Obſecundato* in loco.

Ode XIII. Μιμητική.

In LYCEN Meretricem vetulam.

Inſultat ei mordaciſſime, quod jam anus facta, & libidine flagrans contemnatur a juvenibus.

Tricolos Tetraſtrophos.

A*Udivere*, *Lyce*, *Di mea vota*, *Di*
1 *Audivere*, *Lyce*: 2 *fis anus*, *&* *tamen*
Vis formoſa videri,
3 *Ludiſque &* *bibis impudens*:
Et cantu 4 *tremulo* 5 *pota Cupidinem*
Lentum ſollicitas: 6 *ille* 7 *virentis*, *&*

1 Exaudiverunt, admiſerunt meas preces, quibus toties pœnam & vindictam promeritam tibi expetivi, & exoptavi, atque his aſſenſi ſunt. Hæc repititio ſoni ejuſdem in locis alternis efficit ἐπάνοδον, id eſt, regreſſionem auribus perjucundam & conjunctam cum inſultatione. 2 Sc. *etſi*. 3 Et per ſummam turpitudinem juniorum puellarum more laſcivis, & vinum impudenter bibis. 4 Anili, qualis eſt vetularum. 5 Tu, cum vino ebria es, amoris flammam in te jam pene emortuam excitas, *vel*, excitare & incendere vis in juvenibus amorem tardo gradu ad te vetulam accedentem. 5 Cupido ſemper vigilat in pulchris genis Chiæ, juvenis puellæ, ætate florentis, & canendi peritæ. 7 Metaph. eſt a tenebris plantis, quæ dicuntur χλοάζειν.

Doctæ

Doctæ pſallere Chiæ
Pulchris 1 *excubat in genis.*
2 *Importunus enim tranſvolat aridas*
Quercus, & refugit, 3 *te quia* 4 *luridi*
Dentes, 3 *te quia rugæ*
5 *Turpant, & capitis* 6 *nives.*
7 *Nec Coæ* 8 *referent jam tibi* 9 *purpuræ,*
10 *Nec clari lapides* 11 *tempora, quæ ſemel*
12 *Notis* 13 *condita* 14 *faſtis*
15 *Incluſit volucris dies.*
Quo fugit 16 *Venus!* [17 *heu!*] *quo-ve* 18 *color decens!*
Quo 19 *motus! quid habes* 20 *illius, illius.*
21 *Quæ ſpirabat amores!*
Quæ 22 *me* 23 *ſurpuerat mihi,*
24 *Felix poſt Cynaram, notaque & artium*

1 Vigilat, cum in te ſit ſopitus. Metaphora a vigilibus præſidiariis arcium & caſtrorum, qui pernoctant in opportunitate temporis habenda, quo vel hoſtes incautos adoriantur, vel parati aggreſſos excipiant, propulſent, conficiant. 2 Ille Cupido tibi vetulæ inconveniens jam, annoſas & exſangues annos, tanquam exſuccas quercus, alis ſuis prætervolat ac faſtidit. Alleg. e Metaphoris. 3 Anaphora. 4 Summe pallidi, obſcureque nigreſcentes. 5 Deformem reddunt. 6 Canities, cani, Metaphora. 7 Nec veſtes tenui, & ſubtili, & bombycino filo contextæ, quales in Coo inſula conficiuntur, &c. Deflectitur a *Cos*, vel *Coa* inſula finitima Eubœæ, e regione Cariæ. 8 Reducent, reſtituent. 9 Veſtes purpureæ. Metonymia materiæ. 10 Nec gemmæ claræ ac pellucidæ. Synecdoche generis. 11 Præterita juvenilis ætatis tempora. 12 Et publicis. 13 Repoſita. 14 Annalibus, ubi res geſtæ & domi & foris quotidie ſcribebantur. 15 Sepoſuit tempus celerrime decurrens, unde nullo unquam tempore revocari poſſunt. 26 Quorſum abiit venuſtas corporis tui, & gratia oris, & pulchritudo, quam olim habebat, Lyce! Meton. cauſæ. 17 Exclamatio eſt pathetica εἰρωνικῶς dolentis. 18 Quorſum ſe ſubduxit ille purpureus genarum tuarum color, & pulchritudo: Sumtum a pictoribus. 19 Quo abiit membrorum tuorum agilitas! 20 Lyces, quæ olim fuit puella pulcherrima! Nihil omnino. Epizeuxis, id eſt, continua ejuſdem ſoni iteratio, ad contumeliam graviorem. 21 Ἔρωτας ἔπνει, quæ olim appetebat amari, *vel*, alliciebat in amorem ſpectantes. quaſique divinum odorem ſpirans eos afficiebat. Sic Virg. 1. Æn. *Ambroſiæque comæ divinum vertice odorem* Spiravere, id eſt, efflavere. Sic Act. 9. 1. *Saulus autem adhuc* ſpirans [ἐμπνέων] *minas & cædem adverſus diſcipulos Domini*. Metaphora eſt ab aura tenui, vel ab odoratis plantis. 22 Animum, optimam mei partem. Synecd. inte. pro mem. 23 Surripuerat, id eſt, mihi animum furtim abſtulerat & in ſe converterat, meque a mente alienum fecerat. Syncope. 24 Tam formoſa, ut ſoli Cynaræ cedas, *vel*, poſt Cynaram mortuam ſis ſecunda es in pulchritudine.

Gratarum 1 facies ? 2 ſed Cynaræ breves
Annos fata dederunt:
3 Servatura 4 diu parem
Cornicis vetulæ temporibus Lycen:
Poſſent ut juvenes viſere 5 fervidi,
6 Multo non ſine riſu,
7 Dilapſum in cineres facem.

1 Forma inſtructa atque ornata, & nobilis iis rebus omnibus, quæ amorem valent allicere, cujuſmodi ſunt ſplendidi ac flagrantes oculi, lævis frons, os nitidum, vultus ad hilaritatem, reliquumque corpus ad nutum, riſum & geſtum compoſitum, labra rubentia, puniceæ genæ, dentes nivei, ac reliqua denique ad gratiam natura facta. 2 Sed fata, quæ ſervatura ſunt Lycen parem temporibus cornicis, dederunt Cynaræ breves annos, id eſt, parvum vivendi tempus; tibi autem dederunt multos annos, ut juvenibus fias ludibrio. 3 In vita. 4 Tam diu ut ætati alicujus annoſæ cornicis æquæva ſis. Cornix dicitur centum annos vivere. 5 Tui amore olim incenſi. Brevis Alleg. e Metaphoris ab igne, ad adoleſcentiam Lyces eximiam, quæ olim incendebat ſpectantium oculos, ſed nunc eſt corrupta & extincta inſtar cineri. 6 Summa eum voluptate. 7 Pulchritudinem tuam in nihilum ſive in deformitatem redactam.

Ode XIV. Παραινετική.

Ad AUGUSTUM.

A Senatu populoque Romano, honores Auguſto tribui non poſſunt, qui virtutes ejus æquare valeant.

Tricolos Tetraſtrophos.

1 *QUæ cura 2 Patrum, quæ-ve 3 Quiritium,*
4 Plenis honorum 5 muneribus, tuas,
Auguſte, 6 virtutes 7 in ævum
8 Per titulos 9 memoreſque faſtos

1 Quænam ſollicitudo, id eſt, quinam homines Senatores, aut privati & plebeii curabunt Auguſti virtutem dignis honoribus prædicandam? Metonymica eſt Alleg. ex adjunctis pro ſubjectis. In hoc autem interrogationis genere latet quidam dialogiſmus, ubi negata reſponſio intelligenda eſt. 2 Patrum Conſcriptorum, id eſt, Senatorum. Sal. in Cat. *Delecti*, inquit, *quibus corpus annis infirmum, ingenium ſapientia validum erat, Reipub. conſultabant. Hi vel ætate, vel curæ ſimilitudine, Patres appellabantur.* 3 Civium Romanorum. Od. 1. l. 1. *Hunc, ſi mobilium turba* Quiritium, &c. 4 Quæ cumulate & ad plenum virtutem honore ac gloria compenſent. 5 Honorificis muneribus, ut ſtatuis, triumphis & monumentis. 6 Res præclare geſtas. 7 In omnia futura mundi tempora. 8 Statuis inſcriptos. 9 Et per annales tuorum in patriam meritorum, qui mentionem faciunt rerum prius actarum, & memoriam illarum revocant.

1 Æternet? 2 o, qua Sol habitabiles
3 Illuſtrat 4 oras, maxime Principum,
5 Quem legis expertes Latinæ
Vindelici didicere nuper,
Quid 6 Marte poſſes: 7 milite nam tuo
8 Druſus 9 Genaunos, 10 implacidum genus,
9 Brennoſque 11 veloces, & 12 arces
13 Alpibus 14 impoſitas 15 tremendis
16 Dejecit 8 acer 17 plus vice ſimplici.
18 Major Neronum 19 mox grave prælium
20 Commiſit, 21 immaneſque 22 Rhætos
23 Auſpiciis pepulit ſecundis:
24 Spectandus in certamine 25 Martio,
26 Devota morti 27 pectora 28 liberæ
Quantis 29 fatigaret 30 ruinis:
31 Indomitas prope qualis undas
32 Exercet Auſter, 33 Pleiadum choro
Scindente nubes, 34 impiger hoſtium

1 Poſſit virtutes tuas æternas reddere, immortalitati conſecrare? 2 O maxime Principum, qui terram incolunt, qua parte Sol illuſtrat oras habitabiles, id eſt, o Princeps maxime omnium, qui ubique ſunt. Exclamatio parænetica, continens per enumerationem res fere omnes ab Auguſto, & illius auſpiciis geſtas. 3 Suis radiis. 4 Mundi, terrarum. 5 Quem Vindelici, expertes legis Latinæ, id eſt, qui ſuis legibus viventes legis Romanæ immunes ſunt, *vel*, quibus nec dum victor Romanus leges impoſuit, quique in poteſtatem Romanorum nondum venerant, didicere nuper magno ſuo malo, quid bello poſſes. *Quem didicere*, Helleniſmus eſt. Ter in Eun. *Ego illum neſcio, qui fuerit*. 6 Bello, armis. Meton. effic. 7 Toto exercitu, omnibuſque copiis tuis. Synecdoche unitatis pro multitudine. 8 Animoſus ille Druſus, filius tuus adoptivus. 9 Galliæ populos. 10 Genus hominum ferox & indomitum. 11 Curſu, pugna & rapina celeres. 12 ſc. *illorum*, ad arcendos hoſtes. 13 Montibus. 14 Exſtructas. 15 Propter altitudinem. 16 Diruit, & proſtravit. *Dejicere*, eſt de ſuperiori loco deturbare. Virg. Æn.12. *Fulminat Æneas armis, ſummaſque minatur Dejectorum arces Italum*, ac veluti æquos ſolo poſiturum. 17 Plus quam ſemel, non uno congreſſu, ſed ſæpius. 18 Natu, id eſt, Claudius Tiberius Nero. 19 Poſtquam ſua ſigna & copias cum fratre Druſo conjunxiſſet. 20 Fecit cum hoſtibus. 21 Truculentos. 22 Vindelicos. 23 Fauſto eventu profligavit. 24 Qui Tiberius dignus erat, qui ſpectaretur, & laudaretur de tali fortitudine. 25 Bellico. 26 Deſtinata. 27 Rhætos ipſos. Synecd. mem. pro toto corpore. 28 Quam ſua ſponte & nulla neceſſitate coacti liberrime oppetebant. 29 Vexaret & proſterneret. 30 Cædibus Rhætorum. 31 Maris fluctus furentes. Ordo eſt: *Druſus tam* impiger vexare turmas hoſtium, & mittere frementem equum per medios ignes, qualis propemodum Auſter *eſſe ſolet, cum* exercet undas indomitas, choro Pleiadum ſcindente nubes. 32 Commovet, agitat, perturbat. Virg. Georg.3. exercita *curſu Flumina*. 33 Cum Pleiades ſive Vergiliæ ſuo ſeptem ſtellarum choro ortæ nubes tempeſtatibus ſcindunt & pluvias profundunt. De Pleiadibus Ovid. Faſt. l.4. 34 Tam velox erat in hoſtium turmis agitandis, ſuoque equo furibundo mittendo per medium pugnæ fervorem, per media, eaque acerrima prælia Synecd. ſpe.

Vexare turmas, & frementem
Mittere equum medios per ignes.
1 *Sic* 2 *tauriformis* 3 *volvitur* 4 *Aufidus,*
Qui regna Dauni perfluit 5 *Appuli,*
6 *Cum ſævit, horrendamque* 7 *cultis*
8 *Diluviem meditatur agris:*
Ut 9 *barbarorum* 10 *Claudius agmina*
11 *Ferrata* 12 *vaſto diruit impetu,*
13 *Primoſque & extremos metendo,*
14 *Stravit humum* 15 *ſine clade victor,*
16 *Te* 17 *copias, te conſilium, & tuos*
18 *Præbente Divos: nam tibi,* 19 *quo die*
20 *Portus* 21 *Alexandreia ſupplex,*
Et 22 *vacuam* 23 *pateſecit* 24 *aulam,*
Fortuna 25 *luſtro proſpera tertio*
26 *Belli ſecundos reddidit exitus,*
Laudemque, & optatum peractis
27 *Imperiis decus* 28 *arrogavit.*

1 Tanto impetu, ſonitu ac fragore. 2 Qui duobus fluminibus duo cornua, tanquam tauri formam præ ſe fert. 3 Fertur. 4 Apuliæ fluvius. 5 Apuliæ regis. 6 Cum auctus imbribus maxima ſævitia delabitur, intumeſcit & *ſternit ſata læta, boumque labores*, ut ait Virgil. Allegoria eſt e Metaphoris ab animatis ad inanimatum. 7 Satis. 8 Aquarum inundationem infert & exercet: nam & in ipſa meditatione exercitium eſt. Sic Virg. Geog.3. *In ochiæ peſtem Juno* meditata *juvencæ*. Al. *minitatur*. 9 Hoſtium. 10 Tiberius Nero. 11 Haſtis ac telis armata Synecdoche ſpeciei. 12 Fervore ac tumultu vaſtante & depopulante omnia proſtravit. 13 Hoſtiumque totam aciem, πρώτους καὶ ὑστάτους, ſuo gladio cædendo. Metaph. a meſſoribus ſegetes demetentibus & coacervantibus. Sic Virg. Æn.10. *Proxima quæque* metit *gladio*. 14 Operuit, implevit cadaveribus. 15 Sine ulla ſuorum militum jactura, id eſt, ſic victoriam reportavit, ut nulli e ſuis militibus deſiderati ſint. Ita Pittacus docebat, τὰς νίκας ἄνευ αἵματος δεῖ ποιεῖσθαι; quæ ſumma eſt laus Victoris. 16 Auguſto ſc. id eſt, tuo unius ductu & auſpicio. Pulcherrime exprimit, quid ſit alterius auſpiciis vincere. 17 Militum. 18 Tuam felicitatem a Diis, qui tua opera fortunant, tibique favent, ipſi ſufficiente, ſuppeditante, πορίζοντος, ἐπαρκοῦντος: vel *Divos*, id eſt, fortiſſimos atque ſtrenuiſſimos privignos tuos Druſum & Tiberium. Sumtum a rebus divinis. 19 Occiſo M. Antonio & Cleopatra. 20 Al. *portas*. 21 Ægypti urbs, in quam Antonius & Cleopatra confugerant, ibique victi ſunt, id eſt, cives Alexandrini victi a te & ſupplices. Metonymia ſubjecti. 22 Regina ac rege, id eſt, Antonio & Cleopatra jam orbatam. 23 Aperuit. 24 Regiam ſuam. 25 Imperii tui anno decimoquinto. 26 Omnium tuorum bellorum ſalutares eventus tibi attribuit. 27 Bellis peractis, & orbe ſubacto. 28 Peperit, vendicavit, in tuum commodum vertit; quod Græci dicunt ἰδιοποιεῖσθαι: ut. Satir. 4. l. 2. *ſibi cœnarum artem* arrogare.

1 Te 2 Cantaber 3 non ante domabilis,
Meduſque, & Indus, 1 te 4 profugus Scythes
5 Miratur, 6 o tutela præſens
Italiæ, dominæque Romæ:
1 Te, 7 fontium qui celat origines,
Niluſque, & 8 Iſter, 1 te rapidus 9 Tigris,
1 Te, 10 belluoſus qui remotis
Obſtrepit Oceanus Britannis:
1 Te, non paventis 11 funera Galliæ,
Duræque tellus audit Iberiæ:
1 Te 12 cæde gaudentes 13 Sicambri
14 Compoſitis 15 venerantur armis.

1 Te Dominum. Anaphora in *te* novies initio ſententiarum repetito. 2 Cantabri, Hiſpaniæ populi. In his quatuor, *Cantaber*, *Medius*, *Indus*, *Scytha*, Alleg. eſt ex Synecdochis continuatis. 3 A nullo, niſi a te victus. 4 Incertis ſedibus vagans, nec in eodem loco manens. Od. 35. l. 1. *te profugi Scythæ*. Vide Od. 24. l. 3. 5 Agnoſcit & veneratur. 6 O Auguſte, qui tanquam Deus tuo numine & auſpicio præſens Italiam, & Romam principem & imperatricem omnium urbium totius mundi tutaris. Vide ſupra Od. 3. 7 Nilus, Ægypti fluvius, qui occultat originem ſuorum fontium, id eſt, cujus fontes & origines adhuc nemo ſcivit, audit te. Tibul. *Nile pater, qua nam poſſum te dicere cauſa, Aut quibus in terris occuluiſſe caput.* 8 Danubius fluvius permagnus. 9 Armæniæ fluvius, adeo velox, ut aliquando ſaxa ingentia ſecum rapiat. 10 Te audit Oceanus, qui ingentibus marinis belluis plenus, Britannos fluctuum ſonitu circumſonat interfuſo mari a nobis ſeparatos. 11 Galli mortem non extimeſcentes (vel propter ingenitam ferocitatem, *vel*, quia ſibi perſuadebant, non interire animas, ſed ab aliis poſt mortem tranſire ad alios) & Iberi, Hiſpaniæ populi laborioſiſſimi te obſervant. Meton. ſubj. 12 Qui atroces cædibus gaudent, *αἱματοχαρεῖς*, bellicoſi. 13 Germaniæ populi, hodie *Geldrenſes* & *Clivienſes* appellantur. 14 Jam tanquam pacis tempore in uno loco ſimul poſitis & reconditis. 15 Colunt.

Ode XV. Ἐγκωμιαστική.

AUGUSTI LAUDES.

Tricolos Tetraſtrophos.

1 PHœbus volentem 2 prælia me 3 loqui,
4 Victas & urbes, 5 increpuit 6 lyra:

1 Apollo, Muſarum & Poetarum præſes, increpuit me volentem loqui Lyra prælia & urbes victas. Sic Virg. Ecl. 6. conſilio ejuſdem Dei revocatus eſt a rebus Romanis Heroico carmine ſcribendis: *Cum canerem reges & prælia, Cynthius aurem Vellit, & admonuit: paſtorem, Tityre, pingues Paſcere oportet oves, deductum dicere carmen.* 2 Et bella Auguſti Cæſaris. 3 Decantare. 4 Ab ipſo captas. 5 Objurgavit, admonuit. Metaph. a conflictu duorum corporum, cum aliis alia alliduntur. 6 Lyrico carmine.

1 *Ne*

1 Ne parva Tyrrhenum per æquor
Vela darem: tua, Cæſar, 2 ætas
3 Fruges & 4 agris rettulit 3 uberes,
Et 5 ſigna noſtro 6 reſtituit 7 Iovi,
8 Direpta Parthorum ſuperbis
Poſtibus: & vacuum duellis
9 Ianum Quirini clauſit, 10 & ordinem
Rectum evaganti fræna licentiæ
Injecit, 11 emovitque culpas,
12 Et veteres revocavit artes:
Per quas 13 Latinum nomen, & Italæ
Crevere vires, 14 famaque, & imperi
15 Porrecta majeſtas ad 16 ortum
Solis 17 ab Heſperio cubili.

1 Ne humili Lyrico carmine res bellicas canerem atque aggrederer. Alleg. eſt e perpetuis Metaph. Quemadmodum enim periculoſum eſt parvo navigio in mari Tyrrheno navigare, ſic non eſt tutum, humilibus verſibus res magnas perſequi. 2 Tu Auguſte, vel tuæ ætatis feliciſſimum imperium & ſtatus. Meton. adjuncti temporis. 3 Copioſas fruges. Quædam eſt enumeratio beneficiorum, quibus Romanos cumulavit Cæſar, ducta e loco efficientium & effectorum. 4 Hoſtilibus incurſionibus antea ſuis frugibus ſpoliatis. 5 Quæ Craſſus amiſerat a Parthis interfectus. 6 Capitolio rurſus intulit. 7 Simulacro Jovis Capitolini nobis Romanis propitii, ejuſque templo, in quo ſigna militaria hoſtibus erepta reponuntur. Meton. ſubj. 8 Detracta a ſuperbis poſtibus Parthorum, qui, ne victi viderentur, ſigna Craſſiana ſua ſponte Romam ad Auguſtum remiſerunt. 9 Et tua ætas clauſit templum Jani Quirini; quod pacis tempore tantum claudi conſuevit, & ſemel tantum ante te clauſum fuit, bellis civilibus toto orbe poſitis, conſtitutaque cum exteris pace. 10 Et injecit fræna licentiæ evaganti rectum ordinem, id eſt, ſeveriſſime domuit, ac veluti frænis repreſſit morum corruptelam, quæ extra ordinem rectum vagatur & tranſit, atque ordinem non ſervat. Metaphora ſumta ab equis, quorum impetus frænis inhibetur: ſic homines ſeveritate legum a licentiam peccandi revocantur. Hic autem *rectus ordo* fortaſſis poſſet intelligi de ordine petendi honores, ut Quæſturam, Tribunatum plebis, Ædilitatem, Præturam, Conſulatum, Cenſuram. Inter Quæſturam & Tribunatum, itemque inter Tribunatum & Ædilitatem, annuum erat intervallum. Ædilitatem Prætura biennio interjecto; Præturam Conſulatus, tanto ſpatio temporis interpoſito, ſequebatur. Tempus autem poſt Conſulatum Cenſuræ non erat circumſcriptum: hujuſmodi ordinis confuſionem Auguſtus ſuſtulerat. 11 E medio ſuſtulit, eruit, exſtirpavit, ut nulla amplius veſtigia ſuperſint, gravibus pœnis in improbos conſtitutis. Al. *amovit*. 12 Et reſtituit priſtinas majorum noſtrorum virtutes, prudentiam, fortitudinem, juſtitiam, & temperantiam. 13 Romanum. 14 Romanorum. 15 Et imperii dignitas longe lateque extenſa, propagata & amplificata eſt. 16 Ad ortum Solis, id eſt, ad extremos Indos. 17 A Solis occaſu ſive ab Occidente: *ἕσπερος* Græce, *veſper* eſt Latinis. Translatio ab animalibus.

1 Cuſto-

1 Cuſtode rerum Cæſare, 2 non furor
Civilis, aut 4 vis eximet otium:
2 Non 5 ira, quæ 6 procudit enſes,
Et miſeras 7 inimicat urbes:
2 Non, 8 qui profundum 9 Danubium bibunt,
10 Edicta rumpent Iulia: 2 non 11 Getæ,
2 Non 12 Seres, 13 infidi-ve Perſæ:
2 Non 14 Tanaim prope flumen orti.
15 Noſque & 16 profeſtis 17 lucibus, & ſacris,
18 Inter jocoſi munera 19 Liberi,
20 Cum prole, matroniſque noſtris,
21 Rite Deos prius apprecati,
22 Virtute functos, 23 more patrum, duces,
24 Lydis remiſſo carmine tibiis,
Trojamque, & 25 Anchiſen, & almæ
26 Progeniem Veneris canemus.

1 Quamdiu Auguſtus res humanas cuſtodiet & adminiſtrabit. 2 Anaphora. 3 Bellum civile, quod cives furore concitati inter ſe gerunt. 4 Nulla ambitionis rabies pacem aut tranquillitatem nobis eripiet. Al. *exiget*, id eſt, expellet. 5 Homines irati. Meton. adj. 6 Quæ impellit homines ad enſes procudendos & fabricandos, quibus homo hominem interimat. Tale eſt illud Virg. *furor arma miniſtrat*. 7 Inimicas & hoſtiles inter ſe reddit urbes, id eſt, concitat oppidanos ad mutuas inimicitias. Meton. ſubj. 8 Thraces, Germani, & aliæ gentes. 9 Partem aquæ. Synecd. integri: ut Virg. Ecl. 1. *Aut* Ararim *Parthus bibet, aut Germania* Tigrim: Et Ecl. 10. *Nec ſi frigoribus mediis* Hebrumque *bibamus*. 10 Leges Julii Cæſaris, in quam gentem tu aſſumptus es, & tuas leges, ſc. de adulteriis aliiſque, non violabunt, non frangent. Synecd. ſpe. 11 Qui ad Pontum Euxinum habitant. 12 Indiæ populi. 13 Infideles, novis rebus ſtudentes, quia Craſſum ſimulata pace occiderant. 14 Scythæ & Sarmatæ. 15 Portæ Lyrici. Jam ex effectis oſtendit, quam recte ipſe poſiturus ſit otia, quæ Cæſar Reip. fecit. 16 Profanis, qui laboribus & privatis & publicis ſunt conceſſi. 17 Diebus. Meton. effic. 18 Inter vina efficientia homines jocoſos & hilares. Meton. effc. Ideoque a Plaut. in Curcul. *lepos Liberi* dicitur pro lepido ac faceto vino. 19 Meton. effic. 20 Cum liberis & uxoribus noſtris. 21 Decenter. 22 Qui virtute floruerunt, qui pro patriæ ſalute cum gloria mortui ſunt. 23 Ritu majorum noſtrorum. 24 Lyrico aliquo carmine cum tibia a Lydis inventa remiſſo. Tibiarum varii erant modi, tres præcipue: Dorius ſive Ionicus, Phrygius, & Lydius. 25 Patrem Æneæ. 26 Æneam, Veneris filium, & ex illo oriundos Aſcanium, & totam gentem Juliam, ſc. Julium Cæſarem, Auguſtum, Tiberium, Druſos, &c.

Q. HO-

Q. HORATII FLACCI
* ΕΠΟΔΩΝ
LIBER.

Epod. I.

Ad MÆCENATEM.

Horatius ibit cum Mæcenate proficiſcente ad bellum Actiacum contra Antonium.

Dicolos Diſtrophos.

1 *Ibis* 2 *Liburnis* 3 *inter alta navium,*
Amice, propugnacula,
Paratus omne Cæſaris periculum
4 *Subire, Mæcenas, tuo.*
5 *Quid nos? quibus te vita ſit* 6 *ſuperſtite*
Iucunda, 7 *ſi contra,* 8 *gravis?*
9 *Utrum-ne juſſi* 10 *perſequemur otium*

* Horatius ita hunc librum appellavit, quod longioribus ſingulis verſibus ſinguli breviores accinantur, qui ἐπῳδοὶ vocantur: *vel*, hic Liber ἐπωδὸς inſcribitur, id eſt, *incantator*, ut eſt ἐπωδὴ *incantamentum*. Multa enim de incantationibus tractat hic Horatius, & acriter Canidiam veneficam exagitat.

1 Proficiſceris, navigabis ad bellum Actiacum. Metaph. a vulgo, ſtrata viarum pedibus deterente. Ordo eſt: Amice Mæcenas, *tu* paratus ſubire omne periculum Cæſaris, *idque* tuo *periculo*, ibis Liburnis navibus inter alta propugnacula navium. 2 In navibus humilioribus ex Liburnia regione, ſita inter Illyrium & Dalmatiam. 3 Inter altas turres in navibus Antonianis erectas tanquam propugnacula, id eſt, munitiones ad hoſtes incurrentes arcendum. Synecd. gen. 4 Excipere, ἀναδέχεσθαι, ſufferre, propulſare quodvis periculum, quod in ancipiti bello contra Antonium ſuſtinebit, a capite Cæſaris Auguſti magno vitæ tuæ periculo. 5 Quid interea nos amici & clientes tui agemus, qui Romæ reſtamus? Ἀνακοίνωσις ſive *Communicatio* eſt & Dialogiſmus, non ſimplex Addubitatio. Conſilium enim capit cum Mæcenate, quid eo, in militiam profecto, facturus ſit, cujus reſponſionem vel antevertit, vel jam tacite factam immutat ad hæc verba, *Feremus*, &c. 6 Vivo, incolumi. 7 Me tibi ſuperſtite, id eſt, te mortuo. 8 Moleſta futura ſit. 9 Annos, quemadmodum a te & ab Auguſto Cæſare juſſi ſumus, domi manebimus, carmen componemus, quod ſine te injucundum futurum eſt? 10 Ita Cic. *per ſequi opus* dicit. Metaph. a viatore, qui inſtitutum iter ſic tenet, ut ſequi non deſinat, donec aſſecutus eum deprehenderit, quem ſequebatur.

Non dulce, ni tecum 1 *ſimul?*
2 *An hunc laborem mente laturi, decet*
Qua ferre non molles viros?
3 *Feremus; & te vel per Alpium* 4 *juga*
5 *Inhoſpitalem &* 6 *Caucaſum,*
7 *Vel Occidentis uſque ad ultimum ſinum,*
Forti ſequemur 8 *pectore.*
9 *Roges,* 10 *tuum labore quid juvem meo,*
11 *Imbellis, ac* 12 *firmus parum.*
13 *Comes minore ſum futurus in metu,*
14 *Qui major abſentes habet:*
Ut aſſidens implumibus pullis avis,
15 *Serpentium* 16 *allapſus timet*
17 *Magis relictis;* 18 *non, ut adſit, auxili*
Latura plus præſentibus.
Libenter hoc, & omne 19 *militabitur*
Bellum in tuæ ſpem gratiæ.
20 *Non ut juvencis illigata pluribus*
Aratra nitantur meis.

1 Sc. *eamus*. 2 An vero laturi ſumus ac ſubibimus una tecum hunc laborem militarem, ea mente & conſtantia, qua viros fortes & laborum patientes ac magnanimos militiæ laborem ferre decet? 3 Omnem militiæ laborem, & omne periculum tecum feremus. Sibi ipſe reſpondet. In *fero*. & *feremus* eſt Polyptoton. 4 Summitates. 5 Qui nihil excipit hoſpitio, ἄξενον, a nullo hominum inhabitatum, inacceſſum hyeme & æſtate propter glaciem & nives Sic Od. 22. l. 1. *Sive facturus per* inhoſpitalem Caucaſum. 6 Scythiæ montem. 7 Vel uſque ad ſinum Gaditanum & ultimam Hiſpaniæ oram, juxta columnas Herculis. 8 Magno animo. Meton. ſubj. 9 At fortaſſe tu, Mæcenas, rogare poſſis. Prolapſis eſt cum Proſopopœia obliqua, ubi Mæcenatis cogitatio a Poeta occupatur, labefactatur & convellitur. 10 Laborem. 11 Non bellicoſus. 12 Corpore parum firmo & valido. 13 Si tuus ſum comes, & tibi præſens ero, minus tibi metuam, quam abſens. Reſpondet ſuperiori tacitæ quæſtioni. 14 Qui metus gravius tenet, occupat, excruciat & ſauciat abſentes, quam præſentes, id eſt, quem metum majorem abſentes habent. Ter. in Andr. *unus ſcrupulus reſtat, qui me male* habet. Metaph. a gladiatoribus: ubi hac voce uſus victor inſultabat victo. Ter. *Captus eſt*, habet. 15 Pullos devorantium. 16 Impetus, incurſiones. Proprie dicitur de ſerpentibus & aquis, quæ tacito reptatu lubricoque motu feruntur. 17 Sed multo magis tamen timet abſens, cum ſc. pullos ſuos reliquit. *Relictis* eſt Dativi caſus. 18 Quæ tamen quamvis non allatura eſt plus auxilii præſentibus ſuis pullis, quam abſentibus, quamvis adſit: ſive enim mater abſit, ſive adſit, pulli a validiore ſerpente devorabuntur. 19 A me, id eſt, belli laborem ſuſtinebo una tecum, idque in ſpem tuæ erga me benevolentiæ retinendæ. Sic *certare certamen*, *bella pugnata*, & *vera regnata* dicit alibi. 20 Non enim hoc faciam, ut boves mei plures, quam jam utor, aratris alligati in terra invertenda ac proſcindenda magna vi corporis incumbant, id eſt, non ut plura habeam aratra, *vel*, ut plura agri jugera poſſideam. Hypallage.

1 *Pecuſve* 2 *Calabris ante* 3 *ſidus fervidum*
Lucana mutet paſcua:
Nec ut 4 *ſuperni villa* 5 *candens* 6 *Tuſculi*
7 *Circæa tangat mœnia.*
8 *Satis ſuperque me* 9 *benignitas tua*
10 *Ditavit:* 11 *haud paravero,*
12 *Quod aut, avarus ut Chremes, terra premam,*
13 *Diſcinctus aut perdam ut* 14 *nepos.*

1 Non ut habeat multa armenta, quæ ante Caniculæ ſidus æſtuorum, id eſt, ante æſtus Caniculæ, paſcua mutent, ſc. ex Calabria in Lucaniam. 2 Cum Calabris paſcuis, ubi temperatior aeris regio. 3 Caniculæ. Synecd. gen. 4 In monte ſiti. 5 E candenti marmore exſtructa. 6 Fundi mei Tuſculani. 7 Se extendat ad oppidum Tuſculum, a Telegono, Circes & Ulyſſis filio, ædificatum. Sic Od. 29. l. 3. *Telegoni juga parricidæ*. 8 Abunde. 9 Liberalitas tua, id eſt, tu Mæcenas, qui multis me beneficiis affeciſti & locupletaſti. Meton. adj. 10 Lautiſſimo fundo in Sabinis dato. 11 Nunquam mihi comparavero. 12 Quod aut in terra occultem & defodiam, ut Chremes ille Terentianus, id eſt, avarorum more, nimis ſuis commodis ſervientium. Synecd. ſpec. 13 Aut quod tanquam diſſolutus & luxurioſus prodigus dilapidem. *Diſcinctus* habet aliquid Metaphoricum a veſtibus laxis & diffluentibus, ad animi luxuriem, unde homines apparent molles, voluptuarii, luxurioſi; inertes. 14 Ut pater patris, *avus*, ſic filii filius, *nepos* dicitur. Sed hic Allegoria eſt pro quolibet homine luxurioſo, qui avita bona diſſipidare ſolet, abjecta omni cura rei familiaris augendæ aut certe conſervandæ, dum avus paterque vivunt.

Epod. II.

Vitæ Ruſticæ Laudes.

Dicolos Diſtrophos.

B*Eatus ille, qui* 1 *procul negotiis,*
[2 *Ut priſca gens mortalium*]
3 *Paterna rura bobus exercet ſuis,*
4 *Solutus omni fœnore.*
5 *Nec excitatur claſſico miles truci,*

1 Separatus, remotus a negotiis forenſibus, ab urbanæ vitæ moleſtiis. Synecd. 2 Ut primi homines in aureo ſæculo, qui, urbibus nondum conditis, in agris habitabant, qui neque arabant, neque ſerebant, &c. ſed agriculturam exercebant, & tranquillam vitam agebant, Vide Lucret. l. 5. 3 Qui agros a patribus ſive majoribus relictos propriis, non conductitiis bobus aſſidue ac diligenter colit, arat. Virg. 2. Georg. *Aut preſſo exercere ſolum ſub vomere*. Et 1. Georg. Exercetque *frequens tellurem, atque imperat arvis*. 4 Liber ab injuſtis lucris, ab omni ære in uſuram dando vel accipiendo. 5 Neque tanquam miles terribili & ſævo ſonitu tubæ in bello excitatur, id eſt, neque militat. Sic Cæſar. *claſſicum canere*. Dicitur *claſſicum* a calando, id eſt, convocando. Sumitur interdum pro ipſa tuba: ut apud Virg. Georg. 2. *Nec dum etiam inflari* claſſica.

1 *Nec* 2 *horret* 3 *iratum mare:*
4 *Forumque vitat*, 5 *& ſuperba civium*
Potentiorum 6 *limina*.
Ergo aut 7 *adulta vitium propagine*
Altas 8 *maritat* 9 *populos:*
10 *Inutileſque* 11 *falce* 12 *ramos amputans*,
13 *Feliciores inſerit:*
Aut in 14 *reducta valle mugientium*
15 *Proſpectat errantes greges:*
Aut 16 *preſſa* 17 *puris mella condit amphoris*,
Aut 18 *tondet* 19 *infirmas oves:*
Vel, cum 20 *decorum mitibus pomis caput*
Autumnus 21 *arvis extulit*,
22 *Ut gaudet* 23 *inſitiva decerpens pyra*,
Certantem & uvam 24 *purpuræ*,
Qua 25 *muneretur te*, 26 *Priape*, *& te*, *pater*
27 *Sylvane*, *tutor finium!*
28 *Libet jacere* 29 *modo ſub* 30 *antiqua ilice*,
29 *Modo in* 31 *tenaci gramine*.

1 Neque tanquam nauta lucri ſpe navigat. 2 Naufragii metu reformidat. 3 Tempeſtatibus & procellis ſævum & turbulentum. Sumtum ab animantibus affectu præditis. 4 Ubi lites aguntur & dijudicantur. 5 Et divitum civium Romanorum magnificas ædes tanquam cliens & adulator non frequentat, favoris jucundi gratia, ſed liber ſuique juris eſt. 6 Synecd. memb. 7 Cum adulta vitium propagine & maturo palmite proceras ulmos conjungit. 8 Metaph. ab hominibus ad beſtiarum & plantarum conjunctionem, 9 Arbores. Synecd. ſpec. 10 Infrugiferos, ſupervacaneos. 11 Putatoria. 12 Vitium. 13 In eorum locum fertiliores implantat. 14 Secreta aut flexuoſa. Sic Od. 17. l. 1. *Hic in reducta valle Caniculæ Vitabis æſtus*. 15 Ex editiori loco ſive procul ſpectat boum & vaccarum greges huc illuc per paſcua libere diſcurſantes & paſcentes. Virg. Ecl. 1. *Ille meas errare boves*. Synecd. gen. In *greges mugientium* eſt Synecdochica periphraſis armentorum. 16 E favis expreſſa. 17 Defæcatis. 18 Lanarum onere levat. 19 Debiles, morbiſque obnoxias. 20 Ramos arborum ornatos, maturis pomis. Virg. Ecl. 1. *ſunt nobis mitia poma*. 21 In agris in altum exeruit. Metaph. ab animantibus. Sic Virg. Ecl. 1. *Verum hæc tantum alias inter* caput extulit *urbes*. 22 Quantopere delectatur. Exclamatio eſt per admirationem quatuor verſibus ducta. 23 Quæ ante paucos annos ipſe manu ſua inſevit. 24 Quæ eximio colore cum purpura certare poſſit. 25 Donet tanquam frugum primitiis. Ter. in Heaut. *Nam diſciplina eſt eiſdem*, munerarier *ancillas primum*, &c. Cic. *me opipare* muneratus *eſt*. 26 Hortorum Deus. Apoſtrophe ad Priapum & ad Silvanum. 27 Sylvarum & agrorum cuſtos. 28 Ruſticis quieſcere libet. Hic Poeta fœneratorem Alphium inducit loquentem de præſtantia vitæ ruſticæ, & ipſam ſequi volentem: ſed Proſopopœia eſt imperfecta: caret enim acceſſu & apparatu per admonitionem, ubi eſt tantum nota acceſſus ad hunc locum, *Hæc ubi locutus:* & hic deponitur perſona fœneratoris. 29 Symploce eſt, ſoni ejuſdem repetitio in principiis & clauſulis utriuſque membri. 30 Annoſa, patula & ramoſa. 31 Quod terræ firmiter adhæret.

1 Labuntur altis 2 interim 3 ripis aquæ;
4 Queruntur in ſylvis aves,
Fonteſque lymphis 5 obſtrepunt 6 manantibus,
7 Somnos quod invitet 8 leves.
At cum tonantis 9 annus hibernus 10 Jovis
Imbres niveſque 11 comparat,
Aut 12 trudit 13 acres 14 hinc & hinc 15 multa cane
Apros in 16 obſtantes plagas,
Aut 17 amite 18 levi rara 19 tendit retia,
Turdis 20 edacibus 21 dolos:
22 Pavidumque leporem, & 23 advenam 24 laqueo gruem,
25 Jucunda 26 captat præmia.
Quis non 27 malarum, quas 28 amor curas 29 habet,
30 Hæc inter obliviſcitur?
Quod ſi 31 pudica mulier 32 in partem juvans
33 Domum, atque 34 dulces liberos,
[35 Sabina qualis, aut 36 perniſta ſolibus
37 Pernicis uxor Appuli]
38 Sacrum vetuſtis exſtruat lignis focum,
39 Laſſi ſub adventum viri:
Claudenſque textis cratibus 40 latum pecus,

1 Deorſum fluunt. 2 Dum ruſticus ita jacet. 3 Sc. *ex*. Al. *rivis*. 4 Querula voce cantilant. Ovid. Amor l. 3. El. 1. *Dulce queruntur aves*, 5 Strepitum & murmur faciunt. Sumtum eſt a ſtrepitu pedum. 6 Fluentibus. 7 Quæ res, ſc. fontes lymphis manantibus circumſtrepere, faciles & jucundos ſomnos inducere & conciliare poſſit. 8 Sic Od. 16. l. 2. *Nec leves ſomnos timor, aut Cupido Sordidus aufert*. 9 Hybernum anni tempus ſive hyems. Synecd. integri 10 Cœli & acris procelloſi. Metonymia eſt ſimilis notatæ Od. 1. l. 1. 11 Coacervat. 12 Impellit. 13 Feroces & animoſos. 14 Ab omnibus partibus. Epizeuxis. 15 Multis canibus. Synecd. ſpe. 16 In oppoſita, objecta retia, quibus irretiti capiantur. 17 Furcula aucupali, qua rete tenditur. 18 Cui omnis aſperitas ademta eſt. 19 Extendit, ſuſpendit. 20 In ovilis & alia eſca vorandis. 21 Quæ retia ſunt doli. 22 Meticuloſum. 23 Tranſmarinam, & alias in aliis regionibus degentem. Tranſlatum eſt ab hominibus. 24 Pedicis fixis. 25 Quæ omnia, ſc. apri, turdi, lepus, grus, ruſticis jucunda laborum ac venationum præmia ſunt. 26 Capere ſtudet, inſidiatur. 27 Curarum & ſollicitudinum. 28 Cupiditas divitiarum. avaritia. 29 Secum comites. 30 Oblectamenta ſc. id eſt, inter venandum. 31 Conjux caſta. 32 Viciſſim, ἐν μέρει adjuvans, & alteram laboris portionem ſubiens, cum maritus, quæ foris, illa, quæ domi ſunt, curet. 33 Rem familiarem. 34 Recte educando. 35 Quales ſunt Sabinæ mulieres, quas Romulus rapuit. Synecd. ſpec. pro qualibet muliere fideli & diligenti. 36 Propter aſſiduum diurnum ſub dio laborem æſtu Solis nigra, ἡλιοκαυτὴς. Meton. effic. 37 Impigri & patientis laborum. 38 Si exſtruat ligna ſicca & arida focum Veſtæ ac Laribus ſacrum, ignemque accendat, quo maritus reficiatur. 39 Paulo ante adventum mariti ruſtico labore defatigati. 40 Fœcundum, quod bono corporis habitu lætificat dominum ſuum. Meton. effecti. Sic Od. 4. l. 4. *læta paſcua* dixit.

1 Diſtenta ſiccet ubera;
Et 2 horna 3 dulci vina promens 4 dolio,
5 Dapes inemptas apparet;
Non me 6 Lucrina 7 juverint conchylia,
Magiſ-ve 8 rhombus, aut ſcari,
9 Si quos Eois intonata fluctibus
Hyems ad hoc vertat mare:
Non 10 Afra avis deſcendat in ventrem meum,
Non 11 attagen Jonicus
Jucundior, quam 12 lecta de pinguiſſimis
Oliva ramis 13 arborum,
Aut herba 14 lapathi prata amantis, & 15 gravi
Malvæ ſalubres corpori:
Vel agna 16 feſtis 17 cæſa 18 Terminalibus,
19 Vel hœdus ereptus lupo.
Has inter epulas, 20 ut juvat 21 paſtas oves
Videre properantes domum!
Videre 23 feſſos vomerem inverſum boves
Collo 24 trahentes languido:
25 Poſitoſque vernas, ditis 26 examen domus,
Circum 27 renidentes Lares!
28 Hæc ubi locutus fœnerator Alphius,
29 Jam jam futurus ruſticus,

1 Si ubera lacte turgida mulgendo inaniat. 2 Hujus anni. 3 Propter vinum, quod in eo continetur. 4 Sc. *ex*. 5 Eſcas non ex urbe petitas, ſed ex agris hortoque decerpta. Virg. 4. Georg. de ſene quodam Corycio: *ſeraque revertens Nocte domum*, dapibus *menſas onerabat* inemptis. 6 Oſtrea in lacu Lucrino capta, quæ ſunt omnium præſtantiſſima, id eſt, lautiſſimæ atque exquiſitiſſimæ epulæ. Synecd. ſpec. 7 Non magis me delectaverint, quam ruſtico labore ruri natæ epulæ. 8 Piſcis magni pretii. 9 Si quos ſcaros hyems, i. tempeſtas coorta ſive intonans in mari Jonio & Orientali impellat ad mare Italicum. Synecd. gen. 10 Gallina Africana non poteſt mihi eſſe cibus dulcior. 11 Avis Aſiatica, inter nobiliſſimas habita. *Jonia* eſt pars Aſiæ, in qua fuit urbs Epheſus. 12 Collecta. 13 Olearum. Synecd. gen. 14 Rumicis in pratis creſcentis. 15 Ægrotanti. 16 Diebus. 17 A ruſticis in ſacrificium oblata. 18 In honorem Dei Termini inſtitutis ac celebratis, menſe Februario, in cujus tutela veteres putabant eſſe agrorum fines. 19 Vel hœdus, e lupi dentibus a paſtoribus ereptus, ſuavior eſt ruſtico, quam qui deſumptus eſt ex ſuo hœdili: nam minoris conſtat. 20 Quantum delectat ruſticum! Epiphonem ſex verſibus continuatum. 21 Saturas. 22 E paſcuis. 23 Ruſtico labore. 24 Domum. 25 Et videre ſervos ex ancillis natos collectos. 26 Tanquam multitudinem apum in divitis domo. 27 Nitidam & ſplendentem domum & focum. Meton. ſubj. poſſeſſoris pro adj. Al. τὸ *renidentes* non ad *Lares*, ſed ad *vernas*, referunt, ut ſit ordo: *Vernas renidentes circum Lares*. Eſt enim Horatio valde uſitata Synchyſis. 28 In vitæ ruſticæ laudem Depoſitio Proſopopœiæ Alphianæ. 29 Eo animo & conſilio, ut ruſticam vitam colat.

1 *Omnem* 2 *relegit Idibus pecuniam:*
Quærit Kalendis ponere.

1 Quo nomine omnem pecuniam a debitoribus collectam in unam ſummam, agros empturus, & vitam ruſticam acturus, congregavit circa dimidiatum menſem: ſed paulo poſt rurſus ad ingenium redit, & ſequentis menſis Kalendis pecuniam ſuam ante collectam rurſus in fœnore collocare ſtudet ac deſiderat. Idibus nomina exigebant; Kalendis autem & exigebant & collocabant. 2 Sumtum videtur ab agricolis, qui ſua ſata certo tempore metunt & relegunt.

Epod. III.

Ad MÆCENATEM.

Allium deteſtatur, quod apud Mæcenatem ederat, cujus æſtu torquebatur.

Dicolos Diſtrophos.

P*Arentis* 1 *olim ſi quis* 2 *impia manu*
3 *Senile guttur fregerit,*
4 *Edat cicutis allium nocentius.*
5 *O dura meſſorum ilia!*
6 *Quid hoc veneni ſævit in præcordiis?*
Num 7 *viperinus his* 7 *cruor*
Incoctus herbis me 8 *fefellit?* 9 *an malas*
10 *Candia tractavit dapes?*
11 *Ut* 12 *Argonautas præter omnes* 13 *candidum*
14 *Medea* 15 *mirata eſt* 16 *ducem,*
17 *Ignota tauris illigaturum juga,*

1 Poſthac, in poſterum. 2 Scelerata. Metaph. eſt a corpore ad impium animum. 3 Guttur patris ſui ſenis fregerit ferro vel laqueo, id eſt, ſenem parentem interfecerit. Synecd. partis. 4 Edat pro ſupplicio allium, quod ſuo calore omni aconito pejus eſt, quod frigore venenato necat. 5 O ferrea meſſorum inteſtina, quæ tantum virus perferre poſſint, & concoquere! Exclamatio eſt admirantis tolerantiam tam tetri allii. Meſſoribus allium dare ſolebant. Vide Virg. Ecl. 2. 6 Quid hoc veneni eſt, quod tantopere corpus meum ſævis caloris flammis incendit? Ἀπορία eſt ſive Addubitatio de apparatu talis allii ad majorem rei diritatem & inclementiam. 7 Sanguis viperæ ſerpentis, id eſt, venenum. 8 Me latuit, i. me inſcio his herbis fuit incoctus, quem inſcius comedi? 9 An mulier venefica male contrectavit dapes? 10 Synecd. ſpec. pro qualibet venefica. 11 Poſtquam Medea mirata eſt ducem præter omnes candidum. 12 Præ omnibus reliquis Argonautis, qui ad diripiendum aureum vellus venerant. 13 Formoſum. 14 Æetæ, Colchorum regis, filia, venefica. 15 Amavit. 16 Jaſonem. Synecd. gen. 17 Perunxit hoc unguento, ſc. allii veneno & ſucco Jaſonem, eumque adverſus omnia pericula ſecurum præſtitit, illigaturum juga ignota tauris, id eſt, ut tauris ignivomis jugum inſuetum injiceret, iiſque vicinum agrum arando inverteret.

Per-

Perunxit hoc Jaſonem :
1 *Hoc delibutis ulta donis* 2 *pellicem*,
3 *Serpente fugit alite*.
Nec tantus unquam 4 *ſyderum* 5 *inſedit* 6 *vapor*
Siticuloſa Apuliæ :
Nec 7 *munus* 8 *humeris efficacis Herculis*
Inarſit æſtuoſius.
At, *ſi quid unquam* 9 *tale* 10 *concupiveris*,
Jocoſe Mæcenas, *precor* .
11 *Manum puella ſuavio opponat tuo*,
12 *Extrema & in ſponda cubet*.

1 Eadem Medea, poſtmodum ab Jaſone repudiata, ultra pellicem ſuam veſtibus muneris loco doloſe miſſis, hoc alii ſucco tinctis: quas cum induiſſet Creuſa, una cum regia flammis & incendio conſumta eſt. 2 Creuſam, Creontis, regis Corinthiorum, filiam, quam Jaſon ſecundam conjugem Medeæ ſuperinduxerat. Synecd. gen. 3 Aufugit poſthoc facinus ex Jaſonis oculis per aerem vecta a dracone alato. Synecd. gen. 4 Præſertim Caniculæ. 5 Incubuit, invaſit diebus Canicularibus calidam atque aridam Apuliam. 6 Æſtus, calor. Synecd. gen. Virg. 5. Æn. *lentusque carina Eſt* vapor. 7 Tunica, quam Dejanira ad Herculem, Neſſi Centauri ſanguine tinctam, miſit per Lychan. Synecd. gen. Vide Ovid. Met. 9. Hoc munus ponendum eſt inter τὰ τῶν ἐχθρῶν ἄδωρα δῶρα. 8 Vehementius in humeris validi & ad efficiendum apti Herculis per venenum incenſum arſit, quam dirum illud allii venenum corpus meum inflammavit. 9 Allium. 10 Comedere. 11 Ut amica tua halitum tuum effugiens, opponat manum ſuam oſculo tuo, id eſt, te oſculari volentem manu objecta impediat. 12 Inque exteriori lecti parte procul a te cubet, ne allii fœtore offendatur, id eſt, precor, ut neque te oſculetur, neque ſe tibi potiendam præbeat, Sic non inepte quis *extrema cubare ſponda* cum eo dici poteſt, quicum illi quidem congruit, ſed exiliter & non undequaque perfecte.

Epod. IV.

Ad VOLTEJUM MENAM,

Libertum Pompeji Magni.

Dicolos Diſtrophos.

1 L*Upis & agnis quanta* 2 *ſortito obtigit*,
3 *Tecum mihi diſcordia eſt*,
4 *Ibericis* 5 *peruſte funibus latus*,
6 *Et crura dura compede*.

1 Quanta habent natura inſitas inter ſe inimicitias lupi & agni, tantas ego tecum gero, o Mena. 2 Naturali ſorte & inſtinctu. 3 Sc. *tanta*. 4 Qui latus habes percuſſum, peruſtum & valde flagellatum ac cœſum funibus Hiſpanicis, i. flagellis e geniſta Hiſpanica intortis. Synec. ſpec. 5 Metaph. ab igne. 6 Cujus crura peruſta ſunt, & attrita ferreis compedibus. Significat eum fuiſſe ſervum, utpote cujus in corpore vibices & cicatrices adhuc exſtarent.

Licet ſuperbus 1 ambules 2 pecunia,
3 Fortuna non mutat 4 genus.
Videſ-ne, 5 ſacram 6 metiente te viam
7 Cum bis ter ulnarum toga,
8 Ut 9 ora vertat huc & huc euntium
10 Liberrima indignatio?
11 Sectis flagellis hic triumviralibus,
Præconis ad faſtidium,
Arat Falerni 12 mille fundi jugera,
13 Et Appiam mannis terit:
14 Sedilibuſque magnus in primis eques,
15 Othone contempto, ſedet.
16 Quid attinet 17 tot ora navium gravi

1 Per plateas incedas. 2 Propter ingentem pecuniæ copiam. 3 Tua tamen fortuna non efficiet, quo minus libertus ſis, qui vilis quondam ſervus fueris; id eſt, nobilem te non efficiet. 4 Statum ac conditionem hominum. 5 Te compoſito ad normam gradu incedente more metientium longitudinem paſſibus, ut arrogantes ſolent, per viam ſacram, quæ a porta triumphali ad Capitolium ducit. Sic dicta, propter fœdus intemerandum & religioſum, quod Romulus cum Tito Tatio, Sabinorum rege, percuſſerat. Huc accedit, quod per eam ferebantur ſacra ad Capitolium ſingulis menſibus. 6 Metaph. a Geometris. 7 Indutus togam ſex ulnarum laxam, id eſt; valde amplam, more divitum. Synecd. num. fin. 8 Videſ-ne, quomodo juſtiſſima & minime diſſimulata ira civium Romanorum ab omni parte prætereuntium vultum in te convertat, teque a tergo reſpiciat, tuumque faſtum deteſtetur? 9 Synecd. part. pro vultu toto. 10 Homines juſta de cauſa irati. Meton. adj. 11 Imperfecta eſt Proſopopœia prætereuntium & indignantium juſte in Menam, ad quam quidem ſignificatur acceſſus his verbis, *Videſ-ne, ut ora vertat*, &c. ſed fine mentione depoſitæ popularis perſonę. Hic Voltejus Menas caſus flagellis Triumvirum juſſu, qui nequam ſervos caſtigari curant, uſque ad ſatietatem præconis, qui ipſum ulterius flagellari noluerit (ut poſſet cum Sannione Terentiano dicere, *Ego vapulando, ille verberando uſque ambo defeſſi ſumus*) arat & poſſidet jam multa agri jugera fundi optimi in Campania. Synecd. num. finit. pro multis jugeribus. 13 Et equis perequitat viam Appiam, qua itur ad agrum Falernum, virorum principum parvis & gradariis, qui tolutim & nulla victoris moleſtia incedunt. *Mannus* a *manu* dictus, quod manſueta porrectione manus duci poſſit. 14 Quinetiam Menas, factus Tribunus militum, ſedet tanquam eques Romanus in 14. equitum Romanorum graduum primis duobus ordinibus, ubi Tribuni militum ſedent, idque Lucii Roſcii Othonis lege ſpecia. Meton. effic. i. conditoris, pro lege lata ab Othone, qua ſancitum erat, ne quis ex infimo hominum genere fieret eques, aut ſederet intra quartum decimum theatri gradum ſeorſum in ſpectaculis a vulgo, exceptis duobus primis Tribunis, quo conſeſſu Mena indignus erat, quod aliquando fuiſſet ſervus. 16 Ad rem, i. quid prodeſt claſſem ab Auguſto armari contra piratas & ſervos fugitivos, ſi Menas ipſe pirata & ſervus ſit Tribunus militum? 17 Tot navium proras (& tum Metaph. eſt,) i. tot naves roſtratas, quarum ſummæ partes ære ac ferro ſunt munitę, Synecd. membri.

Roſtra-

Roſtrata 1 *duci pondere*
Contra latrones, atque 2 *ſervilem manum,*
3 *Hoc, hoc tribuno militum?*

1 Deduci & armari. 2 Multitudinem ſervorum fugitivorum, quam coegerat Sextus Pompejus & armaverat contra Auguſtum, ad Italiam navibus populandum. Metaph. 3 Hoc Voltejo Mena, ſervo quondam fugitivo nequiſſimo & pirata, hoc, inquam navium præfecto? Epizeuxis.

Epod. V.

In CANIDIAM VENEFICAM.

Dicolos Diſtrophos.

1 AT *o Deorum quicquid in cœlo regit*
Terras, & humanum genus,
2 *Quid iſte fert tumultus? aut* 3 *quid omnium*
Vultus in unum me truces?
4 *Per liberos te, ſi* 5 *vocata* 6 *partubus*
7 *Lucina veris affuit:*
8 *Per hoc inane* 9 *purpuræ decus precor,*
10 *Per improbaturum hæc Jovem.*
Quid ut noverca me 11 *intueris? aut uti*
12 *Petita ferro bellua?*

1 At vero, o omnes Dii, qui regitis terras hominesque. Proſopopœja eſt pueri abrupta initio, & exclamatio ejuſdem commoti & perterriti (quem Canidia aliæque veneficæ mento tenus ſub terra defoderant, fameque necare conſtituerant, ut ex ejus jecore & medullâ, arte Necromantia, philtrum ſeu poculum amoris conficerent) deprecantis Deos, cum nihil precibus loci apud homines ſit relictum. 2 Quid ſibi vult iſta tumultuoſa mulierum feſtinatio? Aporia eſt tragica, qua veneficarum conſilia puer urget, iterata per Anaphoram. 3 Quid omnium veſtrum vultus tetri & minantes in me ſolum converſi ſunt? 4 O Canidia, oro te per liberos tuos, ſi quos vere peperiſti. Olim enim jurabant per ea, quæ cara erant. Altera eſt exclamatio pueri obſcurantis cauſam aſpectus tetri & minantis, ubi eſt Anaphora in *per*. 5 A te invocata. 6 Tuis. 7 Juno Lucina, parturientium Dea, quæ naſcentibus opem ferre putabatur. 8 Rogo te per hanc dignitatem togæ meæ prætextatæ, (id eſt, quod ex ingenuis parentibus ortus ſim) vanam, quæque nihil proderit ad crudelitatem veſtram minuendam. 9 Meton. ſigni. pro pubertate, vel nobilitate, cujus ſignum prætexta erat. Ab ætate ergo commiſerationem movet, nec minus a conditione ſua: *prætexta* enim pueritiæ ornamentum erat, nec aliis concedebatur, quam Romanis, atque ingenuis. 10 Te rogo per Jovem, qui hæc ſcelera puniet. 11 O Canidia. 12 Aut tanquam aper, lupus, aut urſa, quæ ferro laceſſita vel ſaucia eſt?

Ut hæc trementi queſtus ore, conſtitit
2 Inſignibus raptis puer,
3 Impube corpus, quale poſſet impia
4 Mollire Thracum pectora:
Canidia brevibus implicata viperis
5 Crines, & incomptum caput,
6 Jubet ſepulcbris 7 caprificos erutas,
6 Jubet cupreſſus 8 funebres,
Et 9 uncta 10 turpis ova 11 ranæ ſanguine,
12 Plumamque nocturnæ ſtrigis,
Herbaſque, quas 13 Jolcos, atque 14 Iberia
15 Mittit, 16 venenorum ferax,
17 Et oſſa ab ore 18 rapta 19 jejunæ canis,
20 Flammis aduri Colchicis.
At 21 expedita Sagana per totam domum
Spargens 22 Avernales aquas,
23 Horret capillis, ut 24 marinus, aſperis,
Echinus, aut 25 currens aper:

1 Poſtquam puer ille nobilis & prætextatus, a Canidia reliquiſque veneficis ad ſupplicium raptus, hæc tremula voce queſtus, finem querendi fecit, &c. Deponitur perſona pueri, & Poeta loquitur. 2 Ornamentis ejus a Canidia raptis, ſc. prætexta & bulla, quæ erant Patriciorum inſignia, id eſt, ſine veſtibus nudus. Synecd. gen. 3 Exiſtens impube & tenerum corpus, quale &c. 4 Ad miſericordiam flectere & mitigare immania pectora Thracum, qui tamen ſunt crudeliſſimi, i. pectora hominum crudeliſſimorum. Synecd. ſpec. 5 Habens capitis ſui capillos totumque ſuum caput, diffuſis crinibus impexum, brevibus venenatis viperis implexum, Furiarum inſtar. 6 Anaphora. 7 Ficus ſteriles ex mortuorum ſepulchris, extractas & infauſtas, quaſi Diis Inferis ſacrificatura. 8 Funeſtas, funeribus aptas, & inferis conſecratas: quia, ut Cupreſſus cæſa nunquam revireſcit, ſic mortui ad vitam nunquam redeunt. Vide Od. 14. l. 2. 9 Imbuta. 10 Ad veneficia aptæ. 11 Rubetæ, quæ rana eſt nutrita in dumetis & rubis. Synecd. gen. 12 Et pennas avis mali ominis, quæ nocturno tempore volat, & ſtridorem pro cantu habet: unde a *ſtridendo* dictæ ſunt. Ovid. 6. Faſt. *Eſt illis ſtrigibus nomen; ſed nominis hujus Cauſa, quod horrenda ſtridere nocte ſolent.* 13 Theſſaliæ oppidum, quo Jaſon cum Medea ex Ponto revertens appulit. 14 Ponti regio. 15 Producit. 16 Herbarum venenatarum abundans. 17 Et jubet oſſa aliena, quæ canis rodebat, &c. quæ creduntur aviditatem ad amorem transferre, ideoque multum valere ad poculum amoris conficiendum. 18 Per vim extorta. 19 Famelicæ. 20 Flammis eo ritu paratis, quo apud Colchos opera & arte Medeæ per veneficia erant accenſæ & præparatæ ad Creontis domum, ejuſque filiam Creuſam conflagrandam, in domo accendi. Meton. ſubjectæ regionis. 21 Succincta, εὔζωνος, ne veſtes defluentes impedimento forent. Eſt nomen proprium alterius veneficæ tanquam Canidiæ adminiſtræ. 22 Ex Averno lacu petitas. 23 Horrida & formidoloſa aſpectu apparet capillis ſuis aſperis in capite erectis. 24 Ut marinus piſcis echinus, cui ſimilis eſt echinus terreſtris, & eodem modo ſpinis eſt confertus. 25 Furens, qui duriſſimas habet ſetas in dorſo inſurgentes.

1 *Abacta nulla Veja conſcientia,*
Ligonibus duris humum
2 *Exhauriebat, ingemens laboribus:*
3 *Quo poſſet infoſſus puer*
Longo die bis ter-ve mutatæ dapis
Inemori 4 *ſpectaculo:*
5 *Cum promineret ore, quantum extant aquæ*
Suſpenſa mento corpora:
6 *Exſucta uti medulla, &* 7 *aridum jecur*
Amoris 8 *eſſet poculum:*
9 *Interminato cum* 10 *ſemel fixæ cibo*
Intabuiſſent 11 *pupulæ.*
14 *Non defuiſſe* 13 *maſculæ libidinis*
14 *Ariminenſem* 15 *Foliam,*
Et 16 *otioſa credidit Neapolis,*
Et omne vicinum oppidum
17 *Quæ ſidera* 18 *excantata voce* 19 *Theſſala,*
Lunamque 20 *cælo deripit.*
21 *Hic* 22 *irreſectum* 23 *ſæva* 24 *dente livido*
Canidia 25 *rodens pollicem,*

1 Veja, tertia venefica & adjutrix Canidiæ, nulla mali ſive ſceleris conſcientia ab incepto ſcelerato facinore depulſa ac deterrita. 2 Vehementer anhelans, crebro ſpirans ſcrobem effodiebat, faciebat, in quam puerum defoderet. Metaph. a liquidis. 3 In eum finem, ut puer poſſet, &c. 4 Aſpectu dapis novæ ſæpius appoſitæ, ſed ſemper ſublatæ, tandem ſiti & inedia contabeſcere. 5 Cum puer in terram defoſſus mento tenus ore tantum e terra exſtaret, quantum corpora natantium, quæ mento in aqua quaſi ſuſpenſa ſunt, ex aqua prominent ſive exſtant. 6 Et ut medulla ejus cibi deſiderio tabefacta, exſiccata, omnique ſucco inanita. Sumtum eſt a lactantibus, qui ſuctu nutricum ubera exſiccant. Al. *exerta*, vel *exſecta*. 7 Propter famem ac ſitim ſiccum. 8 Fieret. 9 Vetito & interdicto, quem tangere puer eſt prohibitus propter defoſſionis impedimentum. Paſſive hic ſumitur: cum *interminari* proprie ſit minando vetare ne quid fiat. 10 Prorſus, in perpetuum immotæ. Tale illud, *Cum* ſemel *occideris*. 11 Cum ſc. oculorum ejus acies, jam jam tabe conſumtæ, uno impetu, non temporis ſucceſſu, in mortem reſolutæ defeciſſent. 12 Huic ſceleri interfuiſſe. 13 Vehementis & immoderatæ libidinis fœminam, & formam coeuntis maris imitantem, androgynam. 14 Ex Arimino, urbe Italiæ ortam. 15 Veneficam. 16 Otioſi & tranquille viventes Neapolitani, & omnes vicini. Meton. ſubj. 17 Quæ folia deripit ſidera, &c. 18 Vexata & coacta. 19 Voce Theſſalarum veneficarum, incantamentis, ἐπῳδῇ, Synecd. gen. 20 E cælo deorſum rapit, deducit. Virg. Ecl. 8. *Carmina vel cælo poſſunt deducere Lunam.* 21 Tunc. 22 Ungues pollicis non reſectos, longos. Nam veneficæ mulieres ungues ſuos nutriunt, non ſecant, quippe quæ non minus corpore, quam animo, turpes ſunt & deformes. 23 Venefica deteſtabilis. 24 Nigris dentibus. Sing. pro plur. 25 Arrodens, ſeque ad crudelitatem exſtimulans.

1 *Quid dixit? aut quid tacuit?* 2 *O rebus meis*
Non infideles arbitræ,
Nox, & 3 Diana, quæ ſilentium regis,
4 *Arcana cum fiunt ſacra,*
5 *Nunc, nunc* 6 *adeſte: nunc in hoſtiles* 7 *domos*
Iram, atque 8 *numen vertite:*
9 *Formidoloſæ dum* 10 *latent ſylvis* 11 *feræ,*
Dulci ſopore 12 *languidæ,*
13 *Senem* [14 *quod omnes rideant*] 15 *adulterum*
16 *Latrent* 17 *Suburanæ canes,*
18 *Nardo perunctum,* 19 *quale non perfectius*
Meæ laborarunt manus.
20 *Quid accidit? cur* 21 *diræ barbaræ minus*
Venena 22 *Medeæ valent,*
Quibus 23 *ſuperbam* 24 *fugit ulta* 25 *pellicem,*
Magni Creontis filiam,
Cum palla, 26 *tabo munus imbutum, novam*
Incendio 27 *nuptam abſtulit?*
Atqui nec 28 *herba, nec latens* 29 *in aſperis*
30 *Radix* 31 *feſellit me locis.*
32 *Indormit unctis omnium cubilibus*

1 Quid ſceleris non dixit? aut quid ſceleris tacuit? Apparatus a! Proſopopœiam Canidiæ per interrogationem & Symplocen. 2 Exclamatio eſt Canidiæ petentis auxilium ab his, qui favent conſiliis clandeſtinis, & furtivis amoribus & veneficiis, ubi ſilentio & tenebris opus eſt. O nox & Hecate, quæ artibus meis magicis certæ & conſciæ teſtes eſtis, 3 Hecate, ſeu Luna, quæ noctem in poteſtate habes, quæ taciturna eſt. Magica autem ſacra fere nocturna. 4 Cum veneficiorum ſacra nocturno tempore peraguntur. 5 Epizeuxis eſt, & Anaphora. 6 Mihi. 7 Vari ſenis, qui me ſpernatur. 8 Divinam vim & potentiam convertite. 9 Hominibus timendæ. Al. *formidoloſis*, ſc. noctu. 10 Quieſcunt in ſylvis, ſc. hac ſilenti nocte. 11 Leones, urſi, lupi. 12 Feſſæ. 13 Varum. Synecd. gen. 14 Propter juvenilem in ſene amorem. 15 Propter hoc amoris poculum ſcortatorem factum. 16 Ut allatrent nocte. 17 In Subura vico urbis Romæ, dum ibi meretrices ſectatur. 18 Unguento ex nardo confecto. Meton. mater. 19 Quale nunquam efficacius elaboravi ſive confeci. 20 Quid enim mihi hactenus accidit? Miratur Canidia, cur venena præſtantiſſima, quæ in Varum adhibuerat, minus valerent, quam ea, quibus uſus eſt Medea in Creuſam Creontis filiam. 21 Atrocia. 22 Quibus Medea barbara uſa fuit. 23 Nobilem, & ſuperbi regis filiam. 24 Curru ſerpentum per aera aufugit. 25 Creuſam. Synecd. gen. 26 Quam tanquam munus Medea venefica veneno imbutam ſive venenatam Creuſæ, nuptias celebraturæ, miſerat. In *tabo* eſt Synecd. ſpec. Proprie enim pro currupto ſanguine uſurpatur. 27 Creuſam Jaſoni nuptam cum tota domo regia combuſſit. 28 Ulla herba, veneficiis apta. 29 In duris cautibus, & ſcopulis. 30 Aconitum. Synecd. gen. 31 Latuit me, fugit me: neque tamen venena mea ſolitas vires exercent. 32 Nam Varus indormit cubilibus, quæ meis veneficiis delibuta ſunt oblivione omnium pellicum, i. dormit ab omnibus incantationibus tutus, mei & omnium ſuarum pellicum amore ſolutus.

Obli-

Oblivione pellicum,
1 *Ah, ah! ſolutus ambulat veneficæ*
Scientioris 2 *carmine*
3 *Non uſitatis, Vare,* 4 *potionibus*
*(*5 *O multa fleturum caput!)*
Ad me recurres: 6 *nec vocata mens tua*
Marſis redibit 7 *vocibus.*
8 *Majus parabo, majus* 9 *infundam tibi*
10 *Faſtidienti* 11 *poculum.*
12 *Priuſque cœlum ſidet inferius mari,*
13 *Tellure porrecta ſuper:*
Quam non amore ſic meo 14 *flagres,* *uti*
15 *Bitumen* 16 *atris ignibus.*
17 *Sub hæc,* 18 *puer, jam non,* 19 *ut ante, mollibus*
20 *Lenire verbis* 21 *impias:*
22 *Sed dubius* 23 *unde rumperet ſilentium,*
24 *Miſit Thyeſteas preces.*
25 *Venena magnum fas, nefaſque non valent*
Convertere humanam vicem.

1 Ah, ah! jam ſcio quid factum ſit, aliam peritiorem veneficam invenit, quam ego ſum, cujus carminibus magicis a meis veneficiis liber ambulat. Epizeuxis eſt, & ſimul exclamatio dolentis. 2 Synecd. 3 Novis & fortioribus venenatis & amatoriis poculis ad me reverteris, vel nolis. Apoſtrophe ad Varum. 4 Synecd. gen. 5 O caput fleturum multum, valde, id eſt, o Vare, miſerrimis modis a me excruciande. Synecd. membri pro integro homine. 6 Nec mens tua facta ſemel a me inſana revocata ad ſe redibit, id eſt, ad ſanitatem revertetur incantationibus ſive carminibus, qualia ſciunt Marſi, Apuliæ populi, qui a Circe venefica didicerunt. 7 Synecd. 8 Plus virium habiturum, quam illud quod hactenus tibi paravi. 9 Ut bibas. 10 Me aſpernanti. 11 Amatorium, id eſt, philtrum. 12 Et prius cœlum ſubſidebit mari & deorſum deſcendet, quam. &c. id eſt, natura mutabitur. Hyperbole eſt. 13 Terra ſuper mare & cœlum inferius ſtrata, id eſt, ſuperjecta. 14 Ardeas, o Vare. 15 Vehementiſſime inflammari ſolet. 16 Atrum fumum emittentibus. Ignis enim ex bitumine nigreſcit. 17 Paulo poſtquam hæc locuta eſt Canidia. 18 Prætextatu ille. 19 Fecerat. 20 Ad miſericordiam flectere parat. 21 Sceleratas veneficas. 22 Inducitur iterum puer, ut hoc diſtichon eſt acceſſus ad illius Proſopopœjam. 23 A qua re, ſive a quibus imprecationibus exordium loquendi ſumeret. Virg. Æneid. *quid me alta* ſilentia *cogis* Rumpere, *obductum verbis vulgare dolorem?* Sumtum a corporibus valde tentis, quæ vehementi contentione franguntur cum valido ſonitu, ad acres pueri minas indicandas. 24 Emiſit in veneficas imprecationes horribiles, qualibus Thyeſtes, Pelopis filius, in fratrem Atreum uſus eſt, qui filios ejus interemtos, diſſectos & decoctos, comedendos illi appoſuerat, Synecd. gen. 25 Venena, quantumvis efficaciſſima, magnum illud fas, id eſt, magnam juſtitiam & æquitatem in mundo, & ſcelus inter ſe confundere & mutare non poſſunt, & humanam ſortem ſive conditionem, quæ recte facta præmiis, ſcelera æternis ſuppliciis afficit, perturbare. Nam ut vel maxima veſtris præſtigiis immutare poſſitis; tamen fas in nefas, & veſtrum hoc ſcelus in pium factum non mutabitis, & veſtras ſcelerum pœnas nulla ratione evitare poteritis.

1 *Diris agam vos: dira 2 deteſtatio*
3 Nulla expiatur victima.
4 *Quin, 5 ubi perire juſſus expiravero.*
Nocturnus occurram furor:
6 *Petamque vultus umbra curvis unguibus*
[7 Quæ vis Deorum eſt Manium]
8 *Et inquietis aſſidens præcordiis,*
Pavore ſomnos auferam.
Vos 9 turba 10 vicatim, 11 hinc & hinc ſaxis 12 petens,
13 Contundet 14 obſcœnas anus.
15 *Poſt inſepulta membra 16 different lupi,*
Et 17 Eſquilinæ alites.
18 *Neque hoc parentes, [19 heu] mihi ſuperſtites,*
20 Effugerit 21 ſpectaculum.

1 Furiis infernalibus atque execrationibus vos perſequar. Apoſtrophe, ubi puer a communi ſententia convertit ſermonem ad veneficas. 2 Imprecatio innocentis contra ſceleratum. 3 Nullo purgatur ſacrificio. 4 Inſuper. 5 Ubi a vobis defoſſus per inediam mortuus fuero, vobis per noctem occurram & perterrefaciam. Sic minatur Dido 4. Æn. ſe mortuam Æneam perſecutorum: *Omnibus umbra locis adero, dabis improbe pœnas.* 6 Et ego poſt mortem facies veſtras curvis unguibus dilacerabo. 7 Quæ umbra violentia & ultio eſt Deorum animarum mortuarum, ſicut per umbras Dii manes ſe vindicent. 8 Et ego umbra inhærens intimis animi affectionibus veſtris nunquam quieſcentibus, ſed continuo perturbatis, vos ſcelerum & pœnarum metu dormire non ſinam. 9 Univerſa populi multitudo. 10 E ſingulis vicis. 11 Ab omnibus partibus. 12 Invadens. 13 Lapidibus interimet. Metaph. ab iis, qui comminuunt, & conterunt aliquid in pilis. 14 Libidine efferatas. 15 Poſtea autem, quando a populo lapidibus interemptæ eſtis. 16 In varias partes dilaniata hinc inde diſtrahent, diſſipabunt. διαφορήσουσι. 17 Vultures aves, quæ in Eſquiliis, colle urbis Romæ, volitare ſolent. 18 Et parentes mei, eheu! poſt meam mortem mihi ſuperſtites futuri, videant (ad ſuum luctum leniendum) vos veneficas inſepultas, atque membra veſtra a canibus & avibus dilacerata, voſque meritas dediſſe pœnas. 19 Exclamatio eſt pueri dolentis de tali ſpectaculo permiſto lætitia & triſtitia. 20 Lateat. 21 Pœnæ veſtræ.

Epod. VI.

IN CASSIUM SEVERUM.

Poetam maledicum & petulantem.

Dicolos Diſtrophos.

QUid 1 *immerentes hoſpites 2 vexas, 3 canis,*

1 Immeritos, nihil mali meritos. 2 Maledictis, ſc. id eſt, allatras & dilanias eos, qui te nondum penitus noverunt. 3 Latrator, convitiator.

1 *Ignavus adverſum lupos?*
2 *Quin huc inanes, ſi potes, vertis minas,*
Et me 3 *remorſurum petis?*
4 *Nam, qualis aut* 5 *Moloſſus, aut fulvus Lacon,*
*(*6 *Amica vis paſtoribus)*
7 *Agam per altas aure* 8 *ſublata nives,*
9 *Quæcunque præcedit fera.*
10 *Tu, cum timenda voce compleſti nemus,*
11 *Projectum odoraris cibum.*
12 *Cave, cave: namque in malos aſperrimus*
13 *Parata tollo cornua:*
14 *Qualis Lycambæ ſpretus infido* 15 *gener,*
16 *Aut acer* 17 *hoſtis Bupalo.*
An, 18 *ſi quis atro dente me petiverit,*
Inultus ut flebo puer?

1 Imbecillis & nullus animi contra homines, qui reſpondendo te mordere poſſunt. 2 Cur non tuos latratus, qui præter verba nihil ſunt, in me non convertis & retorques? 3 Pari acerbitate ac violentia, qua mordeor, remorſurum invadit? 4 Nam ego agam per altas nives ſublata omnem feram, quæcunque præcedit me, qualis aut, &c. 5 Canis magnus & procerus ex Epiro. 6 Lacedæmonicus, admodum agilis. 7 Defenſio paſtoribus chara, quia canes a lupis greges protegunt. 8 Perſequar urgebo, διάξω. 9 Erecta aure, id eſt, alacer. 10 Quicunque petulantia ſua, tanquam fera, ferocibus convitiis me laceſſiverit. 11 Tu, cum convitiis & carmine maledico aliquem es inſectatus pretio tibi oblato, latrare, deſinis, & facile te placari poteris. 12 Inſtar pigri canis. 13 Epizeuxis. 14 Attollo cornua tanquam taurus ſæviſſimus, ad feriendum eos, qui mihi maledicunt. 15 Talis in illos ſum, qualis fuit Poeta Archilochus, Jamborum ſcriptor, cui cum Lycambe filiam ſuam Neobulam deſponſaſſet, & poſtea ſententia mutata Archilochum generum ſpreviſſet, eique filiam denegaſſet, ab Archilocho opprobriis una cum filia dilaceratus, & tandem ad ſuſpendium compulſus fuit. 16 Archilochus. Synecd. gen. Sic de Arte: *Archilochum proprio rabies armavit Jambo.* 17 Aut etiam qualis alter Poeta Hipponax, qui acerrimus hoſtis Bupalo pictori fuit, a quo cum oris fœditate deformis pictus, & aliis ad ridendum expoſitus eſſet, carmina amaritudinem tantopere in pictorem diſtrinxit, ut eodem modo ad laqueum ipſum compulerit. 18 Hipponax. Synecd. gen. 19 Si quis invida ac maledica lingua me carpſerit, an non vindicatus, tanquam puer, plorabo? Nequaquam. Eſt enim pueri injurias flere, viri vero ulciſci.

Epod. VII.

Ad POPULUM ROMANUM.

Execratio belli civilis geſtis hinc Bruto & Caſſio, illinc Octaviano, M. Antonio, & M. Lepido ducibus.

Dicolos Diſtrophos.

1 *Quo, quo* 2 *ſceleſti,* 3 *ruitis? aut cur* 4 *dexteris*
Aptantur enſes conditi?
5 *Parum-ne campis, atque* 6 *Neptuno ſuper*
Fuſum eſt Latini ſanguinis?
7 *Non ut ſuperbas invidæ Carthaginis*
Romanus arces ureret:
8 *Intactus aut* 9 *Britannus ut deſcenderet*
10 *Sacra catenatus via:*
Sed ut, ſecundum 11 *vota* 12 *Parthorum,* 13 *ſua*
14 *Urbs hæc periret dextera.*
Neque hic lupis 15 *mos, nec fuit leonibus*
Unquam, niſi in 16 *diſpar genus.*
17 *Furor-ne cæcus,* 18 *an rapit vis acrior?*
An 19 *culpa: reſponſum date.*
20 *Tacent:* & 21 *ora* 22 *pallor albus* 23 *inficit,*

1 Epizeuxis pathetica ad tumultum belli comprimendum. 2 Impii Romani imperii principes in patriam, qui bellum civile meditemini, in quo civis a cive interficitur. 3 Ferimini? Metaph. eſt ab ædificiis. 4 Aut cur gladii, hactenus aliquandiu tecti, & in vaginis incluſi, rurſus nudantur ac diſtringuntur in cives, id eſt, cur bellum civile reparatis? 5 An non ſatis Romani ſanguinis terra marique profuſum eſt, Bruto, Caſſio & Sexto Pompejo victi? 6 Mari. Meton. ſubjecti pro adjuncto, ſive poſſeſſoris pro re poſſeſſa. 7 Hactenus non eo nomine tot cædes civium Romanorum factæ ſunt, ut civis Romanus Carthaginem, quæ ſemper imperii Romani ac gloriæ æmula fuit, in altum exſtructam, everteret atque combureret. In *ſuperbas* & *invidæ*, ſunt Metaphoræ ab animatis ad inanimata, quæ ſunt ἀπάθη, id eſt, affectu carentia. 8 Britanni armis Romanorum nondum domiti, victi in triumpho ducerentur ad Capitolium per ſacram viam. 9 Synecd. num. ſing. *Sacra* dicta eſt *via*, quod per eam ſacra ſingulis menſibus ferrentur in arcem: aut quod in ea fœdus ictum ſit inter Romulum & regem Tatium. 11 Optata: ut Sat. 6. l. 2. *Hoc erat in votis*. 12 Inimicorum veſtrorum, qui nihil prius optabant, quam exitium Romæ. 13 Sua vi ac potentia, id eſt, bellis civibus. 14 Roma, id eſt, oppidani & Romani cives, qui ſe mutuis cædibus interficiunt. Meton. 15 Inter ſe concertandi. 16 Alterius naturæ aut ſpeciei: veſtra igitur crudelitas plus eſt, quam ferina. 17 An-ne inſania vos cœcos efficiens, mente captos. Meton. effecti. 18 An major vis, utpote fatalis neceſſitas, vos in hanc civilis belli rabiem præcipitat? 19 Peccatum. 20 Romani. 21 Faciem ac vultus eorum. Synecd. membri. 22 Qualem ſc. ſcelerum conſcientia excitare ſolet. 23 Occupat. Sic Virg. Æn. 4. *Hæc effata ſilet, pallor ſimul occupat ora.*

Men-

Menteſque 1 perculſæ ſtupent.
2 *Sic eſt: 3 acerba fata Romanos agunt,*
Scelusque fraternæ 4 necis:
5 *Ut immerentis fluxit in terram Remi*
6 *Sacer nepotibus cruor.*

1 Sceleris conſcientia percuſſa, ac male ſibi conſciæ, obſtupuerunt. 2 Ut dicam. 3 Immatura mors Remi Romanos ad hæc bella civilia impellit. In *acerba* eſt Metaph. a pomis. Sic Virg. Æn.6. *& funere merſit* acerbo: 4 Cædis: cum ſc. Romulus fratrem ſuum Remum, quod per ludibrium nova urbis Romæ mœnia tranſiliiſſet, interemit. 5 Poſtquam cruor innocentis Remi effuſus eſt in terram. 6 Execrabilis & perniciem Romanis poſteris afferens, qui ſanguine eorum tot civilium bellorum cædibus ac cladibus eſt expiandus. Meton. effecti. Sic Od.19. l.3. *Sacrum Ilium.*

Epod. VII.

Ad ANUM LIBIDINOSAM.

Dicolos Diſtrophos.

1 R*Ogare longo putidam te ſæculo,*
Vires quid enervet meas?
2 *Cum ſit tibi dens ater, 3 & rugis vetus*
Frontem ſenectus 4 exaret,
5 *Hietque turpis inter 6 aridas nates*
Podex, velut 7 crudæ bovis.
8 *Sed incitat me pectus, & mammæ 9 putro,*
Equina 10 quales ubera:
Venterque mollis, & femur 11 tumentibus
12 *Exile 13 ſuris additum.*
14 *Eſto beata: 15 fumus atque imagines*

1 Te-ne tantam vetulam, tam longa ætate fœdam rogare decet, quid vires meas debilitet, & ad te amandum tardas reddat? Hic Apoſiopeſis eſt, figura certe iratis aptiſſima, ut e reticentia verborum aliquid, quod non dictum ſit, intelligatur. 2 Cum dentes tibi longa ſenectute ſint atri. 3 Et cum ſenectus multorum annorum frontem tibi rugoſam effecerit. 4 Inducat, rugis, tanquam ſulcis, proſcindat. Metaph. ab agricultura propter ſimilitudinem ſulcorum & rugarum, qualis eſt illa Ovidii: *Jam venient rugæ, quæ tibi corpus arent.* 5 Tibi dehiſcat & exſtet. 6 Exſuccas. 7 Macilentæ. 8 Sed pectus tuum inſtigat me ad te amandum. Ironia eſt, unde hic ſenſus contrarius intelligendus, nihil eſſe in ea amabile, quo poſſit adduci in ipſius amorem. 9 Marcidæ, pendulæ, non urgentes, ut in puellis. 10 Tales mammæ, qualia ſunt ubera equarum pendula & laxa. 11 Morbo inflatis, hydropicis. 12 Gracile. 13 Pedum. 14 Dives eſto & nobilis. Occupatio, una cum Permiſſione, Ironica tamen: occupat enim Poeta, quod anus de fortunis & nobilitate generis jactare poſſet, & illi permittit, tanquam nihil profuturum emendandæ deformitati. 15 Et imagines majorum tuorum, qui triumpharunt, præcedant atque efferant tuum mortuæ funus.

Ut

1 Ducant triumphales tuum:
Nec ſit 2 marita, quæ 3 rotundioribus
Onuſta baccis ambulet.
Quid? quod 4 libelli Stoici inter 5 ſericos
Jacere pulvillos amant?
6 Illiterati num minus 7 nervi rigent?
Minuſ-ve 8 languet 9 faſcinum?
Quod ut 10 ſuperbo pro voces ab inguine,
11 Ore allaborandum eſt tibi.

1 Metaph. ab animatis ad inanimatum. 2 Matrona Romana. 3 Majoribus unionibus ornata per plateas incedat. *Baccæ* proprie lauri, oleæ, myrti, ſimiliumque arborum fructus: a quarum ſimilitudine *baccas* etiam vocabant margaritas. 4 Libelli Zenonis, Cleanthiſque, quibus, loco egregiæ formæ, ſimulabat anus ſe perbelle inſtructam ad juvenes ad ſui amorem alliciendos. Altera Occupatio. 5 Inter cervicalia ſerico panno involuta domi tuæ jacere ſolent? 6 Ita-ne vero indoctorum hominum virilia membra minus arriguntur? 7 Meton. adj. 8 Amore tui. 9 Viri litterati penis? 10 A virili membro te vetulam cum ſuperbia faſtidiente exſuſcites. 11 Eloquentia, & blanditiis opus eſt. Meton. eſt inſtrumenti.

Epod. IX.

Ad MÆCENATEM.

Præſentit voluptatem, quam percipiet ex Auguſti victoria adverſus Antonium & Cleopatram.

Dicolos Diſtrophos.

1 Quando 2 repoſtum 3 Cæcubum ad feſtas dapes,
4 Victore lætus Cæſare,
Tecum 5 ſub alta [ſic Jovi 6 gratum] domo,
7 Beate Mæcenas, bibam,
Sonante miſtum tibiis carmen lyra,
8 Hac Dorium, 9 illis 10 barbarum?

1 Ordo eſt: O beate Mæcenas, quando *ego* lætus Cæſare victore, bibam tecum Cæcubum vinum repoſtum ad dapes feſtas, ſub domo alta, lyra ſonante carmen miſtum tibiis, carmen, *inquam*, Dorium hac, Dorium illis. 2 Quod ſervatum ac repoſitum ſive reconditum eſt ad feſtas epulas, non niſi die triumphali Cæſaris depromendum Syncope: qualis eſt Æn. 1. *manet alta mente repoſtum Judicium Paridis, ſpretæque injuria formæ*. 3 Vinum optimum ex Cæcubo, Campaniæ oppido. 4 Propter victoriam Cæſaris in prælio navali apud Actium, ubi Antonium & Cleopatram Cæſar ſuperaret. 5 Sub alto ædium tuarum tecto, *vel*, ſub turri tua, quam Od. 29. l. 3. appellavit *molem propinquam montibus arduis*. Synecd. gen. 6 Volente ita Jove, & quia gratum eſt ſe auctorem victoriæ agnoſci & prædicari. 7 Animi ac fortunæ bonis. 8 Lyra. 9 Tibiis. 10 Phrygium vel Lydium. Ut tria Græcorum genera fuere, Dores, Æoles, Iones, ſic & Harmoniæ fuerunt tres, Dorica, Æolica, atque Ionica: Barbaræ vero duæ, Phrygia & Lydia. Ex his Dorica maxime commendata ac Phrygia.

1 Ut

1 Ut nuper, 2 actus cum freto 3 Neptunius
Dux 4 fugit uſtis navibus,
5 Minatus urbi vincla, quæ detraxerat
Servis amicus perfidis.
6 Romanus [7 eheu poſteri 8 negabitis]
9 Emancipatus fœminæ,
10 Fert vallum, & arma miles, & 11 ſpadonibus
Servire rugoſis poteſt:
Interque ſigna [12 turpe!] militaria
13 Sol aſpicit 14 conopeum.
15 Ad hunc 16 frementes verterunt bis mille equos
17 Galli 18 canentes Cæſarem:
19 Hoſtiliumque navium 20 portu latent
21 Puppes 22 ſiniſtrorſum 23 citæ.
24 Io 25 triumphe, tu moraris 26 aureos
Currus, & 27 intactas boves.
Io triumphe, 28 nec 29 Iugurthino 30 parem

1 Ut nuper lætus, vel tecum bibi, confecto ſc. bello Siculo, quod Actiacum anteceſſit. 2 Fugatus, διωχθεὶς & pulſus freto Siculo, quod tum manu ſervorum coacta tenebat & Sardiniam. Synecd. gen. 3 Sextus Pompejus, qui ſe filium Neptuni jactabat, patris Pompeji Magni, qui univerſo mari imperaverat, gloria elatus, Synecd. gen. 4 Aufugit navibus uſtis ab Auguſto. 5 Minitatus ſervitutem perpetuam & compedes civibus Romanis, quas ſervis fugitivis (quorum collecta manu piraticam in mari Siculo exercebat) tanquam amicus in Sicilia dempſerat. Vide Epod. 4. 6 M. Antonius Princeps Romanus. Synecd. gen. Nunc redit ad victoriam Auguſti ſpe præceptam, & ad Antonium, ejuſque æternum dedecus. 7 Exclamatio eſt per commiſerationem. 8 Tantum nefas in civem Romanum cadere potuiſſe. 9 In manum ac poteſtatem traditus & mancipium factus Cleopatræ fœminæ Ægyptiæ. 10 Tanquam miles portat terram & palos ad munienda caſtra una cum armis ſuis. 11 Eunuchis, qui erant in comitatu Cleopatræ. Vide Od. 37. l. 1. 12 O inſignem turpitudinem! 13 Homines aperte vident præter morem Romanæ & ſeveræ militiæ Ægyptios uti muliebribus deliciis. Metaph. 14 Rete ſive tentorii genus ad arcendos culices comparatum, thalamis, non caſtris, aptum. 15 Contra, adverſus hunc Antonium. 16 Feroces. 17 Qui in exercitu erant, duce ſuo M. Antonio generoſiores, & ſpadonibus ſervire nolentes. 18 Auguſtum, tanquam victorem, laudantes, & ab Antonio deficientes. 19 Antonianarum. 20 In portu otioſæ, pugnæ eventum exſpectantes latent. 21 Sexaginta. 22 A ſiniſtra parte, Alexandriam verſus. 23 Puppes ad fugam celeres & paratæ, cum prora eſſet hoſtibus obvertenda. 24 Apoſtrophe eſt ad Triumphum. 25 Triumphature Imperator. Meton. adj. *Io triumphe* vox erat exprimens gaudium militum, Imperatorem triumphantem proſequentium. 26 Fulgentes atque eximie ornatos currus, qui triumphaturo Auguſto parati ſunt. 27 Nullo unquam jugo tactas ſive injuges, indomitas, nondum ſub jugum miſſas, & ad ſacrificium pro victoria paratas. 28 Ordo eſt: Nec reportaſti *e* bello Jugurthino, neque *ex* Africano ducem parem *huic*, cui virtus condidit ſepulchrum ſuper Carthaginem. 29 Cum C. Marium de Jugurtha, Afrorum duce, triumphantem oſtenderes. 30 Bello ac gloria æqualem huic Auguſto, quem jam reportabis.

Bello

Bello reportaſti 1 *ducem*,
2 *Neque Africano*, 3 *cui ſuper Carthaginem*
Virtus ſepulcbrum condidit.
4 *Terra marique victus* 5 *hoſtis*, 6 *Punico*
Lugubre mutavit ſagum.
Aut ille 7 *centum nobilem* 8 *Cretam urbibus*,
Venit iturus 9 *non ſuis*.
10 *Exercitatas aut petit Syrtes Noto*,
11 *Aut fertur incerto mari*.
12 *Capaciores affer huc*, *puer*, *ſcyphos*,
Et 13 *Chia vina*, *aut* 14 *Lesbia*:
Vel, *quod* 15 *fluentem nauſeam* 16 *coerceat*,
17 *Metire nobis Cacubum*.
Curam metumque 18 *Cæſaris rerum juvat*
19 *Dulci Lyæo* 20 *ſolvere*:

1 Marium. Synecd. gen. 2 Neque bello Africano reportaſti ducem, ſc. P. Cornelium Scipionem Africanum, Auguſto parem. 3 Cui Scipioni ipſa fortitudo ſuper Carthaginem devictam æternam memoriam peperit, quæ victoria illi ſemper erit loco ſepulchri, id eſt, ut excidium Carthaginis fuit æternum monumentum virtutis Scipionianæ: ita victoria de Antonio & Cleopatra famam virtutis Octavianæ conſecrabit immortalitati. Allegoria e continuata Metaphora. Alii ſine tropo interpretantur de ſepulchro Scipionis, in quo erat titulus everſæ Carthaginis inciſus. De quo lege Plutarch. 4 Terreſtri ac navali prælio ab Auguſto ſuperatus. 5 M. Antonio Romanorum hoſtis. Synecd. gen. 6 Puniceo & purpureo militari ſago depoſito, induit atrum, & luctui & fugæ aptum. Ejuſmodi autem purpureis ſagis Romani Imperatores, qui exercitibus præerant, militiæ utebantur: vel quod color ille fortes viros imprimis decet; vel quod color ſanguineus fuſum cruorem milites contemnere faciat, vel denique quod veſtis ſauciorum ſanguinem effuſum imbibens hoſtium oculos in acie falleret. Eſt autem *ſagum*, veſtis militaris, quæ ſæpe in ſeditione & confuſione Reip. poſitis togis, induebatur. 7 Sic Od. 27. l. 3. *centum tetigit potentem Oppidis Creten*. 8 Inſulam, Jovis patriam. 9 Non ſecundis, id eſt, averſis, contrariis. 10 A Noto exercitas, vexatas, & tempeſtuoſas in ſinu Africæ. 11 Aut erat, neſciens quo fata ferant, quo in regione vagetur, & in quo mari naviget. 12 Affer mihi huc ſolito majores calices, ut liberalius bibamus. Apoſtrophe ad pincernam. 13 Sic dicta a *Chio*, inſula in Ægæo. 14 A Lesbo inſula. 15 E ventriculo. 16 Sedet, tollat. 17 Infunde nobis tantum vini Cæcubi, quantum ſufficiat nauſcæ comprimendæ. Nam Vinum Cæcubum auſterum & pungens. 18 Quem de rebus ac ſalute Cæſaris percepi. 19 Jucundo vino. Meton. effic. *Lyæus* eſt nomen Bacchi, *ἀπὸ τοῦ λύειν*, id eſt, *ſolvere*. 20 Relaxare.

Epod. X.

In MÆVIUM POETAM.

cui naufragium precatur.

Dicolos Diſtrophos.

1 *Mala 2 ſoluta navis 3 exit alite,*
4 Ferens olentem Mævium.
Ut 5 horridis utrumque verberes latus,
Auſter, memento fluctibus.
6 Niger 7 rudentes Eurus, 8 inverſo mari,
Fractoſque 9 remos 10 differat.
11 Inſurgat Aquilo, quantus altis montibus
12 Frangit trementes ilices.
Nec 13 ſidus 14 atra nocte 15 amicum appareat,
16 Qua triſtis Orion cadit.
17 Quietiore nec 18 feratur æquore,
Quam 19 Graja victorum manus,
Cum 20 Pallas 21 uſto 22 vertit iram ab Ilio
In impiam 23 Ajacis ratem.

1 Malo & infelici auſpicio ſive omine. Meton. cauſæ. Præterea Metaph. eſt ab Auguribus. Sic Od. 15. l. 1. mala *ducis* avi *domum*. 2 A retinaculis ſc. & e ſtatione dimiſſa. Et *ſolvere* abſolute dicuntur, qui navigaturi diſcedunt, & *ſolvere navem*, *ſolvere vela*, *ſolvere* item *e portu*. 3 E portu. 4 In tranſmarina ducens hominem ſordidum & fœtentem Poetam: de quo Virg. Ecl. 3. *Qui Bavium non odit, amet tua carmina Mævi*. 5 Horribilibus procellis dextrum & ſiniſtrum navis latus frangas & concutias. 6 Noxius, inauſpicatus. Metaph. a rebus infauſtis. 7 Funes nauticos ſive navales, quibus vela expanduntur. 8 Ventis contrariis commoto & perturbato, & quaſi illius fundo in ſuperficiem ſublato. 9 Quibus navis impellitur. 10 Naufragio disjiciat, diſſipet, & in omnes partes ferat. Sic Od. 5. hujus lib. *in ſepulta membra different lupi*. Sic dicitur Aquilo arida differre nubila Georg. 3. 11 Tantus in mari fluctibus inſurgat. 12 Ad terram proſternit quercus aliaſque arbores, ventorum impetu concuſſas. 13 Sc. Caſtor & Pollux. Synecd. gen. 14 Nocte illa tempeſtuoſiſſima ſive tenebroſa ſin e Lunæ lumine. 15 Quod tempeſtate laborantibus gratum eſſe ſolet, φίλον, ſalutare. 16 Qua nocte Orion, ſydus cœleſte, occaſu ſuo tempeſtates excitans, & nautis triſtitiam adferens, occidit. Meton. eſſe pro effic. 17 Tranquilliore. 18 Maledicus ille Poeta Mævius in mari vehatur. 19 Quam quondam vectæ fuerunt copiæ Græcorum Principum, qui, Troja capta atque incenſa, victores patriam repetituri naufragio perierunt. 20 Sapientiæ & caſtitatis Dea. 21 Everſo atque combuſto. 22 Convertit, concitavit. 23 Oilei filii, quod, Troja capta, Caſſandram Priami regis filiam, Minervæ ſacerdotem, in æde ejus conſtupraſſet, qui propterea & ſibi, & multis convectoribus naufragii cauſa exſtitit.

1 O quantus 2 inſtat navitis 3 ſudor tuis,
Tibique pallor 4 luteus,
5 Et illa non virilis ejulatio,
Preces & 6 averſum ad Jovem!
7 Ionius udo cum 8 remugiens ſinus
Noto 9 carinam ruperit!
10 Opima quòd ſi 11 præda curvo littore
Porrecta mergos 12 juveris,
13 Libidinoſus 14 immolabitur caper,
Et 15 agna tempeſtatibus.

1 O Mævi. Apoſtrophe ſive averſio ſermonis a ventorum appellatione ad vectorem Mævium. 2 Imminet. 3 Labor & metus propter impendentem tempeſtatem. 4 Crocei coloris ex fulvo pallidoque conſtantis. 5 Et ille fletus ſive planctus fœmineus præ timore naufragii. *Ejulatio* eſt fœminarum, *clamor & gemitus* virorum, *vagitus* infantium. 6 A te, id eſt, iratum, & non audientem, aſpernantem preces. Virg. 1. Æn. *Diva ſolo fixos oculos averſa tenebat.* 7 Cum maris Ionii ſinus pluviali ſive humido Auſtrali vento ſæpe murmurans navem tuam fregerit, teque naufragio obruerit! 8 Metaph. a bobus. 9 Synecd. membri. 10 Quod ſi tu naufragio in littus eris ejectus, mergis præda pinguis exiſtens. 11 Cadavere tuo tanquam opima præda in curvo maris littore, more mortuorum, jacens & porrecta, id eſt, mortua. 12 Paveris aves marinas, a facilitate *mergendi* ſic dictas. 13 Laſcivus: quia Mævius Poeta fuit petulans & libidinoſus. Appoſite ad olentis Mævii naturam caper fœtidus immolatur. 14 Sacrificabitur a me. 15 Agna nigra. Virg. 3. Æn. *Nigram hyemi pecudem, Zephyris felicibus albam.*

Epod. X I.

Ad PETTIUM contubernalem.

Amore Lycisci occupatus, non poteſt operam conferre ad verſus faciendos.

Tricolos Diſtrophos.

Petti, nihil me, 1 ſicut antea, juvat
Scribere 2 verſiculos,
3 Amore perculſum gravi:
4 Amore, 5 qui me, 6 præter omnes 7 expetit
8 Mollibus in pueris,

1 Juvabat. 2 Carmina, quæ animum ab omnibus curis vacuum requirunt. 3 Vehementi amore Lycisci pueri percuſſum, & quaſi mente motum. Metaph. eſt a corpore ad animum. Sic Virg. 2. Georg. *Quarum ſacra fero ingenti perculſus amore.* *Percellere* proprie ſignificat ita impellere, ut pervertas. Ter. Eun. *Quo trudis? perculeris jam tu me.* 4 Amore enim percuſſus ſum. Anadiploſis. 5 Amor. 6 Alios. 7 Unice deſiderat. 8 In delicatis & formoſis.

Aut in 1 *puellis* 2 *urere.*
Hic tertius 3 *December, ex quo deſtiti*
4 *Inachia furere,*
5 *Sylvis honorem decutit.*
6 *Heu me, per Urbem [nam pudet* 7 *tanti mali]*
8 *Fabula quanta fui!*
9 *Conviviorum & pœnitet.*
10 *In queis* 11 *amantem &* 12 *languor & ſilentium*
13 *Arguit,* 14 *& latere*
Petitus imo ſpiritus.
15 *Contraque lucrum nihil valere candidum*
Pauperis 16 *ingenium*
Querebar, applorans tibi:
17 *Simul* 18 *calentis* 19 *inverecundus* 20 *Deus*
Fervidiore mero
21 *Arcana promorat* 22 *loco.*
Quod ſi 23 *meis inæſtuat præcordiis*
24 *Liberabilis, ut hac*
Ingrata 25 *ventis dividat*

1 Amandis. 2 Suis flammis comburere. Metaph. ab igne. 3 Annus. Synecd. partis. 4 In Inachia puella inſano amore detineri, eamque perdite amare ſive deperire deſii. Metaph. ab inſanis & mente captis. Al. *Inachiam.* 5 Arbores ſuis foliis ſpoliat, quæ ſunt earum honos & ornamentum, id eſt, tertius jam agitur annus, ex quo, &c. Sic Virg. 2. Georg. *Frigidus & ſylvis Aquilo decuſſit honorem.* Metaph. eſt ab homine ad plantas. 6 Heu mihi. Exclamatio eſt per commiſerationem ſui. 7 Quod furioſo meo amore famæ meæ jacturam fecerim. 8 Quam multus de me ſermo habitus eſt propter Inachiæ amorem! Tibul. El. 4. l. 1. *Parce puer quæſo, ne turpis, fabula fiam.* Ter. *Jam nos fabula ſumus.* 9 Pœnitet etiam me, quod conviviis tecum interfuerim, quibus optarem non interfuiſſe. 10 In quibus conviviis. 11 Me. 12 Pallor meus ex nimio amore. 13 Convivis reliquis prodidit, probavit, indicavit. Virg. 4. Æn. *Degeneres animos timor* arguit. 14 Et gemitus ab intimo pectoris penetrali deductus. 15 Contra Inachiam mulierem lucroſam & quæſtuoſam, & ingentia ditiorum rivalium munera. Meton. adj. pro ſubj. 16 Querebar nihil valere, nihil ponderis habere apud avaram puellam Inachiam candidos meos mores, ingenii acumen, ſapientiam. 17 Simulac Deus inverecundus promorat arcana *mea e* loco *ſuo* calentis vino fervidiore. 18 Mei Horatii qui calebam, id eſt, ebrius eram largiore vini potu. Alii *fervidiore mero* ſubſtruunt verbo *promorat*, non participio *calentis*, in quo ſupplent *amore.* 19 Faciens homines inverecundos, audaces & impudentes, qui ſunt immodice poti, eo quod verecundia ſoleat vino cedere immodice ſumto. Meton. eſſe pro effic. 20 Bacchus. Synecd. gen. 21 Secretos meos amores ex abdito pectoris mei loco in lucem produxerat. 22 E pectore. Synecd. gen. 23 In meo pectore incaleſcat, ſi immoderate ſuccenſeam. 24 Ira liberrime omnia proferens, non impedita ab amore, efficiens ut quis libere increpet vitia nullo malevolentiæ metu, vel eadem celet, ſine ulla ſpe benevolentiæ. In *bilis*, eſt Meton. mat. qua concitatur animus ad iram. 25 Ventis auferenda committat, diſſipet, & ex animo meo dimoveat, id eſt, harum querelarum obliviſcatur.

1 *Fo-*

1 Fomenta, vulnus nil malum levantia:
Deſinet 2 imparibus
Certare 3 ſummotus pudor.
4 Ubi hæc ſeverus te palam laudaveram,
5 Juſſus abire domum,
6 Ferebar incerto pede
7 Ad non amicos [heu] mihi poſtes, & [8 heu]
9 Limina dura, quibus
Lumbos & infregi latus!
10 Nunc gloriantis quamlibet mulierculam
11 Vincere mollitia,
12 Amor Lyciſci me tenet:
13 Unde expedire non amicorum queant
14 Libera conſilia,
15 Non contumeliæ graves:
Sed aliùs 16 ardor aut puellæ 17 candidæ,
An 18 teretis pueri,
Longam 19 renodantis comam.

[1 Amoris pabula, ſuſpiria, lachrymas, querelas, cogitationes anxias, quæ malo amoris vulneri levamen non afferunt, ſed magis fovent & augent amorem. Allegoria eſt a Chirurgis, qui dolores corporis leniunt fomentis, calidis vel frigidis, ſiccis vel humidis, pro ratione morbi. 2 Cum rivalibus ditioribus & potentioribus de amica Inachia contendere deſiſtet, & Inachiam rivalibus relinquet. Synecd. gen. 3 Mea paupertatis verecundia liberaliore ira ex animo meo ſummota, id eſt, ego, depoſito pudore, deſinam, &c. Meton. adj. 4 Poſtquam hæc ſevere, id eſt, magna cum ſeveritate & irato animo coram te, id eſt, in tuo conſpectu, o Petri, approbaveram, & ita factunum receperam. 5 A te. 6 Furioſo impetu trahebar, revertebar ebrius titubanti pede, ſive incertus, quo irem, quid-ve agerem. Metaph. a viatore inconſiderate iter ingreſſo. 7 Ad fores Inachiæ noxias mihi & hoſtiles. 8 Anaph. eſt, & ſimul exclamatio dolentis. 9 Ad dura ejus veſtibula, ſuper quæ jacebam totas noctes. 10 Vixdum Inachiæ amore ſolutus. Nunc amor Lyciſci, gloriantis *ſe* vincere mollitia quamlibet mulierculam, tenet me. 11 Corporis mollitia ſuperare. 12 Lyciſcum puerum perdite amo. 13 A quo me amore extricare, ſolvere. 14 Amicorum libere me monentium ſalutaria conſilia. 15 Nec eorundem contumelioſæ increpationes. 16 Amor. Ovid. *Succeſſore novo tollitur omnis amor.* 17 Formoſæ. 18 Habentis membra ſucci plena, ſive ſuras teretes & rotundas. 19 Aliquo nodo conſtringentis, id eſt, qui capillos alat: alebant enim comam formoſi & impudici pueri. Vide Od. 10. l. 4.

Epod.

Epod. XII.

In anum libidinoſam, quæ ſe ab eo ſubigi cupiebat.

Dicolos Diſtrophos.

1 Quid tibi vis, 2 mulier, nigris digniſſima 3 barris?
4 Munera cur mihi, quid-ve 5 tabellas
Mittis, 6 nec firmo juveni, neque naris 7 obeſæ?
8 Namque ſagacius unus odoror,
9 Polypus, an gravis hirſutis 10 cubet hircus in alis,
11 Quam canis acer, ubi lateat ſus.
12 Quis ſudor 13 vietis, & quam 14 malus undique membris
15 Creſcit odor, cum 16 pene ſoluto
17 Indomitam properat rabiem ſedare: neque 18 illi
Jam manet 19 humida creta, 20 colorque
21 Stercore fucatus crocodili: jamque 22 ſubando
23 Tenta cubilia, 24 tectaque rumpit.
25 Vel mea cum ſævis agitat faſtidia verbis,
26 Inachia langues minus, ac me.
26 Inachiam ter nocte 27 potes: mihi ſemper ad unum

1 Quid quæris? 2 Synecd. gen. pro Canidia. 3 Elephantis Indicis, qui magna habent genitalia, non viris. 4 Pretioſas veſtes, 5 Epiſtolas amatorias, quibus me ad tuam libidinem explendam ſollicitas. 6 Mihi Juveni, non ſatis forti, ut inſatiabili tuæ libidini poſſim ſatisfacere. 7 Obtuſæ, ſed acutiſſimæ, id eſt, odoratu acri, cui tua immundities placere non poteſt. Meton. inſtrumenti, id eſt, cauſæ pro effecto, Opponitur *obeſæ nari, homo naris acutæ & emunctæ*, id eſt, prudens, ſolers, qui acuto ingenio eſt. 8 Nam ego ſolus citius naribus percipio. Allegoria eſt e Metaphoris a venatione. 9 Utrum mulier polypum, id eſt, putrem naris carunculam in naribus habeat, an gravem hircum, id eſt, odorem intolerabilem, inſtar olidi hirci aut capri, ex fœtido ſudore ſub axillis hiſpidis pilis obductis. 10 Reſideat. 11 Quam ſagax canis venaticus naribus ſuis odoratur, ubi lateat aper. 12 Quam fœdus. Loquitur hæc ſecum de anu Poeta, exclamans in tertia perſona. 13 In membris ejus ſenilibus & vetuſtate corruptis. 14 Intolerabilis. 15 Creſcit. 16 Amatoris genitali nudato, vel languente. 17 Cum hæc anus inſatiabilem & effrænatam libidinem explere properat. Allegoria altera ab equis furentibus. 18 In illa anu. 19 Qua faciem ſuam candefecerat, ſudore humefacta. 20 Vultus ejus. 21 Coloratus fimo, crocodili terreſtris, quo porrigo & furfures abſterguntur. 22 Clunes agitando, Venerem deſiderando. Metaph. eſt a ſuibus. 23 Lectum intentis funibus vel faſciolis textum. 24 Lecti ſtragula nimio motu diſrumpit. 25 Vel cum hæc anus maledicis & iracundis dictis mea tædia, quæ de turpitudine ejus concipio, increpat, & ſic loquitur: o Horati, Inachiæ amore validiores, quam in meo. Quidam eſt ſubobſcurus ad Proſopopœiam acceſſus, ubi Poeta inducit Canidiam ſecum loquentem & querentem. 26 Polyptoton. 27 Cognoſcere, ſubigere. Honeſte verbum turpe tacuit. Ter. Eun. *Ego illum Eunuchum, ſi ſit opus, vel ſobrius.*

1 *Mol-*

1 *Mollis* 2 *opus:* 3 *pereat male, quæ te*
Lesbia, quærenti 4 *taurum, monſtravit* 5 *inertem!*
Cum mihi Cous 6 *adeſſet* 7 *Amyntas,*
Cujus in 8 *indomito conſtantior inguine* 9 *nervus,*
Quam nova 10 *collibus* 11 *arbor inhæret.*
12 *Muricibus Tyriis iterata vellera lana*
13 *Cui properabantur?* 14 *tibi nempe.*
Ne foret 15 *æquales inter conviva, magis quem*
Diligeret 16 *mulier ſua,* 17 *quam te.*
18 *O ego non felix! quam tu* 19 *fugis, ut* 20 *pavet* 21 *acres*
Agna lupos, capreæque leones.

1 Debilis es. 2 Amoris. Synecd. gen. 3 Male pereat Lesbia lena, quæ monſtravit mihi quærenti taurum, *te* inertem. Exclamatio ergo eſt anus imprecantis lenæ, quæ primum ipſi indicavit Horatium tam languidum. 4 Juvenem in re Venerea robuſtum. Metaph. a re armentaria, cum tauri dicuntur ἀτιμαγελεῖν, id eſt, faſtidire gregem vaccarum, a quarum paſcuis & convictu ſecedunt. 5 Te Horatium ad amoris opus parum validum. 6 Quem propter te dimiſi. 7 Juvenis robuſtus ex Coo civitate. 8 Inexplebili muliebri inguine firmior erat. 9 Penis. Synecd. gen. Complures enim ſunt in corpore nervi. 10 Editioribus locis. 11 Alte actis radicibus. 12 Veſtes pretioſæ ex lana purpura Tyria iterum ſive bis tinctæ, quas Dibaphas nominant. 13 Ad cujus uſum a me propere conficiebantur, ſarciebantur? 14 Nimirum tibi invalido atque ad Venerem inepto. Subjectio Ironica. 15 Inter coævos & contubernales. Anaſtrophe. 16 Amica. Synecd. 17 Quam ego te diligo. 18 Exclamatio deplorantis ſuam miſeriam, quod ab Horatio repudietur, ita tamen, ut illum allicere in amorem videatur. 19 Ita averſaris. 20 Cum pavore fugit & vitat. 21 Feroces.

Epod. XIII.

AD AMICOS COMICOS,

Ut hyemem hilariter traducant,

Tricolos Triſtrophos.

1 H*Orrida tempeſtas* 2 *cælum contraxit, & imbres*
Niveſque 3 *deducunt* 4 *Jovem.*
Nunc mare, nunc 5 *ſylva*

1 Horribilis & pluvioſa, horrorem incutiens. Meton. effecti. 2 Aerem in nubes obſcuravit & in unum locum coegit. Meton. ſubj. Virg. 5. Æn. *atque in nubem cogitur aer.* 3 Secum deorſum ducunt & præcipitant. 4 Cælum & aerem in nubes contractum, & in guttas condenſatum. Meton. adj. Virg. Ecl. 7. Jupiter & *læto deſcendet pluribus imbri.* 5 Eſt dictio triſyllaba per Diæreſin.

1 *Threi-*

1 Threicio Aquilone ſonant. 2 Rapiamus amici
Occaſionem de die:
3 Dunque virent genua,
4 Et decet, 5 obducta ſolvatur fronte 6 ſenectus.
7 Tu vina Torquato move
Conſule 8 preſſa meo.
9 Cætera mitte loqui: Deus 10 hæc fortaſſe benigna
11 Reducet in 12 ſedem 13 vice.
Nunc & 14 Achæmenia
Perfundi nardo juvat, & 15 fide Cyllenea
Levare diris pectora
Sollicitudinibus:
16 Nobilis ut 17 grandi cecinit 18 Centaurus alumno,
Invicte mortalis, Dea
Nate 19 puer Thetide,
20 Te manet Aſſaraci tellus, 21 quam frigida 22 parvi
23 Findunt 24 Scamandri flumina,
25 Lubricus & Simois:
26 Unde tibi 27 reditum certo 28 ſubtemine Parcæ

1 Thracio, id eſt, Aquilone, vento frigidiſſimo e Thracia ſlante. 2 O ſodales, occaſionem aliquam hilariter vivendi ex hoc die triſti & ingrato arripiamus, ejuſque inamœnitatem hilaritate compenſemus. 3 Dum integræ & prævalidæ ſunt corporis vires & vigent, quod moles corporis in genua, tanquam in fulcra & columnas, incumbat. Metaph. a plantis. Proprie enim dicitur, *viret omne nemus*. 4 Et dum patitur ætas. 5 Triſtitia & ſenilis ſeveritas & moroſitas e fronte in rugas contracta pellatur, ac frons contracta exporrigatur. 6 Meton. ſubj. 7 Tu, puer, move loco & deprome vina e cella. Apoſtrophe. 8 Quæ ex uvis expreſſa & in cados effuſa ſunt Torquato & Cotta Coſs. quo tempore ego Horatius natus ſum: quorum nominibus notabatur vini cadus. Vide Od. 21. l. 3. 9 Omitte loqui de cæteris ad læta convivia nihil pertinentibus. 10 De quibus tu ſollicitaris. 11 Reſtituet in firmum ac meliorem ſtatum, tranquillitatemque. Cic. pro Arch. ſedem *omnium rerum & fortunarum ſuarum Romæ collocavit*. 12 Metaph. a rebus e proprio loco deturbatis & afflictis. 13 Viciſſitudine. Sic Od. 4. l. 1. *Solvitur acris hyems grata* vice *veris, & Favoni*. 14 Unguento ex Perſia & Aſſyria, cui Achæmenes rex quondam imperavit, advecto, vel ab Achæmene rege ſæpe lætis conviviis adhibito. Meton. mat. 15 Chordis lyræ a Mercurio, qui in Cyllene, monte Arcadiæ, enutritus dicitur, inventæ. Synecd. gen. 16 Proſopopœia eſt Chironis, qui inducitur allocutus Achillem. 17 Achilli diſcipulo ſuo jam adulto vel forti fidibus canens imperavit, eumque ſequentibus verbis ad lætitiam hortatus admonuit. 18 Chiron, filius Saturni e Philyra, præſtantiſſimus doctor & magiſter. Synecd. gen. 19 O invicte Achilles, qui e Thetide Dea marina natus. Synecd. gen. 20 Te exſpecto, ut ibi moriaris, tibique exitio futura eſt tellus Trojana, quæ Aſſaraci regis quondam fuit. Synecd. gen. *Aſſaracus* fuit avus Anchiſæ, & pater Capys. 21 Tellurem. 22 Fluvii. 23 Dividunt. 24 Scamander & Simois, fluvii Trojani, ex Ida monte defluentes. 25 Labens pro natura aquæ. 26 Ex quo loco. 27 In patriam. 28 *Subtemen* eſt filum, quod ſtamini ſubtexitur.

1 *Rupere : nec* 2 *mater domum*
Cærula 3 *te revehet.*
4 *Illic omne malum vino cantuque levato.*
5 *Deformis ægrimoniæ*
Dulcibus alloquiis.

1 Abſtulerunt & denegarunt, id eſt, ubi pro certo tibi eſt moriendum. Metaph. a nentibus Parcis. 2 Thetis Dea marina, cærulei coloris. Synecd. gen. 3 Te inde per mare domum reducet. 4 In tellure Trojana, in loco fatali ubi fueris, mitius reddes & ſublevabis omne illud malum vino & cantu, ſc. dulcibus alloquiis, id eſt, quæ (ſc. vinum & catrus) triſtium ægritudinum dulcia ſolatia ſunt. 5 Deformes efficit animi ægritudo.

Epod. XIV.

Ad MÆCENATEM.

Phrynes amore detentus, Jambos promiſſos non poteſt abſolvere.

Dicolos Diſtrophos.

1 *Mollis inertia cur tantam* 2 *diffuderit imis*
Oblivionem 3 *ſenſibus,*
Pocula Lethæos 4 *ut ſi ducentia ſomnos*
5 *Arente fauce traxerim,*
Candide Mæcenas, 6 *occidis ſæpe rogando,*
7 *Deus, Deus nam me vetat*
Inceptos, olim 8 *promiſſum carmen, Iambos*
9 *Ad umbilicum adducere.*
10 *Non aliter Samio dicunt* * *arſiſſe Bathyllo*

1 O candidæ Mæcenas, *tu* occidis *me* ſæpe rogando, cur mollis inertia, id eſt, laborum impatiens ignavia & amor, diffuderit imis ſenſibus tantam oblivionem. 2 Immiſerit, promiſſique carminis adeo oblitus ſim. Metaph. ab humoribus, ac potius vaporibus ſanguinis in humores concreti, qui immodica copia memoriam obruunt, ſenſuſque opprimunt. 3 Intimis præcordiis, animo & menti, cujus ſenſus ſunt miniſtri, id eſt, cur mens mea facta ſit tam oblivioſa muneris ſui ab ignavia Meton. adj. Sic Virg. Ecl. 3 Senſibus *hæc* imis (*res eſt non parva*) *reponas.* 4 Veluti ſi biberim potionem ſoporiferam ſive ſomnos Lethæos adferentem, id eſt, lethargum, quem inexpugnabile fere dormiendi deſiderium conſequitur. Meton. ſubj. in *pocula*. *Lethe* eſt fluvius infernalis, cujus latices ſi quis guſtaverit, omnium rerum præteritarum ſtatim obliviſcitur. 5 Sicco, ſitiente gutture. 6 Me enecas. 7 Cupido amoris Deus Epizeuxis. 8 Tibi a me. 9 Ad finem perducere, abſolvere, Metaph. eſt ab umbilico corporis, ad cujus formam ſolebant veteres librorum ſuorum tegumenta umbilicis, ex ebore, ligno aut ſimili materia factis, non niſi perfectis libris, exornare & applicare. Mart. *Ohe, jam ſatis eſt, ohe libelle, Jam per venimus* uſque ad umbilicum. 10 Quam ego jam. * Amore Bathylli, quem in delitiis habebat, inſaniiſſe. Metaph. ab igne.

1 *Ana-*

1 Anacreonta Teium:
Qui perſæpe 2 cava teſtudine flevit 3 amorem,
Non elaboratum ad pedem.
*.4 Ureris ipſe miſer: 5 quod ſi non pulchrior * ignis*
** Accendit 6 obſeſſam Ilion,*
Gaude ſorte 7 tua: me 8 libertina, neque uno
9 Contenta Phryne 10 macerat.

1 Poetam Lyricum ex civitate Teja. Vide Od. 17. l. 1. 2 Ad Lyram. 3 Deflevit & gemebunda voce cantavit verſus nullo ſtudio elaboratos, non ſatis metricis pedibus & legibus compoſitos de * amore Bathylli. Meton. ſubj. 4 Tu quoque ipſe, Mæcenas miſer, amore flagras. 5 Quod ſi Helena, quæ incendii Trojani cauſa fuit, non fuit tua puella Terentia pulchrior. Allegoria eſt ex perpetuis Metaphoris. Et in *ignis* eſt Synecd. gen. pro Helena. 6 Trojam a Græcis obſeſſam. 7 Quæ mea ſorte eſt melior. 8 Facta libera ex ancilla. 9 Me ſolo amatore non contenta. Thais vero apud Ter. in Eun. Phrynæ huic ſimilis eſt: *Neque tu uno eras contenta*, &c. 10 Sui amore torquet.

Epod. XV.

Ad NEÆRAM AMICAM, de cujus perjurio conqueritur.

Dicolos Diſtrophos.

NOx erat, & cœlo 1 fulgebat Luna 2 ſereno
Inter minora ſidera,
Cum tu, 3 magnorum numen 4 læſura Deorum,
5 In verba jurabas mea,
6 Arctius atque edera procera aſtringitur ilex,
Lentis adhærens brachiis:
7 Dum pecori lupus, & nautis 8 infeſtus 9 Orion
10 Turbaret 11 hibernum mare,
12 Intonſoſque agitaret Apollinis 13 aura capillos,
14 Fore hunc amorem mutuum.

1 Splendebat. 2 Claro. 3 Jovis, Minervæ, Apollinis, &c. ſcelerum atque perjuriorum vindicum. 4 Pejeratura. *Lædere* proprie eſt, afficere contumelia: verum generaliter transfertur ad omnem offenſionem, ſive dicto ea contingat, ſive facto. 5 Jurabas facere, quod ego tibi proponebam. Eſt enim *in verba jurare*, verbis ab altero conceptis, jurare ſe ita feciſſe, vel non: facturum, vel non. 6 Arctius flexibilibus & tenacibus brachiis collo meo adhærens, meque arctius complectens, quam arbor glandifera alta ab edera implicatur. 7 Semper. 8 Exitialis. 9 Aſtrum, ortu & occaſu ſuo tempeſtates excitans. Vide Od. 28. l. 1. 10 Perturbaret, commoveret. 11 Tempeſtuoſum. 12 Cur Sol depingatur intonſus, vide Od. 21. l. 1. 13 Ventus. 14 Jurabas hunc amorem inter me & te ſemper reciprocum fore, æternumque duraturum.

1 O dolitura mea multum virtute, Neæra!
Nam, ſi quid in Flacco 2 viri eſt,
Non 3 feret aſſiduas 4 potiori te 5 dare noctes,
Et quæret iratus 6 parem.
7 Nec ſemel offenſæ cedet conſtantia formæ,
8 Si certus intrarit dolor.
9 At tu, quicunque es 10 felicior, 11 atque meo nunc
Superbus incedis malo,
Sis pecore, & multa dives tellure licebit,
Tibique 12 Pactolus fluat;
Nec te Pythagoræ 13 fallant 14 arcana 15 renati,
16 Formaque vincas 17 Nirea;
18 Eheu! translatos 19 alio mærebis amores:
Aſt ego 20 viciſſim riſero.

1 O Neæra, tu multum dolebis propter mentis meæ conſtantiam, ſi quando iratus te deſeram. Exclamatio eſt per comminationem. 2 Si quid virilis ſanguinis & virtutis atque animoſitatis in Flacco Horatio, id eſt, in me, reliquum eſt. Meton. ſubj. 3 Horatius non patietur. 4 Rivali, quem tu pluris Horatio facis. 5 Concedere, cumque ipſo continuo pernoctari & concumbere. 6 Parem mihi puellam, quæ mihi in amore reſpondebit, & amantem mutuo amore redamabit. 7 Nec animi mei firmitudo a pulchritudine tua nunquam ſuperabitur, cum ſemel invisa mihi fuerit propter perfidiam. Quidam ſumi putant *offenſæ* active, quæ ſemel me offendit & læſit. 8 Si vera indignatio animum meum altius aliquanto ſubierit. 9 Apoſtrophe. A Neæra enim ſermonem transfert ad rivalem ſuum nomine tacito, 10 Me, dum ſc. tu admitteris, ego vero excludor. 11 Meoque damno nunc inflatus incedis, quod ſpernor a Neæra. 12 Aurifer ille fluvius Lydiæ aurum volvat. 13 Fugiant, id eſt, licet etiam ſapientiſſimus ſis. 14 Sapientiæ ſecreta. 15 Toties per regenerationem nati. De animæ tranſmigratione in alia corpora juxta Pythagoræ opinionem, vide Od. 28. l. 1. 16 Corporis pulchritudine. 17 Qui, teſte Homero, omnium Græcorum formoſiſſimus fuit, quotquot ad Trojam profecti ſunt. Vide Od. 20. l. 3. 18 Exclamatio per fictam & ſimulatam commiſerationem. Similis eſt figura Od. 5. l. 1. *Heu! quoties fidem, Mutatoſque Deos flebit, & aſpera Nigris æquora ventis.* 19 In alium amatorem novum, te relicto. 20 Alternate irridebo, ubi ab illa ſpretus, atque excluſus fueris. Ter. Andr. *Ego iſthæc recte ut fiant*, videro, id eſt, videbo.

Epod.

Epod. XVI.

Ad POPULUM ROM.

Commiſeratio eſt Reipub. propter civilia bella.

Dicolos Diſtrophos.

ALtera 1 *jam* 2 *teritur* 3 *bellis civilibus* 4 *atas*,
5 *Suis & 6 ipſa Roma viribus ruit.*
7 *Quam neque finitimi* 8 *valuerunt perdere* 9 *Marſi*,
10 *Minacis aut* 11 *Etruſca Porſenæ* 12 *manus*,
13 *Æmula nec* 14 *virtus* 15 *Capuæ*, *nec* 16 *Spartacus acer*,
17 *Noviſque rebus infidelis* 18 *Allobrox*,
Nec 19 *fera* 20 *cærulea domuit* 19 *Germania* 21 *pube*,
22 *Parentibuſque abominatus* 23 *Annibal*;

1 A Marii ac Syllæ temporibus, qui civilibus diſcordiis Remp. Romanam perturbarunt. 2 Atteritur, conſumitur. Sic Cic. de Orat. 3. *In rebus diſcendis ætatem terere*. Metaph. eſt a corporibus, ut: *Nec te pœniteat calamo trivisse labellum*. 3 Quibus Auguſtus Brutum & Caſſium, Cæſaris interfectores, perſequebatur. 4 Quæ cædem Julii Cæſaris conſecuta eſt. 5 Suapte manu perit, & (ut loquitur Livius) *jam magnitudine laborat ſua*. 6 Ipſi Romani. Meton. ſubj. 7 Urbem. 8 Non potuerunt perdere duce ſuo Popedio. 9 Populi Italiæ bellicoſi. De bello Marſico vide Od. 14. l. 3. 10 Qui minabatur ſe urbem Romam velle demoliri, niſi Tarquinium ejectum Romani in urbem reciperent. 11 Regis Etruſcorum. 12 Militum multitudo & copia. Sumptum videtur a conductoribus operarum, ad quamlibet multitudinem hominum operi perficiendo deſtinatam. 13 Quę urbis Romæ æmula fuit, quia Campani in ſpem venerunt eripiendi Romanis imperium, tunc temporis præſertim, cum Annibal vaſtaret Italjam. 14 Fortitudo, potentia. Synecd. gen. 15 Campanorum. Meton. loci pro ipſis incolis. 16 Septuaginta quatuor gladiatorum dux, qui, ingenti ſervorum manu coacta, grave prælium cum Romanis geſſit. Vide Od. 14. l. 3. Meton. ſubj. ſumitur enim *Spartacus* pro exercitu ſervorum, quorum dux erat Spartacus, ut diximus. 17 Novis rebus ſtudens & levis. 18 Allobroges, populi Galliæ. Synecd. ſing. pro plur. Deinde Synecd. ſpe, pro genere Gallorum: qui novis rebus ſemper ſtudebant contra Romanos, ut conſtat ex Comment. Cæſar. l. 3. & 4. Alii non agnoſcunt Synecdochen, ſed de Delphinatibus & Sabaudienſibus tantum intelligendum eſſe exiſtimant, qui conjurationem Catilinariam indicarunt Conſuli Ciceroni, cujuſmodi indicium non quidem dici poteſt infidele; ſed iſtam fidelitatem erga pop. Rom. illi non ſemper retinuerunt, ut conſtat ex Oratione Cic. pro M. Fontejo, 19 Indomiti Germani. Meton. ſubj. 20 Militibus ſuis trucibus ac cæruleis oculis. 21 Juvenibus, militibus. Meton. adj. 22 Qui bello Punico ſecundo propter incredibilem crudelitatem majoribus noſtris execrabilis fuit. Synecd. ſpe. 23 Cujus exercitus. Meton. ſubj.

1 *Impia perdemus devoti ſanguinis ætas,*
 2 *Feriſque rurſus occupabitur* 3 *ſolum.*
4 *Barbarus, heu, cineres* 5 *inſiſtet victor,* 6 *& urbem.*
 Eques ſonante verberabit 7 *ungula!*
8 *Quæque carent ventis* 9 *& ſolibus, oſſa* 10 *Quirini*
 [11 *Nefas videre]* 12 *diſſipabit inſolens!*
13 *Forte, quid expediat, communiter, aut melior pars.*
 Malis carere quæritis laboribus.
Nulla ſit hac 14 *potior ſententia [* 15 *Phocæorum*
 Velut profugit exſecrata 16 *civitas,*
Agros atque Lares proprios, 17 *habitandaque fana*
 Apris reliquit, & rapacibus lupis]
18 *Ire, pedes quocumque ferent: quocunque per* 19 *undas*
 Notus 20 *vocabit, aut* 21 *protervus Africus.*
22 *Sic placet? an melius* 23 *quis habet* 24 *ſuadere?* 25 *ſecunda*
 26 *Ratem occupare quid* 27 *moramur alite?*

1 Nos ætas impia devoti ſanguinis, i. nos Romani ſcelerata ætate nati in mutuam cædem mortemque deſtinati, Urbem Romam, quam tot hoſtes expugnare non potuerunt, perdemus. 2 Et ſolum urbis Romæ dirutæ a feris iterum poſſidebitur, ſicut ante eam conditam feris erat receptaculum. 3 Regio Romana. Synecd. gen. 4 Barbari. Sing. pro plur. 5 Stabit ſuper cineres, i. Barbari inſultabunt cineribus urbis vel civium, eoſque conculcabunt. 6 Et eques ſuperbe per urbis dirutæ rudera equitabit. 7 Equi. 8 Quæ ventis non commoventur, quia in ſepulchro condita. Alii tamen dicunt Romulum in cœlum ſublatum vel diſcerptum. 9 Et quæ Solis radiis non exuruntur. 10 Romuli. Synecd. gen. 11 Quæ ab hominibus conſpici nefas eſt. 12 Per ſummam inſolentiam demolietur & turbabit. 13 Fortaſſe aut vos omnes, o Romani cives, generatim, tam ſapientes, quam inſipientes, aut ſaltem prudentior & ſanioris judicii pars inter vos quæritis ac ſcire vultis, quid vobis utile ſit, quas res debeatis expedire & perficere, ut hiſce ærumnis civilium bellorum liberemini. 14 Melior. 15 Velut Phocæi profugerunt, qui, quod ab Harpago, Cyri præfecto, in ſervitutem redacti eſſent, ægerrime tulerunt, & navem conſcendentes maſſam ſive globum ferreum in mare demerſerunt, & execrationibus uſi, jurarunt ſe non prius in Phocæam reverſuros, quam maſſa hæc ſponte e fundo emergens ſuperne aquæ innataret. Vide Herodot. l. 1. Poſtquam ergo Phocæi Phocæam, Joniæ civitatem, reliquiſſent, Galliæ Narbonenſi appulerunt, ibique Maſſiliam, urbem nobiliſſimam, condiderunt. 16 Phocæi. Meton. loci pro ipſius incolis. 17 Inhabitanda. 18 Nulla ſententia potior hac ſit, ſc. fugere terra ac mari, quo pedes ducunt. 19 Maris. 20 Nos ducet. 21 Petulans. 22 Sicci-ne vobis placet, o Romani? Ἀνακοίνωσις eſt: communicat enim cum ſuis civibus de pacatiori & tutiori habitandi loco. 23 Aliquis veſtrum. 24 Quod ſuadere poſſit. Sic Cic. dicit: *habeo dicere.* 25 Bonis avibus, bono auſpicio, αἰσίῳ ὄρνιθι. Meton. effic. 26 Navem conſcendere, & longiſſime profugere. Hoc verbo notatur celeritas conſcendendi naves, uti Virg. Æn. 6. Occupat *Æneas aditum cuſtode ſepulto, Evaditque celer ripam.* 27 Ceſſamus.

1 *Sed*

1 Sed juremus in hæc: 2 Simul imis ſaxa renarint
Vadis levata, ne redire ſit nefas:
3 Neu converſa 4 domum pigeat dare lintea, quando
5 Padus Matina laverit 6 cacumina:
In mare 7 ſeu celſus procurrerit 8 Apenninus:
9 Novaque monſtra junxerit libidine
Mirus amor: juvet ut tigres 10 ſubſidere cervis,
11 Adulteretur & columba milvio:
12 Credula nec flavos timeant 13 armenta leones,
14 Ametque ſalſa 15 levis hircus æquora.
16 Hæc, & quæ poterunt 17 reditus 18 abſcindere 19 dulces,
20 Eamus omnis exſecrata 21 civitas:
22 Aut pars indocili melior grege: 23 mollis & exſpes
Inominata perprimat cubilia.
24 Vos; quibus eſt 25 virtus, 26 muliebrem 27 tollite luctum,
28 Etruſca 29 præter & volate littora.

1 Sed exemplo Phocenſium conceptis verbis in hæc verba ſequentia juremus. 2 Ne tunc nefas ſit nobis in patriam redire, ut tum demum fas ſit Romam repetere; ſimulac ſaxa ex imis aquarum vadis ſua ſponte ſeorſum elevata in aquis ſuperne renataverint & emerſerint. Phocæi enim (ut diximus) facto jam fugæ decreto, maſſam ſive globum ferreum in mare conjecerunt, jurantque non ante ſe reverſuros, quam rurſus emergeret. 3 Ne-ve pigeat tum demum navibus veliſque navium in patriam converſis domum redire. 4 Hic tanquam ex parte συνεκδοχικῶς tota urbs Roma intelligitur. 5 Galliæ fluvius. 6 Ad montis Matini; qui eſt in Calabria verticem pervenerit, ejuſque cacumina flumine ſuo attigerit. 7 Seu quando excelſus, &c. 8 *Apenninus* eſt mons ab Alpibus ortus, procul a mari per mediam Italiam porrectus. 9 Inaudita libidine diſpares inter ſe feras conjunxerit. 10 Subjacere, ſeque, ut cum iis miſceantur, ſubjicere. Unde Val. Max. dicit *ſubſeſſores alienorum matrimoniorum*. 11 Et ut columba ſtupretur a Milvio. Synecd. ſpec. pro quolibet illegitimo & inæquali coitu. 12 Imperterrita. 13 Boum & equorum. 14 In falſo mari ſedem ſuam habere amet. 15 Sine ſetis, levis factus, qui piloſus & hirſutus erat. 16 Ubi juraverimus hæc, & quæ poterunt, &c. 17 In patriam. 18 Abrumpere, præcidere. 19 Natura quidem, ſed ob bella ingratos. 20 Ubi tota Romana urbs exercitationibus uſa hæc juraverimus, tum omnes hinc propere migremus: *vel*, nos cives omnes exſecrati hæc ſupradicta, quæ nobis præcidunt redeundi ſpem omnem, tum eamus. 21 Cives. Meton. ſubj. 22 Aut ſaltem ſapientior urbis Romæ pars, quam vulgi imperiti multitudo. Metaph. a pecoribus. 23 Contra autem, quæ pars civitatis ignava eſt & ſine ſpe, omnemque ſpem abjecerit meliora inveniendi alibi, atque in ſua patria, ἀνέλπιστος; illa hæc urbis Romæ loca tanquam infelices lectulos perpetuo premat, id eſt, lectulis infauſtis ſemper incumbat; & Romæ miſerrime æternum deliteſcat. 24 Vos autem ſapientiores. 25 Virilis animus. 26 Mulieribus convenientem. 27 Auferte, pellite luctum, id eſt, propter patriam deſerendam ne lugete. 28 Maris Etruſci. 29 Prætervolate, celeriter prætervehimini.

Nos 1 *manet Oceanus* 2 *circum vagus*: 3 *arva*, *beata*
Petamus 3 *arva*, *divites & inſulas*,
Reddit ubi 4 *Cererem tellus* 5 *inarata quotannis*,
Et 6 *imputata floret* 7 *uſque vinea*:
8 *Germinat & nunquam fallentis termes olivæ*,
9 *Suamque* 10 *puella ficus ornat arborem*:
Mella cava 11 *manant ex ilice*: 12 *montibus altis*
Levis 13 *crepante lympha* 14 *deſilit pede*.
Illic 15 *injuſſæ veniunt ad mulctra capellæ*,
16 *Refertque tenta grex amicus ubera*:
17 *Nec veſpertinus circumgemit urſus ovile*,
18 *Nec* 19 *intumeſcit alta* 20 *viperis humus*.
Pluraque felices mirabimur, 21 *ut neque* 22 *largis*
23 *Aquoſus Eurus* 24 *arva radat imbribus*,
Pinguia nec 25 *ſiccis urantur* 26 *ſemina glebis*:
27 *Utrumque* 28 *Rege temperante cœlitum*.
Non 29 *huc* 30 *Argeo* 31 *contendit remige* 32 *pinus*,
Neque 33 *impudica* 34 *Colchis intulit pedem*:
Non huc 35 *Sidonii* 36 *torſerunt* 37 *cornua nautæ*,

1 Exſpectat ut a nobis navigetur. 2 Qui univerſam terram circumvagatur, in quo ſunt Inſulæ Fortunatæ. 3 Inſulas Fortunatas. Epanalepſis. Synonyma vero ſunt, *arva beata*, *divites inſulæ*. 4 Meſſem copioſam, frumenta. Meton. effic. 5 Sine ruſtico labore. 6 A vinitore non putata, non præciſa. 7 Semper. 8 Et ubi ramus olivæ, quæ domini ſui ſpem nunquam fallit, ſemper pullulat. 9 Naturalem, non inſitam. 10 Nigra & matura. 11 Deſtillant ex arbore glandifera. 12 Ex. 13 Sonante pede, i. cum leni murmure. Metaph. ab animantibus ad inanimatam aquam, quæ ſuo curſu declivi murmur edit. 15 Deorſum cadit. 16 Non coactæ, ſua ſponte, αὐτόματοι, lac copioſum præbent. 16 Aliuſque ovium & capellarum grex φίλος, carus domino ſuo refert domum ex paſcuis ubera lacte diſtenta, plena. 17 Nec urſus veſpertino tempore circum ovile gemitum edit, i. urſus non inſidiatur ovibus, quæ ſunt in ovili. Sic. Virg. Georg. 3. *Nec gregibus* nocturnus *obambulat*, i. noctu. 18 Hypallage eſt. 19 Vel veneni ſparſione, vel ipſis ſerpentum latebris, quæ ſub terra ſunt. 20 Venenatis ſerpentibus incluſus. 21 Quomodo. 22 Copioſis. 23 Quod, cum vehementior eſt, fere in pluviam deſinat, per ſe ſiccus potius, frigiduſque. 24 Agros minuat, deterat, vexet. Metaph. ab his, qui ſcabra & exaſperata lævigant. 25 Calore Solis ſiccatis æſtivo tempore corrumpantur. 26 Quæ in illis inſulis germinare cœperunt. 27 Anni tempus, hyemem & æſtatem Jove ita moderante. 28 Synecd. gen. 29 In haſce beatas inſulas. 30 Cum Argois, i. talibus remigibus, quales in Argo navi erant, Heroibus Græcis. Synecd. 31 Curſum ſuum direxit. 32 Navis Argo ex pino facta, in qua Jaſon & Heroes Græciæ vecti ſunt, vellus aureum petentes. Meton. materiæ. 33 Quæ propter Jaſonem patriam ſuam prodidit. 34 Medea, Æetæ, regis Colchi, filia. Synecd. gen. 35 Sidonii (dicti a *Sidone*, celebri Phœniciæ urbe, cui imperavit Cadmus rex Phœnicum) in inſulas fortunatas navibus mercaturæ gratia non venerunt. 36 Converterunt. 37 Extremitates antennarum & velorum, i. naves. Synecd. membri. Eſt præterea translatio a beſtiis cornutis, ad quamlibet rerum extremitatem. Virg. Æn. 3. Cornua *velatarum obvertimus antennarum*.

1 *La-*

1 *Laborioſa nec cohors Ulyſſei.*
2 *Nulla nocent pecori contagia* : 3 *nullius aſtri*
Gregem æſtuoſa torret 4 *impotentia.*
Juppiter 5 *illa* 6 *piæ ſecrevit littora* 6 *genti,*
7 *Ut* 8 *inquinavit ære tempus aureum* :
9 *Ære,* 10 *dehinc ferro* 11 *duravit ſecula* : 12 *quorum*
Piis ſecunda, vate me, datur fuga.

1 Nec ſocii Ulyſſis, qui multas ærumnas perpeſſi ſunt, navibus in pelago errantes, huc venerunt. Sic *laborioſa deambulatio*, laboris plena, etiamſi de homine dicatur patientiſſimo laboris. 2 Ubi nulla &c. 3 Ut Syrii. 4 Nimis vehemens potentia, immoderata violentia æſtu ſuo gregem macerat. 5 Illarum fortunatarum inſularum. 6 Piis hominibus inhabitanda. 7 Poſtquam Jupiter ſæculum aureum æreo permutaverat. 8 Æreo ſæculo polluit, deterius reddidit. 9 Æreo, inquam ſæculo. 10 Sed poſt æreum ſæculum. 11 Noſtra tempora dura fecit, id eſt, ferrea fecit, i. armis ac gladiis immania reddidit. Vide Met. 1. 12 Quorum duorum ſæculorum piis hominibus, qui adhuc pauci reſtant, me prædicente, me impulſore, proſpera, & quæ feliciter ſuccedet, migratio datur, i. quę ſæcula ferrea pii poſſunt effugere mea prædictione & conſilio de fortunatis inſulis petendis.

Epod. XVII.

Ad CANIDIAM.

Petit eam ut ſibi ignoſcat, cujus ſe veneficiis ſuperatum fingit.

Monocolos.

JAm *jam efficaci* 1 *do manus* 2 *ſcientiæ,*
3 *Supplex & oro regna per* 4 *Proſerpinæ,*
Per & 5 *Dianæ* 6 *non movenda numina,*
Per atque libros 7 *carminum* 8 *valentium*
Refixa cœlo devocare ſydera,
Canidia, parce 9 *vocibus tandem ſacris,*

1 Potenti tuæ ſcientiæ magicæ cedo, meque ab illa victum lubens fateor. *Dare* enim *manus*, eſt cedere, & fateri ſe victum eſſe. Cic. Attic. l. 2. *Ajebat illum primo ſane diu multa contra : ad extremum autem* manus dediſſe. Metaph. eſt a præliantibus: quorum victus, ne interficiatur, manum dare ſolet manicis conſtringendam. 2 Arti magicæ, incantamentis. Synecd. gen. 3 Et ſupplex oro per te Deas tibi maxime venerandas. 4 Inferorum reginæ, præſidis magicæ artis. Mos erat apud veteres obſecrare per res ei, quem obſecrabant, cariſſimas, aut religioſiſſimas. 5 Hecates, artis magicæ inventricis. 6 Ἀκίνητα, non irritanda. Diana enim irata graves ab iis, qui offenderunt, ſumit pœnas. 7 Incantationum tuarum. 8 Quæ valent in terras deducere ſydera e cœlo detracta, avulſa; quod ſtellæ, tanquam clavi, cœlo quodammodo fixæ videri poſſunt. 9 Execrandis illis carminibus & incantationibus in meam perniciem recitandis. Synecd. gen.

1 Citumque retro ſolve, ſolve 2 turbinem.
3 Movit nepotem Telephus Nereium,
In 4 quem 5 ſuperbus ordinarat agmina
Myſorum, 6 & in quem tela acuta torſerat.
7 Unxere 8 matres Ilia 9 addictum feris
Alitibus, atque canibus 10 homicidam Hectorem,
Poſtquam 11 relictis mœnibus 12 rex 13 procidit,
[14 Heu] 15 pervicacis ad pedes Achillei.
Setoſa duris exuere pellibus
Laborioſi 16 remiges Ulyſſei,
17 Volente Circe, membra: tunc 18 mens, & ſonus
Relatus, atque notus in vultus honor.
Dedi ſatis ſuperque pœnarum tibi,
19 Amata nautis multum, & inſtitoribus.
Fugit 20 juventas, 21 & verecundus color
Reliquit oſſa pelle amicta 22 lurida:
Tuis 23 capillus 24 albus eſt 25 odoribus.
Nullum a labore me 26 reclinat otium:
27 Urget diem nox, & dies noctem: 28 neque eſt
29 Levare 30 tenta ſpiritu præcordia.

1 Velociter in ſe revolutum. 2 Libera, libera me iis amentiæ nexibus, quibus mentem meam illigaſti. *Turbinem* autem vocat carmen ipſum, quo mens veluti in gyrum agi videatur; eaque maleficii ſpecie per artem magicam cogatur aliquis ad amandum. Epizeuxis. 3 Telephus, Herculis filius, Myſorum rex, commovit & ad miſericordiam flexit Achillem, cujus mater Thetis, Nerei fuit filia. Synecd. gen. 4 Achillem. 5 Tamquam dux ſuperbus inſtruxerat exercitum & copias militum ſuorum Myſorum. 5 Ut a Myſia Græcos expelleret, & ad Trojam ire prohiberet. Ubi cum Telephus adeo graviter ab Achille vulneratus eſſet, ut ex oraculo ſanari non potuerit, niſi per illum, a quo vulneratus eſſet, placatus Achilles haſtæ ſuæ, qua illum læſerat, rubigine vulnus illud curavit. 7 Poſt lotionem. 8 Matronæ Trojanæ, Hecuba, Andromache, Creuſa, &c. Synecd. gen. 9 Ab Achille dilacerandum deſtinatum. 10 Cadaver Hectoris, qui multos Græcos interfecerat. 11 Relicta nocturno tempore Troja. 12 Priamus. Synecd. gen. 13 Supplex ſe ad pedes Achillis abjecit. 14 Eheu quantus rex! Exclamatio eſt miſerantis ſenem ſupplicem. 15 Obſtinati in ſententia. 16 Socii Ulyſſis illius, qui multos labores in mari perpeſſus fuerat, exuerunt una cum pellibus membra porcorum ſetis obducta atque aſpera, id eſt, porcorum figuras exuerunt, & humanas reſumpſerunt. Lege Ovid. Met. 14. 17 Conſentiente Circe, veſtræ artis magiſtra, Solis filia, jam ab Ulyſſe placata. 18 Ratio & oratio ſive vox humana, & priſtina humana facies reſtituta eſt. 19 O Canidia, quæ a nautis, & vilibus cerdonibus multum amata fuiſti. 20 Flos juventutis meæ. 21 Et rubicundus color, qualem pudor creare ſolet, maxime in pueris juvenibuſque. Synecd. gen. 22 Pallida. 23 Meus. 24 Canus. 25 Unguentis veneficis Synecd. 26 Removet, liberat. 27 Diurno labori nocturnus, nocturno diurnus ſuccedit, id eſt, nocte dieque animi laboribus exerceor. 28 Neque licet, οὐδ' ἔξεστι reſpirare. 29 Reſpiratione reficere. 30 Diſtenta ſive extenta ſpiritu, & vix reſpirantia.

1 Ergo negatum, vincor, ut credam miſer.
2 Sabella pectus increpare carmina,
Caputque Marſa 3 diſſilire nænia.
Quid amplius 4 vis? o 5 mare, & terra! 6 ardeo:
Quantum neque 7 atro 8 delibutus 9 Hercules
10 Neſſi cruore; 11 nec Sicana fervida
Virens in Ætna flamma: 12 tu, 13 donec cinis
Injurioſis aridus ventis ferar,
14 Cales venenis officina Colchicis.
15 Quæ finis? 16 aut quod me 17 manet ſtipendium?
18 Effare: 19 juſſas 20 cum fide pœnas luam:
Paratus 21 expiare, ſeu popoſceris
22 Centum juvencos, ſive 23 mendaci lyra
Voles Sonari: 24 Tu pudica, tu proba
Perambulabis aſtra ſidus aureum.
25 Infamis Helenæ Caſtor offenſus vice,
26 Fraterque magni Caſtoris, victi 27 prece

1 Ergo ego miſer jam tandem magnis ærumnis convincor, ut credam, id eſt, cogor nunc credere, negatum; ſc. *prius a me*, id eſt; quod hactenus negavi & credere non potui; ſc. carmina Sabella, &c. 2 Incantamenta Canidiæ, quæ Sabella vel in Sabinis nata erat, vim habere ad permovendos & perturbandos hominum animos. 3 Et caput viri alicujus in diverſas partes diſrumpi, frangi, & ad amentiam redigi Marſis incantamentis. Synecdochica eſt Metaph. a Corybantibus ſeu Saliis, qui tripudiantes varie capita jactabant. 4 Cupis, o Canidia. 5 Exclamatio Tragica vehementer cruciati, & omni humana ope deſtituti. 6 Deſiderio Canidiæ: 7 Venenato. 8 Unctus & inflammatus. 9 Arſit in Oeta monte, cum Jolen aliam conjugem ducturus, veſtem Neſſi, ab uxore Deſanira miſſam, induiſſet. 10 Cruore Centauri, qui Deianiræ vim inferre conabatur. Vide Epod. 3. 11 Quantum etiam non ardet nunquam illa moriens & perpetua flamma in Ætna fervido Siciliæ monte. 12 O Canidia. 13 Donec amoris flammis in cinerem redactus a petulantibus ventis varie diſſper. 14 Ardes tanquam officina repleta venenis, quibus Medea uſus fuit: erat enim Medea ex Colcho; i. tu mihi venena parabis, dum vivam. Alleg. e Metaphoris a taberna Pharmacopœorum. Canidiam ergo ipſam *officinam* vocat omni veneficiorum genere refertam; ut ſi *virtus* ipſa Cato, aut ipſa *eloquentia* dicatur Cicero. 15 Quis terminus erit iſtis meis malis? 16 Aut quas pœnas pecuniarias aut tributum a me exigis? Metaph. a merentibus ſtipendia caſtrenſia. *Stipendium* dicitur a *ſtipe pendenda*: olim enim pecunia pendebatur, non numerabatur. 17 Exſpectat. 18 Dic, quid cupias. 19 A te imperatas. 20 Fideliter. 21 Culpam meam pœna purgare, & læſam te placare. 22 Integram Hecatomben in ſacrificium tibi offerri. 23 Sive etiam juſſeris, ut falſo carmine ad lyram tuam laudes canam; quod fiet, ſi ſic dicam, tu pudica, tu proba, &c. 24 Tum tu tanquam caſta falſo carmine a me in ſtellarum numerum refereris. 25 Caſtor iratus gratia ſororis ſuæ Helenæ infamia notatæ a Steſichoro; quæ ſola ſuo adulterio tam diuturni belli cauſam præbuerat, cum Achivorum in patriam reditum carmine deſcripſit. 26 Et Pollux. 27 Precibus Steſichori, cum palinodiam ceciniſſet.

1 *Adempta* 2 *vati reddidere lumina.*
3 *Et tu* [*potes nam*] *ſolve me dementia,*
4 *O nec paternis obſoleta ſordibus,*
Nec in ſepulchris 5 *pauperum* 6 *prudens anus*
7 *Novendiales diſſipare pulveres,*
8 *Tibi hoſpitale pectus, & 9 pura manus:*
Tuuſque venter 10 *Partum ejus: & tuo*
Cruore 11 *rubros obſtetrix pannos* 12 *lavit,*
13 *Utcumque fortis* 14 *puerpera.*

Canidiæ reſponſio, quæ oſtendit ſe nullis precibus exorari poſſe, quoniam ſua veneficia divulgaverat Poeta.

Quid 15 *obſeratis auribus* 16 *fundis preces?*
Non ſaxa 17 *nudis* 18 *ſurdiora navitis*
19 *Neptunus alto* 20 *tundit hibernus* 21 *ſalo.*
22 *Inductus ut tu riſeris* 23 *Cotyttia*
24 *Vulgata, ſacrum* 25 *liberi Cupidinis?*

1 Oculos reſtituerunt. Erat enim 2 Caſtore & Polluce excæcatus. 2 Steſichoro. Synecd. gen. 3 Tu quoque, o Canidia, eorum exemplo libera me a dementia, quam patior: nam tu ſola potes me ſolvere. 4 O Canidia, quæ majorum tuorum turpitudine & ignobilitate deformata non es Metaph. a cœnoſis volutabris ſuum ad illicitos hominum concubitus notandos, & Canidiam ex ignobili & avaro parentum genere in nobile ac liberale vindicandam, ſimulatione tamen ironica: contra enim ſentit, eam ex obſcuriſſimis ſordidiſſimiſque parentibus natam. 5 Quia divitum ſepulchra ſuis cuſtodibus erant curæ. 6 Neſcia diſpergendi cineres mortuorum, id eſt, non aſſuefacta manibus & umbris pauperum evocandis poſt novem dies, ex quo cadavera combuſta ſunt, & mortuorum oſſibus collectis veneficia exercere. 7 Quia cadaver demortui ſeptem dies domi aſſervabatur, octavo die cremabatur, nono ſepulchro mandabatur, & tum ſacrificium mortuo factum dicebatur *novendiale*. 8 Animus eſt tibi bonus & humanus. 9 A ſcelere, i. nullo ſanguine maculatæ, καθαραὶ χεῖρες Ironia. 10 Aptus patrii & fœcundus. Al. ſic exponunt: *Et Partum ejus*, quem alii dicunt filium tuum eſſe ſuppoſititium, verus tuus *venter*, id eſt, filius eſt. Et tum erit Meton. ſubj. 11 In tuo puerperio. 12 A ſordibus purgavit. 13 Quandocunque, *vel* quotieſcunque tu tanquam valida puerpera partu edito e lecto ſurgis, id eſt, nunqam: nunquam enim nec paris, nec peperiſti. Ironia. 14 Hoc exiliendi verbo ſignificantur vires Canidiæ a partu firmæ, nec more aliarum puerperarum debilitate. 15 Auribus meis clauſis & ſurdis. Metaph. ab occluſis foribus ad repellendas Poetæ preces. 16 Metaph. a liquoribus, quaſi verba more liquorum in aures inſtillentur. 17 Naufragio laborantibus. 18 Quæ nautas naufragos minus exaudiant, quam ego te & tuas preces. Metaph. ab eo, qui non audit, ſed obſurdeſcit. 19 Mare hiberno tempore procelloſum. Meton. effic. 20 Verberat. Metaph. a malleis fabrorum. 21 Commotis fluctibus. 22 Ego-ne patiar, ut tu impune deriſeris? Non faciem Apoſiopeſis eſt, figura iratorum proprias. 23 Sacra nocturna & flagitioſa, quæ tibi ſub ſilentii fide tanquam myſteria credideram, ſic dicta a *Cotytide*, Dea turpitudinis. 24 Evulgata tuis verſibus. 25 Quæ Cotyttia ſacrum quiddam fuerunt amoris libere, nulla lege, ſine ullo pudore a libidine revocati?

1 Et

1 Et Eſquilini 2 Pontifex 3 venefici
Impune ut urbem nomine impleris meo?
4 Quid proderit ditaſſe 5 Pelignas anus,
6 Velociuſ-ve miſcuiſſe toxicum,
Si tardiora fata te votis manent?
Ingrata 7 miſero vita 8 ducenda eſt 9 in hoc;
10 Novis ut uſque ſuppetas doloribus.
11 Optat quietem Pelopis 12 infidus pater,
Egens 13 benignæ Tantalus ſemper dapis:
11 Optat 14 Prometheus obligatus 15 aliti,
11 Optat ſupremo collocare 16 Siſyphus
In monte ſaxum: ſed vetant 17 leges Jovis.
18 Voles modo altis deſilire turribus,
Modo enſe pectus 19 Norico 20 recludere:
21 Fruſtraque vincla 22 gutturi inneċtes tuo,
23 Faſtidioſa triſtis ægrimonia.

1 Et patiar; , ut tu , qui tanquam Pontifex, Cenſor ac Judex, maximeque conſcius fuiſti veneficiorum illorum, quæ in Eſquilino colle nocturno tempore peregimus, ſine vindicta me urbis fabulam feceris? 2 Metaph. a munere Pontificio, cujus erat, cenſuram agere divinarum & humanarum rerum, quam Poeta videbatur ſibi ſumere. Hæc vox dicta eſt, *vel*, a faciendo ponte, quod primus ſupra Tiberim Numa fecerit pontem ſublicium, atque ſucceſſores eundem ſæpe reſtituerint: *vel*, a poteſtate faciendi ſacra & operandi. 3 Veneficii. Apocope. 4 Quid proderit tibi ad liberationem te pretio conduxiſſe veneficas vetulas, ut te a furore ſolvant? 5 *Peligni* populi ſunt Marſis vicini, ideoque venefici & ipſi habiti. Hic autem *Pelignæ anus* pro veneficis vetulis ponuntur per Synecd. ſpe. 6 Citius interimens venenum miſcuiſſe, teque per mortem inſaniæ voluiſſe ſubducere, ſi tardius, quam optas, es moriturus? 7 Tibi. 8 Producenda, extendenda: ſic dicimus *ducere bellum*. 9 Ad hoc, propter hoc, ἐπὶ τούτῳ, ad hunc finem. 10 Ut ſemper ſufficias, diuque materiam ſuppedites cruciatibus ferendis, quos ego quotidie tibi novos parabo. 11 Optat mortem, ſed non invenit. Anaphora. 12 Perjurus, Infidelis, qui Deorum menſis admotus arcana Deorum revelavit. 13 Affluentis, copioſæ dapis, quæ ob oculos verſatur. 14 Prometheus etiã, quod nimis callidus ignem ab irato Jove hominibus ſubtractum, hominibus furto, rediſſet, Caucaſo monti catenis alligatus, & Jovis aquilæ, ut ſuo jecore perpetuum pabulum laceranti præbeat, Jove condemnante devinctus, optat mortem, malorum remedium. 15 Vulturi, vel aquilæ. Synecd. gen. 15 Siſyphus etiam aſtutiſſimus latro, quod Atticam latrociniis infeſtaſſet, a Theſeo occiſus, & apud inferos ad æternum laborem damnatos, optat quidem ærumnis ſuis finem imponere, ſed fruſtra: nam ſaxum ubi prope cacumen montis attigit, ſemper deorſum volvitur. 17 Quæ illos ad hujuſmodi ſupplicia apud inferos condemnarunt. 18 Tu quoque, o Horati, modo optabis, &c. ſed non poteris. 19 Enſe aliquo acuto ac robuſto, quales in Norica, Germaniæ regione, fiunt Synecd. ſpec. Vide Od. 16. l. 1. 20 Aperire, transfigere pectus tuum. Sic Virg. 10. Æn. *Tum latebras animo pectus mucrone recludit*. 21 Quia non morieris. 22 Ut laqueo te ſuffoces. 23 Exiſtens triſtis animi ægritudine, quæ vitam faſtidit.

1 *Vectabor humeris tunc ego inimicis eques,*
Meæque terra cedet 2 inſolentiæ.
3 *An quæ 4 movere cereas imagines,*
Ut ipſe noſti curioſus, & 5 polo
Deripere Lunam 6 vocibus poſſum meis,
Poſſum 7 crematos excitare mortuos,
8 *Deſiderique temperare poculum,*
9 *Plorem artis in te nil habentis exitum?*

1 Tunc ego Canidia ſuper humeros tuos mihi inviſos tanquam equos inſidebo, equitabo, id eſt, ſemper tibi moleſtiam, ut importunus eques equo, exhibebo. Allegoria eſt ab equitantibus. 2 Indomitæ meæ efficaciæ locum dabit, nec reſiſtere poterit, 3 An ego Canidia plorem, &c. 4 Tanquam vivas reddere, & motu prædictas efficere poſſum effigies eorum, quo ſtudemus devovere. 5 Cœlo deducere, deorſum rapere. Pars pro toto. 6 Carminibus, incantamentis meis. Synecd. gen. 7 Mortuos igne combuſtos in vitam revocare. 8 Amoris potiorem conficere. Apocope. 9 An ego plorare debeam ac conqueri propter eventum artis meæ magicæ, quæ, cum alias ſit potentiſſima, nihil in te potentiæ habeat?

Q. HO-

Q. HORATII FLACCI
CARMEN * SÆCULARE,
Pro Imperii Romani incolumitate.
Dicolos Tetraſtrophos.

1 P*Hœbe*, 2 *ſylvarúmque potens Diana*,
3 *Lucidum cœli decus*, o 4 *colendi*
Semper, & *culti*; *date*, *quæ* 5 *precamur*
6 *Tempore ſacro*:
7 *Quæ* 8 *Sibylini monuere verſus*,
Virgines 9 *lectas*, *puerosque caſtos*,
10 *Diis*, *quibus ſeptem placuere colles*,
Dicere 11 *carmen*.
12 *Alme Sol*, 13 *curru nitido diem qui*
14 *Promis* & *celas*, 15 *aliuſque* & *idem*
Naſceris, 16 *poſſis nihil urbe Roma*
17 *Viſere* 18 *majus*.
Rite matúros aperire partus.

* Camen ſæculare fuit a Poeta compoſitum; ut caneretur ludis ſæcularibus, qui centeſimo quoque anno fieri ſolebant. Carmen autem ſæculare ad Apollinem maxime & Dianam canitur, quia Dii ſunt malorum depulſores, & idcirco placandi. 1 O Jovis & Latonæ filii Apollo. 2 Venationum Dea. Meton. ſubj. 3 Sol & Luna omnium ſtellarum ſidera in cœlo lucidiſſima ſunt. Virg. 2. Georg. *clariſſima mundi lumina* appellat. 4 A me, Polyptoton, & Metaph. ab agricolis. 5 Vos. 6 Diebus feſtis ſæcularium ſudorum. Synecd. gen. 7 Quo tempore, & quo die ſæcularis feſti. 8 Sybillini libri: quorum autoritas multum valuit apud veteres Romanos. Appellantur autem *libri Sybillini*, non quia fuerunt unius Sybillæ, ſed quod omnes fœminæ vates *Sybillæ* ſunt a veteribus appellatæ a conſiliis Deorum denunciandis, ſic dicta: Σιὸς enim *Deus* vocant Æoles, non Θεὸς, & conſilium non βȣλὴν, ſed βυλὴν appellant. Vide quæ nos ad Sal. p. 148. 9 Pudicas. 10 Jovi, Marti, Veneri, Apollini & Dianæ, aliiſque, quibus ſeptem urbis Romæ colles, Quirinalis, Viminalis, Eſquilinus, Cœlius, Palatinus, Tarpejus, & Aventinus placuere, id eſt, quibus Roma ipſa, ſeptem colles ſuo ambitu includens placuit; quique ejus præſides & cuſtodes ſunt. 11 Sæculares. Synecd. gen. 12 Qui omnia alis & foves. 13 Lucido curru vectus circum terram intra horas 24. 14 Aperis, profers oriens; & condis occidens. 15 Qui alius ab heſterno videris naſci hodie, tamen idem es & ſemper unus. *Alius* videri poteſt, *vel* quia alio quotidie loco oritur, donec anni curſum peregerit; *vel* quia non uno ſemper vultu; *vel* quia oriens lucem, occidens tenebras fert; *vel* ob viciſſitudinem temporum. 16 Utinam poſſis, precamur ut poſſis. 17 Tuis radiis illuſtrare. 18 Potentius.

Lenis

Lenis 1 *Ilythia, tuere matres:*
2 *Sive tu Lucina probas vocari,*
3 *Seu Genitalis.*
4 *Diva, producas ſobolem,* 5 *patrumque*
Proſperes decreta ſuper jugandis
Fœminis, proliſque novæ feraci
6 *Lege marita:*
7 *Certus ut denos decies per annos*
Orbis & cantus, referatque ludos,
8 *Ter die claro, totieſque grata*
Nocte 9 *frequentes.*
10 *Voſque veraces ceciniſſe Parcæ,*
Quod ſemel 11 *dictum eſt,* 12 *ſtabiliſque rerum*
Terminus ſervet, bona jam 13 *peractis*
Jungite 14 *fata.*
15 *Fertilis frugum pecoriſque tellus*
Spicea donet 16 *Cererem corona:*
Nutriant 17 *fœtus &* 18 *aquæ ſalubres,*

1 O Diana; quæ lenis & propitia es in partibus tempeſtivo tempore maturandis & aperiendis & in lucem edendis, id eſt, quæ placide & leniter parturientes juvas. Vide Od. 22. l. 3. 2 Sive eligis vocari Lucina, quia opum fers infantibus in lucem prodeuntibus. 3 Seu mavis vocari Luna ad gignendum valens, γενεθλιακή. Nam velut Solis calor animat, ſic humor Lunæ nutrit & gignit. 4 O Dea, rogamus te, ut liberos ſalvos in lucem producas, ac Senatorum Romanorum Senatuſconſulta de fœminis in matrimonio collocandis. 5 Synecd. gen. & Metaph. a moribus patrum erga liberos, ad curam Senatorum de Repub. indicandam. 6 Et ſuper lege Maritali, quæ ſit ferax novæ prolis. Synecd. gen. Sic dicitur *fœdus maritum*; id eſt, martiale. Legem tulerunt Papius & Poppæus Conſules de maritandi ordinibus. Auguſto imperante. 7 Precamur ut hic certus ſæculi circulus per decies denos, id eſt, centum annos in ſe rediens, hoſce cantus referat & ludos ſæculares. 8 Ter in ternis diebus, totidemque noctibus. 9 Cantus & ludos in maxima populi frequentia celebratos, ad quos multi conveniant. 10 Voſque, o Parcæ, veraces ceciniſſe, id eſt, quæ veraces ceciniſtis, *vel*, quæ veraces eſtis in iis, quæ ceciniſtis, jungite bona fata *fatu* jam peractis, ſtabiliſque terminus rerum ſervet *illud*, quod ſemel dictum eſt. Apoſtrophe eſt, ubi imploratio convertitur a Phœbo & Diana ad Parcas. 11 A vobis, ſc. ut Romanum imperium permaneat in perpetuum. 12 Ratus & immutabilis rerum ordo. Quidam *Terminum* ſumunt pro Deo comite fatorum & Parcarum, qui nulli parcat, nec ulla in re ipſi Jovi concedere ſoleat. 13 Fatis præteritis & felicibus impoſterum, id eſt, eventus proſperos præteritos felici futuri temporis eventu confirmate. 14 Imperii Romani. 15 Frigibus abundās & pecore. 16 Hanc Deam frugum agricolæ ſpiceis coronis ornabant, propter frugum ubertatem. Unde Tibul. El. l. 1. *Flava Ceres, tibi ſit noſtro de more corona Spicea, quæ templi pendeat ante fores* Ideoque Heſiodus eam εὐστέφανον vocat, id eſt, *pulchre coronatam*. 17 Fructus omnium animalium omniumque rerum. 18 Pluviæ.

1 Et Jovis auræ.
2 Condito mitis placiduſque telo
Supplices 3 audi pueros 4 Apollo:
Siderum regina 5 bicornis audi,
Luna, puellas.
6 Roma ſi veſtrum eſt opus, 7 Iliæque
Littus Etruſcum tenuere turmæ,
8 Juſſa pars mutare 9 Lares, & 10 urbem
11 Soſpite curſu:
12 Cui per ardentem 13 ſine fraude Trojam
14 Caſtus Æneas 15 patriæ ſuperſtes
16 Liberum munivit iter, daturus
17 Plaura 18 relictis:
Di probos mores docili 19 juventæ,
Di 20 ſenectuti placidæ 21 quietem,
22 Romulæ genti date 23 remque, 24 prolemque,
& 25 decus omne:
Quique vos bobus veneratur 26 albis
27 Clarus Anchiſæ Veneriſque ſanguis,
Imperet 28 bellante prior, jacentem
29 Lenis in hoſtem.
Jam mari terraque 30 manus potentes
31 Medus, 32 Albanaſque timet ſecures:

1 Et aer ſerenus & temperatus. 2 Tuis ſagittis in pharetra reconditis, & e manibus tuis abjectis. Nunquam enim, niſi iratus, jaculatur Apollo. 3 Exaudi. 4 Altera eſt ſermonis averſio. 5 Luna præſertim triduam bicornis apparet. 6 Quod & futurum nihil dubitamus, ſiquidem urbs Roma per vos veſtrumque oraculum facta eſt. Æneas enim cum ſuis Apollinis reſponſa ſecutus, ſedes in Italia novas collocavit. 7 Et Trojanæ turmæ littus Tiberinum tenuere. 8 Nempe quæ turma tanquam pars reliquiarum Trojæ a te ſive per tuum oraculum juſſa fuit. 10 Domum. Meton. 11 Trojam. Synocd. gen. 11 Salva navigatione. Synecd. gen. 12 Turmæ Trojanæ, 13 Sine vitæ noxa, ſine damno flammæ, *vel*, ſine ulla proditionis crimine munivit iter. Sic Od. 19. l. 2. *Nodo coerces vipereo Biſtonidum* ſine fronde *crines*. 14 Pius, religioſus: 15 Qui patria ſua incenſa cum paucis incolumis evaſit. 16 Tutam effugiendi facultatem dedit. 17 Quam in urbe Trojana reliquerat, longeque firmius imperium periturus: 18 Comitibus ſuis Trojanis, quos ſecum in Italiam adduxit. 19 Juvenibus Romanis ad diſcendum aptis Meton. adj. 20 Tranquillis ſenibus. Meton. adj. 21 Pacem. 22 Romanæ. Sic Od. 5. l. 4. *optimæ* Romulæ *Cuſtos gentis*. 23 Divitias. 24 Liberos. 25 Omnem imperii majeſtatem. 26 Dum triumphat. Quia Apollo & Diana lucidi ſunt, albæ victimæ iis conveniunt. 27 Auguſtus Cæſar, clarus Romanorum princeps, Anchiſa & Venere oriundus. Meton. mat. Sic de Art. *Vos, o Pompilius ſanguis*. 28 Superior, potentior, major hoſtibus rebellantibus ac bellum inferentibus Synecd. num. ſing. Virg. Æn. 11. *Hic pietate prior*. 29 Miſericors ac placidus in hoſtes devictos, juxta illud Virg. Æn. 6. *Parcere ſubjectis & debellare ſuperbos*. 30 Auguſti vim. 31 Medi. Synecd. num. ſing. 32 Romanum imperium, dictum ab Albano monte in Italia.

Jam Scytha 1 *reſponſa petunt; ſuperbi*
Nuper & Indi.
Jam fides, & pax, & honor, pudorque
Priſcus, 2 *& neglectas* 3 *redire virtus*
Audet, apparetque beata pleno
4 *Copia cornu.*
5 *Augur, & fulgente* 6 *decorus arcu*
Phœbus, 7 *acceptuſque novem Camœnis,*
Qui 8 *ſalutari* 9 *levat arte feſſos*
10 *Corporis artus;*
11 *Si Palatinas videt æquus arces,*
12 *Remque Romanam, Latiumque felix,*
13 *Alterum in luſtrum, meliuſque ſemper*
Proroget ævum;
14 *Quæque Aventinum tenet* 15 *Algidumque*
16 *Quindecim Diana preces virorum*
17 *Curet, & votis* 18 *puerorum amicas*
19 *Applicet aures;*
20 *Hæc Jovem ſentire, Deoſque cunctos,*
Spem bonam certamque domum reporto,
Doctus, & Phœbi chorus, & Dianæ
Dicere laudes.

1 Mandata a Romanis, tanquam potentioribus, exſpectant, *vel*, ab Auguſto amicitiam petunt. 2 Antea ſceleribus hominum e terra profligata. 3 id eſt, nunc homines virtutem, & ſuperiora illa, fidem, juſtitiam, pacem, &c. quæ antea e terris expulerunt, colere & amplecti incipiunt. 4 Omnium rerum abundantia. Vide Od. 17. l. 1. 5 Divinus Apollo rurſus apparet, qui a Jove vaticinationem habuit. 6 Decoratus arcu argenteo: Ἀργυρότοξος. 7 Et novem Muſis gratus, propter Muſicam. 8 Arte Medicinali. Synecd. gen. Ovid. 1. Met. *Inventum Medicina meum eſt, opifexque per orbem Decor.* 9 Sanitati reſtituit. 10 Corpora ægrotorum morbo defatigata ac infirma. 11 Si benignus faves arcibus Palatinis, id eſt, toti Romæ. Pars pro toto. 12 Imperiumque Romanum, & Italiam propitius intuetur. 13 In alteram & ſemper meliorem ætatem felix, id eſt, propitius producat, & ſæculum felicius præbeat. 14 Et ſi Diana, quæ incolit ac poſſidet Aventinum montem, &c. 15 Montem, in quo Dianæ ſacra celebrabantur. 16 Qui ſacris faciendis præſunt, & carminum Sybillæ curam gerunt, & ad quos ludorum ſæcularium procuratio pertinet. 17 Exaudiat, ſibique commendatas habeat. 18 Canentium. 19 Benevolas ſuas aures præbeat, utque annuat precibus puerorum. 20 Ordo eſt: Ego *chorus* canentium puerorum & puellarum, *doctus dicere*, id eſt, inſtitutus ad dicendum, *laudes Apollinis & Dianæ, reporto domum ſpem bonum & certam, Jovem, & cunctos* reliquos *Deos*, Martem, Venerem, Apollinem & Dianam, *ſentire*, id eſt, velle & approbare hæc, quæ precati ſumus, id eſt, preces noſtras audiviſſe. Proſopopœja.

Q. HO-

Q. HORATII FLACCI SERMONUM, SIVE SATYRARUM

LIBER I.

SATYRA I.

Invehitur primum in pravam hominum conſuetudinem, qua fit, ut nunquam ſua ſorte ſint contenti, nec in ſuo vitæ inſtituto ſibi placeant, ſed alienum ſuo anteferant, & ſuæ conditionis ſemper eos pœniteat. Deinde avaritiam, capta ex hoc ſermone occaſione, inſectatur.

1 Qui fit, Mæcenas, ut 2 nemo, quam ſibi 3 ſortem
4 Seu 5 ratio dederit, ſeu 6 ſors objecerit, 7 illa
Contentus vivat? laudet 8 deverſa ſequentes?
9 O fortunati mercatores, 10 gravis annis
11 Miles ait, 12 multo jam fractus 13 membra labore.
Contra, 14 mercator, navim jactantibus Auſtris,

1 Quid cauſæ eſt, quomodo fit? 2 Nullus hominum. 3 Vitæ conditionem, profeſſionem. 4 Symploce eſt in ſimilitudine ſoni ejuſdem circa principia & clauſulas ſententiarum, ubi cernuntur πάρισα ϗ ὁμοιοτέλευτα, id eſt, *compariq & ſimiliter deſinentia*. 5 Providentia, quæ certo conſilio ac deliberatione dirigitur. 6 Caſus & fortuna temere ac ſine ratione alicui objecerit. 7 Sorte. 8 Sed quiſque laudet ſequentes diſſimilia vitæ genera. 9 Exclamatio eſt admirantis alienam ſortem, atque de propria conquerentis. 10 Senex. 11 Hic initio Poeta breviter ſermonem quatuor perſonarum repræſentat per imperfectam Proſopopœiam militis, mercatoris, patroni conſulti, & agricolæ conſulentis. 12 Habens jam membra diuturno labore militari enervata. 14 Sc. *ſecundum*, κατὰ. Helleniſmus Poetis Latinis maxime uſitatus, pro quo dicunt Oratores, *miles fractis membris*. Virg. 1. Æn. *Os, humeroſque Deo ſimilis*. 14 Inquit, ait.

1 Mi.

1 Militia eſt potior: 2 quid enim? 3 concurritur horæ
4 Momento cita mors venit, aut victoria læta.
5 Agricolam laudat juris legumque peritus,
6 Sub galli cantum 7 conſultor ubi oſtia pulſat.
8 Ille, datis 9 vadibus, qui rure extractus in urbem eſt,
Solos felices viventes clamat in urbe.
10 Cætera de genere hoc [11 adeo ſunt multa] 12 loquacem
Delaſſare valent 13 Fabium: ne te 14 morer, audi
15 Quo rem deducam: ſi quis Deus, En ego, dicat,
16 Iam faciam, quod vultis: eris tu, qui modo 17 miles,
Mercator: 18 tu, 19 conſultus modo, ruſticus: 20 hinc vos,
Vos hinc mutatis diſcedite 21 partibus: 22 eja,

1 Militia longe melior eſt hac, quam nos exercemus, mercatura. 2 Quare militia non melior ſit? 3 Nimirum in militia in conflictu ab utroque exercitu prælium committitur, pugnatur. Sic Virg. 4. Georg. de apibus: *Erumpunt portis:* concurritur; *æthere in alto Fit ſonitus. Concurrere* proprie eſt prælium auſpicari, quod curſo fere fieri ſolebat, ut telorum jactum anteverterent: *vel*, ut citius ad gladios, tanquam certiora gravioraque tela, devenirent: *vel*, quoniam procurſu plurimum concitantur tela, teſte Liv. l. 34. 4 Brevi temporis ſpatio aut mors ſubita pugnantes invadit. 5 Agricolæ vitam tranquillam, quod neque nocte requiem ſibi indulgere queat. 6 Ante Gallicinium, de nocte. Quare Græce *Gallus* quoque ἀλέκτωρ dictus, quod cantu gallinacei homines ἐκ τȣ̃ λέκτρȣ. i. e *lecto* excitentur ad opus. Unde Plin. l. 10. c. 21. gallos gallinaceos vocat *noſtros vigiles nocturnos, quos excitandis in opera mortalibus, rumpendoque ſomno natura genuit.* 7 Qui conſulit Juriſconſultum & ab eo conſilium petit. Cic. pro Mur. *Vigilas tu de nocte, ut* conſultoribus *tuis reſpondeas.* 8 Agricola. 9 Qui in re capitali aut pecuniaria ſponſorem dedit. *Vades* ſunt, qui promittunt ſuo periculo ſe aliquem in judicio ſtituros, ſive caput agatur, ſive pecunia. 10 Cætera de hoc genere hominum, qui ſuis non contenti aliorum conditionem laudant, adeo multa ſunt, ut a loquaciſſimo quoque vix poſſint memorari ſine magna defatigatione. 11 Epiphonema eſt, quo inſtituta velut enumeratio abrumpitur. 12 Garrulum Fabium valde laſſare. 13 Clamoſum cauſidicum, *vel*, Philoſophum quendam, qui libros aliquot conſcripſerat ſatis verboſos. Hic Synecdochice intelligi poteſt de loquaciſſimo quoque homine. 14 Copia tanta tot ſtultorum & inconſtantium hominum. 15 Quo argumento confirmem poſitam quæſtionem, quod ſua cuique ſors & profeſſio diſpliceat. Cic. *Univerſa res* eo deducta eſt. 16 Vobis veſtram ſortem permutandi libertatem faciam. Proſopopœia, qua fingit Poeta Deum aliquem velle querentibus de ſua ſorte, pro cujuſque voto, ſatisfacere. 17 Eras. 18 Eris. 19 Juriſconſultus, pro quo ante *juris legumque peritus* dixit. Hoc ſuperiori τῷ *conſultor* opponitur genere relationis. Patronus dat conſilium, ruſticus accipit. 20 Miles & Juriſconſulte abite, & deſideratum vitæ genus capeſſite. Idem ſonus continue repetitur per Epizeuxin, & in principio ac in fine Epanalepſin. 21 Conditionibus vivæ. 22 Exclamatio eſt reprehendentis cunctationem conquerentium in commutanda ſorte, pro ſuo cujuſque optato.

1 Quid ſtatis? 2 nolint: 3 atqui licet eſſe beatis.
Quid cauſæ eſt, merito quin illis Juppiter ambas
Iratus 4 buccas inflet? neque ſe fore poſthac
5 Tam facilem dicat, 6 votis ut præbeat aurem?
Præterea, ne ſic, 7 ut qui jocularia, ridens
8 Percurram: quanquam 9 ridentem dicere verum
Quid vetat? ut pueris 10 olim dant 11 cruſtula blandi
12 Doctores, 13 elementa velint ut diſcere prima.
Sed tamen 14 amoto 15 quæramus ſeria ludo.
16 Ille gravem duro terram qui 17 vertit aratro,
18 Perfidus hic caupo, 19 miles, nautæque, 20 per omne
Audaces mare qui 21 currunt, 22 hac mente 23 laborem
Seſe 24 ferre, 25 ſenes ut in otia tuta recedant,
Ajunt, cum ſibi ſint 26 congeſta cibaria: ſicut
Parvula [nam 27 exemplo eſt] 28 magni formica laboris,
Ore trahit 29 quodcunque poteſt, atque addit 30 acervo,
Quem ſtruit, haud ignara ac non incauta 31 futuri.

1 Quid moras nectitis, cur non diſceditis? 2 Sc. *mutare*, id eſt, nolint illa accipere, quæ antea tantopere laudarunt, & malint in conſueto vitæ genere perſeverare. 3 Tamen licet illis ſua opinione beatis eſſe, & illa conſequi quæ exoptarunt. Sic Cic. Tuſc. 1. *Licuit otioſo eſſe Themiſtocli, licuit Epaminondæ liceat etiam mihi*. 4 Perverſis illis hominibus iraſcatur. 5 Tam clementem. 6 Ut ſtultorum illorum hominum preces exaudiat? 7 Ut qui percurrit & tractat res joculares ad excitandum riſum. 8 Hanc diſputationem breviter explicem, deque ea dicam. Metaph. eſt ab iter facientibus. 9 Quid obſtat, quo minus, qui ridet ac jocatur, poſſit etiam verum dicere, & aliquid ſerio agere: *vel*, quid prohibet, quin a ridente veritas dicatur? Προκατάληψις ad diluendum objectum, quod potuiſſet fieri de jocularibus omittendis. 10 Interdum, aliquando. Eſt hic temporis indefiniti, ut Græcum ποτέ. 11 Placentæ aut dulciarii partem ſive fruſtulum. 12 Puerorum ingenuorum. 13 Principia ac rudimenta litterarum. Notata eſt hæc Metaph. Od. 24. l. 3. 14 Abjectis jocularibus. 15 Tractemus ſerio, quæ-nam hujus levitatis cauſa ſit, quod nemo ſua ſorte contentus vivat. 16 Agricola. Synecdochica periphraſis agricolæ, atque ſimilis Proſopopœia primæ, ubi ſermo agricolæ, cauponis, militis & nautæ oblique repræſentatur, & producitur uſque ad hæc verba Poetæ, *Quæ, ſimul*. 17 Proſcindit. Sic Virg. Georg. 1. *quo ſidere terram* Vertere, *Mæcenas*, &c. 18 Hic caupo perjurus, qui iniqua menſura multa accumulat. 19 Velut etiam miles, qui militaribus periculis & laboribus rem facere ſtudet. 20 Lucri gratia. 21 Navibus, id eſt, navigant. Virg. 3. Æn. *vaſtumque cava trabe* currimus *æquor*. Unde Homerus vocat naves *maris equos*. Metaph. ab iter terreſtre conficientibus. 22 Hoc conſilio, in hunc finem. Sic Ep. 1. l. 1. *Non eadem eſt ætas, non* mens. 23 Agriculturæ, cauponariæ, militiæ & navigationis. 24 Perferre. 25 Ut ſenes, cum laborare amplius nequeant, vitam tranquillam vivant. 26 Alimenta, quibus in ſenectute ſecure perfruantur, ſibi collecta ſint. 27 Documento. Unde etiam Sacræ literæ Proverb. 6. pigros ad formicam rejiciunt, ut ejus exemplo meliores fiant. 28 Multi, ut quæ meſſis & æſtatis tempore aſſidue laborat. 29 Alimentum. 30 Cumulo frugum. 31 Temporis hyemalis, & inediæ, quæ evenire poterat.

1 *Quæ*

1 Quæ, 2 ſimul 3 inverſum contriſtat 4 Aquarius 5 annum,
Non uſquam 6 prorepit, & 7 illis utitur 8 ante
Quæſitis 9 ſapiens: cum 10 te neque fervidus æſtus
11 Demoveat lucro, neque hyems, ignis, mare, 12 ferrum:
Nil obſtet tibi, 13 dum ne ſit te ditior alter.
Quid 14 juvat immenſum te argenti pondus & auri
Furtim 15 defoſſa 16 timidum deponere terra?
17 Quod ſi comminuas, vilem redigatur ad 18 aſſem,
19 At, ni id fit; quid habet 20 pulchri 21 conſtructus 22 acervus?
23 Millia 14 frumenti tua 25 triverit area 26 centum,
Non tuus 27 hoc capiet venter 28 plus, quam meus; ut ſi
29 Reticulum panis 30 venales inter onuſto
Forte 31 vehas humero, 32 nihilo plus accipias, 33 quam
Qui nil portarit: 35 vel dic, quod referat intra
Naturæ fines viventi, 35 jugera centum, an
Mille 36 aret? 37 at ſuave eſt ex magno 38 tollere 39 acervo,

1 Formica. 2 Simulac hyems advenerit. 3 Anni tempus in aliam ſpeciem mutatum triſte facit tempeſtate, pluviis & frigoribus, λυπεῖ. Metaph. a re animata ad inanimata. 4 Cœleſte ſignum, quod Sol 17. Kal. Febr. id eſt, 15. die Januarii, ingreditur. 5 Synecd. eſt totius, pro parte brumalis temporis; ac Meton. adj. temporis, pro ſubjectis corporibus, quæ rigor hyemis frigidæ contrahit. 6 Foras ſc. ad alimenta alia conquirenda. 7 Cibis. 8 Æſtivo tempore acquiſitis. 9 Prudenter. 10 O avare. 11 Ceſſare faciat a lucro quærendo. 12 Neque enſis ſive arma inſidiantium latronum. Meton. mat. Eſt etiam hic Aſyndeton. 13 Dummodo. 14 Delectat. 15 In terra clam altius foſſa. 16 Anxium & ſollicitum ne amittas, formidantem fures. 17 O Horati; quod immenſum pondus auri & argenti ſi quotidie demendo & inſumendo minuas, brevi futurum eſt; ut ad unum nummulum & nihilum paulatim redigatur; ideoque theſaurum meum integrum mihi ſervare volo. Reſponſio eſt avari. 18 Synecd. ſpe. 19 Atqui, o avare; niſi pondus auri & argenti comminuitur, inque uſus neceſſarios inſumitur, perinde habendum eſt, ac ſi eo careres. Horatii replicatio. 20 Utilitatis & boni. 21 A te. 22 Auri argentique. 23 Permiſſio eſt, qua datur licentia poſſidendi, quicquid optaverit avarus. 24 Sc. *mediorum*. 25 Quamvis triverit, id eſt, per trituram reddiderit, excuſſerit, tuaque granaria ingentes frumenti acervos contineant. Met. ſubj. pro adj. tritore, qui ſegetibus grana in area excutit. 26 Innumeros modios. Synecd. finit. pro infi. 27 Non ex hoc, non ideo, διὰ τοῦτο. 28 Plus comedere aut bibere poteris, quam ego. 29 Viatorum ſacculum panis plenum retis in modum contextum, panarium, ἀρτοφόρον. 30 Inter ſervos venalitios ſive novitios. Synecd. gen. multa enim ſunt venalia. Eſt præterea Anaſtrophe. 31 Portes. 32 Cibi aut panis. 33 Quam quivis alius conſervus. 34 Vel reſponde mihi, o avare, quid expediat illi, qui illis, quibus natura, contentus vivit. 35 Agri. 36 Quotannis colat. 37 At vero hic objicies mihi, tamen jucundum eſt, &c. Occupatio eſt avari per dialogiſmum, cui Poeta reſpondet. 38 Demere. 39 Divitiarum cumulo.

Dum ex parvo nobis 1 tantundem 2 haurire relinquas
Cur tua plus laudes 3 cumeris 4 granaria noſtris?
5 Ut, tibi ſi ſit opus 6 liquidi non amplius 7 urna,
Vel 8 cyatho: & dicas, 9 Magno de flumine mallem,
Quam ex hoc fonticulo tantundem ſumere: 10 eo fit,
11 Plenior ut ſi quos delectet 12 copia 13 juſto,
14 Cum ripa ſimul 15 avulſos ferat Aufidus acer.
At qui tantulo eget, 16 quanto eſt opus, is neque 17 limo
Turbatam 18 haurit aquam, neque vitam amittit in undis.
At 19 bona pars hominum, decepta 20 cupidine falſo,
21 Nil ſatis eſt, inquit: 22 quia tanti, quantum habeas, ſis.
23 Quid facias illi? 24 jubeas miſerum eſſe libenter,
25 Quatenus id facit: ut 26 quidam memoratur Athenis
Sordidus, ac dives 27 populi contemnere 28 voces
Sic ſolitus: 29 Populus me 30 ſibilat: at mihi plaudo
Ipſe domi, ſimul ac 31 nummos contemplor in arca.
32 Tantalus a labris 33 ſitiens fugientia 34 captat

1 Quantum tu ex magno hauris. 2 Sumere ex parvo acervo concedas. Allegoria eſt e continuis Metaph. a fontibus. 3 Vaſis vimineis, in quibus frumentum reponere ſolebant. 4 Horrea frumentorum capaciora. 5 Exempli gratia. 6 Liquoris vel aquæ. Synecd. gen. 7 Menſura continente quatuor congios. 8 Qui duodecima pars ſextarii. 9 Continuatur dialogiſmus per objecta & eorum diſſolutionem. 10 Ex eo fit. 11 Abundantior. 12 Aquæ. 13 Quam par ſit, & idcirco malint e flumine bibere, quam ex fonte. 14 E qua bibunt. 15 Abreptos rapidus ille Apuliæ fluvius auferat ac ſubmergat. Alleg. eſt, per quam ſignificat, ſæpe evenire, tu, qui mediocribus facultatibus non contenti ampliores deſiderant, interitum ſibi accerſant. 16 Quantum ſufficit ad vitam, quantum natura poſtulat. 17 Cœno. 18 Ex arido rivulo bibit. 19 Maxima. Alia objicit avarus. 20 Vitioſa cupiditate. 21 Nemo ſatis opum ſibi poteſt acquirere. 22 Quia tantus tibi defertur honos, quantum divitiarum habeas. i. divitiarum magnitudine. Unde Juven. *Quantum quiſque ſua nummorum ſervat in arca, Tantum habet & fidei*. 23 Quomodo illum in viam reducas, qui in tali ſententia eſt? Reſpondet Poeta ad obſtinatam avari cupiditatem, ſynecdochice certæ ac definitæ perſonæ appellatione pro incerta & infinita. 24 Relinque illum in miſeria, permitte ut per totam vitam ærumnis & laboribus opus quærat eaſdemque cuſtodiat. 25 Quoniam, quamdiu illud unice ſtudet, ut miſer ſit, poſtquam tot rationibus non commovetur. 26 Homo, ſc. Timon *μισάντρωπος*, pecunia tamen ſua gaudens, aut alter aliquis homo ſordidiſſimus. 27 A quo, quamvis ditiſſimus, propter avaritiam damnabatur. 28 Sermones, convitia. 29 Athenienſis. 30 Explodit. Metaph. a theatricis ſpectatoribus, qui e ſcena explodebant & exſibilabant actores, qui actione fabulæ & pronuntiatione non ſatisfeciſſent populo. 31 Meos auri argentique theſauros. Aliud objectum avari per Proſopopœiam. 32 Reſponſio Poetæ ad avarum. Tantalus ſitiens captat flumina fugientia a labris. 33 In aquis. 34 Ore ſuo capere ac bibere ſtudet.

Flu-

Flumina: 1 *quid rides? mutato* 2 *nomine* 3 *de te*
Fabula narratur: 4 *congeſtis undique ſaccis*
5 *Indormis* 6 *inhians, & tanquam parcere* 7 *ſacris*
8 *Cogeris, aut pictis tanquam gaudere* 9 *tabellis.*
Neſcis 10 *quo valeat nummus? quem præbeat uſum?*
Panis 11 *ematur, olus, vini* 12 *ſextarius:* 13 *adde,*
Queis humana ſibi doleat natura negatis.
An vigilare metu exanimem, noctesque, diesque
Formidare malos fures, 14 *incendia,* 15 *ſervos,*
16 *Ne te compilent fugientes;* 17 *hoc juvat? horum*
Semper ego optarim 18 *pauperrimus eſſe bonorum.*
19 *At ſi condoluit* 20 *tentatum frigore corpus,*
Aut alius 21 *caſus lecto te affixit,* 22 *habes qui*
23 *Aſſideat,* 24 *fomenta* 25 *paret, medicum* 26 *roget, ut* 27 *te*
28 *Suſcitet, ac* 29 *reddat* 30 *natis, cariſque propinquis.*
31 *Non uxor ſalvum te vult,* 32 *non filius: omnes*

1 O avare, cur hanc fabulam rides? Adeo ne abſurda & ridicula hæc tibi videntur? 2 Tantali. 3 Qui rebus omnibus abundas, nec tamen iis uteris, id eſt, hæc fabula, detracto nomine Tantali, in te & omnes avaros convenit. Nam ſicut Tantalus bonis præſentibus uti non poterat, inque rerum omnium copiam eſuriebat, ſitiebat, egebat: ita tu omnibus rebus, ad victum cultumque neceſſariis, non magis uteris, quam ſi omnium eſſes egentiſſimus. 4 Per fas & nefas pecunia impletis. 5 Timens ne per fraudem ſacci evacuarentur. 6 Aperto ore plura avide captans, etiamſi tot rebus abundes. Metaph. eſt a corpore ad animum. 7 Illis pecuniis tanquam rebus ſacris, quas tangere nefas ſit. 8 Ab avaritia. 9 Sine ullo illarum fructu aut uſu. 10 Cui rei, & cui uſui deſtinatæ ſint divitiæ? 11 Illis nummis. 12 Continens cyathos 12. Quos una hauſiſſe cœna honeſte bibenti ſatis erat. 13 Quibus adjunge reliqua illa omnia, quæ ſi negata ſint, id eſt, quibus carendum ſi ſit, humana natura interire cogatur, ut ſunt omnia, quibus frigus & fames depellitur. 14 Ædium conflagrationes. 15 Nequam. 16 Ne aliquid convaſantes, & protinus fugientes te ſpolient, tuaque furentur: *Compilare* eſt pilos convellere, & ſic faudare furto, ut ne pilus quidem in ſpoliati corpore relinquatur. 17 An hoc te delectat, ut ſemper timeas & ſollicitus ſis? 18 Ego optarem his bonis maxime carere, quam maxime abundare, unde nulla mihi utilitas, ſed anxietates & ærumnæ meræ. 19 Occupatio eſt objecti ab avaro, quæ ſimul enunciatur facere per Ironiam: atque poſt aperte explicatur ad hæc verba: *Non uxor ſalvum*, &c. 20 Læſum, male affectum. Sic alibi, *tentari morbo*. Cic. 4. Tuſc. *Animi valentes morbo* tentari *poſſunt*. 21 Morbus in lectum te dejecit. Al. *afflixit*. 22 Ironice hæc ſunt intelligenda. 23 Prope lectum tuum ſedeat. 24 Qui ægroto corroborantia nutrimenta præparet. 25 τὰ *paret*, *roget*, *ſuſcitet*, ſimiliter ſonant in clauſulis membrorum per Epiſtrophen. 26 Muneribus promiſſis obſecret. 27 Jacentem. 28 Electo. 29 Reſtituat te ſanum morbo mortique ereptum. 30 Quibus te propemodum morbus ademerat. 31 O avare, longe erras: non ita tui erga te, affecti ſunt: nam omnes mortem tuam optant, nec quiſquam ſalvum te vult. 32 Anaphora.

Vicini 1 *oderunt, noti, pueri atque puellæ.*
Miraris, cum tu 2 *argento poſt omnia ponas,*
Si nemo præſtet, quem non merearis, amorem?
3 *At ſi* 4 *cognatos, nullo natura labore*
Quos tibi dat, 5 *retinere velis,* 6 *ſervareque amicos,*
Infelix operam perdas: ut ſi quis 7 *aſellum*
8 *In campo doceat* 9 *parentem currere frænis.*
Denique ſit finis 10 *quærendi: cumque habeas* 11 *plus,*
Pauperiem metuas 12 *minus, & finire* 13 *laborem*
Incipias, 14 *parto quod avebas: nec facias, quod*
15 *Umidius quidam* [*non longa eſt fabula*] 16 *dives*
Ut 17 *metiretur nummos; ita ſordidus, ut ſe*
Non unquam ſervo melius veſtiret, ad uſque
Supremum 18 *tempus, ne ſe penuria victus*
19 *Opprimeret, metuebat: at hunc* 20 *liberta ſecuri*
Diviſit 21 *medium,* 22 *fortiſſima Tyndaridarum.*
23 *Quid mi igitur ſuades? ut vivam* 24 *Mænius? aut ſic,*
25 *Ut Nomentanus? Pergis* 26 *pugnantia ſecum*
Frontibus adverſis componere: non ego, avarum

1 Nunquam a morbo liberari exoptant. 2 Poſtponas, minoris facias, quam pecuniam. Tmeſis. 3 Si velis, o avare, cognatos & amicos tuos in amicitia retinere ſine ullis in eos meritis ac officiis, certe opinio iſta te multum fallit. 4 Conſanguineos tuos. 5 In amicitia & benevolentia erga te. 6 Et benevolos tibi conſervare. 7 Natura tardum & ignavum, id eſt, indocilem docere. 8 In ſtadio & certo curriculo. 9 Obedientem frænis, id eſt, frænatum. 10 Divitias, id eſt, divitiarum cupiditati finem facito, utere quæſitis, & miſer eſſe deſine. 11 Divitiatum, quam ante habebas. 12 Quam olim. 13 Ærumnas tuas. 14 Cum illud peperis & conſecutus fueris, quod avide cupiebas. 15 Fecit. 16 Qui adeo dives fuit. 17 Non numeraret, propter infinitam multitudinem. 18 Ad extremum tempus vitæ ſuæ. Sic Ep. 4. l. 1. *Omnem crede diem tibi diluxiſſe* ſupremum. 19 In ſenectute. 20 Ejus ſive uxor, ſive concubina fuerit. 21 Per medium diviſit, id eſt, in duas partes ſecuit. Virg. Æn. 9. *Et mediam ferro gemina inter tempora frontem Dividit.* 22 Ac ſi fuiſſet Tyndari filiarum fortiſſima, & altera Clytemneſtra. Nam ſicut Clytemneſtra Agamemnonem maritum ſuum, e bello Trojano reverſum, adjuvante adultero Ægyſtho, ſecuri interemit; ita hæc Numidium maritum ſuum. Synecd. gen. pro Clytemneſtra. Nam Caſtor, Pollux & Helena Tyndaridæ fuerunt. 23 Quid igitur me vis facere, o Horati, quia tu res meas me cuſtodire vetas Loquitur avarus. 24 Homo luxurioſus & prodigus, qui omne patrimonium ſuum prodegit. 25 Ut ille alter nepos omnia ſua bona profundens: quia enim parcus eſſe non debeo, neceſſe eſt ut ſim prodigus. 26 Perſeveras res contrarias, & quæ adverſis frontibus ut medium & extremum inſtar gladiatorum inter ſe pugnant, conjugere, & liberalitatem cum luxuria confundere, & pro uno atque eodem ſtatuere. Translatum eſt hoc a pari gladiatorum, qui inter ſe committuntur pugnaturi, ad repugnantiam ſententiarum indicandam,

Cum veto te fieri, 1 vappam jubeo ac 2 nebulonem:
Eſt inter 3 Tanaim quiddam, ſocerumque Viſelli.
4 Eſt modus in rebus, ſunt 5 certi denique 5 fines,
6 Quos ultra, citraque nequit conſiſtere rectum.
7 Illuc, unde abii, redeo: 8 nemon' ut avarus
9 Se probet, ac potius laudet 10 diverſa ſequentes?
Quodque aliena capella gerat 11 diſtentius uber,
12 Tabeſcat? neque 13 ſe 14 majori 15 pauperiorum
Turbæ comparet? 16 hunc atque hunc ſuperare 17 laboret?
18 Sic feſtinanti ſemper locupletior obſtat.
Ut cum carceribus 19 miſſos rapit 20 ungula currus,
21 Inſtat equis auriga ſuos vincentibus; illum
22 Præteritum temnens extremos inter euntem.

1 Non eo nomine jubeo te fieri fatuum, hominem ſordidum, avarum. *Vappa* eſt vinum corruptum quod ſaporem perdidit & bonitatem. Metaph. ergo eſt a vino vitiato & perdito. Sic Cat. *ſatiſ-ne cum iſto* Vappa *frigora & famem tuliſti?* 2 Hominem nequam, omnia profundentem. Metaph. a nebulis & vaporibus ſtatim evaneſcentibus, ad notandam hominis ἀχρηστίαν, id eſt, inutilem bonorum profuſionem. 3 Eſt aliquid medium, multum intereſt inter Mæcenatis libertum, ſpadonem ſc. & ſocerum Viſelli herniosum, ſc. homo ſanus intermedius eſt, ita inter avaros & luxurioſos, liberales. Synecd. ſpe. pro quolibet ſpadone & hernioſo. 4 Eſt mediocritas, μέτρον, μέσον in rebus humanis. 5 Definiti termini ſive limites. Alleg. eſt e continuatis Metaph. a Geometris, qui terras ſuis dominis, prædia circumſcribunt terminis, atque limitibus definiunt certis. 6 Supra & infra quos fines τὸ ὀρθὸν ſive quicquid conveniens eſt, non poteſt conſiſtere, ſed vel ad exceſſum, vel ad defectum degenerat. 7 Sed poſt longam diſputationem, quam de avaris habui, eo, unde digreſſus ſum, revertor, quod cauſæ ſit, ut nemo ſorte ſua contentus vivat. Alleg. eſt a viatoribus ad repetitionem intermiſſæ quæſtionis indicandæ. 8 Sic-cine ſit, ita-ne comparatum eſt, ut nemo avarus ſuam vitæ conditionem approbet, *vel*, bona ſua æſtimet, & judicet ſe ſatis divitem eſſe conditionis ſuæ. 9 Meton. ſubj. pro bonis ipſius avari, quorum non conſiderat quantitatem, nec cum rebus tenuiorem comparat. 10 Vitæ genera & ſtudia. 11 Grandius, id eſt, quod aliquis alius majores & ampliores facultates habeat. 12 Ut propterea invidia & mærore contabeſcat, maceretur? Metaph. a laborantibus phthiſi & tabe ad vim invidiæ notandam. 13 Suas facultates. 14 Quæ major eſt, quam turba divitum. 15 Sed cum ditioribus, quos aſſidue ſuperare contendit. 16 Ditiorem Epizeuxis. 17 Qui fit, ut ſtudeat. 18 Ad hunc modum avaro ſummo ſtudio, nitenti divitias divitiis cumulare, alius ipſo ditior eſt impedimento, quo minus bonis ſuis contentus eſſe poſſit. 19 Emiſſos ex carceribus, id eſt, repagulis ſeu ſeptis apertis, quibus equi a curſu, donec ſignum daretur, arcebantur. 20 Equorum, id eſt, equi qui præditi ſunt ungulis ſolidis ac porpetuis celerrime trahunt currus in certaminibus Olympicis. Synecd. memb. pro integ. 21 Tunc auriga inſequitur proxime equos illos, qui ſuos equos curſu prævertunt. 22 Illum equum, quem præteriit, curſu ſuperavit, non exſpectans, ſed contemnens, & inter poſteriores equos currentem: eodem modo avarus illos, qui ſe divitiis antecellunt, ob oculos ponit, & vincere ſtudet, interea pauperiores infra ſe non reſpicit.

Inde

Inde fit, 1 ut raro, q i ſe vixiſſe 2 beatum
Dicat, & 7 exacto contentus tempore vitæ
4 *Cedat, uti conviva ſatur, reperire queamus.*
5 *Jam ſatis eſt: ne me 6 Criſpini 7 ſcrinia Lippi*
8 *Compilaſſe putes, 9 verbum non amplius addam.*

1 Ut raro queamus reperire aliquem, &c. 2 Conditione ſua contentum. 3 Finito. 4 E vita migret, ut conviva e convivio exſaturatus decedit. 5 De avaris dictum. 6 Philoſophi Stoici. 7 Librorum arculas ſive capſas. Synecd. gen. Vel, *ſcrinia*, id eſt, libros qui in ſcriniis reponuntur. Meton. ſubj. 8 Furatum eſſe, & illinc hanc de avaris loquacitatem mutuatum eſſe Metaph. a rebus furtivis ad doctrinam ſurreptitiam notandam. 9 Finem faciam.

SATYRA II.

Exemplis dictum illud confirmat: *Dum vitant ſtulti vitia, in contraria currunt.* Inſanas quorundam circa adulteria libidines inſectatur.

1 *AMbubajarum collegia, 2 pharmacopolæ,*
3 Mendici 4 mimæ, 5 balatrones: 6 hoc genus omne
Mæſtum ac ſollicitum eſt cantoris morte 7 Tigelli.
Quippe 8 benignus erat: contra 9 hic, ne prodigus eſſe
10 *Dicatur, metuens, 11 inopi 12 dare nolit amico,*
13 *Frigus quo 14 duramque famem depellere poſſit.*
15 *Hunc ſi 16 percontetis, avi cur atque parentis*
17 *Præclaram 18 ingrata 19 ſtringat 20 malus 21 ingluvie 22 rem,*
Omnia 23 conductis coemens 24 obſonia nummis:

1 Conventus infamium atque impudicarum mulierum tibicinarum, ebrietate balbutientium. 2 Unguentarii, venenarii, unctores. Olim rerum vilium oſtentatores erant, & populo verba dabant. 3 Aſſentatores, homines egentes, qui ſtipem flagitant. 4 Hiſtriones, funambuli, παρὰ τὸ μιμεῖσθαι, id eſt, *ab imitando* mores aliorum, geſtus, dicta & facta. 5 Homines luxurioſi & perditi Servilii Balatronis ſimiles. 6 Hominum. 7 Muſici peritiſſimi & vocis eximiæ. 8 Erga hos omnes beneficus & liberalis. Ironia. Unde Tigellius intelligitur perditus ac profuſus nepos, qui hominibus inhoneſtis large & profuſe ſua donaret. 9 Tigellius eſt alius, ſc. avarus, metuens, ne, &c. 10 Ab aliis. 11 Egeno. 12 Aliquid. 13 Unde victum & amictum haberet. 14 Miſeram & immitem. Metaph. eſt a ſolido corporis tactu. 15 Tigellium, vel alium, ſc. prodigum. In *hic* & *hunc* eſt Polyptoton. 16 Interroges, diligenterque inquiras. Metaph. a nautis, qui conto & bolide maris altitudinem explorant. 17 Ampliſſimum patrimonium, fortunas a majoribus ſibi relictas. 18 Hæredibus, viriſque bonis. 19 Conſumat, diminuat, amputet, & in anguſtum adducat, ut ad aſſem tandem, ut in faſciculum minutum, redigatur. Metaph. a meſſoribus, qui demeſſas ſegetes in manipulos & faſciculos colligunt. 20 Κακός, tanquam profuſus. 21 Voracitate, ſatietate. 22 Synecd. gen. 23 In uſuram acceptis, pro quibus merces ſolvitur. 24 Delicata fercula.

1 Sordidus, atque animi quod 2 parvi nolit 3 haberi,
Reſpondet: 4 laudatur ab his, culpatur 5 ab illis.
6 Fuſidius 7 vappa famam timet, ac nebulonis,
Dives agris, dives poſitis in 8 fœnore nummis:
9 Quinas hic 10 capiti mercedes exſecat: atque
Quanto 11 perditior quiſque eſt, 12 tanto acrius urget,
13 Nomina 14 ſectatur, modo ſumta 15 veſte virili,
Sub patribus 16 duris 17 tironum: 18 Maxime, 19 quis non,
Juppiter, exclamat, ſimul atque 20 audivit? 21 at in ſe
22 Pro quæſtu ſumtum facit: 23 hic, vix credere 24 poſſis,
25 Quam ſibi non ſit amicus: ita, ut 26 pater ille, Terenti
27 Fabula quem miſerum 28 nato vixiſſe 29 fugato

1 Illiberalis, avarus. Metaph. ab immunditie corporis ad animum avaritia fœdatum & maculatum. Præterea eſt imperfecta & obliqua Proſopopœja & prodigi & avari. 2 Puſilli, μικρόψυχος. 3 Ab aliis. 4 Eoque nomine a ſcurris ac nebulonibus tanquam liberalis laudatur. Symploce eſt in eodem ſono ad initia & clauſulas utriuſque ſententiæ. 5 Contra ab amicis viriſque bonis tanquam avarus culpatur. 6 Avarus ille fœnerator. 7 Hominis inſulſi prodigique. Vide Satyr. 1. 8 Fructu & proventu uſurario. Metaph. a pecoribus. 9 Hic fœnerator atrociſſimus ſingulis menſibus quinque uſuras a ſorte & capitali ſumma exigit, quæ uſura intolerabilis ſingulis viginti menſibus ſortem exæquat. Mori autem erat, ſub finem menſis uſuras exigere. 10 Forti, τῷ κεφαλαίῳ. Metaph. 11 Luxurioſior, & ἀσωτότερος. 12 Tanto graviores ab ipſo uſuras ſolvendas impellit. 13 Meton. adj. pro debitoribus futuris, a quibus quærunt fœneratores, an velint nummos conducere & nomina facere. 14 Quærit debita adoleſcentium, ſtudetque ut junioribus fœneretur, qui ex ephebis egreſſi, virili veſte ac toga modo ſumta, ſub patribus avaris, qui nihil ſuppeditare volunt, vivunt. 15 Synecd. gen. pro toga: & Meton. adj. pro adoleſcentibus, qui nunc primum 17. annos attigerunt. 16 Auſteris, præparcis. Metaph. 17 Non militiæ tantum, ſed & cujuſcunque artis aut profeſſionis initium, primaſque actiones, *tirocinium* appellamus, & *tirones*, qui rem ipſam aggreſſi, in principiis adhuc hærent. Hinc igitur *tirones* etiam dicti, qui jam majuſculi effecti, poſita prætexta, ac ſumta virili toga, anno ætatis 17. deſertis pueritiæ ſtudiis, forenſes actiones auſpicabantur. 18 O maxime Jupiter, cur non perdis iſtum Fufidium, tam ſceleratum fœneratorem? 19 Hic oblique inducitur quidam, qui commotus intolerabili fœneratione devocat Jovem contra iniquitatem fœnoris. 20 Hæc tam inaudita in Rep. Romana fieri. 21 Sed dices fortaſſe mihi, quod Fufidius in uſum ſuum, ſuum victum & amictum pro quæſtus magnitudine ſumtum facit: ut, quo plura acquirat, eo etiam liberalius & ſumtuoſius vivat. Occupatio eſt. 22 Secundum, juxta. Ita eleganter uſurpatur hæc Præpoſitio in deſignanda modi & quantitatis convenientia. Cic. *Nemo fuit, qui non me pro tuis opibus in illa tempeſtate defenderit.* Sic Quintil. dicit, *pro noſtra facultate & viribus.* 23 Infirmat & removet, quod objectum fuerat, 24 Quicunque hæc mihi objicis. 25 Quam hic Fufidius ſibi infenſus ſit, dum per extremas ſordes ſuum ipſius genium defraudat. 26 Menedemus. Synecd. gen. 27 Terentii comœdia Heautontimorumenos. 28 Clinia filio. Synecd. gen. 29 Quod nimia duritia ſua filium a ſe in Aſiam proficiſci compulerit.

Indu-

Inducit, non 1 *ſe pejus cruciaverit,* 2 *atque hic.*
3 *Si quis nunc* 4 *quærat,* 5 *quo res hæc pertinet:* 6 *illuc,*
Dum 7 *vitant ſtulti vitia, in* 8 *contraria currunt.*
9 *Malthinus tunicis* 10 *demiſſis ambulat:* 11 *eſt qui*
Inguen ad obſcœnum ſubductis uſque facetus:
12 *Paſtillos Rufillus* 13 *olet, Gorgonius* 14 *hircum.*
15 *Nil medium eſt. Sunt, qui nolint* 16 *tetigiſſe, niſi* 17 *illas,*
Quarum 18 *ſubſuta* 19 *talos tegat* 20 *inſtita veſte:*
Contra, alius 21 *nullam, niſi* 22 *olenti in* 23 *fornice ſtantem.*
Quidam 24 *notus homo cum exiret* 25 *fornice,* 26 *Macte*
Virtute eſto, 27 *inquit ſententia dia Catonis.*
Nam ſimul ac 28 *venas inflavit* 29 *tetra libido,*
30 *Huc juvenes æquum eſt* 31 *deſcendere, non alienas*
32 *Permolere uxores. Nolim laudarier, inquit,*

1 Aſpere vivendo, & duriter laborans, quærens, parcens, gnato ſerviens; unde & fabulæ nomen, ἑαυτὸν τιμωρούμενος, id eſt, *ſe ipſum puniens.* 2 Quam hic fœnerator Fufidius. 3 Interrogatio cum reſponſione. 4 Ex me Horatio. 5 Quorſum hæc de Tigellio & Fufidio a me dicta ſint. 6 Illi reſpondebo, eo hæc pertinere. 7 Fugiunt. 8 Vitia corruunt, id eſt, dum nolunt in avaritiæ crimen incidere, in contrarium, ſc. prodigalitatem, incidunt, & contra. 9 Mollis ille & delicatus eques Romanus. 10 Longis, talaribus, ad talos, ad terram uſque deorſum miſſis. Fœminarum autem, non virorum eſt, ad talos uſque veſtem demittere. Quare & apud Græcos probro ducebatur. 11 Eſt alius quiſpiam, qui ambulat tunicis uſque ad clunes ſurſum ductis atque elevatis & brevibus, quibus vix obſcœnæ corporis partes teguntur, movens riſum, & facetus videri volens. *Facetus* eſt, qui facit verbis quod vult, dum narrat fabellas, reſque ludieras & jocoſas recitat ad curas depellendas. 12 Trochiſcos, id eſt, maſſas ac globulos in formam panis redactos, ex quibus ſuaves odores efflantur. 13 Sic Ep. 19. l. 1. Vina *fere dulces* oluerunt *mane Camœnæ*. Ter. Adelph. olet unguenta *de meo*. 14 Tetrum hirci odorem, obſordes & ſqualorem. Meton. ſubj. 15 Nulla apud hos mediocritas eſt, tantum in defectu aut exceſſu verſantur. 16 Uilam matronam. 17 Matronas. 18 Ad veſtem candidam aſſuta. 19 Pedes. 20 Limbos ſeu lata faſcia prætexta. 21 Amare ſive tetigiſſe velit. 22 Meretricem in olido & fœdo lupanari publice proſtantem, verſantem. 23 Lupanari. Juv. Sat. 3. *& ſedeant hic Lenonum pueri, quocunque in* fornice *nati*. Synecd. gen. *Fornix* proprie eſt quodvis opus & ædificium concameratum. 24 In hac Republica. 25 E lupanari. 26 Magis aucte. Hæc phraſis locum habet præcipue in approbatione facti, laudatione & cohortatione ad incrementum virtutis, qua dum Cato dicitur hic abuſus, σατυρικῶς mordetur. Metaph. a mactantibus victimas, qui præter hoſtiam aliis etiam rebus aras cumulabant, quod erat magis auctas facere: ubi eſt imperfecta Proſopopœja Catonis, cujus hic ſermo leviter repræſentatur ad exeuntem e fornice. 27 Inquit divina virtute præditus Cato Cenſorius. Meton. adj. Cato enim Cenſorius, cum virum honeſtum e fornice egreſſum vidiſſet, illum laudavit, tanquam qui ſine adulterio libidinem expleret. 28 Virilium membrorum. 29 Fœda Veneris libido. 30 In lupanar. 31 Quia Subura, ubi meretrices proſtabant, erat in declivi inter Eſquilias & Viminalem. 32 Violare, μοιχεύειν. Metaph. eſt a molitoribus.

1 Sic me, 2 mirator 3 cunni Cupiennius albi.
4 Audire eſt operæ pretium, 5 procedere recte
Qui mœchis non vultis, 6 ut omni parte laborent;
Utque illis multo corrupta dolore voluptas,
7 Atque hæc rara cadat dura inter ſæpe 8 pericla.
9 Hic ſe præcipitem tecto dedit: 10 ille flagellis
Ad mortem caſus: 11 fugiens hic decidit 12 acrem
13 Prædonum in turbam: dedit hic 14 pro corpore nummos:
Hunc 15 perminxerunt calones: quin etiam illud
Accidit, ut 16 cuidam teſtes 17 caudamque ſalacem
18 Demeteret 19 ferrum: 20 jure omnes: 21 Galba negabat.
22 Tutior at quanto merx eſt in claſſe 23 ſecunda!
Libertinarum dico: 24 Salluſtius in 25 quas
Non minus inſanit, quam qui 26 mœchatur: 27 at hic ſi,
28 Qua res, qua ratio ſuaderet, 29 quaque modeſte
Munifico eſſe licet, vellet bonus atque benignus

1 Ut ille a Catone laudatus fuit, potiuſque ad matronas commeare vellem. 2 Amator matronæ veſtitu albo amictæ. Propert. *Non ego ſum formæ tantum* mirator *honeſtæ*. 3 Synecd. mem. pro integ. matrona. 4 Conſiderare, o cives Romani. 5 Nequitiam & adulteria ſua ex animi ſententia ſuccedere, id eſt, qui mœchos odiſtis. Metaph. eſt a viatoribus. 6 Quomodo omnibus periculis, omnibus malis premantur, quæ patiantur. 7 Utque hæc voluptas infrequens contingat. 8 Famæ & vitæ. 9 Hic adulter a recto in ſubjectam terram ſe præcipitavit, ut inſequentes effugeret. In *hic*, *hunc*, *ille*, *illud* eſt Polyptoton. 10 Alter in adulterio deprehenſus. 11 Crudelem maritum. 12 Immanem. 13 Qui noctis tempore plateas obſident, & prætereuntes ſpoliant. 15 Ne caſtraretur, *vel*, pro vita redimenda. 15 Servi militum comprehendentes conſtupraruit, muliebria pati ſive γυναικίζεσθαι coegerunt. 16 Mœcho deprehenſo. 17 Viri membrum petulans. Metaph. eſt a beſtiis ad homines. 18 Præſecaret, abſcinderet. Metaph. a meſſoribus. 19 Cultellus ferreus. Meton. mat. 20 Omnes jure factum, id eſſe dicebant. 21 Servius Galba, Juriſconſultus & adulter, negabat id jure factum eſſe, quod cauda ſalax alterius adulteri ferro demeteretur. 22 Melior voluptas. 23 Ordine mulierum altero. Metaph. a nautica diſciplina, ubi ſunt multi navium ordines. Ita primum populus Romanus in quinque claſſes fuerat diſtributus a Servio Tullio, ut ſcribit Liv. 1. ut diceretur homo primi, vel ſecundi, vel tertii cenſus. Ad hunc modum Poeta facit tres ordines mulierum. 1. Matronarum, vel ſtolatarum. 2. Libertinarum. 3. Ancillarum: quarum prima indicat matremfamilias: ſecunda concubinam patroni, quæ ipſi miniſtrabat, tertia meretricem. 24 Alius Salluſtius hic intelligendus eſt, quam Salluſtius hiſtoricus: nam temporum ratio repugnat. 25 Libertinas. 26 Ingenuam alterius conjugem ſive matronam adulterat. 28 Sed hic Salluſtius ſi vellet bonus & liberalis eſſe. Eſt hic Epanorthoſis quædam, id eſt, ſermonis antecedentis correctio, & exclamatio melius conſulentis. 28 In quantum, quatenus illud facultates ſuæ, quatenus illud prudentia ſuaderet. Anaphora. 29 Et quatenus eum liberalem eſſe decet, idque modeſte, ne in profuſionis vitium incideret.

Eſſe;

Eſſe; daret quantum 1 *ſatis eſſet*: 2 *nec ſibi damno*
Dedecorique foret: verum hoc ſe amplectitur 3 *uno*,
Hoc amat, hoc laudat: 4 *Matronam nullam ego tango*,
Ut quondam 5 *Marſæus amator* 6 *Originis*, 7 *ille*,
Qui 8 *patrium* 9 *mimæ donat fundumque*, 10 *laremque*,
11 *Nil fuerit mi* [12 *inquit*] 23 *cum uxoribus unquam alienis.*
14 *Verum eſt* 13 *cum mimis, eſt* 13 *cum meretricibus: unde*
14 *Fama malum gravius, quam res, trahit*: 16 *an tibi abunde*
Perſonam ſatis eſt, non illud, 17 *quicquid ubique*
Officit, evitare? Bonam deperdere famam,
Rem patris 18 *oblimare, malum eſt ubicunque*: 19 *quid intereſt*
Eſt, in matrona, ancilla, 20 *peccesne* 21 *togata?*
Villius in 22 *Fauſta, Syllæ* 23 *gener* [*hoc miſer uno*
24 *Nomine deceptus*] *pœnas dedit uſque, ſuperque*,
Quam ſatis eſt, pugnis cæſus, 25 *ferroque petitus*,
Excluſus 26 *fore, cum* 27 *Longarenus foret intus.*
28 *Huic ſi* 29 *mutonis verbis* 30 *mala tanta videntis*,
Diceret hæc 31 *animus*: 32 *Quis vis tibi? numquid ego a te*
33 *Magno prognatum depoſco conſule cunnum*,

1 Ad liberalitatem oſtendendam, nec patrimonium ſuum prodigeret. 2 Neque ſimul cum opibus ſuis honeſti viri nomen perderet. 3 Hac re ſola ſibi placet, ob hoc unum ſe vehementer amat & laudat, quod reſpondit, &c. Anaphora. 4 Ego Libertinarum tantum ſectator ſum. 5 Fecit. 6 Nobilis meretricis. 7 Marſæus. 8 Agros paternos. 9 Nobilis meretricis. 10 Et domum. Meton. adj. idoli pro domo. 11 Rei. 12 Marſæus, libidinem ſuam excuſare ſtudens. 13 Anaphora. 14 Verum contra res tibi eſt. Reſpondet Horatius. 15 Honeſta tua exiſtimatio majus damnum perſentit, quam opes & facultates tuæ. 16 An vero ad honeſtam famam tuendam ſufficere videtur, matronæ perſonam evitare, & in aliis mulieribus id idem damnum experiri? 17 Quicquid ex ſua natura nocet, malum eſt: qualis eſt mima & libertina meretrix. 18 Patrimonium a patre relictum conſumere, paulatim imminuere: verbum eſt a lima deductum, vel limo. Metaph. enim eſt ab aquis ſtagnantibus, unde gignitur limus, cujus humore nimio ſegetes ſeneſcunt, ac tandem intereunt. 19 Quid refert. 20 Rem & famam tuam deperdas. 21 In meretrice, vulgo expoſita, quæ toga utebatur, ut a matronis ſtolatis diſtingueretur. 22 Syllæ nobilis viri filia, quam ſtuprabat. 23 Non gener revera, ſed ita appellatus, quod Syllæ filiam ſtupraſſet. 24 Hanc unam ob cauſam, quod nobilis viri filiam & matronam appeteret: vel, *hoc nomine*, ſc. Fauſtæ, quam fauſtam ſibi eventuram ſperabat Villius, proſperi nominis omine blanditus ſibi. 25 Ferreis armis. Meton. mat. 26 Foribus, domo & cubiculo. Synecd. partis. 27 Maritus. 28 Villio. 29 Ex verbis virilis membri. 30 In quæ Villius incidit, dum matronas ſectatur. 31 Ratio. 32 Quid quæris, dum adeo furioſo impetu matronas ſectaris? Perfecta hic eſt Proſopopœja, ubi animus Villii mœchi, nomine Mentonis, ſic conqueritur cum ipſo Villio, ſe non appetere difficilem Venerem. 33 Matronali veſte tectum.

Velatumque 1 *ſtola*, 2 *mea cum conferbuit ira?*
3 *Quid reſponderet?* 4 *Magno patre nata puella eſt.*
At quanto 5 *meliora monet*, 6 *pugnantiaque iſtis*,
Dives 4 *opis natura ſuæ? ſi tu modo* 7 *recte*
Diſpenſare velis, ac non fugienda petendis
8 *Immiſcere*: 9 *tuo vitio, rerum-ne labores*,
Nil referre putas? quare, ne 10 *pœniteat te*,
Deſine 11 *matronas ſectarier*: 12 *unde laboris*
Plus haurire mali 13 *eſt, quam ex re* 14 *decerpere* 15 *fructus.*
16 *Nec magis huic inter niveos viridesque* 17 *lapillos*,
[18 *Sit licet hoc, Cherinte*, 19 *tuum*] *tenerum eſt femur, aut crus*
Rectius, 20 *atque etiam melius perſæpe togatæ.*
Adde huc, quod 21 *mercem* 22 *ſine fucis* 23 *geſtat, aperte*
Quod venale habet, 24 *oſtendit: nec, ſi quid* 25 *honeſti eſt*,
26 *Jactat, habetque palam*, 27 *quærit quo turpia celet.*
Regibus hic mos eſt; ubi equos mercantur, 28 *opertos*
Inſpiciunt: ne, ſi 29 *facies* (30 *ut ſæpe*) *decora*
31 *Molli fulta pede eſt, emtorem* 32 *inducat hiantem*,
33 *Quod pulchræ* 34 *clunes, breve quod caput*, 35 *ardua cervix.*

1 Cum mea Veneris prurigo in me incaluit? 2 Villius. 3 Sylla. Epanorthoſis eſt Poetæ contra reſponſionem Villii ad animum mutonis patronum. 4 Quam tu, o Villi. 5 Pravis concupiſcentiis contraria. 6 Suarum facultatum, & horum, quæ uſus exigit. 7 Cum ratione illas naturæ opes erogare, i. vivere. 8 Non confundere. 9 Nihil intereſſe putas, mala-ne concupiſcentia & animi morbo, an vero rerum penuria detinearis? Dum matronas ſtuprare ſtudes, cum voluptatem Veneris licitis modis explere poſſis, tuoque vitio appetis vetita, cum licita, quæ idem tibi præſtare poſſent, in promptu tibi ſint. Communicatio eſt Poetæ cum Villio. 10 Stultitiæ tuæ. 11 Aliorum conjuges. 12 Ex quibus matronis. 13 Licet accipere. Metaph. ab aquis. 14 Amore. 15 Jucunditatis & utilitatis conſequi. Metaph. a plantis. 16 Neque enim femur magis tenerum aut crus rectius eſt huic matronæ nobili & ſtolatæ, quam deperis, quam togatæ. 17 Uniones, margaritas ac ſmaragdos, quibus expolitur. Synecd. gen. 18 Apoſtrophe ad Cerinthum puerum formoſum: & ſimul Occupatio eſt: *vel*, *ſi*, τὸ *licet* eſt verbum, Conceſſio erit. 19 Ut ſc. eximia tua forma hujuſmodi ornamentis commendetur, *vel*, uniones & ſmaragdos geſtare. 20 Quinetiam ſæpiſſime femur plebejæ ancillæ formoſius eſt. Correctio argumenti proximi. 21 Corporis ſui. Alleg. eſt e continuatis Metaphoris a mercatoribus, qui merces ſuas interpolatas fallaces & fucoſas exponunt, ut meretrices ſua corpora. 22 Sine ullo lenocinio, quo matronæ ſæpe turpiſſimos corporis nævos occultant. 23 Togata ſive mercenaria venalem geſtat. 24 Detegit. 25 Pulchri, καλȣ in ſuo corpore eſt. 26 Nec illud venditat, omniumque oculis conſpiciendum oſtentat, quod faciunt matronæ. 27 Nec togata quærit illud, quomodo illa, quæ in corpore turpia ſunt, abſcondat celetque amatores. 28 Non nudos, ſed aliquo ſtragulo tectos. 29 Egregius corporis equorum habitus. 30 Contingere ſolet. 31 Debili ac tenera ungula ſuſtentata eſt. 32 Seducat, decipiat emtorem equum emendi cupidum, more piſcis hiantis hamo, quod accideret, ſi emeret equum apertum. 33 Anaphora eſt. 34 Ipſis ſint. 35 Erecta.

1 Hoc illi recte, 2 ne corporis optima 3 Lynceis
Contemplere oculis: 4 Hypſea cæcior, illa,
Quæ mala ſunt, 5 ſpectes: 6 o crus, o brachia: 7 verum
Depygis, naſuta, 8 brevi latere, ac pede longo eſt.
9 Matronæ præter faciem 10 nil cernere poſſis,
11 Cætera, ni 12 Catia eſt, 13 demiſſa veſte tegentis.
Si 14 interdicta petes, 15 vallo circundata [nam te
16 Hoc facit inſanum] multæ tibi tum 17 officient res:
18 Cuſtodes, 19 lectica, 20 Ciniflones, 21 paraſitæ,
Ad talos 22 ſtola demiſſa, & circumdata 23 palla:
24 Plurima, quæ 25 invideant pure apparere tibi rem.
26 Altera nil obſtat: 27 Cois tibi pene videre eſt
Ut nudam: ne crure 28 malo, ne ſit pede 29 turpi:
30 Metiri poſſis oculo latus: an tibi mavis
31 Inſidias fieri, pretiumque 32 avellier ante,

1 Hoc illi reges ſapienter faciunt. 2 Ned corporis partes venuſtiſſimas in equo cernas. 3 Acutiſſimis tuis oculis, quales habuit Lynceus, Apharei filius, qui etiam per arboris truncos, & per terram, uſque ad inferos videre potuiſſe dicitur. Metaph. à Lynce, fera viſus acutiſſimi. Cic. *Quis eſt tam* Lynceus, *qui in tantis tenebris nihil offendat*. 4 Muliere, vitioſos oculos habente, id eſt, cæcis oculis. 5 Ne intuearis illa, &c. 6 O crus tenerum, o brachia candida. Exclamatio eſt admirantis partes togatæ. 7 Exclamatio eſt ejuſdem quædam improbantis in togata. Verum hoc contra reprehendendum eſt, quod nates habeat macres, non magnas. 8 Tanquam gibboſa. 9 In matrona. 10 Non cætera membra. 11 Corporis membra. 12 Niſi forte matrona Catiæ ſimilis ſit, quæ propter crurum pulchritudinem, neglecto pudore, veſte accincta ac ſubducta utebatur. 13 Ad talos uſque deorſum miſſa. 14 Si illa amabis, quæ legibus vetita ſunt, matronam ſc. alterius conjugem. 15 Longo veſtitu & cuſtodibus, tanquam vallo, munita: quod ſtatim enumerat. Alleg. e Metaphoris a caſtris. 16 Difficultas potiundi, quod matrona ita cuſtodiatur. 17 Te impedient, quo minus voti tui compos fias. 18 Ut ſunt cuſtodes, a quibus matrona obſervatur. 19 Vehiculum, quo a ſervis lectariis vehitur. 20 Cinerarii, qui calamiſtris calcfactis crines inurunt & criſpant. Mulieres aſſentatrices. 22 Veſtis muliebris. 23 Et indumentum matronæ ad pedes uſque demiſſum. 24 Et plurima alia. 25 Prohibeant, tibi obſtent, quo minus circumſpiciendo poſſis matronæ ſtolatæ corpus totum conſpicere. Metaph. ab animatis, quæ moventur affectibus, ad inanimata. 26 Togata meretrix nihil impedit, quo minus eam totam intuearis. 27 Licet enim tibi illam pene ut nudam videre in bombycinis & pellucidis ſuis veſtibus. Synecd. ſpec. 28 Incurvo. 29 Magno & deformi. 30 Ita ut aſpectu tuo omne latus poſſis perſpicere, viſu certo deſignare, ac certam corporis quantitatem & qualitatem exacte dijudicare. Metaph. eſt a Geometris, qui magnitudines, altitudines & latitudines rerum & locorum decempedis & aliis inſtrumentis dimetiuntur. 31 Adulterinas pro bonis mercibus a matrona obtrudi. 32 A te auferri. Verba ſunt togatæ mulieris, matronarum ſectatorem interrogantis.

Quam mercem oſtendit? 1 leporem venator ut alta
In nive ſectatur, poſitum ſic tangere nolit,
Cantat 2 & apponit: meus eſt amor 3 huic ſimilis; nam
4 Tranſvolat in medio poſita, 5 & fugientia captat.
6 Hiſcine verſiculis ſperas tibi poſſe 7 dolores,
Atque 8 æſtus, curaſque graves e pectore 9 pelli?
Non-ne 10 cupidinibus 11 ſtatuit natura modum? 12 quem
13 Quid latura ſibi, 14 quid ſit dolitura negatum,
Quærere 15 plus prodeſt, 16 & inane abſcindere ſoldo?
Num, tibi cum fauces 17 urit ſitis, aurea quæris
Pocula? num eſuriens 18 faſtidis omnia, præter
Pavonem, Rhombumque? 19 tument tibi cum inguina, num, ſi
Ancilla, aut 20 verna eſt præſto puer, 21 impetus in quem
Continuo fiat, malis 22 tentigine rumpi?
23 Non ego: namque 24 parabilem amo Venerem, 25 facilemque.
26 Illam poſt paulo: ſed pluris, ſi exierit vir.
27 Gallis hanc, 28 Philodemus ait: 29 ſibi, quæ neque magno

1 Amator matronarum cantat, ſicut venator ſectatur leporem in nive multa & profunda, & leporem nolit capere ſic poſitum, id eſt, ſine labore venationibus ſibi appoſitum, ſicut togata domi ſuæ omnibus expoſita eſt, ut ab omnibus ſine labore accipi poſſit. 2 Et leporem laborioſe captum in cibum ſibi apponit. 3 Venatori, id eſt, ſic ego conſector mulieres expugnatu difficiles. 4 Contemnit ac præterit meretrices, quas facile eſt habere. Metaph. ab avibus. 5 Et ſectatur matronas, quas difficile eſt aſſequi. 6 His cantionibus amatoriis, ad matronam venatoris more captandam comparatis. Synecd. gen. Horatius loquitur. 7 Tetram libidinem, quæ ſolet amatores furiare. Synecd. gen. 8 Amoris incendia. 9 Expelli, profligavit? 10 Hiſce cupiditatibus, libidinibus. Meton. eſſic. 11 Præſcripſit terminum, moderationem? 12 Quem modum ac finem inquirere plus hominibus prodeſt. 13 Quid-nam natura æquo animo latura ſit. 14 Si negatum ipſi, id eſt, ſi non conſequatur, quid-nam illud ſit, quo ſine ſuo damno & interitu carere nequeat. 15 Quam infinitas & inanes cupiditates ſectari. 16 Et ſupervacaneas cupiditates, quibus facile carere licet, ab illis, quæ plenæ, ſolidæ ac neceſſariæ ſunt, ſeparare? 18 Exſiccat. 19 Faſtidioſe aſpernaris & rejicis reliqua fercula. Sic Od. 1. l. 3. *ſomnus agreſtium Lenis virorum non humiles domos* Faſtidit. 19 Cum ad libidinem incitantur. 20 Ex ancilla natus. 21 Tuæ libidinis. 22 Diſtentione membri virilis, ardentiſſimæ libidinis ſtimulatione excruciari, quam Venere conceſſa uti. 23 Profecto non ego Horatius volo tentigine rumpi. 24 Quæ facile parari poteſt. 25 Et parvo conſtat, ſine magno pretio & periculo. 26 Matronam amo, quæ mihi gratificatura, dabit has tres reſponſiones, nempe: 1. paulo poſt ad me veni; 2. ſed majori pretio; 3. ſi vir modo exierit. Proſopopœja ergo eſt mulieris caræ, quæ inducitur reſpondens adultero, quærenti, quando ad eam ſit aditurus. 27 Talem, de qua dixi, exopto Gallis, Cybeles ſacerdotibus, id eſt, evitatis & effœminatis, qui talem poſſint remoram ferre, & rem tam caram emere. Synecd. ſpe. 28 Philoſophus Epicureus. 29 Sibi contra illam exoptat.

1 Stet pretio, neque 2 cunctetur, cum eſt juſſa, venire:
Candida 3 reſtaque ſit: 4 munda hactenus, ut neque 5 longa,
Nec 6 magis 7 alba velit, quam 8 det natura, videri:
9 Hæc ubi ſuppoſuit dextro corpus mihi lævum,
10 Ilia & Ægeria eſt: do 11 nomen quodlibet illi.
Nec metuo, ne, dum 12 futuo, vir rure 13 recurrat:
Janua 14 frangatur: latret canis: undique magno
15 Pulſa domus 16 ſtrepitu 17 reſonet: 18 vel pallida lecto
Deſiliat mulier: miſeram ſe 19 conſcia clamet:
20 Cruribus hæc metuat, 21 doti deprenſa, egomet 22 mi:
23 Diſcincta tunica fugiendum eſt, ac pede nudo:
Ne 24 nummi pereant, 25 aut pyga, aut denique fama.
26 Deprendi miſerum eſt: 27 Fabio vel judice vincam!

1 Conſtet. 2 Moras nectat, ut matronæ. 3 Non giboſa, 4 Ita, ad hunc uſque honeſti terminum ſit munda. 5 Crepidarum aut calceorum altitudine. 6 Quam ſit. 7 Fuco ſive ceruſſa malas candefaciens. 8 Ipſi concedat. 9 Ubi hæc mulier dextram corporis ſui partem lateri meo levo ſuppoſuit, id eſt, cum in meis eſt complexus. 10 Tunc eadem eſt mihi, quæ Ilia Rhea, matre Romuli, Marti fuit, aut Ægeria Nympha, Numæ Pompilio fœmina formoſiſſima, id eſt, eſt inſtar mulieris formoſiſſimæ. Synecd. ſpec. De Ægeria vide Liv. l.1. ubi diſces, Numam Pompilium, cum illa congreſſum & collocutum accepiſſe rationem ſacrorum, quæ Romæ poſtea inſtituit: Vide & Ovid. Met.15. & 3. Faſt. 11 Formoſæ mulieris. 12 Amori operam do. 13 De uxoris impudicitia certior factus. 14 Ne janua frangatur a marito, dum tardius intromittitur. 15 Percuſſa. 16 Tumultu. 17 Sonitum edat, qualis eſt ſonitus durorum corporum. 18 Ne-ve matrona periculi magnitudine conſternata. Al. *Vipallida*, id eſt, valde pallida: ut *vegrandis*, id eſt, valde grandis. 19 Ancilla aut mulier, peccati herilis conſcia. 20 Ne vinciantur, & compedibus innectantur. 21 Doti ſuæ timeat, id eſt, ne in adulterio deprehenſa a viro uxor dotem amittat. 21 Ego amator mihi ipſi metuam, ne in grandia pericula incidam. 22 Non cincta, cum ita urgeor a marito: quod apud Romanos inhoneſtum habebatur. 23 Quibus in adulterio deprehenſus cogeret me redimere. 24 Aut nates meæ vapulent. 25 A marito in adulterio deprehendi. Epiphonema eſt, ubi Poeta Philodemo acclamat, approbatque miſerum eſſe in adulterio deprehendi. 26 Si Fabius Juriſconſultus (qui in adulterio fuit olim deprehenſus) ſit judex, id eſt, ſententiam dicat in hac re, ego id defendam & obtinebo.

SATYRA III.

Eos primum reprehendit, qui cum ad ſua ipſorum vitia connівeant, in alienis videndis acumine oculorum valent. Deinde amatorum & patrum exemplo leviora vitia in amicitia diſſimulanda eſſe docet. Poſtremo ad reprehenſionem Stoici Paradoxi dilabitur, quo paria eſſe peccata dicunt.

OMnibus hoc vitium eſt cantoribus, inter amicos
1 Ut nunquam inducant 2 animum cantare, 3 rogati:

1 Hæc prava conſuetudo. 2 In animum ſuum. 3 Si precibus alicujus amici rogati ſint.

1 Injuſſi nunquam deſiſtant, 2 Sardus habebat
Ille Tigellius 3 hoc. 4 Cæſar, 5 qui cogere poſſet.
Si 6 peteret 7 per amicitiam 8 patris, atque 9 ſuam, non
Quidquam 10 proficeret: 11 ſi collibuiſſet, 12 ab ovo
Uſque 13 ad mala 14 citaret, Io Bacche, modo 15 ſumma
Voce, 16 modo hac, reſonat chordis, quæ quattuor ima.
17 Nil æquale homini fuit illis: 18 ſæpe velut qui
Currebat fugiens hoſtem: 19 perſæpe velut qui
Junonis ſacra ferret; habebat ſæpe ducentos,
Sæpe decem ſervos: modo 20 Reges atque 21 Tetrarchas,
Omnia 22 magna loquens: 23 modo, Sit mihi 24 menſa tripes, &

1 Non rogati ab aliquo cantare, ſed ſua ſponte cantare incipientes, ut nunquam a canendo quieſcant. 2 Hermogenes Tigellius ex Sardinia oriundus. 3 Laborabat hoc vitio cantatorum, ut unquam cantaret rogatus; ſed nullum finem cantandi faceret injuſſus. 4 Auguſtus. Synecd. gen. Fuerunt enim plures Cæſares. 5 Qui tamen tanquam Imperator ipſum poſſet cogere, ſi nollet. 6 Ab ipſo ut cantaret. 7 Veteres ſolebant & jurare & obteſtari nomen cariſſimi cujuſque ſibi. 8 Julii Cæſaris, patris ſui per adoptionem, avunculi ſui natura. 9 Per ſuam propriam amicitiam. 10 Ab ipſo impetraret. 11 Contra ſi Tigellium cantandi libido cepiſſet. 12 Primæ menſæ, primo ſæculo, id eſt, a principio cœnæ. 13 Uſque ad poma, id eſt, reliqua bellaria ſecundæ menſæ, id eſt, cœnæ finem, atque in tota cœna cantabat Tigellius: nam ab ovo incipiebant, pomis deſinebant. Alleg. eſt e continuatis Metaphoris ab apparatu conviviorum & more, pro toto cantu per totum cœnæ ſpatium continuata, & hoc quoque per Synecd. pro longo & diuturno cantu. Cic. Ep.20. l.9. *Integram famem* ad ovum *affero*. Hoc quoque poſitum eſt inter adagia in eos, qui altius repetunt aliquid, ac longius producunt. 14 Clare clamaret, & recitaret carmen aliquod in laudem Bacchi, ſic incipientes: Io Bacche: 15 Acutiſſima ac ſuprema chorda. 16 Modo hac voce, quæ in quatuor chordis, id eſt, inſtrumento Muſico ſive organo quatuor chordarum (Græci appellant τετράχορδον) graviſſima eſt. In *modo* iterato eſt Anaphora. 17 Semper ſibi ipſi diſſimilis, inconſtans fuit, nullam vitæ æqualitatem retinebat. Sumptum a planis figuris Mathematicorum, ad diſcrepantiam & inconſtantiam animorum notandam. 18 Qui ſæpe currebat velut fugiens hoſtem. Anaphora eſt in principiis ejuſdem ſoni repetiti. 19 Qui ſæpiſſime lento gradu incedebat, velut aliquis, qui Junonis ſacra dorſo ſuo ferret, & caute, ne caderet, incederet, adeoque modo citus, modo tardus. Ita hic loquitur Poeta de Tigellio, ut Salluſt. de Catilina, cujus inceſſus modo citus, modo tardus erat: qui moderatus eſſe debuiſſet, uti Cic.1. Offic. docet. Mos autem fuit Athenis, & alibi, ſacra ferendi tardo inceſſu virginum, quæ dicebantur *Canephoræ*, quaſi *Caniſtriferæ*, ἐκ τοῦ κάνης, κάνητός, quod eſt *caniſtrum*, & φέρω: quod ſacra modo Junonis *caniſtro* vel ciſta ferrent, modo Palladis. De quibus Cic. in Verrinis, & Ovid.2. Met. *Illo forte die caſtæ de more puellæ Vertice ſuppoſito feſtas in Palladis arces, Pura coronatis portabant ſacra caniſtris.* 20 Potentiſſimos & magnificentiſſimos homines Synecd. 21 Summos Imperatores. *Tetrarcha* eſt, qui quartam regni partem poſſidet. 22 Sublimia. 23 Dicens. Imperfecta Proſopopœja Tigellii Sardi, qui inducitur loquens de ſua frugalitate. 24 Qualis eſt pauperum, id eſt, utinam mihi tenuis & frugalis victus contingat. Meton. ſubj.

1 Con-

1 *Concha ſalis puri, & toga, quæ 2 defendere frigus,*
Quamvis 3 craſſa, queat. 4 Decies centena 5 dediſſes
6 *Huic parco paucis contento: 7 quinque diebus*
Nil erat in loculis: 8 noctes vigilabat ad ipſum
Mane, diem totum ſtertebat: nil fuit unquam
9 *Sic impar ſibi.* 10 *Nunc aliquis dicat mihi.* 11 *Quid tu?*
Nulla-ne habes vitia? imo alia, haud fortaſſe 12 *minora.*
13 *Mævius abſentem* 14 *Novium cum* 15 *carperet:* 16 *Heu tu,*
[17 *Quidam ait*] 18 *ignoras te? an ut ignotum* 19 *dare nobis*
Verba putas? Egomet mi ignoſco, Mævius 20 *inquit.*
Stultus & improbus hic 21 *amor eſt, dignuſque* 22 *notari.*
Cum tua pervideas oculis 23 *mala* 24 *lippus inunctis,*
Cur in amicorum 25 *vitiis tam cernis* 26 *acutum,*
Quam aut 27 *aquila, aut ſerpens* 28 *Epidaurius? at tibi contra*
Evenit, inquirant vitia ut tua rurſus & 29 *illi.*
30 *Iracundior eſt paulo,* 31 *minus aptus acutis*

1 Et in ipſa menſa concha maſina mero ſale, pani intento, ſine ullo alio obſonio plena. 2 Quæ poſſit arcere, propulſare frigus a corpore meo. Sic Od. 17. l. 1. Defendit *æſtatem capellis*. Et Virg. Ecl. 7. *dum teneras* defendo *a frigore myrtos*. 3 Quantumlibet duro & craſſo panno contexta. 4 Si dediſſet huic decies centena, ſc. *millium ſeſtertia*, quæ efficiunt 25. Gallicorum coronatorum millia, id eſt, immenſam pecuniæ ſummam. Synecd. num. finit. pro infinito. Ter. Eun. Plus millies *jam audivi*. Jam depoſita Tigelli perſona, Poeta velut reſpondet. 5 Si quilibet dives dediſſet. Synecd. 6 Tigellio ſc. qui paulo ante tam parce vivebat. 7 Terminatis. 8 Integras. 9 Tam inæquale ac diſſimile, quam hic Hermogenes Tigellius. 10 Occupatis eſt, ubi Poeta reſpondet objiciendis per Dialogiſmum. 11 O Horati, quid nunc agis, quid de te ſentis, qui tanta dicendi libertate in alterius vitia & inconſtantiam inquiris? 12 Illis, quibus Tigellius laboravit. 13 Maledicus Poeta. 14 Virum probum & honeſtum. 15 Calumniis proſcinderet. 16 O Mævi. Proſopopœja eſt Mævii, & cujuſdam reprehenſionis ſpecie dialogiſmi & exclamationis. 17 Amicorum ipſi aſtantium. 18 Non noviſti tua vitia, tuos mores, affectus? Meton. ſubj. Ter. Eun. *Iſti* (Phœdria & Chærea) *ignorabant te*, id eſt, non cognoſcebant tuos mores. 19 An putas te, tuamque vitam nos latere, ut te omni vitio carere cenſeamus? 20 Ipſi reſpondet. 21 Sui ſc. quo aliorum vitia reprehendimus, ac noſtris veniam damus, id eſt, philautia. Synecd. gen. 22 Qui reprehendatur ac notetur ignominiæ nota, qua Cenſores eos notabant, qui quid indecentius aut dicerent, aut facerent. 23 Peccata & vitia. 24 Tanquam lippus, cujus oculi ſunt vitioſi, & aliquo collyrio obliti. 25 Perſpiciendis. 26 Acute & acriter intueris, ἐξυδερκεῖς. Nomen pro adverbio. 27 Cujus viſus acutiſſimus immota oculorum acies Solem intuetur, & quæ nubibus vicina, quæ in terra geruntur, exactiſſime proſpicit. 28 Draco in Epidauro, Peloponneſi urbe, id eſt, quivis draco. 29 Quos tu reprehendiſti. 30 Eſt fortaſſe amicorum noſtrorum quiſpiam ad iram pronior. 31 Minus idoneus, ineptus propter ſimplicitatem ad congreſſus hominum urbanorum, atque naſutorum irriſorum, qui aliorum vitia ſagaciſſime odorantur, quorum ſcommata ferre non poteſt.

1 Naribus 2 horum hominum : 3 rideri poſſit , eò quod
4 Ruſticius tonſo toga 5 defluit , & 6 male laxus
In pede calceus hæret : 7 at eſt bonus , ut melior vir
Non alius quiſquam : 8 at tibi amicus : at ingenium ingens
9 Inculto 10 latet hoc ſub corpore : denique teipſum
11 Concute , num qua tibi vitiorum 12 inſeverit olim
Natura , aut etiam 13 conſuetudo mala : namque
14 Neglectis 15 urenda filix innaſcitur agris ,
16 Illuc prævertamur , amatorem quod amicæ
Turpia 17 decipiant 18 cæcum 19 vitia , aut etiam ipſa hæc
Delectant : veluti Balbinum 20 polypus 21 Agnæ .
22 Velle in amicitia 23 ſic erraremus , & iſti
Errori nomen 24 virtus poſuiſſet honeſtum .
At , 25 pater ut gnati , ſic nos debemus amici ,
Si quod ſit vitium , non 26 faſtidire . 27 Strabonem
Appellat 28 pætum pater : & 29 pullum 30 male parvus
Si 31 cui filius eſt : ut 32 abortivus fuit olim
33 Siſyphus : 34 hunc Varum , diſtortis cruribus : illum
35 Balbutit Scaurum , 36 pravis 37 fultum male talis .
38 Parcius 39 hic vivit , 40 frugi dicatur : 41 ineptus
Et 42 jactantior hic eſt paulo : 43 concinnus amicis

1 Synecd. mem. pro integro . 2 Qui nunc vivunt . 3 Rideri etiam fortaſſe poſſit . 4 Illi imperitius & agreſtius detonſo , capilliſque ejus inæqualiter decurtatis . 5 Negligenter dependet , paulatimque ex humeris delabitur . Metaph. eſt ab aquis . 6 Nimis , valde laxus : vel ſic ; *& calceus laxus in pede male hæret* . 7 Anaphora . 8 Ferendus igitur & amandus . 9 Subruſtico . 10 Et propterea eum feramus . 11 Tanquam ollam & vas fictile pulſando explora . Metaph. eſt ab his , qui aliquid latens ſcrutantes : ſe & alios excutiunt . 12 Implantaverit . Metaph. a plantis . 13 Aſſiduitas peccandi . 14 Incultis . 15 Herba mala ac inutilis igne comburenda , id eſt , animus ſine Philoſophiæ cultura ſcatet vitiis . 16 Eo nos prius vertamus , illudque priori loco explicemus . Metaph. a prodromis , qui curſu ſolent alios præcurrere . 17 Latent , ut illa non animadvertat . 18 Amore . 19 Maculæ . 20 Fœdum & immundum in naribus vitium . 21 Meretricis , Balbini amicæ . 22 Exclamatio vehementer optantis ſimilem amici errantis tolerantiam . 23 Ut amicorum noſtrorum vitia aut non videremus , aut illis delectaremur . 24 Humanitas , benevolentia impoſuiſſet . 25 Ut pater non faſtidit vitium filii ſui . 26 Contemnere . Sumtum a cibis inſipidis , quos faſtidimus & reſpuimus . 27 Filium luſcum , oculis diſtortis & perverſis . 28 Minoribus , oculis , quam pro ipſius natura , ſemiclauſis . 29 Puellum , puſionem , parvulum . 30 Valde parvus . 31 Patri . 32 Imperfectus , non abſolutus propter corporis brevitatem . 33 M. Antonii Triumviri filius , qui ad ſtaturam duorum pedum vix accrevit , ſed ingenii acutiſſimi fuit . 34 Hunc , qui cruribus introrſum diſtortis ambulat , Varum appellat , id eſt , curva contractaque crura habentem . 35 Balbutiendo adblandiens appellat Scaurum , id eſt , habentem talos exſtantes , ſeu prominentes . 36 Introrſum inverſis & tortuoſis . 37 Non recte ſuſtentatum . 38 Tenacius . 39 Amicus , 40 Homo temperans . 41 Jocis aptandis nimis & immodicus . Unde & *ineptiæ* dictæ pro jocis ludiſque . 42 Magna de ſe loquens , ſeſeque oſtentans . 43 Suavis & jucundus , elegans .

Piſtul is

Poſtulat ut videatur: at eſt 1 *truculentior, atque*
2 *Plus æquo* 3 *liber:* 4 *ſimplex,* 5 *fortiſque habeatur,*
6 *Caldior eſt:* 7 *acres inter numeretur:* 8 *opinor,*
9 *Hæc res & jungit, junctos & ſervat amicos.*
At nos virtutes ipſas 10 *invertimus, atque*
11 *Sincerum cupimus vas* 12 *incruſtare,* 13 *Probus quis*
Nobiſcum vivit? multum eſt 14 *demiſſus homo:* 15 *illi*
Tardo cognomen pinguis damus: 16 *hic fugit omnes*
Inſidias, nullique malo latus 17 *obdit apertum:*
[18 *Cum genus hoc inter vita verſetur,* 19 *ubi acris*
Invidia atque 20 *vigent ubi* 21 *crimina*] 22 *pro bene ſano,*
Ac non incauto, 23 *fictum, aſtutumque vocamus.*
24 *Simplicior ſiquis* [25 *qualem me ſæpe libenter*
Obtulerim tibi, 26 *Mæcenas*] *ut forte* 27 *legentem*
28 *Aut tacitum impellat, quovis ſermone* 29 *moleſtus;*
30 *Communi ſenſu plane caret, inquimus!* 31 *eheu*

1 Nimis ſeverus & imperioſus. 2 In aliis reprehendendis, & in veritate dicenda. 3 Sincerus, apertus, nihil diſſimulas. 4 Magnique animi, id eſt, qui omnia dicat & faciat, quæ juſta eſſe cenſeat. 5 Quod ſi calidior & iracundior eſt, quam deceat. Syncope. 6 Fortes & vehementes. 7 Ut exſtimo. 8 Talis æquanimitas & extenuatio vitiorum, quæ in moribus amicorum noſtrorum cernimus, parit amicos, & partos ſemper in amicitia conſervat, adeoque ipſius amicitiæ eſt cauſa efficiens & conſervans. 9 Amicorum virtutes vitia interpretanmur, calumniando efficimus, ut pro vitiis habeantur. Sic *campum invertere* fractis glebis dicitur agricola, cum alia facies illius apparet, atque fuerat prius inculti. 10 Quod ſuapte natura purum, quod nullo vel liquore, vel odore tetrum eſt. 11 Vitioſo ſucco inquinare, *vel*, impuro tectorio fæcis ac ſordium obducere & deformare, id eſt, volumus viros honeſtos & formoſos calumniari, & notam infamiæ illis inurere, Alleg. eſt e continuatione tranſlationum a doliis, cæteriſque vaſis vitiatis, quæ noſtra interpretatione invidioſa judicamus talia, cum ſatis per ſuum decus nativum niteant, nec alio cultu exteriore indigeant. 12 Si quis vir ſinceri animi. 13 Ille per calumniam nimis dejectus a nobis appellatur. 14 Si quis in rebus diſpiciendis non adeo acutus eſt, eum appellamus pinguem, id eſt, hebetem & ſtupidum. 15 Si alius quiſpiam cautus eſt adverſus hominum fallacias. 16 Et nulli calumniæ latus aperit, opponit, offert ſive oſtendit, neque lividis hoſtibus ſuis obtrectandi cauſam præbet. Alleg. a cautis militibus vel gladiatoribus, qui tectum ſarcumque corpus ſervant adverſus petitiones antagoniſtarum. 17 Cum hic cautus homo & prudens verſetur in aula inter ejuſmodi homines, qui maxime aliis invideant, eoſque aſſidue criminentur. 18 Anaphora eſt cum Epiſtrophe. 19 Dominantur. 20 Criminationes. 21 Pro cauto & prudente. 22 Simulatorem. 23 Si quis contra ſit apertus, omniſque doli expers: ut ſupra, ſimplex, *fortiſque habeatur*: opponitur duplici, vafro & callido. 24 Ut ſimplex potius, quam fictus & verſutus videar. 25 Apoſtrophe eſt ad Mæcenatem, cui ſimplicitatem ſuam prædicat. 26 Amicum ſuum. 27 Aut cogitabundum, ſeriiſque rebus intentum interpellet. Al. *appellet*. 28 Sine obſervatione temporis importunus. 29 Judicio. 30 Exclamatio eſt commiſerantis tantam imprudentiam legis ſanciendæ & jam latæ.

Quam

Quam 1 *temere in noſmet* 2 *legem ſancimus iniquam!*
3 *Nam vitiis nemo ſine naſcitur: optimus ille eſt,*
Qui 4 *minimis* 5 *urgetur: amicus dulcis, ut æquum eſt,*
6 *Cum mea compenſet vitiis bona: pluribus* 7 *hiſce,*
(Si modo plura mihi 8 *bona ſunt) inclinet, amari*
Si volet: hac 9 *lege,* 10 *in trutina ponetur eadem.*
Qui, ne 11 *tuberibus propriis offendat amicum,*
12 *Poſtulat, ignoſcat* 13 *verrucis illius: æquum eſt,*
Peccatis veniam poſcentem, 14 *reddere rurſus.*
Denique, 15 *quatenus* 16 *excidi penitus vitium iræ,*
17 *Cætera item nequeant ſtultis hærentia, cur non*
18 *Ponderibus, modulisque ſuis ratio utitur? ac,* 19 *res*
20 *Ut quæque eſt, ita* 21 *ſuppliciis* 22 *delicta* 23 *coercet?*
Si quis eum ſervum, 24 *patinam qui* 25 *tollere juſſus,*
26 *Semeſos piſces, tepidumque* 27 *ligurrierit jus,*
In cruce ſuffigat; 28 *Labeone inſanior, inter*
29 *Sanos dicatur:* 30 *quanto hoc furioſius, atque*

1 Inique. 2 Graviſſimam conſuetudinem calumniandi nobis imponimus & confirmamus, dum alios reprehendimus, & ab aliis viciſſim reprehendimur: cum ſatius eſſet aliis ignoſcere, ut illi viciſſim nobis ignoſcerent. 3 Talem quoque naturæ vitioſitatem Propertius memorat: *Unicuique dedit vitium natura creato.* 4 Vitiis. 5 Premitur, oneratur, id eſt, qui quam minimum eſt vitioſus. 6 Cum meas virtutes cum vitiis, quæ reprehendenda ſunt, ex æquo una ponderat. Alleg. eſt ab his, qui res appendunt æſtimationis cauſa, ut amici ſimiliter metiantur mores amicorum ſuorum, atque ipſi velint ſuos remetiri ſibi. 7 In hiſce meas virtutes, quæ ſunt vitiis plures, inclinet, id eſt, his virtutibus faveat. 8 Quam mala & vitia. 9 Conditione. 10 In eadem benevolentiæ & æquanimitatis libra a me ponderabitur, id eſt, eandem humanitatis conditionem erga ipſum adhibebo. 11 Grandioribus vitiis ſive peccatis. Alleg. *Tubera* proprie ſunt tumores terræ. 12 Vult. cupit. 13 Exiguis peccatis ſive vitiis alterius amici. *Verruca* eſt proprie caruncula calloſa: item tuberculum corporis per ſimilitudinem loci in monte editi & aſperi. 14 Veniam aliis, qui in ipſum deliquerunt. 15 Quoniam. Sic Od. 24. l. 3. quatenus, *heu nefas, Virtutem incolumem odimus*. Diſputat contra Stoicorum dogma, qui dicunt, Omnia peccata eſſe paria. 16 Ex hominum animis exſtirpari. 17 Et cæteri pravi affectus, qui ſtultis hominibus adhærent. 18 Cur non prudentia æquo rationis moderamine, & judicio omnia peccata ponderat & metitur, gravia-ne an levia, magna an parva ſint, ut pœnæ ſint peccati-æquales? Iteratur Allegoria a ponderantibus quantitate diſparibus. 19 In qua peccatur. 20 Parva vel magna. 21 Parvis vel magnis pœnis. 22 In illa re. 23 Cohibet & punit? 24 Vas eſcarium. 25 E menſa, & alio deferre. 26 In patina a domino & convivis. 27 Juſculum de patina leviter exſorbuerit & conſumſerit. Metaph. eſt a ſuavitate eduliorum. *Ligurire*, ἀπὸ οὐ λιγυρῶ, quod *ſuave* ſignificat, eſt eleganter & more ſenum multo cum faſtidio ſuaviora quæque deguſtare. Unde *abligurire bona*, pro ſuavibus eſcis conſumere. 28 Furioſior. M. Antiſtio Labeone, Juriſconſulto contumaci ac importuno, qui multa nimis libere in Auguſtum dixit. Vide Suet. in Aug. c. 54. 29 Sapientes. 30 Quod fecit dominus, quam ſervus.

Majus

Maſus peccatum eſt? paulum 1 deliquit amicus:
Quid niſi 2 concedas, habeare 3 inſuavis, acerbus;
Odiſti, & fugis, ut 4 Druſionem debitor 5 æris:
6 Qui, niſi, cum 7 triſtes 8 miſero venere 9 Kalendæ,
10 Mercedem, aut 11 nummos 12 unde unde extricat: 13 amaras,
14 Porrecto jugulo, hiſtorias, 15 captivus ut, 16 audit.
Comminxit lectum 17 potus, 18 menſa, ve 19 catillum
Evandri manibus 20 tritum 21 dejecet; 22 ob hanc rem,
Aut 23 poſitum ante mea quia pullum in parte catini
Suſtulit eſuriens; 24 minus hoc jucundus amicus
Sit mihi? quid faciam, ſi furtum fecerit? aut ſi
25 Prodiderit commiſſa fide? 26 ſponſumque negarit?
27 Queis 28 patria eſſe fere placuit peccata, 29 laborant,
Cum ventum 30 ad verum eſt: 31 ſenſus, 32 moreſque repugnant,
Atque ipſa utilitas, juſti 33 prope mater & æqui.
Cum 34 prorepſerunt 35 primis animalia terris,
Mutum, & turpe 36 pecus, 37 glandem, atque 38 cubilia propter,

1 Levi peccato te offendit. 2 Ignoſcas levi amicorum. 3 Truculentus. Aſyndeton. 4 Fœneratorem acerbum, peſſimumque hiſtoriarum ſcriptorem, qui cum ſua nomina exigeret a debitoribus, nec illi eſſent ſolvendo, cogebantur velut captivi ineptas ejus hiſtorias, audire, quæ pœna illis erat longe graviſſima, id eſt, vitas ut hominem exoſum. 5 In fœnus ſumti, Meton. mat. pro nummis ex ære factis & cuſis. 6 Debitor æris. 7 Ingratæ debitori, debitorem triſtem efficientes. Meton. effecti pro effic. 8 Debitori. 9 Cujuſque menſis, quibus fœnus exigitur. Vide Epod. 2. 10 Uſuram. Sic Sat. 2. *Quinas hoc capiti* mercedes *exſecat*. 11 Sororem & capitalem ſummam. 12 Undecumque poteſt, expedit & corradit. Metaph. eſt ab impedimentis pedum ſolutis. 13 Indocte ſcriptas, & ob id ingratas. 14 Qui jugulari maluiſſent, quam Druſonis hiſtoriam audire. 15 Et jam jugulandus, cum omni morte acerbior ſit, hujuſmodi ingratæ rei auſcultatio. 16 Druſonem recitantē. 17 Amicus meus ebrius. 18 E menſa. 19 Exiguum eſcarium vas. 20 Antiquiſſimum, quo Evander, antiquiſſimus Aboriginum rex, Pallantis, Arcadiæ regis, nepos, aliquando uſus eſt, 21 Per imprudentiam, & in pavimento fregit. 22 Quia catillum dejecit. 23 Antepoſitum. ante me poſitum. 24 An ob hoc ipſum minus gratus amicus eſſe mihi debeat, quod pullum in mea catini parte poſitum comedit? Illud quidem extremæ eſſet dementiæ. 25 Arcana, quæ fidei ejus commiſſa fuerunt, temere effutierit. 26 Promiſſum aliquod a ſe. 27 Stoicis. 28 Inter ſe æqualis eſſe, & eodem ſupplicio omnia punienda. 29 Stoici ſunt, anxii ac ſoliciti ſunt, dubitant; inque ſumma difficultate verſantur. 30 Ad veri inquiſitionem & probationem. 31 Communis hominum ſenſus. 32 Et judicium hominum reclamitat, qui aliter furem, aliter homicidam puniunt. 33 Quæ ſola eſt quaſi cauſa & origo omnis juris ac legum. Metaph. eſt a parentibus. 34 In lucem. Metaph. eſt a ventre gradientibus, ad imbecillitatem primorum hominum ortu judicandam. Probare nititur, quomodo ex utilitate jura ac leges paulatim prodierint. 35 Prima animalia, id eſt, homines Hyllage, & Synecd. gen. 36 Veluti pecus rationis & orationis expers. Metaph. a beſtiis, ad rudes, & rationis & articulati ſermonis expertes homines ſignificandos. 37 Propter glandes, quæ erant hominum primorum cibus. 38 Antra, locum ubi cubarent.

Ungui-

Unguibus & pugnis, dein fuſtibus, atque ita 1 *porro*
Pugnabant armis, quæ poſt fabricaverat 2 *uſus:*
Donec verba, quibus 3 *voces* 4 *ſenſuſque notarent,*
Nominaque invenere: dehinc 5 *abſiſtere bello,*
6 *Oppida cœperunt munire, &* 7 *ponere leges,*
Ne quis fur eſſet, 8 *neu latro, neu quis adulter.*
9 *Nam fuit ante Helenam* 10 *cunnus teterrima belli*
Cauſa: ſed ignotis 11 *perierunt mortibus illi,*
Quos 12 *Venerem incertam* 13 *rapientes, more ferarum,*
14 *Viribus editior cædebat, ut in grege taurus.*
15 *Jura inventa metu injuſti fateare neceſſe eſt,*
Tempora ſi 16 *faſtoſque velis* 17 *evolvere mundi.*
Nec natura 18 *poteſt juſto* 19 *ſecernere iniquum;*
20 *Dividit ut bona diverſis, fugienda petendis.*
21 *Nec vincet ratio hoc;* 22 *tantumde ut peccet,* 23 *idemque,*
Qui teneros 24 *caules alieni* 25 *fregerit horti,*
26 *Et qui nocturnus Divum ſacra legerit.* 27 *Adſit*

1 Poſt temporis intervallum. 2 Utilitas, indigentia invenerat. 3 Axiomata, enuntiationes, id eſt, integras ſententia. Synecd. memb. pro integro. 4 Animique cogitationes exprimerent, ſignificarent. 5 Abſtinere a bello, eorum ſc. conſilio atque opera, qui prudentia præcellebant. Vide Cic. l.1. de Invent. & l.1. de Orat. 6 Urbes. *Oppida* dicta ſunt, quod opem darent: *vel*, quod eo opes ſuas homines conferant. 7 Condere leges, τιθέναι νόμους. 8 Ne-ve. Anaphora. Nam non prima Helena fuit adultera, neque omnium prima a Paride rapta; quia ante Helenam fuerunt aliæ mulieres, quæ belli deterrimas cauſas præbuerunt, ut Io rapta a Phœnicibus, Europa ablata a Cretenſibus, Medea aſportata a Græcis. Sed bis longe antiquius fuit illud, quod ortum fuit inter libros Jacobi Patriarchæ & Sichemitas, propter Dinam ipſius Jacobi filiam. 10 Mulieres formoſæ. Synecd. memb. 11 Quia ſcriptoribus caruerunt. 12 Amorem in mulierem communem, omnibus expoſitam, non certi mariti. Meton. effic. 13 Hoc verbo ſignificatur impetus libidinis prurientis in mare in primam quamque mulierem. 14 Ut taurus in armento robuſtior alios cornibus incurſat & fugat: ſic vir altior ac membris robuſtior alios pulſabat, ſibique imperium uſurpabat. 15 Leges inventas eſſe propter utilitatem incommodi metu, Concludit Horat. jura non natura, ſed utilitate valere & conſtare. 16 Hiſtorias, annales ſive chronica. Synecd. ſpec. *Faſti* libri ſunt, in quibus totius anni, rerumque, quæ per totum annum geſtæ ſunt, fit deſcriptio. 17 Explicare, aperire, & ita perlegere: quod veteres corticibus arborum conſcriberent, quos complicabant. 18 Sc. *ita*. 19 Diſcernere, diſtinguere injuſtum a juſto. Epiſtrophe eſt ejuſdem ſoni in clauſulis ſententiarum. 20 Quemadmodum poteſt ſeparare bona a malis. 21 Nec unquam ratio hoc evincet, probabit, demonſtrabit. 22 Ut tam graviter peccet. 23 Peccatum admittat. 24 Braſſicarum, vel aliorum olerum. 25 Id eſt, leve furtum commiſerit. 26 Et qui noctu res ſacras furatus fuerit, ſacrilegium admiſerit. 27 Itaque cum peccata æqualia non ſint, adſit aliqua juſtarum legum certa norma Sumtum eſt ab Architecta, qui regant longitudines regulis ac lineis, ut altitudines perpendiculis, & angulos normis.

Re-

Regula, 1 peccatis quæ pœnas irroget æquas:
Ne 2 ſcutica dignum, horribili 3 ſectere flagello.
4 Nam, ut ferula cædas meritum majora ſubire
Verbera, non vereor: cum dicas eſſe 5 pares res
Furta 6 latrociniis, 7 & magnis parva mineris
Falce reciſurum ſimili te, ſi tibi regnum
8 Permittant homines. 9 Si dives, qui 10 ſapiens eſt,
Et ſutor bonus, & ſolus formoſus, & eſt rex:
11 Cur optas, quod habes? 12 Non noſti, quid 13 pater, inquit,
14 Chryſippus dicat: Sapiens crepidas ſibi nunquam,
Nec ſoleas fecit: ſutor tamen eſt ſapiens: 15 quo?
Ut, quamvis 16 tacet Hermogenes, 17 cantor tamen, atque
Optimus eſt modulator: 18 ut Alfenus 19 vafer, omni
Abjecto inſtrumento 20 artis, clauſaque 21 taberna,
22 Sutor erat: 23 ſapiens operis ſic optimus omnis
Eſt opifex ſolus, 24 ſic rex. 25 Vellunt tibi barbam
Laſcivi pueri: 26 quos tu niſi 27 fuſte coerces,
28 Urgeris turba circum 29 te ſtante, miſerque
30 Rumperis, 31 & latras, magnorum maxime regum.

1 Quæ pœnas parvas parvis, magnas magnis peccatis imponat. 2 Illum, qui loro cædi dignus ſit. Vox Græca eſt: σκύτος enim *corium* ſignificat. 3 Inſecteris, id eſt, ne illum, qui leve peccatum admittit, magno ſupplicio afficias. 4 Nam non vereor, ne non cædas ferula meritum ſubire, id eſt, pati majora verbera, id eſt, mihi certum eſt te leniter caſtigaturum eum, qui vel maximo ſupplicio dignus eſt. Apoſtrophe eſt ad Stoicum aliquem per Dialogiſmum. 5 Æquales. 6 Cum violentis direptionibus. 7 Et cum mineris te parva peccata cum magnis una eademque pœna velle excidere & punire. 8 Gubernandam concedant. 9 Irridet Stoicorum paradoxon, nempe ſapientem eſſe omnia. 10 Sapiens eſt ſutor bonus, inquit Stoicus. 11 Cur optas ut tibi regnum permittant homines? 12 Reſpondet Stoicus. Brevis Proſopopœia Chryſippi, qui inducitur deſcribens ſapientem. 13 Humanæ ſapientiæ magiſter. Translatum a procreantibus. 14 Zenonis diſcipulus. 15 Quomodo hoc eſſe poteſt? Sc. potentia ſutor eſt, non actu. Nunc perſona Chryſippi depoſita, eandem deſcriptionem fuſius explicat. 16 Tigellius non canit. Occupatio eſt objiciendæ horum inertiæ. 17 Poteſt tamen canere. 18 Ut, quamvis Alfenus, &c. 19 Callidus. 20 Sutoriæ. 21 In quam artem illam exercuerat, id eſt, ſutrina. Synecd. gen. pro ſpec. 22 Tamen ſutor adhuc erat. Hic Alfenus Cremonenſis fuit, qui ex ſutore Juriſconſultus clariſſimus evaſit. 23 Sic etiam ſapiens ſolus eſt optimus opifex omnium artium, & ſcientiarum. 24 Anaphora. 25 Adeo ſtulte loqueris, o Stoice, ut te petulantes Epicureorum pueri ſibi deridendum propinent, tibique illudant. 26 Pueros. 27 Niſi baculo tuo, quo tanquam ſceptro regio uteris, a te, ut canes latrantes, abigis. 28 Urgeberis, & illuderis a multitudine hominum. 29 Tanquam fatuum & inſanum. 30 Rumperis iracundia vel dolore. 31 Et canis inſtar latrabis, & aſſidue exclamabis, o magnorum regum maxime Jupiter, cur non perdis hanc puerorum petulantiam? Sumtum eſt a canibus. Eſt & Enallage temporis.

Ne longum faciam: dum te 1 *quadrante lavatum*
2 *Rex* 3 *ibis: neque* 4 *te quiſquam* 5 *ſtipator, ineptum*
Præter 6 *Criſpinum ſectabitur: & mihi dulces*
Ignoſcent, ſi quid peccavero 7 *ſtultus, amici:*
8 *Inque vicem illorum patiar delicta libenter,*
9 *Privatuſque magis vivam,* 10 *te rege, beatus.*

1 Pro quadrante, viliſſima mercede, balneatori debita, quarta parte aſſis. 2 Tanquam rex. 3 Ad balneum. 4 Tantum regem. 5 Satelles, comes. 6 Stoicum. 7 Tanquam ſtultus, per ſtultitiam. 8 Et viciſſim, ſi quid illi peccaverint, non indignabor. 9 Et non rex. 10 Qui te Regem putas. Q. d. Quemadmodum ſapiens non eſt dicendus Rex, qui unicum habet ſtipatorem, ſic peccata non poſſunt eſſe paria, ſi quædam ſint venia digna.

S A T Y R A IV.

Lucilium veteres Comicos Græcos ſecutum, mordacem fuiſſe ait. Sua autem ſcripta non itidem legi oſtendit, cum bona pars hominum, ſibi vitii alicujus conſcia, ſe ibi perſtringi ſciant. Se alioqui virulentia carere, ac tantum jocoſe, & velut paterna quadam caſtigatione ad deterrendos a vitiis homines uti profitetur.

1 *EUpolis, atque Cratinus, Ariſtophaneſque Poetæ,*
Atque alii, quorum Comœdia priſca 2 *virorum eſt,*
Si quis erat dignus 3 *deſcribi, quod malus, aut fur,*
Quod mœchus foret, aut 4 *ſicarius, aut alioqui*
5 *Famoſus;* 6 *multa cum* 7 *libertate* 8 *notabant.*
9 *Hinc omnis pendet* 10 *Lucilius,* 11 *hoſce ſecutus,*
12 *Mutatis tantum pedibus, numeriſque* 13 *facetus,*

1 Hi tres Comœdiæ veteris ſcriptores egregii fuerunt in caſtigandis hominum vitiis. 2 Atque alii virorum, id eſt, viri quorum Comœdia eſt vetus, id eſt, & reliqui Comœdiæ veteris ſcriptores. 3 Qui in Comœdia deſcriberetur & notaretur. Helleniſmus. Sic Virg. Ecl. 5. *& erat tum* dignus amari. 4 Subdolus percuſſor. *Sica*, a *ſecando* dicta, erat gladius brevis, quo facile occulto graſſatores olim utebantur. Hinc proprie quidam, qui ſica hominem occiderint, *ſicarii* appellantur. 5 Infamis, malæ famæ, propter flagitioſam vitam male audiens, de quo male loquuntur omnes. Sic Od. 3. l. 3. *Jam nec Lacenæ ſplendet adulteræ Famoſus hoſpes*. *Fama*, quæ nihil aliud, quam communis de aliquo populi opinio eſt, in bonam & malam partem accipitur: *famoſus* ſemper pro infami. Hinc *mulieres famoſæ*, id eſt, probroſæ. 6 Magna. 7 Dicendi licentia. 8 In Comœdiis ſuis deſcribant, reprehendebant. Quales Athenis fuiſſe commemorant Cleonem, Cleophantem, Hyperbolum, homines improbos & ſeditioſos. 9 Ab hac priſca Comœdia, ejuſque ſcriptoribus, eorumque libertate & licentia quemque vitio notandi Lucilius dependet, in eoque munere totus eſt, ut in locum veterum Comicorum ſubrogatus videatur. 10 Cognomine Baſſus, eximius Satyricus apud Romanos. 11 Comœdiæ veteris ſcriptores imitatus. 12 Quia, cum illi puris jambis ſcripſerint, hic Hexametris verſibus poema ſuum abſolvit. 13 Poeta.

1 Emunctæ naris, 2 durus componere verſus.
Nam fuit hoc, 3 vitioſus: in hora ſæpe ducentos,
4 Ut magnum, verſus, 5 dictabat, 6 ſtans pede in uno.
7 Cum flueret lutulentus, 8 erat quod tollere velles:
9 Garrulus, atque piger ſcribendi 10 ferre laborem,
11 Scribendi recte: 12 nam ut multum, nil moror. 13 Ecce
Criſpinus 14 minimo me provocat: 15 accipe, ſi vis,
16 Accipiam tabulas: detur nobis 17 locus, horas,
18 Cuſtodes: videamus, 19 uter plus ſcribere poſſit.
20 Di bene fecerunt, 21 inopis me, quodque puſilli
Finxerunt 22 animi, raro & perpauca loquentis.
23 At tu concluſas 24 hircinis 25 follibus auras,

1 In aliis irridendis & caſtigandis ſatis ingenioſus, acri judicio. Metaph. eſt a corpore ad acerrimum mentis judicium. 2 In verſibus ſuis numeris pedibuſque aptandis aſper erat, ut qui nullo ſtudio & labore verſus ſuos formaret. Metaph. eſt, pro ingenio non ſatis bene nato ad poeſin politiorem. 3 In hoc ipſo reprehendendus, quod duros verſus componeret, eoſque temere ac ſine ratione profunderet. 4 Velut magnum quiddam illud eſſe, & ſingulare ingenii decus. 5 Amanuenſi ſuo. 6 Nullo labore, & tempore breviſſimo. 7 Quamvis inſtar præcipitis fluvii, cœnum ac fordes ſecum trahentis, inventos verſus profunderet. E multiplicata Metaph. eſt Allegoria a turbidis & cœnoſis torrentibus, tam ad notam compoſitioni, quam inventuſtæ materiæ Satyricæ inurendam. 8 Tamen in illis erat aliquid & occurrebat, quod inde tibi ſumeres, exciperes & probares ſive extolleres. 9 Alioqui ſuperfluus in pleriſque & ineptus erat. 10 Piger in te[illegible] Cic[illegible]e. Hellenismus. 11 Ut[illegible]nquam, recte ſcriberet. Anaphora eſt, atque ſimul ἐπανόρθωσις ſive correctio qua[illegible] dicti prioris. 12 Scripſerit, multoſque libros carminibus ſuis impleverit, nihili æſtimo, & pro illo ne manum quidem verterim: quia qualitatem ac bonitatem ſcriptionis, non quantitatem in Poeta requiro. Virg. Æn. 5. *nec dona* moror. 13 Oſtendet Poeta non deeſſe, qui hoc ipſo magnopere ſibi placeant, alioſque præ ſe contemnant. Acceſſus ad Proſopopœiam Criſpini. 14 Sc. *digito*, quo ſeſe tantum valere indicat, quantum ego toto corpore, id eſt, arroganter & contemptim me in eertamem provocat, tanquam nullo negotio proſtraturus. 15 Et inquit, o Horati, accipe, &c. Jam inducitur Criſpinus provocans Horatium, ſed ſine nota receſſus: & eſt ἀνακοίνωσις quædam κατὰ τὴν παῤῥησίαν per licentiam dicendi, qua Criſpinus temere provocat noſtrum Poetam ad certamen Muſicum. 16 Quod ad me attinet, ego accipiam tabulas ceratas. 17 In quo ſcribamus. 18 Obſervatores adhibeantur, qui nos obſervent, ne quid ſuffuremur, aut aliena opera utamur. Cic. Cuſtodem (inquit) *Tullio me apponite.* 19 Noſtrum, ego an tu. 20 Exclamatio eſt Poetæ admirantis providentiam Deorum, qui in illo puſillum animum, & taciturnitatem ingenerarint. 21 Curtæ ſupellectilis. 22 Sc. *hominem.* 23 O Criſpine, Permiſſio eſt per Allegoriam e perpetuis Metaphoris a fabrilibus operis, quæ deductione & contractione follium taurinorum flatu excitant flammas ad molliendum ferrum: unde videretur a follibus inflatum Criſpini pectus, & ex auris ejuſdem vanæ cogitationes intelligi, ut levitatem, tumorem & vanitatem talium verſuum indicaret. 24 Ex hircino corio factis. 25 Fabrorum ferrariorum.

1 *Uſque laborantes, dum ferrum molliat ignis,*
Ut mavis, 2 imitare: beatus 3 Fannius, 4 ultro
Delatis capſis, & imagine: 5 cum mea nemo
6 *Scripta legit, vulgo recitare timentis: ob hanc rem,*
7 *Quod ſunt, quos 8 genus hoc minime juvat, utpote plures*
9 *Culpari dignos: 10 quemvis media erue turba:*
11 *Aut ob avaritiam, aut 12 miſera ambitione 13 laborat:*
14 *Hic nuptarum inſanit amoribus, 15 hic puerorum:*
16 *Hunc capit argenti ſplendor: 17 ſtupet Albius 18 ære:*
Hic 19 mutat merces ſurgente a Sole, 20 ad eum. quo
21 *Veſpertina tepet regio: 22 quin per mala præceps*
Fertur, uti pulvis collectus 23 turbine: ne quid
24 *Summa deperdat metuens, aut 25 ampliet ut rem.*
26 *Omnes hi metuunt 27 verſus: odere 28 Poetas:*
29 *Fœnum habet in cornu, longe 30 fuge: dummodo riſum*

1 Auras ſemper flantes, dum ignis vehementiam excitant. Nam cum ceſſat faber, non turgent folles, neque vento inflati ſunt. 2 Inani tua ventoſitate, ut tibi collibitum fuerit, imitare. 3 Poeta loquaciſſimus. 4 Utpote cui Senatus populuſque Romanus non petenti, ſed ſponte detulit capſas, quibus libri ejus in Auguſti bibliotheca conſervarentur, & imaginem in æde Apollinis & Muſarum collocanda. 5 Cum nemo legat ſcripta mei timentis recitare ea vulgo. Primitivum in poſſeſſivo. 6 Carmina mea & Satyras, quibus aliorum mores pravi carpuntur. 7 Homines pravi, avari, ambitioſi, adulteri & impii, 8 Hoc genus poematis, ſc. Satyræ. 9 Qui culpentur. 10 De medio populo quemvis in medium producito, tibi elige. 11 Anaphora. 12 Sollicita, quæ candidatos prenſantes miſeria afficit. Meton. effe. pro effic. 13 Alterutri vitio deditus eſt. 14 Alius eſt adulter, qui matres familias tantum ſectatur. Anaphora, & Polyptoton. 15 Alter. 16 Alium argentea vaſa delectant. 17 In ſtuporem datur, eaque ſupra modum amat, demiratur Virg. Georg. 2. *Hic* ſtupet *attonitus roſtris*, Metaph. a laborantibus apoplexia, vel ab ictis fulmine attonitis. 18 Statuis ex ære Corinthio factis. Meton. mat. 19 Ab ortu uſque ad occaſum negotiatur, mercaturam facit emendo, permutando varias merces. Virg. Ecl. 4. *nec Pontica pinus* Mutabit merces. 20 Uſque ad eum Solem, id eſt, occidentem. 21 Occidentalis mundi plaga. 22 Quin & jam per moleſtias, dolores, vitæque diſcrimina præcipiti curſu agitur. Ἐπανόρθωσις eſt, correctio prioris orationis rem non ſatis exprimentis. 23 Vento concitatus, 24 Ne quid mercator ille deperdat, demat de ſumma divitiarum collecta, id eſt, de bonis congeſtis. 25 Augeat divitiarum ſuarum ſummam, rem familiarem. 26 Omnes improbi & vitioſi homines. 27 Satyricus, id eſt, mordaces. 28 Satyricos, talia reprehendentes. 29 Nempe qui aliquo Poeta Satyrico conſpecto, & obviam facto, continuo exclamant; hic homo, tanquam bos cornupeta fœnum in cornu appenſum habet, in ſignum, ut homines ab illo ſibi caveant. Proſopopœia eſt imperfecta cujuſdam adverſarii quatuor verſibus & hemiſtichio comprehenſa, & per Allegoriam tractata a bove cornu petente (cujus cornibus fœnum alligabant Romani, ut ſibi ab illo caverent homines in via forte occurrentes) ad maledicentiam Poetæ notandam. 30 Hunc vita.

1 Ex-

1 *Excutiat ſibi, non hic cuiquam parcet amico:*
Et quodcunque ſemel 2 *chartis illeverit, omnes*
3 *Geſtiet a furno redeuntes ſcire,* 4 *lacuque,*
Et pueros, & anus 5. *Agedum, pauca* 6 *accipe contra.*
Primum ego me illorum, 7 *dederim quibus eſſe Poetas,*
8 *Excerpam numero: neque enim* 9 *concludere verſum*
Dixeris 10 *eſſe ſatis: neque, ſi quis ſcribat,* 11 *uti nos,*
12 *Sermoni propiora, putes hunc eſſe Poetam.*
13 *Ingenium* 14 *cui ſit, cui mens divinior, atque os*
Magna ſonaturum, 15 *des nominis hujus honorem.*
Idcirco 16 *quidam,* 17 *comœdia,* 18 *nec-ne poema*
Eſſet, 19 *quæſivere: quod* 20 *acer ſpiritus, ac vis*
21 *Nec verbis, nec rebus ineſt: niſi quod* 22 *pede certo*
23 *Differt ſermoni* 24 *ſermo merus.* 25 *At* 26 *pater* 27 *ardens*
28 *Sævit, quod meretrice* 29 *nepos inſanus amica*
Filius, 30 *uxorem grandi cum dote recuſet:*
Ebrius & [magnum quod dedecus] ambulet 31 *ante*
Noctem 32 *cum facibus. Nunquid* 33 *Pomponius iſtis*

1 Qui adeo ridiculorum dictorum cupidus eſt, ut dum aliquid ſalſe in alium dicat, & tanquam cachinno riſum ad ſuam voluptatem moveat, nulli amico parceret. 2 Chartis inſcripſerit, in alium ridicule ſcripſerit, & quodammodo chartas pollucrit infamiæ nota. Sumptum ab inducentibus aliquid liquidum corpori. 3 Cupiet, ut omnes a furno, ubi panis coquitur, id eſt, a piſtrino redeuntes ſciant. 4 Ubi aqua hauritur. *Lacus* erant Romæ publici, quibus aqua continebatur ad uſum populi. *Lacus* eſt etiam vas ampliſſimum, ubi calcantur uvæ. 5 Reſpondet Horatius ad ea, quæ in Satyrarum [illegible]ptores dicta fuerant. 6 A me, meque viciſſim tibi reſpondentem audi. 7 Conceſſerim Poetarum nomen. Sic Cic. 4. Acad. *Quis tibi dederit, aut Deum omnia poſſe.* 8 Excipiam ex numero, id eſt, me Poetam eſſe nego. Sumtum eſt ab iis, qui inter flores, fructus & lanas carpunt præſtantiores. Sic Ter. in Phorm. *Tu id, quod boni eſt, excerpis: dicis, quod mali eſt.* 9 Suis certis menſuris ac pedibus claudere. 10 Ad Poetæ nomen conſequendum. 11 Scribimus. 12 Similiora ſermoni quotidiano & ſolutæ orationi, quam verſibus. 13 Rebus inveniendis accommodatum. 14 Anaphora. 15 Ut Poeta nominetur. 16 Grammatici. 17 Ex qua hæ Satyræ noſtræ initio natæ ſunt. 18 Quia Comicorum Senarii proſæ orationi ſimiles ſunt. 19 Diſputaverunt. 20 Ardens & vehemens ſpiritus. Ab animatis ſumtum ad Poeticam vehementiam & commotionem. 21 Anaphora. 22 Definito numero & menſura. 23 Diſtat ab oratione ſoluta. 24 Solus ſermo verbis puris conſcriptus, aut ſoluta oratio. 25 At dicat aliquis, Comœdiam verbis, ſententiis ac affectibus, intumeſcere, ut cum pater, &c. Occupatio eſt objecti ab adverſario, quod diluitur ad hæc verba: *Nunquid Pomponius*, &c. 26 Demea. 27 Iracundia. 28 Iraſcitur apud Terentium. 29 Quod filius luxurioſus & prodigus, ἄσωτος, amore meretricis, quam amicæ loco habet, inſanus exiſtens. 30 Ducere. 31 Diurno tempore, claro die diſcurrat. 32 Cum facibus amatores inviſebant amaſias ſuas. 33 Diſſolutus adoleſcens.

Audiret 1 leviora, 2 pater ſi viveret? ergo
Non ſatis eſt puris verſum 3 perſcribere verbis:
4 Quem ſi 5 diſſolvas, quivis 6 ſtomachetur eodem,
Quo 7 perſonatus pacto pater. 8 His, ego quæ nunc,
Olim 9 quæ ſcripſit Lucilius, eripias ſi
10 Tempora certa, modoſque, & quod prius ordine verbum eſt,
Poſterius facias, præponens ultima primis:
11 Non, ut ſi ſolvas, POSTQUAM 13 diſcordia tetra
Belli ferratos 14 poſtes, portaſque 15 refregit:
Invenias etiam 16 disjecti membra 17 Poetæ.
18 Hactenus hæc: 19 alias, juſtum ſit, nec-ne, poema.
Nunc illud tantum 20 quæram, merito-ne tibi ſit
21 Suſpectum genus hoc ſcribendi. 22 Sulcius acer
23 Ambulat, & Caprius, 24 rauci male, cumque 25 libellis:
Magnus uterque 26 timor latronibus: at bene ſi quis
Et 27 puris vivat manibus, 28 contemnat utrumque.

1 Verba, aut mitiores objurgationes audiret? imo æque aſpere objurgaretur. 2 Ejus, ſc. Pomponii. 3 Facere. 4 Verſum, 5 Ordine verborum commutato, & eadem verba retineas, 6 Iraſcatur, filiumque ſuum objurget in quotidiano ſermone. 7 Comicus pater, qui patris perſonam in Comœdia ſuſtinet. 8 Si eripias his ſc. carminibus, vel poematibus, quæ ego nunc ſcribo, &c. 9 Et illis, quæ, &c. 10 Pedes certos, ſyllabarum quantitatem, & certa carminum genera. 11 Non etiam invenias membra & partes orationis Poeticæ. 12 Quemadmodum ſi reſolvas & in proſam convertas verba hujuſce hemiſtichii & verſus Ennii Poetæ de templo Jani per bella civilia & diſcordiam rurſum aperto, cum ante pacis tempore clauſum fuiſſet, ſc. *Poſtquam diſcordia tetra*, &c. 13 Meton. adj. pro hominibus teterrime & crudeliſſime ſibi invicem adverſantibus. 14 Fores. Synecd. mem. Sic Virg. *Æn. 7. Belli ferratos rupit Saturnia poſtes*. 15 Frangendo & rumpendo patefecit. 16 Lacerari ac diſſoluti Poetæ veſtigia, notas, quibus poſſis cognoſcere, Poetæ verba illa eſſe. 17 Meton. cauſæ pro effecto poemate, cujus verba, tanquam membra, ſine lege metrica diſſipata, & quotidiani ſermonis ſimilitudinem referentia (*Poſt quam ferratos belli poſtes, & portas tetra diſcordia refregit*) vim Poeticam retinent. 18 Dicta ſufficiant, utrum Comœdia & Satyra ſint poemata: quod Horatius non dubitat. Hæc particula valde accommodata eſt tranſitionibus. 19 Alio tempore quæram ſive inquiram. 20 Quæram a te, o Romane. 21 Oderis Comœdias & Satyras. Synecdochica ergo periphraſis eſt Satyræ & Comœdiæ, quod utrumque poema cur adverſarius oderit, nunc ex eo cupit audire. 22 Sulcius & Caprius fuerunt vehementes accuſatores, & vitiorum inquiſitores. 23 Incedit per plateas. 24 Aſſiduitate clamandi & minandi valde rauci. Hic enim, *male*, intentionis eſt. 25 Accuſatoriis, in quibus delatores illi maleficorum nomina & crimina ſcripta habebant, quos ad Cenſores vocarent. 26 Uterque formidabilis eſt, magnumque timorem ſicariis uterque incutit. 27 Nullo ſcelere aut cæde contaminatis, καθαραῖς χερσί, id eſt, ſi quis vitam agat inculpatam, & ab omni ſuſpicione vitii vacuam & puram. Sic de Tito Suet. *Pontificatum maximum ideo ſe profeſſus accipere, ut puras ſervaret manus.* 28 Poteſt aut debet nihil curare utrumque accuſatorem.

1 Ut ſis tu ſimilis Cœli, Byrrique latronum,
2 Non ego ſum Capri, neque Sulci: cur metuas 3 me?
4 Nulla taberna meos habeat, neque 5 pila libellos,
6 Queis manus inſudet vulgi, Hermogeniſque Tigelli?
7 Non recito cuiquam, niſi 8 amicis, idque 9 coactus;
Non ubi vis, coram-ve quibuslibet. 10 In medio qui
Scripta foro recitent, ſunt multi, 11 quique lavantes,
12 Suave locus voci reſonat 13 concluſus: 14 inanes
Hoc juvat, haud illud 15 quærentes, num 16 ſine ſenſu,
Tempore num faciant 17 alieno. 18 Lædere gaudes,
Inquit, & hoc 19 ſtudio pravus facis. 20 Unde petitum,
Hoc in me 21 jacis? eſt 22 autor quis denique 23 eorum,
Vixi cum quibus? Abſentem qui 24 rodit 25 amicum,
Qui non 26 deſendit, alio 27 culpante: 28 ſolutos
29 Qui 30 captat riſus hominum, 31 famamque dicatis:
32 Fingere qui non viſa poteſt, 33 commiſſa tacere

1 Quamvis vita, per ſcelera acta, ſis ſimilis Cœli, Byrrique ſicariorum. Præoccupatio adverſariæ objectionis. 2 Tamen non ſum Sulcii aut Capri ſimilis, id eſt, acerrimus accuſator; ſed hominum vitia jocoſis tantum verſibus leviter noto. 3 Carmina mea. 4 Et cur vis metuere, ſi in nulla officina librariorum proſtant. 5 Columna, ad quam libri venales appenduntur. 6 Quibus evolvendis & atterendis, *vel*, quorum geſtatione & congrectatione manus populi ſudorem contrahant? Vel ſine interrogationis nota optat Poeta, ut libelli Hermogenis, ejuſque ſimilium, manibus non terantur. 7 Præterea non recito cuiquam. 8 Familiaribus. 9 Invitus, non libenter. 10 Loquitur aliquis, Horatii conſuetudinem improbans. At multi ſunt, &c. 11 Et qui lavantes in balneis carmina ſua recitent. 12 Locus enim cameratus in balneis ſuaviter voci reſonat, repercutitur ac reſilit ad aures. 13 Teſtudine, ut balnea ſunt, ne calor diſſipetur. 14 Vani atque imperiti Poetæ, qui vanam populi auram captant, & a vulgo digitis monſtrari cupiunt, libenter in balneis recitant. Loquitur Horatius. 15 Conſiderantes. 16 Sine judicio, ἀναισθήτως, id eſt, ſtulte. 17 Incongruo, id eſt, intempeſtive. Cic. *Conſidere ne in* alieniſſimum *tempus cadat adventus tuus.* 18 At dicit mihi adverſarius quiſpiam: o Horati, tu alios calumniis tuis proſcindere delectaris. Brevis eſt Proſopopœia adverſarii, Poetam accuſantis de ſtudio lædendi. 19 Malitioſus exiſtens dedita opera, & de induſtria, ἐκ προνοίας. 20 Unde petitum habes illud crimen, quod mihi objicis, & cujus reum me peragis. 21 Conjicis. Sumtum eſt a ſagittariis. 22 Delator. 23 Hujus ſiniſtri rumoris de me, ſc. me calumniis delectari? 24 Arrodit, obſcure lædit. Sumtum eſt a muribus. 25 Ejus famam. Oſtendit qui fugiendi ſint, ſc. calumniatores mali, non Satyrici, qualis ipſe eſt. 26 Excuſat. 27 Amicum abſentem. 28 Immoderatos, effuſos. 29 Anaphora eſt in *qui* quater repetito initiis membrorum. 30 Movere ſtudet alios calumniando, γελωτόποιος. Sic Cic. 2. Tuſc. *Epicurus vero ea dicit, ut mihi quidem riſus captare videatur.* 31 Et nomen hominis jocoſi cum mordacitate appetit. 32 Qui potuit illa comminiſci & excogitare, quæ non vidit, id eſt, falſa. Sic Ter. in Eun. *Hoc certo ſcio, neque me finxiſſe falſi quicquam.* 33 Arcana conſilia ſuæ fidei commiſſa,

Qui

Qui nequit 1 hic niger eſt: hunc tu, Romane, 2 caveto
Sæpe tribus 3 lectis 4 videas cœnare 5 quaternos:
E quibus unus avet 6 quavis 7 aſpergere cunctos,
Præter eum, qui præbet 8 aquam: 9 poſt hunc quoque potus,
Condita cum 10 verax aperit præcordia 11 Liber.
12 *Hic tibi comis, & urbanus, liberque videtur*
Infeſto 13 nigris. Ego, ſi riſi, quod ineptus
14 *Paſtillos Rufillus olet, Gorgonius hircum,*
15 *Lividus, & 16 mordax videor tibi? mentio ſi qua*
De capitolini furtis injecta 17 Petilli
18 *Te coram fuerit, 19 defendas, 20 ut tuus eſt mos:*

1 Hic malus eſt & improbis moribus. In *hic* & *hunc* eſt Πολύπτωτον. 2 Fugito. 3 In ſingulis lectulis diſcubitoriis, ſive in eodem triclinio. 4 Romæ. 5 Homines, id eſt, duodecim convivas. Notandum, triclinium, quod ipſum verbi etymon oſtendit, tres fere habuiſſe *lectos*; quos ad cubicularium differentiam, *diſcubitorios* appellabant: in ſingulis vero lectis totidem culcitris accubuiſſe convivas tres. Et medio quidem plerumque is, qui cæteris omnibus honoratior erat, ſolus accumbebat: unde dici ſolet, ſeptem facere convivium. Pluribus tamen vel invitatis, vel ſponte advenientibus, pro convivatoris arbitrio, quaterni, quo ipſe vellet lecto, collocari poterant; & quod ſordidiſſimum habebatur, ſtipari etiam quini aut plures, ut videre eſt apud Cic. in Piſon. Horatius itaque vel in frequentiſſimo convivio, quo quaterni accumbant, exiſtere ſæpe aliquem ait, qui dictis ſuis omnes vellicet, nec ideo tamen pravus aut improbus habeatur, ſed laudetur potius: quo magis mirandum ſit, ne leviſſimum quidem in ſe riſum ferri. 6 Ratione, id eſt, modo, vel injuria. 7 Male dictis & falſis dictis inſectari, carpere. Sumptum ab olitoribus incautis, qui ut areas horti ſui qualibet aqua irrigant; ſic primum quemque dicterlis certus quidam homo figit. Sic Cic. pro Plan. *hunc tu vitæ ſplendorem maculis* aſpergis *iſtis?* 8 In balneo ſc. qua lavarent convivæ, inque conviviis calidam & gelidam præbet, id eſt, præter eum, qui cœnam dat, id eſt, convivatorem ſeu convivii dominum. Eſt ergo Synecdochica periphraſis convivatoris: qualis eſt 5. Tuſc. *Is, qui coxerat*, pro coquo. 9 Poſtea convivatorem quoque eadem, qua reliquos, dicacitate aſpergit & arrodit, cum potus eſt, & vino concaluit. 10 Cum Bacchus veritatis amator aperit arcana conſilia in præcordiis recondita, id eſt, eſt cum *ebrietas operta recludit*, ut loquitur Ep. 5. l. 1. 11 Bacchus, id eſt, vinum, in quo eſt veritas. 12 Tantus convitiator, quem jam deſcripſi, ibi *E quibus unus avet*, videtur tibi, qui videri vis infenſus malis & vitioſis hominibus, facetus, ac ſuavis, & ut qui libere dicat, quæ cenſeat. 13 Metaph. ab infauſtis ac perniciosis rebus. 14 Expoſitus eſt hic verſus Sat. 2. quem inde repetitum a Poeta nunc arbitror exempli gratia, ut opinio maledicentiæ, quam adverſarius de noſtro Poeta conceperat, facilius remitteretur. Itaque non continuo dicendus eſt obtrectator & invidus Poeta, quod Rufillum luxurioſe, Gorgonium ſordide viventem irrideat. 15 Malitioſus, invidus. 16 Obtrectator nefarius. Sumtum eſt præcipue a canibus. 17 Qui furti accuſatus, quod coronam auream e Capitolio ſuſtuliſſet, & in judicio abſolutus eſt. 18 Te præſente. 19 Ipſum. 20 Non amice, aut ſincere, ſed maligne ac perfidioſe.

1 *Me*

1 Me 2 Capitolinus 3 convictore uſus amicoque
A puero eſt, cauſaque mea permulta rogatus
Fecit, & 5 incolumis, lætor, quod vivit in Urbe.
Sed tamen admiror, quo pacto 6 judicium illud
Fugerit! 7 hic nigræ ſuccus loliginis, hæc eſt
8 Ærugo mera: 9 quod vitium procul 10 abſore chartis,
Atque 11 animo prius, ut 12 ſi quid 13 promittere de me
Poſſum aliud, vere promitto: liberius ſi
14 Dixero quid, ſi forte jocoſius, hoc mihi 15 juris
Cum venia dabis: 16 Inſuevit pater optimus hoc me,
17 Ut fugerem exemplis vitiorum quæque notando,
Cum me hortaretur, parce, frugaliter, atque
Viverem uti contentus eo, quod mi ipſe 18 paraſſet:
19 Non-ne vides, Albi 20 ut male vivat 21 filius? utque
Barrus 22 inops? 23 magnum documentum, ne 24 patriam rem
Perdere quis velit. A turpi 25 meretricis amore
Cum 26 deterreret. 27 Sectani diſſimilis ſis.
28 Ne ſequerer mœchas, 29 conceſſa cum Venere uti
Poſſem. 30 Deprenſi non bella eſt 31 fama Treboni,
Ajebat. 32 Sapiens, 33 vitatu quidque petitu

1 Defendas ipſum his utens verbis, *Me Capitolinus*, &c. Proſopopœja eſt adverſarii declarantis ſuam erga Petillium amicitiam, ducta uſque ad verba, *hic nigræ*, &c. 2 Petillius. 3 Conviva & familiari. 4 In meam gratiam. 5 Fama adhuc integra. 6 In judicio illo abſolutus ſit, in quo tot teſtimoniorum judiciis propter furtum in exilium mittendus videbatur. 7 Iſta poſtrema verba redolent ſimulatam tuam erga Petillium benevolentiam, & ſimultatem arguunt. Docta eſt Metaph. ab atramento piſcis loliginis, quæ externe eſt alba, intus nigra. In *hic* & *hæc* Polyptoton eſt. 8 Æris vitium, unde atramentum factum, quo corium tinctum, maculis nunquam poſtea eluendis imbuitur, id eſt, virus & peſtis amicitiæ. Alleg. 9 Maledicentiæ ſimulata amicitia tectæ. 10 Abſuturum a meis ſcriptis & carminibus. 11 A corde meo. Ἐπανόρθωσις eſt, correctio dicti prioris. 12 Anaphora eſt. 13 In *promittere* & *promitto* eſt Polyptoton. 14 In quempiam. 15 Illam poteſtatem libere aliquid dicendi aut jocandi. 16 Pater meus aſſuefecit me. Al. *inſevit mi*, id eſt, mihi implantavit: & tum erit Metaph. a plantantibus. 17 Ut vitarem quæque vitiorum, id eſt, omnia peccata, & imprimis hoc calumniandi vitium, dum notarem illa vitia & peccata aliorum exemplis, juxta illud Comici: *Periculum ex aliis facito, tibi quod ex uſu fiet*. 18 Patrimonii loco reliquiſſet, 19 O fili. Hæc ſunt exempla. Proſopopœja patris Horatium adhortantis perfecta ſuo acceſſu ad illa verba ſuperiora, *inſuevit*, & receſſu ad ſequentia, *Sic me formabat*. 20 Quomodo in paupertate vivat? 21 Prodigus. 22 Paternis opibus abſumtis. 23 Qui magno documento aliis eſſe poteſt. 24 Rem familiarem a majoribus relictam diſſipare atque profundere. 25 Meretricio. 26 Me revocare vellet. 27 Qui fuit turpis mœchus, & rem famamque perdidit. 28 Cum me deterreret, ne matronas tanquam adulter ſequerer. 29 Legitima. 30 Qui deprehenſus fuit in adulterio. 31 Quam male mulctatus una cum nummis perdidit. 32 Vir ſapiens, id eſt, Philoſophus. 33 Fugiſſe & quid appetiiſſe.

Sit melius, 1 cauſas reddet tibi: mi ſatis eſt, ſi
2 Traditum ab antiquis morem ſervare, tuamque,
Dum 3 cuſtodis eges, vitam famamque tueri
4 Incolumem poſſim. 5 Simul ac duraverit ætas
Membra animumque tuum, 6 nabis ſine 7 cortice. Sic me
8 Formabat puerum dictis: & 9 ſi jubebat
Ut facerem 10 quid, Habes 11 autorem, 12 quo facias 13 hoc,
14 Unum ex judicibus 15 ſelectis 16 objiciebat:
9 Sive vetabat, 17 An hoc 18 inhoneſtum, & inutile factum
Nec-ne ſit, 19 addubites? 20 flagret rumore malo cum
Hic, atque ille? 21 Avidos vicinum 22 funus ut ægros
23 Exanimat, mortiſque metu ſibi 24 parcere cogit:
Sic teneros 25 animos 26 aliena opprobria ſæpe
Abſterrent 27 vitiis. 28 Ex hoc ego ſanus ab illis,
Perniciem quæcunque ferunt: 29 mediocribus, & 30 queis

1 Rationes exponet. 2 Conſuetudinem, quæ a parentibus meis tradita eſt. 3 Pædagogi ſive magiſtri. Sic de Art. *Imberbis juvenis tandem* cuſtode *remoto Gaudet eques*, &c. 4 A vitiis. 5 Poſtquam maturior ætas membra corporis tui duriora reddiderit & corroboraverit. *Durare* enim eſt durum efficere. Sic Virg. *natos ad flumina primum Deferimus, ſævoque gelu* duramus *& undis*. 6 Natabis. 7 Subere (Synecd. gen.) quo quidem nulla eſt arbor levior, nulla ad natandum aptior, cujus ſubſidio Pontius Comminius Juvenis *ϛρατηγηματικῶς* Tiberim trajecit, ut eſt apud Plut. in Camil. id eſt, ſine alterius regimine vives, & per te ſapiens alienis præceptis non indigebis. Metaph. a pueris, qui corticis ope natare diſcunt. Tale adminiculum nataret diſcentium dicitur a Plauto in Aulul. *ſcirpea ratis* cujus verna ſunt: *Quaſi pueris, qui nare diſcunt, ſcirpea inducitur ratis, Qui laborent minus, facilius ut nent, & moveant manus*. 8 Pater inſtituebat, docebat: ut Ep. 1. l. 2. *Mox etiam pectus præceptis* format *amicis*. 9 Anaphora eſt. 10 Aliquid. 11 Perſuaſorem habes, o fili, virum integerrimum. Sunt enim verba patris Horatii. 12 Autore. 13 Quod tibi præcipio. 14 Aliquem ex equeſtri ordine, unde judices eligebantur. 15 Ob ſingularem virtutem & integritatem. 16 Mihi ob oculos ponebat unum ex judicibus ſelectis, & ita dicebat, *habes autorem*, &c. 17 Dicebat pater, *An hoc*, &c. 18 Fœdum ac turpe. Sic Virg. Æn. 6. *truncas* inhoneſto *vulnere nares*. 19 An addubitare poſſis, nunquid hoc, &c. 20 Cum hic atque ille laboret publica infamia, propter illud factum peſſime audiat? Metaph. eſt a flamma. 21 Edaces, adeo intemperantes, ut quoſvis cibos ſine diſcrimine vorent. 22 Ex intemperantia obortum. Meton. eſt adjunctæ pompæ, & exſequiarum, pro vicino mortuo, cujus morte deterrentur alii ab intemperantia. 23 Sicut mors vicini perturbat, perterret, & velut anima privat alios ægrotos avidos: Sic, &c. 24 Cavere, moderari & incolumitati ſervire, ne conſimili intemperantia ſibi quoque mortem conſciſcant. 25 Adoleſcentum. 26 Aliorum turpitudines & flagitia. 27 A vitiis, 28 Ex hoc patre, ejuſque ſalutaribus montis ego liber puruſque ſum ab illis vitiis, quæ exitium adferunt, animoſque hominum penitus corrumpunt. 29 Levioribus. 30 Quibus veniam concedere debes,

Ignoſcas, vitiis 1 teneor. Fortaſſis & 2 iſtinc
Largiter abſtulerit longa ætas, 3 liber amicus,
Conſilium 4 proprium. Neque enim cum 5 lectulus, aut me
6 Porticus excepit, 7 deſum mihi: 8 Rectius 9 hoc eſt:
Hoc faciens, vivam melius: 10 ſic 11 dulcis amicis
12 Occurram: 13 hoc 14 quidam non belle: 15 numquid ego 16 illi
17 Imprudens olim 18 faciam ſimile? 19 Hæc ego mecum
20 Compreſſis agito labris; ubi quid datur 21 oti,
22 Illudo chartis: hoc eſt mediocribus illis
Ex 23 vitiis unum: 24 cui ſi 25 concedere nolis,
26 Multa Poetarum veniat 27 manus, auxilio quæ
Sit mihi: nam 28 multo plures ſumus: ac veluti, te,
29 Judæi, cogemus in hanc 30 concedere 31 turbam.

1 Detineor, laboro, obnoxius ſum. 2 A mediocribus ſeu levioribus illis, quibus obnoxius ſum, vitiis magna ex parte ac multum olim me ætas ingraveſcens liberabit, revocabit. 3 Fidele amici, qui candide errantem admoneat, conſilium. 4 Quod ſuapte ſponte capiam, quo vitæ meæ rationes exacte ſubducam, illaque mihi eligam, quæ, deliberatione præhabita, longe optima videantur. 5 Cum in lectulo jaceo ſive dormio, vel in porticu deambulo, id eſt, cum ſolus ſum. 6 Oſtendit, quomodo ac quando ſecum ipſe loquens conſilium capiat. 7 Illud, quod mei officii eſt, negligo, ſed ſalutaribus deliberationibus me ad vitam humanam inſtruo. Is enim *non deeſſe ſibi* dicitur, qui ſecum, quid ſui ſit officii, quid mature facto opus ſit, cogitat. 8 Obliqua quædam eſt Proſopopœja Poetæ ſecum deliberantis. 9 Factum. 10 Agens & vitam inſtituens. 11 Gratus. 12 Apparebo. 13 Turpe factum. 14 Agunt. 15 Al. disjunctim legunt, *num quid ego*. 16 Peccato. 17 Tanquam ſtultus. 18 Admittam? Apoſiopeſis eſt ſeu Reticentia, quæ requirit hanc optationem! Dii prohibeant! 19 Depoſitio eſt Proſopopœjæ. 20 Tacite animo volvo & meditor. 21 Otii. Apocope eſt. 22 Cogitationes meas inſcribo chartis per ludum & mando literis: in quibus exprimendis abutor Satyrica licentia, ſicque ſcribendo perdo meas chartas. Synecd. gen. 23 Quibus detineor, quibus chartas perdo, aliena vitia jocoſius reprehendendo. 24 Leviſſimo vitio. 25 Ignoſcere, illud ferre, idemque mecum ſentire. 26 Innumera. 27 Multitudo. Ductum a militia. 28 Valde multi. 29 Ac veluti Judæi alios ad ſuam ſuperſtitionem cogunt. Imperante Auguſto multi erant Judæi Romæ, qui multos ex aliis gentibus alliciebant e Paganiſmo in ſuum Judaiſmum, quos *proſelytos* vocabant παρὰ τὴν προσηλυσιν, *ab acceſſu ad religionem*. Vide Matth. 23. v. 15. Act. 13. v. 50. 30 Tranſire. 31 Poetarum multitudinem, id eſt, cogemus te ſequi ac tueri partes noſtras, & aliorum Poetarum, quorum magna eſt multido. Sic Sen. de vit. beat. loquitur: *Præbui ego aliquando Ariſtiphani materiam jocorum: tota illa Comicorum manus in me venenatos ſales ſuos effudit.*

SATYRA V.

Iter ſuum ab urbe Roma Brunduſium uſque deſcribit, exemplo Lucilii, qui itidem quoddam iter ſuum deſcripſerat. Narrat autem quæ riſu digna in eo contigerant: inter quæ primum locum obtinet duorum ſcurrarum, Sarmenti, & Meſſii, faceta contentio.

EGreſſum magna, me excepit 1 *Aricia, Roma,*
2 *Hoſpitio modico: rhetor* 3 *comes Heliodorus,*
Græcorum longe doctiſſimus: 4 *inde forum Appi,*
5 *Differtum nautis,* 6 *cauponibus atque* 7 *malignis:*
8 *Hoc iter* 9 *ignavi* 10 *diviſimus, altius ac nos*
11 *Præcinctis, unum: minus eſt* 12 *gravis* 13 *Appia* 14 *tardis.*
15 *Hic ego,* 16 *propter aquam, quod erat* 17 *deterrima, ventri*
18 *Indico bellum, cœnantes* 19 *haud animo æquo*
Exſpectans 20 *comites.* 21 *Jam nox* 22 *inducere terris*
Umbras, & cœlo diffundere 23 *ſigna parabat.*
24 *Tum pueri nautis, pueris* 25 *convicia nautæ*

1 *Aricia* eſt parva civitas in via Appia, diſtans ab Urbe Roma ſtadia 160. 2 Modico, ſi ad Romam magnam conferatur. Antitheſis. 3 Mihi fuit. *Facundus comes in via pro vehiculo eſt.* Pub. Syr. 4 Deinde hoſpitium mihi præbuit mercatus Appii oppidi in via Appia ſiti. Apocope. 5 Refertum & plenum. 6 Negotiatoribus. 7 Perfidis. 8 Ab Urbe Roma uſque ad Forum Appii. 9 Ad iter minus expediti. 10 Biduo confecimus, biduum in illo conſumſimus. Eſt autem *dividere iter*, profectionem intermittere ad interquieſcendum. 11 Quod viatoribus velocioribus, validioribus, ἀζωνοτέροις, & magis, quam nos ſumus, ad iter expeditis unum tantum, id eſt, unius diei iter. 12 Laborioſa, moleſta propter ejus amœnitatem, crebraque ejus diverſoria. 13 Via ſc. quam Appius Cenſor ſtravit. Liv. Decad. 1. l. 5. 14 Cunctatoribus, lentis viatoribus. 15 In Foro Appii. 16 Quod illam bibere nollem. 17 Fœdiſſima, inſaluberrima. 18 Famem denuncio, id eſt, jubeo, cogo ventrem meum eſurire, id eſt, non cœno. Sumtum eſt ab hoſtibus injuriam facientibus, quibus denunciatur bellum. Cic. *voluptatibus indicere bellum.* 19 Gravate, iniquo animo. 20 Qui una navigaturi erant. 21 Jam enim nox appropinquabat. 22 Aſpergere ſuo adventu. Ita Virg. Ecl. 5. inducite *fontibus umbras Paſtores.* 23 Sidera & ſtellas in cœlo ſpargere & exhibere incipiebat, id eſt, cœlum ſtellis candidum fieri incipiebat, præſagium ſerenitatis nocturnæ. 24 Interea ſervi tum a dominis præmiſſi, ut nautas juberent ad certam ripæ partem navem appellere. Duplex eſt Polyptoton, ac præterea quidam acceſſus ad Proſopopœjam conviciantium. 25 Maledicta.

1 Ingerere, 2 Huc appelle: 3 trecentos inſeris: ohe
4 Jam ſatis eſt. 5 Dum æs exigitur, dum mula 6 ligatur,
7 Tota abit hora: 8 mali culices, ranæque 9 paluſtres
10 Avertunt ſomnos: abſentem cantat amicam
Multa prolutus 11 vappa 12 nauta, atque 13 viator
14 Certatim. Tandem 15 feſſus dormire viator
Incipit: ac miſſæ 16 paſtum 17 retinacula mulæ
Nauta 18 piger 19 ſaxo religat, 20 ſtertitque ſupinus.
Jamque dies 21 aderat, cum nil procedere 22 lintrem
23 Sentimus: donec 24 cerebroſus 25 proſilit 26 unus,
Ac 27 mulæ 28 nautæque caput, lumboſque ſaligno
29 Fuſte 30 dolat. 31 Quarta vix demum 32 exponimur hora:
Ora, manuſque tua 33 lavimus 34 Feronia 35 lympha:

1 Ingerebant, id eſt, conviciabantur. Sic Ter. *ingeram mala multa*, id eſt, jaculabor in eum probra multa. Unde apparet ſumtum a præliantibus, & mutuis telis ſeſe petentibus. 2 Ad hanc ripæ partem navem applica. Cic. *Qui cum ad Peloponneſum* claſſem appuliſſet. Verba ſunt puerorum ſive ſervorum, a dominis præmiſſorum, ad nautam de admovenda certo littoris loco nave, ac de non pluribus in eam recipiendis. 3 Nimis multos, plures vectores navi imponis, in navem recipis, quam pacti ſumus, *vel*, quam navis ferre queat. 4 Vectorum in navi. 5 Dum naulum, ſive pretium, quod datur nautæ a vectoribus, a nautis petitur. Symploce eſt, ejuſdem ſoni ſimilitudo in principiis & clauſulis, quæ præterea Græcorum ἰσύκωλα facit. 6 Ad retinacula, quibus navem adverſa aqua noctis tempore trahat, alligatur. 7 Sic Ter. in Eun. *Dum hæc dicit*, abiit hora. 8 Moleſti vermiculi alati. 9 In vicina Pontina palude. 10 Depellunt a nobis, illi clangoſo ſuo ſonitu & acuto morſu; hæ cantu ſuo. 11 Probe potus, plenus & irrigatus multo vili inſipido vino. Metaph. ad immoderatum potionis uſum indicandum, & ſumta a quadrupedibus, quæ inter largos aquæ hauſtus demergunt labra. Quomodo Virg. 1. Æn. deſcribit Bitiam egregium potorem: *ille impiger hauſit Spumantem pateram, & pleno ſe* proluit *auro*, id eſt, replevit & conſperſit ſe vino ex aurea patera. *Proluere* enim, eſt multum diuque lavare. 12 Qui navem regebat. 13 Qui mulam moderabatur. 14 Contentioſe, uter præcelleret in amicæ laudibus decantandis. 15 Defatigatus vigilia, cantu & ebrietate. 16 Ut paſceretur. 17 Funes, quibus alligatam navem trahebat mula. 18 Qui etiam dormire cuperet. 19 Ad ſaxum, ne navis per paludes vagaretur. 20 Et altum dormit ſupinus jacens, id eſt, ſecurus. 21 Illuxerat. 22 Scapham noſtram retinaculo ad ſaxum alligatam, immotam ſtare. 23 Evigilantes. 24 Iraſcens facile, cui facile cerebrum ob iram commovebatur. Plaut. *Senex hic cerebroſus eſt*. 25 E navi. 26 E noſtro comitatu. 27 Paſcentis. 28 Dormientis. 29 Qui in palude copioſe proveniebat. 30 Verberat, cædit. Metaph. eſt a fabris lignariis, qui aſperrima ligna dolabro complanant. 31 Poſt exortum Solis. Conqueritur, ſibi negligentia nautæ tertiam diei partem præteriiſſe. 32 Extra lintrem in terram ponimur, transfretamur. Virg. Æn. 10. *ſocios de puppibus altis, Pontibus* exponunt. 33 Abluimus munditiei & refrigerationis cauſam, ibique prandemus. 34 Apoſtrophe eſt ad Feroniam Deam, Jovis Anxuris conjugem. 35 Aqua clara e fonte, prope tuum fanum profluente, hauſta.

Millia tum pranſi tria 1 *repimus, atque* 2 *ſubimus*
3 *Impoſitum* 4 *ſaxis late candentibus* 5 *Anxur.*
6 *Huc venturus erat Mæcenas optimus, atque*
7 *Coccejus,* 8 *miſſi magnis de rebus uterque*
Legati, 9 *averſos ſoliti* 10 *componere amicos.*
Hic 11 *oculis ego nigra meis* 12 *collyria lippus*
13 *Illinere:* 14 *interea Mæcenas advenit, atque*
Coccejus, Capitoque 15 *ſimul Fontejus,* 16 *ad unguem*
Factus homo, 17 *Antoni, non ut magis alter, amicus.*
18 *Fundos Aufidio Luſco* 19 *prætore libenter*
Linquimus, 20 *inſani ridentes* 21 *præmia ſcribæ,*
22 *Prætextam, & latum* 23 *clavum, prunæque* 24 *batillum.*
In 25 *Mamurrarum* 26 *laſſi deinde urbe* 27 *manemus,*
Murena præbente 28 *domum, Capitone* 29 *culinam:*
Poſtera lux 30 *oritur multo gratiſſima: namque*
Plotius, & Varius 31 *Sinueſſæ,* 32 *Virgiliuſque*
33 *Occurrunt:* 34 *animæ, quales neque* 35 *candidiores*

1 Tarde & lente progredimur. Sumtum a ſerpentibus. 2 Intramus. 3 In monte. 4 Scopulis. 5 Volſcorum oppidum, nunc *Tarracina* dicta, prominens in mare: unde *Jupiter Anxurus* dictus fuit, quod in illo tractu Campaniæ imberbis cultus fuerit. 6 Patronus meus. 7 *Lucius Coccejus Nerva* fuit Juriſconſultus, avus Nervæ Imperatoris. 8 Ab Auguſto, ut duorum Imperatorum, Antonii & Auguſti diſſidia, & bellorum civilium incendia exſtinguerent. *De* hic valet propter. Ter. *Et quid nos amas de fidicina iſtac?* 9 Amicos illos inter ſe diſſidentes. Al. *adverſos.* 10 Invicem reconciliare. 11 Rubris, dolentibus & continuo lachrymas ſtillantibus. 12 Oculorum medicamenta. 13 Illinebam, *vel*, illinere incepi. 14 Dum oculis oblinendis occupatus ſum. 15 Cum ipſis. 16 Homo politiſſimis moribus, perfectiſſimus, omnibuſque virtutibus abſolutus. Metaph. eſt a marmorariis, qui juncturarum æquationem, vel lævitatem continuam & aſperitatem corporum unguibus probant. Hoc autem Tropo utuntur, qui perfectionem alicujus rei volunt examinare & indicare. 17 Ita Antonii amicus, ut alius magis ipſi amicus inveniretur. 18 Urbem in via Appia dextrorſum ſitam. 19 Fundano. 20 Ob novum præturæ magiſtratum ſuperbientis & inſolentis, quaſi Romæ præturam gereret, non Fundis in parvo municipio. 21 Inſignia. 22 Togam purpura prætextam, magiſtratus inſigne. 23 Veſtem ſenatoriam latis clavis ornatam. 24 Foculum ferreum geſtatilem & anſatum, quod pruna plenum principibus viris præferebatur ad odores incendendos. 25 Nobilium equitum Romanorum, id eſt, in Formiis, ubi natus eſt Mamurra eques Rom. 26 Ex itinere. 27 Pernoctamus. 28 Tectum & hoſpitium. 29 Cœnam nobis dante, quæ in culina ejus parabatur. Meton. eſt ſubj. Niſi malis referre ad morem Principum & divitum, qui curant ſua eſculenta & poculenta, quocunque proficiſcuntur, a ſuis coquis circumgeſtanda. 30 Exoritur nobis. 31 In oppido, Minturnis proximo, ad Lirim fluvium, ob vini copiam claro. 32 P. Virgilius Maro. 33 Nobis. 34 Homines tales nobis occurrunt. Synecd. part. Sic Cic. appellat Terentiam & filiam *animas*, ad indicium amoris ſingularis: *Vos meæ cariſſimæ* animæ, *quam ſæpiſſime ad me ſcribite.* 35 Innocentiores, integriores. Sumtum a corpore ad animum.

Terræ

Terra 1 *tulit*, 2 *neque queis me ſit* 3 *devinctior alter.*
4 *O, qui complexus, & gaudia quanta fuerunt!*
Nil ego contulerim jucundo 5 *ſanus amico.*
6 *Proxima Campano ponti quæ villula,* 7 *tectum*
Præbuit, & 8 *parochi, quæ debent, ligna, ſalemque,*
9 *Hinc muli Capuæ* 10 *clitellas* 11 *tempore ponunt.*
12 *Luſum it Mæcenas: dormitum ego, Virgiliuſque:*
Namque pila lippis 14 *inimicum, & ludere* 15 *crudis.*
16 *Hinc nos* 17 *Cocceji recipit* 18 *pleniſſima villa,*
19 *Quæ ſupereſt Claudi caupona.* 20 *Nunc mihi paucis*
Sarmenti ſcurræ pugnam Meſſique Cicerri,
21 *Muſa, velim memores,* 22 *& quo patre natus uterque*
23 *Contulerit lites,* 24 *Meſſi clarum genus Oſci,*
25 *Sarmenti domina* 26 *exſtat.* 27 *Ab his majoribus orti*
Ad 28 *pugnam venere:* 29 *prior Sarmentus, Equi te*
Eſſe 30 *feri ſimilem dico.* 31 *Ridemus: & ipſe*

1 Protulit, produxit. 2 Et quibus alter quiſpiam me Horatio familiarior non inveniatur. 3 Metaph. eſt a corporibus arctis ad bonos animi affectus, qui debentur bene de nobis merentibus. 4 Exclamatio eſt admirantis magnitudinem lætitiæ, quam ex adventu talium virorum percepit. 5 Quamdiu rationis compos fuerim, ego cum dulci amico nihil comparandum putabo, illumque rebus humanis merito ſuo præferendum. 6 Villula quæ proxima eſt ponti Campano, ſuper Lirim fluvium. 7 Tecto nos pernoctantes recepit. 8 Præbitores præbuerunt ligna, &c. Παρέχειν enim eſt *præbere*. Parochorum erat munus, legatis, Reipublicæ cauſa miſſis, res neceſſarias ſuppeditare. Unde dictæ etiam *parochiæ* loca ipſa, quibus hæc præberi conſtitutum fuerat. 9 Ab hac villula profecti. 10 Onera & ſarcinas ſuas. Meton. ſubj. 11 Tempeſtive, tempori deponunt, id eſt, exonerantur, ita ut Capuæ pernoctaremus. 12 Pila palmaria. 13 Lippitudine, ut ego Horatius, laborantibus. In eo enim ludo oculis potiſſimum laborandum eſt, ut vincas, aut peritum te luſorem exhibeas: ſervanda enim momenta, & in omnes partes circumagendum corpus. 14 Noxium, ingratum eſt. 15 Crudelitate ſtomachi, ut Virgilius, laborantibus, id eſt, cibum ægræ concoquentibus. Somnus enim & quies cruditatis optima præſidia. 16 A villula Capuana digreſſos. 17 Quam Cocceius Nerva, comes noſter, condidit. 18 Copioſiſſima, omnibuſque rebus neceſſariis abundans. 19 Quæ eſt ſupra tabernas Claudii, oppidi Samnii ab Appio Claudio conditi, illique oppido imminet. 20 Apoſtrophe eſt ad Muſam, quam ut rem magnam aggreſſurus, & parum ingenio ſuo in re tanta confiſus, poſcit opem. 21 O Calliope: quod illa præſit Heroicis. 22 Quo genere natus. 23 Litigarint, alterque alterum maledictis defatigarit. 24 Oſci (populi Italiæ turpiſſimi) ſunt clarum genus Meſſii Cicerri: utpote qui Oſcus eſſet. Ironia. Oſci enim (ut diximus) fuerunt populi turpiſſimi, & obſcuriſſimi. 25 Scurræ. 26 Adhuc ſuperſtes eſt, a qua ille, tanquam ſervus olim, e ſervoque natus manumiſſus fuit & libertus factus. 27 A talibus, id eſt, ab obſcœnis & obſcuris parentibus egregii illi viri oriundi. Apparatus Proſopopœjæ, ubi Sarmentus ſcurra inducitur per Dialogiſmum cum Meſſio Oſco prior loquens. 28 Certamen. 29 Compellare & provocare antagoniſtam ſuum Cicerrum incipit. 30 Indomiti. 31 Nos convivæ comparationem tam ridiculam audientes.

1 Meſſius, 2 Accipio; 3 caput & movet. 4 O, tua cornu
5 Ni foret exſecto frons [inquit;] 6 quid faceres, cum
Sic 7 mutilus minitaris? 8 At illi 9 fœda cicatrix 63
10 Setoſam 11 lævi frontem 12 turpaverat oris.
13 Campanum in morbum, in 14 faciem permulta 15 jocatus,
Paſtorem ſaltaret uti 16 Cyclopa, 17 rogabat:
Nil illi 18 larva, aut tragicis opus eſſe 19 cothurnis,
20 Multa Cicerrus ad hæc: donaſſet jam-ne 21 catenam
22 Ex voto Laribus, 23 quærebat: 24 Scriba quod eſſet, 66
25 Deterius nihilo dominæ jus eſſe: 26 rogabat
Denique, cur unquam 27 fugiſſet: cui 28 ſatis una
Farris libra foret, gracili ſic, tamque 29 puſillo.

1 Reſpondens, inquit. 2 Probrum ſive convitium, quod in me conjicis. 3 Caput agitat quaſi minitans Sarmento. 4 Exclamatio eſt Sarmenti comminationem Meſſii deridentis. 5 Si cornu tibi non eſſet exſectum, quod gerebas in fronte. Cornu exſectum apparebat ex inſigni cicatrice, qua frons erat deformata. Notat fortaſſe veſtigium exſectæ verrucæ. 6 Quam ferus eſſes. 7 Exſecto e fronte cornu. Metaph. a beſtiis mutilatis, quibus exſecta ſunt cornua, vel natura non adnata. 8 At hoc dixit, quia illi Cicerro, &c. Verba ſunt Poetæ, jocos Sarmenti explicantis. 9 Deformis cicatrix e fronte nata. 10 Piloſam, hirſutam. In hac Metaphora eſt facetia, ubi Meſſius Cicerrus comparatur cum apris ſetoſis. Eſt autem *ſeta* pilus rigidior & craſſior, unde grex ſuum dicitur *pecus ſetigerum*. 11 In ſiniſtra faciei parte. 12 Deformaverat. 13 In magnas verrucas ac tubera, quæ inſtar cornuum innaſcebantur in fronte gentis Campaniæ. 14 Propter cicatrices deformem. 15 Sarmentus. 16 Ut ſaltando imitaretur & exprimeret Polyphemum, vel ſaltaret more Polyphemi, monophthalmi, deformis & terribilis. Met. effic. pro effe. pro ſaltatione a Polyphemo vel inventa vel ſaltata. Præterea eſt in *Cyclopa* Synecd. gen. pro ſpecie Polyphemi. 17 Cicerrum. 18 Cum facies eſſet Meſſio ſæva, deformis & cicatricoſa. Alleg. eſt e Metaphoris a perſonis ſcenicis, quæ ſe comparare ſolent convenienter rei, quam volunt repræſentare. 19 Editioribus calceis, cum magnæ ſtaturæ eſſet. 20 Meſſius Cicerrus multa dixit ad hæc convitia Sarmenti. Hic par refert Sarmento ſcurræ proximis deinceps quinque verſibus, in quorum fine clauditur Dialogiſmus narrationis inde captæ. 22 Compedes, quibus fuerat a domina ligatus, quippe qui paulo ante viliſſimus ſervus, jam manumiſſus, iiſque liberatus eſſet. 22 An a foco, Diis domeſticis ſacro, compedes ſuſpendiſſet. 23 Rogabat Sarmentum. 24 Dicebat interea, *quod Scriba eſſet Sarmentus*, &c. Fortaſſis Cæſaris beneficio ſcribatum in municipiis coloniiſque adeptus fuerat. Neque ab eo ordine liberti arcebantur. 25 Idcirco dominæ ſuæ, quæ ipſum manumiſerat, poteſtatem in illum nihil imminutum eſſe, id eſt, nihilo minus ſervum eſſe. Servabant autem domini in ſervis manumiſſis, id eſt, libertis ſuis, jus operarum, ſc. in calceis ſuendis, & veſtibus, &c. 26 Ipſum. 27 A domina ſua aufugiſſet. Fugiebant ſervi durius habiti a dominis ſuis, & qui contenti non erant una libra farris in dies pro diario. 28 Ad diurnum victum. 29 Corpore. Ironice: q. d. ejus fugæ cauſam fuiſſe dominæ ſuæ parcimoniam, qui pro vaſtitate corporis, & ſua voracitate diurna, plures farris libras exigeret.

Prorſus

Prorſus 1 *jucunde cœnam* 2 *produximus illam.*
Tendimus 3 *hinc recta* 4 *Beneventum, ubi* 5 *ſedulus hoſpes*
Pœne arſit, macros dum turdos 6 *verſat in igne.*
Nam vaga 7 *per veterem dilapſo flamma culinam*
8 *Vulcano, ſummum properabant* 9 *lambere* 10 *tectum:*
Convivas 11 *avidos* 12 *cœnam ſervoſque* 13 *timentes*
Tum 14 *rapere, atque omnes* 15 *reſtinguere velle* 16 *videres.*
Incipit 17 *ex illo montes* 18 *Appulia* 19 *notos*
Oſtentare mihi, quos 20 *torret* 21 *Atabulus, & quos*
Nunquam 22 *erepſemus, niſi nos* 23 *vicina* 24 *Trivici*
Villa 25 *recepiſſet,* 26 *lacrymoſo non ſine fumo,*
27 *Udos cum foliis ramos* 28 *urente camino.*
29 *Hic ergo* 30 *mendacem ſtultiſſimus uſque puellam*
Ad mediam noctem exſpecto: ſomnus tamen 31 *aufert*
32 *Intentum Veneri: tum immundo ſomnia* 33 *viſu*
34 *Nocturnam veſtem* 35 *maculant, ventremque* 36 *ſupinum.*

1 Propter contentiones haſce ſcurrarum ridiculas. 2 Sic Cic. *convivium ad multam noctem. quam maxime poſſumus; vario ſermone* producimus. 3 A villa Cocceji Nervæ recto itinere pergimus. Cic. ad Atic. l. 16. *dubito, an Venuſiam tendam, ibique te exſpectem.* Virg. 1. Æn. tendimus *in Latium.* 4 Urbem in agro Samnitum. 5 Hoſpes diligens & officioſus, ſed parum cautus, combuſtus eſt cum domo ſua: vel, *hoſpes*, id eſt, domus hoſpitis: ut Virg. Æn. 2. *jam proximus ardet* Ucalegon. Met. ſubj. 7 Torret & aſſat. 7 Per vetuſta arida domus ligna. 8 Cum ignis a Vulcano inventus eſſet diſperſus. Meton. cauſæ effic. 9 Leviter contingere. Sumtum eſt a canibus, lingua & molli tactu catulos lingentibus. Sic Virg. Æn. 2. *tactuque innoxia molli* Lambere *flamma comas, & circum tempora paſci.* Et Æn. 3. in deſcriptione Æteæ calidum exhalantis hyperbolicos: *Attollitque globos flammarum, & ſidera* lambit. 10 Domus. 11 Eſurientes & famelicos. 12 Opſonia, quæ conquebantur & ad cœnam parabantur, cibum appoſitum. Synecd. totius. 13 Dominos veriti, aut metu incendii trepidantes. 14 Ex incendio, e flamma, ut cœnam ſervarent. 15 Flammam & incendia: Prior ergo cœnæ, quam incendii cura, ut in domo aliena. 16 Quivis poſſet videre. Synecd. eſt certi ac definiti pro incerto ac definito. 17 Oppido Benevento digreſſit, & ulterius tendentibus. 18 Patria mea. 19 Montes Apenninos altiſſimos notos mihi Horatio, utpote Venuſino, & in Apulia nato. 20 Frigore ſuo exurit, adeo ut vix ullo calore poſtea recreari poſſint. Al. *terres.* Nam infeſta quæ ſunt, terrent. 21 Ventus ille peſtifer, Apuliæ infeſtus. 22 Erepſiſſemus, perrepſiſſemus, id eſt, vix illo tranſiiſſemus. Syncope Similis eſt Tropus ſuperiori, *tria repimus.* 23 Illis montibus. 24 *Trivicum* oppidum eſt in finibus Campaniæ. 25 Hoſpitio. 26 Lachrymas exprimente & excitante. Meton. effecti. 27 Ramos arborum humidos ac virides. 28 Igne in camino comburente. Meton. eſt ſubj. pro adj. Proprie enim *caminus* eſt fornax. Vel ſic: eo quod in camino udi rami comburerentur. 29 In hac villa. 30 Fallacem. quæ promiſſis non ſtetit. 31 Opprimit, invadit me, id eſt, dum illam expecto, in ſomnum incido. 32 De amore & libidine cogitantem. Met. effic. 33 Obſcœna a viſione aliqua & ſpete, qua videbar mihi cum amica conſueſcere. 34 Induſium. Synecd. gen. 35 Inquinant, ſc. eruptione ſeminis, quæ fit in ſomno. 36 Dum ſupinus jaceo.

Quatuor 1 *hinc rapimur viginti &* 2 *millia rhedis.*
Manſuri 3 *oppidulo, quod* 4 *verſu dicere non eſt:*
5 *Signis perfacile eſt:* 6 *venit viliſſima rerum*
Hic aqua: ſed panis longe 7 *pulcherrimus,* 8 *ultro*
9 *Callidus* 10 *ut ſoleat humeris,* 11 *portare viator:*
12 *Nam Canuſi lapidoſus:* 13 *aquæ non ditior urna:*
14 *Qui locus a forti* 15 *Diomede eſt conditus olim.*
16 *Flentibus hinc Varius* 17 *diſcedit* 18 *mæſtus amicis.*
Inde 19 *Rubos feſſi* 20 *pervenimus, utpote* 21 *longum*
Carpentes iter, & factum 22 *corruptius imbre.*
Poſtera 23 *tempeſtas* 24 *melior:* 25 *via pejor, ad uſque*
26 *Bari mœnia* 27 *piſcoſi* 28 *Gnatia* 29 *lymphis*
30 *Iratis extructa* 31 *dedit riſuſque, jocoſque:*
Dum 32 *flamma ſine, thura* 33 *liqueſcere limine ſacro*
Perſuadere 34 *cupit:* 35 *credat Judæus* 36 *appella.*
Non ego: namque Deos 37 *didici* 38 *ſecurum agere ævum:*
Nec, ſi quid miri faciat natura, Deos id
39 *Triſtes ex alto cœli* 40 *demittere tecto.*
41 *Brunduſium longæ finis* 42 *chartæque viæque eſt.*

1 A villa Trivici celeriter vehimur rhedis. 2 Paſſum. 3 In oppidulo aliquo Equotutio pernoctaturi. 4 Quod oppidulum verſu Hexametro exprimere & proprio nomine deſignare non licet: quia in verſu Hexametro hæc dictio *Equotutium* collocari nequit. 5 Perſigna autem hoc oppidum deſcribere. 6 Venditur. 7 Candidiſſimus. 8 Ad ulteriora loca. 9 Prudens. 10 Adeo ut. 11 Panem illum. 12 Nam Canuſii (oppidi Apuliæ) panis eſt durus. 13 Aquæ autem urna & potio non eſt copioſior, quam Equotutii, ubi venundatur, id eſt, ubi non plus eſt aquæ, quam Equotutii, propter unicum fonticulum, quem una ſitula facile poſſis exhaurire. Al. *dulcior*, id eſt, palato gratior, quam Equotutii, ubi aqua eſt viliſſima & putidiſſima. 14 Canuſium oppidum. Synecd. gen. 15 Tydei filio. 16 Deſiderio amici. 17 Deſcendit ad caſtra Cæſaris cum Mæcenate & Coccejo. 18 Quod nos deſerere cogeretur. 19 Oppidum Campaniæ, vel a copia *ruborum*, vel a *colore* dictum. 20 Nos reliqui. 21 Quia continuum. 22 Nobis moleſtius propter pluviam. 23 Dies. Synecd. totius. 24 Serenior erat. 25 Ob præteriti diei pluviam. 26 Barii. Apocope. *Barium* eſt oppidum Apuliæ, quod a mari alluitur. 27 Piſcibus abundantis. 28 Egnatia, id eſt, oppidum illud Salentinorum. Met. ſubj. pro miraculo ignis, quod illic fit. 29 Aquis ſive fluctibus marinis, a quibus quotidie oppugnatur. 30 Propter magnam in eo oppido dulcis & potabilis aquæ penuriam. 31 Mihi comitibuſque meis exhibuit. Metaph. quia tribuitur motus & ſenſus rei inanimatæ. 32 Igne. 33 Incendi & abſumi thura, Diis oblata, in primo templi veſtibulo & aditu id eſt, aris. 34 Gnatia, id eſt, populus Gnatiæ. 35 Hæc & alia ſuperſtitioſa, ſc. thura, quæ in ſacrificio adhibentur ſine igne abſumi Conceſſio eſt λέλο:'ατος. 36 Recutitus & circumciſus. 37 In ſchola Epicuri. 38 Quietos & ab omni cura rerum humanarum vacuos eſſe, ac proinde illos mortalia hujuſmodi non curare. 39 Tanquam de rebus humanis ſollicitos. 40 Deorſum mittere e cœlo in terras. Synecdochica eſt periphraſis cœli & Metaphorica. 41 Brunduſium fecit finem hujus meæ ſcriptionis & narrationis, meique itineris prolixi trecentorum & ſexaginta milliarium metam. 42 Met. ſubj.

SATYRA VI.

Reprehendit vanum populi Roman. de nobilitate judicium, quod eam ſtemmatum antiquitate, non virtute, metiretur, & nobilitate illa non prǽditos ad magiſtratus non libenter admitteret. Sibi non eadem ratione amicitiam Mæcenatis, qua tribunatum, poſſe quemquam invidere: cum hæc non fortunæ fuerit, ſed virtutis commendatione quæſita eſt. Tandemque ſuam conditionem longe meliorem in vita privata oſtendit, quam in magiſtratu eſſe poſſit.

1 Non, quia, Mæcenas, Lydorum quicquid Etruſcos
Incoluit fines, nemo generoſior eſt te:
Nec, quod avus tibi maternus fuit, atque paternus,
Olim qui 2 magnis legionibus imperitarint:
3 Ut plerique ſolent, 4 naſo ſuſpendis adunco
5 Ignotos, ut me 6 libertino patre 7 natum.
Cum 8 referre negas, qualis ſit quiſque parente
Natus, dum ingenuus; perſuades hoc tibi vere,
Ante poteſtatem 9 Tulli, atque 10 ignobile regnum,
11 Multos ſæpe viros, 12 nullis majoribus ortos,
Et vixiſſe probos, amplis & honoribus 13 auctos.
14 Contra Lævinum, 15 Valeri genus, 16 unde Superbus
17 Tarquinius regno pulſus fuit, unius aſſis
Non unquam pretio pluris 18 licuiſſe, 19 notante

1 O Mæcenas, non ideo ſuſpendis ignotos naſo adunco, quia nemo eſt omnium Lydorum ſive Tuſcorum, quotquot vel quicunque Etruriam incoluerunt, eſt nobilior te, id eſt, quia nullus eorum tibi præſtat generis claritate. 2 Legionibus plenis, quæ decem cohortibus conſtabant, præfuerint. 3 Ut ſolent plerique alii tumidi claris parentibus orti. 4 Irrides, præ te contemnis, μυκτηρίζεις. Metaph. ſubj. pro irriſione & contemptione huic corporis particulæ adjuncta. 5 Ignobiles & infimæ ſortis homines, ἀσήμους. 6 Filio liberti, id eſt, ſervi manumiſſi. 7 In municipio extra Romam in Apulia. 8 Nihil intereſſe dicis in definienda nobilitate, quibus parentibus quiſque prognatus ſit, dummodo animo generoſus & honeſtus ſit, & cujus pater ſervitutem non ſervivit. 9 Servii Tulii, ſexti Romanorum regis, ex Ocriſia ſerva captiva nati, Tarquinii Priſci generi, & hoc mortuo, ſocru Tanaquili ſic hortante, ad regnum evecti. 10 Ab ignobili detentum: quia ex ſerva natus. 11 Epanalepſis eſt ejuſdem ſoni in principio & clauſula, ut Epiſtrophe in duobus membris proxime ſequentibus. 12 Contemtis & nihili & nullo quaſi loco habitis, qui nuſquam ſint, nec ullo apud homines in pretio habeantur. 13 Ornatos fuiſſe. 14 Contra vere tibi perſuades ſive rectiſſime ſtatuis, Lævinum nunquam licuiſſe pluris pretio unius aſſis. 15 P. Valerii Poplicolæ, qui Collatino, Bruti collegæ, abdicare coacto, Conſul ſuffectus eſt, filium. Tibul. de Circe. *Quamvis illa foret* Solis genus. 16 A quo, cum Junio Bruto, ὑφ' οὗ. Ter. *Domi habuit*, unde *diſceret*. 17 Septimus Romanorum rex regno ſuo & ex urbe ejectus fuit. 18 Æſtimatum fuiſſe pluris uno aſſe, id eſt, hominum contentiſſimum fuiſſe. Feſtive tanquam ſub auctione venalem proponit. Cic. *De Druſi hortis, quanti* licuiſſe *ex ſcribis, id ego quoque audieram*. 18 Judicante.

Judice, quem noſti, populo: 1 qui ſtultus 2 honores
Sæpe dat indignis, & 3 famæ ſervit ineptus:
Qui 4 ſtupet in 5 titulis & 6 imaginibus. 7 Quid oportet
Nos facere, a vulgo longe lateque 8 remotos?
9 Namque eſto, 10 populus 11 Lævino mallet 12 honorem
Quam Decio mandare 13 novo: Cenſorque 14 moveret
15 Appius, 16 ingenuo ſi non eſſem patre natus:
17 Vel merito, quoniam in propria non 18 pelle quieſſem.
Sed 19 fulgente 20 trahit conſtrictos 21 gloria 22 curru
23 Non minus ignotos generoſis. 24 Quo tibi, Tulli.
25 Sumere depoſitum clavum? fierique 26 Tribunum?

1 Populus vanus & nullo conſilio ductus. 2 In indignos honores ſæpe conferre ſolet. 3 Vanæ opinioni & generis ſplendori inſervit. 4 Cum admiratione & ſtupore hæret. 5 Inſcriptionibus antiquarum ſtatuarum. 6 Simulacris ſive ſtatuis majorum, quorum imagines in atriis ædium ordine habebant Romani collocatas, id eſt, in clariſſimis & nobiliſſimis ſuis majoribus, per Meton. adj. 7 Quod ſi ſtultus populus, ſpreta generis nobilitate, malos & ignavos contemnere poteſt, quidnam nos, qui populo ſumus ſapientiores, facere convenit? 8 Vita pariter & ſtudiis, id eſt, qui longe multumque vulgo præſtamus? 9 Concedatur, quod ſequitur, populum anteponere nobilem ignobili. Conceſſio eſt, & quædam ἐπανόρθωσις ſuperioris ſententiæ de populo. 10 Sc. *quod*. 11 Licet ignavo, tamen tanquam nobili. 12 Magiſtratus. 13 Homini ignobili. Metaph. eſt a rebus nunc primum apparentibus ad hominem ignotum, nullisque majoribus clarum & notum. Cic. 7. Verr. *Videmus quanta ſit invidia, quantoque in odio apud quoſdam homines nobiles* novorum *hominum virtus & induſtria*. 14 Eſto etiam, quod Appius Cenſor removeret ac repelleret me a petendo magiſtratu. 15 Severiſſimus quiſque Cenſor, qualis fuit Appius. Synecd. ſpec. 16 Libero. 17 Atque jure me repellere: a magiſtratu. *Vel* enim, hic non disjunctionem, ſed conjunctionem ſententiæ ſignificat: ut in illo Ter. Vel *hoc quis non credat, qui vocis te, abs te eſſe cretum?* 18 In proprio ſtatu, intra fortunam meam me non continuiſſem, ſed majora me ipſo concupiviſſem. Metaph. ab aſino Cumano, pellem leonis induente, in eos, qui ſua conditione minime contenti, majora ſui viribus aggrediuntur. 19 Auro gemmiſque. 20 Ad ſe rapit vinctos. 21 Ambitio gloriæque cupido, id eſt, cupidi gloriæ, tam ignobiles, quam nobiles, trahuntur ambitione ſua. Meton. adj. Tota autem ſententia eſt Allegorica a triumphantibus, qui vehuntur aureo curru, & captivos trahunt conſtrictos: ſic qui ſtudio laudis tenentur, dicuntur illius cupiditate trahi, tanquam vincti. Similis eſt Allegoria apud Cic. pro Arch. *Trahimur omnes laudis ſtudio, & optimus quiſque maxime gloria ducitur*. 22 Triumphali. 23 Ignobiles æque ac nobiles. 24 O M. Tulli Cicero, in quem uſum tibi profuit, aut ad quid te juvit? Ex abrupto. Tullium arripit, demonſtraturus, quanto tutius ſit ſua conditione contentum vivere. 25 Aſſumere interfecto Cæſare latum clavum, id eſt, Senatorum veſtem, id eſt, dignitatem Senatoriam tibi a Julio Cæſare ademptam, cum victo Pompejo, a cujus partibus eras e Senatu movebaris. Meton. eſt adj. ſigni. 26 Militum.

1 Invidia accrevit, 2 privato quæ minor 3 eſſet.
Nam 4 aut quiſque 5 inſanus 6 nigris medium 7 impedit crus
8 Pellibus, & latum 9 demiſit pectore 10 clavum,
11 Audit continuo: 12 Quis 13 homo hic eſt? quo patre natus?
14 Ut ſi qui ægrotet, quo morbo Barrus, haberi
Et cupiat formoſus, 15 eat quacunque, puellis
16 Injiciat curam 17 quærendi ſingula: quali
Sit facie, ſura quali, pede, dente, capillo:
Sic qui 18 promittit, cives, urbem ſibi curæ,
19 Imperium fore, & Italiam, & 20 delubra Deorum;
Quo patre ſit natus, num ignota matre 21 inhoneſtus,
Omnes mortales curare, & 22 quærere cogit.
23 Tune Syri, Damæ, aut Dionyſi 24 filius, audes
25 Dejicere e ſaxo cives? aut tradere 26 Cadmo?
27 At Novius collega 28 gradu poſt me ſedet uno,
Namque eſt 29 ille, pater quod erat meus: 30 Hoc tibi Paulus
Et 31 Meſſala videris. At 32 hic, ſi plauſtra ducenta,
Concurrantque 33 foro tria ſunera, 34 magna ſonabit,

1 Scilicet magnam tibi conflaſti invidiam deponendo & ſumendo veſtem Senatoriam. 2 Si privatus manſiſſes, nulloque magiſtratu functus fuiſſes. 3 Tibi fuiſſet. 4 Statim ut. 5 Ambitioſus: & ideo inſanus, quod ignobilis homo inſignia ſenatoria ſibi ſumat. 6 Hœdini. 7 Revinxit. 8 Calceis coriaceis & tamen mollibus. Meton. mat. & rurſus hi tanquam adjuncta ſenatoriæ dignitatis, id eſt, ſtatim ut quiſque calceis ſenatoriæ altioribus uti cœpit. 9 E pectore deorſum miſit, id eſt, aliquem magiſtratum ambivit. 10 Tunicam lati clavi, cui lati clavi erant aſſuti: quod erat inſigne majorum magiſtratuum. 11 Hoſce populi ſermones de ſe. 12 Polyptoton. 13 Novos ſc. qui ad magiſtratum aſpirat. 14 Non ſecus ac ſi quis laboret illo animi morbo, quo Barrus homo nimis comtus & mulieroſus ægrotavit, ſc. adulterandi ſtudio. 15 Per plateas. 16 Sua formoſitate. 17 Curioſe percunctandi de ſingulis corporis ſui membris. 18 Candidatorum more habitu ſuo. Hæc verba in ſe continent formulam quandam juramenti ejus qui magiſtratum adibat. 19 Romanum. 20 Templa, ubi Deorum ſimulacra ſtatuuntur. 21 Tanquam ſpurius genitus ſit. 22 Curioſe percunctari. 23 Proſopopœja perfecta per Dialogiſmum, ubi quidam e populo fingitur ad inquirendum in novum hominem, ad honores & imperium evectum, & hic ad reſpondendum objicienti. 24 E ſervo quopiam natus. Nam hi tres fuerunt ſervi. Alleg. eſt e multiplici Synecdoche pro quibuſvis infimæ ſortis parentibus. 25 Præcipitare e ſaxo Tarpejo cives Romanos, ex ingenuis parentibus ortos, damnatos, id eſt, audes tu tribunatu fungi? 26 Tradere ſecuri percutiendos carnifici? 27 Reſpondet filius Syri aut Damæ. 28 Ignobilior: & inferior eſt me genere libertatis, ideoque minus aptus ad honores, quam ego. Alleg. eſt e Metaphoris a delectu ſeſſionum. 29 Novius eſt libertus, qualis pater meus fuit, cum ego ſim libertinus. 30 In hoc, propter hanc rem, quod collega tuo ſuperior ſis, videris eſſe nobilis, ut Paulus. Verba ſunt civis Romani. 31 Juriſconſultus nobiliſſimus. 32 Novius collega tuus. 33 In foro. 34 Claram & magnam vocem edet, quæ omnem ſtrepitum & ſonitum ſuperet.

Cornua

Cornua quod vincatque 1 *tubas :* 2 *ſaltem tenet hoc nos.*
3 *Nunc ad me redeo libertino patre natum,*
Quem 4 *rodunt omnes libertino patre natum,*
5 *Nunc, quia, Mæcenas, tibi ſum* 6 *convictor :* 7 *at olim,*
8 *Quod mihi pareret legio Romana Tribuno.*
Diſſimile 9 *hoc* 10 *illi eſt : quia non ut* 11 *forſit* 12 *honorem*
Jure mihi 13 *invideat qui vis, ita te quoque* 14 *amicum,*
Præſertim 15 *cautum dignos aſſumere, prava*
Ambitione procul. Felicem dicere 16 *non hoc*
Me poſſum, caſu quod te 17 *ſortitus amicum,*
Nulla etenim mihi te 18 *fors obtulit.* 19 *Optimus olim*
Virgilius, poſt hunc Varius, 20 *dixere, quid eſſem.*
21 *Ut veni coram, ſingultim pauca locutus,*
[22 *Infans namque pudor prohibebat plura* 23 *profari*]
24 *Non ego me claro natum patre, non ego circum*
Me 25 *Satureiano* 26 *vectari rura caballo :*
Sed, quod eram, narro. 27 *Reſpondes* [*ut tuus eſt mos*]
Pauca. Abeo, & 28 revocas nono poſt menſe, jubeſque
Eſſe in amicorum numero. Magnum hoc ego duco,
Quod placui tibi, qui 29 *turpi ſecernis honeſtum.*
30 *Non patre præclaro, ſed vita &* 31 *pectore puro.*
Atqui ſi vitiis 33 *mediocribus, ac mea paucis*

1 In funere inflari ſolitas. Propert. El. ult. l.4. *Sic mæſta cecinere tubæ cum ſubdita noſtrum Detraheret lecto fax inimica caput.* 2 Cum multa deſiderentur in Novio collega tuo ad perfectionem magiſtratus, nobis ſaltem vocis bonitate & inſigni ejus vocalitate ſatisfacit dignumque eum judicamus eo ordine & gradu. Cic. *Summum me eorum ſtudium tenet.* 3 Deponitur Proſopopœja, ac velut egreſſus ex hiſtoria ſui ante incepta, *me libertino patre natum*, nunc illam reſumit. In *me* eſt Meton. ſubj. pro adjuncta de eo narratione. 4 Carpunt, clanculum mordent. Metaph. a muribus. Sic Sat. 4. *abſentem qui rodit amicum.* 5 Nunc me mordent. 6 Familiaris & conviva. 7 Mordebant me. 8 Quod ſub Caſſio & Bruto Tribunus militum fui. 9 Tribunum militum fieri. 10 In tuam familiaritatem recipi. 11 Fortaſſe. 12 Tribunitiæ poteſtatis : quod fortunæ debeo. 13 Invidere poterit. 14 Te mihi amicum eſſe invidere poterit, tuo judicio electum, non fortuito. 15 Circumſpectum tu amicis, tu familiaritate dignis, aſſumendis. 16 Non ob hoc ipſum. Sic Sat. 1. *Non tuus* hoc *venter capiet plus*, &c. 17 Nactus ſim. 18 Nullus caſus, ſed certo judicio ac deliberatione præhabita, me amicum aſciviſti. 18 Poetarum. 19 Tibi. 20 Poſtquam vocatus coram ad te veni. 21 Per intervalla interruptis verbis. 22 Reddens homines infacundos & elingues. Meton. effecti *infans* enim proprie dicitur, qui dicendi facultate laborat. Cic. *Tum vero ita ſum perturbatus, ut omnia timerem : ſi nihil dixiſſem, ne* infantiſſimus; *ſi multa in ejuſmodi cauſa dixiſſem, ne impudentiſſimus exiſtimarer.* 23 Dicere. 24 Ego non narro. 25 Nobili. 26 Equo Tarentino, & in Satureianis paſcuis, id eſt, Appulis educato. Tarentum enim & Saturum vicinæ ſunt civitates Apuliæ. 27 Equitare. 28 Tu, o Mæcenas, reſpondes mihi pauca. 29 Me ad te. 30 A turpi. Sat. 3. *Nec natura poteſt* juſto ſecernere *iniquum.* 31 Qui patre natus ſum, qui nobilis quidem non eſſet. 32 Animo candidus eſſet. 33 Parvis.

Men-

Mendoſa eſt natura, 1 *aliquis* 2 *recta* (*velut ſi*
Egregio inſperſos 3 *reprendas* 4 *corpore* 5 *nævos*)
Si neque avaritiam, neque ſordes, 6 *ac mala luſtra*
Objiciet vero quiſquam mihi; 7 *purus & inſons*
(*Ut me collaudem*) *ſi vivo, & charus amicis*,
8 *Cauſa fuit pater his*, 9 *qui macro pauper agello*.
Noluit in 10 *Flavi* 11 *ludum me mittere*, 12 *magni*
13 *Quo pueri* 14 *magnis e Centurionibus* 15 *orti*,
Lævo 16 *ſuſpenſi loculos* 17 *tabulamque* 18 *lacerto*.
Ibant 19 *octonis referentes Idibus* 20 *æra*.
21 *Sed puerum eſt auſus Romam* 22 *portare*, 23 *docendum*
Artes, 24 *quas doceat quivis Eques, atque Senator*
25 *Semet prognatos*: 26 *veſtem ſervoſque ſequentes*
In magno ut populo ſi quis vidiſſet, 27 *avita*
Ex re præberi ſumtus mihi crederet illos.
28 *Ipſe mihi* 29 *cuſtos* 30 *incorruptiſſimus omnes*
Circum 31 *doctores aderat*. 32 *Quid multa?* 33 *Pudicum*
[*Qui* 34 *primus virtutis honor*] *ſervavit ab omni*

1 Mediocribus ac paucis illis vitiis exceptis. 2 Integra. 3 Aliquis reprehendat. 4 In corpore. 5 Maculas. Sic Ovid. 14. El. 5. Triſt. *Nullus in egregio corpore nævus erit*. 6 Ac pernitioſa lupanaria, fornices. Metaph. eſt a latibulis ferarum. 7 Si vivo animo puro & vita integra. 8 Harum virtutum pater mihi cauſa fuit. 9 Qui quamvis pauper agricola in macro agello victum ſibi quæreret. 10 Flavii calculatoris, ut artem numerandi addiſcerem. 11 Scholam Arithemeticæ. Synecd. gen. Omnem autem ſcholam *ludum* dixere Romani. 12 Dites ac nobiles. 13 In quem ludum Flavii. 14 Ditibus ac nobilibus parentibus. Polyptoton. 15 Nati. 16 Habentes loculos, in quibus calculos habebant, ſuſpenſos, *vel*, loculis ſuſpenſis lævo lacerto ibant. Met. effecti. 17 Ratiocinatoriam, in qua numerare diſcunt. 18 In ſiniſtro brachio. Sinecd. par. *Lacertus* enim proprie dicitur latus muſculus, collum & humeros ambiens. Inde *lacertoſus homo* pro maſculoſo ac robuſto uſurpatur. Hic verſus repetitus eſt Ep. 7. l. 1. 19 Singulis octo menſibus, quo ſpatio plerique artem illam addiſcebant. 20 Mercedem ſive minerval Flavio, numerandi magiſtro datam: *vel*, (ut alii) fœnebrem pecuniam, quæ exigebatur Idibus a debitoribus, ut Kalendis nummi ponebantur. Meton. mat. pro nummis ex ære cuſis. Virg. Ecl. 1. *Non unquam gravis ære domum mihi dextra redibat*: & rurſus Synecd. ſpec. pro quavis moneta & pecunia. 21 Sed me puerum. 22 Propter teneram ætatem. 23 Ut ibi docerer artes. 24 Artes ſc. liberales, 25 Ex ſe ipſo prognatos, id eſt, liberos vel pronepotes ſuos. 26 Adeo ut ſi quis veſtitum & comitatum meum in turba Romana vidiſſet. 27 Ex avorum proavorumque patrimonio illos ſumptus mihi ſuppeditari. Sic *avitæ opes*, *avita & patria res* apud Cic. 28 Pater meus. 29 Pudicitiæ met. 30 Sanctiſſimus & integerrimus. 31 A quibus inſtituebar. 32 Sc. *neceſſe eſt dicere de ſolicita patris cuſtodia & diligentia?* 33 Me incolumem conſervavit & liberum. 34 Princeps, præſtantiſſimus. Ter. Eun. *Siquidem iſtud poſſis, nil* prius, *neque fortius*, ſc. eſt, quam negligere Thaidem revocantem, id eſt, nihil eſt melius & excellentius. Virg. Primos *juvenum tot miſeris Orco*.

Nec

Non ſolum facto, verum 1 opprobrio quoque turpi:
Nec timuit, ſibi ne vitio quis verteret, 2 olim
3 Si 4 præco parvas, aut [ut fuit 5 ipſe] 6 coactor
Mercedes ſequerer: neque ego eſſem 7 queſtus. 8 Ob hoc nunc
Laus illi debetur, & a me gratia major.
Nil me 9 pœniteat ſanum patris hujus: 10 eoque
Non, ut magna 11 dolo factum negat eſſe ſuo 12 pars,
Quod non 13 ingenuos habeat claroſque parentes,
Sic me defendam: longe mea diſcrepat 14 iſtis
Et 15 vox & ratio. Nam ſi natura juberet
A certis annis 16 ævum remeare peractum,
Atque alios 17 legere ad faſtum, quoſcunque parentes
Optaret ſibi quiſque: 18 meis contentus, 19 honeſtos
Faſcibus & 20 ſellis nolim mihi ſumere: 21 demens
Judicio vulgi, 22 ſanus fortaſſe 23 tuo: quod
Nollem 24 onus [haud unquam ſolitus] 25 portare moleſtum.
26 Nam mihi continuo major quærenda foret 27 res,
28 Atque ſalutandi plures: ducendus & unus
29 Et comes alter, uti ne 30 ſolus-ve peregre.

1 Ab omni mala fama, maledicto. 2 Aliquando, ποτέ. 3 Si me ad hoc inſtituiſſet, ut præco fuiſſem, vel coactor. 4 Rerum venalium. 5 Pater meus ipſe. 6 Pecuniæ Publicanorum collector & [v]ectigalium exactor. Synecd. gen. *coactores* autem miniſtrabant argentariis, qui auctionibus præerant, & pretia rerum in auctione venditarum intra certum diem ab emptoribus exigebant: & hoc erat *coactiones argentarias factitare*: quale munus pater Horatii obiit: quale etiam Svetonius ſcribit Titum Flavium Petronium obiiſſe. 7 Conqueſtus eſſem da patre meo, ſi me præconem aut coactorem feciſſet. 8 Quod liberalioribus artibus me inſtitutum voluit. 9 Nil me pœnitere debet, id eſt, non parum ego putare debeo, quamdiu ſanæ mentis ero, natum eſſe me hoc patre tam præclare ergo me affecto. 10 Eoque nomine, atque ideo non ſic me defendam, &c. 11 Suo vitio & culpa, ſed fortunæ iniquitate. 12 Hominum. 13 Nobiles. 14 Ab illis ſtultis hominibus, non idem cum illis loquor ac ſentio. 15 Sermo, ſententia, pronuntiatum. Synecd. part. *Vox* enim proprie eſt, quo quippiam vocatur: uno autem nomine res quæque conſtare ſolet. 16 Poſt certum temporis intervallum majores noſtros aut homines priſci ſæculi ſive ætatis præteritæ reviviſcere. Meton. adj. 17 Eligendi optionem habere ad ſuperbiam alios parentes pro arbitratu cujuſque nobiles, conſules, principes, reges. 18 Parentibus. 19 Parente alios ornatus Prætura & Ædilitate, quibus faſces virgarum præferebantur, ad levium delictorum animadverſionem, ut ſecuris ad gravia & capitalia præcidenda. 20 Curulibus ſc. ex ebore factis, quibus majores magiſtratus vehebantur. 21 Viderer, qui nobilitatem ac divitias contemnerem. 22 Prudens. 23 Tuo, o Mæcenas, judicio, qui & ipſe intra fortunam tuam manere mavis, & populares honores non magni æſtimas. 24 Nobilitatis. 25 Suſcipere in me. 26 Si nobilis eſſem. 27 Majores divitiæ. 28 Suffragiorum vel ambitionis cauſa. 29 Honoris gratia. 30 Sine comitatu.

Ve exirem: plures 1 calones, atque 2 caballi
Paſcendi: ducenda 3 petorrita: nunc mihi 4 curto
Ire licet mulo, vel, ſi liber, uſque Tarentum;
5 *Mantica cui lumbos onere 6 ulceret, atque 7 eques armos.*
8 *Objiciet nemo 9 ſordes 10 mihi, quas tibi. 11 Tulli,*
Cum 12 Tiburte via prætorem quinque ſequuntur
Te pueri, 13 laſanum portantes, 14 œnophorumque.
15 *Hoc ego 16 commodius, quam tu, 17 præclare Senator,*
Millibus atque 18 aliis, vivo: quacumque 19 libido eſt,
Incedo ſolus: percunctor 20 quanti olus, ac far:
21 *Fallacem Circum, 22 veſpertinumque 23 pererro*
Sæpe forum: aſſiſto 24 divinis: 25 inde domum me
Ad porri & ciceris 26 refero 27 laganique catinum.
Cœna 28 miniſtratur 29 pueris tribus, & 30 lapis albus
Pocula cum 31 cyatho duo ſuſtinet: 32 aſtat 33 echinus
34 *Vilis, cum patera 35 guttus, 36 Campana ſupellex.*
Deinde eo dormitum, non ſollicitus, mihi quod cras
Surgendum ſit mane: 37 obeundus Marſya, 38 qui ſe

1 Viliores ſervi, miniſtri. *Calones* proprie ſunt militum ſervi. 2 Equi. 3 Vehicula Gallica. 4 Mulo, qui caudam habet decurtatam. 5 Pera, in qua res neceſſariæ feruntur. 6 Exulceret. 7 Seſſor, ſive eques inſidens. 8 Probro dabit. 9 Avaritiam vel ignobilitatem, 10 Privato. 11 Quas tibi, M. Tulli Cicero, populus Rom. objecit. De Tullio ſupra. 12 In via Tuburtina extra portam Eſquilinam, quæ Tibur ducit. 13 Vas, in quo alvus exoneratur. 14 Vas, in quo vinum ferebatur. 15 Ideo, hoc ipſo 16 Jucundius. 17 Ironia eſt, cum contra ſit intelligendus hic Tullius Prætura indigniſſimus & obſcuriſſimus. 18 Qui magiſtratum gerunt. 19 Quod ſolus, quacunque libitum fuerit, incedo. 20 Vendatur. 21 Locum Urbis celeberrimum, ubi fallaces Aſtrologi, divinatores, & ſomniorum interpretes frequentes erant, & homines incautis dolis atque præſtigiis ludebant. Meton. ſubj. & loci. 22 Veſpertino tempore: quia veſperi liberior eſt inambulatio in foro minus celebri ac frequenti. 23 Pervagor. 24 Rerum futurarum conjectoribus, nempe in Circo. 25 Deinde. 26 Recipio. 27 Oleriſque vas eſcarium. 28 Mihi. 29 A paucis pueris, nullo ſtrepitu. 30 Menſa marmorea Delphica, ad differentiam menſæ eſcariæ, in qua ſemper ſtatuebant paria poculorum pro numero convivarum, quorum ſingulis bina pocula ponebantur. Meton. mat. & Synecd. gen. 31 Quo aquam ad vinum temperandum haurio. 32 Mihi cœnanti. 33 Olla fictilis cum vaſto ore, ſic nominatum a ſimilitudine echini, animalis ſetis & ſpinis horrentis. 34 Parvi pretii. 35 Unde oleum aut vinum guttatim defluat. 36 Quæ tota ſupellex in Campania facta & fictilis eſt: nam argillæ in Campania bonitas & copia eſt: unde plurimæ illic figilinæ. 37 Quod Marſyæ ſtatua in foro, ad quam vadimonia ſtatuunt & litigant, litium cauſa ſit adeunda. Meton. ſubj. Fabulantur Poetæ Marſyam fuiſſe Phrygium tibicinem, cui cantando ab Apolline victo pellis detracta eſt, ut conſtat ex Ovid. Faſt. 6. Hujus ſtatua in foro Romæ poſita erat ad deterrendum iniquiſſimos quoſque litigatores; ad quam ſiſtebantur vadimonia. 38 Quæ ſtatua, vel qui locus fori, ubi erat erecta ſtatua Marſyæ, non poteſt ferre vultum junioris duorum fratrum Noviorum, fœneratoris & litigatoris adeo impudentis, ut etiam lapideæ ſtatuæ ejus vultus amplius ſuſtinere nequeant.

Vultum ferre negat Noviorum poſſe minoris.
Ad 1 *quartam jaceo: poſt hanc* 2 *vagor, aut ego* 3 *lecto*,
Aut ſcripto, quod me 4 *tacitum juvet, ungor* 5 *olivo*,
6 *Non quo* 7 *fraudatis immundus* 8 *Natta lucernis.*
Aſt ubi me 9 *feſſum Sol* 10 *acrior ire* 11 *lavatum*
Admonuit, fugio rabioſi tempora 12 *ſigni.*
Pranſus 13 *non avide, quantum interpellet inani*
Ventre diem durare, 14 *domeſticus otior. Hæc eſt*
Vita 15 *ſolutorum miſera ambitione gravique.*
16 *His me conſolor,* 17 *victurus ſuavius,* 18 *ac ſi*
19 *Quæſtor avus, pater atque meus, patruuſque fuiſſent.*

1 Horam. 2 In civitate deambulo. 3 Poſtquam aliquid ego legi, aut ſcripſi, ungor, &c. *vel*, ego lectito aut ſcriptito aliquid. 4 Privatum recreet. 5 Oleo. 6 Non oleo, quo, &c. 7 Per fraudem oleo ſuo privatis. 8 Sordidus quidam Romanus ſe ungit. 9 Ambulando, legendo & ſcribendo. 10 Calidior, vehementior. 11 Ut me lavem. 12 Sirii, id eſt, Caniculæ, id eſt, dies caniculares æſtuoſos. Hic *ſignum*, quia ex pluribus conſtat ſtellis, pro una Canicula ponitur per Syn. gen. 13 Moderate & parce prandeo æſtus cauſa. 14 Sed tantum ſolum, quantum non ſinat me integrum diem inani ventre permanere, id eſt, tantum cibi & potionis in prandio ſumo, quantum poſſit impedire, ne totum diem jejunus & inanis ſim. 15 Domi otium ago. 16 Eorum, qui liberati ſunt. 17 Hiſce rebus, hac vita. 17 Al. *victurum*. 18 Quam ſi ex familia eſſent Senatoria. 19 Ditiſſimus & potentiſſimus, qualis fuit Quæſtor Romæ. Synecd. ſpec.

SATYRA VII.

Rixam Rupilii, cognomento Regis, cum Græculo quodam Perſio deſcribit.* Proſcriptus enim ab Auguſto Rex fugit ad Brutum, ubi Horatio tunc tribuno militum ignobilitatem exprobraſſe ferunt, qui nunc eam contumeliam ulciſci velit.

1 P*Roſcripti Regis Rupuli* 2 *pus atque venenum*
3 *Hybrida quo pacto ſit Perſius ultus, opinor*
Omnibus & 4 lippis notum & tonſoribus eſſe.
Perſius hic 5 *permagna negotia dives habebat*
6 *Clazomenis, etiam lites cum* 7 *Rege moleſtas:*

1 Per proſcriptionem. Auguſti civitate expulſi. 2 Pus venenoſum, id eſt, peſtiferam maledicentiam, purulentam & virulentam calumniam. Metaph. eſt a corpore ſanioſo ad vitia ingenii, impuritatem, odium, improbitatem indicandam. 3 Semiromanus ex patre Græco & matre Romana natus. Translatio eſt ab animalibus ſemiferis. *Hybridæ* enim nominantur ex diverſo genere nata animalia, & maxime canes ex venatico & gregario creati. Sic Val. Max. l. 8. c. 6. ſcribit, Q. Varium propter jus civitatis *Hybridam* cognominatum, ex patre Hiſpano & matre Veronenſi natum. 4 Hominibus otioſis ac loquacibus. Synecd. geminæ ſpec. Lippi enim, quibus propter imbecillitatem oculorum eſt plurimum otii a rebus gerendis, rumoribus audiendis ſeſe dedunt. Apud tonſores multas diei horas conterunt loquaces. 5 Frequens negotiabatur. 6 In urbe Aſiæ: a *Clazomenæ, arum*. 7 Rupilio.

1 *Du-*

1 Durus homo, atque 2 odio qui poſſet vincere Regem:
3 Confidens, 4 tumiduſque: adeo ſermonis 5 amari,
6 Siſennas, Barros 7 ut equis præcurreret albis.
Ad Regem 8 redeo: poſtquam nihil inter 9 utramque
10 Convenit, [11 hoc etiam ſunt omnes jure moleſti,
Quo fortes, 12 quibus adverſum bellum incidit. Inter
Hectora 13 Priamiden, animoſum atque inter Achillem
14 Ira fuit capitalis, 15 ut ultima divideret mors:
Non aliam ob cauſam, niſi quod 16 virtus in 17 utroque
Summa fuit. 18 Duo ſi diſcordia vexet inertes,
Aut ſi 19 diſparibus bellum 20 incidat, ut 21 Diomedi
Cum Lycio 22 Glauco, 23 diſcedat pigrior, 24 ultro
Muneribus miſſis] Bruto Prætore 25 tenente
Ditem, Aſiam, Rupuli & Perſi par 26 pugnat, uti non
27 Compoſitus melius 28 cum Bitho Bacchius. In jus
Acres 29 procurrunt, magnum 30 ſpectaculum, uterque.
Perſius exponit 31 cauſam: 32 ridetur ab omni

1 Sævus, pertinax. Metaph. eſt a corpore ad animum. 2 Odioſa oratione ac convitiis etiam Reges ſuperare potuerit. 3 Audax. 4 Superbus. 5 Odioſi, ingrati, ac mordacis. A ſaporibus traductum eſt ad ingratos & aſperos verborum ſonos. 6 Calumniatores improbiſſimos. Synecd. duplicis ſpec. 7 Ut velocibus equis maledicendo longe ſuperaret. Alleg. eſt a curſoribus, qui pernicitate talium equorum ſuos ſyndromos longe antevertebant. Veteres enim præferebant equos albos reliquis, tum quod viribus præſtarent, tum quod auſpicia magis rata facere crederentur, ideoque triumphis adhibebantur. 8 Miſſo Perſio. 9 Et Regem & Perſium. 10 Poſtquam illi inter ſe hoſtes capitales facti ſunt. 11 Omnes enim maledici calumniatores hoc jure & hac natura inter ſe ſunt, q o jure vivunt, quamque naturam habent heroes magnanimi, id eſt, eandem ſibi libertatem vendicant. 12 Inter quos diſcordia incidit. 13 Priami filium. 14 Ira peſtifera & inexpiabile odium. 15 Adeo ut ſola mors omnium rerum ultima illam iram, illudque odium alterius Hectoris interitu ſedaret & dirimeret. 16 Fortitudo, qua uterque confiſus, alter alteri concedere noluit. Synecd. gen. 17 Heroe. 18 Contra autem ſi duos ignavos diſcordia exagitet. 19 Duobus diſparibns, forti & ignavo. 20 Oriatur. 21 Tydei filio. 22 Hippolochi filio, in Trojano bello fuit, illud ſc. bellum facile dirimitur: quippe cum inter duos illos, qui ignavior eſt, diſcedat. 23 Adverſario victoriam concedat. 24 Ut Glaucus Diomedi arma aurea pro æreis, ut ab armis diſcederet, promiſit. 25 Obtinente, occupante. 26 Verbis acerbe contendit. 27 In certamen congreſſus fuerit, in arenam deſcenderit. Translatum a gladiatoribus, qui dicuntur inter ſe componi, cum producuntur depugnaturi in arenam. 28 Bithus & Bacchius fuerunt nobile par gladiatorum & arte & audacia, qui poſt multas inter ſe pugnas commiſſas mutuis vulneribus ceciderunt. 29 Animis concitati in publicum currunt poſt multa convitia & maledicta ad Brutum, ut is, cauſa cognita, litem dirimeret, eoſque componeret. Sumtum videtur a re militari, ubi ſtrenuiſſimus & audaciſſimus quiſque, ſigno dato, ex agmine procurrit in aciem. 30 Bruto ejuſque comitibus fuit. 31 Cauſam ſuam inter ſe & Rupilium. 32 Effuſus cachinnus editur ab iis, quotquot cum Bruto aderant.

Cen-

Conventu : laudat 1 *Brutum , laudatque* 2 *cohortem :*
3 *Solem Aſiæ Brutum appellat : ſtellaſque* 4 *ſalubres*
Appellat 5 *comites* , 6 *excepto Rege* : 7 *Canem illum ,*
Inviſum agricolis ſidus , veniſſe ruebat ,
8 *Flumen ut hybernum* , 9 *fertur quo rara ſecuris .*
10 *Tum* 11 *Præneſtinus* 12 *ſalſo multumque* 13 *fluenti*
14 *Expreſſa arbuſto* 15 *regerit convitia* , 16 *durus*
Vindemiator & invictus , cui ſæpe 17 *viator*
Ceſſiſſet , magna compellans voce 18 *cucullum .*
At 19 *Græcus , poſtquam eſt Italo perfuſus* 20 *aceto ,*
Perſius , exclamat : Per magnos , 21 *Brute , Deos te*
Oro , qui 22 *Reges conſueris* 23 *tollere , cur non*
24 *Hunc Regem jugulas ? operum* 25 *hoc [mihi crede] tuorum eſt .*

1 Prætorem. 2 Bruti comites, *vel*, cohortem prætoriam, quæ Prætori Bruto in provincia pro ſatellitio & comitatu aderat. 3 Clariſſimum ſidus. Metaph. eſt a ſplendidis cœli corporibus, ad excellentiam Bruti ejuſque comitum indicandam: qualis eſt a Sirio in *Canem*, ad exitium hominum notandum. 4 Salutares. 5 Bruti. 6 Præter Rupilium Regem. 7 Inconſulte & inani verborum profluentia dicebat una cum Bruto adveniſſe, tanquam Caniculam cœleſte ſidus agricolis damnoſum & horribile. 8 Imbribus ac nivibus auctum ex altiſſimis montibus ruere ac dilabi ſolet per illa loca, quo, &c. Synecdochica eſt periphraſis torrentis. 9 Quo propter rapacitatem fluminis frondator aut lignator cum ſecuri raro pervenit, ut ligna cædat. 10 Ubi Perſius dicendi finem fecit. 11 Rupilius Rex, Præneſte natus. 12 Amaro ac mordaci. Alleg. eſt e Metaph. ſumtis a frondatoribus, qui prætereuntes convitiis provocant. 13 Profluenti. 14 Depromta ex pectore. 15 Retorquet. 16 Ut acerbus vinitor. 17 Prius vindemiatori convitiatus manum dediſſet. 18 Deridens vinitorem, & eum appellans avem pigram ac nidi ſui obliviſcentem. Metaph. eſt a natura hujus avis ad pigritiam vinitoris exprimendam. 19 Semigræcus & Hybrida. 20 Aſperſus & profuſe vexatus eſt a Rege Romanis convitiis, aculeatis ſalibus, verbis acerbis. Alleg. eſt e continuatis Metaph. a pungentibus liquoribus. 21 Apoſtrophe eſt ad Brutum per exclamationem obteſtantis, ubi alludit etiam ad L. Junium Brutum Tarquinii Superbi expulſorem. 22 Julium Cæſarem, & alios. 23 E medio. 24 Rupilium. 25 Hunc Rupilium Regem jugulare tui muneris ac officii eſt.

SATYRA VIII.

Priapum Deum, cuſtodem hortorum, inducit querentem de Canidia & Sagana veneficis, & quæ ab illis in occulto fierent, deſcribentem.

1 *OLim truncus eram* 2 *ficulnus ,* 3 *inutile lignum :*
Cum 4 *faber* 5 *incertus ſcamnum ,* 6 *faceret ne* 7 *Priapum .*

1 Ego Priapus olim truncus eram. Efficta eſt hi & inducta perſona factitii Dei. 2 Fici arboris. 3 Nullam ad rem utile, informe, non dolatum. 4 Me intuitus. 5 Dubius. 6 Ex me. Eſt hic Ἀπορία ſive Addubitatio. 7 Simulacrum Priapi, hortorum cuſtodis. Meton. ſubj.

Ma-

Maluit eſſe 1 *Deum* . 2 *Deus* 3 *inde ego* 4 *furum* 5 *aviumque*
6 *Maxima formido : nam fures* 7 *dextra* 8 *coercet* ,
Obſcœnoque ruber porrectus ab inguine 9 *palus* :
Aſt 10 *importunas volucres in* 11 *vertice arundo*
12 *Terret* 13 *fixa* , *vetatque* 14 *novis* 15 *conſidere in hortis* ,
16 *Huc prius anguſtis ejecta* 17 *cadavera* 18 *cellis*
19 *Conſervus vili portanda locabat* 20 *in arca*
Hoc miſera plebi 21 *ſtabat commune ſepulchrum* ,
22 *Pantolabo ſcurræ* , *Nomentanoque* 23 *nepoti* .
Mille pedes 24 *in fronte* , *trecentos* 25 *cippus* 26 *in agrum*
27 *Hic dabat* , 28 *hæredes monumentum ne ſequeretur* .
29 *Nunc licet* 30 *Eſquiliis habitare* 31 *ſalubribus* , *atque*
32 *Aggere in aprico ſpatiari* : 33 *quo modo triſtes*
Albis 34 *informem ſpectabant* 35 *oſſibus agrum* ;

1 Imaginem Dei. Meton. itidem ſubj. 2 Hortorum. Polyptoton. 3 Ab expreſſa mei forma ego Priapus Deus factus ſum. 4 Qui auferendorum fructuum gratiam alienos hortos ingrediuntur. 5 Quæ hortorum ſeminibus damnum adferunt. 6 Maximus terror. 7 Dextra mea falce ac fuſte armata. Neque enim inermem decet eſſe cuſtodem. 8 Ad hortum accedere prohibet. 9 Virile membrum ex rubro palo factum, a pudendis longitudine duorum pedum extentum. 10 Quæ ſine ulla Dei reverentia proxime quotidie advolant, & moleſtæ ſunt. 11 Capitis mei. 12 Fugat. 13 Et vento varie impulſa & commota. 14 Nuper ſatis, *vel*, nuper a Mæcænate conditis. 15 Locum capere. 16 Ad hunc locum, ubi horti jam ſunt, *vel*, ubi Priapus ſtabat. 17 Conſervorum, aut inopum & plebejorum hominum. 18 Ex domunculis, caſis, vel tuguriolis. 19 Veſpillo, Libitinarius, Sandapilarius. Synecd. gen. 20 Vili feretro, ſandapila, qua miſera plebs efferebatur, non in ornato feretro. Synecd. itidem gen. Q. d. antea hic plebejorum hominum ſepulchra fuerunt. 21 Paratum, conſtitutum erat inopi & egenti plebi. 22 Qui univerſum patrimonium abligurierat. Sic dictus, quod quicquid ei afferretur, ab omnibus acciperetur. 23 Luxurioſo, qui rem ſuam familiarem turpiter conſumſerat. 24 In longitudinem. Hoc diſtichon continet formulam verborum, quibus teſtator uſus fuerat in certo loci ſpatio Reip. donando, & hæredibus ſuis detrahendo, ut eſſet commune populi ſepulcretum. 25 Lapis in agro erectus. Metaph. eſt in erecto terræ tumulo, cui tribuitur ſenſus & motus, id eſt, cippus continet mille pedes & trecentos, vel totidem patet. 26 In longitudinem. 27 In hoc loco, in Eſquiliis dabat, id eſt, oſtendebat, tantum terræ dari humandis corporibus pauperum per has literas in eo inciſas. 28 Hoc monumentum non eſt hæredum, ſed hominum tenuium, & nullum hærediolum habentium. Hæc erant verba Cipro inſcripta. 29 Quoniam commune ſepulchrum eſſe deſiit. 30 In Eſquiliis, in quo colle, olim ſepulcreto, Mæcenas domum pulchram jam exſtruxerat, hortoſque amœnos adjunxerat. 31 Sepulchris remotis. 32 In colle aperto & Soli expoſito deambulare. 33 In quem aggerem conjectis oculis paulo ante homines triſtes, mortuos ſepelientes ſpectabant. 34 Deformem, ſqualidum. 35 Cadaverum.

Cum 1 mihi 2 non tantum fureſque, feræque, 3 ſuetæ
Hunc vexare locum, curæ ſunt atque labori;
4 Quantum, 5 carminibus quæ 6 verſant atque 7 venenis
Humanos animos: 8 has nullo 9 perdere poſſum,
Nec prohibere modo, 10 ſimulac 11 vaga 12 Luna 13 decorum
Protulit os, quin 14 oſſa legant, herbaſque 15 nocentes.
Vidi 16 egomet nigra 17 ſuccinctam 18 vadere 19 palla
20 Canidiam, pedibus nudis, 21 paſſoque capillo,
Cum Sagana majore 22 ululantem [23 pallor 24 utraſque
Fecerat horrendas aſpectu] 25 ſcalpere terram
Unguibus; 26 & pullam divellere mordicus agnam
Cœperunt 27 Cruor in foſſam confuſus, ut 28 inde
29 Manes elicerent, animas reſponſa 30 daturas.
31 Lanea & effigies erat, altera cerea: 32 major
Lanea, quæ pœnis compeſceret inferiorem.
Cerea 33 ſuppliciter 34 ſtabat, 35 ſervilibus, 36 utque
Jam peritura, modis. 37 Hecaten 38 vocat 39 altera, ſævam
Altera 40 Tiſiphonen. Serpentes, atque videres

1 Priapo. 2 Non tantum ſollicitudinis fures & feræ injiciunt, quantum, &c. Regreditur ad expoſitionem ſui muneris de cuſtodiendis ſuis hortis, conquerens ſibi multo moleſtiores eſſe ſagas in oſſibus & herbis colligendis, ad homines incantamentis vinciendos, quam fures, feras & aves. 3 Quæ olim conſueverunt hunc locum petere propter cadavera. 4 Quantum mulieres veneficæ ſunt mihi curæ. 5 Incantationibus. Virg. Ecl. 8. Carmina *vel cœlo poſſunt deducere Lunam*. 6 Immutant, vexant. 7 Malis herbis. 8 Veneficas. 9 E medio tollere, quo minus huc veniant. 10 Poſtquam. 11 Errabunda, quæ obliquo incedit curſu, non recto, ut Sol. Virg. Æn. 2. *Hic canit* errantem *Lunam, Soliſque labores*. 12 Quæ veneficiis præeſſe creditur. 13 Candidum ſuum caput produxit, id eſt, ſimulac nox venit. 14 Reliquias cadaverum ſepultorum hic colligant ad veneficia ſua. In *os* & *oſſa* eſt Paronomaſia. 15 Peſtiferas. 16 Ego Priapus ipſe vidi. 17 Expeditam. Sic. Sat. 6. l. 2. *veluti* ſuccinctus *curſitat hoſpes*. 18 Incedere. 19 Veſtæ. 20 Famoſiſſimam illam veneficam: de qua vide Epod. 5. & 17. & Sat. 1. l. 2. 21 Sparſo, non religato. Sic Ter. *capillus paſſus*. 22 Noctuarum, canum & luporum more. Translatio a lupis. 23 Vultus. 24 Utramque ſagam. 25 Effodere, & foſſam facere. 26 Et nigram agnam, quam ſecum attulerant, dentibus diſcerpere. 27 Cruor agnæ dilaceratæ in effoſſam terram, quam unguibus fecerant, mixtim confluxit. 28 Ex foſſa, vel cruore. 29 Mortuorum animas excitarent. *Manes* enim ſunt animæ a corpore ſejunctæ. 30 Quæ illis interrogantibus reſponſa darent. 31 Duæ erant imagines, altera lanea, altera cerea. 32 Major autem & potentior effigies erat lanea, quæ imbecilliorem ceream verberaret. 33 Ipſi ſupplicans. 34 Ante laneam. 35 Verberibus ac flagris graviſſimis. 36 Utpote. Al. *ut que*. 37 Proſerpinam, veneficarum præſidem: quæ Hecate dicta eſt ab *ἑκατὸν*, *centum*, quod Hecatombe, id eſt, centum victimis placetur; vel quod centum annos errare faciat inſepultos. Vide Od. 22. l. 3. 38 Invocat. Tribuitur hic inanimatis ſenſus, & eſt quædam Proſopopœiæ ſpecies. 39 Veneficarum. 40 Unam ex tribus Furiis, quæ cædes ulciſcitur. Vide Od. 28. l. 1.

1 Infernas 2 errare canes, Lunamque 3 rubentem,
Ne foret 4 bis teſtis, poſt 5 magna latere ſepulchra.
6 Mentior at ſi quid, merdis caput 7 inquiner albis
Corvorum, atque 8 in me veniant mictum atque cacatum
9 Julius, & 10 fragilis Pedatia, 11 furque 12 Voranus.
13 Singula quid memorem? quo pacto 14 alterna loquentes
15 Umbræ cum 16 Sagana 17 reſonarent triſte & acutum?
18 Utque lupi 19 barbam 20 variæ cum dente colubræ
21 Abdiderint furtim terris? & 22 imagine cerea
23 Largior arſerit ignis? & ut non teſtis inultus
Horruerim voces Furiarum, & facta 24 duarum?
Nam, 25 diſploſa ſonat quantum veſica, 26 pepedi
27 Diffiſſa nate 28 Ficus: at 29 illæ 30 currere in Urbem.
Canidiæ 31 dentes, altum Saganæ 32 caliendrum
Excidere, atque 33 herbas, atque 34 incantata 35 lacertis
36 Vincula, cum magno riſuque jocoque 37 videres.

1 Canes infernales, id eſt, Furias Hecates comites. Synecdochica periphraſis. 2 Hinc inde curſitare. 3 Erubeſcentem pudore tot ſcelerum veneficarum. 4 Tot ac tanta ſcelera & veneficia aſpiceret. 5 In ſublime exſtructa. 6 Προκατάληψις eſt diluentis objectum per exclamationem obteſtantis pronuntianda. 7 Utinam caput habeam merdis corvorum inquinatum. 8 In meam hanc ſtatuam. 9 Perditiſſimus nebulo. 10 Mollis & impudicus Pedatius, qui cum patrimonio pudicitiam amiſit. Bene igitur eum Poeta muliebri nomine appellat. 11 Q. Catuli libertus. 12 Qui cumulatio nummos ereptos calceo abſcondit. 13 Quæ ibi vidi & audivi? Ironia eſt, ubi ſimulac ſe velle præterire, quod memorat maxime. 14 Alternis vicibus, alternatim. 15 Animæ mortuorum. 16 Venefica. 17 Mœſte & acute loquerentur. Sic Sat. 3. dixit, *acutum cernere*. 18 Et quomodo. 19 Quâ veneficia depelluntur. 20 Maculoſæ. 21 Secreto ſub terra occultaverint veneficæ illæ duæ. 22 Ob imaginem ceream, quæ in igne liqueſcebat. 23 Vehementior. 24 Harum duarum, Canidiæ & Saganæ, quæ tanquam Furiæ erant. 25 Diſrupta. 26 Tantum ventris crepitum edidi. 27 Natibus diviſis, inque diverſum diſtractis. 28 Ego Priapus ficulneus, e ficu factus. Meton. mat. 29 Veneficæ. 30 Currebant, vel currere cœperunt, ſc. hoc tanto ſonitu perturbatæ. 31 Colubræ ſc. non ſuos, ſed alienos arte inſitos. 32 Crines appoſitos, non nativos. 33 Venenatas. 34 Diris incantationibus affecta. 35 Ex brachiis. 36 Licia diverſorum colorum. Synecd. gen. 37 Quiſque videre poſſet & ridere veneficarum perturbatarum fugam. Synecd. ſpec. pro genere.

SATYRA IX.

Deſcribit cujuſdam, in quem forte inciderat, importunam & pertinacem garrulitatem, qua jactabunde quædam, nonnulla impudenter, omnia ſtulte deblaterans, diu invitum detinuerit, & propemodum enecarit.

1 Ibam forte via 2 ſacra [ſicut meus eſt mos]
Neſcio quid 3 meditans 4 nugarum, totus 5 in illis:
6 Accurrit 7 quidam, notus mihi nomine tantum,
Arreptaque manu. 8 Quid agis, dulciſſime, rerum?
9 Suaviter, ut nunc eſt, inquam: 10 & cupio omnia, quæ vis.
Cum 11 aſſectaretur. 12 Numquid vis? 13 occupo. At ille,
14 Noris nos [inquit] docti ſumus. 15 Hic ego, Pluris
16 Hoc [inquam] mihi eris. 17 Miſere 18 diſcedere 19 quærens,
20 Ire modo ocius, interdum 21 conſiſtere: in aurem
22 Dicere, neſcio quid, puero: cum ſudor ad imos
23 Manaret talos: o te Bollane 24 cerebri
Felicem! ajebam tacitus. Cum quidlibet ille
Garriret, 25 vicos, 26 Urbem 27 laudaret: 28 ut illi
Nil reſpondebam: 29 Miſere cupis [inquit] 30 abire,
Jamdudum video: 31 ſed nil agis: 32 uſque tenebo:

1 Deambulabam. Videtur imitatio Phædriæ apud Ter. in Eun. *Dum rus eo, cœpi egomet mecum inter vias (Ita ut fit, ubi quid in animo eſt moleſtiæ, Aliam rem ex alia cogitare*. 2 Quæ ad Romanum forum deducit: ſic dicta, quod in ea fœdus ictum ſit inter Romulum ac Tatium. Vide Epod. 4. 3 Animo meo volvens. 4 Verſuum Satyricorum. Synecd. gen. 5 In illis nugis totus cogitationibus meis occupabar. 6 Ad me. 7 Civis Romanus. 8 Quomodo vales Horati? inquit ille. 9 Recte valeo, ut nunc rerum mearum ſtatus eſt. 10 Et exopto ut omnia, quæ velis, ex voto tibi ſuccedant. 11 A latere meo non diſcederet, me quocunque irem, comitando. 12 Loquendi formula iis uſitata, qui diſcedere ab aliquo cuperent. Ter. Eun. *Rogo quid velit. Recte, inquit, abeo*. 13 Interrogando prævenio. 14 Hoc volo, ut nos cognoris. 15 Tum. 16 Eo nomine, quia doctus es, pluris mihi fies. 17 Vehementer, uſque ad miſeriam. Ter. *Hæc verba me hercule una falſa lacrumula, Quam oculos terendo* miſere: *vix vi expreſſerit, Reſtinguet*. 18 Ab ipſo. 19 Contendens. 20 Ibam aliquando celerius, ut illum a me abigerem. 21 Conſiſtebam. 22 Simulabam me puero meo ſequenti ſecreto dicere. 23 Ad imos pedes uſque deflueret præ angore & perturbatione animi ex moleſtia garruli. 24 Ob cerebrum tuum hujuſmodi garrulitatis & ineptiarum impatiens, qui hujuſmodi hominem garrulum ſtatim reprehenderes, & a te abigeres. Meton. ſubj. ad integram mentem, ingenium atque intelligens judicium ſignificandum, quorum cerebrum ſedes atque domicilium eſſe creditur. 25 Per quos tranſibamus. Vicos autem Romæ 40. fuiſſe memorant. 26 Romam. Synecd. gen. 27 Epiſtrophe. 28 Poſtquam Cic. Ut *ab Urbe diſceſſi, nullum intermiſi diem, quin ad te aliquid literarum darem*. 29 Vehementer. 30 A me. 31 Fruſtra cupis effugere, non enim te dimittam. 32 Semper te detinebo. Ter. *Ego vapulando, ille verberando* uſque *ambo defeſſi ſumus*.

Per-

Perſequar. 1 *Hinc quo nunc iter eſt tibi? Nil* 2 *opus eſt te*
Circumagi: quendam volo viſere, non tibi notum:
Trans Tiberim longe 3 *cubat is, prope Cæſaris* 4 *hortos,*
5 *Nil habeo quod agam, &* 6 *non ſum piger:* 7 *uſque ſequar te.*
8 *Demitto auriculas, ut* 9 *iniquæ mentis aſellus,*
Cum gravius dorſo 10 *ſubiit onus.* 11 *Incipit ille:*
Si bene 12 *me novi, non* 13 *Viſcum* 14 *pluris amicum,*
Non Varium 15 *facies: nam* 16 *quis me ſcribere plures,*
Aut citius poſſis verſus? quis membra 17 *movere*
18 *Mollius?* 19 *invideat quod &* 20 *Hermogenes, ego canto*
21 *Interpellandi locus hic erat: Eſt tibi mater?*
Cognati? 22 *queis te ſalvo eſt opus?* 23 *Haud mihi quiſquam:*
Omnes 24 *compoſui.* 25 *Fælices. Nunc* 26 *ego* 27 *reſto.*
28 *Confice: namque inſtat fatum mihi triſte,* 29 *Sabella.*
Quod 30 *puero cecinit,* 31 *divina mota anus urna:*

1 Ab hoc loco quo es iturus? 2 Nil neceſſe eſt te mecum huc illuc circumduci, meaque cauſa moleſtias ſuſcipere. Verba ſunt Horatii, qui multas fingit cauſas ſeſe ab hoc garrulo liberandi. 3 Lecto affixus decumbit & ægrotat. Sic Sat. 3. l. 2. *Mater ait pueri, menſes jam quinque* cubantis. 4 Quos ille moriens teſtamento reliquit populo Romano. Suet. in Jul. Cæſ. c. 83. 5 Reſpondet garrulus aſſectator. 6 Sed libenter ambulo. 7 Semper. 8 Impudentia garruli defatigatus. Translatio eſt a jumentis, quorum aures demiſſæ corporis defatigationem ſignificant. 9 Qui graviter ferre ſolet. Metaph. eſt ab homine ad beſtiam pro ingenio aſini iniquo & tardo ad herilem agitationem. 10 In ſe recepit, portavit onus ſuis viribus gravius. 11 Garrulus loqui. 12 Meas virtutes. 13 Viſcus & Varius Poetæ diſerti, amici fuere Horatii & Virgilii. 14 Quam me. 15 Æſtimabis, ubi in familiaritatem tuam receptus fuero. 16 Anaphora. 17 Saltando. 18 Decentius, facilius quam ego. 19 Invidere poſſit. 20 Tigellius, optimus cantor. Vide ſupra Sat. 2. & 3. 21 Vaniſſimum ejus ſermonem interrumpendi, ne odioſa ſui laudatione plane me occideret. Loquitur Horatius. 22 Quibus te vivo tuoque auxilio eſt opus, i. qui tuo auxilio egeant, qui niſi te ſalvo & incolumi, ſalvi eſſe non poſſint? 23 Amplius ſuperſtites eſt. Reſpondet garrulus. 24 Omnes propinquos ſepelivi. Tac. l. 1. Hiſtor. *Piſonem Verania uxor ac frater Scribonianus* compoſuere. Ita Ovid. Met. 4. de Piramo ac Thiſbe: *Ut, quos certus amor, quos hora noviſſima junxit*, Componi *tumulo non invideatis eodem*. Sumtum eſt a collectione & comportatione frugum in horreum, ad conditoria cadaverum indicanda. 25 O felices illos, tacite mecum cogito, qui per mortem a tua garrulitate tandem liberati ſunt. Exclamatio eſt admirantis Poetæ felicitatem propinquorum mortuorum, qui importunitate hujus hominis exſoluti ſunt. 26 Horatius. 27 Superſum, ut etiam tua garrulitate occidar. 28 Occide jam me, ut lubet. Permiſſio eſt tacita Poetæ, ſimulque Metaph. a gladiatoribus: quorum victus voce moribunda dicebat vincenti: Confice, ut hic nunc Poeta garrulo. 29 Anus divinatrix, Horatii nutrix Sabina. 30 Quod mihi Horatio adhuc puero olim prædixit. Synecd. gen. 31 Cum anus urnam, in quam ſortes meas ad divinandum futura conjecerat, moviſſet, ſorteſque poſtea eduxiſſet. In *divina* Meton. eſt effecti pro efficiente prædictionem rei futuræ: quomodo Poeta Od. 27. l. 3. cornicem appellat *avem divinam imbrium*, i. præſentientem imbres ac voce prædicentem.

1 Hunc neque dira 2 venena, nec 3 hoſticus auferet enſis,
4 Nec laterum dolor, aut tuſſis, nec 5 tarda podagra,
Garrulus hunc 6 quando conſumet cumque: loquaces,
Si ſapiat, vitet, ſimulatque 7 adoleverit ætas.
Ventum erat 8 ad Veſtæ, 9 quarta jam parte diei
Præterita, & caſu tunc 10 reſpondere 11 vadato
Debebat: 12 quod ni feciſſet, 13 perdere litem.
Si 14 me amas, 15 inquit, paulum 16 hic ades. 17 Inteream, ſi
Aut valeo 18 ſtare, aut novi civilia jura;
Et 19 propero, 20 quo ſcis. Dubius ſum, quid faciam, inquit,
Te-ne 21 relinquam, 22 an rem; 23 Me, ſodes. 24 Non faciam, ille:
Et præcedere cœpit. Ego [25 ut contendere durum eſt
26 Cum victore] 27 ſequor. Mæcenas quomodo 28 tecum?
29 Hinc repetit, 30 Paucorum hominum, 31 & mentis bene ſanæ.
Nemo 32 dexterius fortuna eſt uſus: 33 Haberes

1 Puerum Horatium. Sunt hęc verba anus vaticinantis de morte Horatii per ſortes urna eductas. 2 Interiment. 3 Hoſtilis enſis e medio auferet, i. interimeret. 4 Neque pleuritis. Synec. Cic. *dieque ſeptimo eſt* lateris dolore *conſumtus*. 5 Efficiens tardos & ignavos eos, quorum illa contundit articulos. 6 Sed homo garrulus aliquando hunc conſumet: *vel*, quandoquidem homo garrulus hunc quovis tempore ſua loquacitate enecabit. 7 Maturiori ætate fuerit. 8 Templum, ædem. Ter. *ubi* ad Dianæ *veneris, ito ad dextram*. Cic. *Rapinas ſcribis* ad Opis *fieri*. 9 Id eſt, jam tertia diei hora erat: ſinguli enim dies in duodecim horas inæquales dividuntur. 10 In judicio. 11 Ei, quem vadimonio obſtrinxerat, ei, qui illum in jus vocaverat, vadibus acceptis. Nam *vadari* eſt conſtituere alicui vadimonium acceptis vadibus & ſponſoribus, vel diem judicio conſtituere ex compacto. Cic. *hic hominem in præſentia non* vadatur: *ita ſine vadimonio diſceditur*. 12 Niſi in judicio præſto fuiſſet. 13 Cauſa cadere debet. 14 Vocalis *e* hic non ſolum non eliditur, verum etiam corripitur. 15 Garrulus. 16 Meton. ſubj. fori pro adjuncta cauſa, quæ illic agitur, & lite, quæ illic dijudicatur: q. d. mihi fave in hac cauſa, juva me. 17 Utinam inteream. Verba ſunt Horatii, & ſimul exclamatio eſt ſibi imprecantis & deprecantis a ſe talem præſentiam. 18 Præ defatigatione aliquot horas in judicio ante Prætoris tribunal: neque enim ibi ſedere licebat, aut honeſtum erat. Sumtum eſt a diſciplina militari, ubi dicitur miles inter puguam pulcherrime ſtare, cum eum, quem ceperat, locum obtinet. 19 Eo. 20 Sc. ut illum inviſam, qui prope Cæſaris hortos ægrotat. 21 Relinquere debeam in judicio. Ἀνακοίνωσις ſive Communicatio eſt, qua deliberat cum Poeta de ſuis negotiis. 22 An cauſam meam vel litem. 23 Me potius relinque, quam rem tuam, inquit Horatius. 24 Non relinquam te, reſpondet Garrulus. 25 Quemadmodum, vel quia grave ac moleſtum eſt pugnare. 26 Cum garrulo homine & pertinaci, qui vincit odio. Synecd. gen. 27 Victorem, ſc. garrulum. 28 Vivit. 29 Ab hoc principio hic Garrulus ſermonem aliquandiu interruptum ſic repetit, quomodo Mæcenas, &c. 30 Mæcenas meus (inquit Horatius) homo eſt paucis familiaris, paucis utitur, paucis hominibus patet ad Mæcenatem aditus. Sic Ter. Eun. *Imo ſic homo* eſt perpaucorum hominum. 31 Et exactiſſimi judicii ac ſapiens eſt in amicis eligendis. 32 Felicius quam tu, inquit Garrulus. Metaph. eſt ab auſpiciis ſecundis. 33 Me.

1 *Magnum adjutorem, poſſet qui ferre* 2 *ſecundas,*
3 *Hunc hominem velles ſi* 4 *tradere* : 5 *diſperéam, ni*
6 *Summoſſes omnes*. 7 *Non iſto vivimus* 8 *illic,*
Quo tu 9 *rere, modo* : 10 *Domus* 11 *hac nec purior ulla eſt,*
Nec magis his aliena 12 *malis*. 13 *Nil mi officit unquam,*
Ditior 14 *hic, aut eſt quia* 15 *doctior* : 16 *eſt locus* 17 *uni-*
Cuique ſuus. 18 *Magnum narras, vix credibile*. 19 *Atqui*
Sic habet. 20 *Accendis, quare* 21 *cupiam magis illi*
Proximus eſſe. 22 *Velis tantummodo* : 23 *quæ tua virtus,*
24 *Expugnabis* : *& eſt,* 25 *qui vinci poſſit* : 26 *eoque*
Difficiles aditus primos habet. 27 *Haud mihi deero* :
Muneribus ſervos corrumpam : *non hodie ſi*
Excluſum fuero, deſiſtam : 28 *tempora* 29 *quæram* :
Occurram in triviis : 30 *deducam*. *Nil ſine magno*

1 Apud Mæcenatem, qui tuas partes diligenter tueretur. 2 A te, ſc. *partes*, id eſt, qui facile tibi cederet, & poſt te ſecundo loco in amicitia Mæcenatis contentus foret. Metaph. eſt ab hiſtrionibus ſive actoribus fabularum; ubi variæ partes imponuntur hiſtrionibus, qui ob id dicuntur vel primas, vel ſecundas, vel tertias fabulæ partes agere. 3 Me: δεικτικῶς. 4 In clientelam, in comitatum Mæcenatis, id eſt, commendare Mæcenati. Cic. *Sic te commendavi & tradidi, ut graviſſime diligentiſſimeque potui*. 5 Exclamatio eſt ſibi imprecantis ad ſolertiam jactatam comprobandam. 6 E loco ſuo ſubmoviſſes jam dudum omnes, qui adhuc priori loco apud Mæcenatem ſuum, i. niſi tu ſolus apud Mæcenatem primas teneres. Syncope. 7 Reſpondet Horatius. 8 Apud Mæcenatem. 9 Exiſtimas: nullæ enim ibi inſidiæ, nulla invidia. 10 Nullus eſt princeps, neque dominus, qui honeſtius, & purius, & quietius domeſticos & ſervos moderetur ipſo Mæcenate. Meton. ſubj. 11 Mæcenatis domo. 12 Occultis calumniis, invidia, aliiſque malis. 13 Nihil mihi impedimento eſt. 14 Mæcenatis amicus. 15 Me. 16 In domo Mæcenatis ſuum cuique eſt tributum munus ac officium, nec quicquam invidioſe dicitur, nec perturbate efficitur. Metaph. eſt a conſeſſu deliberantium. 17 Cujuſcunque etiam fortunæ & conditionis ſit. 18 Rem magnam atque incredibilem mihi narras, inquit Garrulus. 19 Atqui, ſive credas, ſive non, ſic res ſeſe habet. Reſpondet Horatius. 20 His verbis me extimulas, quo magis in Mæcenatis familiaritatem recipi velim, reſpondet Garrulus. Metaphora. 21 Cupere debeam. 22 Tantum velle debes. Hæc Horatii ſunt, inſigni deriſione pollicentis, quod ſciat nunquam ſecuturum. 23 Ea enim eſt tua ſolertia & ingenii ſubtilitas, ut facile ſis expugnaturus Mæcenatem. Cic. *Genus orationis, facultatem, copiam ſententiarum* (quæ veſtra prudentia eſt) *perſpexiſtis*. 24 Facile omnes difficultates ſuperabis, honeſtumque locum apud Mæcenatem conſequeris. Sumtum eſt a caſtellorum munitionibus, quæ machinis bellicis expugnatæ, tandem expugnantur & capiuntur: ſic homines importunitate ſæpe vincuntur. 25 Si ſæpe inſtabis. 26 Atque hinc eſt, quod prima fere coitio multo acerrima eſſe conſuevit Mæcenatem prenſantibus. 26 Diligentiam adhibebo, nihilque intermittam (inquit Garrulus) quo in Mæcenatis amicitiam perveniam. 28 Opportuna ſc. quibus ipſum conveniam. 29 Captabo. Epiſtrophe eſt in ſimilitudine ejuſdem ſoni in clauſulis ſententiarum. 30 Illumque domum comitabor honoris gratia.

1 Vita labore 2 dedit mortalibus. 3 Hæc dum agit, ecce
4 Fuſcus Ariſtius 5 occurrit, mihi charus, & 6 illum
Qui pulchre noſſet: conſiſtimus. Unde venis? &,
Quo tendis? 7 rogat: & 8 reſpondet: Vellere cœpi,
Et 10 preſſare manu 11 lentiſſima brachia, 12 nutans,
13 Diſtorquens oculos, ut me eriperet. 14 Male ſalſus,
Ridens, 15 diſſimulare: meum jecur 16 urere bilis.
17 Certe neſcio quid ſecreto velle loqui te
Ajebas mecum. 18 Memini bene: ſed 19 meliori
Tempore dicam: hodie 20 triceſima Sabbatha. Vin, tu
21 Curtis Judæis 22 oppedere? 23 Nulla mihi [inquam]
Relligio eſt. 24 At mi: ſum paulo 25 infirmior, unus
26 Multorum: 27 ignoſces: 28 alias loquar. 29 Hunccine Solem
Tam 30 nigrum ſurrexe mihi! 31 fugit improbus, ac me
32 Sub cultro linquit. Caſu venit obvius illi
33 Adverſarius. Et 34 Quo tu turpiſſime? magna

1 Humana. 2 Difficilia enim quæ pulchra: & *Labor omnia vincit improbus*, 3 Dum effutit talia verba Garrulus. Apparatus ad Proſopopœjam Fuſci Ariſtii, quem inducit ſic percunctantem de itinere Poetæ. 4 Grammaticus illo tempore nobilis, cui cantata eſt Od. 22. l. 1. & Ep. 10. l. 1. 5 Nobis. 6 Garrulum comitemque meum. 7 Fuſcus Ariſtius quærit ex me. 8 Et reſpondet viciſſim a me rogatus, unde veniret, & quo tenderet. 9 Vellicare ipſum veſte. 10 Arctius comprimere. 11 Tardiſſima, mihique reluctantia; & quæ obſequi nollent. Hoc videtur ſumtum a tarditate corporum, quæ non facile obſequuntur moventibus, ad ſtupidos ſenſus & inertes notandos. 12 Sæpe dans ſignum vultu, oculis & compreſſione manus liberandi me a tali comite. 13 Huc illuc movens. 14 Parum prudens & callidus. Metaph. eſt ab inſipidis cibis. 15 Diſſimulat ſe intelligere quid vellem. 16 Ira urebat & incendebat cor meum, i. vehementer ob id ipſi iraſcebar. 17 Sunt verba Horatii ad Fuſcum. 18 Reſpondet Fuſcus. 19 Commodiori. 20 Judæorum hoc novilunio ſunt, religioſe colenda & celebranda. Sabbatha triceſimo quoque die menſis redeunt. Alii Neomenias intelligunt; alii magnum Judæorum Sabbathum; quo die Agnum comedebant *Sabbatha* omnia, i. ſeptimus quiſque dies, quem Judæi venerari ſolebant, dicta ſunt a verbo *ſabath*, *quievit*: unde *ſabbathum*, i. ceſſatio, feriatio. 21 Circumciſis. 22 Contradicere, inque eorum contemtum ventis crepitum edere, eorumque religionem irridere? Metaph. 23 Sunt verba Horatii. 24 Sed mihi, reſpondet Fuſcus, eſt religio. 25 Religioſior, & religionis motu paulo timidior. 26 Solus ex multis religione obſtrictus ſum. 27 Ob id veniam dabis mihi, quod jam a te abeam. 28 Quod ſecreto tecum me locuturum dixi. 29 Ibi tacite mecum exclamo, Hanc facem & lucem, i. hunc diem tam infelicem mihi ſurrexiſſe oportuit, ut hujus moleſtiſſimi hominis garrulitate omnino enecandus ſim, nec ulla ratione liberari queam? 30 Metaph. eſt a colore luctuoſo ad infortunium ſignificandum. 31 Fuſcus ille male ſalſus abit. 32 Meque in ſummo periculo linquit, tanquam hoſtiam jam jam mactandam. A victimis ergo mox jugulandis ſumtum eſt ad præſentiſſimum malum & periculum, in quo quis deſeritur, notandum. 33 Synecdochicōs ſumendum videtur pro ſpeciali creditore, qui huic garrulo coram judicio diem indixerat diſſolvendi æris alieni cauſa. 34 Quo tu tendis homo improbiſſime?

Excla-

Exclamat voce : & 1 licet anteſtari ? Ego vero
2 Oppono auriculam. 3 Rapit in jus : clamor utrimque :
Undique 5 concurſus : ſic me ſervavit 6 Apollo.

1 Et ſtatim ad me dicit, O Horati, Licet-ne te teſtem aſſumere contra hunc tuum comitem ut ipſum ita ſecundum leges in jus rapere poſſim? Eſt enim *anteſtari*, unum aliquem ex iis, qui adſunt, prehenſa auricula, teſtem ſumere. 2 Ego vero Horatius ipſi ultro auriculam meam tangendam porrigo, ut me teſtem ſumat, iſteque garrulus in judicium abripiatur. 3 Trahit renitentem garrulum a me ad tribunal, ubi Prætor jus dicit. Meton. adj. 4 Contentio, 5 Populi exoritur. 6 Cui vitam meam acceptam refero, tandem hoc garrulo defunctus ſum. Quidam hic agnoſcunt duplicem Metonymiam, primum ſubj. pro adjuncta Apollinis ſtatua: deinde pro foro judiciali ab Auguſto propter multitudinem cauſarum conſtructo, ubi erat Apollinis eburnea ſtatua, & ubi liberator ille Horatio obviam factus erat.

S A T Y R A X.

Hac Satyra reſpondet iis, quos offenderat ſupra Satyra quarta, cum Lucilii verſus reprehenderet : ac ſuæ reprehenſionis rationem reddit, qua eam fuiſſe juſtam oſtendit.

1 *Nempe 2 incompoſito 3 dixi pede 4 currere verſus*
5 Lucili. Quis tam Lucili fautor 6 inepte eſt,
Ut non hoc fateatur? at 7 idem, quod 8 ſale multo
9 Urbem 10 defricuit, 11 charta 12 laudatur eadem.
Nec tamen 13 hoc tribuens, 14 dederim quoque cætera : nam ſic
15 Et laberi mimos, ut pulchra poemata, mirer.
16 Ergo non ſatis eſt 17 riſu diducere rictum

1 Nempe concedo & fateor. *Nempe* enim eſt Adverbium aſſentientis : quo libenter utitur Horatius ad interrogationem. 2 Minus ornato pede. Alleg. eſt e continuatis Metaphoris ab animantibus, quarum ut pedibus proprie tribuitur motus, vel celer, vel tardus : ſic vox in dictionibus & ſententiis, modo celerius, modo tardius abſolvitur : unde ad verſus & ſententias Lucilii transfertur : quæ, quia inæquali & incondito motu feruntur, hic merito reprehenduntur. 3 Supra Sat. 4. 4 Fluere, i. dixi Lucilium aſperum eſſe & duriuſculum in componendis verſibus. 5 Anadiploſis. 6 Stulte favens, i. ſtultus amator. 7 Lucilius. 8 Multa mordaci dicacitate. Alleg. eſt a carnibus mordaci ſale conſperſis, ne illæ corrumpantur, & ut eadem opera jucundiori ſapore commendentur. Hujuſmodi fuerunt joci, facetiæ, & urbani ſales Lucilianæ Satyræ, quibus deriſit depravatos civium Romanorum mores, & emendare voluit, ne illi perderentur. 9 Duplex Tropus : prior eſt Synecd. gen. pro Roma ; poſterior, Meton. ſubj. pro civibus Romanis. 10 Amare potavit. 11 Satyra eadem, i. verſibus in charta ſcriptis. Meton. ſubj. 12 A me. 13 Neque ego dum Lucilio attribuo, quod ſalſus & mordax fuerit. Ἐπανόρθωσις quædam eſt ſuperioris laudationis per diminutionem. 14 Ipſi concedere debeo reliqua, quæ in eximio Poeta requiruntur. 15 Et ſcenicos verſus Decimi Laberii ſcriptoris dicaciſſimi. 16 Ad eximium poema Satyricum abſolvendum. 17 Immodico ſc. hiatu nudatiſque dentibus, ut effuſe ridentibus contingere ſolet, i. impellere lectorem ad immoderatum riſum, qui os dilatet, & dentes nudet. Sumptum eſt a canibus irritatis, qui diſtortis labris, & in rugas contractis dentes nudant.

Auditoris: & eſt quædam tamen 1 *hic quoque virtus.*
Eſt brevitate opus, 2 *ut currat ſententia, neu ſe*
Impediat verbis laſſas 3 *onerantibus* 4 *aures.*
Et ſermone opus eſt modo 5 *triſti, ſæpe* 6 *jocoſo,*
7 *Defendente vicem modo Rhetoris, atque Poetæ,*
Interdum 8 *urbani, parcentis viribus, atque*
Extenuantis eas 9 *conſulto.* 10 *Ridiculum acri*
Fortius & melius magnas plerumque 11 *ſecat res.*
12 *Illi, ſcripta* 13 *quibus Comœdia priſca viris eſt,*
14 *Hoc ſtabant, hoc ſunt imitandi: quos neque* 15 *pulcher*
Hermogenes unquam legit, neque 16 *ſimius iſte,*
17 *Nil præter Calvum &* 18 *doctus cantare Catullum.*
19 *At magnum fecit, quod verbis Græca Latinis*
20 *Miſcuit.* 21 *O ſeri ſtudiorum!* 22 *qui-ve putetis*
Difficile & mirum, Rhodio quod 23 *Pitholeonti*
24 *Contigit.* 25 *At ſermo* 26 *lingua concinnus utraque*

1 In his tamen eſt quædam virtus riſum movere. 2 Ne ſententia claudicet. 3 Aggravantibus. 4 Auditorum. 5 Serio & ſevero. 6 Salſo & urbano. 7 [illegible] eſt ſermone, qui modo partes & officium alicujus Oratoris tueatur. 8 Faceti irriſoris. 9 Dedita opera. 10 Jocus interdum plus valet, quam acrimonia cum ſeveris ac ſeriis verbis conjuncta. 11 Diſſolvit, dirimit, finit, carpit magnas lites ac controverſias. Metaph. eſt ab exciſoriis inſtrumentis ad vim faceti ſermonis indicandam, cum ille lites componit ac finit: ut Ep. 16. l. 1. *Quo multæ magnæque* ſecantur *judice lites.* 12 Poetæ veteris Comœdiæ, ſc. Eupolis, Cratinus, Ariſtophanes, aliique. 13 A quibus viris. 14 Propter has, quas dixi, virtutes, nempe jocos, ſales, & ridicula, cum dente tamen juncta, ſuam in Scena retinebant dignitatem & auctoritatem, placebant, probabantur & in pretio erant, non explodebantur, dum his plus efficiebant, quam ſi acribus uſi fuiſſent. Metaph. eſt ab actoribus Comœdiarum, qui placebant talibus facetiis verſuum, & fauſtas acclamationes a populo conſequebantur. Ter. *Partim ſum earum exactus, partim vix* ſteti. 15 Bellus ille carminum cenſor. Ironia. 16 Neque Demetrius Poeta ingenii pravi & deformis ac brevis ſtaturæ. Metaph. eſt a beſtia, ad demonſtrandum ineptum imitatorem veterum Comicorum: qualis fuit M. Demetrius imitator Lucilianæ ſcripturæ. 17 Qui nihil didicit cantare, niſi poemata, ſive cantilenas amatorias Calvi & Catulli Poetarum Elegorum. Meton. effic. 18 Sic loquitur Od. 6. l. 2. *Cantabrum* indoctum ferre *juga noſtra.* 19 At vero hic aliquis mihi objiciet, quod Lucilius rem magnam & admiratione dignam præſtitit. Προκατάληψις eſt, ubi Poeta objectum Demetrii præoccupat. 20 In Satyris ſuis. 21 Ὀψιμαθεῖς, qui ſero ſtudiis operam dediſtis, cui contrarium παιδομαθεῖς, qui a puero didicerunt; *vel*, O vani & ſtulti, qui tardi in ſtudiis eſtis, qui tam parum didiciſtis, parum docti. Apoſtrophe eſt per Exclamationem ad ſero literas Græcas diſcentes. 22 Sc. quod exiſtimetis. Hic enim particula *ve* eſt Conjunctio confirmans, vel abundat in ſententia. 23 Pitholeon Poeta ineptus in ſuis Epigrammatis Græca Latinis immiſcuit. 24 Conceſſum fuit. 25 At denuo quis mihi objectabit. Altera eſt προκατάληψις. 26 Qui ex uraque lingua, Græca & Latina, concinnatus eſt.

1 *Sua-*

1 *Suavior* : 2 *ut Chio nota ſi commiſta Falerni eſt.*
3 *Cum verſus facias*, 4 *teipſum percontor*, 5 *an*, *& cum*
6 *Dura tibi* 7 *peragenda* 8 *rei ſic cauſa* 9 *Petilli.*
Scilicet oblitus 10 *patriæque* 11 *patriſque*, *Latine*
Cum Pedius cauſas 12 *exſudet Poplicola*, *atque*
12 *Corvinus*, 13 *patriis intermiſcere petita*
Verba 15 *foris malis*, 16 *Canuſini more bilinguis !*
Atque ego cum 17 *Græcos facerem*, *natus* 18 *mare citra*,
Verſiculos, 19 *vetuit me tali voce* 20 *Quirinus*
Poſt mediam noctem viſus, *cum ſomnia* 21 *vera* :
22 *In ſylvam non ligna feras inſanius*, *at ſi*
Magnas 23 *Græcorum malis* 24 *implere catervas.*
25 *Turgidus Alpinus* 26 *jugulat dum Memnona*, *dumque*
Diffingit Rheni luteum caput ; *hæc ego* 27 *ludo*,
Quæ nec in 28 *æde ſonet* 29 *certantia*, *judice* 30 *Tarpa* ;
Nec redeant iterum atque iterum 31 *ſpectanda theatris.*

1 Eſt, quam ſimplex. 2 Non aliter ac ſi vinum Falernum auſterius cum Chio, vino mitiori, temperatum eſt, ac proinde gratius eſſe ſolet. Meton. adj. 3 Cum Poeta ſis. 4 Ipſummet adverſarium rei quæſitæ judicem conſtituit. Eſt ἀνακοίνωσις, deliberatio unius cum altero. 5 An tu etiam, ſi cauſidicus eſſes, cum Latina lingua Græca permiſcere malis. 6 Difficilis, capitalis. 7 Defendenda. 8 Qui ſacrilegii in corona aurea, furtim e Capitolio ſublata, reus accuſatus eſt. 9 Petillii Capitolini. 10 Tuæ Italiæ ſc. id eſt, ſermonis Romani. Meton. ſubj. 11 Tui, Romani. 12 Vehementer ad ſudorem uſque agat ſive dicat, id eſt, multum laboret in cauſis Latine agendis. 13 Corvinus Meſſala, Orator clariſſimus, Petillii accuſator, ſic etiam Pedius. 14 Latinis verbis. 15 Aliunde, & ex aliena natione, ut e Græcia, ſumta. 16 Canuſinorum more, qui partim Græci, partim Latine loquebantur; an vero puro vernaculo ſermone malis uti? 17 Non contentus patrio ſermone. 18 Citra mare Tyrrhenum in Italia & Apulia, non autem ultra mare in Sicilia aut Græcia ortus. Anaſtrophe eſt & ſimul Synecd. gen. ſunt enim alia multa citra mare loca. 19 Proſopopœja eſt Romuli non omnino perfecta, quia nulla eſt nota illius depoſitæ. 20 Romulus, linguæ Latinæ autor. Synecd. gen. Nam dicitur etiam de aliis, ut de Auguſto Cæſare. 21 Eſſe creduntur, concoctione ſc. jam facta, & diſcuſſis vaporibus animus liber eſt. 22 Ne tot autoribus Græcis te adjungas. *In ſylvam ligna ferre*, eſt aliquem iis rebus augere velle, quibus ipſe maxime abundat. Hæc ſunt verba Quirini ad Horatium. 23 Scriptorum. 24 Tui conjunctione augere. 25 A. Cornelius Alpinus inflatus ille Poeta. 26 Dum ineptum aliquod carmen de Memnone, Emathionis filio, ab Achille ad Trojam occiſo, tam inſcite ſcripſit, ut Memnona denuo jugulare videatur, dumque alio quodam poemate Rheni fluminis lympidi fontes tanquam luteos & ſordidos deformat, & ineleganter deſcribit. Alleg. duplex. 27 Has ego ineptias Satyricas ludibundus ſcribo. 28 Quæ in æde Apollinis & Muſarum non audiantur, nec a me recitentur. Synec. gen. 29 Cum aliorum poematibus de præſtantia contendentia. 30 Metio Tarpa Critico & judice acerrimo criminum. 31 Quæ ſepius a populo more aliorum poematum in theatris ſpectata atque audita vileſcant. In *theatris* eſt Meton. ſubj. pro populo in theatris, ut diximus.

1 *Arguta meretrice* 2 *potes, Davoque Chremeta*
3 *Eludente ſenem, comis* 4 *garrire libellos,*
Unus vivorum, Fundani. 5 *Pollio* 6 *regum*
Facta 7 *canit,* 8 *pede ter percuſſo:* 9 *forte epos acer,*
Ut nemo, Varius ducit: 10 *molle atque facetum*
11 *Virgilio annuerunt gaudentes rure Camœnæ.*
12 *Hoc erat, experto fruſtra Varrone* 13 *Atacino,*
Atque quibuſdam aliis, melius quod ſcribere poſſem,
14 *Inventore minor: neque ego illi detrahere auſim*
15 *Hærentem capiti multa cum laude* 16 *coronam.*
17 *At dixi* 18 *fluere* 19 *hunc lutulentum, ſæpe* 20 *ferentem*
Plura quidem 21 *tollenda relinquendis.* 22 *Age, quæſo,*
23 *Tu nihil in magno* 24 *doctus* 25 *reprendis* 26 *Homero?*
Nil 27 *comis Tragici* 28 *mutat Lucilius* 29 *Acci?*
Non 30 *ridet verſus Enni* 31 *gravitate minores,*
Cum de ſe loquitur, 32 *non ut majore reprenſis?*

1 Calida. 2 Avertit ſermonem ad Fundanium Poetam Comicum: Senſus eſt: Tu Fundani unus Poetarum inter omnes qui hodie vivunt, potes comiter & lepide libellos comicos & Comœdiam ſolertem ſcribere, in quibus callidam meretricem, aut Davum quendam, nequam ſervum, ſenem Chremetem herum ſuum eludentem, introducis. 3 Metaph. eſt a victoribus gladiatoribus. Cic. 1. Cat. *Quamdiu nos etiam furor iſte tuus* eludet? 4 Metaph. eſt ab avibus, quarum garritus eſt facetus & jucundus. 5 Aſinius Pollio Tragœdiographus. 6 Et principum Romanorum. 7 Deſcribit Tragœdiis Latinis. 8 Pedibus ter percuſſis & pulſatis, i. ſenariis Jambicis trimetris, quorum bini pedes ter conjunguntur, & ſingulorum poſterior eſt fere Jambus. Sex quidem ſunt ictus, unde etiam *ſenarii verſus* dicuntur, ſed tres tantum ſunt percuſſiones. Synec. autem eſt periphraſtica Tragœdiæ, pro verſibus illius Jambicis trimetris, ut diximus. 9 Acer Varius forte aliquod carmen Hexametrum de rebus divinis & Heroicis tanta majeſtate componit, ut nemo melius. In *epos* eſt Synecd. gen. pro Heroico carmine. In *ducit* eſt Metaph. ab officinis metallicis, ubi metalla tundendo malleis & cudendo in laminas extenduntur. 10 Tenerum atque elegans Bucolicum aut Georgicum P. Virgilio Maroni ruſticæ & paſtorales Camœnæ & Nymphæ conceſſerunt: nondum enim hoc tempore Virgilius Æneida ſcripſerat. 11 Syſtole. Al. *annuerant*, vel *annuerint*. 12 Hoc autem Satyricum carmen meum erat, quod poſſem melius ſcribere, quam Varro Atacinus, qui fruſtra expertus eſt & tentavit Satyras ſcribere, & quam quidam alii. 13 Sic dicto, ab *Atace* Narbonenſis Galliæ fluvio. 14 Quamvis ingenue fatear, quod inferior ſim Lucilio Satyræ primo autore. Synec. gen. 15 Adhærentem. 16 Lauream. 17 Προκατάληψις eſt ἀλληγορικῶς enunciata ab amnibus turbidis, i. aliquis mihi objicit ſcripturam Lucilii, ut obſcœnam & invenuſtam a me vocatam. 18 Vitiis & inepta garrulitate ſcatere. Vide Sat. 4. 19 Lucilium. 20 Proferentem. 21 Damnanda, quam quæ quis approbet aut relinquat? 22 Apoſtrophe eſt, cui communicatio altera eſt adjuncta. 23 Ironica interrogatio. 24 Si vir doctus es & bonus Criticus. 25 Reprehendis. Syncope. 26 Qui quandoque dormitat, i. in carminibus Homeri. Meton. effic. 27 Facetus. 28 Emendat in Tragœdiis Accii? 29 Accius apud Latinos primus ſcripſit Tragœdiam. 30 Reprehendit. 31 Leviores, minus graves, quam gravitas & dignitas materię poſtulat. 32 Cum tamen majorem ſemetipſum non exiſtimet illis, quos reprehendit, velut reprehenſo major aut melior eſſet.

Quid

Quid vetat, & noſmet Lucili ſcripta legentes,
Quærere, num 1 *illius, num* 2 *rerum* 3 *dura negarit*
Verſiculus natura 4 *magis factos, &* 5 *euntes*
Mollius? 6 *Ac ſi quis pedibus quid* 7 *claudere ſenis*
8 *Hoc tantum contentus,* 9 *amet ſcripſiſſe ducentos*
Ante 10 *cibum verſus,* 11 *totidem cœnatus:* 12 *Etruſci*
Quale fuit Caſſi rapido 13 *ferventius amni*
Ingenium: 14 *capſis quem fama eſt eſſe, librisque*
Ambuſtum propriis: 15 *fuerit Lucilius, inquam,*
Comis & urbanus: fuerit 16 *limatior idem,*
17 *Quam rudis, &* 18 *Græcis intacti carminis autor,*
Quamque Poetarum 19 *ſeniorum turba:* 20 *ſed ille,*
Si foret hoc noſtrum fato dilatus in ævum,
21 *Deterret ſibi multa:* 22 *recideret omne, quod ultra*
Perfectum traheretur: & in verſu faciendo
23 *Sæpe caput* 24 *ſcaberet,* 25 *vivos & roderet ungues.*

1 Natura inepta. 2 Quas tractavit. 3 Intractabilis. 4 Magis elaboratos & accuratos, id eſt, quid prohibet me libere quærere cauſam, cur poema Lucilii ſit tam incompoſitum, ſit-ne hoc ingenio ipſius vitio ducendum, an difficultati materiæ, quæ ſæpius doceri mavult, quam ornari? 5 Concinnius & lenius fluentes. Metaph. ab animantibus. 6 Ac tunc verſus ire ſolent, *vel*, qualia tunc carmina componuntur. 7 Ut concludat & finiat Hexametris verſibus. 8 Hoc uno contentus. 9 Deſideret. 10 Sumtum. 11 Et totidem verſus cum cœnatus ſit, id eſt, cœnavit. 12 Caſſii Severi, *vel*, ut alii Caſſii Parmenſis. *Parma* eſt Etruriæ civitas: de quo Ep.4. l.1. 13 Concitatius, promtius, celerius. Sumtum eſt ab igne. 14 Qui dicitur tot verſus totque libros ſcripſiſſe, ut illi ſuffecerint ſine ligno cadaveri ejus comburendo. 15 Demus quod Lucilius fuerit ſalſus, jocoſus. Conceſſio eſt, quæ per Anaphoram iteratur. 16 Terſior, doctior, quam Ennius, primus ille autor carminis Satyrici rudis. 17 Synecdoche eſt periphraſtica Ennii Poetæ. 18 Quod Græci non attigerunt aut tentarunt, ſed Latini tantum uſurparunt. 19 Antiquiorum Lucilio, id eſt, quam Accius, Pacuvius, & reliqui. 20 Sed tamen, ſi ille idem Lucilius Dei providentia in hanc noſtram, qua jam vivimus, ætatem reſervatus eſſet, id eſt, ſi hac noſtra ætate natus eſſet. Al. *delatus*. Al. *dilapſus*. 21 Multa ſuis carminibus auferret, demeret & retraheret. 22 Reſecaret & amputaret quicquid perfecto opere ulterius adderetur abundans & ſupervacaneum. Suet. Calig. c. 44. *Commoda emeritæ militiæ* recidit *ad ſummam ſexcentorum millium.* 23 Sæpe torqueretur, multumque laboraret in verſibus faciendis. Alleg. eſt e Metaphoris a corpore ad animi majorem attentionem. Nam qui in re aliqua totam mentem defigunt, ſæpe geſtus edunt indecentes per incogitantiam, quales hic memorantur ſine ullo pruritu vel capitis, vel unguium, agi a Poetis attenuiſſima & acerrima cogitatione Poeſin meditantibus. 24 Cogitabundus. 25 Ad vivum uſque profundis cogitationibus intentus arroderet & præmorderet: non autem in uno pede ſtaret, exiguoque temporis intervallo ducentos verſus dictaret.

1 Sæpe ſtylum vertas, iterum, quæ digna legi ſint,
Scripturus: neque, 2 te ut miretur 3 turba, 4 labores,
Contentus 5 paucis lectoribus. An tua demens
6 Vilibus in ludis dictari carmina malis?
7 Non ego: nam ſatis eſt 8 Equitem mihi 9 plaudere: ut 10 audax,
Contemptis aliis, 11 exploſa 12 Arbuſcula dixit.
Men' 13 moveat 14 cimex Pantilius? aut crucier, quod
15 Vellicet abſentem 16 Demetrius? aut quod ineptus
17 Fannius Hermogenis 18 lædat conviva 19 Tigelli?
Plotius, & Varius, Mæcenas, Virgiliuſque,
Valgius, & 20 probet hæc 21 Octavius optimus, atque
22 Fuſcus: & hæc utinam 23 Viſcorum laudet uterque.
Ambitione 24 relegata, 25 te 26 dicere poſſum
27 Pollio, te Meſſala, tuo cum fratre: ſimulque
Vos Bibuli, & Servi, 28 ſimul his te 29 candide Furni:
Complures alios, doctos ego quos, & amicos,
30 Prudens prætereo: quibus 31 hæc, ſint qualiacunque,
32 Arridere velim: 33 doliturus, ſi placeant ſpe

1 Sæpe quod tu, ſcripſeris, emendes, ſæpe priorem ſcripturam deleas, & aliter atque aliter finge. Anaphora eſt, atque adeo Allegoria ab antiquo more ſcribendi in tabellis ceratis & pugillaribus; ubi quod male fuiſſet exaratum acutiori parti ſtyli graphiarii, poſtea denſiori altera ejuſdem parte expungebatur & corrigebatur. Conſilium igitur Horatii eſt, ut, quod quis ſcripſerit, tantiſper mutet & corrigat, dum recte conſtituatur. Sic Cic. Verr. 4. *Timuit aliquando, & commotus* vertit ſtylum *in tabulis ſuis: quo facto cauſam omnem evertit ſuam.* 2 Tuaque carmina. 3 Vilis plebs. 4 Neque multum ſollicitus ſis, ut auram popularem aucuperis, quod Oratoribus convenit, ut docet Cic. in Bruto. 5 Iiſque viris doctis & prudentibus. 6 Pueris in contemtis ſcholis & populo; quam viris prudentibus approbari malis? Ego illud non malim. 8 Equites Romanos, ut Mæcenatem, vel alios doctiſſimos me laudare. 9 Si vulgus me explodit. 10 Animoſa. 11 A vulgo, cum mimam egit. 12 Mima & meretrix. 13 An me commovere aut turbare debeat? 14 Poeta putidus, ut cimex. Metaph. eſt ab inſecto fœdiſſimi odoris in ligno naſcente, ad fœtorem & obſcœnam Pantilii maledicentiam notandam. Tres autem hæ interrogationes ſuſpendunt ſubjectionem negatam. 15 Maledictis me calumnietur. 16 Quem *Simii* nomine ante notavit. 17 Poeta: de quo ſupra Sat. 4. 18 Maledictis. 19 Cantoris. 20 Ego opto ut approbet hæc mea carmina. 21 Maximus ille Imperator Cæſar Octavius Auguſtus. Alii putant Cæſarem Auguſtum non intelligi, ſed Octavium Poetam quendam. 22 Ariſtius. 23 Uterque fratrum Viſcorum. *Viſci* doctiſſimi Poetæ & cenſores fuerunt. 24 Cupiditate honoris & favoris exſtincta, ſublata, depoſita. Sumtum ab iis, qui in exilium ejiciuntur. 25 Apoſtrophe ad quinque clariſſimos viros, quibus optat ſcripta ſua probari. 26 Numerare. 27 Aſini Pollio. 28 Cum his. 29 Cenſor, hiſtorice, ac amice. 30 Sciens. 31 Mea carmina. 32 Approbari, placere. Metaph. ab homine, qui eſt τὸ ζῶον γελαστικὸν, ad inanimatum. 33 Ægre laturus.

1 De-

1 *Deterius noſtra*, 2 *Demetri*, *teque Tigelli*,
3 *Diſcipularum inter jubeo plorare cathedras*.
4 *I puer*, *atque meo* 5 *citus hæc* 6 *ſubſcribe libello*.

1 Si placeant pejus ac minus, quam ſperaſſem. 2 Apoſtrophe altera eſt ad ſuos adverſarios, Demetrium & Hermogenem, qui impudice & miſere ſtudent tantum fœminis probari. 3 In cœte veſtrarum impudicarum mulierum & minarum, quas carmina veſtra cantare edoceatis, id eſt, ego vos (qui fœminis, non viris, placere ſtudetis) infelices eſſe jubeo, ac malum precor, & vos tanquam turbam imperitorum pro nihilo habeo. 4 Avertit poſtremo ſermonem ad puerum amanuenſem ut hanc Satyram, ut appendicem, Satyræ 4. atque tanquam clauſulam ſuperioribus adjungat. Unde τὸ *puer* Synecdochice hic ſumitur pro ſervo amanuenſi. 5 Cito. Abruptum fuit hujus Satyræ initium, abruptus etiam finis. 6 In infima parte ſcribe, quoniam hi verſus ex tempore in mentem mihi venerunt: tantum abeſt, ut facti me pœniteat.

Q. HORATII FLACCI

SERMONUM,

SIVE

SATYRARUM

LIBER II.

SATYRA I.

Sibi datum a Trebatio conſilium de ſcribendis rebus geſtis Auguſti, potius quam Satyris (utpote in quibus alii aliud deſiderent) exponit: & cur ei parere non poſſit, oſtendit.

1 *SUnt, quibus in Satyra videar 2 nimis acer, 3 & ultra*
Legem 4 tendere 5 opus: 6 ſine nervis 7 altera, quicquid
Compoſui, pars eſſe putat, ſimileſque 8 meorum
Mille dic verſus 9 deduci poſſe: 10 Trebati,
Quid faciam? 11 præſcribe. 12 Quieſcas. 13 Ne faciam, inquis,

1 Quidam. Tota hæc Satyra verſatur, in Dialogiſmo interrogantis Poetæ & reſpondentis Trebatii. 2 Nimium aſper & vehemens eſſe in reprehendendis hominibus. Hoc ſumtum eſt a ſapore & guſtu mordaci. 3 Et ultra modum & uſitatam in notandis vitiis conſuetudinem, non habita perſonarum ratione aut diſcrimine. Eſt autem Satyræ lex, ut comiter & urbane, & per ludum jocumque mores hominum reprehendat. 4 Intendere & exacerbare. Alleg. e Metaphoris a ſagittariis, qui ſcopo ſemper aberrantes, modo citra hunc modo ultra emittunt ſagittas, nervis prave & nimium vel adductis vel remiſſis: quos imitari a multis exiſtimatur Peeta, cum in vitio hominum notandis nunquam poteſt modum criminationis tenere, interdum declinans, quorundam judicio ad ellipſim, interdum aliorum opinione, ad hyperbolen. Dici etiam poteſt. Alleg. petita a citharœdis, male fides pulſantibus. 5 Carmen meum Satyricum. Synecd. gen. 6 Sine rebus & ſententia, id eſt, illud opus Satyræ eſſe nimis languidum & enerve. 7 Altera hominum pars, id eſt, alii homines. 8 Verſum tam facilium & enervium. 9 Tanquam lanam deduci, id eſt, ſcribi & componi poſſe. Metaph. eſt a lanificis, qui dum tenuant lanam vel linum, in filum deducere dicuntur. 10 Nobiliſſime Juriſconſulte. 11 Conſtitue mihi modum ſcribendæ Satyræ, vel quid faciendum in hac hominum querela, & qualis Satyricus eſſe debeam, indica & doce, ut ad tuum præſcriptum, tanquam ad normam juris, agam omnia. 12 Quieſcas, o Horati - ſcribere Satyras, illarum compoſitione omnino ſuperſedeas. Reſpondet ergo Trebatius. 13 An illud inquis, o Trebati, ne faciam verſus Satyricos? Hæc ſunt verba Horatii.

Omnino

Omnino verſus ? 1 Ajo . 2 Peream male , ſi non
3 Optimum erat : verum nequo 4 dormire . 5 Ter multi
Tranſnanto Tiberim , ſomno quibus eſt opus alto ,
6 Irriguumque mero 7 ſub noctem corpus 8 habento .
Aut , ſi tantus amor ſcribendi te 9 rapit , 10 unde
11 Cæſaris invicti 12 res dicere , multa laborum
Præmia 13 laturus . 14 Cupidum , 15 pater optime , vires
Deficiunt : neque enim quivis 16 horrentia 17 pilis
Agmina , nec 18 fracta pereuntes cuſpide Gallos ,
Aut 19 labentis equo 20 deſcribat vulnera Parthi .
21 Attamen & 22 juſtum poteras , & ſcribere ſortem ,
23 Scipiadam , ut ſapiens 24 Lucilius . 25 Haud mihi deero ,
Cum res ipſa feret : niſi 26 dextro tempore , 27 Flacci
Verba per attentam non ibunt Cæſaris aurem :

1 Hoc ipſum eſt , quod ajo . Affirmat Trebatius . 2 Exclamatio eſt Poetæ ſibi imprecantis & obteſtantis. 3 Ut omnino quieſceſcerem , & Satyras ſcribere intermitterem . 4 Quieſcere , & vigiliarum tædium hiſce ineptiis Satyricis cogor diſcutere . 5 Trebatii conſilium . Qui facile dormire non poſſunt , illi Tiberim fluvium oleo uncti quotidie ter tranſnatent . Nataturi ungebantur , ut olei calore adverſus aquæ frigus munirentur . 6 Madidum vino . 7 Circa noctem , vel paulo ante noctem . Cæſ. l. 1. de bel. civ. *Pompeius* ſub noctem *n.ives ſolvis* . 8 Habeant . 9 Abripit , præcipitem trahit . 10 Tenta & aggredere . 11 Auguſti . Synecd. gen. 12 Præclare geſtas . 13 A Cæſare accepturus . 14 Volentem me hiſce arduis & ſublimibus materiis manus admovere , vires deſtituunt . Reſpondet Horatius . 15 Trebati . Sic illum honoris cauſa appellat . 16 Ingentes militum copias , aſpectu formidabiles , horrorem ſpectantibus incutientes . Meton. effe. 17 Romanorum haſtis . 18 Quam ſaucius hoſtis e corpore non potuit evellere , niſi fractam . 19 Ex equo delabentis , dejecti , & ſuperati . Parthi enim ex equis pugnabant , & erant equites . 20 Poſſit deſcribere . 21 Ut vel maxime Auguſti bella non deſcribas , tamen , &c. Epanorthoſis ſive correctio eſt Trebatii , qua hortatur Horatium , ut Cæſarem præconiis illuſtret a juſtitia & fortitudine , idque exemplo Lucilii , qui Scipionem dignis encomiis celebravit . 22 Auguſti juſtitiam & fortitudinem deſcribere . Meton. ſubj. 23 P. Cornelii Scipionis Africani virtutes carminibus ſuis illuſtravit . 24 Satyricus . 25 Faciam quod in me erit , inquit Horatius , & rei huic operam navabo , cum dabitur occaſio . 26 Opportuno & commodo rebus agendis tempore , cum a rebus gravioribus bellicis & civilibus vacat . Metaph. eſt ab auſpicibus , qui proſpera , commoda , læta & opportuna prædicebant fore e dextro avium volatu , & innoxium fulgur ex eadem parte vibratum . 27 Mea Horatii Flacci verba non tranſibunt per aurem Cæſaris carminibus conſiderandis intentam , niſi dextro tempore .

Cui male ſi 1 *palpere ,* 2 *recalcitrat undique* 3 *tutus .*
4 *Quanto rectius hoc , quam* 5 *triſtis lædere verſu*
6 *Pantolabum ſcurram , Nomentanumque* 7 *nepotem :*
Cum ſibi quiſque 8 *timet , quanquam eſt* 9 *intactus , & odit ?*
10 *Quid faciam ? ſaltat* 11 *Milonius ,* 12 *ut ſemel icto*
Acceſſit fervor capiti , 13 *numeruſque lucernis .*
14 *Caſtor* 15 *gaudet equis :* 16 *ovo prognatus eodem*
17 *Pugnis .* 18 *Quot capitum vivunt , totidem ſtudiorum*
Millia : 19 *me pedibus delectat claudere verba*
20 *Lucili ritu , noſtrum melioris utroque .*
21 *Ille velut fides* 22 *arcana ſodalibus olim*
23 *Credebat libris : neque ,* 24 *ſi male ceſſerat , unquam*
25 *Decurrens alio , neque ſi bene : quo fit , ut omnis*
26 *Votiva pateat veluti deſcripta tabella ,*

1 Aduleris. Alleg. ab equiſonibus , qui equis applaudunt & blandiuntur poppiſmis ; vel leni manus tractatione ilos demulcent , quo facilius illos vel ephippio ſternant , vel ori fræna inſerant , vel pedibus ſoleas inducant , vel denique in eos inſiliant : quod niſi dextre fecerint , calcitrare ſolent ſternaces , quales ſolet eſſe maxime equi ſeſſorem dejicientes : adverſus quales caſus ſolet prudens equiſo eſſe comparatus , quemadmodum Auguſtus contra ineptias ſe laudantium. *Vulpari* proprie , eſt blande contrectare , & manu demulcerre. 2 Repugnat, adulationem rejicit . 3 A vanis aſſertionibus. 4 At quanto hoc rectus eſſet agere (inquit Trebatius) hujuſmodi Cæſaris laudes decantare ; quam , &c. 5 Mordaci & Satyrico verſu proſcindere. 6 Quodlibet ſcurras , paraſitos & homines perditos & diſſolutos. Synecd. ſpec. 7 Luxurioſum. 8 Cum unuſquiſque ſuæ famæ metuat , & Poetas Satyricos oderit. 9 A Satyrico non notatus aut reprehenſus eſt. 10 Reſpondet Horatius . 11 Homo tumulentus , civis Romanus . 12 Poſtquam calor nimio vini potu ipſi in caput , copioſis vini vaporibus , tanquam telis percuſſum , aſcendit. 13 In menſa acceſſit , ut lucernæ , quæ antea ſingulæ , jam binæ incipiant apparere. Ebrius enim rem unam cernens , plures videtur aſpicere. 14 Jovis & Ledæ filius . 15 Delectatur equeſtri & curuli certamine. 16 Ex eodem ovo , quod mater ex Jove , in cygnum converſo , conceperat , id eſt , alter frater Pollux . Synecdochica ergo periphraſis eſt Pollucis . Quidam putant ſumtum ab avibus , quæ ponunt ova , & diuturno calefactu inde excludunt pullos , ad partum Ledæ indicandum. 17 Pugillatu & ceſtibus delectatur. 18 *Quot homines , tot ſententiæ* , & ſingulis hominibus ſingula ſtudia natura inſita . *Trahit ſua quoque voluptas*. Synecd. memb. pro integ. 19 Ego delector compoſitione carminis Satyrici . Synecdochica itaque periphraſis eſt verſuum Satyricorum. 20 More Lucilii , qui melior eſt Poetica facultate , quam & ego , & tu. 21 Lucilius. 22 Vitæ ſuæ. 23 Inſcribebat , committebat . 24 Si quid ei male evenerat . Al. *geſſeras* , id eſt , egerat. 25 Neque ad aliud vitæ genus ſe conferens , confugiens , quam ad libros ſuos , id eſt , in adverſis non aliunde ſolatium petebat , niſi a ſuis libris , nec aliis congratulationem rerum ſecundarum declarabat , niſi eoſdem ſodalibus libris. 26 Veluti in tabula , quæ ex voto ſuſpendebatur in templo a naufragis , integre delineata in libris illis conſpici poſſit. Si Od. 5. l. 1. *me* tabula *ſacer* Votiva *paries indicat humida Suſpendiſſe potenti Veſtimenta matris Deo* .

1 Vita ſenis : ſequor 2 hunc , 3 Lucanus , an Appulus , 4 anceps :
Nam Venuſinus 5 arat finem ſub 6 utrumque 7 colonus ,
8 Miſſus 9 ad hoc , 10 pulſis [vetus eſt ut fama] Sabellis ,
11 Quo ne per vacuum Romano incurreret hoſtis :
Sive quod Appula gens , ſeu quod 12 Lucania bellum
13 Incuteret violenta . Sed hic 14 ſtylus haud 15 petet 16 ultro
17 Quenquam animantem , & me 18 veluti cuſtodiet enſis
Vagina tectus : 19 quem cur 20 deſtringere coner
Tutus ab infeſtis 21 latronibus ? 22 O Pater , & 23 Rex
Iuppiter , 24 ut pereat poſitum rubigine telum ,
Nec quicquam noceat cupido mihi pacis ! at ille ,
Qui me 25 commorit [melius non tangere , 26 clamo]
27 Flebit , & 28 inſignis tota 29 cantabitur 30 Urbe .
31 Cervius iratus 32 leges 33 minitatur & 32 urnam :
Canidia 34 Albuti , quibus eſt 35 inimica , 36 venenum :

1 Vita Lucilii, qui in illa ſeniorum Poetarum turba Horatii ſæculo ponebatur. Synecd. gen. 2 Lucilium. 3 Sim. 4 Dubito, incertus ſum, ἀμφιδοξέω: quod quidam putant ſumtum ab armis utrimque acutis, quæ dubitamus, utra parte apprehendamus ſine offenſione. 5 Terram, id eſt, agros colit, ibique habitat. 6 Inter Lucaniam & Apuliam. Eſt enim Horatius in oppido Venuſio natus: unde & *Venuſinus* dictus. 7 Populus, qui huc a Romanis in coloniam ductus fuit. 8 A Romanis. 9 In coloniam. 10 Expulſis Samnitibus ex hiſce locis. 11 Ut ne Lucani & Appuli per hanc regionem, tanquam cultoribus vacuam. Sabellis expulſis, velut hoſtes in Romanum populum ejuſque agros incurſionem facerent, & novis bellis & ſeditionibus urbem Romam vexarent. Synecd. finiti & gen. 12 Lucani incolæ. Meton. ſubj. 13 Moveret, inferret tanquam bellicoſa. 14 Hæ Satyræ ſtylo, id eſt, calamo ſcriptorio, ſcriptæ. Meton. inſtrumenti: atque adeo Metaph. qua datur ſenſus & motus rei inanimatæ, quæ per ſe nec poteſt ferire, nec defendere. 15 Lædet. 16 Sponte, niſi ſim laceſſitus, provocatus. 17 Quenquam hominem vivum, quenquam anima & corpore conſtantem. 18 Et ſtylus me defendet, velut enſis conditus vagina, cum arma geſtentur defenſionis, non offenſionis cauſa. 19 Gladium Satyrarum mearum. 20 Evaginare. Sic Od. 1. l. 3. Diſtrictus *enſis cui ſuper impia Cervice pendet*. Q. d. cur Satyras velim depromere, alioſque lædere, ipſe læſus a nemine? 21 A calumniatoribus me provocantibus. 22 Exclamatio eſt precantis & optantis exitium volenti lædere cæteros: & ſimul Apoſtrophe ad Jovem: averſus eſt enim ſermo a Trebatio ad hunc. 23 Deorum & hominum. 24 Utinam meum hoc Satyrarum telum, in vagina reconditum, nunquam extrahatur, ſed ibi rubigine pereat, ut nunquam cauſa mihi detur hunc enſem extrahendi. 25 Tetigerit, laceſſerit. 26 Aperte edico melius eſſe me non lædere ſive laceſſere. Translatum eſt a corpore ad famam Poetæ inquinandam. Ter. Eun. *Quo pacto Rhodium* tetigerim *in convivio*. 27 Οἰμώξει, dolebit, ſuamque miſeriam deplorabit. 28 Nobilis & famoſus. Ironia eſt pro infami & ignominioſo. 29 Meis verſibus. 30 Roma. Synecd. gen. 31 Prætor, inquiſitor, capitalibus quæſtionibus præfectus. 32 Pœnas & condemnationes legibus & fortibus conſtitutas. Meton. ſubj. 33 Maledicis ſcriptoribus. 34 Albutii filia venefica: ut apud Virg. *Hectoris Andromache*, ſc. uxor. *Deiphobe Glauci*, ſc. filia. 35 Irata. 36 Illis venenum minitatur.

Tran-

Grande malum 1 *Turius, ſi quis ſe judice* 2 *certet.*
3 *Ut,* 4 *quo quiſque valet, ſuſpectos terreat,* 5 *utque*
Imperet hoc natura potens, 6 *ſic collige mecum.*
Dente lupus, cornu taurus 7 *petit.* 8 *Unde, niſi intus*
Monſtratum? 9 *Scævà vivacem crede nepoti*
Matrem: 10 *nil faciet ſceleris* 11 *pia dextera* 12 [*mirum*
Ut neque calce lupus 13 *quemquam, neque dente* 14 *petit bos*]
Sed mala 15 *tollet anum* 16 *vitiato melle cicuta.*
17 *Ne longum faciam, ſeu me tranquilla ſenectus*
Expectat, 18 *ſeu mors atris circumvolat alis,*
19 *Dives, inops, Romæ, ſeu* 20 *Fors ita juſſerit, exul,*
21 *Quiſquis erit vitæ,* 22 *ſcribam, color.* 23 *O puer ut ſis*
24 *Vitalis, metuo, &* 25 *majorum ne quis amicus*
26 *Frigore te feriat.* 27 *Quid, cum eſt Lucilius auſus*

1 Judex ille numerarius & venalis ſc. *minitatur*, qui neminem abſolvat, niſi muneribus prius placatus. 2 Litiget. 3 Quomodo. 4 Qua re & quibus quiſque artibus eſt inſtructus, iis ſuos inimicos & ſimultatis nomine ſuſpectos puniat. 5 Et quomodo natura potenter impellat homines, ipſa etiam bruta, ad injurias injuriis vindicandum. 6 Mecum ex his exemplis perpende & judica. Metaph. eſt a corpore ad animum. Apoſtrophe autem eſt ad Trebabatium, quem monet, ut ſecum diligentius perpendat, num illud naturæ non adverſetur, ſiquis ſe non tueatur, acceptamque injuriam ulciſcatur: quod ut ſit evidentius, argumentatur a brutis. 7 Adverſarium appetit atque aggreditur. Virg. Ecl. 3. *Jam cornu petat, & pedibus qui ſpargat arenam.* 8 Unde autem hoc habent, niſi illis a natura monſtratum eſſet? 9 Quivis credat & committat Scævæ, prodigo & perdito juveni, matrem, quam nimium vivere moleſte fert. Permiſſio eſt quædam cum Synecdoche. 10 Dextera ejus non quidem gladio ipſam interficiet. 11 Quæ pia videtur, nec tamen eſt, ſed impia. Ironia enim eſt, quia ſignificatur ejus impietas, qui clandeſtino & inſidioſo mortis genere interfecit matrem. 12 Nimirum. 13 Ferit. 14 Mordet. 15 E medio tollet, accidet matrem ſuam decrepitam, cujus diuturna vita prodigus offenditur. 16 Melle corrupto, id eſt, venenata mulſi potione; qua anum, dulcia appetentem, ille ſuſtulerat. 17 Ne ſim longior. 18 Sive mors celeris & violenta mihi imminet. Metaph. eſt ab avibus ad ſubitam & inſperatam mortis feſtinationem indicandam. 19 Sive dives. 20 Fortuna. 21 Quodcunque genus, quæcunque conditio & ſtatus meæ vitæ futura ſit. Metaph. a pictoribus. Cic. *Amiſimus* colorem *& ſpeciem priſtinam civitatis.* Sic *color imperii* dicitur Lucani l. 9. 22 Satyras. 23 O Horati adoleſcentule (inquit Trebatius) metuo ut diu vivas, ne hiſce Satyris tuis exitium & periculum tibi contrahas. In *puer* eſt Synecd. gen. Facete autem *puerum* vocat Trebatius eum, a quo *pater* ipſe audiverat. 24 Vivax ac diu ſuperſtes. *Vitale* id proprie dicimus, quod ad vitam pertinet, quod vitam juvat, fovet, continet. 25 Potentiorum, id eſt, qui valeat gratia apud divites & potentes, *φίλος τῶν μειζόνων*, id eſt, *amicus magnus*. 26 Mortem tibi inferat, *vel*, frigido aliquo veneno te e medio tollat, Satyris tuis offenſus. Meton. eſt adjunctæ qualitatis pernicioſæ pro ſubjecto veneno. Quod vivimus, calori vitali acceptum ferimus. Hinc ergo *frigus* pro morte, & *frigore* pro mortuum eſſe. Virg. Æn. 12. *Aſt illi ſolvuntur* frigore *membra.* Et 6. *corpuſque lavant* frigentis, *& ungunt.* 27 Quid paſſus eſt Lucilius (cogat Horatius) cum magnos virus carpſiſſet?

Primis

Primus in hunc operis componere carmina 1 *morem ?*
2 *Detrahere & pellem , nitidus qua quiſque per ora*
3 *Cederet , introrſum turpis ? Num Lælius ,* 4 *& qui*
Duxit ab oppreſſa meritum Carthagine nomen ,
5 *Ingenio offenſi ? aut læſo doluere* 6 *Metello ?*
Famoſiſque Lupo cooperto verſibus ? Atqui
Primores 7 *populi* 8 *arripuit ,* 9 *populumque tributim :*
Scilicet uni 10 *æquus virtuti , atque* 11 *ejus amicis .*
12 *Quin ubi ſe a* 13 *vulgo ,* 14 *& ſcena , in* 15 *ſecreta remorant*
16 *Virtus Scipiadæ , & mitis ſapientia Læli ;*
17 *Nugari cum illo ,* 18 *& diſcincti ludere , donec*
19 *Decoqueretur olus ,* 17 *ſoliti .* 20 *Quicquid ſum ego , quamvis*

1 In morem Satyricum, id eſt, Satyras ſcribere. 2 Omnia improborum vitia denudare ſive detegere, illiſque turpitudinis velamentum detrahere. Alleg. eſt a laniis & extiſpicibus, qui ex detractis pellibus, tanquam velamentis, eviſceratiſque animalibus perſpiciebant, quid boni, quid-ve mali in eſſet ominis. Sic Lucilius mores hominum notabat, ut, qui extrinſecus apparebant probi & ſinceri, lectis ipſius Satyris, perſpicerentur ſcelerati & impuri. 3 Qua unuſquiſque malus per vulgi ora, id eſt, in oculis & conſpectu omnium civium tanquam bonus & quantivis pretii civis per Urbem incederet & obambularet. Aphæreſis. Sic Plaut. *Ut tranſverſus, non proverſus* cedit, *quaſi cancer ſolet*. Meton. eſt ſubj. in *quiſque* pro fama cujuſque, nitida ſpecie probitatis ornàti, emànaret per urbem. 4 P. Cornelius Scipio, qui a domita Africa meritum nomen Africani reportavit. Synecd. periphr. Scipionis. Od. 8. l. 4. *Non incendia Carthaginis impiæ*, Ejus, qui domita nomen ab Africa Lucratus rediit, *clarius indicant Laudes, quam Calabræ Pierides*. 5 Num hi duo Lælius & Scipio fuerunt offenſi carmine Lucilii? 6 Quod Metellus, Macedonici filius infamis & luxurioſus, a Lucilio læſus, aut quod Lupus Rutilius, homines impii, maledicis & ignominioſis verſibus Lucilii obruti ac proſciſſi fuerint? Ab integumentis translatum eſt ad animi ſtatum & habitum. Sic Cic. 3. Verr. *Qui iſtum tot, tantis, tam nefariis ſceleribus* coopertum *ſua ſententia liberavit*. 7 Romani, id eſt, Patres ipſos ſeu Patritios. 8 Invaſit, notavit, culpavit. 9 Reliquam plebem abſque Senatoribus ordine per omnes 35. tribus Satyrico dente graſſatus, nulli parcens. Recte ergo Perſius: *Secuit Lucilius Urbem*. Tradunt enim ſingulas eum tribus, ſingulis Satyris maledictis inſectatum fuiſſe. 10 Propitius & benevolus. Aſſerit Poeta non alia de cauſa Lucilium mordacius in Romanos ex æquo in omnes invectum, niſi ſolius virtutis amore: *æquus* autem eſt *virtuti*, qui bonis omnibus parcendum judicat, maloſque puniendos. 11 Virtutis. 12 Inſuper. 13 Ab oculis civium. 14 A populi conſpectu, a foro & judiciis, ubi magiſtratus, tanquam in ſcena, perſonam agit. Translatio eſt a ludis ſcenicis, atque inſuper Synecd. ſpec. pro generali & quovis cœtu & loco frequenti. 15 Loca ſc. i. in ſeceſſus ſe removerant, & ſe ſubduxerant ab aſpectu populi intra parietes. Syncope. 16 Ubi Scipio virtute præditus & fortiſſimus, & Lælius mitis ac ſapiens ſubduxerant ſe, &c. Alleg. e continuata Meton. adjunctorum pro ſubjectis. 17 Soliti fuerant ridicula & jocoſa tractare cum Lucilio. 18 Comparati ad animi relaxationem exercitationemque corporis. 19 Frugalis cœna pararetur, apponeretur. 20 Quicunque ego Horatius ſum, cujuſcunque conditionis, fortis, generis.

Infra Lucili 1 cenſum, ingeniumque tamen: me
2 Cum magnis vixiſſe 3 invita fatebitur uſque
4 Invidia, & 5 fragili quærens illidere dentem,
Offendet ſolido: niſi quid tu, docte Trebati,
6 Diſſentis. 7 Equidem nihil hic diffindere poſſum.
Sed tamen 8 ut monitus caveas, ne forte 9 negoti
Incutiat tibi quid 10 ſanctarum inſcitia legum:
Si 11 mala condiderit in quem quis carmina, 12 jus eſt,
13 Judiciumque. 14 Eſto, ſi quis mala: 15 ſed bona ſi quis
Judice condiderit laudatur Cæſare: ſi quis
16 Opprobriis dignum 17 latraverit, 18 integer ipſe;
19 Solventur riſu tabulæ: 20 tu miſſus abibis.

1 Annuum reditum, id eſt, opibus Lucilio inferior, qui fuit ordinis equeſtris. 2 Cum Auguſto Pollione, Varo, Mæcenate, aliiſque viris magnis. 3 Nolens. 4 Invidi homines fatebuntur ſuis etiam ingratiis, cum ſummis viris mihi interceſſiſſe familiaritatem & convictum. Meton. adj. 5 Sc. *corpori*, id eſt, me tanquam rem fragilem, mollem & teneram livoris ſui dentibus comminuere ſtudet, id eſt, dum invidus me calumniando in crimen inducere conatur, tunc in corpus & rem ſolidam & duram incurret & impinget, dentesque ſuos franget, id eſt, vitæ meæ integritas & innocentia tunc illi invido reſpondebit & reſiſtet. Alleg. eſt e continuatis Metaph. a canibus & aliis beſtiis, quæ cum mollibus furis & aliis corporis partibus parant dentem illidere, durum ferrum vel lignum ſæpius objectum mordent. Ita invidi, cum me maledictis lacerare & mordere ſtudent, gravius illos remordere ſoleo. 6 Aliter ſentis. Poſſet hoc etiam *εἰρωνικῶς* intelligi. 7 Ego (inquit Trebatius) in tuo ſermone nihil poſſum differre ac diſſentire, quin pro te pronuntiem. *Diffindere* enim proprie eſt differre, atque in aliud tempus rejicere: ut ſi quis ſine dolo ſuo malo impeditus in judicio non ſtetiſſet, aut judex ipſe non ſediſſet, vel comperendinaſſet: hoc erat *diem diffindere*: & diffiſſus dies dicebatur. Liv. l. 9. *atque ei legem Curiatiam de imperio ferenti, triſte omen* diem diffidit. 8 Illud moneo ut caveas. 9 Periculi, damni exhibeat, id eſt, me ignorantia legum te in damnum inducat. 10 Quæ aliquid jubent aut vetant, pœna irrogata & ſancita, ſi quis ſecus faciat; a verbo *ſancior*. 11 Maledica carmina, id eſt, famoſos verſus ſcripſerit. 12 Licet in judicium vocare talem maleficum, & pœna legibus conſtituta eſt. 13 Actio ex lege. 14 Concedam ſ. ita eſſe, inquit Horatius, illum legibus ac gravi ſupplicio eſſe obnoxium, qui ſcripſerit maledica carmina, id eſt, qui maledicis verſibus innocentis & viri boni nomen famamque proſcindit. Conceſſio eſt, ubi lex iſta, tanquam argumentum aliquod condonatur & admittitur. 15 Sed ſi quis ſcripſerit in homines malos bona carmina vitiis hominum caſtigandis, ille vel Auguſto Cæſare judice laudatur. 16 Hominem malum & flagitioſum. 17 Mordaci aliquo carmine & convitiis proſciderit, laceraverit, allatraverit. Metaph. eſt a canibus, vel feras vel fures allatrantibus. 18 Modo, vel cum ipſe ſit integer vitæ, ſceleriſque purus, ac vitiis incontaminatus. 19 Ipſi judices, qui ſunt legum cuſtodes, ridicula interpretatione te abſolvent, & ſupplicium tibi remittent. Meton. adj. 20 Tu dimiſſus impune abibis, tuque in judicio abſolveris.

S A-

SATXRA II.

Sub Ofelli perſona, luxui deditos inſectatur. De eo loquens qui gulæ ſervit, eum dicit non certo judicio, ſed opinione quadam ſtulte concepta delicias in nonnullis cibis conſectari. Atque ut incommoda recenſet, quæ comitantur hunc, qui circa victum & luxum, ſic commoda, quæ tenui & frugali inſunt, enumerat.

QUæ virtus, & 1 quanta, 2 boni, ſit 3 vivere parvo,
[Nec meus 4 hic ſermo eſt: ſed quem 5 præcepit Ofellus
6 Ruſticus, 7 abnormis ſapiens, 8 craſſaque Minerva]
9 Diſcite non inter 10 lanceis, menſaſque 11 nitentes,
12 Cum ſtupet 13 inſanis acies fulgoribus, & cum
14 Acclinis falſis animus 15 meliora recuſat;
Verum hic 16 impranſi mecum diſquirite 17 Cur hoc?
Dicam, ſi potero. MALE verum examinat omnis
18 Corruptus judex. 19 Leporem ſe?atus, 20 eqno-ve
Laſſus ab indomito: vel, ſi Romana fatigat

1 Quam vim habeat ad animi tranquillitatem, & quam præclaros in homine fructus conciteт. 2 O boni, diſcite quæ virtus, &c. Luxurioſos & ἀσώτȣς hic compellat alieno nomine per Ironiam, quos hic ſtudet ad temperantiam & frugalitatem revocare. 3 Vitam frugalem colere. 4 Quem inſtituam. 5 Præcepit & docuit. 6 Nulla humanitate cultus & politus. Translatum eſt a ruſticis. Proprie enim ruſticus eſt, qui rure vivit. 7 Sapiens quidem, ſed non ſecundum normam extraque regulam Philoſophorum; quales Fabricius, Curius. Metaph. ab imperitis fabris, qui non recte norunt opus ſuum ad normam & regulam dirigere, nec ad artis præſcriptionem lineam ducere. 8 Et ſapiens craſſa Minerva, id eſt, doctrina non excultus, ſed a natura ad Philoſophiam Stoicam informatus. Meton. cauſæ effic. pro eruditione & literis, quarum autor creditur Pallas. 9 Cognoſcite. 10 Inter epulandum, in opiparis conviviis. 11 Lautas & opulentas. 12 Cum oculorum & mentis acies, id eſt, cum judicium rationis auri & argenti nitore, totiuſque convivii immenſo ſplendore perſtringitur atque hebeſcit, & vitiatur, ne poſſit recte uti ratione. Alleg. eſt e continuatis Metaphoris a corpore ad animum. 13 Efficientibus convivas inſanire. Meton. effe. 14 Propenſus & inclinans ad aſſentiendum falſis, quod multo cibo repletis accidit. Metaph. ab aurificum ſtatera, qua cujuſque ponderis momentum æſtimatur & ponderatur, juſtum-ne ſit an iniquum. 15 Veriora non admittit, veram virtutem repudiat. 16 Sicci, jejunii, integri judicii in hanc mecum diſquiſitionem incumbite. 17 Cur autem hoc deſiderem, ut jejuno ſtomacho mecum diſquiratis? 18 Sicut omnis judex, ſi ab odio, ira aliiſque affectibus impeditus ſit, non facile veritatem pervidet; ſic etiam animus, cibo potuque repletus ac ſatur, veritatem non bene examinat, nec perſpicit, quid in quaque re verum, ſincerum-ve ſit. 19 Ubi leporem venatus es. Enumerat autem Horatius hic quatuor exercitationis genera, venationem, equitationem, ludum pilæ, diſci jactum. 20 Vel defeſſus equitatione dura ſuccuſſantis equi & indomiti. Meton. Sic Plaut. *defeſſus a gerunda aqua.*

1 Mi-

1 Militia 2 aſſuetum Græcari, 3 ſeu pila velox,
Molliter auſterum 4 ſtudio fallente laborem,
Seu te 5 diſcus agit, 6 pete cedentem aera diſco:
Cum labor 7 extuderit faſtidia, 8 ſiccus, 9 inanis
10 Sperne cibum vilem: niſi 11 Hymettia mella Falerno
Ne biberis diluta: 12 foris eſt promus, & 13 atrum
Defendens piſces 14 hyemat mare. Cum ſale panis
15 Latrantem ſtomachum bene leniet. 16 Unde putas, aut
Qui partum? 17 non in caro nidore voluptas
Summa, ſed in teipſo eſt. 18 Tu pulmentaria quære
Sudando: 19 pinguem vitiis, albumque, nec 20 oſtrea,
Nec Scarus, aut poterit 21 peregrina juvare 22 Lagois.

1 Et exercitatio. 2 Te qui ſolitus es genialiter vivere & ſtrenue potare, vel potius exercitationibus & ludis Græcorum uti, ut pila & diſco. Sc. *agit te*, id eſt, delectat. 4 Cum *ſtudium*, id eſt, pilæ ludus ſive diligentia vincendi inter ludendum oblivionem ingrati laboris affert *molliter*, id eſt, cum quadam voluptate, ut labor non ſentiatur. Al. dictionem *molliter τῷ Græcari* adhærere malunt. 5 Diſci ludus & jactus delectat. Eſt autem *diſcus*, maſſa ferri vel æris, vel gravis lapis, qui, corporis exercendi gratia, in altum projici ſolet, Ludus in Græcia uſitatus. Apoſtrophe quædam eſt ab omnibus luxurioſis ad unum ſingularem: ac præterea datur hic motus & ſenſus rei inanimatæ per Metaph. Eſt inſuper in *ſeu* Anaphora. 6 Ludo diſco, vel jacta diſcum in aerem, qui cedit corporibus gravioribus. 7 Fugaverit, excuſſerit tibi nauſeam ciborum, & edendi appetitum conciliaverit. Metaph. a fabris ferrariis, qui multis tuditum ictibus duritiem craſſitiemque metallorum ducunt in laminas & quaslibet formas: unde difficultas faſtidii diſcutiendi perſpicitur. 8 Sitibundus. 9 Et famelicus. 10 Non ſpernes. Ironica enim eſt conceſſio ad demonſtrandum avidiſſime primum quemque cibum, etiam viliſſimum, arripi ab homine famelico & fatigato. 11 Tunc nihil velis bibere niſi mella ex Atticæ monte Hymetto cum Falerno vino diluta. 12 Cellarius, qui vinum & dapes depromit, non eſt domi. 13 Procelloſum. 14 Tumultuatur, procellis agitatur, ita ut piſces capi non poſſint, id eſt, mare atris procellis turbatum & agitatum defendit piſces a captura, & piſcatum impedit. Itaque ne exſpectes cibos appoſitis meliores. Metaph. eſt ab ea parte anni, qua mare magis eſt procelloſum, & vehementioribus fluctibus agitatur. Auſon. *inſanum quamvis* hyemet *mare*. 15 Jejunum, inanem, & quaſi latrando poſcentem cibum. Sumtum eſt a canibus, quorum latrantibus ſimiliter inteſtina murmurant inedia. 16 Qua ex re, aut quomodo putas vim iſtam leniendi ſtomachum ſali & pani acceſſiſſe? 17 Non in carorum aut pretioſorum opſoniorum odore. 18 Tu epulas pulmento ſuaviores quære laborando & exercitio laborioſo. 19 Nam hominem ebrietate, cruditate aliiſque vitiis ſaginatum ſive turgidum, & morbis, inter epulas pallidum, nec oſtrea, &c. Synecdochica ergo periphraſis eſt hominis crudi, qui ſe cibis & poculentis ingurgitare ſolet. 20 Synæreſis. *oſtrea*, *Scarus* & *Lagois* eſt Alleg. ex Synecdochis continuatis pro piſcibus exquiſitis, avibuſque delicatis. 21 Ex peregrinis locis allata. 22 Piſcis Romæ carus & rarus, ab aliqua leporis terreſtris ſimilitudine dicta, ſive ad colorem, ſive ad carnis leporinæ guſtus ſimilitudinem referamus. Aliis vero eſt avis peregrina.

Vis

Vix tamen 1 eriptam, 2 poſito pavone, velis quin
3 Hoc potius, quam gallina, 4 tergere palatum,
Corruptus 5 vanis rerum: quia veneat 6 auro
Rara avis, & 7 picta 8 pandat ſpectacula cauda:
9 Tanquam ad rem attineat quicquam: nam veſceris iſta,
Quam laudas, 10 pluma? 11 cocto-ve num adeſt 12 honor idem?
13 Carne tamen quamvis diſtat nihil, hac magis illa,
Imparibus formis deceptum te patet. 14 Eſto.
15 Unde datum ſentis, lupus hic Tiberinus, an alto
Captus 16 hiet? 17 pontes-ne inter jactatus, an amnis
18 Oſtia ſub Tuſci? Laudas inſane 19 trilibrem
Mullum: 20 in ſingula quem minuas pulmenta neceſſe eſt.
21 Ducit te ſpecies, video: 22 quo pertinet ergo
Proceros odiſſe lupos? quia ſcilicet 23 illis
Majorem natura 24 modum dedit, 25 his breve pondus,
JEJUNUS raro ſtomachus 26 vulgaria temnit.
27 Porrectum magno 28 magnum ſpectare catino

1 Expugnabo, perſuadebo. Stomachatur, vix ſe efficere poſſe, ut luxurioſo perſuadeat rerum adamatarum faſtidium: cujus certe rei nulla alia eſt cauſa, quam uſus & aſſuetudo vanitatis. 2 In menſa appoſito. 3 Gallina. 4 Fricare, delectare, eluere & demulcere. Sumtum eſt ab eluentibus ſordes corporum, quibus ſimiles ſunt interdum humores, dentibus, gingivis, linguæ & palato infarti, quos ſuavis alicujus cibi ſuccus & ſapor eluere ſolet. 5 Quippe qui judicium habes vanitate rerum, ut deliciis luxurioſis corruptum, & falſitate contaminatum. 6 Majori pretio pavo vendatur tanquam rara avis. Synecd. gen. 7 Variis oculis. 8 Explicet ſpectacula jucunda intuentibus, 9 Quaſi avis pulchritudo carnem dulciorem reddat. 10 Pavonis. 11 Vel num remanet in pavone cocto eadem pulchritudo & eædem plumæ, quæ antea vivo adfuerunt? 12 Ductum ab hominibus ad beſtias & res inanimatas, ut hic ad pulchritudinem verſicolorum plumarum in pavone. 13 Quamvis tamen gallinæ caro a pavonis carne nihil differat. i. nihilo præſtet pavonis carni, nec in hac major dulcedo, quam in illa, perſpicuum eſt te formis pavonis & gallinæ, pulchritudine diſſimilibus, deceptum eſſe, cum illam pavonis formam malis, quam hanc gallinæ formam. 14 Pavonis carnem præſtantiorem ac dulciorem eſſe gallinæ carne. Conceſſio. 15 Unde ſcis illam vim palato tuo datam eſſe, qua judices utrum piſcis hic ſit in fluvio Tiberi captus, an vero in alto, id eſt, in mari? 16 Piſces omnes capti ſtatim hiant, & os in latum diducunt. 17 Tiberis in urbe Roma, ubi lupus eſt melior, propter aquam concitatiorem. 18 An vero circa Oſtia inter amnes fluminis Tiberis. Synecd. periphr. 19 Inuſitatæ magnitudinis. 20 Quem tamen in ſingulas partes & fruſtra imminuas ac diſſeces neceſſe eſt, nam magni ponderis mullum non edet integrum. 21 Mulli inuſitata magnitudo ſeducit, vel delectat, invitat te. 22 Quid ergo non ſibi vult, quod in lupo magnitudinem damnas, quam in mullo laudas? 23 Lupis. 24 Magnitudinem conceſſit. 25 Mullis. 26 Vulgares atque uſitatos cibos, quos tu faſtidis, contemnit. 27 At gula digna, &c. ait, Ego mallem videre magnum mullum in magna lance extenſum. 28 Polyptoton,

Vel-

Vellem, ait Harpyiis 1 gula digna rapacibus. 2 At vos
3 Præſentes Auſtri 4 coquite 5 horum opſonia: quanquam
6 Putet aper Rhombuſque 7 recens, mala copia 8 quando
Ægrum ſollicitat ſtomachum, cum 9 rapula 10 plenus,
Atque 11 acidas 12 mavult inulas. Necdum omnis 13 abacta
14 Pauperies epulis 15 Regum: nam 16 vilibus ovis,
17 Nigriſque eſt oleis hodie locus. Haud ita pridem
18 Galloni præconis erat 19 acipenſere menſa
Infamis. Quid? tum 20 rhombos 21 minus æquor alebat?
22 Tutus erat rhombus, 23 tutoque ciconia nido:
Donec 24 vos author 25 docuit 26 Prætorius. Ergo
Si quis nunc mergos 27 ſuaves 28 edixerit aſſos,
29 Parebit 30 pravi docilis 31 Romana juventus.

1 Opſoniorum helluo, cui gula eſt non homine, ſed voracibus Harpyiis digniſſima, id eſt, inexplebilis, cujus dapes merentur, ut ab Harpyiis de menſa eripiantur, & contactu inquinentur. Synecd. mem. 2 Apoſtrophe eſt ad peſtilentes ventos & nocentes, ut dapes hujus helluonis putrefaciant. 3 Noti precibus meis faventes, efficaces. Sic dicimus *præſentia numina*, *præſens remedium & venenum*. 4 Humido veſtro calore corrumpite & putrefacite. Ironia. 5 Guloſorum. 6 Nauſeam ipſis movet & contemnitur. Epanorthoſis eſt ſuperioris precationis. 7 Captus. 8 Quandoquidem varietas faſtidientem gravat ſtomachum. 9 Parva rapa. 10 Delitiis affluens. 11 Aceto conditas, amaras. 12 Quam lauta illa, quorum tædium jam ipſi obrepſit. 13 Nondum tenuis ac durus pauperum victus e menſis divitum excluſus eſt. Metaph. ab animatis, ut canibus, furibus, avibus, ad inanimata: ut Plaut. dicit abigere laſſitudinem. 14 Meton. ſubj. pro rebus vilis pretii: quia paupertatis perpetuo eſt comes tenuiſſimus & viliſſimus victus. 15 Synecd. ſpec. pro quibuſque ſplendidiſſime & regio more viventibus. 16 Vulgaribus, parvi pretii. In *ovis* & *oleis* Synecd. ſpec. eſt pro viliſſimo cibo. 17 Maturis & amaris oleis, quibus tanquam frugalibus laborans venter corrigitur. 18 P. Gallonius præco fuit, & opſoniorum gurges, qui primus in convivio poſuit acipenſerem, piſcium omnium habitum nobiliſſimum. Lege Cic. l. de Orat. & pro Quintio, & 2. de Finib. Ab exemplo & facto Gallonii demonſtrat, luxum non officere modo ſtomacho, valetudinemque tentare; verum etiam infamiæ notam ſuis ſectatoribus inurere, quibus ſine invidia publica, minus eſt integrum, nobiliores cibos eſitare. 19 Quod acipenſerem, piſcem cariſſimum, in cœnam adhibuiſſet. 20 Rhombus piſcis ſummo erat in honore apud Romanos. 21 Quam jam. 22 Rhombus tum temporis adhuc fere Romanis erat incognitus. 23 Et ciconia in nido ſuo adhuc tuta erat. 24 Romanos. 25 Rhombi & ciconiæ delitias. 26 Synecd. gen. pro Sempronio Rufo guſtoſo, a petita prætura turpiter repulſo: qui primus ciconias per luxum menſis appoſuit, eamque ob rem in eum nobile hoc Epigramma jactatum eſt: *Ciconiarum Rufus iſte conditor, Hic eſt duobus elegantior Plancis, Suffragiorum puncta non tulit ſeptem, Ciconiarum populus ultus eſt mortem*, 27 Eſſe. 28 Prætoria voce confirmaverit. Sumtum a formis Rerump. ubi ſunt magiſtratus, qui decretis & edictis aliquid ſanciunt, quod ſit vel faciendum, vel vitandum: quaſi in Opſonophagia ſint Præturæ ac præfecturæ cibariæ. 29 Continuo eum ſequetur. 30 Quæ cito prava diſcit: ut Od. 6. l. 4. *docilis modorum*. 31 Romani juvenes. Meton. adj.

Sor-

1 Sordidus a 2 tenui victu diſtabit, 3 Ofello
Judice. Nam fruſtra 4 vitium vitaveris 5 illud,
Si te 6 alio pravum detorſeris. 7 Avidienus.
Cui Canis 8 ex vero ductum cognomen adhæret.
9 Quinquennes oleas 10 eſt, & 11 ſylveſtria corna.
Ac, 12 niſi mutatum, 13 parcit defundere vinum, &,
14 Cujus 15 odorem olei nequeas perferre [16 licebit
Ille 17 repotia, 18 natales, 19 alioſ-ve dierum
Feſtos 20 albatus celebret] cornu 21 ipſe 22 bilibri
23 Caulibus 24 inſtillat 25 veteris non parcus aceti,
Quali igitur victu ſapiens utetur? & 26 horum
27 Utrum imitabitur? Hac urget 28 lupus, hac 29 canis 30 angit,
31 Mundus erit, qui non offendet ſordibus; atque
In neutram partem cultus miſer. 32 Hic neque ſervis
33 Albuti ſenis exemplo, dum munia 34 dedit,

1 Nimis aridus. Q. d. Dum frugalem vitam commendo, ſordes non approbo: nam inter victum ſordidum & luxurioſum victus medius interjectus eſt, qui etiam laudabilis eſt. 2 Mediocri ac frugali. 3 Sapiente ruſtico, de quo ſupra. 4 Polyptoton eſt, quia cadit utrumque ex eadem origine. 5 Luxuriam & prodigalitatem. 6 Ad aliud contrarium vitium prave nimiſque inclinaveris. 7 Hunc ſordidi victus exemplar ante oculos ponit. 8 Ex veritate rei, & morum, id eſt, ex immunditiis & ſordibus deductum. Plaut. *Microtrogos* ex vero *vocor*. 9 Quinque annorum, nimia vetuſtate corruptas. 10 Comedit: a verbo *Edo, es, eſt*, ſicut *eſſe* pro edere uſitata ſunt. 11 Lapidoſa. 12 Niſi corruptum, acidum ut acetum in vappam degeneravit. 13 Non vult ex doliis infundere. 14 Et inſtillat caulibus oleum, cujus odorem, &c. 15 Fœdum. 16 Quamvis, licet. 17 Convivia facta die ſecundo a nuptiis; vel comeſſationes, quæ liberis natis inter vicinos celebrantur. 18 Diem natalem. 19 Vel alios dies ſacratos. 20 Candidis veſtibus indutus. Veteres, albati convivia inibant: color enim albus lætitiæ convenit, fauſtus quippe ac felix, & Diis gratus; pauperes autem tunicati palliatique. Vide Cic. in Vatin. 21 Servis ſuis diffidens. 22 E vaſculo oleario e cornu facto, quod duas olei libras continet. 23 Braſſicis. Syn. gen. *Caulis* enim convenit omnibus herbis, cui ad naſcuntur ramuſculi, folia, fructus. 24 Guttatim & minutatim infundit. 25 In aceto emortuo & languido ſatis liberalis eſt. 26 Duorum. 27 Gallonium luxurioſum? an Avidienum ſordidum? 28 Edacitas vel ingluvies. Ab hac enim parte ille Rutilius Lupus, ille luxurioſus, ab altera parte Avidienus, canis ſordidus nobis inſtat. Alleg. eſt, qua via lubrica & periculoſa modi tenendi ſignificatur, ne vel ad luxum vel ad ſordes relabaris. 29 Immunditia vel ſordes. 30 Ut eſt in proverbio. Al. *ajunt*. 31 Sc. is cultus & victus erit mundus & frugalis, id eſt, medium tenebit inter ſordidum & luxurioſum in victu, qui neminem offendet & non peccabit indecora parſimonia, & in neutram partem, nec nimis ſumptuoſe, nec nimis ſordide miſer & infelix eſt. Cic. 2. Offic. *Vis fortunæ eſt magna in utramque partem*. 32 Modice victitans non tanquam avarus ſæviet in ſervos. 33 Qualem ſævitiem Albutius ſenex, Canidiæ veneficæ pater ſordidiſſimus & tenaciſſimus, ſolebat in ſuos exercere. 34 Dum officia, quid quiſque agere debeat, in ſervos ſuos diſtribuit. Virg. Æn. 7. Diditur *hic ſubito Trojana per agmina rumor*.

Sævus erit : neque ſic ut 1 *ſimplex Nævius , unctam*
Convivis præbebit aquam : 2 *vitium hoc quoque magnum .*
3 *Accipe nunc , victus* 4 *tenuis* 5 *quæ , quantaque ſecum*
Afferat . 6 *Imprimis valeas bene .* 7 *Nam ,* 8 *varia res*
Ut noceant homini , credas 9 *memor illius eſcæ ,*
Quæ 10 *ſimplex olim tibi ſederit : at* 11 *ſimul aſſis*
12 *Miſcueris* 13 *elixa , ſimul conchylia turdis ,*
Dulcia ſe 14 *in bilem vertent , ſtomachoque* 15 *tumultum*
16 *Lenta feret pituita . Vides , ut* 17 *pallidus omnis*
Cœna deſurgat 18 *dubia ?* 19 *Quin corpus onuſtum*
20 *Heſternis vitiis animum quoque* 21 *prægravat una ,*
22 *Atque affigit humo divinæ particulam auræ .*
23 *Alter , ubi* 24 *dicto citius* 25 *curata ſopori*
Membra dedit , 26 *vegetus præſcripta ad munia ſurgit .*

1 Nec ut prodigus ac parum prudens ille alter Nævius, aquam unguentis dilutam, abluendis in convivio manibus, & in balneis corporibus , convivis inepte & luxurioſe ſubminiſtrabit . 2 Prodigalitatis ac luxus. Synecd. gen. 3 Enumeratio eorum , quæ comitantur ſimplicem victum , ut utrimque ex oppoſitorum cognitione clarius evadat, omnino negligendam eſſe nimiam curam corporis. 4 Frugalis . 5 Quæ , & quanta commoda . 6 Imprimis hoc, quod bene valeas . 7 *Nam tu memor illius eſcæ, quæ olim ſimplex ſederit tibi , credas*, id eſt, credere & perſpicere debes. *ut*, id eſt , quomodo mala ciborum copia ſeu varii cibi noceant *homini* . 8 Synecd. gen. 9 Ubi recordaris. 10 Sine condimentis olim ſumta jam ac depreſſa in ventriculo quieverit , tibique aliquando placuerit, nullo ſubſecuto ſtomachi tumultu , ut fit , cum varia permiſcentur, & mala illa copia laboratur . 11 Simulac , poſtquam comederis immodice aſſa & elixa , piſces & carnes una, viribus naturæ oppreſſis, quantitate & varietate incides in bilioſos & pituitoſos dolores , & fœdum oris putorem & pallorem . 12 In ſtomacho commiſcueris . 13 Hæc vox deflectitur a *lix* , *licis*, fœm. quæ eſt *cinis foci* , *atque aqua cineri immiſta*. 14 In choleram amaram , *Bilis* eſt humor corporis calidus & ſiccus, ut *pituita* , frigidus & humidus. 15 Dolorem & tormina adferet. 16 Viſcoſum phlegma. *Pituitam* dictam volunt , quod *vitam petat*. 17 Decolor & ægrotus . 18 Surgant de cœna , delicatis , lautis & conquiſitis dapibus magnifice inſtructa, ubi con. vivæ dubitant, quid ob copiam ſumant potiſſimum. Hujuſmodi cœnam paraſitus Phormio interpretatur apud Ter. Phorm. Getæ roganti , quid eſſet iſtud verbi *cœnam dubiam apponi* , *ubi* , inquit , *tu dubites* , *quid ſumas potiſſimum*. Alii tamen referunt hujuſmodi dubitationem ad pericula , quod tam magnifici & ſumptuoſi apparatus minime careant ſuſpicione veneni . Alii rurſus ad crapulam & ingluviem , quæ ſæpius adigunt convivas ad ſeceſſus & vomitum, comite pallore . In *dubia* ergo eſt. Meton. effe. pro efficiente convivas dubios & incertos , quid primum vel ſumant vel expetant . 19 Quinetiam. 20 Quod heſternis vinis & heſterna crapula & intemperantia graviter affectum eſt . Synecd. gen. 21 Animum quoque habetem reddit. Metaph. 22 Et gravi ictu & impetu ad humum dejicit animam divini ſpiritus ſeu divinæ mentis & rationis partem, ut ſuum munus præſtare nequeat. Al. *affigit*. 23 Sobrius , qui tenuiter & parce vivit . 24 Brevi tempore , & non in multam noctem cœnam producens. 25 Corporis ſui membra cibo & potu recreata ſomno tradidit , 26 Ille mane validus & alacer ad præſcripta ſua officia & opus revertitur.

His

1 Hic tamen ad melius poterit tranſcurrere quondam,
Sive diem feſtum rediens 2 adduxerit 3 annus,
Seu 4 recreare volet 5 tenuatum corpus: 6 ubique
Accedent anni, & tractari mollius 7 ætas
Imbecilla volet. 8 Tibi 9 quid-nam accedet ad iſtam.
Quam puer, & 10 validus 11 præſumis, mollitiem, ſeu
12 Dura valetudo inciderit, ſeu 13 tarda ſenectus?
14 Rancidum aprum antiqui laudabant: non quia 15 naſus
Illis nullus erat: ſed credo, 16 hac mente, quod hoſpes
17 Tardius adveniens, 18 vitiatum commodius, quam
19 Integrum edax dominus conſumeret. Hos 20 utinam inter
21 Heroas natum tellus me 22 prima 23 tuliſſet!
24 Das aliquid famæ, quæ carmine gratior aurem
Occupat humanam? 25 grandes rhombi, 26 patinaque
Grande 27 ferunt una cum damno dedecus: 28 adde
Iratum 29 patruum, vicinos, te tibi 30 iniquum,
Et fruſtra mortis cupidum, 31 cum deerit 32 egenti
33 Æs, laquei pretium. 34 Jure, inquis. 35 Thraſius iſtis
36 Jurgatur 37 verbis: ego 38 vectigalia magna,

1 Qui parce vivit, ad lautiorem vitam tranſire, frontemque lautius & liberalius exporrigere aliquando poterit. 2 Advexerit. 3 Illa anni par, in quam dies feſtus, ſive ſolennis, aut publicæ aut privatæ lætitiæ cauſa, inciderit. 4 Meliori cibo & potu reficere. 5 Extenuatum. 6 Et ubi anni ſenilis ætatis. i. ſenectus advenerit. 7 Senilis Synecd. gen. 8 Luxurioſo. 9 Voluptatis. 10 Juvenis exiſtens. 11 Ante debitum tempus tibi ſumis, προλαμβάνεις. Virg. Æn. 11. *Arma parate animis, & ſpe* præſumite *bellum*. 12 Corporis infirmitas. 13 Pigra. 14 Aprugnam i. ſylveſtrem carnem ſuillam ex diuturna conſervatione leviter putentem. Synecd. integri. 15 Quia jatebant odoratu, cujus inſtrumentum eſt naſus. Meton. ergo ſubj. eſt in *naſus* pro adjuncta facultate odorandi & ſagacitate, qua valebant antiqui. 16 Quod hac intentione illud fecerint. Sic Sat. 1. l. 1. hac mente *laborem*. *Seſe ferre*. 17 Serius & non mature ſatis, dum adhuc integer eſſet. 18 Putidum & corruptum potius ſive rectius comederet. 19 Et recentem aprum. 20 Exclamatio eſt optantis auream primorum hominum ætatem vitæ ſuæ reſtitutam. 21 Viros optimos & temperantes. 22 In prima ſua ætate. 23 Produxiſſet! 24 Si habes aliquam boni nominis rationem, & famam aucuparis lauto illo & ſplendido tuo victu, quæ hominum auribus ſit gratior, quam quæ per carmen celebratus? 25 Polyptoton. 26 Grandia vaſa eſcaria, lata & extenta. 27 Afferunt. 28 His hæc incommoda. 29 Cujus ſub imperio es, cui non minus, quam patri, eſt obſequendum: quia eſt παραδέλφος *frater fratres*. 30 Inimicum & infenſum, quia omnia tua das aliis. 31 Cum res ad vilem aſſem, vel, ut loquitur Ter. Phorm. cum res ad reſtim redibit planiſſime. 32 Tibi. 33 Pecunia, qua reſtim tibi emas ad ſuſpendium. 34 Merito. Procatalepſis eſt objecti, cum brevi cujuſdam aſoti Proſopopœja, quæ ſtatim deponitur ad hæc verba: *Ergo quod ſuperat*. &c. 35 Ille, qui pauper eſt, & nihilominus luxurioſus, ut Thraſius. 36 Objurgatur. 37 Tuis. 38 Magnos proventus, quos e prædiis meis importo in ædes meas.

Divitiiſque habeo 1 tribus amplas Regibus. 2 Ergo
3 Quod ſuperat, non eſt 4 melius quo inſumere poſſit?
Cur eget 5 indignus quiſquam te divite? quare
Templa 6 ruunt antiqua Deum? cur improbe charæ
Non aliquid 7 patriæ 8 tanto emetiris acervo?
Uni nimirum tibi 9 recte ſemper erunt res?
10 O magnus 11 poſthac inimicis 12 riſus! 13 uter ne
14 Ad caſus dubios fidet ſibi certius? hic, qui
15 Pluribus aſſuerit mentem, corpuſque ſuperbum?
An, qui contentus 16 parvo, metuenſque 17 futuri,
In pace, 18 ut ſapiens, 19 aptarit idonea bello?
Quo magis 20 his credas: puer hunc 21 ego parvus Ofellum
22 Integris opibus novi 23 non latius uſum,
24 Quam nunc accijis. 25 Videas metato in agello
Cum pecore, & gnatis 26 fortem 27 mercede colonum:
28 Non 29 ego, narrantem, temere edi luce 30 profeſta

1 Quæ ſufficiant tribus Regibus. 2 Ergo ne nihil aliud eſt? Huic luxurioſo reſpondet Horatius. 3 Quod ſupra res neceſſarias tibi ſupereſt. Cic. *De eo, quod ipſis ſuperat, aliis gratificari volunt.* Virg. Georg. 2. ſuperat *tener omnibus humor*. 4 Non eſt res utilior, in quam tu inſumas melius tantum opulentiæ reliquæ, quam in epulas luxurioſas? 5 Inopia & paupertate indignus, qui non meretur egenus eſſe. 6 Tuiſque ſumtibus non ædificantur? 7 Tuæ inopi. 8 Ex tanto cumulo divitiarum tuarum meritis? 9 Opes ſemper erunt felices, id eſt, tu ſolus inter homines conſtanti & & immutabili fortuna frueris? tibi-ne ſoli ſemper omnia bene & commode cedent? Q. d. non ſemper, quia fortuna eſt inſtabilis. 10 Exclamatio eſt proſpicientis miſerum hujus luxurioſi ſtatum futurum. 11 Ubi adverſi quippiam tibi acciderit, mutata fortuna. 12 Quam multum ridiculus futurus es illis, quos in gulam tantum prodigus, nulli mortalium bene faciendo, offenderis, atque hoſtes tibi feceris? 13 Horum duorum. 14 Ad caſus incertos. i. ad mutationem fortunæ ſive in rebus adverſis conſtantior & animoſior erit? Synecd. 15 Qui rerum omnium copiæ animum & corpus ſuum delitiis tumidum & elatum aſſueverit. i. aſſuefecerit? Virg. Georg. 3. *dehinc ubi libera cella Servitio* aſſuerint. 16 Paucis. 17 Caſus & calamitatis. 18 Tanquam vir ſapiens. 19 Præparaverit in rebus ſecundis illa, quæ in rebus adverſis utilia ſunt? Hinc Ter. Phor. *Quamobrem omnes, cum ſecundæ res ſunt maxime, Tum maxime meditari ſecum oportet. Quo pacto adverſam ærumnam ferant.* 20 His meis verbis fidem habeas. Acceſſus eſt ad Proſopopœjam alteram. 21 Horatius. 22 Incolumi re ſua familiari, cum integras adhuc opes haberet, ſuoſque agros poſſideret. 23 Non largius, non profuſius. 24 Quam nunc, cum ejus opes propter agri direptionem imminutæ & perditæ ſunt. 25 Quilibet videre & audire potuit hunc Ofellum colonum magnanimum in alieno agro decempedis demenſo & definito, & ab Umbreno, Auguſti milite, conducto, cum pecore & gnatis ſuis, talia verba narrantem, *Non ego*, &c. 26 Temporum injuriam fortiter ferentem. 27 Agrum mercede conductum colentem. 28 Jam Ofellus reliquum habet Satyræ ſermonem. 29 Ofellus. 30 Die profeſto, id eſt, non feſto. Sic Od. 15. l. 4. *Noſque & profeſtis lucibus & ſacris Inter jocoſi munera Liberi*, &c.

Quic-

Quicquam, præter olus fumoſa cum pede 1 pernæ.
Ac, mihi ſeu longum poſt tempus venerat hoſpes,
Sive 2 operum vacuo gratus 3 conviva per imbrem
Vicinus; 4 bene erat, 5 non piſcibus Urbe petitis,
Sed 6 pullo, atque hœdo: tum 7 penſilis uva ſecundas
Et nux 8 ornabat menſas, 9 cum duplice ficu.
10 Poſt hoc ludus erat 11 cuppa potare magiſtra:
12 Ac venerata Ceres, ut culmo ſurgeret alto,
13 Explicuit vino 14 contractæ 15 ſeria frontis:
16 Sæviat, atque novos 17 moveat Fortuna 18 tumultus.
Quantum 19 hinc imminuet? 20 quanto aut ego parcius, aut vos,
21 O pueri, 22 nituiſtis, 23 ut huc novus incola venit?
24 Nam propriæ telluris herum natura neque 25 illum,
Nec me nec 26 quicquam 27 ſtatuit: nos expulit 28 ille,

1 Suillæ, id eſt, cum coxa ſuilla fumo indurata. 2 Cum ceſſarem ab opere ruſtico propter imbrem, quamdiu pluebat. 3 Tanquam conviva. Notanda eſt hæc Poetica Syntaxis, hoſpes venerat mihi, id eſt, ad me. 4 Abunde erat nobis ad hilaritatem. Plaut. *ſi ſapiam, hinc intro abeam, ut mihi* bene ſit. 4 Et nos invitabamus non piſcibus ex Urbe Roma rus allatis. 6 Gallinæ. 7 Suſpenſa & conſervata ad hoc, ut paſſa, hyeme ederetur. 8 Et tragematum loco nobis ſufficiebat. 9 Cum ficu, quæ duorum generum eſt, recenti & arida, præcoci & ſerotina, alba item & nigra, utraque jucundiſſimi ſaporis. Al. cum majoribus & formæ amplioris ficubus, quas *mariſcas* quoque appellant. 10 Poſtquam nos cibo & potu expleviſſemus, ludus nobis erat potare, &c. 11 Nullo alio bibendi Magiſtro ad potandum adhibito, quam ipſa cuppa, id eſt, vaſe vinario, id eſt, ut ſuo quiſque arbitratu biberet, & quantum vellet, Al. *culpa migiſtra*, id eſt, ludus nobis erat potare. ſed non ſine culpa: ſc. quæ culpa inter potandum tanquam magiſtra nobis dominabatur, ut, ſi quis inter epulas contra leges peccaſſet, cyathum ob culpam exhaurire cogeretur: ipſa enim culpa hoc veluti imperat, qua commiſſa, pœnæ obſtringimur. Sic Plaut. *Qui peccat, poculo multabitur*. 12 Et precibus rogata & orata Ceres, ut ſegetem in altitudinem produceret. 13 Diſſolvit, excuſſit, abegit omnem triſtitiam ex animis liberaliore vini potu. Metaphora eſt; qualis fuit Od. 29. l. 3. *ſollicitam* explicuere *frontem*. 14 In rugas, id eſt, mœſtæ. 15 Res ſerias, curas & moleſtias, quibus frons in rugas contrahitur. Synecd. gen. 16 In nos, id eſt, præbeat ſe mihi iniquam & infeſtam. Permiſſio ad illudendam Fortunæ temeritatem. 17 Concitet. 18 Terrores ſive metus. 19 De hac mea vita tenui detrahet? 20 Quantum, cum eſſemus adhuc opibus integris. 21 Avertit Oſellus ſermonem ad miniſtros, ac Dialogiſmum cum illis inſtituit. 22 Minus pingues & nitidi fuiſtis, minus ſplendide vixiſtis ac tractati eſtis? Nihilo profecto. Nitere enim corporis εὐεξίαν demonſtrat. 23 Poſtquam Umbrenus ad nos advenit, & factus eſt ſucceſſor meus ab Auguſto, meque agro meo expulit: 24 *Commorandi* enim *natura diverſorum nobis*, inquit Cato Major, *non habitandi locum dedit. Sunt autem privata nulla natura*. Cic. Offic. 1. 25 Umbrenum ſucceſſorem meum. Synecd. gen. 26 Alium. 27 Dominum aut hæredem conſtituit. 28 Umbrenus, facta agrorum aſſignatione ab Auguſto.

1 Illum aut 2 nequities, 3 aut vaſri inſcitia juris,
Poſtremo 4 expellet certe 5 vivacior hæres.
Nunc ager Umbreni ſub nomine, nuper Ofelli
Dictus, erit nulli 6 proprius: ſed cedet in uſum
Nunc mihi, nunc alii. Quocirca vivite 7 ſortes,
Fortiaque adverſis opponite pectora rebus.

1 Umbrenum. 2 Luxuria. 3 Aut ignorantia callidi & verſuti juris, quam poſſemus juris imprudentiam, ut juris prudentiam, dicere. 4 Rurſus exturbabit. 5 Qui diutius vivat, quam ille. 6 Perpetuus. 7 Forti animo, imperterriti. Polyptoton ex eadem origine cadens dictio. 8 Et forti animo rebus adverſis reſiſtite.

SATYRA III.

Damaſippum inducit ipſum accuſantem, quod nihil ſcriberet: deinde ſub perſona Damaſippi Stoicum paradoxon tractat, nimirum: *Stultos omnes inſanire.*

1 Sic raro ſcribis, ut toto non quater anno
2 Membranam poſcas, 3 ſcriptorum quæque retexens.
4 Iratus tibi, quod vini, ſomnique 5 benignus,
Nil dignum 6 ſermone 7 canas. 8 Quid fiet? ab ipſis
9 Saturnalibus huc fugiſti: 10 Sobrius ergo
Dic aliquid dignum promiſſis: incipe: 11 nil eſt.
Culpantur fruſtra 12 calami, 13 immerituſque laborat

1 Uſque adeo raro, o Horati, ſcribis aliquid, ut non quater poſcas toto anno membranam. 2 Chartam, in qua illa ſcribas, quæ antea, in Palimpſeſto, ſcripſeris, a puero tibi dari poſcas. 3 Dum nihil ſcribis, licet multa ſcribas, quod lectione dignum judices, quæcunque ſcripſiſti, delens & mutans, tanquam Penelopes telam. Translatio a tela texta & poſtea retexta. *Telam retexere* autem eſt diſſolvere, *ἀναλύειν*. 4 Cum interea tibi iratus es. 5 Nimis largus, id eſt, nimium bibens & dormiens. 6 Fama, laude: neque enim aliud eſt fama, quam populi ſermo. Synecd. gen. 7 Scribas. 8 Quidnam de te tam pigro ad ſcribendum fiet, o Horati? 9 Poſt dies Saturno ſacros (in quibus magna erat potandi copia) id eſt, jam inde a decimo ſeptimo Decembris die ad villam tuam Sabinam tanquam in ſeceſſum, ut ibi aliquid ſcriberes, fugiſti. 10 Siccus. *Sobrius* enim ei opponitur, quod ſupra dixit, *vini ſomnique benignus*: q. d. Ergo ſi ob vini & ſomni largiorem uſum hactenus ad ſcribendum tardior fuiſti, age jam tandem ſobrius, *ἄοινος ἄυπνος τε*, profer aliquid promiſſis tuis dignum. 11 Sed, quantum video, nihil exhortatione hac mea proficio. 12 Scriptorii, tanquam minus ad ſcribendum apti, fruſtra a te ignavo accuſantur, fruſtra culpam in eos transferres. 13 Immeritoque propter verbera laborat, & a te percutitur, vexatur, accuſatur. Metaph. eſt ab animatis, quæ ſola affectibus ſolent commoveri, in quibus labor, ponitur.

1 *Iratis natus 2 paries Dis atque Poetis.*
Atqui vultus erat multa & præclara 3 minantis,
Si 4 vacuum 5 tepido cepiſſet villula tecto.
6 Quorſum pertinuit ſtipare Platona Menandro?
Eupolin, Archilochum, comites educere tantos?
7 Invidiam placare paras, 8 virtute relicta?
9 Contemnere miſer: 10 vitanda eſt improba Siren
11 Deſidia: aut 12 quicquid 13 vita meliore paraſti.
14 Ponendum æquo animo. 15 Di te, Damaſippe, Deæque

1 Minus propitiis. 2 Paries factus & cera illitus: in quo nocturnæ & memorabiles cogitationes graphiis inſcriberentur. Homines enim ſtudioſi ſcribendi habebant tum ad latus ſui cubilis ceratum parietem, ſic ad inſcriptionem comparatum, ut parietes atriorum olim illinebantur ad imagines majorum, ad ſeries & genealogias nobilium exprimendas: quod ſic Juven. irridet Sat. 8. *Tota licet veteres exornent undique ceræ Atria, Nobilitas ſola eſt atque unica virtus.* Alii hoc a Poeta ipſo dictum accipiunt, parietem, ut iracundi ſolent, execrante; cum ipſius eſſet culpa, nihil noctu meditantis, quod ceratis in pariete tabulis inarare poſſet. 3 Hominis multa & egregia de ſe magnifice pollicentis, id eſt, tuo vultu, qui eſt tacitus ſermo mentis, jactabas te in ſeceſſu multa & præclara conſcripturum & editurum. Sic Epiſt. 8. l. 1. *dic multa & pulchra* minantem: quanquam fere *minamur* mala, *promittimus* bona. *Vultus* autem a *voluntatis* ſignificatione nomen invenit. 4 Te Horatium, tanquam in ſeceſſu otioſum, & ob omni alia occupatione ſolutum: Ter. Andr. *ne* vacuum *eſſe me nunc ad narrandum credas.* 5 A frigore temperata domo villula tua poſt hyemem excepiſſet. 6 Quid profuit tibi libros Platonis & Menandri Poetæ, Eupolis Comici, & Archilochi maledici illius Jambici Poetæ, ſtipatos comportare & in ſarcinam conſtringere, & tecum extra civitatem in villam tantos autores educere? Duplex eſt hic Alleg. una e continuatis Metonymiis opificum pro operibus ipſorum, id eſt, libris ab his Poetis & Philoſophis conſcriptis. Altera eſt Alleg. e Metaph, a comitatu principum, qui ſemper incedunt magna ſtipante ſatellitum caterva cincti. Eſt igitur *ſi pare Platonem Menandro*, hunc illi adjungere, tanquam comitem & ſtudii adminiſtrum. 7 Virtutis tuæ comitem, id eſt, conaris invidentes tibi conciliare, & benevolentiam illorum, poſito virtutis ſtuſtio, comparare? Meton. adj. in *invidiam*. 8 Diligentia, quam invidia ſequitur. 9 Sic inglorius & contemtus vives. 10 Hortatur Horatium ab honeſto, ut otio & ceſſatione valere juſſa, ſe componat ad bene agendi ſcribendique ſtudium, ſi nolit ad deſidiam, tanquam ad Sireneios ſcopulos, omnium facere jacturam, virtutis, vitæ honeſtæ, nominis, &c. 11 Segnities Sireni ſimilis, quæ te in naufragium famæ inducet, animumque tuum corrumpet. Metaph. eſt, quæ notat deſidiam eſſe eſcam irritamentumque vitioſorum. 12 Laudis. 13 Virtutem exercendo tibi comparaſti & in ſapientia profeciſti. 14 Illud patienter tibi eſt deponendum & relinquendum. 15 Horatius loquitur, & ſatis ridicule gratias agit Damaſippo. Exclamatio ergo eſt optantis una cum Ironia: tantum enim abeſt a laudatione & approbatione conſilii, ut illud irrideat.

1 *Verum ob conſilium donent* 2 *tonſore! Sed unde*
Tam bene me noſti? 3 *Poſtquam* 4 *omnis res mea* 5 *Janum*
Ad medium 6 *fracta eſt,* 7 *aliena negotia curo,*
8 *Excuſſus propriis:* 9 *olim nam* 10 *quærere amabam,*
11 *Quo* 12 *vafer ille pedes laviſſet* 13 *Siſyphus* 14 *ære,*
Quid ſculptum 15 *infabre,* 16 *quid fuſum durius eſſet.*
17 *Callidus huic ſigno ponebam* 18 *millia centum:*
Hortos, egregiaſque domos mercarier unus
Cum lucra noram: 19 *unde* 20 *frequentia* 21 *Mercuriale*
Impoſuere mihi cognomen 22 *compita.* 23 *Novi,*
24 *Et morbi miror purgatum te illius.* 25 *Atqui*
Emovit veterem mire 26 *novus, ut* 27 *ſolet in cor*
Trajecto lateris miſeri capitiſque dolore:

1 Ob hoc tuum conſilium bonum & rectum te Stoicum barbatum, &c. 2 Qui barbam tuam Philoſophicam, ad pubem uſque demiſſam, radat & detondeat. 3 Reſpondet Damaſippus. 4 Omne meum patrimonium, omnes meæ facultates. 5 Ad Janum bifrontem in medio foro poſitum, ubi mercatores & fœneratores conveniebant. Non dubitabo hic ſtatuere Meton. ſubj. pro mercatura facienda, imprudenter illic & infeliciter a Damaſippo facta. 6 Quaſi ad ſcopulos illiſa, id eſt, diminuta & conſumta eſt, omniaque mea bona infeliciter mercando perdidi. Metaph. a naufragis littoribus ac ſcopulis, quibus illiſæ naves diffringuntur. 7 Foris, quid alii agant, obſervo, & de tua aliorumque vita inquiro. 8 Dum propriis meis negotiis ejectus ſum. 9 Narrat Damaſippus ſe ſtudioſum mercatorem & venditorem fuiſſe vaſorum antiquorum, priuſquam ſit factus Stoicus. 10 Studioſe cognoſcere cupiebam. 11 Quo vaſe ex ære Corinthiaco facto. Meton. mat. 12 Callidus. 13 Æoli filius, Corinthi rex, qui primus æris temperaturam invenit. 14 Quid-nam æreorum vaſorum ſine arte & minus artificioſe cælatum eſſet: cujus contrarium eſt *affabrè*. 15 Quid minus eleganter eſſet conflatum. Mollia enim magis laudantur, ut quæ magis Iconica ac nativa ſunt. Hinc Virg. Æn. 6. *Excudent alii ſpirantia* mollius *æra*. 16 Noveram unicuique ſigno juſtum pretium aſſignare, & quanti eſſet, dicere, & ex illa æſtimatione rem pulchre facere meam. 17 Seſtertium nummum 100000. id eſt, juſtum pretium. Synecd. num. fin. pro infin. 18 Ex qua negotiandi ſolertia ac peritia. 19 Multis hominibus frequentata. 20 Mercurii, mercatorum Dei. 21 Alii mercatores qui in compitis negotiabantur, me appellabant Mercurialem. Meton. ſubj. *Compita* appellantur ab eo, quod multæ viæ in ea confluant, id eſt, conveniant. 22 Novi illud omne, quod dixiſti, inquit Horatius. 23 Quo magis miror te illius lucri ſtudio, tanquam gravi morbo liberatum, ad ſaniorem mentem rediiſſe. Alleg. eſt e continuis Metaph. ab ægrotatione corporis ad morbos animi indicandos: quam inſtituit Poeta, & eam tribus verſibus perſequitur Damaſippus. Eſt hic præterea Helleniſmus, θαυμαζωσὲ καθαρθέντα τῆς νόσου ταύτης. 24 Reſpondet Damaſippus, morbum ſuum veterem a novo eſſe depulſum. 25 Novus aliquis Philoſophiæ Stoicæ morbus veterem illum mercaturæ morbum mire e loco ſuo depulit, illique ſucceſſit. 26 Fieri. 27 Cum lateris dolor Pleuritis, vel capitis dolor Cephalalgia in os ventriculi transfertur, & fit morbus Cardiacus.

Ut

Ut 1 lethargicus hic, cum ſit 2 pugil, & 3 Medicum 4 urget.
5 Dum ne quid ſimile huic, eſto, ut libet. 6 O bone, ne te
7 Fruſtrere: Inſanis & tu, 8 ſtultique prope omnes,
9 Si quid Stertinius veri crepat: 10 unde ego mira
Deſcripſi docilis præcepta hæc, 11 tempore, quo 12 me
13 Solatus juſſit 14 ſapientem 15 paſcere barbam,
Atque a 16 Fabricio non triſtem ponte reverti.
Nam 17 male re geſta cum vellem 18 mittere 19 operto
Me capite in 20 flumen, 21 dexter ſtetit, & Cave 22 faxis
Te quidquam indignum. Pudor [inquit] te 23 malus 24 urget.
Inſanos 25 qui inter vereare inſanus haberi.
Primum nam inquiram, quid ſit 26 furere: 27 hoc ſi erit in te
Solo, 28 nil verbi, 29 pereas quin 30 fortiter, addam.
31 Quem 32 mala ſtultitia, & quæcunque 33 inſcitia veri

1 Et velut aliquis, qui gravi veterno inexpugnabilis ſomni oppreſſus vigilare, & tanquam phreneticus & furioſus pugnare incipit. Λήθαργος autem eſt plene inexpugnabilis ſomni neceſſitas, Latine *veternus*: & hoc ἀπὸ τῆς λήθης, id eſt, *ab oblivione.* 2 Phreneticus & furioſus. Metaph. a certantibus vi brachiorum ad notandam phrenetici agitationem & inquietem. 3 Suum. 4 Verberibus inſequitur, id eſt, verberat. 5 Dummodo ne quid huic phrenetico facias (inquit Horatius) & me percutias, eſto vel omnium furioſorum maximus, ſi vales. 6 O bone vir Horati. Loquitur Damaſippus. 7 Ne decipias te ipſum, ratus te ſapientem & ſanum eſſe, cum ſtultus & inſanus ſis. 8 Exceptis ſapientibus Stoicis. 9 Si modo verum eſt paradoxum, quod Stertinius, Philoſophus Stoicus, aſſidue habet in ore. Apparatus perfectæ Proſopopœiæ, uſque ad verba *Cave faxis*: quæ longo Dialogiſmo ducta, tandem deponetur ad hunc verſum; *Hæc mihi Stertinius.* 10 A quo Srertinio ego Damaſippus tanquam docilis diſcipulus hæc, quæ dicam, admirabilia Sapientiæ oracula diligenter notavi. 11 Ex illo tempore. 12 Deſperantem. 13 Conſolatus. 14 Barbam philoſophicam, efficientem & indicantem ſapientiam geſtantis. Meton. eſſe. 15 Alere & geſtare ad umbilicum uſque, aut ad pubem demiſſam. Metaph. Solebant enim Philoſophi, ut ſeveriore aſpectu eſſent, barba majore & longiore capillo in publicum prodire. Atque etiam cæteris in rebus, ac perſonis, luctus ac mœroris indicium erat barba longior, ut liquet ex Cic. Verr. 4. & orat. contra Rul. e Suet. Aug. & Liv. l. 2. 6. & 27. 16 A Fabritio Conſule condito, de quo in Tiberim me præcipitare volui, id eſt, prohibuit ne me præcipitarem in Tiberim de ponte Fabricio tanto rerum mearum naufragio facto. 17 Opibus meis mercatura infeliciter deperditis. 18 Præcipitare a ponte. 19 Decto, ἐγκαλυπτόμενος, pudoris cauſa, vel ne caſus profunditate a periculo mortis revocarer. 20 Tiberim. Synecd. gen. 21 Aſſtit mihi Stertinius, tanquam Deus, æquus & propitius, & periturum ſervavit. Virg. Æn. 8. *Et nos, & tua* dexter *adi pede ſacra ſecundo*. Metaph. Contrarium *lævus*. 22 Ne feceris. 23 Inutilis vitioſus & pernicioſus. 24 Advoluntariam mortem impellit. 25 Ut qui vercare ne forte, amiſſis opibus, ſtultus habitus contemnaris ab aliis, qui ipſi ſtulti & inſani ſunt. 26 Inſanum eſſe. 27 Furere. 28 Verbum non amplius addam, non cauſam dicam. 29 E ponte deſilias & moriaris. 30 Forti animo. 31 Quemcunque. Definitio inſaniæ. 32 Synecdochica periphraſis furoris. 33 Ignorantia.

1 *Cæcum agit, inſanum Chryſippi* 2 *porticus, &* 3 *grex*
4 *Autumat:* 5 *hac populos, hac magnos* 5 *formula Reges,*
Excepto 6 *ſapiente,* 7 *tenet. Nunc accipe, quare*
8 *Deſipiant omnes, æque ac tu, qui tibi nomen*
Inſano 9 *poſuere.* 10 *Velut ſylvis, ubi paſſim*
11 *Palantes* 12 *error certo de tramite pellit,*
Ille ſiniſtrorſum, hic dextrorſum abit: unus utrique
13 *Error,* 14 *ſed variis illudit partibus: hoc te*
Crede modo inſanum: nihilo ut ſapientior ille,
Qui te deridet, 15 *caudam trahat. Eſt genus unum*
Stultitiæ, 16 *nihilum metuenda timentis:* 17 *ut ignes,*
Ut rupes, fluvioſque 18 *in campo obſtare queratur.*
19 *Alterum & huic varium, &* 20 *nihilo ſapientius, ignes*
Per medios, fluvioſque 21 *ruentis.* 22 *Clamet amica*
Mater, honeſta ſoror, cum cognatis, pater, uxor:
23 *Hic foſſa eſt ingens: hic rupes maxima:* 24 *ſerva:*
Non magis 25 *audierit, quam* 26 *Fuſius ebrius olim,*

1 Occæcat, & cui mentis aciem perſtringit. 2 Stoa Stoicorum ſchola. i. Stoici omnes Philoſophi, qui docebant Athenis in Stoa porticu. Synecd. gen. & Meton. ſubj. 3 Cœtus & ſocietas Chryſippi diſcipulorum. i. Stoicorum. Sumtum eſt a pecoribus. Ter. Eun. *Unum etiam hoc vos oro, ut me in veſtrum* gregem *recipiatis*. 4 Furioſum putat. 5 Definitio hæc inſaniæ, & hæc Stoicorum ſententia. Anaphora. Præterea in *formula* eſt Metaph. a regula judiciali Prætoria, qua ſingulis ſceleribus ſua conſtituta erant ſupplicia more Romanorum. Hinc, inquam, verbum translatum eſt ad præcepta inſtitutaque Philoſophorum. 6 Stoico. 7 Obligat; ne quis ſc. auſit in dubium illam vocare. 8 Inſaniant. 9 Impoſuere. 10 Veluti in ignotis ſylvis. 11 Vagantes. Metaph. a caſtrenſibus palis, qui ſubinde transferuntur, ſicut caſtra etiam identidem mutantur. *Palari* vero, eſt ſparſim vagari, nec ullam tenere certam viam. 12 Viæ ignorantia a via recta abducit. 13 Unus & æqualis eſt error utrique viatori. 14 Sed error ille quaſi ludibundus in variis partibus, ſc. dextra & ſiniſtra homines vexat. 15 Caudam a tergo trahat, id eſt, velut ſtultus derideatur, cujus tergo cauda vulpis per deriſionem appendatur. 16 More puerorum timentis illa, quæ nihil metuenda ſunt, & in quibus nihil eſt periculi. Duo ſtultitiæ genera admodum diſſimilia proponit. Inſaniæ genera vide in Phædro Platonis. 17 Anaphora. 18 In planitie, id eſt, adeo ut metuat, ne in aquis conſtitus ignibus comburatur. 19 Secundum ſtultitiæ genus huic ſuperiori plane diverſum & contrarium eſt. 20 Priores ſed æque ſtultum. 21 Furioſo impetu perrumpentis. 22 Adeo ut ſi benevola mater clamet. 23 Proſopopœja multorum monitorum, ſed breviter comprehenſa, ubi eſt Anaphora. 24 Te, ne præcipiteris, cave tibi. 25 Inclamantes. 26 Tragœdiarum actor, dum bene potus Tragœdiam illam Ilionam Pacuvii agit, in qua Polydorus. Priami & Hecubæ filius, a Polymneſtore, rege Thraciæ, propter aurum interimendus introducitur ſororem ſuam Ilionam reginam, &, matrem Hercubam dormientem miſerabili voce inclamare, ut ſibi ſubveniat.

1 Cum

1 Cum 2 Ilionam edormit, 3 Catienis 4 mille ducentis,
Mater te appello, clamantibus. Huic ego vulgum
5 Errori ſimilem cunctum 6 inſanire docebo.
Inſanit 7 veteres ſtatuas Damaſippus emendo,
Integer eſt mentis Damaſippi 8 creditor? 9 Eſto.
Accipe, quod nunquam reddas mihi, ſi tibi dicam,
Tune inſanus eris, 10 ſi acceperis? an magis 11 excors
12 Rejecta præda, quam præſens Mercurius fert?
13 Scribe decem a Nerio: non eſt ſatis: adde 14 Cicutæ
Nodoſi tabulas 15 centum: mille adde 16 catenas:
Effugiet tamen hæc ſceleratus vincula 17 Proteus.
Cum 18 rapies 19 in jus, 20 malis ridentem alienis,
21 Fiet aper, modo avis, modo ſaxum, & cum volet, arbor.
Si 22 male rem gerere, inſani eſt; contra, 23 bene ſani;
24 Putidius multo cerebrum eſt [mihi crede] Perilli

1 Cum Fuſius, qui Ilionæ, id eſt, Hecubæ, perſonam agebat, qui ſimulare ſomnum deberet, ebrius vere edormit. 2 Meton: ſubj. pro perſona Ilionæ, & tanquam imagine alteri adjuncta & impoſita. 3 Adeo ut ſi mille & ducenti, & innumeri Catieni (Catienus autem perſonam Polydori repræſentabat) clamarent, o mater Hecuba, o ſoror Iliona te imploro, mihi ut ſubvenias, nihil tamen audivit. 4 Duplex eſt Synecd. ſpec. pro infinitis acclamatoribus. 5 Stultæ inſaniæ. 6 Emendo, vendendo, credendo. 7 Vetera vaſa. 8 Qui Damaſippo lucri ſpe concredidit. 9 Eſto ita ut ſit ſanæ mentis. Conceditur enim ſanitas credentis pecuniam Damaſippo, ut magis cum poſtea deſipere oſtendat. 10 Quod tam felici occaſione tibi offertur. 11 Stultus, inſanus. 12 Si lucrum repudies, quod Mercurius, lucri Deus, propitius tibi ultro offert? 13 O debitor, ſcribe te mutuo a Nerio fœneratore decem mille librarum i. per ſyngrapham teſtificare te certam pecuniæ ſummam debere Nerio fœneratori. 14 Adde illis decem adhuc centum alias tabulas obligatorias, id eſt, literas vel ſyngraphas, quibus continetur obligatio. Cicutæ alterius fœneratoris, qui miris obligationibus tanquam nodis, debitores implicare & conſtringere poteſt. Alleg. a captivis, qui ſolent, ne e cuſtodiis evadant, aheneis nodis validiſque vinculis conſtringi. 15 Ex *centum* & *mille* definitis cautionibus intelliguntur innumerabiles & infinitæ per Synecdochen. 16 Cautelas, formulas & juris laqueos, vincula. 17 Tamen perfidus ille tergiverſator, & lubricus debitor, tanquam Oceani & Tethyos filius Protheus Deus marinus in omnes formas mutabilis has tot obligationes eludet. Alleg. eſt e continuatis Metaph. a mutabili natura Protei ad notandam debitoris tergiverſationem, qui omnes novit vias aſtute ludificandi ſuum creditorem, & credita pecunia fraudandi. 18 Illum. 19 In Prætorium & forum judiciale. Meton. adj. 20 Alieni maxillis ſive genis te irridentem, cum ſuis propriis plorare potius deberet, id eſt, riſum verius ſimulantem. 21 In morem Protei in omnes formas ſe mutabit, & nunquam, quod debet, ſolvet. 22 Rem familiarem perdere. 23 Rem ſuam viriliter agere & augere. 24 Judicium Perillii Cicutæ fœneratoris multo ſtolidius & vitioſius eſt, quam tuum, qui pecuniam creditam nunquam velis, vel poſſis ſolvere. Meton. adj. in *cerebrum*.

1 Dictantis, quod tu nunquam 2 reſcribere poſſis.
3 Audire, atque togam jubeo componere, 4 quiſquis
5 Ambitione mala, aut argenti pallet amore:
Quiſquis luxuria, 6 triſti-ve ſuperſtitione,
Aut alio mentis 7 morbo calet, huc propius me,
Dum doceo inſanire omnes, vos ordine 8 adite.
Danda eſt 9 ellebori multo pars maxima avaris:
Neſcio, an 10 Anticyram ratio 11 illis deſtinet omnem.
Hæredes 12 Staberi ſummam 13 incidere ſepulcro:
Ni ſic feciſſent, gladiatorum 14 dare centum
15 Damnati populo paria, atque 16 epulum, arbitrio Arri,
17 Frumenti quantum metit Africa. 18 Sive ego prave,
Seu recte, hoc volui: ne ſis 19 patruus mihi, 20 Credo
Hoc Staberi 21 prudentem animum vidiſſe. 22 Quid ergo
Senſit, cum ſummam patrimoni inſculpere ſaxo
Hæredes voluit? 23 Quoad vixit, credidit ingens
Pauperiem vitium, & cavit nihil 24 acrius: ut ſi
Forte minus: 25 locuples uno quadrante periret,
Ipſe videretur ſibi 26 nequior. 27 Omnis enim res,
Virtus, fama, 28 decus, divina, humanaque pulchris
Divitiis parent: quas qui 29 conſtruxerit, ille

1 Quid tibi debitori, quæ loco obligationis ſcribere debeas, dictat. 2 Per argentarii codicem & ſcripturam reddere. Ter. Phorm. *Atque illud mihi argentum jube rurſum* reſcribi, *Phormio*. 3 Ego Stertinius, diu diſputaturus, jubeo unumquemque veſtrum ſe ad audiendum parare, ne toga defluens attentionem impediat & diligenter auſcultare. Symploce. 4 Anaphora. 5 Ambitioſus aut avarus eſt. 6 Meticuloſa, vel triſtes efficientes. Meton. effe. 7 Vitio æſtuat. 8 Ad me accedite. 9 Qua cerebrum ab inſania perpurgetur. 10 Quicquid ellebori in Anticyra, in Propontide Inſula naſcitur; *vel*, omnia remedia, quæ Anticyra ſuppeditat inſanis ad morbi ſanationem. Meton. ſubj. 11 Avaris conſtituat. 12 Hominis ditiſſimi & ſordidiſſimi. 13 Juſſi ſunt teſtamento ſummam, quam quiſque ex teſtamento accepiſſet, ſaxo ſepulchri teſtatoris incidere. 14 Populo Romano exhibere. 15 Damnati ſunt a Staberio eodem teſtamento. 16 Magnificum convivium populo præbere, idque pro arbitrio, ad nutum Arrii hominis luxurioſiſſimi & voraciſſimi. 17 Et tantum dare frumenti populo, quantum Africa, frumenti feraciſſima, profert, id eſt, maxima vim frumenti. 18 Staberium ſic loquentem inducit. Hæc eſt ultima mea voluntas, ſive ſit prava, ſive recta. 19 Ne ſeverus rerum mearum cenſor & reprehenſor ſis, hujuſque rationem a me requiras, patruus enim loco patris eſſe videbatur liberis fratris ſui. Synecd. ſpec. pro gen. 20 Reſpondet Damaſippus. 21 Ironis. 22 Quo Staberius ergo ſpectabat in condendo teſtamento? Metaph. eſt a corpore ad animum. 23 Quamdiu vixit Staberius. 24 Quam paupertatem. 25 Si uno quadrante pauperior eſſet mortuus. 26 Luxurioſior. 27 Hæc dicuntur ex perſona Staberii. 28 Honor. 29 Congeſſerit, accumulaverit. Sic Sat. 1. l. 1. *quid habet pulchri* conſtructus *acervus*? Cic. Phil. 2. *Acervi numerum* conſtruuntur *apud eum*. Metaph. eſt ab architectis, qui lapides lapidibus imponentes & congerentes, domos conſtruunt: ita homines avari ſolent acervos auri argentique cumulare aliis divitiarum acervis.

1 Ca-

1 *Clarus erit, fortis, juſtus, ſapiens etiam, & rex,*
Et quicquid volet. 2 *Hoc, veluti virtute paratum,*
Speravit 3 *magnæ laudi fore, Quid ſimile* 4 *iſti*
5 *Græcus Ariſtippus? qui ſervos* 6 *projicere aurum*
7 *In media juſſit Lybia, quia tardius irent*
Propter 8 *onus ſegnes.* 9 *Uter eſt inſanior horum?*
10 *Nil agit exemptum,* 11 *litem quod lite reſolvit.*
Si quis emat citharas, emptas comportet in unum,
Nec ſtudio citharæ, nec 12 *Muſæ deditus ulli:*
Si 13 *ſcalpra &* 14 *formas* 15 *non ſutor:* 16 *nautica vela*
17 *Adverſus mercaturis, delirus & amens*
Undique 18 *dicatur merito. Quid diſcrepat* 19 *iſtis,*
Qui nummos aurumque 20 *recondit, neſcius uti*
21 *Compoſitis, metuenſque velut contingere* 22 *ſacrum?*
23 *Si quis* 24 *ad ingentem frumenti ſemper acervum*
25 *Porrectus vigilet cum longo* 26 *fuſte: neque* 27 *illinc*
Audeat 28 *eſuriens dominus* 29 *contingere granum,*
Ac potius foliis parcus veſcatur 30 *amaris:*
Si poſitis 31 *intus* 32 *Chii veteriſque* 33 *Falerni*
Mille 34 *cadis [* 35 *nihil eſt,* 36 *tercentum millibus;] acre*
37 *Potet acetum: age, ſi &* 38 *ſtramentis incubet,* 39 *unde-*

1 Ex avari judicio. 2 Immenſas opes congeſſiſſe. 3 Poſt mortem immortale nomen allaturum. 4 Staberio. 5 Philoſophus. Socratis auditor, non Græcus natione, ſed ideo *Græcus* dicitur, quia Græcis litteris philoſophatus eſt. 6 Abjicere nummos aureos inde cuſos, quos a rege Mauritaniæ dono acceperat. Meton. mat. 7 Cum in media Libya iter faceret. 8 Auri pondus. 9 Staberius, qui conſtruit & congregat acervos nummorum, an vero Ariſtippus, qui illos projicit? 10 Nullius momenti eſt, vanum eſt & inutile. 11 Quod ad decidendam controverſiam rem aliam controverſiam adfert, & quod contrarium refutaturum æque diſputabile eſt, dum veterem litem vult diſſolvere, novam progignit. Sic avaritia per luxuriam ſolvenda non eſt, quæ æque damnanda. 12 Sed plane Amuſus eſſet. 13 Cultros ſutorios, quibus corium raditur. 14 Pedes ligneos, quibus utuntur ſutores ad calceos componendos. 15 Qui ſutor non ſit, nec congeſtis inſtrumentis utatur. 16 Congerat. 17 Alienus a mercatura. 18 Ab omnibus. 19 Quomodo, qua in re differt avarus ab iſtis inſanis? 20 In terra defodit, 21 Bonis quæſitis, collectis. 22 Illa bona, illas pecunias, veluti rem ſacram, & minime tangendam. Vide Sat. 1. l. 1. 23 Hoc connexi enuntiati antecedens per Anaphoram ſuſpenditur verſibus novem, priuſquam conſequens τὸ *inſanus paucis videatur*, reddatur. 24 Prope. 25 Stratus, jacens. 26 Quo fures abigat. 27 Ex tanto acervo. 28 Famelicus. 29 Auferre. 30 Oleribus agreſtibus, quæ amariora ſunt urbanis, ut ſylveſtria omnia hortenſibus. 31 In cellis ſuis vinariis. 32 Vini optimi. 33 Vini generoſi. 34 Vaſis vinariis. 35 Quod dixi, mille vini cados domi repoſitos habere. Epanorthoſis ſive Correctio, qua dictum antecedens revocatur, cujus valde pœnituit doctorem Stoicum, ut ſordes avari non admodum exprimentis. 35 Imo tercentum millibus. 36 Per Avaritiam. 37 Vilibus ſtratis, quæ dormientibus ſubſternuntur. 39 Natus annos uno minus octoginta, ſeptuaginta novem. Nam *unde*, præpoſitum numeris, tollit unum ex ipſis, *unde viginti*, *undetriginta*, &c. pro 19. & 29. ſed in *undecim*, addit unum, quaſi unum & decem.

Octoginta annos natus, cui 1 ſtragula veſtis,
2 Blattarum ac tinearum epulæ, putreſcat in arca:
Nimirum inſanus paucis 3 videatur, eo quod
Maxima pars hominum 4 morbo jactatur eodem.
5 Filius, aut etiam hæc 6 libertus ut 7 ebibat hæres,
8 Dis inimice ſenex 9 cuſtodis, ne tibi deſit?
10 Quantulum enim 11 ſummæ curtabit quiſque dierum,
12 Ungere ſi 13 caules oleo meliore, caputque
Cœperis impexa fœdum 14 porrigine? Quare,
15 Si quidvis ſatis eſt, perjuras, ſurripis, 16 aufers
Undique? tu ſanus? Populum ſi 17 cædere ſaxis
Incipias, ſervoſque tuos, quos ære 18 pararis,
Inſanum te omnes pueri clamentque puellæ.
Cum laqueo uxorem interimis, matremque veneno,
19 Incolumi capite es? 20 Quid enim? Neque tu hoc facis 21 Argis,
Nec 22 ferro, ut 23 demens 24 genitricem occidit Oreſtes.
An tu reris eum occiſa 25 inſaniſſe parente?
Ac non ante malis dementem 26 actum Furiis, quam
In matris jugulo 27 ferrum tepefecit acutum?
Quin 28 ex quo eſt habitus male tuta mentis Oreſtes,

1 Plumario opere facta, a *ſternendo* dicta: Græci περιςῶμα dicunt. 2 Vermium, veſtes arrodentium, cibus exiſtens. 3 Talis ac tantus avarus. 4 Avaritiæ, id eſt, eadem habendi ſiti ſive avaritia laborat, cruciatur, & avaritiæ vitium omnibus ferme commune eſt. Metaph. eſt a corpore ad perturbationem animi. 5 Filius tuus luxurioſus. 6 Qui e ſervo liber factus eſt, & manumiſſus. 7 Genialiter illos, te mortuo, conſumat, haud exiſtimans quanto labore partos, quanta avaritia partos? 8 Diis inviſe propter avaritiam, θεοῖς ἐχθρέ. Apoſtrophe eſt. Avertitur enim ſermo a Damaſippo ad innominatum ſenem avarum. 9 Tot vini candor, ut locuples moriaris? 10 Quam parum. 11 De opum & pecuniæ ſumma amputabit, auferet unuſquiſque dies. 12 Si lautius aliquanto in ſenectute vivere incipias, victuque paulo mundiore uti, 13 Vide Sat. ſuperiorem. 14 *Porrigo* eſt mortuus capitis, ubi inter piloe ſurgunt quædam ſquamulæ: ſic dicta, quod facile per ſuperficiem cutis & radices capilorum ſeſe in longitudinem *porrigat* & fundat. Latini etiam *furfures* vocant. 15 Si exiguum tibi ſufficit, & tam parvo contentus potes vivere quamobrem pejeras? &c. 16 Auferes per vim? 17 Lapidibus petere, percutere. 18 Pecunia tua comparaveris aut emeris. 19 Ecquid tunc ſano cerebro, es-ne mentis compos? 20 Tu ſanus ſis, qui nullas hujus ſceleris perpetrandi juſtas cauſas habes? 21 Apud Argos, ut locus ille de vindicando matris ſcelere te admonere poſſit. Procatalepſis eſt extenuandæ cædis. 22 Gladio ferreo, id eſt, nec vi & furore illud manifeſto facis, ſed occulto veneno. 23 Furioſus. 24 Matrem ſuam Clytemneſtram Argis in illo loco, ubi olim ab Ægiſtho adultero adjuta patrem ſuum Agamemnonem nefarie trucidaverat, jure interfecit. 25 Tum demum inſanire incepiſſe. 26 Impulſum. 27 Quam matrem gladio peccavit? Meton. mat. 28 Ex illo tempore, quo Oreſtes habitus eſt furioſus: non enim tutum eſt ſeſe furioſo committere.

Nil ſane fecit, quod tu 1 reprendere poſſis:
Non 2 Pyladen ferro violare 3 auſuſve ſororem
4 Electram: tantum 5 maledicit utrique, vocando
6 Hanc Furiam, 7 hunc aliud, juſſit quod ſplendida bilis.
Pauper 8 Opimius argenti 9 poſiti intus & auri,
Qui 10 Vejetanum feſtis potare diebus
11 Campana ſolitus trulla, 12 vappamque profeſtis,
Quondam 13 lethargo grandi eſt oppreſſus, ut hæres
Jam circum 14 loculos, & 15 claves lætus 16 ovanſque
17 Curreret: 18 hunc Medicus 19 multum celer atque 20 fidelis
Excitat 21 hoc pacto: menſam 22 poni jubet, atque
23 Effundit ſaccos nummorum: decidere 24 plures
25 Ad numerandum: 26 hominem ſic erigit: 27 addit & illud:
Ni 28 tua cuſtodis, avidus jam hæc auferet hæres.
29 Men' vivo? Ut vivas igitur, vigila: 30 hoc age. 31 Quid vis?

1 Reprehendere. Syncope. 2 Strophii filium, ſummum ſuum amicum, & perpetuum comitem. 3 Fuit. 4 Filiam Agamemnonis & Clytemneſtræ, ſororem Agamemnonis fidiſſimam. 5 Levi convitio illos proſcindit. 6 Dum ſororem ſuam, ſuam Furiam vocat, a qua agitetur. 7 Pyladen, cuſtodem ſuum alio nomine ſive convitio petit, quodcunque flava ſeu rubeſcens bilis (quæ ad cor redundans, iram ſuſcitat) id eſt, furor proveniens ex ſplendida bile ipſi ſuppeditavit. 8 Homo avarus. 9 Domini in theſaurum reconditi, ἔνδον κειμένων. 10 Vinum tenuiſſimum & viliſſimum. Derivatur autem a *Vejentes*, qui fuerunt populi Vejorum urbis in Etruria: ubi vineta ferebant viliſſimum vinum. 11 Fictili aliquo populo ſive vaſe potorio in Campania facto. 12 Et evanidum ſive inſipidum vinum bibere ſolitus ſit diebus profeſtis. 13 Veterno morbo, in quo in tam inexpugnabilem ſomnum incidit. 14 Sacculos, id eſt, crumenas. 15 Opimii dormientis, quibus cuncta recluderet. 16 Exſultans: quæ quidem vox ab eo clamore flectitur, quem edunt redeunte e pugna milites. Alii malunt dici ab *ovibus*, quæ a triumphantibus in Capitolio mactabantur. Metaph. ergo eſt a lætitia victorum: de qua vide Plut. in Marcel. 17 Diſcurreret, illum mortuum & nunquam evigilaturum ratus. 18 Opimium lethargo oppreſſum. 19 Antequam hæres relictas opes eriperet. 20 Ut qui ab hæredipetis vulturibus opes ægroti ſui eripi nollet. 21 Miro ſc. artificio, cum medicamentis nihil proficeret. 22 Prope lectum, in quo ægrotus decumbebat. 23 Super menſam. Metaph. a liquoribus. 24 Homines. 25 Tanquam jam mortui relictæ opes inter relictos heredes diſtribuerentur. 26 Opimium hoc pacto ſc. commemoratione pecuniæ mox ſurripiendæ ab hærede, excitat. 27 Inſuper illis verbis Opimium alloquitur. Præparatio eſt ad brevem Medici & Lethargici Proſopopœjam: ubi eſt Dialogiſmus utriuſque. 28 Bona. 29 Me-ne vivo hæres mea bona mihi auferet? Verba ſunt Opimii. 30 In hanc unicam curam, (inquit Medicus) incumbe, ut vigiles & convaleſcas. Hoc attentionis erat ſignum, quod a præcone dabatur aſſiſtentibus rei ſacræ & divinæ. 31 Ut faciam, ut mea bona curem & tuear? inquit Opimius,

Cui

1 Deficient inopem 2 venæ te, 3 ni cibus atque
Ingens accedat ſtomacho 4 fultura 5 ruenti,
Quid ceſſas? agedum, ſume hoc 6 ptiſanarum oryza.
7 Quanti emptæ? 8 Parvo. Quanto ergo? 9 Octo aſſibus. 10 Eheu!
Quid refert, 11 morbo, an furtis, peream-ne 12 rapinis:
13 Quiſ-nam igitur ſanus? Qui non ſtultus, Quid avarus?
Stultus & inſanus. Quis? ſi quis non ſit avarus
Continuo ſanus? Minime. Cur 14 Stoice? Dicam.
15 Non eſt cardiacus [16 Craterum 17 dixiſſe putato]
Hic æger: 18 Recte eſt igitur? ſurgetque? 19 Negabit:
20 Quod latus aut renes morbos tententur 21 acuto.
22 Non eſt perjurus, neque ſordidus: 23 Immolet æquis
Hic porcum Laribus. 24 Verum ambitioſus & audax,
25 Naviget Anticyram. Quid enim 26 differt, 27 Barathro-ne

1 Deſtituent, deſerent te calamitoſum ob morbum, & corpus tuum non amplius ſuſtentare poterunt. Cic. deficiunt *me vires*. Loquitur medicus. 2 Arteriæ vires exhauſtæ. Meton. eſt ſubj. pro triplici facultate hominis, animali, vitali & naturali: quæ ut cibo & potu reficiuntur & ſuſtentantur, ſic inedia debilitantur & necantur. 3 Niſi largior cibus. 4 Tanquam ingens robur. 5 Ad ſtomachum tuum jam jam defecturum. Alleg. eſt ab architectis, qui ædes, ruinam minantes & mox lapſuras, ſuffulciunt adminiculis. 6 Hanc ptiſanam ex oryza coctam & confectam. 7 Sunt hæ oryzæ? Loquitur Opimius. 8 Pretio. 9 Vix tribus ſeſtertiis. 10 Exclamatio eſt Opimii lethargici & avari, dolentis ſimulque indignantis Medico de ſumtu valetudinis curandæ ſuggerendo. 11 Lethargo. 12 Cum mea diripi, & ita omnia inſumi morbo & morte jam dudum mihi gravius ſit. *Raptio* ad perſonam refertur: *rapina* ad rem: *raptus* ad ſtuprum. 13 Sc. *ſis*? *Quid*, *quis*, *qui*, varie cadentia faciunt Polyptoton: ſimulque deponitur Proſopopæja Medici & lethargici, & tranſitus fit ad aliud inſaniæ genus: quod ſermone Damaſippi & Stertinii explicatur. 14 Stertini. 15 Hic æger non laborat Cardialgia. 16 Medicum: de quo, uti de Pythagora aliquo, loquitur Horatius; Αὐτὸς ἔφα. Vel Synecdochice intelligendum hoc, pro peritiſſimo quoque viro perſpiciendi habitus humani. 17 De aliquo ægroto conſultum reſpondiſſe. 18 Idcirco-ne continuo hic æger corpore ſano eſt, & tanquam ſanus e lecto ſurget? 19 Medicus Craterus. 20 Eo quod latus ejus pleuritide, aut renes ejus calculo morbo, qui cito hominem exanimat, vel cito periculo vacat, detineantur. 21 Varie transfertur hoc epithetum a gladiis ad omnes fere ſenſus, & ad celeritatem & vehementiam quandam indicandam. 22 Ita etiam ſi ab homine quopiam flagitioſo & inſano pronuncietur, Hic homo non eſt perjurus, id eſt, perjurio rem non auget, &c. 23 Hic homo ideo, tanquam ab inſania liberatus, benevolis Diis, mentem ſanam domeſticis præſtantibus, ex more porcum immolet, quorum ope a furore liber eſt. Permiſſio eſt. 24 Sed idem gloriæ cupidus & temerarius. 25 Ubi Ellebori potionibus ab inſania purgetur, id eſt, quærat remedia ad inſaniæ ſuæ curationem. 26 Intereſt ad inſaniam. 27 Ingluviei & ventri omnivoro indulgeas, id eſt, an luxu tua profundas? Athenienſes in Barathrum, locum profundiorem, maleficos demittebant.

Dones quicquid habes, an nunquam utare 1 paratis?
2 Servius Oppidius 3 Canuſi duo prædia, dives,
4 Antiquo cenſu, 5 natis 6 diviſſe duobus
Fertur, & hæc moriens pueris dixiſſe vocatis
Ad lectum: Poſtquam 7 te 8 talos, Aule, nuceſque
9 Ferre ſinu laxo, 10 donare, & 11 ludere vidi:
12 Te, Tiberi, 13 numerare, 14 cavis abſcondere 14 triſtem:
15 Extimui, ne 16 vos ageret 17 veſania diſcors:
18 Tu Nomentanum, 19 tu ne ſequerere 20 Cicutam.
Quare per Divos 21 oratus uterque Penates,
22 Tu cave ne 23 minuas; 24 tu ne 25 majus facias 26 id,
Quod ſatis 27 eſſe putat 28 pater, & 29 natura coercet.
Præterea ne vos 30 titillet gloria, jure.
Jurando obſtringam 31 ambo: 32 uter Ædilis fuerit, vel
Veſtrum Prætor, is 33 inteſtabilis 34 & ſacer eſto.
35 In cicere, atque faba, bona tu perdaſque lupinis,

1 Quæſitis opibus tuis. 2 Acceſſus eſt ad aliam Proſopopœjam patris integra mente, qui moriens præſcribit duobus filiis graviſſimum ſanctiſſimumque conſilium: quo quidem illi nixi poterunt facile bene beateque vivere: ubi verſus 19. conſumuntur, & inde ad ambitioſos deſcendit. 3 Canuſii. Apocope. *Canuſium* eſt oppidum in Apulia. 4 Fundis, agris, gregibus, armentis, arbuſtis, vicinis. 5 Aulo & Tiberio. 6 Diviſiſſe. 7 Anaphora: & ſimul in *tu, te, tu*, Polyptoton. 8 Poſtquam perſpexi ex puerili ludo, ingenium tuum proclive ad teſſeras & aleas, id eſt, ad patrimonium tuum dilapidandum. 9 Tanquam non curares illa. 10 Aliis nuces. 11 Talis. 12 Talos ac nuces, id eſt, ubi tua indoles mihi prænunciavit, te aliquando ad rem nimis attentum fore. 13 Terræ cavitatibus & locis occultis occulere.. 14 Sollicitum, ne imminuerentur. 15 Formidavi. 16 Ætate provectiores. 17 Inſania prodigalitatis & avaritiæ. 18 Timui, ne tu, Aule, Caſſium Nomentanum prodigum ſequereris, id eſt, ne tu patria abligurires bona. 19 Ne tu, o Tiberi. 20 Avarum fœneratorem, id eſt, ne patria bona faceres majora & auctiora turpis lucri ſtudio. 21 A moriente patre. 22 O Aule. 23 Prodigalitate. 24 O Tiberi. 25 Avaritia. 26 Relictum vobis patrimonium. 27 Vobis. 28 Veſter. 29 Natura, paucis contenta, intra ſuos limites cohibet ac moderatur, nec redundare aut ſuperfluere permittit. 30 Gloriæ & ambitionis dulcedo alliciat ac concitet ad petendos magiſtratus. Metaph. eſt a corpore ad animum, quia ut corporis ſenſus pruritu quodam jucunde concitantur: ſic animi gloriæ cupiditate blande commoventur. 31 Vos ambos. 32 Ut uter veſtrum fuerit Ædilis vel Prætor. 33 Is eſt, cui jus teſtandi eſt ademptum, vel cui nemo jure cogitur teſtimonium perhibere. 34 Et deteſtandus, execrandus. Sic Epod. 4. Sacer *nepotibus cruor*. Formula imprecationis eſt, ſumta ex Anathematis furtivis, quæ qui abſtulit, reus ſacrilegii & ſceleratus habetur. 35 Ergo-ne in Floralibus, aut annonæ caritate largitione populo palpaberis? Synecd. ergo eſt ſpec. pro largitione ad voluntates populi redimendas. Ædiles enim talia munera apud priſcos in ludis Foralibus populo dabant.

1 Latus ut in Circo ſpatiere, 2 aut æneus ut ſtes,
3 Nudus agris, 4 nudus nummis, inſane, paternis?
Scilicet 5 ut plauſus, quos fert Agrippa, feres tu,
Aſtuta ingenuum vulpes imitata leonem?
6 Ne quis humaſſe velit Ajacem, Atrida vetas cur?
7 Rex ſum. 8 Nil ultra quæro Plebejus. 9 Et 10 æquam
Rem imperito: ac, ſi cui videor non juſtus, 11 inulto
Dicere, quæ ſentit, permitto. 12 Maxime regum,
13 Di tibi dent capta claſſem 14 reducere Troja!
Ergo 15 conſulere, & mox reſpondere 16 licebit?
17 Conſule. 18 Cur Ajax heros ab Achille 19 ſecundus
20 Putreſcit, 21 toties ſervatis clarus Achivis,
Gaudeat 22 ut populus 23 Priami, Priamuſque inhumato,
Per quem 24 tot juvenes patrio caruere ſepulchro?
25 Mille ovium inſanus 26 mortis dedit, inclytum Ulyſſem,

1 Ut incedas laxe & late, nulla preſſus turba. 2 Aut ut ænea ſtatua tibi erigatur. Met. ergo ſubj. pro adjuncta ſtatua, quæ tali largitione ærea ſolet erigi. Sic verbum *ſtandi* abſolute uſurpatur a Virg. Ecl. 7. *Si proprium hoc fuerit, levi de marmore tota Puniceo ſtabis ſuras evincta cothurno*, id eſt, ſi me Poetam feceris ſimilem Codro, erigetur Dianæ ſtatua marmorea. 3 Nudatus. Anaphora. 4 Ut populi Romani applauſus ſive acclamationes reportes, quas vir Maximus M. Vipſanius Arippa, Auguſti gener, fert, qui virtute fuit leo, cum tu ſis vulpes imbellis, eoque largitionibus & corruptione populi pervenire contendas, quo Agrippa & alii ſingulari virtute & fortitudine pervenerunt? Obiter autem Agrippæ laudes attingit. 5 Alia eſt Proſopopœja cujuſdam Plebeii Regis Agamemnonis ſine apparatu per Dialogiſmum, ubi notantur ambitioſi, atque initio Ajax & Atrida per Synecd. generum pro Ajace Telamonio & Agamemnone nominantur. 6 Mihi, quicquid liber, licet, & ſtat pro ratione voluntas. Reſpondet Agamemnon. 7 Ego, plebejus cum ſim, rationes ultra non exquiram. Verba ſunt Plebeii. 8 Agamemnon orationem ſuam continuat. 9 Juſtam, dum impero, ne quis Ajacem ſepeliat. 10 Impune Epanorthoſis, qua vox illa tyrannica, *Rex Jum*, corrigitur, atque pro illa reponitur moderatior, data cuivis venia libere dicendi, quid aliter de juſſione regis ſentiret. 11 Agamemnon. 12 Exclamatio eſt Plebeii optantis & bene precantis Agamemnoni pro poteſtate libere percunctandi, cur Ajacis cadaver eſſet inſepultum, ſibi facta, unde Plebejus putarat ſe repulſum initio arroganti reſponſione, *Rex ſum*: ideoque finem quærendi fecerat. 13 Ut domum reducas. 14 Te interrogare. 15 Mihi. 16 Interrogam me, inquit Agamemnon. 17 Loquitur Plebejus. 18 Uno Achille inferior. 19 Inſepultus jacens. AL *putreſcit*. 20 Qui nobilis eſt, quod Græcos toties ſervaverit, eorumque naves ab ignibus Trojanorum incolumes præſtitit? 21 Trojani, & ipſe Priamus, hoſtes noſtri, propterea lætentur, quod ille jam ſupremo ſepulturæ honore privatus ſit. 22 Polyptoton eſt. 23 Tot Trojani inſepulti canibus, feris & volucribus expoſiti jacuerunt? 24 Mille oves. Reſponſio Agamemnonis, qua rationem reddit, cur ita in Ajacis cadaver ſæviat. 26 Furioſus occidit. Ad hanc inſaniam Ajax adactus fuit dolore judicii, quo Greci adjudicarunt Achillis arma Ulyſſi, magis ipſius eloquentia capti, quam equitate rei, & veritate ducti.

Eb

Et 1 *Menelaum una mecum ſe occidere clamans.*
2 *Tu cum pro* 3 *vitula* 4 *ſtatuis dulcem* 5 *Aulide* 6 *natam*
Ante aras, ſpargiſque 7 *mola caput,* 8 *improbe, ſalſa,*
9 *Rectum animi ſervas?* 10 *quorſum?* 11 *Inſanus quid enim Ajax*
12 *Fecit, cum ſtravit* 13 *ferro* 14 *pecus? abſtinuit vim*
15 *Uxore, & gnato, mala multa precatus* 16 *Atridis:*
Non ille aut 17 *Teucrum, aut ipſum violavit* 18 *Ulyſſem.*
19 *Verum ego, ut* 20 *hærentes adverſo littore naves*
Eriperem, 21 *prudens placavi* 22 *ſanguine Divos.*
23 *Nempe tuo, furioſe.* 24 *Meo, ſed non furioſus.*
25 *Qui* 26 *ſpecies* 27 *alias veris, ſceleriſque tumultu*
28 *Permiſtas capiet,* 29 *commotus habebitur, atque*
Stultitia-ne erret, 30 *nihilum diſtabit, an ira.*
Ajax immeritos dum occidit, 31 *deſipit, agnos?*
Cum 32 *prudens ſcelus ob titulos* 33 *admittis* 34 *inanes,*
35 *Stas animo?* 36 *& purum eſt vitio tibi,* 37 *cum tumidum eſt cor?*

1 Fratrem meum. 2 Verba ſunt plebeji. 3 Qua ventos placare poteras. 4 Et mactas. 5 In Aulide regione & portu Bœotiæ, cum ibi Græcorum naves adverſis ventis detinerentur. 6 Iphigeniam. Synecd. gen. 7 Mola ex farre molito & ſale facta caput ejus ex more ſacrificantium conſpergis ſic Virg. Ecl. 8. *Sparge molam, & fragiles incende bitumine lauros*. 8 O Rex ſcelerate. 9 Rectitudinem animi, τὸ ὀρθόν, ſanitatem & conſtantiam ſervas, & ſanæ mentis manes? 10 Quorſum hæc tendunt? inquit Agamemnon. 11 Quem inſanum dicis fuiſſe. Verba plebeji. 12 Peccavit. 13 Gladio. Meton. mat. 14 Ovium & porcorum. 15 Ab uxore Tecmeſſa, & filio Euryſace. Duplex eſt Synecd. gen. 16 Agamemnoni & Menelao. 17 Suum fratrem. 18 Hoſtem ſuum. 19 Reſpondet Agamemnon. 20 Naves Græcorum contrariis ventis impeditas in Aulidis littore inimico, unde ſolvere non poteramus, ſolverem. 21 Volens & ſciens: vel prudenter. 22 Immolatione filiæ meæ. Synecd. partis. 23 Tuo ſanguine (inquit Plebejus) hoc feciſti; filia enim tua caro, tuuſque ſanguis eſt, qua propter furioſus fuiſti. 24 Meo ſanguine ventos placavi (inquit Agamemnon) ſed non ideo furioſus fui. 25 Loquitur Plebejus. 26 Rerum. 27 Alienas, diverſas, diſcrepantes a vero, id eſt, vanam gloriam, quam ex non neceſſario & pernitioſo bello aucupatur. 28 Et cum ſcelere conjunctas accipiet & approbabit. 29 Ille furioſus & de mente atque ſanitate rationis deturbatus habendus eſt. 30 Nihil referet, an ex ſtultitia erret, id eſt; inſaniat, ut tu, an vero ex ira, ut Ajax. 31 Inſanit? 32 Sciens. 33 Filiam occidis. 34 Ut navibus Trojam venias, ibique ſupremus belli Imperator ſis. 35 An tunc mentis compos es, &, ut dixit modo, *rectum animi ſervas?* 36 Purum a vitio, id eſt, furoris expers. 37 Cum cor plenum & inflammatum eſt ira, faſtu, aliiſque pravis affectibus? Sumtum eſt a corpore præhumido vel flatulento ad animum affectibus occupatum. Deinde *cor* Metonymicæ ſubj. pro adjuncto illic animo & perturbationibus agitato. Poſſet etiam hoc ſumi ab utribus, qui inflati valde turgent, & cum nihil præter aerem intus ſit, aliquid tamen magni momenti clauſum videntur continere. Tale quid ſibi præ ſe ferunt, qui magnos ſibi ſpiritus ſumunt ex titulis inanibus, ſtulta de ſe ipſis opinione, falſaque virtutis perſuaſione ineſcati.

Si quis lectica 1 nitidam geſtare amet agnam,
Huic vellem, ut gnatæ, 2 paret, ancillas paret; aurum,
3 Puſam, aut puſillam appellet, fortique marito
4 Deſtinet uxorem: interdicto 5 huic omne adimat 6 jus
Prætor, & ad ſanos 7 abeat tutela propinquos.
8 Quid? ſi quis gnatam pro muta 9 devovet agna,
Integer eſt 10 animi? ne dixeris. Ergo ubi prava
11 Stultitia, hic ſumma eſt inſania: 12 qui ſceleratus,
Et furioſus erit: quem cepit 13 vitrea fama,
14 Hunc circumtonuit gaudens 15 Bellona 16 cruentis.
Nunc age 17 luxuriam, & 18 Nomentanum 19 arripe mecum.
20 Vincet enim ſtultos 21 ratio inſanire 22 nepotes.
23 Hic, 24 ſimul accepit 25 patrimoni mille talenta,
26 Edicit, 27 piſcator uti, 28 pomarius, anceps,
Unguentarius, 29 ac Tuſci turba impia vici,
Cum 30 ſcurris 31 fartor, 32 cum Velabro omne 33 macellum,
34 Mane domum veniant. 35 Quid tum? Venere frequentes.

1 Formoſam agnam in lectica libenter ſecum geſtet. 2 Epanodos eſt: & in *appellet* & *deſtinet* eſt Epiſtrophe. 3 Puellam, aut puellulam. 4 In matrimonium ducendam ſpondeat & conſtituat. 5 Tanquam furioſo. 6 Adminiſtrandi bona ſua. 7 Transferatur procuratio ejus bonorum. 8 De illo judicandum eſt? 9 Aræ deſtinat. 10 Rationis? 11 Eſt, qualis in te deprehenditur. 12 Et quicunque, ut tu, occiſa filia ſceleſtus eſt. 13 Et quemcunque, ut te, popularis fama fragilis & inconſtans captum duxit. Metaph. eſt a fragili materia ad inconſtantiam levitatemque popularis famæ indicandam. 14 Circum hunc Bellona tonuit, id eſt, ſtrepitum edidit, eumque attonitum reddidit. Metaph. eſt a tonitru, quo tacti homines ſæpius animo ſtare non poſſunt: qualis ambitio facit ſui cupidos, id eſt, inſanos. 15 Belli Dea, Martis ſive nutrix, ſive ſoror, aut auriga. 16 Bellis. 17 Luxurioſos, quos Stertinius Damaſippo vult arguere inſaniæ, & graviter exagitare. Meton. adj. 18 Luxurioſum & aſotum. 19 Examinandum, qualis ſit: 20 Convincet, arguet, probabit. 21 Rerum eventus. 22 Luxurioſos & decoctores. Syn. ſpec. 23 Nomentanus, aut alius quivis ei ſimilis. 24 Simulac, poſtquam. 25 Sexcenta aureorum millia, id eſt, luculentum & magnum patrimonium. Synecd. ſpec. 26 Publice dicit, & mandat, tanquam ſcurrarum ac nebulonum Prætor. Ter. Eun. *Miles, nunc adeo* edico, *tibi, Ne vim facias ullam in illam.* Itaque dicuntur *edicere* Prætores & Conſules, cum proponendum publice ac proclamandum curant, quid ſint obſervaturi, vel quid fieri velint. 27 Qui nobiles piſces ipſi capiat & procuret. 28 Pretioſorum malorum venditor, *μηλοπώλης*. 29 Lenones, meretrices, fœneratores, cupedinarii, mendici, ſicarii, gladiatores, & id genus voluptatum miniſtri, qui in vico Tuſco habitabant. Synecdochica periphraſis hominum perditorum. 30 Paraſitis, qui riſum movent divitibus pabuli cauſa. 31 Macellarius. 32 Cum oleariis & unguentariis, qui habitabant in Velabro, loco Romæ, ſic dicto vel a *velando*, quod viam ad Hippodromum ferentem e foro, *velis* in ipſis ludis obtendere ſolebant; vel a *vehendo*: nam olim paludibus Aventinus mons a reliquis erat diſcluſus. 33 Omnes qui in macello carnes publice vendunt. Meton. ſubj. 34 Matutino tempore. 35 Poſtea factum exiſtimas?

1 *Verba*

1 Verba facit leno: 2 Quicquid mihi, quicquid & horum
Cuique domi eſt, id crede tuum, & vel nunc pete, vel cras.
3 Accipe, quid contra Juvenis 4 reſponderit 5 æquus:
6 In nive Lucana 7 dormis 8 ocreatus, ut aprum
Cœnem ego: 9 tu piſces 10 hyberno ex æquore verris:
11 Segnis ego, indignus qui tantum poſſideam: aufer:
12 Sume 13 tibi decies, 14 tibi tantundem, 15 tibi triplex.
16 Unde uxor media 17 currat de nocte 18 vocata.
19 Filius Æſopi detractam ex aure 20 Metellæ,
[Scilicet 21 ut decies ſolidum exſorberet] aceto
22 Diluit inſignem baccam: 23 qui ſanior, ac ſi
Illud idem in rapidum flumen jaceret-ve cloacam?
Quinti 24 progenies Arri, par nobile fratrum
25 Nequitia & nugis, pravorum & amore gemellum,
Luſcinias ſoliti 26 impenſo 27 prandere coemtas.
28 Quorſum abeant ſani? 29 creta, an carbone notandi?
30 Ædificare caſas, 31 ploſtello adjungere 32 mures,
Ludere 33 par impar, equitare in 34 arundine longa,
Si quem delectat 35 barbatum: 36 amentia verſet.

1 Loquitur. 2 Anaphora. 3 Audi, cognoſce. Verbum eſt attentionis. Sic Virg. 2. Æn. Accipe *nunc Danaum inſidias*. 4 Aſſentatori. 5 Humanus ille Nomentanus, æquo animo orationem lenonis audiens. 6 In Lucanis montibus nive conſperſis. 7 Sub dio, tu, o venator. 8 Ocreis indutus. 9 Tu, o piſcator. 10 Tempore hyberno, quo piſcario difficilior & periculoſior eſt, piſcaris. 11 Ego in dando vobis præmio ſum ignavus. 12 O Venator, ſume tibi a me decies centena ſeſtertium vel nummum millia, id eſt, 25000. aureos Gallicos. 13 Anaphora. 14 O piſcator. 15 O leno, ſume tibi triplum, id eſt, tricies centena millia nummorum. 16 A quo, vel ob quam ſummam & triplam mercedem. 17 Ad me feſtinet. 18 Ad concubitum acceſita. 19 Clodius Æſopus, Æſopi Tragœdi filius. 20 Conjugis ſuæ. 21 Ut unico hauſto centena millia ſolidorum abſorberet. 22 Inſignem gemmæ unionem ſive margaritam aceto maceravit, liquefecit & potavit. 23 Quomodo magis ſanus fuit, quam ſi eandem baccam ſive margaritam projiceret in flumen, &c. 24 Filii duo, 25 Duo fratres luxuria & ingenii levitate pares ac nobilitati, & pravarum rerum ſtudio adeo inter ſe ſimiles, ut merito eodem tempore ex una matre nati cenſeri potuerint. 26 Magno pretio. Al. *immenſo*. 27 In cibum apponere. 28 Quibus hi luxurioſi, tanquam rationis participes, annumerandi ſunt? 29 Atque quis dubitet, an hi ſint laudandi tanquam ſani, an vituperandi tanquam furioſi? Meton. eſt adjunctorum pro hominibus, ubi quæritur, qui boni, quique mali cenſendi ſint: nam color candidus ad naturam boni, ut ater ad naturam mali pertinet. 30 Extruere domunculas, ut ſolent pueri. Conatur autem oſtendere, puerilius eſſe amare, viro barbato, quam hos ludos pueriles ludere. 31 Puſilio plauſtro. 32 Tanquam jumenta, quæ currum trahant. 33 Par & impar ludere nucibus, aciculis, aliiſque vilibus rebus, puerorum quadrimorum more. 34 Canna, tanquam caballo. 35 Provectioris ætatis virum, virum gravem. 36 Merito dicendum eſſet, quod amentia ipſum vexet & agitet, id eſt, merito pro inſano habeatur.

Si puerilius 1 *his ratio eſſe* 2 *evincet*, 3 *amare*,
Nec quicquam 4 *differre*, *utrum-ne in pulvere*, 5 *trimus*
Quale prius, *laudas opus*, *an meretricis* 6 *amore*
7 *Sollicitus* 8 *plores* : *quæro*, *faciaſ-ne*, *quod olim*
Mutatus 9 *Polemon*? *ponas* 10 *inſignia morbi*,
11 *Faſciolas*, 12 *cubital*, 13 *focalia* : 14 *potus ut ille*
Dicitur ex collo 15 *furtim* 16 *carpſiſſe coronas*,
Poſtquam eſt 17 *impranſi* 18 *correptus voce* 19 *magiſtri*.
20 *Porrigis irato puero cum poma*, 21 *recuſat*.
22 *Sume*, 23 *Catelle* : 24 *negat* : *ſi non* 25 *des*, 26 *optat* : 27 *amator*
28 *Excluſus qui* 29 *diſtat*? 30 *agit ubi ſecum*, 31 *eat*, *an non*,
32 *Quo rediturus erat non accerſitus*, & 33 *hæret*
Inviſis foribus. *Nec nunc*, 34 *cum me* 35 *vocet ultro*,
Accedam? *an potius* 36 *mediter finire dolores*?
37 *Excluſit* : *revocat* : *redeam*? 38 *non*, *ſi* 39 *obſecret*. *Ecce*

1 Ineptius his, quæ dixi, puerilibus, ſc. caſas ædificare, &c. 2 Convincet. 3 Meretricum amoribus detineri. 4 Ad demonſtrandam inſaniam intereſſe. 5 Utrum in pulvere ſenior exiſtens tale opus nunc ludas, quale prius luſiſti, cum puer trium annorum eſſes. 6 Correptus. 7 Exanimatus. 8 Nocturno tempore ante fores amicæ. 9 Xenocratis diſcipulus ad virtutem emendatus, id eſt, quæro ex te, an non ex homine nequam, improbo & intemperante, aliquando fias bonus & modeſtus? Synecd. ſpec. Hic Polemon Athenienſis adoleſcens vitam libidinoſe ac intemperanter agebat : ſed audito Xenocrate Philſopho ex aſoto factus eſt frugaliſſimus & temperantiſſimus: de quo lege Laert l. 4. & Val. Max. l. 6. c. 11. 10 Deponas & abjicias indicia inſanæ tuæ, id eſt, delitiarum & amoris, & ornamenta amatoria, quæ ſtatim enumerantur. 11 Quibus coronæ præligantur. 12 Pulvinum, cui inter cœnandum inituntur. 13 Colli ornamenta ſive involucra adverſus injuriam inclementis cœli loco cujuſdam fomenti. 14 Ut Polemo ebrius. 15 Clanculum, ſc. præ pudore, ne quis intelligeret ſe olim luxurioſum fuiſſe. 16 Detraxiſſe, vel projeciſſe morbi inſignia, id eſt, flores, roſas, lilia, &c. ex quibus fiunt coronæ, quas potaturus capiti impoſuerat. Metaph. a lanificis vel florilegis. 17 Sobrii & jejuni. 18 Objurgatus. 19 Oratione Xenocratis Philoſophi, qui fuit Ariſtotelis auditor. Synecd. gen. 20 Confert iterum amatorem cum puero. 21 Accipere illa, 22 Sume tu tibi illa, quæ petulans hic puer recuſat. 23 Apoſtrophe eſt ad puerum, & una Metaph. a catulis canum unde *Catellus* apposite dicitur ad pueros blanditiis capiendos. 24 Se illud velle concedere. 25 Poma ipſi. 26 Tunc illa cupit. 27 Phædria apud Terentium. 28 Foribus ab amica ſua Thaide, altero intromiſſo, 29 Differt a tali puero porrecta recuſante, & negata repoſcente? Q. d. nihil. 30 Deliberat. 31 Ad Thaidem, cnm ab illa rurſus accerſeretur. 32 Quo tamen rediturus erat. Totus hic locus ex Eunucho Ter. expreſſus eſt, ubi ſic Phædria, *Quid igitur faciam? non eam, ne nunc quidem, Cum accerſor ultro? aut potius ita me comparem, Non perpeti meretricum contumelias? Excluſit, revocas; redeam? non, ſi me obſecret.* 33 Stat fixus in foribus meretricis hoſtilibus ſibique odioſis, a quibus paulo ante excluſus erat. 34 Proſopœia eſt amatoris & Addubitatio ſeu ἀπορία ſecum deliberantis. 35 Ad ſe, 36 Mecum deliberem, quomodo dolores, ex amore provenientes, finire poſſim? 37 Me. 38 Redeam. 39 Me.

1 Servus, 2 non paulo ſapientior: 3 O bere, quæ res
Nec 4 modum habet, neque 5 conſilium, 6 ratione modoque
Tractari non vult: 7 in amore hæc ſunt 8 mala: 9 bellum,
Pax rurſum: hæc ſi quis tempeſtatis prope ritu
10 Mobilia, 11 & cæca fluitantia ſorte, 12 laboret
Reddere certa ſibi, 13 nihilo plus explicet, ac ſi
Inſanire paret certâ ratione, modoque.
14 Quid? Cum 15 Picenis excerpens 16 ſemina pomis,
17 Gaudes, ſi 18 cameram 19 percuſſi forte, 20 penes te es?
Quid, 21 cum balba 22 feris annoſo verba palato,
23 Ædificante caſas qui ſanior? adde cruorem
24 Stultitiæ, atque 25 ignem gladio ſcrutare, 26 Modo [inquam]
27 Hellade percuſſa 28 Marius cum 29 præcipitat ſe,
30 Cerritus fuit? an commotæ crimine mentis

1 Parmeno. Synecd. gen. 2 Multo ſapientior hero ſuo Phædria, tale domino ſuo conſilium ſuppeditat. 3 O Phædria. Synecd. gen. Altera eſt ſervi Proſopopœia hero conſilium dantis. Sic Ter. *Here, quæ res in ſe neque conſilium, neque nondum Habes ullum, eam conſilio regere non potes.* 4 Ullam menſuram & moderationem, qualis eſt inſanus amor: cum enim vitia in exceſſu defectuque conſiſtant, ideo modo carent, & rectæ rationi adverſantur. 5 In qua bonum conſilium dari non poteſt. 6 Illam conſilio & deliberatione regere non potes. 7 Illicito. Ter. *In amore hæc omnia inſunt vitia, injuriæ, Suſpiciones, inimicitiæ, inducis, Bellum, pax rurſum: incerta hæc ſit tu poſtules Ratione certa facere*, &c. 8 Vitia. Ovid. *Res eſt ſolliciti plena timoris amor.* 9 Inimicitiæ. 10 Hæc mutabilia, modo læta, modo triſtia. 11 Dubia & incerta, incerto caſu contingentia, efficientia homines incertos. Meton. effc. In *fluitantia* eſt Metaph. a dubiis fluctibus. 12 Conetur, cupiat ratione ac moderatione aliqua facere immutabilia ac ſtabilia. 13 Ille nihil magis proficiat, nihilo plus ſe exſolvat, extricet ac liberet curis ac moleſtiis amoris, quam ſi velit amare ſimul & ſapere. Sumtum a tricis & filis, quibus pedes pullorum implicantur. Ter. *Nihilo plus agas, Quam ſi des operam, ut cum ratione inſanias.* 14 Quid de vanis amantium opinionibus dicam? 15 Ex Picentinis pomis. 16 Grana. 17 Tanquam felicis amoris omine. 18 Triclinii lacunar ſive tectum in curvitatem formatum. Inter alios ludos convivales ſolebant recentis mali gramina primoribus dextræ digitis compreſſis in altum ejaculari: ſi cameram attigiſſent, bene: ſin minus, male de ſuis amoribus augurabantur. 19 Percuſſiſti, tetigiſti granis. 20 Eſ-ne mentis compos? Synecd. integri. 21 Cum tu ſenex more pueri balbutientis blandis verbis amicam juvenem compellas ad gratiam ejus captandam. 22 Verberas palatum annoſum balbis verbis. Hypallage eſt. 23 Quomodo tunc ſanior es puero parvulo nugas agente? 24 Huic amatoriæ inſaniæ etiam in ſenibus adde ſcelus & crudelitatem. 25 Amoris calori cædem adjunge. Alleg. eſt e Metaphoris a bello, ubi fere malo levi ſolet accedere grave, ut cædes ſtupro: ita veſano amoris incendio homicidium ſæpe additur. 26 Nuper, paulo ante. 27 Amica ſua gladio interfecta, a qua ſe ſperni falſo arbitrabatur. 28 Juvenis. 29 Præcipitaret ſe deorſum ex alto loco, ad mentem rediens, & pœnitentia ductus. 30 Anne tunc Ceritus, id eſt, Cereris furore vexatus, Δημητρόληπτος, id eſt, fuit ne furioſus? Plaut. *Tu certe es aut larvatus, aut* Cerritus. Metaph. eſt a ſacerdotibus Cereris, quos Dea ſolebat dementia depravare.

1 *Ab-*

1 Abſolves hominem, & ſceleris damnabis eundem,
2 Ex more imponens 3 cognata vocabula 4 rebus?
5 Libertinus 6 erat, qui 7 circum compita 8 ſiccus
9 Lautis mane ſenex manibus currebat, & unum
Quiddam magnum addens, 10 Unum me 11 ſurpite morti,
Dis etenim facile eſt, orabat; ſanus utriuſque
12 Auribus atque oculis, 13 mentem, niſi litigioſus
Exciperet dominus, cum venderet. 14 Hoc quoque vulgus
15 Chryſippus 16 ponit fœcunda in gente 17 Meneni.
18 Juppiter, ingentes qui das, adimiſque 19 dolores
Mater ait pueri menſes jam quinque 20 cubantis,
21 Frigida ſi puerum 22 quartana reliquerit, 23 ille
Mane die, 24 quo tu indicis jejunia, nudus
In Tiberi 25 ſtabit. 26 Caſus medicuſ-ve levarit
Ægrum 27 ex præcipiti, 28 mater delira 29 necabit

1 Abſolves a vitio inſaniæ, id eſt an vero Marium, qui amicam ſuam occidit, ſceleratum quidem fuiſſe judicabis, & tamen inſanum negabis? Procatalepſis eſt vulgaris judicii: ubi intelligenda eſt antypophora: ſed falleris, quia ſceleratus eſt omnis inſanus. 2 Ex conſuetudine vulgi. 3 Apta, ſed diverſa. 4 Criminibus, furori ſc. & ſceleri, ut cum furor & ſcelus unum idemque ſint, tamen inter illa putes diſtinguendum eſſe: quod quidem eſt abſurdiſſimum. 5 Nunc ad ſuperſtitioſos venit, vel ad eos, qui inani mortis metu anxii & ſolliciti ſunt. 6 Romæ. 7 Ubi Laribus ſacrificari ſolet. 8 Jejunus, ſobrius. 9 Ablutis, mundis, ut eas puras ad Deos tenderet. 10 O Lares Dii domeſtici, me ſolum eximite a morte, id eſt, immortalitate donate. Brevis eſt Proſopopœia Stoici ſobrii. 11 Surripite. Syncope. 12 Et hic quidem libertinus toto corpore ſanus erat: animo autem inſanus, quia ſuperſtitioſus. 13 Dominus, cum tale mancipium uti ſanum venderet, mentem tanquam inſanam excipere deberet, niſi venditor nimio plus lites amet, velletque emtorem poſtea ſibi litem movere, quod inſanum ſervum pro ſano ipſi vendidiſſet. 14 Hoc quoque ſuperſtitioſum hominum genus, hos ſuperſtitioſos. Synecd. gen. 15 Philoſophus noſter. 16 Apponit & annumerat in multiplici familia Meneni hominis ſtulti, id eſt, in ſtultorum numero, qui numerus eſt infinitus. Synecd. ſpec. 17 Menenus vixit ætate Horatii, homo ſuperſtitioſus & mente captus. 18 Alterum eſt exemplum & alia Proſopopœia matris ſuperſtitioſæ filium Jovi commendantis & ex nimio amore inſanientis. 19 Morbos. 20 Decumbentis, ægrotantis. Sic Sat. 9. l. 1. *Trans Tiberim longe* cubat *is, prope Cæſaris hortos.* 21 Quia ab atra bile proficiſcitur, quæ frigida eſt. 22 Febris. 23 Tuo die, die Jovis, id eſt, X. Kalend. Januar. Periphraſis Syncd. 24 Quo tu per magiſtratus vel ſacerdotes tuos jejunia mandas tuo die celebranda. 25 A me ſtatuetur mane, cum aqua eſt frigidiſſima, ut ſic vivo flumine ablutus, ad tua ſacra purus accedat. 26 Si medicus fortunatus hunc puerum quartana laborantem liberavit, quem caſus aliquis adjuvat: nam in quartana inveterata depellenda, plus ſæpe caſus ipſe, quam medici quodvis pharmacum valere poteſt. 27 Ex morbo periculoſo atque ancipiti corporis periculo, 28 Mater inſana & ſuperſtitionis furore agitata, exiſtimans ſe voti religione obſtrictam. 29 Illum puerum.

Inge-

Ingelida 1 fixum 2 ripa, febrimque 3 reducet.
Quo ne malo mentem 4 concuſſa? 5 timore Deorum.
6 Hæc mihi Stertinius 7 ſapientum octavus amico
8 Arma dedit, poſthac ne 9 compellarer inultus.
Dixerit inſanum qui me, 10 totidem audiet, atque
Reſpicere ignoto diſcet 11 pendentia tergo.
12 Stoice, 13 poſt damnum 14 ſic vendas omnia pluris:
Qua me ſtultitia [quoniam non eſt 15 genus unum]
Inſanire putas? 16 ego nam videor mihi 17 ſanus.
18 Quid? caput abſciſſum demens cum portat 19 Agave
20 Gnati infelicis, ſibi tum furioſa 21 videtur?
22 Stultum me fateor [liceat 23 concedere veris]
Atque etiam inſanum: tantum hoc 24 ediſſere, quo me

1 Statutum. 2 Defluentis Tiberis. 3 Et febrim quartanam renovabit per aquæ frigiditatem, dum filium ſuum Jovis beneficio ſervatum, ſeque voti ream exiſtimat. Quonam autem inſaniæ furore mentem percuſſam habens illud facit? 5 Vana ſuperſtitione. Reſponſio eſt. 6 Damaſippus concludit diſputationem Stertinii, atque ita depoſitio eſt Proſopopœiæ Stertinianæ, quæ perfecta fuit. 7 Vir ſapientiſſimus, ſeptem ſapientibus Græciæ adnumerandus. Ironia. Nam ſeptem duntaxat numerantur totius Græciæ ſapientes. Cleobulus Lydius, Chilon Lacedæmonius, Solon Salaminius, Pittacus Mitylenæus, Thales Mileſius, Bias Prienenſis, Periander Corinthius. Horatius vero ſub perſona Damaſippi Stertinium irridens, quaſi magnam, ob ſapientiam, laudem meruerit, octavum ei in ſapientibus locum tribuit. Simile huic illud Juvenalis Sat. 11. *Habeat jam Roma pudorem, Tertius e cœlo cecidit Cato.* 8 Hæc ſapientiæ præcepta, hominum inſaniam convincentia, tanquam arma & defenſionem, quibus me tueri queam. Metaph. 9 Quiſquam me inſanum diceret, cum probe convitium illud in alios poſſim rejicere, meque ulciſci. 10 Convitia. 11 Et a me ſua peccata, & crimina, quæ pendent in mantica a tergo ſibi ignoto (nemo enim ſuum tergum novit) id eſt, vitia, quæ ignorat, diſcet, ne in alienis vitiis dignoſcendis & caſtigandis nimis acutus ſit, in propriis omnino cæcutiat. Alludit hic Horatius ad Æſopi fabulam, qua finxit, unumquemque noſtrum duas manticas gerere, & quidem in poſteriorem a tergo noſtra, in priorem a pectore aliena vitia conjici, unde aliorum vitia nobis ſemper ob oculos verſentur, cum noſtra ignorentur. Catul. *Sed non videmus, manticæ quod in tergo eſt.* 12 O Damaſippe. Jam enim Poeta compellat Ironica Alleg. Damaſippum, per Synecd. gen. ſumta a vulgaribus mercibus, ad doctrinæ Stoicæ contemtionem. 13 Quod infelici mercatura perpeſſus es. 14 Opto ut tuum tibi damnum probe compenſetur, & reſarciatur. *Sic*, particula eſt bene precantis. 15 Stultitiæ. 16 Horatius. 17 Sapere. 18 Quid? (inquit Damaſippus) Hoccine mirum eſt, ut ſtulti ſibi ſapere videantur, & inſani ſibi ſapientes? 19 Echionis conjux, filia Cadmi, dum Bacchi furore exagitata, filium ſuum Penthea, Bacchi ſacra furioſe contemnentem, cum reliquis Mænadibus pro vitulo diſcerpit, ipſumque capite truncat, &c. Fabulam narrat Ovid. 3. Meton. 20 Penthei. 21 Minime. Sic & tu, o Horati, ſanus tibi videris, cum inſanus ſis. 22 Loquitur Horatius. 23 Locum dare veritati, quaſi ab ea victus eſſem. 24 Expone mihi.

Ægro-

1 *Quæ ſi quis ſanus fecit, ſanus facis, & tu?*
2 *Non dico horrendam rabiem.* 3 *Jam deſine.* 4 *Cultum*
Majorem cenſu. 5 *Teneas, Damaſippe, tuis te,*
6 *Mille puellarum, puerorum mille* 7 *furores.*
8 *O major tandem parcas inſane minori,*

1 Si quis inventus eſt, qui plenum carmen ſine furoris inſtinctu ſcripſerit, tunc tu etiam illa ſcribit: Sed falſum illud: Ergo & hoc. 2 Miſſam jam faciam iracundiæ tuæ inſaniam, quam horrendã rabiem merito quis appellaverit. Parecbaſis vel Παραλειψις eſt Ironica, qua fingit ſe preterire ſilentio velle, quod exprobrat maxime, dum illum notat extra modum cultui & victui indulgere: unde datur magna ſignificatio non adeſſe conſtantiam. 3 Tot vita mea enumerare. Verba ſunt Horatii. 4 Non dico, ſive prætermitto jam (inquit Damaſippus) veſtitum tuum ſumtuoſiorem, quam opes tuæ ferant. 5 Tuis te vitiis contineto, quæ ſatis multa domi habes, mea ne tangito. 6 Non dico jam (inquit Damaſippus) inſanos tuos amores. Epanodos eſt, ubi ejuſdem vocis ſonus in principio ac medio auditur, atque ibidem Ironica præteritio iteratur; Prætermitto fœditatem tuæ libidinis, quam tamen patefacit maxime. 7 Periphraſis eſt Sinecdochica intemperantium amorum. 8 O Damaſippe, qui me ſtultiores & inſanior, parcas mihi minori, id eſt, mihi minus ſtulto, quam tu es, maledicere deſinas. Exclamatio eſt Poetæ non ferentis diutius polypragmonicam Damaſippi inquiſitionem, qua illius mores diligentius excutiebat, quam optaſſet.

S A T Y R A IV.

Sub perſona cujuſdam Catii Philoſophi Epicurei, irridet Epicureorum præcepta ad rem culinariam ſpectantia.

1 *Unde, & quo Catius?* 2 *Non eſt mihi tempus,* 3 *aventi*
4 *Ponere ſigna novis præceptis: qualia* 5 *vincant*
Pythagoram, 6 *Anytique reum, doctumque Platona,*
7 *Peccatum fatetur, cum te ſic tempore* 8 *lævo*
Interpellarim: ſed des veniam 9 *bonus, oro.*
Quod ſi 10 *interciderit tibi nunc aliquid,* 11 *repetes mox,*

1 Unde venit noſter Catius, & quo tendit? Communia ſalutandi obvios formula. Dialogiſmus eſt interrogantis Poetæ, & reſpondentis Catii. 2 Non vacat mihi jam (inquit Catius) tibi reſpondere. 3 Quippe qui arduis jam negotiis occupatus avide cupiam. 4 Præceptis, de arte culinaria exprimendis & interpretandis, nunquam a quoquam traditis, nomina imponere & vocabula, quæ ſunt rerum σημεῖα, id eſt, ſigna. 5 Qualia præcepta vincere poſſint ſapientiam, & ſcientias inventas a Pythagora, Socrate, & Platone. Alleg. eſt. Meton. effic. 6 Socratem qui ab Anyto & Melito tanquam impius & mortis reus accuſatus eſt. Periphraſtica Syned. gen. 7 Admiſiſſe. Verba Horatii. 8 Tempore tam inopportuno & intempeſtivo. Metaph. ab auſpicibus. 9 Ut benigne, vel pro tua facilitate & bonitate mihi ignoſcas. 10 Exciderit, id eſt, memoria effluxerit, oblitus fueris importuna hac mea interpellatione. 11 Illud facile recordaberis, in memoriam revocabis, cujuſcunque etiam materiæ illud opus ſit, quod tractas, ſive e cauſis naturalibus eſt dependens, ſive induſtriæ humanæ inventum eſt.

Sive eſt natura hoc, ſive artis: 1 mirus utroque.
2 Quin id erat curæ, quo pacto cuncta 2 tenerem,
Utpote res 3 tenues, tenui ſermone 4 peractas.
5 Ede hominis nomen ſimul, an Romanus, an hoſpes,
6 Ipſa memor præcepta canam: celabitur 7 autor,
Longa quibus 8 facies ovis erit, illa memento,
9 Ut ſucci melioris, & ut magis albo rotundis
10 Ponere: 11 namque marem cohibens calloſa vitellum.
12 Caule ſuburbano, qui ſiccis crevit in agris,
Dulcior: 13 irriguo nihil eſt elutius horto.
14 Si veſpertinus ſubito te oppreſſerit hoſpes,
Ne gallina malum 15 reſponſet dura palato,
16 Doctus eris vivam miſto merſare Falerno:
17 Hoc teneram faciet: 18 pratenſibus optima fungis
Natura eſt: 19 aliis male creditur. 20 Ille ſalubres
Æſtates peraget, qui 21 nigris prandia moris

1 Tu in utroque artifex es plane admirandus. Ironia eſt, qua intelligit, Catium nihil aut parum naturæ & ingenii bonitate & arte valere. 2 Profecto (inquit Catius) id ipſum meditabar, hoc agebam, quomodo omnia illa præcepta, quæ paulo ante a præceptore meo audivi, firma memoria retinerem. 3 Subtiles, & difficilis perceptionis. Polyptoton eſt, ac præterea quædam Ironia. Ex rebus enim contemplationis altæ & ſubtilis (quale ridicule Poeta videtur affingere huic Epicureo Catio, quæ curam exactam & Philoſophi ſubtilitatem requirant) vulgares, & cuique facile occurrentes intelliguntur. 4 Et quæ non minus ſubtili ſermone a præceptore meo fuerant explicatæ. 5 Dic mihi nomen illius ſolertiſſimi præceptoris tui, inquit Horatius: & ſimul expone, ſitne ille Romanus natione, an vero peregrinus aliquis, tam ſapientiſſimus opſonatoriæ artis magiſter. 6 Ipſa præcepta hujus artis memorabo tibi: autor vero præceptorum illorum, ejuſque nomen a me non divulgabitur. Verba Catii. 7 Eſt hic quædam Synecd. gen. pro magiſtro. 8 Quibuſcunque ovis non rotunda, ſed longa forma vel figura eſt. Hoc ſumptum eſt ab homine, cujus facies eſt propria. Doctrinam ſuam bonus ille præceptor, ut cœnam Romani, ab ovis exorſus eſt. 9 Quippe quæ ſunt gratioris ſaporis, & interius magis candida, quam rotunda. 10 In menſam tibi apponere, ut Sat. 2. l. 1. poſitum *ſic tangere nolis*. 11 Illa enim oblonga ova dura, fortia, & tanquam callo obducta a mare vitellum, id eſt, ſemen maſculi in ſe continent, unde pullus maſculus naſceretur. 12 Deinde braſſica vel caulis, qui crevit in agris ſiccis, id eſt, minime irrigatis, melior eſt caule, qui in horto ſuburbano humido naſcitur. 13 Quippe qui horto humido multiſque aquis irrigato proveniunt, iſlis nihil eſt inſulſius, inſipidius. 14 Si amicus quidam hoſpes veſpertino tempore ex improviſo tibi ſupervenerit. 15 Ob carnis duritiem ingrata palato hoſpitis male reſiſtat, difficulter mandatur & ſapiat: quomodo Sat. poſt 7. dicet, *Reſponſare cupidinibus*, id eſt, adverſari. Metap. eſt a participe rationis ad ejuſdem expers. Proprie enim *reſponſant*, qui ferociter & aſpere alteri compellanti reſpondent. 16 Tum diſces illam gallinam vivam immerſare & ſic exſtinguere vino Falerno aqua permiſto. 17 Hæc res carnem ejus molliculam reddet, ac proinde ori ac ſtomacho & aptiorem & gratiorem. 18 In pratis provenientibus. 19 Fungis in alio loco natis periculoſum eſt veſci. 20 Ille homo diu vivet & valebit. 21 Et maturis.

1 Finiet, 2 ante gravem quæ legerit arbore Solem.
Aufidius 3 forti miſcebat mella Falerno,
4 Mendoſe, quoniam vacuis committere venis
Nil, niſi 5 lene, decet: leni præcordia 6 mulſo
7 Proluerit melius. 8 Si dura morabitur alvus.
9 Mitulus, & 10 viles pellet 11 obſtantia concha:
** Et lapathi brevis herba, ſed albo non ſine 12 Coo.*
13 Lubrica naſcentes implent Conchylia 14 Lunæ.
Sed non omne mare eſt 15 generoſæ fertile teſtæ.
Murice Bajano melior 16 Lucrina Peloris:
17 Oſtrea Circæis, 18 Miſeno oriuntur Echini:
19 Pectinibus patulis jactare ſe molle Tarentum,
Nec ſibi cœnarum quivis temere 20 arroget artem,
21 Ni prius exacta tenui ratione ſaporum.
Ne ſatis eſt cara piſces 22 avertere 23 menſa,
24 Ignarum quibus eſt jus aptius, 25 & quibus aſſis

1 Claudet, terminabit, id eſt, qui mora ultimo loco omnium guſtabit. 2 Et illis quidem, quæ matutino tempore ex arbore decerpſerit, antequam gravis Solis calor ingrueret. Meton. effic. & periphraſis eſt temporis matutini & antemeridiani. 3 Auſtero vino Falerno, id eſt, mulſum ex Falerno & ex melle conficiebat. 4 Idque faciebat imperite admodum. Hoc videtur translatum e ſcriptis & libris, in quæ dicitur proprie menda vel mendum incidere (unde illa, *mendoſus librarius*, *mendoſa hiſtoria*, *mendoſe ſcribuntur*) ad ſignificationem aliorum vitiorum, ut hic ad vitioſam ȣ̃ ὀινομέλιτος, id eſt, mulſi conficiendi rationem. 5 Temperatum. 6 Melicrato. 7 Sitiens irrigaveris, 8 Si venter tuus ſeſe non exoneret. 9 Muſculus, ex concharum genere piſciculus. 10 Parvi pretii. 11 Omnia obſtantia in inteſtinis, quæ ventris meatus cladunt, propellunt & removebunt. * Et murex, herba quæ brevia & acuta habet folia, ventrem etiam evacuat. 12 Sed quæ herba tamen non adhibeatur ſine vino candido, ſic dicto ab inſula Coo. 13 Lævia; *vel*, alvum ſolventia & lubricam facientia. Meton. effe. 14 Luna creſcente, conchylia plena fiunt. 15 Generoſorum conchyliorum, id eſt, ſed non in omnibus maris partibus conchylia inveniuntur. 16 Concha illa, quæ Peloris dicitur, & in lacu Lucrino capitur, melior eſt, quam concha illa vel murex, qui in Bajano littore amœniſſimo naſcitur. 17 Oſtrea proveniunt in mari Circæo, ubi Circæum promontorium. 18 Piſces hirſuti & aculeis armati naſcuntur in Miſeno Bajarum portu, ubi Miſenus, Æneæ nauclerus, undis ſubmerſus periit. 19 De piſcibus os aperientibus, qui conchas habent ſerratas ad ſimilitudinem pectinis, gloriatur Tarentum, Apuliæ oppidum, delicatum & luxu diffluens. 20 Uſurpet. ſumat. Προκατάληψις opinionis eorum, qui facilem inſtruendæ cœnæ rationem exiſtimant. 21 Niſi prius certo cognita & explorata ſaporum ratione, quæ ſubtilis eſt & difficulter percipitur. 22 Piſces a macello piſcatorio caro & magno pretio emtos domum ſuam convertere & portare. Sumtum hoc eſt a piſcatoribus, qui everriculo piſces capiunt aquam verrendo. 22 Meton. eſt ſubj. nempe menſæ & macelli pro piſcibus ibi care venalibus. 23 Qui ignarus ſit. 24 Qui ignarus ſit, quibuſ-nam piſcibus jus magis conveniat. i. quinam piſces in patina jure merſi apponi debeant. 25 Et contra quinam illi piſces ſint, qui aſſi longe ſint dulciſſimi. i. quibus aſſis. i. ſine condimento ullo & jure appoſitis.

1 Languidus 2 in cubitum jam ſe conviva reponet.
3 Umber, & 4 iligna nutritus glande, rotundas
5 Curvet aper 6 lances carnem vitantis inertem.
Nam 7 Laurens malus eſt, 8 ulvis & arundine 9 pinguis.
10 Vinea ſummittit capreas non ſemper edules.
11 Fœcundi leporis 12 ſapiens 13 ſectabitur armos.
Piſcibus, atque avibus quæ natura, & foret ætas,
Ante meum 14 nulli patuit quæſita 15 palatum.
Sunt, quorum ingenium nova tantum 16 cruſtula promit.
17 Nequaquam ſatis in re una conſumere curam:
Ut ſi quis ſolum hoc, mala ne ſint 18 vina, 19 laboret:
Qualis perfundat piſces 20 ſecurus 21 olivo.
22 Maſſica ſi cœlo 23 ſupponas vina ſereno,
24 Nocturna, ſi quid craſſi eſt, tenuabitur aura,
Et 25 decedet odor nervis 26 inimicus: at 27 illa
Integrum perdunt 28 lino vitiata ſaporem.
Surrentina 29 vafer qui miſcet fæce 30 Falerna
Vina, columbino 31 limum bene colligit ovo:
32 Quatenus ima petit 33 volvens aliena vitellus.
Toſtis 34 marcentem ſquillis recreabis, & Afra

1 Conviva jam edendo ſatiatus inſurget iterum ad edendum, quaſi ad novas delitias excitatus. 2 In illum corporis habitum, quo edere aut bibere ſolet. Alludit ad antiquum ex tricliniis cœnandi morem, e quibus convivæ accumbentes, corpore leviter in ſiniſtrum cubitum reclinato, cibum potumque tantiſper capiebant, dum eſſent ſaturi, 3 Aper in Umbria natus & captus. 4 Ilignæ arboris. 5 Suo pondere curvet, oneret & impleat. Totos enim ponebant apros, ut lances curvari minime mirandum ſit. Juven. *Quanta eſt gula, quæ ſibi totos Ponit apros!* 6 Grandes patinas illius viri, qui carnem vilem vitat, id eſt, qui non niſi egregiam carnem, & aprum præclarum comedit. 7 Nam aper in agro Laurenti captus, inque locis paluſtribus enutritus, malus eſt. 8 Herbis paluſtribus, non glande, ut Umber aper. 9 Redditus. 10 Vinetum, vel locus vitibus conſitus non ſemper ſuppeditat capras ad edendum ſive eſui aptas. *Edulis* derivatur ab *edo, es, eſt*. 11 Crebro prægnantis. 12 Cui palatum ſapit, qui palato acuto eſt, qui ad gulam ſapiens eſt. *Sapiens* enim dicitur, quicunque rei, de qua agitur, peritus eſt. 13 Præferet carnem illam, quæ in ſummo circa armos ac ſpinam eſt. 14 Nulli cognita fuit. 15 Ante meam accuratam inquiſitionem. Sapor in lingua & palato conſiſtit. 16 Novas placentas ex melle, farina, oleo, lacte, caſeo, aliiſque depromit & excogitat. 17 Non ſatis eſt eleganti opſonatori. 18 Quæ potat. 19 Curet. 20 Negligens, non curans. 21 Oleo. 22 Vina optima in monte Maſſico nata. Vide Od. 1. l. 1. 23 Nocte ſubjicias, & totam noctem ſub cœlo puro & nitido maneant. 24 Per nocturnam auram attenuabitur & liqueſcet, ſi quid in illis fæculenti reliquum eſt. 25 Exſpirabit. 26 Ingratus. 27 Vina Maſſica. 28 Colo & ſacco lineo vinario, per quem vinum transfunditur, ut purius fiat, quod Catius damnat Meton. mat. 29 Solers, 30 Cum fæce vini Falerni, ut bonum inde ſaporem contrahant. 31 Fæcem. 32 Quia vitellus ima dolii petit, id eſt in fundum decidit. 33 Trahens ſecum aliena a natura vini, id eſt, fæces. 34 Potorem languentem & nimio cibo ac potu omnia faſtidientem iis piſcibus, qui molli cruſta teguntur, reficies, & ad edendum atque bibendum excitabis, innovabis, & cochlea in Africa capta.

Potorem

Potorem cochlea. Nam 1 lactuca 2 innatat acri
Poſt vinum ſtomacho: 3 perna magis, ac magis 4 hillis
5 Flagitat in morſus refici: 6 quin omnia malit,
Quæcunque immundis ſervent allata 7 popinis.
Eſt operæ pretium duplicis 8 pernoſcere juris
Naturam: 9 ſimplex e dulci conſtat 10 olivo,
Quod pingui miſcere mero, 11 muriaque decebit.
12 Non alia, quam qua Byzantia putruit orca.
13 Hoc ubi 14 confuſum 15 ſectis inferbuit herbis,
16 Corycioque croco ſparſum 17 ſtetit; 18 inſuper addes
Preſſa Venafranæ quod bacca 19 remiſit oliva.
20 Picenis cedunt pomis 21 Tiburtia 22 ſucco:
Nam 23 facie præſtant. 24 Venucula convenit ollis.
Rectius Albanam fumo duraveris uvam.
25 Hanc ego cum malis, ego 26 fæcem primus, & 27 halec,
Primus & invenior piper album, cum ſale nigro
28 Incretum, puris circumpoſuiſſe catillis.
29 Immane eſt vitium, 30 dare millia terna macello,
31 Auguſtoque vagos piſces urgere catino.

1 Lactucam, poſt epulas & vinum largius ſumtum, eſitare ſolebant. 2 Subſidere non vult, & ita concoctionem impedit. Occupatio eſt: poterat enim quiſpiam dicere, lactucam ad eandem rem valere: hoc autem refellit. 3 Suilla. 4 Tenuiſſimis inteſtinis carnibus ſuillis & arvina fartis, potius quam lactucis, in minuta fruſtula conciſis. 5 Conviva nauſeans ad mordendum & edendum recreari vult. 6 Epanorthoſis, ne quis forte putaret ſuperiora edulia tantum valere ad tollenda compotorum faſtidia, ad quæ valent etiam ſæpe viliſſima quæque & immundiſſima. 7 E popinis, id eſt, locis, in quibus publice & delicate parantur & venduntur opſonia. 8 Exacte noſcere & deſcribere. 9 Jus. 10 Ex oleo dulci, non graveolente aut corrupto. 11 Jure & liquamine piſcium. 12 Non qualibet muria, ſed ea, qua balæna aliqua, in mari prope Byzantium capta, in liquamen liquefacta eſt. Alii *orcam* interpretantur de fictili vaſe Conſtantinopolitano anguſto ore & amplo ventre. 13 Vinum pingue cum muria. 14 Inter ſe permixtum. 15 Oleribus minutim conciſis igni admotum ebulliendo inferbuit. 16 In Coryco, Pamphiliæ oppido, nato. 17 Incoctum herbis jam deferbuit. 18 Super fundes oleum ex bacca Venafrana expreſſum. 19 Profudit & emiſit. 20 *Picenum* eſt regio Italiæ, hodie dicta *Marcia Anconitana*. 21 Tiburtina, Tibure nata. 22 Quoad ſuccum, id eſt, Picena mala ſunt dulciora Tiburtiis. Enumerat jam ſecundæ menſæ fercula, quæ pomorum erant. 23 Colore & pulchritudine. 24 Uva Venucula, ſi uvam paſſam velis præparare, melius in ollis conſervatur. 25 Hanc uvam Albanam paſſam ego primus invenior circumpoſuiſſe in mundis & nitidis catillis. 26 Liquamen ex vini fæce expreſſum. 27 Aliud genus liquaminis ex piſcium inteſtinis ſale colliquefactis. 28 Incerniculo. i. cribri genere, purgatum, & a ſuo furfure ſeparatum. Derivatur hæc vox ab *Incerno*. i. purgo & ſeparo. 29 Non tolerandum. 30 Tria millia nummorum vel ſeſtertium quotidie inſumere piſcibus in macello venalibus. 31 Et in anguſtiis patinis grandes piſces, in aquis vagari ſolitos, coarctare & continere. i. apponere.

1 Magna movent ſtomacho faſtidia, ſeu puer 2 unctis
3 Tractavit calicem manibus, 4 dum furta ligurrit:
Sive gravis 5 veteri crateræ limus adhæſit.
6 Vilibus in ſcopis, 7 in mappis, 8 in ſcobe, 9 quantus
Conſiſtit ſumptus? 10 neglectis, 11 flagitium ingens,
12 Te n'lapides varios lutulenta radere 13 palma,
14 Et Tyrias dare circum illota toralia veſtes?
15 Oblitum, quanto curam, ſumtumque minorem
Hæc habeant, tanto reprendi juſtius illis,
Quæ, niſi divitibus, nequeunt contingere menſis?
16 Docte Cati, per amicitiam, Divoſque 17 rogatus,
18 Ducere me auditum, perges quocunque, memento.
Nam quamvis referas 19 memori mihi pectore 20 cuncta,
Non tamen 21 interpres tantundem juveris: adde
22 Vultum habitumque hominis: quem 23 tu vidiſſe 24 beatus
Non magni 25 pendis, 26 quia contigit: at mihi cura
Non mediocris ineſt, 27 fontes ut adire 28 remotos,
Atque 29 haurire queam 30 vitæ præcepta beatæ.

1 Magnam nauſeam movent ſordes in populis & calicibus. 2 Sordidatis. 3 Attrectavit. 4 Dum carnes, piſces, aliaque opſonia e patinis ſuffuratur, & clanculum vorat. Synecd. gen. Al. *fruſtra*. 5 Situlæ ſive vaſi ad hauriendam aquam curioſæ, *vel* antiqui operis. 6 In ſcopis parvo pretio habendis, quibus pavimentum verritur. 7 Quibus convivæ manus unctas tergant, ſeu quibus immunda vaſa, immundamque ſupellectilem tergamus. 8 In ferrarum raſura, qua res immundas regimus. 9 Quam exiguus ſumtus eſt? 10 Quæ cum negliguntur. 11 Admittit. 12 Te-ne decet, o Horati, pavimentum ædium tuarum verſicori marmore conſtratum, &c. Synecd. gen. 13 Scopis lutulentis ex palma contextis verrere? Meton. mat. 14 Et circum Tyrias, id eſt, purpureas veſtes dare illota toralia, id eſt, ſtragulis, quibus lectus diſcubitorius ſternitur, ſordidis & immundis purpureas tapetas & mappas ſubſternere, & non potius contra, tegere ſordida toralia purpureis ſtragulis? 15 Te-ne immemorem decet, quanto minus curæ, & impenſæ requirant hæc vilia utenſilia, tanto etiam rectius te reprehendi, quam ſi illa deſiderarentur, nempe cari piſces & vina generoſa, quæ non niſi divites ſolent habere? quæ ſi non comparent, avaritiæ vitio illis vertitur. 16 Jocoſa eſt Ironia, qua cum videatur ipſius doctrinam probare maxime, valde tamen improbare intelligitur. 17 Rogo te. 18 Eo, ubi audiam illa præcepta, quæ tu audiviſti. 19 Memoriter. 20 Omnia illa, quæ a præceptore tuo audiviſti. Procatalepſis eſt ejus, quod Catius opponere potuiſſet, ſe via ac ratione tradidiſſe artem opſonandi Poetæ, ut nihil ſuperſit, quod ipſe deſiderare poſſit. 21 Tu tamen, dum referendo, quem audiviſti, tantum interpres ſis, non tantum mihi prodeſſe potes, quantum principalis præceptor ipſe loquens. 22 Actum ſive geſtum, & motum præceptotis tui in docendo. 23 O Cati. 24 Felix exiſtens, eo quod videris. 25 Æſtimas. Tractum ab antiquorum conſuetudine, qui ante lignatam pecuniam, æs & argentum pendebant. 26 Quia contingit tibi audire & videre eum docentem. 27 Ut audiam ipſos auctores & inventores hujus doctrinæ, non te tanquam rivulum. Alleg. e Metaph. notis. 28 Ultimos. 29 Ab eo, tanquam e perenni fonte. 30 Præcepta in vita humana ſaluberrima.

SATYRA V.

Sub perſona Ulyſſis Tireſiæ umbram apud inferos conſulentis Poeta inſidiatores & captatores teſtamentorum deſcribit.

Hoc quoque, 1 Tireſia, 2 præter narrata, petenti
Reſponde: quibus amiſſas reparare queam 3 res
4 *Artibus atque modis. Quid rides? Jam-ne 5 doloſo*
Non ſatis eſt 6 Ithacam 7 revehi, 8 patrioſque Penates
Aſpicere? 9 O nulli quidquam mentite, vides, ut
10 *Nudus inopſque domum redeam 11 te vate: neque 12 illic*
Aut 13 apotheca 14 procis 15 intacta eſt, aut 16 pecus: atqui
Et 17 genus, & virtus, 18 niſi cum re, vilior 19 alga eſt.
20 *Quando pauperiem, miſſis 21 ambagibus, horres;*
22 *Accipe, qua ratione queas diteſcere. 23 Turdus,*

1 *Tireſias* fuit vates Thebanus, cujus judicio Juno offenſa, cum oculis orbavit. Dialogiſmum de ratione res amiſſas reparandi Ulyſſes aggreditur. 2 Præter alia quæ mihi narraſti & expoſuiſti, id eſt, præter illam prædictionem mei reditus in patriam. 3 Opes meas tot calamitatibus & naufragio perditas, ob Solis boves a ſociis violatos, contra Tireſiæ oraculum, poſſim reſarcire. 4 Quo jure, quaque injuria. 5 Non-ne ſatis eſt, o Ulyſſe, tibi aſtuto & fallaci, &c. Sunt verba Tireſiæ. Al. *doloſe*. 6 Patriam tuam cujus tanto deſiderio viſendæ tenebatur, ut ſapientiſſimus ille vir immortalitatem dicatur repudiaſſe, ait Cic. l.2. de Legib. & l.1. de Orat. *cujus rei tanta vis ac natura eſt, ut Ithacam illam in aſperrimis ſaxulis, tanquam nidulum, affixum ſapientiſſimus vir immortalitati anteponeret.* 7 Navibus. 8 Θεὺς πατρῴυς. Meton. adjunctorum idolorum pro ædibus, & rurſum harum pro uxore, liberis, reliquaque familia, quos Dii permiſerant Ulyſſi poteſtatem omnes videndi. 9 O Tireſia, qui ſemper verax inventus es, inquit Ulyſſes. Exclamatio eſt admirantis, facto jam periculo, veritatem Tureſianæ vaticinationis, quæ prius edita fuerat. 10 Omnibus rebus meis naufragio ſpoliatus, dum in Sicilia ſocii mei boves Solis lædunt, & naufragio pereunt. 11 Te vaticinante., ex tuo vaticinio. 12 In Ithaca, domi meæ. 13 Repoſitorium, ſive locus, ubi quippiam conditur, ut vinum, arma, fruges: ab ἀποτίθεσθαι, id eſt, *fructus condere*. 14 Uxoris meæ Penelopes. 15 Reliqua eſt, id eſt, nullus locus, ubi vinum aut frumentum conditur, non inaniſus eſt. 16 Relictum eſt: nam oves pariter & boves conſumti ſunt. 17 Genus meum, quod per patrem Laertē, avumq; Arceſium a proavo meo Jove, Deorū maximo, deduco, id eſt, viri genere clari, & virtute inſignes, qui ſine re facile in contemtionem adducuntur. Meton. adj. 18 Niſi cum pecunia & divitiis conjuncta ſit. 19 Herba inutili & nullius uſus, quam mare ejicit. Vide Od.17. l.3. 20 Quandoquidem, quoniam. Loquitur Tereſias. 21 Omiſſis eloquentiæ, qua es inſtructus, circuitionibus. 22 Cognoſce ac diſce a me. 23 Sive turdus, avis nobiliſſima.

Sive aliud 1 *privum dabitur tibi*, 2 *devolet illuc*,
Res ubi magna 3 *nitet*, *domino ſene: dulcia poma*,
Id quoſcunque 4 *feret* 5 *cultus tibi fundus* 6 *honores*,
7 *Ante Larem guſtet venerabilior Lare* 8 *dives.*
9 *Qui quamvis* 10 *perjurus erit*, 11 *ſine gente*, 12 *cruentus*
Sanguine fraterno, 13 *fugitivus*; *ne tamen illi*
Tu comes 14 *exterior*, *ſi poſtulet*, *ire recuſes*.
15 *Utne tegam ſpurco Damæ latus?* 16 *haud ita Trojæ*
Me geſſi, *certans ſemper* 17 *melioribus*. 18 *Ergo*
Pauper eris. Fortem 19 *hoc animum tolerare jubebo.*
Et quondam 20 *majora tuli. Tu* 21 *protinus*, *unde*

1 Proprium, privatum, rarum, eximium, quod vulgo non reperitur. Sic Ep. 1. l. 1. *quem ducit priva triremis*, id eſt, ſua, ſive propria: opponitur enim navigio conducto. 2 Celeriter dono mittatur ad divitem ſenem, ne alius ſenem præoccupet. Appoſita feſtinationi Metaph. ab avibus dono mittendis deſumta. 3 Maximi nummorum acervi fulgent, poſſeſſore eorum ſene exiſtente, & liberis carente. 4 Proferet, producet tibi. 5 Ager bene aratus: a *fundendo* dictus, quod quotannis multa *fundat*. 6 Præſtantiſſimos fructus & frugum primitias & ornatus. Metaph. ab hominibus: qualis fuit Od. 17. l. 1. *ruris honores*: qualis etiam 2. Georg. *Frigidus & ſylvis Aquilo decuſſit honorem*. 7 Antequam fructuum primitias Laribus tuis domeſticis offeras. Polyptoton eſt, ac Meton. rei ſignificatæ, pro ſimulacro Laris, cui primariæ fruges deferebantur. 8 Senex dives orbus, qui majori religione tibi colendus eſt, quam Lares: ut a quo citius, quam a Laribus, divitiis donaberis. 9 Dives orbus ſenex. Procatalepſis eſt, ubi occupatur & diluitur objectum Ulyſſi. 10 Fraudulentus & ſceleratus. 11 Sine genere, ignobilis, ut libertus vel libertinus: quod Sat. 6. l. 1. dixit, *nullis majoribus*: contra *gentilis* eſt, qui communione nominis cum aliis continetur, ab ingenuis oriundus, cujus nemo majorum ſervitutem ſervivit. 12 Contaminatus, id eſt, fratricida. Virg. 1. Æn. *primo quæ prodita ſomno Tydides multa vaſtabat cæde cruentus*. 13 Quamvis ſervus nequam fuerit. 14 Siniſterior, a ſiniſtra parte loco minus honorato: ſicut *interior* eſt, qui tenet partem dextram, magis honoratam. Ita enim Ovid. 5. Faſt. de ſene, cui a juvenibus honor debeatur: *Et medius juvenum non indignantibus Ibat*, *& interior ſi comes unus erat*. 15 Ita ne vero jubes, inquit Ulyſſes, ut turpi, vili, & nequam ſervo Damæ latus claudam, illique a ſiniſtro latere inferiori loco incedam Hujus Damæ mentio fit Sat. 6. l. 1. qui libertinus factus eſt tandem valde opulentus. Puto tamen in *Damæ* eſſe ſpeciem quandam Synecdoches, pro ſordidiſſimos ac viliſſimo homine. 16 Serviliter. 17 Cum optimatibus ac principibus Græcorum, Agamemnone, Menelao, Achille, Ajace, de virtute & gloria contendens. 18 Quia homines ineſcare, & vilioribus aſſentari non potes, nunquam rem facies. Tireſiæ concluſio. 19 Ut præter conſuetudinem meam, Damam & infimum quemque hominem colam diteſcendi cauſa, inquit Ulyſſes. 20 Graviora pertuli. 21 Continuo, deinceps.

Dini-

Divitias 1 *æriſque* 2 *ruam, dic,* 3 *augur, acervos.*
4 *Dixi equidem, & dico: captes* 5 *aſtutus ubique*
Teſtamenta ſenum: 6 *neu, ſi* 7 *vafer unus &* 8 *alter*
9 *Inſidiatorem* 10 *præroſo fugerit hamo,*
Aut ſpem 11 *deponas,* 12 *aut artem illuſus omittas,*
Magna, minor-ve 13 *foro ſi res* 14 *certabitur olim,*
Vivet 15 *inter locuples ſine gnatis,* 16 *improbus, ultro*
Qui meliorem audax vocet in jus, illius eſto
Defenſor: fama civem, cauſaque 17 *priorem*
Sperne, domi ſi gnatus erit, fœcunda-ve conjux.
18 *Quinte puta, aut Publi* [19 *gaudent* 20 *prænomine molles*
21 *Auricula*] *tibi me* 22 *virtus tua* 23 *fecit amicum.*
24 *Jus anceps novi, cauſas* 25 *defendere poſſum.*
Eripiet qui vis oculos citius mihi, quam te
Contemtum 26 *caſſa nuce* 27 *pauperet: hæc mea* 28 *cura eſt,*

1 Nummorum. Meton. eſt primum mat. deinde Synecd. ſpec. pro qualibet pecunia. 2 Eruam, effodiam, comparem Virg. Æn. 11. *& confuſa* ruebant *Oſſa foco*, id eſt, eruebant e focis. Alludit ad avarorum ſenum mores, qui ſuum theſaurum ſolent humi defodere, aut in arcis concluſum diligenter aſſervare. 3 O augur Tireſia. 4 Loquitur Tireſias. 5 Aſtute; vel ſis aſtutus captator inſidiatorque ſenilis hæreditatis; vel denique *aſtutus*, id eſt, aſtutus cum ſis. Diteſcere quidem quamvis ſapiens optat Ulyſſes, ſed alia, quam Tireſias ſuggeſſerat, ratione.. 6 Neve. 7 Circumſpectus. 8 Ex orbis ſenibus. 9 Te captatorem hæreditatis, qui captandæ hæreditatis cauſa munera quaſi ex inſidiis offers. 10 Præguſtato. Alleg. e Metaph. ſubjiciens quaſi ſub aſpectum mores captatoris, qui, & ipſius ſenex captandus, comparantur cum piſcatoribus & piſcibus, in quorum utroque requiritur perſeverantia laboris & tolerantia. Unde Mart. de captatore quodam l. 6. *Munera magna quidem miſit, ſed miſit in hamo, Et piſcatorem piſcis amare poteſt?* 11 Abjicias ſpem potiundi, id eſt, ne deſperes. 12 Aut fruſtratus ab eo, quem captabas, artem captandi, id eſt, dolum, omittas, nec inſidiari deſinas. 13 In foro judiciali. 14 Litigabitur, diſceptabitur poſthac ſive de magna, ſive de parva re. 15 Duorum illorum litigantium. 16 Eſto *ultro*, id eſt, non rogatus, *illius viri improbus defenſor*, id eſt indefeſſus patronus, qui ipſe malitioſus meliorem civem, &c. 17 Meliorem ſperne, id eſt, noli ſuſcipere litem ejus, qui alteri præſtet nominis exiſtimatione ac cauſæ bonitate. 18 Tali autem ſermone ſenem tibi compellandum puta, Quinte, aut Publi, Docet enim hic Tireſias, compellandos eſſe honorificis prænominibus ſenes, divites, a quibus rem exſpectes. 19 Delectantur. 20 Ingenuitatis aut libertatis, atque etiam nobilitatis indice. Veteres Romani tribus appellationibus erant nominati, prænomine, quod erat commune: nomine quod erat gentis: cognomine, quod erat familiæ nomen: ut M. Tullius Cicero. 21 Delicati divites, qui delectantur blandis appellationibus. Synecd. mem. 22 Non pecunia tua. 23 Ut omnia fauſta tibi cupiam. 24 Jus ambiguum & controverſum, quod in utramque partem trahi poteſt. 25 Tanquam inſignis advocans. 26 Inani nuce, id eſt, re quavis leviſſima & viliſſima adempta. Synecd. ſpec. Plaut. *Non ego nunc emam vitam tuam* vitioſa nuce, id eſt, uno obolo. Idem: *Te amatorem in ventum eſſe inanem, quaſi* caſſam nucem 27 Spoliet & pauperiorem reddat. Plaut. *nam boni viri Me* Pauperant, *improbi alunt, augent rem meam mali.* 28 In judicio.

Ne quid tu 1 *perdas*, 2 *neu ſis jocus*. 3 *Ire domum*, *atque*
Pelliculam curare jube: 4 *Sis cognitor ipſe*,
5 *Perſta*, *atque obdura*: *ſeu* 6 *rubra Canicula* 7 *findet*
Infantes ſtatuas, *ſeu pingui* 8 *tentus omaſo*
9 *Furius hybernas cana nive* 10 *conſpuet Alpes*.
Non-ne vides, [11 *aliquis cubito* 12 *ſtantem prope tangens*
13 *Inquiet*] 14 *ut patiens*? *ut* 15 *amicis aptus*? 16 *ut acer*?
17 *Plures amabunt thynni*, *&* 18 *cetaria* 19 *creſcent*.
Si 20 *cui præterea* 21 *validus male filius in re*
22 *Præclara* 23 *ſublatus aletur*, *ne manifeſtum*
24 *Cœlibis obſequium nudet te*, 25 *leniter in ſpem*
Arrepe officioſus, *ut & ſcribare ſecundus*
26 *Heres*: *&*, *ſi quis caſus puerum* 27 *egerit Orco*,
28 *In vacuum venias*. 29 *Perraro hæc alea fallit*.

1 In judicio, vel alibi. 2 Neve aliis ludibrium ſis, tanquam qui res ſuas nequeat defendere. Catul. Jocum *me putat* eſſe *mœcha turpis*. Ter. *Poſtremo nos jam fabulæ ſumus*. 3 Quin tu, o Ulyſſe, divitem illum domum ire, & corpus curare, id eſt, genio indulgere, atque de nulla re ſollicitum eſſe jube. Synecd. part. 4 Ejus cauſæ diligens & exactus conſiderator ſis, illamque tuere fideliter, ut tuam. 5 Perſevera, & nunquam cauſæ patrocinium deſere. 6 Ardens ſydus cœleſte. Alleg. eſt e perpetuis Metonymiis periphraſticis, id eſt, ſive æſtas calidiſſima ſit, ſive acris hyems ſit, durandum tibi erit. 7 Intenſo ſuo calore torrebit elingues & mutas ſtatuas, quæ os habent, nec tamen loquuntur. Metaph. eſt ab homine ad ſermonem nato. Hoc quidam putant contumelioſe dictum in judices & actores cauſarum, qui ſæpius fiunt infacundi & indiſerti. 8 Diſtentus pinguibus inteſtinis, id eſt, obeſus, craſſus. 9 Furius Bibaculus Poeta, qui, cum brumam deſcriberet, utebatur hoc verſu: *Juppiter hybernas cana nive conſpuit Alpes*. 10 Teget montes albis nivibus. Metaph. ab animatis corporibus ad Jovem & aerem. 11 Te tanto ſtudio cauſam amici perorantem audiens. 12 Vicinum ſuum. 13 Dicet de te. Imperfecta eſt ac brevis Proſopopœia laudantis diligentiam captatoris. 14 Quanto labore Ulyſſes ille cauſam amici ſuſtineat, ut laborum patiens ſit? 15 Quorum cauſas tam accurate defendit. 16 Ut fortis & diligens cauſarum patronus? 17 Sic plures ſenes ſine liberis & litigatores ad te accurrent, ſua tibi negotia mandaturi, qui te quamprimum locupletabunt. Alleg. e Metaph. *Thynni* ſunt piſces admodum celeres, quorum multi capiuntur in Hiſpania, ad columnas Herculis. Vide Plin. l. 9. c. 15. 18 Vaſa grandiora, quibus grandiores piſces ſale conditi aſſervantur. 19 Tibi. 20 Alicui civi Romano. 21 Valetudinarius & parum firmus. 22 In magnis divitiis. 23 Educandus ſuſceptus, quem pater, ut Terentius loquitur, decrevit tollere. Virg. Æn. 9. *Non ita me genitor bellis aſſuetus Opheltes Argolicum terrorem inter, Trojæque labores* Sublatum *erudiit*. 24 Ne obſequium ſenis cœlibis tam apertum ac manifeſtum, indicet & patefaciat te eſſe captatorem hæreditatis. Metaph. a ſpoliatis veſtibus. 25 Senſim & paulatim in ſpem futuræ hæreditatis officiis tuis accede. Metaph. a ſerpentibus, quorum lapſus plerumque fugit ſenſum: ita præſtandum eſt ſeni officium, ut, qua mente id fiat, minime ſentiatur. 26 Filio languenti ſubſtitutus. 27 Ad Orcum ſive ad inferos egerit. i. ad mortem perduxerit. 28 In locum hærede vacuum venias. i. ut tunc mortuo filio hærede primo in ſolidum & ex aſſe hæres ſcribaris. 29 Hic fortunæ luſus, hic eventus, hic conatus perraro captatorem fruſtratur. i. ſæpius bene ſuccedit. Metaph. a luſoribus.

1 *Qui*

1 Qui teſtamentum tradet tibi cunque 2 legendum,
3 Abnuere, & 4 tabulas a te 5 removere memento:
6 Sic tamen, 7 ut limis rapias, 8 quid prima ſecundo
Cera velit verſu: 9 ſolus, multiſ-ne 10 cohares.
11 Veloci percurre oculo. Plerumque 12 recoctus
Scriba ex Quinque-viro 13 corvum deludet hiantem,
14 Captatorque 15 dabit riſus Naſica 16 Corano.
17 Num furis? an 18 prudens ludis me, obſcura canendo?
19 O Laertiade, 20 quicquid dicam, aut erit, aut non:
21 Divinare etenim magnus mihi donat 22 Apollo.
Quid tamen iſta velit ſibi 23 fabula, ſi 24 licet, 25 ede.
26 Tempore, quo 27 juvenis Parthis 28 horrendus, 29 ab alto
Demiſſum genus Ænea, 30 tellure, marique

1 Quicunque divitum ſenum orborum. Eſt Tmeſis. i. ſectio dictionis. 2 Ut cognoſcas, utrum, & qua in parte hæres conſcriptus ſis. 3 Id recuſare. 4 Teſtamenti. 5 Rejicere, tanquam id non animadvertas eo nomine fieri. 6 Illas a te removeas. 7 Ut obliquis oculis. i. ex obliquo, tranſverſe celeriter legas, qua parte tabulæ ſcribaris ſecundus hæres inſtitutus. *Limis* enim dicuntur *legere*, qui diſſimulant ſe legere quod legunt, & non recta facie, ſed tranſverſa legunt. Ter. Eun. *ego limis ſpecto Sic per flabellum clanculum.* 8 Quid prima tabula cerata (i. primus verſus, in quo ſcribebatur nomen teſtatoris) ſibi velit. i. contineat in ſecundo verſu. i. quem hæredem conſtituerit teſtator. Hoc intelligendum eſt e conſuetudine veterum Romanorum, qui in tabulis ceratis ſcribere ſolebant. Itaque *prima cera*, *ſecunda*, *tertia* & *quarta*, ſignificat primam, ſecundam, tertiam & quartam partem ſeu tabulam teſtamenti. In prima autem tabula nomen teſtatoris erat ſolum: in ſecunda nomen hæredis ſcribebatur. 9 An ſolus hæres inſcriptus ſis. 10 Inſtitutus. 11 Curſim perlege, & tacite celeriterque nota. 12 Sæpe ſcriba ætate grandis & variis dolis informatas, inque multis negotiis verſatus, ex Quinque viro iterum ſcriba factus eſt, id eſt, ſæpe accidet, ut ſenex aliquis dives & aſtutus a captatore inſidiis appetitus, ejus ſpem fallat, ut Coranus Naſicam deluſit. Metaph. a rebus coctis & recoctis. Hoc autem ſumtum eſt e fabula Æſonis, patris Jaſonis, cujus rogatu Medea reddidit ipſi Æſoni juventam coquendo. Vide Ovid. 7. Met. 13 Avidum & inſatiabilem captatorem, & aliorum hæreditati inſidiantem fallet. Metaph. eſt ab ave crudivora ad Naſicæ ſoceri captatoris pleonexiam indicandam. 14 Deceptus. 15 Occaſionem ridendi præbebit, & ludibrio erit. 16 Quem captat. 17 An inſanis? Loquitur Ulyſſes. 18 Sciens me ludificas, cum neſcio, quæ obſcura de Naſica & Corano mihi recitas? 19 O Ulyſſe fili Laertis, non te ludo. Patronymicum eſt. 20 Quicquid dicam aut futurum, illud certo erit & futurum eſt, aut quicquid dicam non fore, illud non erit. 21 Divinandi artem mihi dedit, ac prædictione futurorum inſtruxit. Sic Virg. Æn. 5. *magnum* dat ferre *talentum*. 22 Cujus oracula, tanquam ex ſacro Tripode profecta, ſunt certiſſima. 23 De Naſica & Corano, vel, *ſcriba corvum deludet hiantem*. Loquitur Ulyſſes. 24 Per Proſerpinam. 25 Aperi, declara. Sic ſupra: Ede *hominis nomen*. 26 Illo. Χρονογραφία, quando hæc res eſſet eventura. ſc. eo tempore, quo Parthi Auguſto imperanti redderent ſigna, quæ Craſſus & Antonius amiſerant. 27 Auguſtus. Synecd. gen. 28 Formidabilis. 29 Qui genus a ſublimi illo Ænea habebit. 30 Terra.

1 Magnus erit; 2 forti nubet 3 procera Corano
Filia Naſicæ, 4 metuentis reddere 5 ſoldum.
Tum 6 gener hoc faciet: 7 tabulas 8 ſocero dabit, atque
Ut legat, orabit: multum Naſica 9 negatas
Accipiet tandem, & tacitus leget, invenietque
Nil ſibi 10 legatum, 11 præter plorare, 12 ſuiſque.
13 Illud ad hæc jubeo: mulier ſi forte 14 doloſa,
Libertuſ-ve ſenem 15 delirum temperet, 16 illis
17 Accedas ſocius: 18 laudes, 19 lauderis ut abſens.
20 Adjuvat hoc quoque: ſed vincit longe prius 21 ipſum
Expugnare caput. 22 Scribet mala carmina vecors.
Laudato: ſcortator erit, cave 23 te roget: 24 ultro
Penelopen facilis potiori trade: 25 putaſ-ne,
26 Perduci poterit tam 27 frugi, tamque pudica,
Quam nequiere proci 28 recto depellere curſu?
29 Venit enim magnum donandi parca juventus,
Nec tantum 30 Veneris, quantum ſtudioſa 31 culinæ.
Sic tibi Penelope 32 frugi eſt; quæ ſi ſemel uno

1 Fortis. 2 Diviti Corano in uxorem dabitur. Proprie dicuntur *virgines nubere*, cum capite velato traduntur viris, ut mos fuit apud veteres. 3 Adulta. 4 Fugientis & nolentis ſolvere genero ſolidum & integrum debitum, id eſt, dotem filiæ. Synecd. gen. 5 Syncope pro ſolidum. 6 Coranus, cui Naſicæ filia nuptura eſt. 7 Teſtamenti. 8 Naſicæ, Corani captatori, & inſidiatori bonorum. 9 Teſtamenti tabulas, quas ſæpe & diu inſpicere ſe velle negavit. 10 Teſtamento relictum. 11 Præter ploratum & fletum, eo quod ſpe ſua deciderit. Antimeria eſt Græcis uſitata. 12 Et ſuæ filiæ. 13 Præterea præcipio & te moneo, quod ſequitur. Aliud Tireſiæ præceptum ad captandum ſenem. 14 Verſuta. 15 Ætate repueraſcentem regat, ejuſque rem domeſticam adminiſtret. Sic Od. 4. l. 3. *qui mare* temperat *Ventoſum*. 16 Liberto, uxori, vel concubinæ. 17 Adjungaris. 18 Laudare debes libertum & mulierem, & quicquid agant. Polyptoton. 19 Ab illis. 20 Hoc quoque quod dixi, in captandi arte multum conducit: illi enim te ulterius ipſi domino poſſunt commendare. 21 Sed longe præſtat ipſum caput familiæ, id eſt, ſenem, ipſum & dominum capere, ſc. omnia ipſi aſſentando & indulgendo. Metaph. ab expugnatione oppidorum. 22 Si dominus ille ſtultus vel inſanus. 23 Noli tamdiu exſpectare, ut tuæ uxoris concubitum ipſi indulgeas. 24 Sed ſponte tua, non rogatus uxorem ei tuam tanquam potiori promtus concede. Sub Ulyſſis & Penelopes perſonis inſurgit in Romanos putidiſſimos, qui ſuas uxores, hæreditatis aſſequendæ gratia vel invitas ultro perducebant ad ſenes adulteros. 25 Verba ſunt Ulyſſis ad Tireſiam. 26 Quod uxor mea Penelope ad tantum flagitium propelli poterit. 27 Temperans. 28 A recto tramite caſtitatis tranſverſam deducere. Allegorica eſt Metaph. a viatoribus peritis, qui nunquam a recto itinere aberrant, ad ſignificandam fidei conjugalis conſtantiam ac pudicitiæ integritatem. 29 Reſpondet Tireſias. Quid mirum, procos non potuiſſe uxorem tuam ad ſtuprum perducere? Venerunt enim ad eam juvenes illiberales & parci in magnum aliquid donando. 30 Rei Venereæ. Meton. effic. pro amore, & ſubjecta ipſi pulchritudine. 31 Ventris. i. juventus potiſſimum propter prandis, cœnas, compotationes & epulas acceſſit. 32 Caſta & pudica eſt.

1 De

1 De ſene guſtarit, tecum partita 2 lucellum,
Ut canis 3 a corio nunquam 4 abſterrebitur 5 uncto.
Me ſene, quod dicam, factum eſt: anus 6 improba Thebis
7 Ex teſtamenno ſic eſt 8 elata: 9 cadaver
Unctum oleo largo nudis humeris tulit 10 hæres:
11 Scilicet elabi ſi poſſet mortua: 12 credo,
13 Quod nimium inſtiterat viventi. 14 Cautus adito:
Neu deſis 15 operæ, ne-ve immoderatus 16 abundes.
Difficilem & moroſum 17 offendet 18 garulus: 19 ultro
Non etiam ſileas. 20 Davus ſis Comicus, atque
Stes capite 21 obſtippo, multum ſimilis metuenti.
22 Obſequio graſſare: 23 mone, 24 ſi increbruit aura,
25 Cautus uti velet charum caput: 26 extrahe turba,
27 Oppoſitis humeris: 28 aurem ſubſtringe 29 loquaci.
30 Importunus amat laudari? donec, 31 Ohe, jam
Ad cœlum manibus 32 ſublatis, dixerit, urge, &
33 Creſcentem 34 tumidis inſla ſermonibus 35 utrem.

1 Si ſenis munera ſemel experta fuerit, id eſt, ſi ſemel munera ab uno ſene acceperit. Meton. ſubj. pro opibus ſenis. 2 Lucro, a ſene accepto, tecum communicato. 3 Quod ſemel comedit. 4 Sic etiam uxor tua ab illo queſtu nunquam demovebitur, ſed ſemper in eo perſeverabit. 5 Pingui. 6 Aſtuta Narratio rei præteritæ. 7 A ſe paulo ante mortem condito, id eſt, extrema teſtatricis voluntate & juſſu in tabulis notato. Meton. ſubj. 8 A captatore hærede e domo ad ſepulchrum. Ter. Effertur: *imus*. Cic. *Cn. Lucullus familiaris noſter matrem* efferebat. 9 Mortuæ anus. 10 Ea lege inſtitutus eſt hæres, ſi corpus teſtatricis oleo copioſo inunctum nudis humeris ad ſepulchrum portaret: ut, ſi excideret cadaver lubricum, ipſe hæres etiam hæreditate excideret. 11 Si forte anus illa mortua ex humeris hæredis elabi poſſet, quæ viva captatorem vitare non potuit. Ironia. 12 Ideo factum eſſe. 13 Quia nimis officioſe ſe apud vivam anum inſinuaverat. 14 Tu vero, o Ulyſſe, prudens divites orbos aggredere. 15 Officio tuo, quod a te efflagitatur. 16 Opera, id eſt, immodicis nimiſque obſequiis. 17 Loquacitate ſua. 18 Captator loquax. 19 Ne ſis etiam dedita opera nimis taciturnus. 20 Talis eſto, qualis inducitur Davus in Comœdiis, nempe ſerviliter & timide cum ero tuo loquens. 21 In alterum humerum inclinato, qui geſtus eſt hominis ad palpandum parati. 22 Quovis genere obſequii incede, & divitem capta, eique inſidiare. 23 Senem. 24 Si ventus vehementio factus eſt. Cæſ. *Increbuit Auſter*. Cic. l. 7. Ep. Ventus increbreſcit, *cura ut valeas*. Virg. Æn. 3. Crebreſcunt *optatæ auræ*. 25 Ut ſibi cavens ſeu caute & prudenter caput ſuum charum tegat valetudinis tuendæ gratia. 26 Exime ſenem e nimia hominum frequentia. 27 Opponens humeros tuos turbæ hominum, ne ab illa impellatur. 28 Auribus tuis ſubſtrictis & arrectis fingere te attente auditurum longas ſenis narrationes: unde *ſublata aure* dixit Epod. 6. 29 Seni. 30 Importune & impenſe, ita ut non deſinat moleſtus eſſe, ni laudetur. Enallage partis. 31 Donec dixerit, Ohe, jam ſatis eſt. Exclamatio eſt gaudio exultantis. 32 Præ gaudio. 33 Laudibus, id eſt, magis magiſque ſe efferentem. 34 Elatos ac ſuperbos efficientibus. Meton. effe. 35 Hominem vanum & philautum, qui falſis laudibus & adulationibus velut uter intumeſcit. Alleg. e Metaph. ubi homo philautus & ſtultus comparatur cum utre flatibus repleto, & ſermones tumidi, id eſt, inanes laudationes cum levibus ventis.

Cum

Cum te ſervitio longo curaque 1 *levarit,*
2 *Et certum vigilans, Quarta ſit partis Ulyſſes,*
Audieris, hæres: Ergo nunc Dama 3 *ſodalis*
4 *Nuſquam eſt? unde mihi tam fortem, tamque* 5 *fidelem*
6 *Sparge ſubinde: & ſi paulum potes, illacrymare:* 7 *eſt*
8 *Gaudia prodentem vultum* 9 *celare: ſepulchrum,*
Permiſſum 10 *arbitrio,* 11 *ſine ſordibus exſtrue* 12 *funus*
Egregie factum laudet vicinia. Siquis
Forte 13 *cohæredum ſenior* 14 *male tuſſiet,* 15 *huic tu*
Dic, 16 *ex parte tua, ſeu fundi, ſive domus ſit*
17 *Emtor,* 18 *gaudentem nummo te addicere.* 19 *Sed me*
20 *Imperioſa* 21 *trahit* 22 *Proſerpina:* 23 *vive, valeque.*

1 More ſua. 2 Et cum tu certo vigilans, non ſomnians (id eum, quod maximopere deſiderat aliquis, ſomniare ſolet) hæc verba a teſtatore audieris, Ulyſſes quartæ partis relictorum meorum bonorum hæres eſto: tum ſubinde ſparge hæc verba, *Ergo nunc*, &c. 3 Summus amicus meus. 4 Mortuus eſt? 5 Unde mihi tam potentem & tam fidelem amicum inveniam aut comparabo, qualis ille fuit? Apoſiopeſis eſt ad tegendam ſimulationem doloris valde apta. 6 Dic plorabundus hæc, & exclama, *unde mihi*, &c. Metaph. eſt a ſeminibus & liquoribus ad verba. 7 Licet, utile eſt. 8 Ex verbis teſtamenti percepta. 9 Fictis lachrymis. 10 Quod tuo arbitratu exſtruendum commiſſum eſt. Teſtator enim vel ipſe ſepulchri modum in teſtamento præſcribit, vel hæredis arbitrio relinquit. 11 Magnifice, non ſordide. 12 Pompam funebrem a te factam. 13 Tuorum. 14 Graviter & periculoſe phthiſi, laborabit, ut veriſimile ſit eum diu non poſſe vivere, Tranſlatum a corpore malo affecto ad animum ægerrime legatum hujuſmodi ferentem. 15 Cohæredi. 16 Relictæ hæreditatis. 17 Sive quis emere velit fundum vel agrum. 18 Te paratum eſſe viliſſimo pretio fundi pecuniam malle, quam hæreditatem retinere, & ſub ſpecie imaginariæ emtionis ipſi velle donare. 19 Tireſiæ umbra apud inferos hæc omnia loquitur. 20 Quæ imperium habet in mortuos. 21 deſtinatum apud inferos locum, id eſt, impedit & prohibet. Sic apud Virg. 6. Æn. imminente aurora. Sibyllæ monitu, umbra Diphobi Æneam relinquit. 22 Plutonis conjux, vitæ mortiſque arbitra. 22 Ita Comici ſolent ſummam rerum concludere.

SATYRA VI.

Se contentum iis, quæ habet, vivere, ac plura non optare dicit. Deinde otii ſui, quo ruri fruitur, commoda cum incommodis negotiorum & moleſtiarum, quæ vitam urbanam comitantur, comparat.

1 HOc *erat in votis:* 2 *modus agri non ita magnus,*
Hortus ubi, & tecto vicinus 3 *jugis aquæ fons,*

1 Hoc quod jam conſecutus ſum, optabam. *Vovere* eſt Deo aliquid ſancte promittere: quod quoniam ideo fieri ſolet, ut, quod optamus, Dei beneficio facilius conſequamur, hinc *vovere* ſæpe pro optare accipitur. Nec aliud eſt *in votis eſſe*, quam optare aliquid ut fiat. 2 Ut ager modicus mihi eſſet. 3 Perennius ſemperque fluentis.

Et

Et paulum ſylvæ 1 *ſuper his foret* : 2 *auctius* , *atque*
Di melius fecere : 3 *bene eſt* ; *nihil amplius oro* ,
4 *Maja nate* , *niſi ut* 5 *propria hæc mihi munera faxis* .
6 *Si neque majorem feci* 7 *ratione mala rem* ,
Nec ſum facturus 8 *vitio culpa-ve minorem* :
9 *Si veneror ſtultus nihil horum* : 10 *O ſi* 11 *angulus ille*
Proximus 12 *accedat* , *qui nunc* 13 *denormat agellum* !
O ſi urnam argenti 14 *Fors quam mihi monſtret* ! 15 *ut illi* ,
Theſauro invento , *qui* 16 *mercenarius agrum*
17 *Illum ipſum mercatus aravit* , 18 *dives amico*
Hercule ! 19 *ſi quod adeſt* , *gratum juvat* : *hac prece* 20 *te oro* ,
21 *Pingue pecus* 22 *domino facias* , & 23 *cætera* , *præter*
24 *Ingenium* : *utque ſoles* , 25 *cuſtos mihi maximus adſis* .
Ergo ubi me in 26 *montes*, & 27 *in arcem ex* 28 *Urbe* 29 *removi*,

1 Præter hæc, id eſt, ultra hortum & fontem perennem ad exiguum agri modulum accederet, ad amœnitatem & umbram æſtatis tempore captandam. 2 Dii cumularunt me pluribus atque melioribus bonis, quam optavi. 3 Satis eſt mihi, recte habet. 4 O Mercuri, opum & lucri præſes. 5 Niſi ut hæc munera, quæ dediſti, facias mihi ſtabilia, firma & perpetua; ut, dum vivo, ſemper illa poſſideam, nec meum vitæ genus mutare cogar. *Propria* enim dicuntur, in quibus nemo alius quippiam juris habet, & quæ perpetuam adferunt domino poſſeſſionem. Sic Myſis apud Ter. in Andr. cum quereretur abalienatum eſſe Pamphilum, conficit *nihil eſſe proprium cuiquam*, id eſt, firmum ac ſtabile. 6 Anaphora. 7 Si malis artibus, injuria aliis illata, avaritia, aut fraude, divitias meas non auxi. 8 Neque nequitia luxoria-ve diminuam. 9 Si nihil horum ſtulte a Diis precor, quæ proxime dicam. 10 Utinam. Anaphora. Exclamatio eſt inſuper Poetæ magno animi affectu optantis, & obliqua Proſopopœja avari optantis, quam alii appellant Μίμησιν Sic Virg. Æn. 8. O, *mihi præteritos referat ſi Juppiter annos*. 11 Agri vicini mei. 12 Ad meum agrum addatur. 13 Inæqualem & normæ expertem reddit. Metaph. ab architectis, angulos, normæ minime reſpondentes, corrigentibus. 14 Utinam fortuna aliqua ratione vel alicubi oſtendat mihi theſaurum humi defoſſum. 15 Ruſtico olim demonſtravit. 16 Cum mercenarius eſſet, id eſt, mercede conductus alienum agrum coleret. 17 In quo arans theſaurum invenerat. 18 Dives factus Hercule, theſaurorum præfecto, propitio, id eſt, ope & favore Herculis. Meton. effic. 19 Si illud, quod jam tua clementia poſſideo, gratum eſt & me delectat, eoque contentus ſum. 20 O Mercuri. 21 Ut bove, oves, &c. in agro meo Sabino pingue facias. 22 Mihi Horatio. 23 Quæ mea ſunt. 24 Præter pingue, id eſt, hebes, & ad intelligentiam inhabile, Petit igitur a Mercurio mentem & judicium ſubtile: ſed deprecatur ingenii ſtupiditatem per Metaph. ſatis notam. 25 Tutor & protector. Nam Poetæ omnes ſub Mercurii tutela ſunt: quod Od. 17. l. 2. *viros Mercuriales* appellat. 26 In montem Sabinum, ubi villa mea ſita eſt. Synecd. gen. ſive num. Precatus Mercurium rerum ſuarum conſervationem, paucis edocet, quid ruſtica vita, jucunda ſimplex & nullis morbis obnoxia, differat ab urbana, plena tædii, moleſtiæ & ambitionis laborioſæ, non ſine valetudinis injuria. 27 In villam meam Sabinam, tanquam propugnaculum in monte poſitam. Metaph. a præſidiis locisque bene munitis. 28 Roma. 29 Recepi.

1 *Quid*

1 *Quid prius illuſtrem Satyris, 2 Muſaque pedeſtri?*
3 *Nec mala me ambitio perdit, nec 4 plumbeus Auſter*
Autumnuſque 5 gravis, 6 Libitina quaſtus acerba,
7 *Matutine pater, ſeu Jane libentius 8 audis,*
9 *Unde homines 10 operum primos 11 vitæque labores*
12 *Inſtituunt 13 [ſic Dis placitum] tu 14 carminis eſto*
Principium. 15 Roma ſponſorem me rapis: eja,
16 *Ne prior officio quiſquam reſpondeat, urge;*
Sive Aquilo 17 radit terras, ſeu bruma 18 nivalem
19 *Interiore diem gyro trahit, ire neceſſe eſt.*
19 *Poſtmodo, quod mi obſit, clare, certumque locuto,*
Luctandum in turba: facienda injuria 20 tardis.
21 *Quid vis inſane? & quas res agis? 22 Improbus urget*
23 *Iratis precibus: 24 tu pulſes omne, quod obſtat,*
Ad Mæcenatem memori ſi mente 25 recurras.

1 Quid tum potius carmine celebrare debeam, quam Satyras, Panas, Faunos, & Muſas agreſtes & Nymphas, quorum auxilio tutus & ſecurus vitam ruſticanam ago. 2 Synecd. ſpec. & Meton. pro carminibus in illarum honorem decantatis. 3 Quando in agro ſum, nullam honoris perverſa cupiditas ſeu φιλοτιμία me inquietat. Anaphora. 4 Inſalubris, efficiens corpora gravia & pigra, morboſque inducens. Et ſic *plumbeos* vocamus *homines* tardos atque hebetes. Metaph. a metallo omnium graviſſimo, & Meton. eff. 5 Varios morbos concitans. Exiſtens emolumentum duriſſimæ mortis, id eſt, cum multi in Autumno intereunt, quæſtum faciunt ii, qui in funeribus procurandis ſunt occupati, dicti *Libitinarii*, a *Libitina*, funerum Dea: in cujus templo vendebantur funeribus neceſſaria, tanto majore quæſtu, quanto plures moriebantur. 7 A *Matuta*, id eſt, aurora, quæ cujuſque diei pars præcipua eſt. Altera eſt imploratio per quandam Apoſtrophen. Prius enim ſermo inſtitutus fuerat cum Mercurio, quem inde nunc avertit ad Janum per correctionem nominis gratioris. 8 Appellaris. 9 A quo. 10 Vitæ operoſæ, moleſtæ & difficilis, puta urbanæ. Ἐν διὰ δυοῖν, id eſt, *unum per duo*. 11 Matutino tempore incipiunt. 12 Sic viſum eſt Diis, ut tuo ductu & auſpicio res & opera humana inchoentur. 13 Mei. 14 Romæ cum ſum, o Jane, tu cogis me eſſe fidejuſſorem, id eſt, pro aliis ſpondere. 15 Impelle me alacriter ad hoc officium ſpondendi alicui amico præſtandum, ne quis me officioſior exiſtat, atque hanc mihi laudem præripiat. 16 Perſtringit, devaſtat ſuo ſtatu, id eſt, ſive Aquilo flat. 17 Frigidiſſimum. 18 Breviſſimo temporis ambitu & circulo contrahit, id eſt, quamvis dies ſit breviſſimus & frigidiſſimus, neceſſario tamen eundum eſt mihi ad ſpondendum pro alio. 19 Poſtea mihi, qui clare & certis conceptis verbis promiſi fidejuſſionem mihi nocituram (cum ſpondenti plerumque noxa præſto ſit) elaborandum eſt in magna hominum copia, ut ante alios pro amico ſpondeam. 20 Tardius incedentes retrudendo perrumpendi ſunt, quod non ſit ſine injuria. 21 Verba ſunt ejus, qui ab Horatio properante in turba impellitur. 22 Ut qui in urgendo Horatio nullam habeat rationem venti, tempeſtatis, &c. 23 Diris imprecationibus me inſectatur. 24 O Horati, tibi licet pulſare, & e loco movere, quicquid obſtat eunti. 25 Feſtines, tuaque jam negotia ita omnia expedire, & alia tædia effugere poſſis.

1 Hoc juvat, & melli eſt: non mentiar: at ſimul atras
Ventum eſt 2 Eſquilias, 3 aliena negotia centum
Per caput, 4 & circa ſaliunt latus. 5 Ante ſecundam
Roſcius orabat, ſibi adeſſes ad Puteal cras:
6 De re communi ſcribæ magna atque nova te
Orabant hodie meminiſſet, Quinte, reverti:
7 Imprimat his, cura, Mæcenas ſigna tabellis.
8 Dixeris, Experiar: 9 Si vis potes, addit, & 10 inſtat.
11 Septimus octavo propior jam fugerit annus,
Ex quo Mæcenas me cœpit habere 12 ſuorum
In numero; 13 duntaxat ad hoc, 14 quem tollere rheda
Vellet, 15 iter faciens, & cui concedere 16 nugas
17 Hoc genus: 18 Hora quota eſt? 19 Thrax eſt Gallina Syro par?
20 Matutina 21 parum cautos jam frigora 22 mordent,
23 Et quæ 24 rimoſa bene 25 deponuntur in aure

1 Reſpondet Horatius, hoc (ſc. ire ad Mæcenatem) me delectat, & gratum eſt mellis inſtar. Metaph. & Ironia, cum nihil pejus oderit tali ſollicitatione. 2 Similac ad ædes Mæcenatis veni, quæ erant in Eſquiliis luguribus propter mortuorum funera & ſepulchra. 3 Infiniti & innumeri procuratores hominum & litigatores me undique implicant negotiis. Meton. adjunctorum pro ſubjectis ſollicitatoribus: deinde Synecd. finit. pro infin. 4 Omni ex parte me adoriuntur. 5 Ibi unus Roſcii nomine ſic me alloquitur: Roſcius, herus meus, te, o Horati, orabat, ut cras ante horam ſecundam in foro Romano ad Puteal Libonis, id eſt, ad locum, ubi Prætor jus dicebat, in ſua cauſa advocatus adſis. Sic Ep.19. l. 1. *Forum*, Putealque *Libonia Mandabo ſiccis*. 6 Alius nuncius a ſcribis miſſus, ſcribæ, inquit, o Quinti, orabant, ut meminiſſes hodie ad ſe reverti, quæ ad rempublicam pertineat, atque adeo de re magna & nova tecum locuturi. 7 Alius, o Horati, inquit, da operam, ut Mæcenas, tuus has tabellas meas inſigni ſuo obſignet, & ſubſcribat. 8 Quod ſi tum reſponderis, Tentabo an Mæcenas velit ſubſcribere. 9 Potes, ſi modo velis, efficere, ut tabulæ obſignentur a Mæcenate. 10 Urget. 11 Septimus annus elapſus eſt ſive præteriit, fere octavus, ex quo &c. 12 Amicorum. 13 Expoſitio cauſæ finalis familiaritatis cum Mæcenate, non tam ut moleſtias pro aliis intercedendi apud Mæcenatem evitet, quam ut ſignificet, quo loco apud Mæcenatem ſit, nempe ad nugandum & jocandum cum eo. 14 Quem vellet ſecum recipere in rhedam. 15 Aliquo. 16 Non res ſerias. 17 Hujus generis, *vel*, quale eſt hoc nugarum genus, quod dicam. 18 Mæcenas me interrogat. 19 Ille Gallina gladiator ex Thracum numero parmulam & enſem incurvum geſtans, eſt-ne illa Syro, alteri gladiatori, viribus æqualis? E jocoſis percunctationibus Mæcenatis tres hic enumerantur; prima eſt de diei tempore: hæc eſt altera de præſtantia gladiatoris: tertia denique de mutata cœli affectione. 20 Matutino tempore: præſertim ſub exitum Septembris. 21 Illos, qui incauti adverſus hyemem parum ſeſe munierunt, & æſtiva veſte adhuc utuntur. 22 Infeſtant, pungunt, lædunt. Translatum ab animato ad inanimatum. 23 Hæc & ſimilia Mæcenas mihi tantum concredebat, quæ poſſent garrulis ſine periculo committit & divulgari. 24 Homini rimarum pleno, & hac atque illac perfluenti, ut ait Terentius. *Rimoſam* ergo vocat *aurem*, quæ infuſa non ſervet, ducta a vaſis, rimarum plenis. Metaph. 25 Sumtum eſt a bajulis, qui *onera deponere* proprie dicuntur: contra atque dictum fuit. Od. 27. l. 1. *quicquid habes, age, Depone tutos auribus*: ubi promittitur fidelis cuſtodia dictorum.

1 *Per*

1 Per totum hoc tempus ſubjectior in diem & horam
Invidiæ: 2 noſter ludos ſpectaverat una,
Luſerat in campo, 3 Fortunæ filius, omnes.
4 Frigidus 5 a Roſtris 6 manat per compita rumor;
Quicunque obvius eſt, me 7 conſulit: 8 O bone [nam te
Scire, 9 Deos quoniam propius contingis, oportet]
Num quid 10 de Dacis audiſti? 11 Nil equidem. 12 Ut tu
Semper eris 13 deriſor! at omnes Di 14 exagitent me,
15 Si quidquam. 16 Quid? militibus promiſſa 17 Triquetra
Prædia 18 Cæſar, an eſt Itala tellure daturus?
Jurantem me ſcire nihil, 19 mirantur, ut unum
Scilicet egregii mortalem, altique ſilenti.
20 Perditus hæc inter 21 miſero lux, non ſine 22 votis:
23 O rus, quando ego te aſpiciam? quandoque licebit,
Nunc 24 veterum 25 libris, nunc ſomno, 26 & inertibus horis
27 Ducere ſollicitæ jucunda oblivia vitæ?

1 Per totum hoc ſeptennium, magis ac magis invidiæ obnoxius fui, id eſt, majorem mihi collegi invidiam multorum ex hac familiaritate. 2 Noſter Horatius, id eſt, qui eſt noſtri loci atque ordinis, & homo plebejus & privatus, ut nos (dicunt de me omnes invidi) Fortunæ filius, id eſt, homo propter tanti viri amicitiam omnium fortunatiſſimus, una cum Mæcenate ludos gladiatorios ſpectaverat, una cum ipſo in Amphitheatro fuerat, & in campo Martio luſerat. Proſopopæia vulgi invidentis Poetæ. 3 Sumtum eſt a ſuperſtitione Ethnicorum, qui facerent Fortunam Deam, ſumme potentem in aliis evehendis, & aliis deprimendis: ſed hic accipitur pro homine raræ felicitatis apud Principes ex opinione vulgi. 4 Si nuntius triſtior & hominibus timorem atque horrorem adferens de eruptione hoſtium in imperium Romanum. Meton. effe. 5 Ortus. In Roſtris leges ferri ſolitæ, agi cauſæ, ad populum haberi conciones. 6 Percrebreſcit, vagatur, diſſipatur per trivia & quadrivia. Sumtum eſt ab aquis, quarum more diffluit rumor, cum diſſipatur. 7 Interrogat. 8 Horati. 9 Auguſtum, Mæcenatem, Agrippam, & alios ſummos heroas, quos colis & frequentas, & quibus familiariter uteris. Sumtum eſt a divinis ad humana extollenda. 10 Quibuſcum tum bellum gerebant Romani. 11 Harum rerum ſcio aut audivi, inquit Horatius. 12 Sunt verba percunctatoris. 13 Amicorum tuorum, qui ſimules te ignorare, quæ omnia accurate pernoſti. 14 Perdant. Exclamatio imprecantis, ſub certa lege & conditione. 15 Harum rerum ſcio. 16 Quid? (inquit percunctator) an Auguſtus prædia veteranis militibus promiſſa daturus eſt ex Sicilia, an ex Italia? 17 Sicilia dicta eſt *Triquetra*, a tribus promontoriis (ἄκρα Græci vocant) *Pachyno*, *Peloro*, & *Lilybæo*, ut & *Trinacria*. Ovid. 4. Faſt. *Terra tribus ſcopulis vaſtum procurrit in æquor, Trinacria a poſita nomen adepta loci*. 18 Synecd. gen. pro Auguſto. 19 Mirantur me ut fidelem arcani cuſtodem. 20 Conſumitur dies inter hæc tædia & hæc nugatoria in urbe Roma. 21 Mihi in miſeriis, ſed non ſine optatis. 22 Optatis, quando ſc. avide ad rus meum anhelo, 23 Triplex eſt exclamatio optantis priſtinam & ruſticam commoditatem. 24 Philoſophorum. 25 Legendis. 26 A negotiis urbanis ſolutis, quæ dantur joco & otio. 27 Hujus urbanæ vitæ ſollicitudines & moleſtias oblviſci.

O quan-

O quando 1 *faba Pythagoræ cognata,* 2 *ſimulque*
Uncta ſatis pingui 3 *ponentur oluſcula lardo?*
4 *O noctes, cœnæque Deum! quibus ipſe,* 5 *meique,*
6 *Ante Larem proprium veſcor,* 7 *vernaſque procaces*
Paſco 8 *libatis dapibus, prout cuique* 9 *libido eſt,*
10 *Siccat inæquales calices conviva,* 11 *ſolutus*
Legibus 12 *inſanis: ſeu quis cupit* 13 *acria fortis*
Pocula, 14 *ſeu modicis humeſcit lætius.* 15 *Ergo*
16 *Sermo oritur,* 17 *non de villis, domibuſque alienis,*
Nec male, 18 *nec-ne* 19 *Lepos ſaltet; ſed, quod magis ad* 20 *nos*
Pertinet, & neſcire 21 *malum eſt,* 22 *agitamus: Utrum-ne*
Divitiis homines, an ſint virtute beati:
Quid-ve ad amicitias, 23 *uſus, rectum-ve trahat nos,*
Et quæ ſit natura 24 *boni,* 25 *ſummumque quid ejus.*
26 *Cervius,* 27 *hæc inter, vicinum* 28 *garrit aniles*
Ex re fabellas: nam ſi quis laudat 29 *Arelli*

1 A qua Pythagoras abſtinuit, tanquam conſanguinea, & quaſi ſibi cum eo cognatio aliqua eſſet. Hoc Tropo notatur μετεμψύχωσις Pythagorica, quia multis eduliis temperabat, quod putaret animos parentum, aut propinquorum illuc incluſas. Lege Cic. l. 1. de Divin. 2 Cum illa. 3 Mihi apponentur. 4 O nocturnæ cœnæ ſuaves & jucundæ, quæ nocte in ſummo ſilentio, maximaque quiete apparantur, danturque Diis hominibuſque jucunde ſine luxu, & quas placidus ſomnus conſequitur. Metaph. 5 Domeſtici. 6 Ante Deum domeſticum & familiarem, non ante Deos Domeſticos communes & Romæ. 7 Audaces & petulantes ſervos ex ancillis meis natos. *Procari*, poſcere eſt (inquit Feſtus) unde *procaces* meretrices ab aſſidue poſcendo. 8 Diis per pietatem libatis; *vel*, ex quibus ego prius deguſtavi, quantum volui. & quantum ſatis eſt. De vernis enim loquitur, qui herilis menſæ reliquiis paſcebantur. 9 Libitum eſt. 10 Ebibit calices magnos aut parvos, pro ſuo quiſque arbitratu, id eſt, qui plus poteſt bibere, plus bibit: qui minus poteſt, non cogitur; ſed animo ſuo obſequitur, nec ſupra vires ſuas bibit. 11 Liber. 12 Quibus convivæ æquales calices ebibere coguntur. Nota τὴν Ἀρχιποσίαν, id eſt, magiſterium & arbitrium bibendi ex aliena libidine & præſcripto. 13 Grandiora pocula tanquam ſtrenuus potor exhaurire cupit. Al. *capit*. 14 Sive modico potu delectatur, unuiuſcujuſque relinquitur arbitratui. 15 Dum ita tanquam ſobri genio indulgemus. 16 Inter nos convivas oritur ſermo convivalis. 17 Sicut ſolent fœneratores urbani. 18 An bene. 19 Saltator inſignis, cujus jucunda ſaltatione plurimum Auguſtus delectabatur. 20 Homines. 21 Turpe. 22 Inter nos tractamus. 23 An utilitas ſive emolumentum, an honeſtas nos allicere debeat. 24 Quod ſemper poſſeſſorem ſuum meliorem reddit. 25 Et quid-nam ejus boni ultimum ſit, ſive quid ſit ſummum bonum, ad quod homo in univerſa vita actiones ſuas dirigere debeat. 26 Unus e convivis, & jucundus vicinus ruſticus. 27 Axiomata-Philoſophica, haſce egregias quæſtiones. 28 Jucunde narrat vulgares fabulas Æſopicas ridiculas quidem, ſed a propoſitis quæſtionibus non alienas, & audientibus utiles. 29 Divitis fœneratoris avari.

1 *Sol-*

1 *Sollicitas* 2 *ignarus opes*, 3 *ſic incipit*: 4 *Olim*
Ruſticus urbanum murem mus paupere fertur
5 *Accepiſſe* 6 *cavo*, 7 *veterem vetus hoſpes amicum*:
8 *Aſper* 9 *&* *attentus qua ſitis*, 10 *ut tamen arctum*
11 *Solveret* 12 *hoſpitiis animum*: 13 *quid multa?* 14 *neque illi*
Sepoſiti ciceris, nec longæ invidit avenæ:
15 *Aridum & ore ferens acinum* 16 *ſemeſaque lardi*
Fruſta dedit: *cupiens* 17 *varia faſtidia cœna*
18 *Vincere tangentis male ſingula dente ſuperbo*:
Cum 19 *pater ipſe domus*, 20 *palea porrectus in horna*.
21 *Eſſet ador*, 22 *loliumque*, 23 *dapis meliora relinquens*:
24 *Tandem* 25 *urbanus* 26 *ad hunc*, *Quid te juvat*, [*inquit*] *amice*,
27 *Prærupti nemoris patientem vivere* 28 *dorſo*?
Vis tu homines urbemque 29 *feris præponere ſylvis*?

1 Anxie partas, & majori anxietate cuſtoditas, *vel*, efficientes homines ſollicitos. Meton. eſſe. 2 Divitiarum naturæ, id eſt, non expertus, quantas ſecum curas trahant divitiæ. 3 Cervius talem fabulam ex Æſopo recitat. Proſopopœja eſt ſine admonitione tamen depoſitionis, quam habuit apparatus ad hæc verba: *Cervius hæc inter*, &c. 4 Quondam. 5 Hoſpitio & convivio. Hoc verbum eſt convivatoris. Cic. *Non multi cibi hoſpitem* accipies. Ter. Accipit *hominem nemo melius prorſus, neque prolixius*. 6 In anguſta foſſa ſubterranea. 7 Polyptoton. 8 Qui mus ruſticus durus & laborioſus erat, non, ut urbanus, mollis & delicatus. 9 Et opibus ſuis acquiſitis parcus. 10 Ita tamen ut animum ſuum parcum & tenacem hoſpitibus accipiendis laxaret, ac liberaliorem redderet. 11 Sumtum eſt a corporibus ἀλληγορικῶς ad animum, qui ſæpius eſt nimis parcus & reſtrictus, relaxandum ex anguſtiis, ut corpora ſolemus nimis arcta & aſtricta laxare. 12 Hoſpitibus advenientibus: abſtractum pro concreto: ſic & *vigiliæ*, *præſidia*, &c. pro vigilibus, præſidiariis. 13 Sed quid multa dicam? Hoc loquendi genus uſurpatur, cum orationem volumus in pauca contrahere. 14 Neque mus ruſticus invidit illi, id eſt, benigne conceſſit urbano muri & appoſuit ei liberaliter cicer. æſtatis tempore a ſe collectum & conditum, & longam avenam. Helleniſmus, quo dicitur φθονῶ σοι τούτου. 15 Uvas deſiccatas. Synecd. partis. 16 Et ſuillam corroſam & ſemeſam. 17 Variis ferculis, varietate eduliorum. Metaph. a coloribus, qui proprie dicuntur varii. 18 Depellere nauſeam muris urbani, qui in urbe delicatius ante nutritus, contemtim & faſtidioſe ſingula, quæcunque a mure ruſtico apponebantur, attingebant. 19 Mus ruſticus princeps villæ. Synecd. gen. atque ſimul Metaph. ab agricolis, qui præ ſunt ſuæ familiæ, quæ intelligitur nomine *domus*. 20 In palea hujus anni ſtratus recubans. 21 Ederet ador, farris & frumenti genus. 22 Herbam aliis ſegetibus pernicioſam: ideoque *infelix lolium* eſt Virgilio. 23 Epulas meliores & delicatiores hoſpiti relinquens. 24 Poſtquam diu obticuit. Proſopopœja imperfecta interſeritur perfectiori muris urbani ad meliorem vitæ cultum cohortantis ruſticum, cui hic poſtremo inducitur reſpondens, non ſibi urbanam vitam, tot moleſtiis implicatam, placere. 25 Mus. 26 Murem ruſticum. 27 Alti, excelſi. 28 In clivo montis patienter vivere. Metaph. eſt ab animalibus, quibus proprie hæc poſterior pars corporis in hominibus, ſuperior in beſtiis, tribuitur, dicta Feſto, quod deorſum ſit devexa. 29 Deſertis, inamœnis. i. viſ-ne cultum vitæ humaniorem & gratiorem ſequi ferino & agreſti relicto,

Ca.

Carpe viam, [mihi crede] 1 comes: 2 terreſtria quando
Mortales animas vivunt ſortita, Neque ulla eſt
3 Aut magno aut parvo lethi fuga: 4 quo, bone, circa,
Dum licet, 5 in rebus jucundis vive beatus:
Vive memor, 6 quam ſis ævi brevis. 7 Hæc ubi dicta
Agreſtem pepulere, 8 domo levis 9 exilit: inde
Ambo propoſitum peragunt 10 iter, urbis 11 aventes
Mœnia 12 nocturni 13 ſubrepere: 14 Jamque tenebat
Nox medium cœli ſpatium, 15 cum ponit uterque
In locuplete domo veſtigia: rubro ubi 16 cocco
Tincta ſuper 17 lectos 18 canderet veſtis eburnos,
Multaque de magna ſupereſſent 19 fercula cœna,
Quæ procul 20 exſtructis inerant 21 heſterna caniſtris.
Ergo ubi purpurea 22 porrectum in veſte locavit
Agreſtem, 23 veluti ſuccinctus curſitat 24 hoſpes,
25 Continuatque dapes, nec non 26 vernaliter ipſis
Fungitur 27 officiis, 28 prælambens omne, quod affert.
29 Ille cubans gaudet mutata ſorte, 30 boniſque
Rebus agit lætum convivam: cum ſubito ingens
Valvarum ſtrepitus 31 lectis excuſſit utrumque.
32 Currere per totum pavidi conclave, magiſque
33 Exanimes trepidare, 34 ſimul domus alta 35 Moloſſis

1 Comitare me in urbem. Sic Virg. Georg. 3. *injuſto ſub faſce viam cum carpit.* 2 Quandoquidem terreſtria animalia mortales animas conſecuta ſunt, brevique morientur. 3 Aut nobili, aut ignobili animali. 4 Quo circa, o bone vir. Tmeſis. 5 In voluptate. 6 Quam brevi tibi moriendum ſit. 7 Poſtquam hæc verba muris urbani murum ruſticum impulerunt, ut vitæ genus & habitandi rationem commutaret. 8 E cavo antro. 9 Cum mure urbano. 10 Urbem verſus. 11 Deſiderantes. 12 Noctu ſive nocturno tempore. Antimeria eſt. 13 Rependo ſubire. 14 Jamque nox intempeſta erat, cum ſilent omnia. 15 Cum uterque mus urbem ingreditur. 16 Purpura. 17 Diſcubitorios. 18 Splenderet, ruberet ſtragula veſtis. *Candere* enim & *candeſcere* non ad colorem tantum referuntur; ſed ad igneum illum ſplendorem, qui in accenſa quavis materia cernitur, ut *candens ferrum, carbo, favilla*, ac ſimilia. Pulchre igitur Poeta *candentem rubro cocco veſtem* depingit, ob ardorem ſc. purpuræ. 19 Multi ciborum miſſus. Quæcunque enim in menſam ferri ſolent, ſic appellantur. 20 In caniſtris ordine diſpoſitis & exornatis. 21 Ex heſterna cœna adhuc reliqua. 22 Murem ruſticum ſtratum vel accumbentem in purpurea veſte ſtragula, qua lectus erat inſtratus, mus urbanus collocavit. 23 Inſtar ſervi ad miniſtrandum expeditus. 24 Mus urbanus circumcurſat. 25 Continenter fercula ferculis apponit, dapes dapibus accumulat. 26 More ſervi in ædibus nati, qui prægustare ſolet. 27 Miniſtrandi. 28 Prægustans quicquid illi apponit, ne quid conviva putaret veneni ſubeſſe. 29 Mus ruſticus recubans in ſtragula purpurea gaudet vitæ genere mutato. 30 Et ob res jucundas præbet ſe lætum convivam, & frontem exporrigit. 31 Electis diſcubitoriis & purpureis utrumque murem metu exanimem exturbavit. 32 Illi vero currebant exanimes per totum locum ſeparatum in interioribus tectis. 33 Et majori metu perculſi trepidabant. 34 Simulac magnifice exſtructum conclave. 35 Canibus Epiroticis, a *Moloſſa*, civitate Epiri, ubi canes robuſti gignuntur.

Per-

Perſonuit canibus. 1 *Tum ruſticus, Haud mihi* 2 *vita*
Eſt opus hac [*ait*] 3 *& valeas: me ſylva,* 4 *cavuſque*
Tutus ab inſidiis tenui 5 *ſolabitur* 6 *ervo.*

1 Poſtquam ad ſe rediit, mus ruſticus ait. 2 Urbana tam pavida. 3 Valeat & diſcedat a me hæc vita urbana, turbulenta & timoris plena: quod per contemtum dicitur. Sic. Ep. 1. l. 2. Valeat *res ludicra*. 4 Et caverna mea, quam inhabito. 5 Eſurientem ſuſtentabit & ſublevabit. Sic Virg. Georg. 1. *Concuſſaque famem in ſylvis* ſolabere *quercu*. 6 Lolio, aliiſque vilibus leguminibus.

S A T Y R A VII.

Horatius inducit ſervum vehementer dominum ſuum increpantem, quod aliter vivat, quam promiſerat, aut præ ſe ferat.

J*Amdudum* 1 *auſculto, & cupiens tibi dicere* 2 *ſervus*
Pauca, 3 *reformido.* 4 *Davuſ-ne?* 5 *Ita, Davus, amicum*
Mancipium Domino, 6 *& frugi, quod ſit ſatis, hoc eſt,*
Ut vitale putes. 7 *Age, libertate Decembri*
[*Quando ita majores voluerunt*] *utere: narra.*
8 *Pars hominum vitiis* 9 *gaudet conſtanter,* 10 *& urget*
Propoſitum: pars multa 11 *natat, modo* 12 *recta capeſſens,*
Interdum 13 *pravis obnoxia. Sæpe* 14 *notatus*
15 *Cum tribus annellis,* 16 *modo leva Priſcus inani,*
Vixit 17 *inæqualis,* 18 *clavum ut mutaret in horas:*

1 Audio te loquentem; o here. Exordium Comicum, ex interrupto, puta ab officio ſervi cordatioris, & in herum ſuum benignioris: ait enim ſe patienter audire quid dicat, imperet, velit; ſe quoque videre quid meditetur, quid agat, non audere tamen ſe ci, quod novit, indicare, 2 Servus cum ſim. 3 Metuo ne a te vapulent. Non ignorabat enim domino ſuo eam vitæ & morum turpitudinem auditu fore injucundam. 4 Davuſ-ne ſervus cupit mihi pauca dicere? inquit dominus ſuus. 5 Ita eſt, ego Davus ſervus tibi utilis pauca tibi dicenda habeo. 6 Servus tanta frugalitate præditus, ut me meo merito judicare poſſis vitalem, id eſt, meliore vita dignum, nempe libertate. 7 Age, o Dave, quando jam ſunt Saturnalia, quibus majores noſtri ſervis licentiam dicendi, quicquid vellent, conceſſam voluerunt, in Saturni honorem, qui aureo ſæculo vixit, quo nulli ſervi fuerunt, tu quoque hoc Decembri menſe illa libertate utere, & libere narra, quicquid voles. 8 Verba ſervi. Exorditur autem ab aliorum vitiis, ut tutius tandem ad herum veniat. 9 Delectatur pertinaciter, perpetuo. 10 Et perſeverat in vitio, quod ſemel propoſuit. 11 Inſtabilis eſt, huc illuc fluctuans, veluti natator aliquis, qui in aqua, in inſtabili mollique elemento natat. Metaph. eſt ad inconſtantiam animi indicandam. 12 Virtutes ſequens. 13 Vitiis. 14 Eſt. 15 In digito incedere. Annulos plures geſtaſſe turpe fuit. Annulum quoque manu geſtare inſigne fuit ordinis equeſtris, ut clavum Senatorii. 16 Aliquando ſiniſtra manu nuda, nulloque annulo exornata, quem in ſiniſtra manu geſtare mos erat. 17 Sibi non conſtans, ſibi diſſimilis. Sumtum eſt a Mathematicis quantitatibus ad eandem inconſtantiam mutabilitatemque ingeniorum notandam, qua uſus eſt Sat. 3. l. 1. *Nil* æquale *homini fuit illi*. Ibid. *impar ſibi*: quibus mox hic opponet *teretem & rotundum eſſe*. 18 Nunc ſc. anguſtiore, nunc latiore utens: illud modeſtiæ, hoc luxus indicium: vide Sat. 6. l. 1.

1 *Ædi-*

1 *Ædibus ex magnis ſubito ſe conderet, unde*
Mundior exiret vix libertinus honeſte.
2 *Jam* 3 *mœchus Romæ, jam mallet* 4 *doctus Athenis*
Vivere: 5 *Vertumnis,* 6 *quotquot ſunt, natus iniquis.*
7 *Scurra Volanerius, poſtquam illi* 8 *juſta chiragra*
9 *Contulit articulos, qui pro ſe* 10 *tolleret, atque*
Mitteret in 11 *pyrgum talos, mercede diurna*
Conductum 12 *pavit. Quanto* 13 *conſtantior idem*
In vitiis, 14 *tanto levius miſer,* 15 *ac prior ille,*
16 *Qui jam contento, jam laxo fune laborat.*
17 *Non dices hodie, Quorſum hæc tam* 18 *putida tendant,*

1 Et ut ex domo ſplendida & plena dignitatis egreſſus repente migraret in vilem domunculam, ex qua libertinus aliquis paulo honeſtior exire decenter vereretur. 2 Anaphora. 3 Sc. *eſſe*, id eſt, alienas matronas ſectari. 4 Priſcus Orator fuiſſe dicitur. Al. *doctor*, ſc. ſapientiæ & virtutis. 5 Qui adeo mutabili ingenio & inconſtans fuit, ut Vertumno irato natus eſſe videri potuerit; nam *Vertumnus* Deus eſt animum vertens, ad omnes figuras & formas opportunus, unde multiformis & mutabilis apparet. Synecd. ergo eſt multitudinis pro uno Vertumno, niſi malis ex hac ſpecie genus hominum levium vel inconſtantium intelligi, aut varios illorum mores. 6 Quotquot ſunt Vertumni: non quod multi eſſent Vertumni, ſed quia Vertumnus varie depingebatur, modo arator, ſeminator, meſſor, modo plantator, foſſor, &c. 7 Hic erat in vitiis perſeverans. 8 Debitus, vel gravis & ſuis numeris abſolutus articulorum dolor. 9 Confregit, debilitavit digitorum articulos, ut talos ipſe amplius manu tractare non poſſet. Metaph. eſt ab iis, qui utuntur tuditibus, pilis, malleis ad aliquid comminuendum. 10 Ex alveo ſeu tabula luſoria ſumeret. 11 In vaſculum (ex quo ad evitandum dolum tali ab aleatoribus in alveum conjiciebantur, ne, ſi manu jacerentur, luſores fraudem committerent) pro ſe talos mitteret, agitatoſque rurſus ſuper alveum profunderet. 12 In domo ſua aluit. 13 Obfirmatior fuit Volanerius. 14 Tanto minus miſer fuit. Id verum quidem eſt opinione laborantis; vix enim ſe miſerum eſſe ſentit: re ipſa tamen ut turpior, ſic & miſerior multo eſt, quam ille, qui interdum ſapit & recte agit. 15 Quam prior ille Priſcus levis & inconſtans. 16 Qui interdum nimis parca, interdum nimis laxa largaque vitæ conditione ægrotat, id eſt, in omni vitiorum genere volutatur. Alleg. eſt ab arte natandi, cujus qui adhuc ſunt tirones ac rudes initio funem tenent, qui illis modo contenditur, modo iiſdem remittitur, quo melius diſcant corpus in aquas librare, & illud demerſum efferre, ut ita videntur modo in tuto verſari: quos imitatus noſter Priſcus frequenti ſua jam in rectum, jam in pravum, declinatione. Hic *funis* eſt genus humanæ vitæ: *contentione* autem & *remiſſione* illius intelliguntur extrema temperantiæ profuſio & avaritia, & quicquid offendit. 17 Verba ſunt heri. 18 Quo ſpectent hæc verba tua tam auditu injucunda & odioſa? Metaph. eſt ab olfactu, cujus proprium objectum eſt odor, in quo dijudicando nares occupantur, ad ſignificandum auditum, cujus quoque ſonus eſt proprium objectum, in quo dijudicando aures verſantur. Significat ergo illo putore inſuavem & injucundam Davi orationem auribus heri eſſe.

Fur-

Furcifer? 1 Ad te, inquam. 2 Quo pacto, 3 peſſime? 4 Laudas
5 Fortunam & 6 mores antiquæ plebis, & 7 idem,
Si quis ad illa Deus 8 ſubito te agat, uſque recuſes:
Aut quia 9 non ſentis, 10 quod clamas, rectius eſſe,
Aut quia 11 non firmus rectum defendis, 12 & hæres,
Nequicquam cœno cupiens 13 evellere 14 plantam.
15 Romæ rus optas: abſentem 16 ruſticus 17 Urbem
18 Tollis ad aſtra 19 levis: ſi nuſquam es forte 20 vocatus
Ad cœnam, 21 laudas 22 ſecurum olus: ac, 23 velut uſquam
Vinctus eas, ita te felicem dicis, 24 amaſque,
Quod nuſquam tibi ſit 25 potandum: 26 juſſerit ad ſe
Mæcenas 27 ſerum 28 ſub lumina prima 29 venire,
Convivam: 30 Nemon' oleum feret ocius? 31 ecquis
Audit? Cum magno 32 blateras clamore, 33 fugiſque.
Milvius 34 & ſcurra tibi non 35 referenda precati
36 Diſcedunt. 37 Etenim fateor, me dixerit 38 ille

1 Tendunt. Reſpondet ſervus. 2 Loquitur herus. 3 Servorum. 4 Sunt verba Davi ad herum. 5 Felicem & mediocrem vitæ conditionem in modicis & non nimiis divitiis Meton. effic. 6 Continentiam, temperantiam, parſimoniam & frugalitatem antiquorum hominum ſive majorum noſtrorum. 7 Tu idem. 8 Sine votis tuis inexſpectato atque ultro ad illa, quæ antea laudaſti, fortunam & mores antiquorum, te adigat & perducat, ſat ſcio quod valde recuſaturus ſis, & illa accipere nolis. 9 Animo tuo, id eſt, neſcis. 10 Quod aſſeris, & magna voce prædicas. 11 Non ſtabilis exiſtens. 12 In luto hæſitas ac dubitas. 13 E luto te expedire, id eſt, fruſtra cupiens ex vitiorum gurgite emergere, Alleg. eſt e continuatis Metaph. a viatoribus in altiſſimum tenaciſſimumque lutum delapſis, e quo pedem illi nequeunt expedire: cui ſimilis eſt vitioſus animi habitus, unde vix emergit quiſquam ad meliorem ſtatum. 14 Pedis. 15 Quando Romæ es. 16 Quando es rure. 17 Romam. 18 Summis laudibus ad cœlum uſque extollis. Hyperbolica Alleg. Virg. Ecl. 5. *Daphnimque tuum* tollemus ad aſtra. 19 Inconſtans. 20 Ab amico quopiam. 21 Tum laudas frugalem cœnam. Synecd. ſpec. 22 Reddens illud comedentem tranquillum. Meton. eſſe. 23 Quaſi eo, quo ad cœnam vocaris, invitus & coactus prodeas. i. quaſi non libenter ad alios cœnatum eas. 24 Te, id eſt, & vehementer tibi places, eſtque tibi jucundum. 25 Epulandum. 26 Si juſſerit. 27 Sero. Antimeria. 28 Sub crepuſculum veſpertinum & lucem dubiam, id eſt, paulo ante veſperum. Synecdochica periphraſis. 29 Ad cœnam. 30 Nemo ne ſervorum afferet cito oleum ut lavem & ungar apud Mæcenatem cœnaturus? Cœnaturi enim lavabantur & oleo ungebantur. Id veteres faciebant, quo hilariores ſe præſtarent convivas. Μίμησις verborum Horatii, ad Mæcenatem properantis: q. d. eo properas ire. 31 Famulorum. 32 Stolide effundis, inepte clamas. 33 Ad cœnam, vel ad Mæcenatem properas. 34 Milvius paraſitus, & reliqui paraſiti, qui apud Mæcenatem cœnaturi erant. 35 Multa mala & abominanda, quæ ego tibi non referam, irati quod propter te cœna ſua priventur. 36 Ubi te advenire vident. 37 Quod ſervus ſim leviſſimus. Davi enim ſunt verba, non Horatii. 38 Aliquis, ὁ δεῖνα. Synecd. eſt finiti & deſignati cujuſdam: eſtque præterea procatalepſis.

1 Duci ventre levem: 2 naſum nidore ſupinor:
Imbecillus, iners, 3 ſi quidvis adde, 4 popino.
5 Tu, cum ſis, 6 quod ego, & fortaſſis 7 nequior, ultro
8 Inſectere velut melior? 9 verbiſque decoris
Obvolvas vitium? 10 quid, ſi me 11 ſtultior ipſo
Quingentis emto drachmis 12 deprenderis? 13 aufer
Me vultu terrere, 14 manum 15 ſtomachumque teneto.
16 Dum, quæ 17 Criſpini docuit me 18 janitor, edo.
19 Te conjux aliena 20 capit, meretricula 21 Davum.
Peccat uter noſtrum cruce dignius? acrius ubi me
22 Naturæ 23 incendit, 24 ſub clara nuda lucerna
Quæcunque excepit turgentis verbera 25 caudæ,
26 Clunibus aut agitavit equum laſciva ſupinum:
27 Dimittit neque famoſum, neque ſollicitum, ne
Ditior aut formæ melioris 28 mejat eodem.
29 Tu, cum 30 projectis inſignibus, annulo equeſtri,
31 Romanoque habitu, 32 prodis ex judice, Dama
Turpis, 33 odoratum caput obſcurante 34 lacerna,
35 Non es, quod ſimulas? metuens 36 induceris, atque
37 Altercante libidinibus 38 tremis oſſa pavore.

1 Me gulæ inſervire, & ventri indulgere, & in eo levem eſſe. 2 Naſum habeo ſupinum, id eſt, erectum & patulum ad ſuavem opſonii & ferculorum odorem percipiendum. 3 Conceſſio eſt, quæ velut teſtis rectæ conſcientiæ adhibetur. 4 Popinarum amator ferculorum gratia. 5 Here. 6 Servus ſc. ego quidem corpore, tu vero animo. 7 Pejor. 8 Æquumne eſt, ut me nulla juſta cauſa ductus velut melior ſævis dicteriis inſecteris? 9 Et vitia tua lepida oratione elegantique ſpecie virtutis & honeſti tegas & abſcondas? 10 Reſpondebis. 11 Vilior. 12 Inveniaris. 13 Deſine, noli iracundo tuo vultu mihi interminari, quod libere veritatem eloquar. Parrheſia quædam eſt, qua facere illudit hero. 14 Ne me verberet. 15 Iram comprime, iraſci mihi deſine tamdiu, &c. 16 Donec illa tibi profero. 17 Stoici viri ſapientiſſimi: vide Sat. 1. l. 1. 18 Servus. 19 Dominum meum adulterum. 20 Accipit. 21 Servum tuum. 22 Naturalis acris & vehemens libido. 23 Ad Venerem. 24 Sub linea veſte tam tenui, ut meretrix quaſi nuda videretur. Al. *lucerna*, id eſt, veſpertino tempore. In more poſitum fuit, ut ſcorta ſub veſperam proſtarent ad lucernas, nec ante nonam diei fas eis eſſet copiam ſui facere. 25 Mentulæ tumentis. 26 Aut ſuper incubando me laſciva clunibus ſuis agitavit, tanquam equo inſidens. 27 Illa me miſſum facit non tanquam adulterum famoſum, qui in adulterio deprehenſus honeſtæ ſuæ famæ periculum fecerit. 28 Rem cum ea habeat, illi miſceatur. 29 Heræ. 30 Ornamentis equis depoſitis. Hæc non conveniunt Poetæ, qui nec equeſtris, nec Senatorii erat ordinis; ſed eo dicuntur, ut plerique domini ſervis ſuis deteriores eſſe intelligantur. 31 Toga, civis Romani inſigni. 32 Cum tu veſtitum ſervilem induis (ne ab aliis agnoſcatis) & ex equite & cive Romano factus es ſervus vilis & infamis. 33 Odoribus perfuſum. 34 Pallio obſol[illegible]to. 35 Non-ne ſervus es viliſſimus, quem veſtitu præ te fers? Vera dicuntur *diſſimulari*, cum ea occultantur: ſed falſa *ſimulari*, cum ea finguntur, quæ non ſunt. 36 Intromitteris in ædes mulieris. 37 Metu, qui cum libidine, quam intendis, pugnat, ſuadetque propter libidinem pericula adeund[illegible] non eſſe. 38 Omnia tua oſſa trepidant, habes oſſa trementia.

1 *Quid refert, 2 uri virgis, ferroque 3 necari?*
4 *Auctoratus eas, 5 an turpe clauſus in arca,*
6 *Quo te demiſit peccati 7 conſcia herilis*
8 *Contractum, genibus tangas caput? Eſt-ne marito*
Matronæ 9 peccantis 10 in ambos 11 juſta poteſtas?
12 *In corruptorem vel 13 juſtior? illa tamen ſe*
14 *Non habitu, 15 mutat-ve loco, 16 peccat-ve ſuperne,*
Cum te formidet 17 mulier, neque credat 18 amanti.
19 *Ibis ſub furcam 20 prudens, 21 dominoque furenti*
22 *Committes rem omnem, & vitam, & cum corpore famam.*
23 *Evaſti? credo, 24 metues, 25 doctuſque cavebis.*
26 *Quæres, quando iterum paveas, 27 iterumque perire*
Poſſis: 28 o toties ſervus! 29 quæ bellua 30 ruptis,
Cum ſemel effugit, reddit ſe prava 31 catenis?
Non ſum mœchus, ait: neque ego hercule fur, ubi vaſa
32 *Prætereo. 33 ſapiens argentea: 34 tolle periclum,*

1 Quid ad ſervitutis nomen intereſt? 2 Flagellari, ut nos qui ſervi dicimur. Sumtum eſt ab igne. 3 Gladio necari. 4 Utrum tanquam ſervus venditus, & alterius poteſtati ſubjectus incedas. Sumtum eſt a militibus, ſive gladiatoribus, qui ſe caputque ſuum certo pretio addicunt neci, & ab aliena voluntate, id eſt, emtoris, non ex arbitrio proprio amplius pendent. 5 An tanquam dominus, ne in adulterio deprehendaris, ſis clauſus in arca turpi. Q. d. quid intereſt inter gladiatorem & adulterum? 6 In quam arcam. 7 Ancilla adulterii dominæ ſuæ conſcia. 8 Incurvatum & velut in globum contractum propter arcæ anguſtias, ne a marito superveniente deprehendaris, te demiſit & occultavit. 9 In adulterio cum mœcha deprehenſæ. 10 In te & adulteram conjugem. 11 Æqualis poteſtas faciendi quicquid velit? 12 In te adulterum. 13 Poteſtas. 14 Illa tamen non mutat matronæ habitum, nec vilis ancillæ veſtitu cuſtodes ſuos fallit, ut tu facis. 15 Nec loco ſe mutat, ne ve in alterius domum ingreditur, ut adulteri faciunt. 16 Nec vult incubare tibi ſubjacenti, nec tuas adulter pater ſuſcipit. 17 Illa matrona. Synecd. gen. 18 Dicenti te eam amare. 19 Conſulto ac de induſtria feres furcam in collo, id eſt, dabis te in miſeram & deteſtandam ſervitutem, quod nemo ſervorum facit. Alleg. eſt ab infidis ſervis crudelibuſque heris: quales Poeta ſentiet affectus ſuos intemperantes. 20 Sciens. 21 Marito, a quo deprehenderis, ex zelotypia inſano: *vel*, libidini furioſæ, quæ tibi imperat, 22 Concredes. 23 Evaſiſti & fugiſti pæne deprehenſus periculum triplicis illius pœnæ in re, corpore & fama? 24 Ironice, id eſt, non metues. 25 Accepto damno cautior redditus conſimilia pericula cavebis. 26 Imo cogitabis, quo tempore illa te iterum admittat, ut in adulterio iterum paveas & pareas. 27 Epanorthoſis eſt ex ſimili ejuſdem vocis ſono locis mixtis. 28 Quoties in adulterio deprehenderis! Exclamatio eſt deplorantis miſeriam hominis luxurioſi & intemperantis. 29 Oſtendit amantes & libidinoſos eſſe ſtupidiores belluis. 30 Fractis. 31 Laqueis, quibus illaqueata fuit, id eſt, ad eadem pericula denuo revertitur? 32 Aliis præſentibus, id eſt, furtificas meas manus pœnæ metu ab illis cohibeo. 33 Cautus, vel mihi ſapiens. 34 Tolle metum pœnæ.

Jam 1 *vaga* 2 *proſiliet* 3 *frenis natura remotis.*
4 *Tu-ne mihi dominus*, 5 *rerum imperiis, hominumque*
Tot tantiſque 6 *minor? quam* 7 *ter* 8 *vindicta quaterque*
9 *Impoſita haud unquam miſera* 10 *formidine* 11 *privet?*
Adde ſupra dictis, 12 *quod non levius valeat: nam*
13 *Sive vicarius eſt, qui ſervo paret* [*uti mos*
Veſter ait] *ſeu conſervus:* 14 *tibi quid ſum ego? nempe*
Tu, mihi qui imperitas, 15 *aliis ſervis miſer, atque*
16 *Duceris*, 17 *ut nervis alienis mobile lignum.*
18 *Quiſ-nam igitur liber? Sapiens*, 19 *ſibique imperioſus:*
Quem neque pauperies, neque mors, neque 20 *vincula terrent:*
21 *Reſponſare cupidinibus, contemnere honores*
Fortis, & in ſeipſo totus 22 *teres, atque rotundus,*
23 *Externi ne quid valeat* 24 *per læve morari:*
In quem 25 *manca ruit ſemper Fortuna. Poteſ-ne*
26 *Ex his*, 27 *ut proprium, quid noſcere?* 28 *quinque talenta*

1 Libera, & jam a pœnæ metu & periculis abſoluta, & proclivis ad vitium. 2 Ad quodvis facinus audendum. 3 Sumtum eſt hoc ab equo infræni. 4 Tu-ne te nihil dominum eſſe dicis, & non potius conſervum, qui me nequior es, & duriorem ſervis ſervitutem? 5 Pecuniæ, libidinis, gloriæ, metus, &c. 6 Inferior, ſubjectus, id eſt, qui ſervis tot tantiſque dominis. 7 Sæpe Synecd. definiti pro infinito. Virg. 1. Æn. *o terque quaterque beati*. 8 Virga Prætoris, qua nos ſervi percuſſi a Prætore manumitti ſolemus: natum autem nomen eſt vel a ſervo illo *Vindicio*, qui conjurationem adoleſcentum adverſus populi Romani libertatem patefecit: vel a *vindicando*, quod *vindicta* ſervus a Prætore in priſtinam & naturalem libertatem vindicabatur. 9 Capiti. 10 Pœnæ adulterii. 11 Poſſit liberare? 12 Quod æquale ſit ſuperioribus. 13 Sive ſervus ſub alio ſervo ordinario conſtitutus. 14 An conſervus tuus ſum, an vicarius, an vero utrumque? 15 Vitiis, & furioſæ libidini inſervis. 16 Traheris tuorum affectuum, ſæviſſimorum dominorum, arbitrio. 17 Veluti imagunculæ, quæ ex ligno factæ, certis nervis ſua ſponte moventur. Plerique interpretantur hunc locum de turbine vel trocho, quem ſcuticis ſolent pueri verberare. 18 Sc. *eſt*, ſi ego ſervus ſum. Concludit ex Stoicorum ſententia. 19 Qui ſibi ſuiſque affectibus imperat. 20 Carcer perturbant. 21 Fortis ad reſponſandum, id eſt, qui pravis ſuis affectibus & cupidinibus fortiter reflectere poſſit. Sic Ep. 1. l. 1. *fortunæ reſponſare*. 22 Totus æqualis & perfectus, ut rotundus globus. Alleg. eſt e Metaph. a figura Mathematica rotunda, quæ tota in ſe collecta & convoluta propulſat facillime & optime duriſſimam quamque impreſſionem, reliquaſque figuras complectitur: quæ omnia quadrant apte in liberum & ſapientem, qui undique ita ſeptus ac munitus nulla vi, nulla impreſſione everti poteſt. 23 Ne quid externum eum commoveat. 24 Per ſuperficiem politam, vel per læve lignum ſive marmor hærere, id eſt, ne quid poſſit eum in honeſtis actionibus impedire. Metaph. Talis deſcribitur vir bonus a Virgilio, *Securus, mundi inſtar habens, totus atque rotundus, Externæ ne quid labis per levia ſidat*. 25 Fracta & debilis irruit, impetum facit, nihilque omnino poteſt. Sumtum a bellatoribus. 26 Quæ dixi. 27 Quod poſſis vere fateri tuum eſſe, & non potius alienum? 28 Tria aureorum millia.

1 Poſcit te mulier, vexat, 2 foribuſque repulſum
3 Perfundit gelida: rurſus vocat; eripe turpi
Colla 4 jugo. Liber, liber ſum, dic age; 5 non quis:
6 Urget enim 7 dominus mentem non lenis, & acres
Subjectat 8 laſſo ſtimulos, verſatque 9 negantem.
Vel cum 10 Pauſiaca torpes inſane tabella,
11 Qui peccas minus, atque ego: 12 cum Fulvi, Rutubeque
Aut Placidejani 13 contento poplite miror
Prælia, 14 rubrica picta aut carbone: velut ſi
Revera pugnent, feriant, 15 vitentque moventes
Arma viri 16 Nequam & ceſſator Davus: at ipſe
Subtilis 17 veterum judex & callidus 18 audis,
19 Nil ego, ſi ducor libo fumante: 20 tibi ingens
Virtus atque animus cœnis reſponſat opimis.
21 Obſequium ventris mihi 22 perniçioſus eſt: cur?
23 Tergo plector enim: qui tu 24 impunitior, illa,
25 Quæ parvo ſumi nequeunt, cum opſonia 26 captas?

1 Pro concubitu. 2 Te ædibus ejectum. *Non ingenium mulierem* (ait Gnatho apud Ter. in Eun. 4. 7.) *nolunt, ubi velis: ubi nolis, cupiunt ultro.* Sic Propert. *Non ſic incerto mutantur flamine Syrtes: Nec folia hyberno tam tremefacta Noto: Quam cito fœminea non conſtat fœdus in ira: Sive ea cauſa gravi, ſive ea cauſa levis.* 3 Aqua gelida perfundit per riſum ſc. aut contemtum. 4 Mulieris, id eſt, te in libertatem vindica. Alleg. eſt a beſtiis jugalibus, quæ ut jugo ſubditæ coguntur dominis agricolis ſervire, non ſecus noſter Poeta ſubactus ſervit libidini. 5 Non potes te liberum dicere qui ſervis libidini: a *queo, quis, quit.* 6 Impellit. 7 Cupiditas & libido dominus crudelis. 8 Tibi defatigato, & properare nolenti acria ſubjicit. Alleg. eſt ab equis ſumta, quos curſu jam defeſſos, equites interdum calcantibus fodere ſolent, & velint, nolint, ut currant ſubigere. 9 Et libido vexat te recuſantem ſervire. 10 Tabula ſive pictura aliqua a Pauſia, inſigni pictore, picta, præ admiratione obſtupeſcis. Videtur ſumtum a torpedine piſce afficiente homines ſtupore: qua facultate alios etiam piſces capit & vorat. Ita herus deſiderio picturæ obſtupent & attonitus redditur, ut facile pereat illa ſervitute perturbationum. De Pauſia vide Plin. l. 21. c. 2. 11 Quomodo tum minus peccas, quam ego pecco? 12 Cum inſignium gladiatorum prælia contemplor picta in pariete. 13 Aliquando ceſſante. Gladiatores enim pugnant altero poplite contento, altero leviter inflexo. 14 Terra rubri coloris & minio proxima. 15 Adverſarii ictum declinent. 16 Tum dicor a te ſervus nequam & piger in expediendis tuis negotiis. 17 Picturarum. 18 Diceris, ſc. ex tabularum contemplatione. 19 Nihil audio, id eſt, hominem nihili, & nullius pretii me dicis eſſe, ſi libo vel placenta adhuc calida delector. 20 Animus tuus frugi & temperans tibi adverſatur ac reſiſtit in cœnis lautis, id eſt, tu contemnis cœnas opiparas. Ironia eſt, qua ſignificat, nullam ineſſe virtutem & continentiam in hero ad cibos lautiores deſpiciendos. 21 Luxuria. 22 Quam tibi hero meo. 23 Propterea vapulo. 24 Sc. *es*, id eſt, minus puniris quam ego, 25 Quæ parvo pretio non poſſunt emi & comparari, ſed magno conſtant. 26 Appetis?

Nempe

Nempe 1 *inamareſcunt epulæ* 2 *ſine fine petitæ,*
3 *Illuſique pedes* 4 *vitioſum ferre recuſant*
Corpus: an hic peccat, 5 *ſub noctem qui puer uvam*
Furtiva mutat ſtrigili? 6 *qui prædia vendit,*
Nil ſervile gulæ parens habet: adde, quod idem
7 *Non horam tecum eſſe potes, non otia* 8 *recte*
Ponere, 9 *teque ipſum vitas fugitivus,* 10 *ut erro:*
Jam vino 11 *quærens, jam ſomno* 12 *fallere curam.*
13 *Fruſtrà: nam* 14 *comes atra premit, ſequiturque fugacem.*
15 *Unde mihi lapidem?* 16 *quorſum eſt opus? Unde* 17 *ſagittas?*
18 *Aut inſanit* 19 *homo,* 20 *aut verſus facit.* 21 *Ocius hinc te*
Ni rapis, 22 *accedes opera agro nona Sabino.*

1 Non ſapiunt, propter variam copiam in ventriculo non concoquuntur, ſed ructum acidum generant. 2 Sine modo appetitæ. Sic Sat. 2. hujus lib. *Puret aper, rhombuſque recens, mala copia quando Ægrum ſollicitas ſtomachum.* 3 Imbecillitate impediti, bono alimento fraudati propter incontinentiam in victu. Translatum videtur a ludis, ubi colluſores ſe invicem decipere ſæpius videntur. Ita herus colludens cum voluptatibus opprimitur tandem, atque tam corpore, quam animo, torpore ab omnibus putatur. Al. *illiſi*, ad reſpirationem not undam. 4 Morboſum, crapula atque cruditate laborans. 5 An hic puer adeo graviter peccat, qui ſub noctem ſtrigilem furto in balneo ablatam pro uva permutat? Strigillum enim uſus erat in balneis, palæſtris & gymnaſiis ad radendas & detergendas corporis ſordes ex arenis palæſtræ collectas, ſudores, caputque ſcalpendum. De his Perſius Sat. 5. *I puer, & ſtrigiles Criſpini ad balnea defer.* 6 Ille vero dominus, ſc. gulæ ſerviens, qui integras domos vendit, & gula conſecrat ſervile nihil committit? Argumentum a Minori. 7 Adeo a mala conſcientia ſcelerum in inſaniam ageris. Oſtendit herum ſe multo puniri acerbius, ut qui non corpore modo, ſed etiam animo laboret. 8 In re ſeria & honeſta. 9 Et ut fugitivus ſervus, qui animo non revertendi ad Dominum fugit, tuos pravos affectus evitas, nec reſipiſcere curas. Meton. eſt ſubj. pro adjuncta reſipiſcentia, quam fugit & odit. 10 Et ut ſervus erroneus ac vagabundus, aliquando ad Dominum revertens. 11 Cupiens. 12 A te abigere ſollicitudinem. 13 Solutionem curarum. 14 Illa ingrata cura a tergo ſemper premit. 15 Unde mihi lapidem ſummam, quo tam nequiſſimum ſervum percutiam? Apoſiopeſis ſive reticentia eſt heri iraſcentis propter ſervi orationem nimis liberam. 16 Quorſum tibi lapide opus eſt? Sunt verba ſervi. 17 Sc. *ſumam*, quibus te perditum nebulonem transfigam? Herus ira incenſus ſagittas etiam petit. 18 Verba ſunt ſervi. 19 Horatius herus meus. Synecd. gen. 20 Aut Poetarum more furit. 21 Niſi quam celerrime hinc e conſpectu meo ſubducis, mittam te in agrum Sabinum, ſic ut ex ſervo urbano efficiaris ſervus ruſticus & urbanus. 22 Tu adjungeris nonus ſervus operarius ad octo ſervos nequam tui ſimiles, quos miſi in agrum Sabinum, Cic. ad Attic. *Boni viri precibus Claudii a cauſa removentur, operæ comparantur.*

SATYRA VIII.

Horatius Fundanium amicum ſuum interrogat, qualis Naſidieni fuerit cœna, cui ipſe interfuerat.

1 UT *Naſidieni juvit te cœna beati?*
Nam mihi 2 *quærenti convivam,* 3 *dictus heri* 4 *illic*
5 *De medio potare die.* 6 *Sic, ut mihi nunquam*
In vita fuerit melius. 7 *Da,* [*ſi* 8 *grave non eſt*]
Quæ prima 9 *iratum ventrem placaverit eſca.*
10 *In primis* 11 *Lucanus aper* 12 *leni fuit Auſtro*
Captus, ut ajebat 13 *cœnæ pater:* 14 *acria* 15 *circum*
Rapula, lactucæ, 16 *radices, qualia* 17 *laſſum*
18 *Pervellunt ſtomachum,* 19 *ſiſer, alec,* 20 *fæcula Coa.*
21 *Hic ubi ſublatis,* 22 *puer alte cinctus,* 23 *acernam*
24 *Gauſape purpureo menſam perterſit, & alter*
25 *Sublegit quodcunque jaceret* 26 *inutile, quodque*
Poſſet 27 *cœnates offendere:* 28 *ut Attica virgo*
29 *Cum ſacris Cereris,* 30 *procedit fuſcus* 31 *Hydaſpes,*
32 *Cæcuba vina ferens:* 33 *Alcbon, Chium maris expers.*

1 Quomodo te cœna illa divitis Naſidieni delectavit? Sic Od. 1. l. 1. *Sunt, quos curriculo pulverem Olympicum Collegiſſe* juvat. 2 Cum te mihi convivam domi tuæ inquirerem, te ad cœnam vocaturus. 3 A domeſticis tuis. 4 Apud Naſidienum. 5 A meridie potare. 6 Ita me juvit ac delectavit (inquit Fundanius) heſterna illa Naſidieni cœna, ut nulla mihi fuerit in tota mea vita ſuavior, ut nunquam liberalius acceptus fuerim. 7 Dic, & narra mihi, o Fundani. Sic Virg. Ecl. 1. *Sed tamen, iſte Deus qui ſit*, da, *Tityre, nobis*. Ter. *Nunc, quamobrem has partes didicerim, paucis* dabo, id eſt, dicam. 8 Moleſtum tibi. 9 Ventrem latrantem, & ſtomachum famelicum, & moræ impatientem primo omnium ſedaverit. 10 Ferculis. 11 In Lucania captus. 12 Leniter flante, unde caro ejus reddita ſit tenerior. 13 Præfectus & rex convivii, ſc. Naſidienus. Synecd. gen. 14 Aceto condita. 15 Aptum. 16 Raphani. Synecd. gen. 17 Languentem & nauſeantem. 18 Provocant, exacuunt, & appetitum irritant. 19 Radix herbæ dulcis, genus paſtinacæ: Belg. *Snyckermortelkens* appellant: cujus radix ſtomachum excitat, faſtidium abſterget. 20 Condimentum eſt, quod purum profluit ex craſſiori ſedimento vini Coi. 21 Primo ferculo cum ſuis condimentis. 22 Servus ad miniſtrandum expeditus εὔζωνος. 23 Ex acere arbore factum: quæ erat citra inferior. 24 Panno ſive mantili villoſo. Dicitur hic *gauſapes*, hæc *gauſapa*, hoc *gauſape* & *gauſapum*: unde plurale *gauſapa*. 25 Alter puer collegit & ſuſtulit. 26 Sordidum in menſa. 27 Cœnantibus afferre faſtidia. 28 Velut caniſtrifera virgo caute ſuccedit, ne, quod peſſimi ominis loco habetur, cadat. Synecd. gen. Vide Sat. 3. l. 1. 29 Quæ in ſportula in capite geſtat. 30 Lente & pedetentim. 31 Naſidieni puer formoſus. 32 Campana. 33 Alter puerorum Naſidieni adfert vinum Chium fictitium, id eſt, non ex Chio inſula & mari Roma advectum, ſed in Italia natum.

1 Hic herus, Albanum, Mæcenas, ſive Falernum
Te magis 2 appoſitis delectat, habemus utrumque.
3 Divitias miſeras! 4 Sed queis cœnantibus una,
Fundani, pulchre fuerit tibi, noſſe laboro.
5 Summus ego, & prope me 6 Viſcus Thurinus, & 7 infra
[Si memini] 8 Varius: 9 cum Servilio Balatrone
Vibidius: quos Mæcenas adduxerat 10 umbras.
Nomentanus erat 11 ſuper ipſum, Porcius infra,
12 Ridiculus totas ſimul abſorbere placentas.
13 Nomentanus ad hoc, qui, ſi quid forte lateret,
Indice monſtraret digito: nam cætera 14 turba,
15 Nos, inquam, 16 cœnamus aves, conchylia, piſces,
Longe diſſimilem noto 17 celantia ſuccum:
Ut vel continuo 18 patuit, cum 19 paſſeris, atque
20 Inguſtata mihi 21 porrexit 22 ilia Rhombi.
Poſt hoc me 23 docuit 24 melimela rubere, minorem
25 Ad Lunam delecta: 26 quid hoc interſit, 27 ab ipſo
Audieris melius: tum 28 Vibidius 29 Balatroni,

1 Tum vero herus noſter convivii Naſidienus & convivator dixit Mæcenati, &c. Synecd. gen. Acceſſus eſt ad Proſopopœjam Naſidieni excuſationis cauſa. 2 Si vinum Albanum vel Falernum tibi magis placet, quam vina, quæ ſunt appoſita. 3 O miſeras divitias (inquit Horatius) quæ poſſeſſorem ſuum efficiunt miſerum. Meton. effec. Exclamatio eſt Poetæ deridentis convivatorem miſere divitem, qui divitiis ſuis appoſite neſciat uti. 4 Sed quibus cum aliis convivis tam jucunde & laute cœnatus fuerit, ſcire deſidero. 5 Ego Fundanus in ſummo lecto primus eram. 6 Poeta ex Thurio, Calabriæ oppido. oriundus, diſcumbebat. 7 Viſcum. 8 Amicus tuus doctiſſimus. 9 Vibidius & Servilius Balatro in imo lecto diſcumbebant. 10 Convivas a Naſidieno non vocatus, ſed Mæcenatem, qui vocatus erat, & in medio lecto, tanquam honoratiore medio loco diſcumbebat, ſecuros. Metaph. eſt a corporibus, quibus umbra indiſſolute adhæret, ad notandam comitum epularium adjunctionem. Sic Ep. 1. l. 1. *locus eſt & pluribus umbris.* 11 Mæcenatem. Alii referunt ad Naſidienum. 12 Qui ideo five in hoc erat ridiculus, quod unico hauſtu totas placentas devoraret & deglutiret. 13 Nomentanus, inſignis helluo, ad hoc munus aut officium a Naſidieno vocatus, vel a Mæcenate ductus erat, ut, ſi quid forte lautioris opſonii a convivis non obſervaretur, illud tanquam rei colinariæ peritiſſimus aliis digito commendaret. 14 Convivarum. 15 Ego Fundanius. Mæcenas, & reliqui, & hujuſmodi delitiarum rudes. 16 Comedimus. 17 Quæ in ſe continebant ſaporem longe alium, & longe meliorem, quam vulgo cognitus & uſitatus eſt. 18 Compertum eſt mihi. 19 Piſcis plani. 20 Nunquam antea a me guſtata. 21 Naſidienus rex convivii comedenda appoſuerit. 22 Inteſtina. 23 Naſidienus. 24 Mala Cydonia mellei ſaporis rubefacere magiſque rubicundus eſſe. 25 Si delecta ſint luna adhuc minore exiſtente & creſcente. 26 Quid autem hoc referat, quantumque diſcriminis ſit inter melimela, creſcente vel decreſcente luna, collecta. 27 Naſidieno, qui me docuit, rectius diſces. 28 Vanitate & ſubtilitate hoſpitis Naſidieni offenſus. Apparatus eſt ad Proſopopœjam Vibidii, exhortantis ſodales ad compotationem copioſiorem. 29 Dixit.

1 *Nos, niſi 2 damnoſe bibimus, moriemur inulti:*
Et calices poſcunt 3 majores: 4 vertere pallor
5 *Tum 6 parochi faciem, nil ſic metuentis, 7 ut acres*
Potores: vel quod 8 maledicunt liberius, vel
9 *Fervida quod ſubtile 10 exſurdant vina palatum.*
11 *Invertunt Aliphanis vinaria tota*
Vibidius Balatroque, ſecutis omnibus 12 imis:
13 *Convivæ lecti nihilum nocuere lagenis.*
14 *Affertur 15 ſquillas inter murana 16 natantes*
In patina 17 porrecta: 18 ſub hoc herus, 19 Hæc gravida, inquit,
Capta eſt, deterior 20 poſt partum carne futura.
21 *His miſtum jus eſt oleo, 22 quod prima 23 Venafri*
24 *Preſſit 25 cella, 26 garo de ſuccis 27 piſcis Iberi,*
Vino quinquenni, verum citra mare 28 nato,

1 Nos haſce convivatoris ſubtilitates, qui nos verborum ſubtilitatibus paſcere velle videtur, vindicare non poterimus. 2 Niſi ita ſtrenue potamus, ut cum convivatoris damno conjunctum ſit. 3 Ut largius bibant. 4 Timor mutare cœpit. 5 Cum largius potare incipiunt. 6 Naſidieni convivatoris, qui cœnam præbebat, id eſt, tum cœpit Naſidienus pallere. 7 Quam acres potores, qui largiter & ſupra modum bibunt. 8 Ne forte & ſic ſuam avaritiam taxarent. 9 Fortia. 10 Hebetant, ſtupidum reddunt, ita ut omnia vina appoſita, quantumvis optima, reprehenderent. Metaph. ab aurium ſenſu ſive a ſonis, qui, cum fractiores ſunt & tumultuoſiores, obtundunt aures, ad guſtatum ſive ſapores, quorum crapula hebetat guſtatum & vim ejus. 11 Vibidius & Balatro evacuant ſive exhauriunt, ita ut os inverſum terram tangeret, totas lagenas & vini vaſcula poculis Aliphanis, id eſt, poculis majoribus factis in *Aliphe*, oppido Samnii. 12 Convivæ omnes, qui accumbebant in imis lectorum partibus ſtrenue illorum duorum exemplum ſecuti ſunt, & ſtrenue potarunt. 13 Convivæ in medio aut ſummo lecto diſcumbentes, id eſt, electi & honoratiore, ſc. Mæcenas, Viſcus, Turinus, Varius, ego Fundanius, modeſte biberunt. *Lecti* ergo *convivæ* opponuntur *umbris*, ſc. Vibidio, Balatroni, & Nomentano, qui a Mæcenate ad facetias erant adducti. 14 Per miniſtrum 15 Piſces. 16 Juſculo. 17 Procera, in patina expoſita, elixa ſc. 18 Circiter hoc tempus, cum muræna eſſet allata & appoſita, Naſidienus, convivii dominus, inquit, &c. Rurſus Naſidieni Proſopopœja interponitur ad commendationem epularum. 19 Muræna. 20 Cujus caro deterior futura erat, ſi capta eſſet poſtquam peperiſſet. 21 His piſcibus ſive ſquillis jus additum eſt, nempe oleo, garo, vino quinquenni, pipere albo & aceto. Deſcribit enim jus a Naſidieno excogitatum, quemadmodum & Catius jus ſuum ante deſcripſit, Sat. 4. 22 Quod ex olivis Venafranis primum eſt expreſſum. 23 In oppido Samnii, unde optimum oleum provenit. 24 Expreſſit. 25 Olearum preſſura. In *prima* poteſt eſſe Metaph. a principatu ad ſignificandam olei excellentiam & bonitatem: & in *cella* Synecd. gen. pro cella olearia. 26 Miſtum etiam cum liquamine aut muria ex ſcombris confecta. 27 Scombri. Synecd. gen. 28 Italico, & non aliunde navibus advecto.

1 Dum coquitur: [2 coćto Chium ſic convenit, ut non
Hoc magis 3 ullum aliud] 4 pipere albo, non ſine aceto,
5 Quod Methymnaeam 6 vitio mutaverat 7 uvam.
Erucas virides, inulas ego primus amaras
Monſtravi 8 incoquere, illotos 9 Curtillus echinos,
10 Ut melius muria, quam teſta marina 11 remittat.
12 Interea ſuſpenſa graves aulæa ruinas
In patinam fecere, 13 trahentia 14 pulveris atri,
Quantum non Aquilo 15 Campanis excitat agris.
16 Nos majus veriti, poſtquam nihil eſſe pericli
Senſimus, 17 erigimur, 18 Rufus, 19 poſito capite, ut ſi
Filius 20 immaturus obiiſſet, 21 flere: quis eſſet
22 Finis, in 23 ſapiens ſic Nomentanus 24 amicum
25 Tolleret? Heu Fortuna, quis eſt 26 crudelior 27 in nos
Te 28 Deus? 29 ut ſemper gaudes illudere rebus
Humanis! Varius mappa 30 compeſcere riſum
Vix poterat: Balatro 31 ſuſpendens omnia naſo,

1 Itale enim Italicum vinum juri adhibendum eſt, dum coquitur. 2 Juri coćto vinum Chium adeo aptum eſt. 3 Vinum illi conveniat. 4 Miſtum denique erat cum albo pipere, & aceto. 5 Quod ſuo acore corruperat vinum factum in *Methymna*, Lesbi oppido. 6 Synecd. gen. 7 Uvas & racemos Lesbios Synecd. gen. & hos per Meton. mat. pro vinis inde expreſſis. 8 Ego Naſidienus primus omnium monſtravi ac docui incoquere in illo jure, quod deſcripſi. 9 Curtillus (unus ex hoc genere Epicureorum) monſtravit ſive docuit incoquere echinos non maceratos, (id eſt, non muriam ex eis factam) ſed echinos integros in hoc jure, nempe e vino Chio, pipere albo, aceto Methymnæo. 10 Utpote ſapidius quam in illa muria, Romam allata Græca teſta. 11 Ad nos Romanos. 12 Dum Naſidienus nos retinet commemoratione ſui juris & condimenti, tapetes, ſuſpenſis in cameris triclinii ſupra menſam, magno impetu in patinam murenæ deciderunt. Hoc caſu depoſita eſt Proſopopœja Naſidieni: ideoque Fundanius narrationem reſumit. 13 Secum. 14 *Sc. tantum*. 15 In agris Campaniæ. 16 Nos convivæ majus periculum, graviorem caſum timebamus, ſc. domus aut tećti ruinam veriti ſumus. 17 Liberamur a metu, & corpus erigimus, quod metu in lećtos reclinaveramus. 18 Naſidienus convivator, cœnæ pater. 19 Demiſſo, in humum dejećto, & ita mœſtus. 20 Ætate ad mortem immatura, id eſt, tempeſtiva morte obiiſſet. Translatio a fructibus non maturis. 21 Sc. *capit*, aut flebat. 22 Flendi fuiſſet. 23 Tanquam vir ſapiens. Duplex eſt perſonæ indućtio, ubi primum Nomentanus facete irridet Rufum: deinde Balatro idem facit, ſed pluribus. 24 Naſidenum mœſtum. 25 Conſolaretur ac ſublevaret. 26 Qui Naſidienum tanto damno immerito affeceris. 27 Inter. 28 Apparet ex hoc loco, veteres Philoſophos tribuiſſe. Diis ſexum utrumque, vel illos participes fuiſſe utriuſque ſexus. Nam hic ex *Deus* intelligitur Fortuna. 29 Quam te juvat res hominum illudere, iiſque inſultare! Sic ſupra Sat. 6. ut *ſemper eris deriſor ad omnes*! 30 Præ vanitate utriuſque. 31 Omnia irridens. Sic Sat. 6. l. 1. naſo ſuſpendis *adunco Ignotos*.

1 *Hæc eſt conditio vivendi, ajebat, 2 eoque*
3 *Reſponſura tuo nunquam eſt par 4 fama 5 labori.*
6 *Te-ne, ut ego 7 accipiar laute, torquerier omni*
Sollicitudine diſtrictum? 8 ne panis aduſtus,
Ne male conditum jus 9 apponatur? ut omnes
Præcincti recte pueri, 10 comtique 11 miniſtrent?
Adde hos præterea caſus: aulæa ruant ſi,
12 *Ut modo: ſi patinam pede lapſus frangat 13 agaſo.*
Sed convivatoris [14 uti ducis] 15 ingenium res
Adverſæ 16 nudare ſolent, 17 celare ſecunda.
18 *Naſidienus ad hæc: Tibi Di, quæcunque 19 preceris,*
Commoda dent: ita vir bonus es, convivaque 20 comis.
21 *Et ſoleas poſcit: 22 tum in lecto quoque videres*
Stridere ſecreta diviſos aure ſuſurros.
Nullos 23 his mallem ludos ſpectaſſe: ſed illa
24 *Redde, age, 25 quæ deinceps riſiſti. Vibidius dum*
Quærit de 26 pueris, num ſit quoque 27 fracta lagena,
Quod ſibi poſcenti non dentur pocula, dumque
28 *Ridetur fictis rerum, Balatrone 29 ſecundo:*
30 *Naſidiene redis 31 mutatæ frontis, ut arte*

1 Hac lege nati ſunt homines, ut mala ſint vicina bonis, ut proſperis adverſa non deſint. 2 Ideoque. 3 Ut quam fortunæ iniquitate nunquam conſequeris, 4 Gloria. 5 Tuæ in cœnis apparendis induſtriæ. Alloquitur Naſidienum convivatorem. 6 Te-ne oportet meo nomine angi & cruciari? 7 Excipiar apud te. Virg. Æn. 3. *Illos porticibus Rex accipiebat in amplis*. 8 Hæc fortaſſe peccata fuerunt a Naſidieno, quæ urbane reprehendit Balatro. 9 Nobis. 10 Et ornatis. 11 Nobis. 12 Experti ſumus. 13 Miniſter quiſpiam rudis & ineptus tanquam aſinorum cuſtos. 14 Quemadmodum Imperatores. 15 Prudentiam. 16 Declarare. Metaph. a corpore, quod ut ſpoliatum patet oculis omnium: ſic natura hominis & ingenium bono vel malo rerum ſucceſſu arguitur. 17 Abſcondere. 18 Balatroni reſpondens ait. Inducitur tertio Naſidienus. 19 Optes: ὅσα εὔχοιο. 20 Urbanus, εὐτράπελος facetus. 21 Quibus in triclinio utimur, *Solea*, quod pedis *ſola* ſubjicitur ſic dicta, id omne calceamenti genus ſignificat, quo plantarum calces tantum infimæ teguntur: quales ferme Græcorum crepidæ. Fuerunt ergo ſoleæ domeſticæ; quas tamen accubituri in convivio deponere, & a menſa diſceſſuri iterum ſumere ſolebant, idque munditiæ cauſa. 22 Cum Naſidienus abjiſſet, in unoquoque lecto videre licebat convivas inſuſurrantes aliquid ridiculi in autem ſodalis ſui, dum terni in ſingulis lectis non communiter, ſed ſeparatim conſuſurrant, quærentes quid-nam ſibi velit ſurgens, & ridentes. 23 Quam hos. Horatius loquitur. 24 Renuntia, refer mihi, o Fundani. Tranſlatio eſt: nam *reddere* is proprie dicitur, cui datum eſt, vel qui eripuit, aut abſtulit. 25 Quæ præterea videris digna riſu. 26 Adminiſtrantibus. 27 Caſu aulæorum. 28 Ab omnibus conviviis irridetur propter fictam & ſimulatam, id eſt, falſam epularum & condimentorum laudationem, quæ tali commendatione indigniſſima. 29 Imitante & approbante. 30 Apoſtrophe eſt, ubi Vibidius ſermonem avertit ad Naſidienum. 31 Hilarior.

Emen-

Emendaturus 1 *ſortunam: deinde* 2 *ſecuti*
3 *Mazonomo pueri magno* 4 *diſcerpta ferentes*
Membra gruis, 5 *ſparſi ſale multo*, *non ſine farre*,
Pinguibus & ficis, 6 *paſtum jecur auferes albi*,
Et leporum 7 *avulſos*, 8 *ut multo ſuavius*, *armos*,
Quam ſi cum lumbis quis 9 *edit: tum pectore aduſto*
Vidimus & merulas 10 *poni*, *& ſine clune palumbes.*
11 *Suaves res*, *ſi non cauſas narraret* 12 *rerum*, *&*
Naturas 13 *dominus:* 14 *quem nos ſic fugimus* 15 *ulti*,
Ut nihil omnino guſtaremus: velut 16 *illis*
17 *Canidia* 18 *afflaſſet*, *pejor* 19 *ſerpentibus Afris.*

1 Utpote ſingulari opſoniorum artificio fortunæ iniquitatem, ſc. aulæorum caſum, emendaturus. 2 Sunt Naſidienum. 3 In magna lance. 4 Male aſſata, bene combuſta. 5 Conſperſi, aſperſi. 6 Saginatum. 7 A reliquo corpore ſeparatus. 8 Ut quod multo delicatius eſt. 9 Comedat. 10 Nobis apponi. 11 Exiſtentes lautritiæ non contemnendæ. Hunc etiam in modum de Anate ſcribit Mart. *Tota tibi ponetur anas, ſed pectore tantum Et cervice ſapit; cætera redde coquo.* 12 Rerum, id eſt, cauſas naturales nobis narraſſet, cur partes eſſent totis ſæpe & integris corporibus, aut aliæ aliis præferendæ: ἓν διὰ δυοῖν. 13 Convivii, ſc. Naſidienus. Synecd. gen. 14 Naſidienum. 15 Garrulitatem ejus. Intelligendum eſt de lectis convivis ſolum: umbræ enim largioribus poculis convivatoris ſordes ultæ fuerant. 16 Cibis. 17 Mulier venefica. Synecd. gen. 18 Illos cibos venenato ſuo ſpiritu venenatos & mortiferos reddidiſſet. 19 Serpentibus Africanis, quorum afflatu cibi ſalutares redduntur venenati & mortiferi.

Q. HORATII FLACCI

EPISTOLARUM

LIBER PRIMUS.

Epiſt. I.

Ad MÆCENATEM.

Hic ludicra ſua ſtudia miſſa facere dicit, & ea, quæ ad virtutem ducunt amplecti: ſic tamen ut in nullius Magiſtri verba juret. Hujuſmodi autem eſſe hæc ſtudia, ut nemo ſit, qui non illis excoli poſſit, ſi modo patientem aurem commodet. Tandem pravum hominum judicium, virtutem opibus & honoribus poſtponentium, & quæ corporis ſunt, non quæ ſunt animi, curantium, reprehendit.

1 P*Rima* 2 *dicte mihi*, 3 *ſumma* 2 *dicende* 4 *Camœna*,
5 *Spectatum ſatis*, & *donatum jam* 6 *rude*, *quæris*,
Mæcenas, *iterum antiquo me includere* 7 *ludo*.
8 *Non eadem eſt ætas*, 9 *non mens*, 10 *Vejanius*, *armis*

1 O Mæcenas, qui primis carminibus & in principio Odarum & Satyrarum mearum a me celebratus es. 2 Polyptoton. 3 Ultima: ut Od.28. l.3. Summo *carmine*, *quæ Cnidon*, *Fulgenteſque tenet Cycladas*. 4 Muſa, id eſt, hoc ultimo meo carmine & opere meo Epiſtolarum celebrandus es. Meton. effic. id eſt, inventricis pro inventis verſibus a Muſa: ac præterea Synecd. ſing. pro plur. Camœnæ & Muſæ carminum inventrices. 5 In theatro urbis Romanæ & a populo cognitū & probatū, *δοκιμασθέντα*. Translatio ab hiſtrionibus & gladiatoribus. 6 Et jam tanquam ſeniorem & emeritum gladiatorem aut militem virga palmea donatum & dimiſſum, id eſt, quem ætas a ſcribendi munere liberavit. Pulcherrima ab arena Metaphora oſtendit, ſibi quoque ab amatoris palæſtra quieſcendum eſſe: daturus jam operam Philoſophiæ. *Rudis* virga eſt impolita ad quoſcunque uſus: ſed præcipue ſcipio ſeu baculus ille, quo gladiatores donati, a gladiatura ceſſabant. Cic. Philip.2. *Tam bonus gladiator* rudem *tam cito accepiſti?* 7 Ad antiquum lyræ ſtudium, ad carmina amatoria revocare ſtudes, conaris. Metaph. ſumta a gladiatoribus: ac præterea Synecd. gen. pro ludo gladiatorio, qui etiam ſignificatur per Meton. armorum fixorū. Sic de Arte: *Æmilium circa* ludum. Ajunt gladiatorias familias ludis includi ſolitas: hinc fuit ludus Æmilius, ludus Mantuanus, ludus Gallicus. Fuit quoque *ludus Beſtiariorum*, qui damnati cum beſtiis pugnabant. Poſtea educebantur gladiatores, qui tendebant confidenti & obfirmato animo ad antagoniſtas ſuos aut morti dandum, aut ſimile in ſe admittendum. 8 Sed alia, quæ alios mores poſtulat. 9 Non eadem ſentētia & voluntas, idem ſtudium, quod olim, cum illa mihi arriderent; nec amplius mihi placent ſeni, quæ olim juveni. Anaphora. 10 Gladiator.

1 *Herculis ad poſtem fixis*, 2 *latet abditus agro*.
3 *Ne populum extrema toties* 4 *exoret* 5 *arena*.
6 *Eſt mihi* 7 *purgatam crebro qui* 8 *perſonet aurem*,
9 *Solve ſeneſcentem* 10 *mature ſanus equum*, *ne*
Peccet 11 *ad extremum ridendus*, 12 *& ilia ducat*.
13 *Nunc itaque &* 14 *verſus & cætera* 15 *ludicra* 16 *pono*:
17 *Quid verum*, *atque* 18 *decens*, *curo & rogo*, 19 *& omnis*
in hoc ſum:

1 Scuto ſuo, gladio, & reliquis armis, ex more Herculi dedicatis, & in ejus templo poſti affixis. Qui enim artem aliquam deſinebant, ejus inſtrumenta Diis ſuſpendebant: ſacrabant autem iis maxime, qui artis præſides haberentur. Virg. Ecl. 7. *Hic arguta ſacra pendebit fiſtula pinu*. In *poſtem* eſt Synecd. part. pro æde Herculi ſacra. 2 Otioſam & tranquillam in agro vitam agens ſecure deliteſcit neque amplius ad publicos ludos prodit. 3 Ne a pari ſuo victus, & jamjam enecandus, a populo, in theatro ſedente, ſupplex ſalutem petat. 4 Al. *exornet*, id eſt, ludo decoret: gladiatores enim dabantur populo: ex quo munus gladiatorium. 5 Ab extrema parte arenæ, id eſt, in extremo loco theatri, in quo decertabant. Meton. adj. ſc. contenti pro re continente. *Arena* enim interdum ſumitur pro loco, in quo pugnabant gladiatores, quod locus ille arena ſoleret eſſe conſperſus, ne vel pugnantes fœdarentur cruore occiſorum, vel cruor ſparſus ſpectantibus eſſet horrori, præſertim in gladiatorum dimicatione. Mart. *nec cepit* arena *nocentes*, id eſt, delatores, qui in theatro puniebantur. Hinc, *in arenam deſcendere*, Belg. *Campen.* Hinc *Arenarii* dicti ſunt gladiatores. 6 Eſt mihi Horatio fidelis admonitor, actionum ſc. mearum præfectus animus & ratio, *vel*, conſcientiæ ſtimulus. 7 A pravis opinionibus, id eſt, apertam, attentam, & acute audientem. Metaph. Nam ut nitidiſſimum & purgatiſſimum eſt quicquid, ita ad ſuum munus optime affectum videtur. Plaut. Purgatis *ambo damus tibi operam auribus*. Hic autem verſus habet apparatum ad Proſopopœjam tacitæ admonitionis per Allegoriam e ludis Circenſibus ſepties equo decurrendis: quibus eſt perſimilis Poeta, & Poetici ſtudii contentio acris. 8 Sonet per aurem, & me hoc modo compellet. 9 Sejunge, a curru, & a certamine remove. 10 Opportune ſapiens. 11 Sub finem curulis certaminis vincatur. 12 Et ne ægre ſpiritum ducat, ſpiritus difficultate laboret, id eſt, ne juvenilis ætatis gloriam, in Lyricorum amatoriorumque certaminum ſtudio & ſtadio partam, ſenex importunus & ineptus obſcures atque contamines, tuæque ſtultitiæ veniam poſtea ab aliis efflagitare cogaris. 13 Tantus ſenex cum ſim, & juvenilibus parum aptus. 14 Lyricos. 15 Amatoria & jocoſa. Alleg. eſt e duplici Synecd. gen. pro Odis & Satyris de amoribus & cavillationibus ſalſis. 16 Depono & relinquo. 17 *Verum* quærere ad eam Philoſophiæ partem ſpectat, quæ in contemplatione ac rerum cognitione conſiſtit: *decens* vero ad eam, quæ de moribus eſt, & de officiis tractat, ac tota in actione verſatur. 18 Conveniens, honeſtum, decorum ſit. 19 Et totus in hac inquiſitione veri & boni occupor.

1 *Condo, & compono, quæ mox* 2 *depromere poſſim,*
3 *Ac ne forte roges,* 4 *quo me duce,* 5 *quo Lare tuter*
Nullius 6 *addictus* 7 *jurare in verba* 8 *magiſtri,*
9 *Quo me cunque rapit* 10 *tempeſtas, deferor hoſpes.*
11 *Nunc agilis fio,* 12 *&* 10 *merſor civilibus* 10 *undis,*
13 *Virtutis veræ cuſtos,* 14 *rigiduſque ſatelles.*
Nunc in 15 *Ariſtippi* 16 *furtim præcepta* 17 *relabor,*
Et 18 *mihi res, non me rebus,* 19 *ſubmittere* 20 *conor.*

1 In animo recondo & colligo, & in ordinem digero illa. Alleg. ſumta ab agricolis, qui tempeſtive demeſtas fruges ibi recondunt, unde, quaſi e theſauro, illas poſtea depromant utendas: quales fructus ſunt præcepta & inſtituta Philoſophiæ moralis & civilis, & quæ ſe Poeta dicit ſtudioſe congerere & conſcribere ad honeſtæ vitæ cultum. 2 Quæ ſuo tempore depromam ad uſum meum, tam dicto, quam facto. 3 Ac ne forte, o Mæcenas, me roges, quam potiſſimum Philoſophorum ſectam ſequar. Procatalepſis eſt, qua Mæcenatem percontatorem occupat de genere Philoſophicæ familiæ. 4 Quo principe Philoſophandi, quo Philoſopho auctore utar. 5 Et qua familia Philoſophantium in tanta opinionum de ſummo bono varietate me tutum ac ſecurum præſtem, atque beatum deputem, Stoicorum, Academicorum, Peripateticorum, an Epicureorum ſententiis me addixerim. Metaph. eſt a privatis ædibus ad certam ſcholam vel ductum Philoſophi deſignandum: ut enim *lar* in ſingulari pro privata domo & familia, & ipſius præſide ac cuſtode ſumitur: ita μεταφορικῶς pro ludo ac ſchola: in plurali vero ſignificat Penates & Genios ſingulorum hominum præſides, & Deos patrios, id eſt, familiæ & generis. 6 Ego obligatus nullius magiſtri, velut militiæ ducis, dictatis aſſentiri, deferor, &c. Sumtum videtur a licitatoribus & venditoribus, qui mercem quamlibet æſtimatam emtori dicant & offerunt accipiendam, ac præcipue mancipium, ut ſignificet deſtinatum, devotum, deditum, obſtrictum in poſterum emtori: niſi malis referre ad tria illa faſtorum verba, *do dico, addico*, a Prætore prolata. 7 Sumtum eſt a militari ſacramento, quo ſe milites obligant cauſam ſui principis & imperatoris fortiter fideliterque defenſuros, & traductum ad leges jurejurando, ſanciendas, ad placita Philoſophorum approbanda & tuenda. 8 Philoſophi. Synecd. gen. 9 Quocunque me, tanquam nautam, in hoc vaſto Philoſophiæ pelago ventus rapit, id eſt, pro ratione temporum, eo tanquam hoſpes impellor, & hanc, vel illam diſciplinam ſequor ac probo. 10 *Tempeſtas, undis, merſari* habent Allegoriam e perpetuis Metaphoris a nautis, ad ſignificandas ingentes moleſtias, quæ vorandæ ſunt gubernatoribus rerump. ſi velint eſſe ſeveri ſatellites & adminiſtri virtutis, vindices & oppreſſores omnis improbitatis & ſceleris: quales fuerunt Stoici, translate hic appellati veræ virtutis cuſtodes, ac rigidi ſatellites in vitia quævis æqualiter vindicanda, quales erant ſtipatores corporum, & lictores Prætoriani olim vocati. 11 Aliquando fio ad agendum promtus, practicus, ut Peripateticus. 12 Et civilium negotiorum turbis implicor, id eſt, in Reip. adminiſtratione exerceor. 13 Aliquando fio Stoicus, ſummum bonum in virtute ponens. 14 Æqualiter omnia peccata puniens: *rigidus* ergo, id eſt, durus & inexorabilis. Sic C. Manlius dicitur adminiſter & *ſatelles* audaciæ Catilinariæ. 15 Qui ſummum bonum in voluptate poſuit. 16 Clanculum. 17 Deficio. 18 Meæ commoditati. 19 Subjicere conor. 20 Academicus ergo.

1 Ut nox longa, 2 quibus mentitur amica, dieſque
3 Longa videtur 4 opus debentibus; ut 5 piger annus
6 Pupillis, quos 7 dura 8 premit cuſtodia 9 matrum:
Sic 10 mihi tarda 11 fluunt, ingrataque tempora, quæ 12 ſpem
13 Conſiliumque morantur 14 agendi gnaviter id, quod
15 Æque pauperibus prodeſt, locupletibus æque,
Æque 16 neglectum pueris ſenibuſque nocebit.
17 Reſtat, ut his ego me ipſe regam ſolerque 18 elementis.
19 Non poſſis 20 oculo quantum contendere 21 Lynceus,
Non tamen idcirco contemnas 22 lippus 23 inungi:
Nec, quia deſperes 24 invicti membra Glyconis,
Nodoſa corpus 25 nolis prohibere chiragra.
26 Eſt quodam prodire tenus, ſi non datur ultra.

1 Ex amoris deſiderio iis juvenibus videtur. Similitudo ſumta ab amantibus, &c. Sic Hero Leandro: *Longa mora eſt nobis omnis, quæ gaudia differt.* Animus enim amantis ſolet eſſe impatientiſſimus moræ quamvis breviſſimæ, ſicut ex Act. 2. Sc. 1. Heaut. Ter. cognoſcitur de Clinia moram Antiphilæ impatienter ferente. 2 Quibus promiſſa non ſervat, & quos fallit non veniens. 3 Ob diurno ſudores & ærumnas. 4 Operariis, qui pro conſtituta mercede laborant. 5 Tardus videtur, eo quod nihil magis deſiderent, quam pubertatis annos attingere, ſuoque jure poſtea vivere, & genio indulgere. 6 Pueris parentibus orbatis & impuberibus, qui tutoribus indigent ad conſervationem ſui rerumque ſuarum. 7 Anxia cura, ne corrumpantur. 8 Inhibet. 9 Novercarum. Synecd. 10 Horatio. 11 Longiſſima videntur. Metaph. eſt partim ab animali tardigrado, partim ab aquis tarde fluentibus & quaſi ſtagnantibus: quæ tarditas reddit ingrata tempora ſtudioſo, quæ minime ſunt accepta propter impedimenta intervenientia. 12 In Philoſophiæ ſtudiis, & animi tranquillitate vivendi. 13 Et propoſitum meum de meliori vitæ conditione capeſſenda retardant. 14 Exercendi. 15 Epanalepſis eſt ejuſdem vocis & ſoni in principio & fine: ac rurſus ſecundo æque & tertio ſit Epanodos, id eſt, regreſſio ad eundem ſonum. 16 Contemtum. 17 Quoniam autem iniquitate temporum impeditus, altiores in Philoſophia progreſſus facere non potuerim, relinquitur mihi ſaltem, &c. 18 Philoſophiæ Moralis initiis. Metaph. a primordiis univerſitatis, ac rerum principiis ad rudimenta diſciplinarum indicanda. 19 Quamvis non poſſit aliquis tam acute videre, quam Lynceus. 20 Oculis. Synecd. ſing. 21 Qui per parietem videre & noviſſimam primamque Lunam eodem die intueri, & ſolventem Carthagine claſſem e Libycana ſpecula per tot miliaria, numerumque navium notare potuit, eaque, quæ apud inferos agerentur, videre. 22 Si lippus ſis, & oculorum vitio labores. 23 A medico collyriis, oculorum unguentis. 24 Quod robuſti illius pugilis Glyconis membrorum robur non poſſis conſequi. 25 Nec velle debes a corpore tuo per ſalutaria medicamenta chiragram, in articulis digitorum inſidentem, arcere. 26 Licet aliquo uſque producere, & qualiacunque Philoſophiæ principia ſibi comparare, ſi non licet ultra ire, & longius aliquanto procedere, & perfecta habere. Alleg. eſt a viatoribus, qui, cum ad locum propoſitum pervenire non uno die poſſunt, bona tamen itineris parte confecta contenti vires reparant, & alternis quieſcunt: ſic Philoſophiæ ſtudioſi ubi aliquem in hac progreſſum fecerunt, in hoc acquieſcunt, eoque fruuntur libenter.

1 Fervet avaritia, miſeroque 2 cupidine 3 pectus?
4 Sunt verba & voces, quibus hunc 5 lenire dolorem
Poſſis, & magnam morbi deponere partem.
6 Laudis amore tumes? ſunt certa 7 piacula, quæ te
8 Ter pure lecto poterunt 9 recreare 10 libello.
11 Invidus, iracundus, 12 iners, vinoſus, amator,
Nemo adeo 13 ferus eſt, ut non 14 miteſcere poſſit,
15 Si modo 16 culturæ patientem commodet aurem.
17 Virtus eſt, vitium fugere; & ſapientia 18 prima,
19 Stultitia caruiſſe. 20 Vides, quæ maxima credis

1 Si animus ardet, inflammiatur. Metaph. eſt a fervore aquæ, cujus vim affectio illa, dum in animis hominum tantum ſuſcitat commotionis, ut nullis rationibus ſedari poſſit, plane exprimit. Cic. pro Quinct. *fervet avaritia.* Enumerat Poeta vitia, quibus implicitus animus humanus, dicitur ſolari ſe, quando legendis Philoſophis audiendiſque ſedulo enititur ad virtutem. 2 Poteſt eſſe duplex modus Metonymiæ: prior, qui ex efficiente docet ſignificari effectam opum cupiditatem: alter contra, qui ex effecto ſignificat efficientem, ut Cupido, qui habetur Deus & auctor cupiditatum, ſumatur pro ipſis cupiditatibus; & *miſer* dicatur, quod miſeros efficiat ſic affectos, cum eripit libertatem, pro qua magnanimis viris omnis debet eſſe contentio. 3 Meton. ſubj. pro corde illic contento. 4 Sunt certa Philoſophorum præcepta & dicta. E geminata Synecdoche fit Allegoria. Verba enim & voces ſunt partes integræ orationis, e quibus conſtant ſententiæ, & ex his oratio. 5 Mitigare hunc dolorem animi, qui curis augendæ quidem rei plurimis, amittendæ vero metu maximo conficitur. Videntur ἀλληγορικῶς ſumenda a corpore male affecto ad animi pravas perturbationes notandas, quæ a Philoſopho præceptis, tanquam a Chirurgo fomentis, leniuntur. 6 Si ambitioſus es, φιλότιμεῖς. Sumtum eſt etiam a corpore quod proprie veneno, aqua intercute, flatu & humoribus turget, ad animum pravis affectionibus turbatum & tumentem. 7 Sacrificia, vel remedia & medicamenta purgantia, id eſt, Philoſophica præcepta. Meton. eſt a ſacrificantibus, qui victimis piacularibus & lotionibus ſua & aliorum flagitia, ſceleraque purgare ſolebant, cujuſmodi victimis dicit ſcripta Philoſophorum eſſe ſimilia ad eluendas vitæ ſordes & animi labes. 8 Synecd. eſt finit. pro infin. id eſt, caſtiſſime, attentiſſime & diligentiſſime lecto. 9 Ad ſaniorem mentem reducere. 10 De contemptu honoris & inanis gloriæ, ſeu breviſſimis Philoſophiæ præceptis. Synecd. gen. 11 Sive quis ſit invidus. 12 Ignavus. 13 Inhumanus, agreſtis, vitioſus, & ab humanitate alienus. Metaph. a beſtiis. 14 Manſuefieri, feritatem exuere, & ad humanitatem expoliri per ſapientiæ ſtudia. Metaph. a fructibus ſive ab agricultura ad Philoſophiam, quæ vera animi cultura eſt. 15 Si modo tanquam incultus ager ſe patiatur excoli, ipſiſque monitis præceptiſque Philoſophiæ æquo animo obtemperet, & ad virtutem & honeſtatem emendari non recuſet. 16 Philoſophiæ. Translatum eſt a cultura fundi & arborum, ad inſtitutionem hominum. 17 Principium virtutis, eſt vitiorum fuga. 18 Princeps. 19 Vitiis carere, quæ a ſtultitia proveniunt. 20 Tu proſpicis & animadvertis. Translatum eſt a ſenſu corporis acutiſſimo ad mentis præſagitionem: unde ſunt hæc, *acies mentis, animi, ingenii*; item *videre, cernere animo, ingenio, conjectura.*

Eſſe

Eſſe mala, exiguum 1 *cenſum*, 2 *turpemque repulſam*,
Quanto 3 *devites animi*, 4 *capitiſque labore*.
5 *Impiger* 6 *extremos* 7 *curris* 8 *mercator ad* 9 *Indos*,
10 *Per mare pauperiem fugiens, per* 11 *ſaxa*, 12 *per ignes:*
13 *Ne cures ea, quæ ſtulte miraris*, 14 *& optas*,
15 *Diſcere, & audire, &* 16 *meliori credere non vis?*
17 *Quis circum pagos & circum compita pugnax*,
Magna coronati contemnat 18 *Olympia, cui ſpes*,
19 *Cui ſit conditio dulcis* 20 *ſine pulvere* 21 *palmæ?*
Vilius argentum eſt auro, virtutibus 22 *aurum*,
23 *O cives, cives; quærenda pecunia* 24 *primum eſt*,
25 *Virtus poſt nummos*. 26 *Hæc* 27 *Janus ſummus ab imo*
Perdocet: 28 *hæc* 29 *recinunt juvenes* 30 *dictata ſeneſque*,
Lævo 31 *ſuſpenſi loculos*, 32 *tabulamque lacerto*.

1 Paupertatem, exiguas opes. *Cenſus* eſt tota rei familiaris æſtimatio. 2 In magiſtratu petendo, & non obtinendo. 3 A te propulſare ſtudeas. 4 Corporis periculo. Synecd. enim eſt memb. pro integro corpore ægrotante. 5 Sedulus & induſtrius exiſtens. 6 Toto orbe a nobis remotos. 7 Navigas. 8 Synecd. gen. pro ſpeciali mercatore, id eſt, faciente nauticam mercaturam. 9 Orientales. 10 Anaphora. 11 Scopulos. 12 Per duos circulos ardentes, & per Zonam torridam; id eſt, per graviſſima vitæ pericula. Synecd. ſpe. 13 Ut me cures & tantopere expetas, id eſt, contemnas ea, quæ, &c. 14 Divitias ſc. honores, &c. 15 Sapientiæ & virtutis præcepta. 16 Prudentiori, ſapientiori. 17 Quis homo fortis & ſtrenuus in vilibus locis circa pagos & municipia urbis Romæ pugnabit, & nolet in locis, toto mundo nobiliſſimis, in magnis Olympicis certaminibus coronari, & univerſo orbi innoteſcere? 18 Meton. ſubj. pro victoria, vel potius pro adjuncto brabio & inſigni victoriæ Olympicæ. 19 Anaphora. 20 Sine labore, qui ſuſcipitur in pulvere, vel laborioſa exercitatione, quæ ibi fieri ſolet. Meton. ſubj. 21 Quod eximiam victoriam poſſit conſequi. 22 Polyptoton. 23 Exclamatio eſt reprehendentis Romanorum avaritiam, & una Epizeuxis. 24 Ante omnia. 25 Ironia eſt Poetæ ſimulantis, id eſt, contrarium ſentientis & conſulentis, atque cives faciebant. Hunc ſtudii ordinem queritur Juven. Sat. 14. perverſum etiam fuiſſe a Romanis ætate ſua: *Unde habeas, quærit nemo, ſed oportet habere. Hoc monſtrant vetulæ pueris poſcentibus aſſem: Hoc diſcunt omnes ante Alpha & Beta puellæ.* 26 Quæ dixi, principia. Anaphora. 27 Janus in principio fori, & Janus in medio fori, inde uſque ab imo Jano, qui eſt in fine fori, id eſt, univerſi fœneratores, qui habitant in foro Romano, ubi templum eſt Jani, mercatotes & trapezitæ a maximo uſque ad minimum qui illuc conveniebant ad rem nummariam (quam ipſos juvenes palam docerent) publice docent. Meton. loci pro re locata. 28 Præcepta hæc aſſidue inculcata a fœneratoribus illis, tanquam magiſtris, aſſidue in ore habent juvenes & ſenes, illorumque ſuaſionibus aſſentiuntur. 29 Iterum atque iterum canunt. Sic Od. 28. l. 3. *Tu curva* recines *lyra Latonam*, &c. 30 Metaph. a magiſtrorum dictatis, id eſt, iis præceptis, quæ præiens alicujus præceptor tradit diſcipulo deſcribenda. 31 Habentes loculos ſuſpenſos ad nummos in fœnus dandos. Hic verſus explicatus eſt Sat. 6. l. 1. & modificatio notata. 32 Et habentes tabulam ſuſpenſam ad ſcribenda debitorum nomina.

Si

Si 1 *quadringentis ſex* 2 *ſeptem millia deſunt,*
3 *Eſt animus tibi, ſunt* 4 *mores, &* 5 *lingua, fideſque;*
6 *Plebs eris.* 7 *At pueri ludentes,* 8 *Rex eris, ajunt,*
Si recte facies. 9 HIC MURUS *aheneus eſto,*
10 *Nil conſcire ſibi, nulla pallescere culpa.*
11 *Roſcia* [12 *dic ſodes*] *melior lex, an puerorum*
13 *Nænia? quæ recte regnum facientibus* 14 *offert,*
15 *Et maribus* 16 *Curiis, & decantata Camillis?*
17 *Is ne tibi melius ſuadet,* 18 *qui, ut rem facias, rem,*
Si poſſis recte: 19 *ſi non,* 20 *quocunque modo rem,*
21 *Ut propius ſpectes* 22 *lachrymoſa poemata* 23 *Puppi:*

1 Sc. *millibus ſeſtertium* vel *nummorum*, quæ ſumma valet decem millia coronatorum Gallicorum, qui cenſus erat equeſtris. 2 Si ſex aut ſeptem millia nummorum tantum deſunt, non eris eques, juxta L. Roſcii Othonis legem. Sic Ter. Eun. *Illum, liquet mihi dejerare, his menſibus* Sex, ſeptem, *prorſum non vidiſſe proximis*. 3 Quamvis tibi animus optimus eſt, & integerrimus. In *eſt* & *ſunt* eſt Polyptoton. 4 Sancti & honeſti. 5 Facundiſſima. 6 Nihilominus unus eris e populo aut plebe, ingloriius, inhonoratus, qualis locus erat in ima theatralis caveæ parte, id eſt, non potes emergere, aut ad dignitatem equeſtris ordinis pervenire, cum res domi tenuis & anguſta tibi obeſt. 7 At quanto rectius pueri ludentes inter ſe ajunt, &c. 8 Fortunatiſſimus, maximus, ut vel maxime pecunia inſtructus non ſis: vulgus enim nihil regno ſublimius agnoſcit. 9 Hoc firmum eſt beatitudinis domicilium, hoc ſolidum vitæ humanæ præſidium, hoc adamantinum propugnaculum, & tutior firmiorque arx bono viro eſto, quam ſummorum Regum Acropoles, licet eques vel ſenator non ſit. Alleg. eſt a firmiſſimis præſidiis ac tutiſſimis propugnaculis militum: quibus ſimilis eſt recta conſcientia. Simili quoque Allegoria Deus promittit ſe populo ſuo fore *murum in circuitu igneum*. Zach. 2. 3. Sic Cic. 7. in Ver. τὸ *murus* ſumit: *ad omnes omnes impetus quaſi* murus *quidam boni nomen Imperatoris opponitur.*

10 Nullius mali & ſceleris ſibi eſſe conſcium, nullo delicto ex pœnæ metu palleſcere. 11 A Roſcio Othone lata, quæ ſolis divitibus, ſæpe ſceleratis hominibus honorum præmia decernit. Vide Epod. 4. Dialogiſmus eſt. 12 O avare. 13 Cantilena puerilis. Synecd. ſpec. *Nænia* enim proprie eſt cantus lugubris, ſed transfertur etiam ad alia, ut hoc loco ad vulgare puerorum dictum, quod talia veluti accinendo pronuntientur. 14 Hoc verbo legitima vis & omni ambitus ſuſpicione vacans ſignificantur eligendi aliquem ſua virtute in principem. 15 Quæ uſurpata fuit a fortiſſimis illis Romanis & maſcula virtute præditis. Sic de Art. *Poſt hos inſignis Homerus, Tyrtæuſque* mares *animos in Martia bella Verſibus exacuit*. Metaph. a ſexu animalium robuſtiori ad magnitudinem animi indicandam. 16 Viris fortibus. Synecd. ſpec. 17 Roſcius Otho, Roſciæ legis autor. 18 Qui ſuadet, ut opes acquiras, & lucrum facias, ſi poſſis recte facere. Anadiploſis, quamvis prius *rem* non omnino in clauſula, ſed poſterius *rem* cum tertio facit Symplocen ejuſdem ſoni ſimilitudinem initio & clauſula membrorum. 19 Recte poſſis. 20 Jure vel injuria, per fas & nefas. 21 Ut inter equites Romanos in theatro ſedeas & ſpectes ludos gladiatorios, &c. 22 Flebilia, lachrymas ex oculis ſpectantium exprimentia poemata, id eſt, Tragœdias. Meton. effe. pro effic. 23 Puppii, Tragici Poetæ.

1 An qui fortunæ te 2 reſponſare 3 ſuperbæ
4 Liberum, 5 & erectum præſens hortatur, & optat?
6 Quod ſi me populus Romanus forte roget, cur
Non 7 ut porticibus, 8 ſic judiciis fruar iiſdem,
Nec 9 ſequar, aut 10 fugiam, quæ diligit ipſe, vel odit:
Olim quod vulpes ægroto 11 cauta leoni
12 Reſpondit, 13 referam. 14 Quia me veſtigia terrent.
Omnia te adverſum ſpectantia, 15 nulla retrorſum.
16 Bellua multorum es capitum: nam 17 quid ſequar? 18 aut quem?
Pars hominum 19 geſtit conducere 20 publica: 21 ſunt qui
22 Cruſtis & pomis 23 viduas 24 venentur avaras,

1 An vero Philoſophus aliquis melius te docet. 2 Reſiſtere, & nunquam ſuccumbere. Sic Sat. l. 2. *Reſponſare cupidinibus.* 3 Efferenti homines inani gloria. Meton. eſſe. 4 Purgatum a vitiis. 5 Adverſus omnia, quæ in vita humana poſſunt accidere: *vel*, erectum ad virtutes. 6 Procatalepſis eſt futuræ percunctationis a populo Rom. una cum imperfecta Proſopopœia, quam ipſemet inducit & ſuſtinet pro populo verſibus duobus, ac denique deponit alloquens populum: *olim quod* διὰ τῆς ἀποστροφῆς, ad hæc verba, *Bellua multorum capitum.* 7 In quibus cum populo ſedeo & deambulo. 8 Sic etiam eaſdem ſententias & opiniones vulgi cur non ſequar. 9 Eadem bona cum populo. 10 Eadem mala quæ ipſis videntur, id eſt, nec eadem ſtudia cum populo tractem. 11 Aſtuta. 12 Apud Æſopum. Cum enim leo jam ſenior venatu amplius victum ſibi quærere non poſſet, ſimulato morbo in antro ſuo recumbens reliqua animalia, ut ſe regem officii gratia viſant, hortatur, quæ ille poſtea omnia devorat. Qui cum vulpem interrogaret, cur & non ipſa ingrederetur: reſpondit illa, veſtigia ſeſe deterrere, cum videat omnia introrſum, nulla retrorſum ſpectare. 13 Reſpondebo populo Romano. 14 Quia non datur mihi a vitiis reditus, ſi ad illa ſemel ingreſſus fuero. 15 Nec reditum animalibus ingreſſis ullum eſſe datum; ſic etiam me veſtigia illa terrent, ne vulgi opiniones ſequar. 16 Θηρίον πολυκέφαλον, in quo variæ formæ ac figuræ, nec unum cum alio, imo ne ſecum quidem conſentit. Eſt populi deſcriptio. De judicii popularis depravatione lege Senec. l. 4. Queſt. & Orat. pro Plancio. 17 In vulgo. 18 Fugiam? 19 Gaudet. Sumtum eſt a geſticulatoribus & qui riſum movent ſuis ſpectatoribus, ad ſummam redemtorum aviditatem indicandam. 20 Vectigalia & tributa populi magno ſuo emolumento, unde publicani appellabantur. Eſt hic ergo Synecdochica periphraſis Τελωνῶν, qui publica vectigalia & tributa redimebant, atque exigebant non ſine intolerabili concuſſione populi. 21 Alii, qui orborum hæreditates captent: quod genus hominum deſcribit Sat. 5. l. 2. 22 Placentis. Sumtum a pueris, quos facile eſt cuique in ſuam allicere & attrahere voluntatem nucibus, pomis & placentis; ab aucupibus & venatoribus, qui volucres & feras ſolent ineſcare ac capere illecebris gulæ delinientes. 23 Opes viduarum munerum cupidarum. Meton. ſubj. 24 Capiant. Metaph.

1 Ex-

1 Excipiantque ſenes, 2 quos in vivaria mittant.
3 Multis occulto creſcit res fœnore. Verum
4 Eſto, aliis alios rebus ſtudiiſque teneri:
5 Iidem eadem poſſunt horam durare probantes?
6 Nullus in orbe ſinus 7 Bajis 8 prælucet amœnis,
Si dixit dives, 9 lacus & mare ſentit amorem
10 Feſtinantis heri: cui ſi vitioſa libido
11 Fecerit auſpicium, cras 12 ferramenta 13 Theanum
14 Tolletis fabri: 15 lectus genialis in 16 aula eſt?
Nil ait eſſe prius, melius nil 17 cœlibe vita:
18 Si non eſt, jurat bene ſolis eſſe maritis.
19 Quo teneam vultus mutantem Protea nodo?

1 Inſidioſe muneribus ſuis capiant. Sic Virg. Ecl. 3. *Non ego te vidi Damonis, peſſime, caprum Excipere inſidiis?* 2 Quos in ſuas naſſas muneribus ſuis ineſcatos mittant (non ſecus ac aucupes & venatores aves feraſque captas in vivaria includunt) donec tandem illorum bona conſequantur. Metaph. eſt ad ſignificandam vitam nullis curis ſubjectam, rebuſque ad ipſam ſuſtentandam neceſſariis plene inſtructam. 3 Multi opes ſuas illegitimo fœnore amplificant. 4 Concedatur, variorum hominum varia ſtudia & opiniones eſſe. Permiſſio eſt ſuperiorum ſtudiorum. 5 Poſſunt-ne iidem homines vel per unam horam perſeverare, ut eadem ſequantur? Hoc ergo intolerabile, quod unus idemque homo uno ſæpe tempore diverſa ſentiat. 6 Imperfecta & obliqua eſt Proſopœja divitis, ut hoc, *Si dixit dives*, ſubindicat, tanquam nota receſſus ab ea. 7 *Bajæ*, urbs Campaniæ, aquis calidis nobilitata ac celebrata. 8 Præferendus eſt, amœnior eſt. Metaph. a ſervis, qui ſolent heris ſuis accenſas præferre faces. 9 Lacus marinus, id eſt, Lucrinus in Bajano. Synecd. gen. & Metaph. ubi rebus inanimatis tribuitur ſenſus cum damno tamen conjunctus. 10 Eo ſc. ad ædificia in mari ſtruenda. 11 Cui hero ſi vitioſa animi libido conſilii hujus initium fecerit, & tanquam avis cantu aut volatu, auſpicium fecerit ratum, id eſt, impulerit divitem, ut ædificet, ſtatim animum mutat, & jubet fabros ferramenta Theanum tranſportare. Translatum eſt ab auguribus, qui nihil aggrediuntur ſine aſpectu avium, cui errato ſimilis eſt libido vitioſa impellens divitem ad alteram ædificationem priori relicta. Itaque talia libido dum impellit, ſuadet, ut aliquid faciamus, vel fugiamus, dicitur *facere auſpicium*. 12 Inſtrumenta fabrilia ad ædificandum neceſſaria Synecd. ſpec. 13 Campaniæ oppidum, ubi palatium exſtruam. 14 Feretis, tranſportabitis. Apoſtrophe eſt ſive averſio ſermonis ad Architectos vel fabros, quos herus mutato conſilio alloquitur. 15 Conjugio & gignendis liberis deſtinatus, id eſt, ſi hic dives maritus ſit, & uxorem habeat. Meton. ſubj. pro ipſis conjugibus. *Lectus* autem *Genialis*, eſt torus nubentibus puellis ſtratus in honorem Genii, qui Naturæ Deus credebatur. 16 Domo. 17 Extra conjugium, id eſt, tunc vult eſſe ſine conjuge. In *nil* eſt Anaphora. 18 Si non eſt ei lectus genialis, id eſt, uxor, tunc jurat nihil melius eſſe conjugio. 19 Quomodo ſive quo vinculo conſtringam hunc hominem tantopere ſibi diſſimilem, & in omnes formas ſe tranſmutantem, ne adeo varius & lubricus elabatur? Epiphonema eſt, ſive ſumma Poetæ acclamatio ad magnitudinem inconſtantiæ narratæ indicandam. De mutabilitate Protei vide Sat. 3. l. 2. & Virg. 4. Georg.

1 *Quis*

1 Quid pauper? 2 ride: mutat 3 cœnacula, lectos,
Balnea, tonſores: 4 conducto navigio, æque
5 Nauſeat ac locuples, quem ducit 6 priva 7 triremis.
8 Si curtatus inæquali tonſore capillos
Occurrit, 9 rides: ſi forte 10 ſubucula 11 pexæ
Trita ſubeſt tunicæ, vel 12 ſi toga diſſidet impar,
Rides: quid, 13 mea cum pugnat ſententia ſecum?
14 Quod petiit, ſpernit: repetit, quod nuper omiſit?
15 Æſtuat, & vitæ 16 diſconvenit 17 ordine toto?
18 Diruit, 19 ædificat, mutat quadrata rotundis?
Inſanire putas 20 ſolennia me, neque rides,
21 Nec medici credis, nec curatoris egere
A 22 Prætore dati, rerum tutela mearum
23 Cum ſis, & 24 prave ſectum 25 ſtomacheris ob unguem
De te 26 pendentis, te 27 reſpicientis amici.
28 Ad ſummam, ſapiens uno 29 minor eſt Jove, 30 dives,

1 Quid agit pauper? Dixit de divitum inconſtantia: nunc de pauperum mobilitate agit. 2 Ejus etiam inconſtantiam; nam in ipſo eadem prorſus, quæ in divitibus, inconſtantia. 3 Habitationes ſuas ædium ſuperiores. *Cœnaculum* eſt locus ad cœnandum accomodatus. 4 Ab aliis, id eſt, non habens proprium navigium. 5 Faſtidio afficitur quam dives aliquis. 6 Sua, & propria, non conducta. *Privum* enim *conducto* opponit. Vide Sat. 5. l. 2. 7 Navis tribus remigum ordinibus agitata. 8 Si tibi occurram capillos non æqualiter a tonſore decurtatos habens, tunc me irrides. Meton. effec. pro tonſore capillos inæqualiter tondente per imperitiam ruſticam. Eſt quoque in *tonſore* Synecd. gen. pro ſpeciali tonſore pilorum capitis humani, cum ſint etiam alii tonſores ovium. 9 Epiſtrophe. 10 Pannus ſubſutus. 11 Villoſæ, lanoſæ, & a ſordibus mundatæ. *Pexam* enim opponit *tritæ*. 12 Si toga non ſedet æqualis in humeris meis, & ab una parte longius in terram propendeat, in altera magis elevata. 13 Cum meus animus diſſimilis eſt, cum in mente mea tanta eſt varietas & inconſtantia. 14 Cum ſententia mea ſpernit, quod petiit, id eſt, quod ego ipſe expetivi. 15 Cum animi perturbationibus & inconſtantia, tanquam maris æſtu perturbata, commovetur & agitatur. Sumtum eſt ab ignis vel aquæ marinæ commotionibus & incendiis, quibus æquor concitatur, ad turbidos animi affectus incitandos. 16 Male quadrat, diſcrepat. 17 Sc. *in*. 18 Cum deſtruit, Simili inæqualitate & inconſtantia fuerunt Tigellius Sat. 3. l. 1. & Priſcus Sat. 7. l. 2. notati. 19 Diruta. 20 Solenni & communi omnium hominum inſania teneri, nec peculiari furore laborare, cum maxima pars hominum morbo jactetur eodem. 21 Nec medici opera & hellebori potione ad inſaniam expurgandam. Alleg. eſt a remediis medicorum, ad ſalubria Philoſophorum præcepta, quibus perturbationes animorum curantur. 22 Qui mihi, tanquam inſano, a Prætore detur. Prætor non ſolum dabat tutores & curatores pupillis ac minoribus: ſed etiam inſanis ac furioſis. 23 Cum ſis tutor mearum rerum, o Mæcenas. 24 Inæqualiter reſectum, id eſt, ob leve peccatum. 25 Iraſcaris. 26 Suſtentati & innitentis tua ope. Translatio a fulcris penſilibus nutricum. In *de te* Meton. eſt pro conſilio & auxilio Mæcenatis, e quibus totus pendet amicus. 27 Auxilium a te exſpectans. 28 Denique, poſtremo. 29 Inferior, id eſt, uni Jovi cedit, & omnes mortales anteit. 30 Si non corporis, certe animi bonis.

1 Liber, honoratus, pulcher, 2 rex denique regum:
3 Præcipue ſanus, 4 niſi cum pituita moleſta eſt.

1 Eſt ſui juris, nulli mortalium ſubjectus. 2 Imperator omnium. 3 Imprimis & præ aliis ſanus eſt, & animo pariter & corpore valet, cum plerique alii tantum corpore ſani ſint, animi autem morbis infinitis continuo laborent & jactentur. 4 Niſi cum pituita aliuſ-ve morbus ipſi moleſtus eſt. Meton. cauſæ, id eſt, hujus redundantis humoris pro dolore a prono hujus decurſu in partes ſubjectas excitato.

Epiſt. II.

Ad LOLLIUM.

Homerum in ſuis poematis plenius ac melius; quam quoſdam philoſophos quid honeſtum ſit, docere dicit: amborum afferens argumenta. In Iliade quidem, quales ſint in ſtultis regibus & populis animi motus, deſcribi: in Odyſſea autem, Ulyſſis exemplo, quid virtus & ſapientia poſſint, oſtendi. Deinde ad ſtudium ſapientiæ hortatur, utpote quos recenſet animi morbos, ſanaturæ. Sed a teneris aſſueſcendum hujuſmodi præceptis eſſe docet.

TRojani belli 1 ſcriptorem, maxime Lolli,
Dum tu 2 declamas Romæ, 3 Præneſte relegi:
4 Qui, quid ſit 5 pulchrum, quid 6 turpe, quid 7 utile, 8 quid non
9 Plenius ac melius 10 Chryſippo & Crantore 11 dicit.
Cur ita crediderim, [12 niſi quid te detinet] 13 audi
14 Fabula, 15 qua 16 Paridis propter narratur 17 amorem

1 Homerum, id eſt, libros de bello Trojano ſcriptos ab Homero. Duplex ergo hic eſt Tropus: prior eſt Synecd. gen. (quod alii fuerint ejuſdem ſcriptores) alter eſt Meton. effic. 2 Oratoriam exerces, & vitia deteſtatus de virtute, tanquam Orator, exercitii cauſa diſputas. 3 Præneſte (quod nomen eſt urbis in Latio) diligenter perluſtravi. Metaph. ab iis, quæ manibus colliguntur & capiuntur, ut ſeges, poma & flores, ad ea, quæ oculis & inde mente percipiuntur, quales ſunt literæ & ſententiæ, quæ velut colliguntur oculis. 4 Polyptoton & Anaphora. 5 Honeſtum. 6 Inhoneſtum. 7 In vita. 8 Quid non ſit utile. 9 Uberius ſive copioſius, & perfectius. 10 Quam Chryſippus Stoicus, divinus ille Dialecticus, egregiis ſuis de Virtute libris, & Crantor Academicus; qui Virtute, Sapientia, & Eloquentia in Academia ſummam laudem conſecutus eſt. Alleg. eſt e continuatis Synecdochis ſpecierum, pro Stoicis, Academicis, reliquiſque Philoſophis: ac præterea Meton. effic. pro libris Philoſophicis ab utroque compoſitis. 11 Poemate ſuo. 12 Niſi aliis forte negotiis occuparis. 13 Accipe rationem mei judicii de præſtantia ſcriptorum Homeri ſupra libros Philoſophorum. 14 Illud Poema. Synecd. gen. pro Iliade, quæ primum Homeri opus eſt. Ordo eſt: Fabula, qua Græcia colliſa Barbariæ lento duello narratur propter amorem Paridis. continet æſtus ſtultorum regum & populorum. 15 In qua. 16 Priami & Hecubæ filii, qui Helenam, Menelai, Spartanorum regis, uxorem, hoſpitii jure nefarie violato, rapuerat, ſecumque Trojam abduxerat. 17 Libidinem.

1 Græ-

1 Græcia 2 Barbariæ lento 3 colliſa duello,
4 Stultorum regum, & populorum continet 5 æſtus.
Antenor cenſet belli 6 præcidere cauſam.
7 Quid Paris? 8 ut ſalvus regnet, vivatque beatus,
9 Cogi poſſe negat. 10 Noſter 11 componere lites
12 Inter 13 Peleiden feſtinat & inter 13 Atreiden:
14 Hunc 15 amor, ira quidem communiter 16 urit 17 utrumque.
Quidquid 18 delirant reges, plectuntur 19 Achivi.
Seditione, dolis, ſcelere, atque libidine, & ira,
20 Iliacos 21 intra muros peccatur, & 22 extra.
Rurſus, 23 quid virtus, & quid ſapientia 24 poſſit,
Utile 25 propoſuit nobis 26 exemplar Ulyſſem:

1 Meton. duplex eſt ſubjectorum pro incolis Græcis & Phrygibus. 2 Cum Barbaria, id eſt, Phrygia. Synecd. gen. pro ſingularibus populis, cum nomen *Barbaria* communiter attineat judicio Græcorum ad populos, qui non eſſent Græci, etiam ad Romanos. 3 Commiſſa & conflictata, attrita bello decennali. *Duellum* proprie eſt bellum, quo duæ partes inter ſe contendunt de victoria. 4 Græciæ ac Trojæ principum, Hectoris, Achillis, Agamemnonis, Antenoris, Paridis, Ajacis, & populi Græci & populi Trojani. Synecd. gen. 5 Animorum motus, perturbationes, libidines, amores, diverſos mores, diſſimilia ingenia, variaque conſilia Metaph. eſt a mari procellis exagitato ad populares turbas inter principes exortas. 6 Præcidendam & opprimendam eſſe belli cauſam, Helenamque cum ſuis bonis Græcorum legatis reddendam. Vide Iliad. η Metaph. eſt a corporibus: proprie enim dicitur *præcidere anchoras, manum, caput:* hinc *præcidere amicitias, libertatem, ſpem,* pro auferre. 7 Quid Paris ille adulter facit & cogitat? 8 Ut genio ſuo indulgeat. 9 Ad reddendam Helenam Menelao. 10 Nelei filius, Pyli rex, qui tertiam jam ætatem hominum vixerat, & e cujus ore melle dulcior fluebat oratio. Vide Iliad. α 11 Dirimere controverſiam, & conciliare ſibi invicem diſſentientes inter ſe ducum animos ſtudioſe contendit. Sic Virg. Ecl. 3. *Non noſtrum inter vos tantas* componere lites. 12 Symploce. 13 Pelei filium Achillem, & Atrei filium Agamemnonem Synecd. gen. 14 Agamemnonem. Agamemnon enim cum Chryſæ, ſacerdotis Apollinis, filiam, ob quam peſtis inter Græcos exorta erat, patri reſtituere cogeretur: iratus Achilli amicam ſuam Briſeidem vi eripit, unde graviſſima illa exorta contentio. 15 Chryſeidis, quam perdite amabat. 16 Incendit, & in alterius odium extimulat. 17 Ducem ſc. Ahillem propter ereptam Briſeida; Agamemnonem ob reſtituendam Chryſeida. 18 Iſti duo reges per iræ aut libidinis furorem ſtulte peccant, & a ratione atque honeſto deflectunt. Sumtum ab agricolis, dum arando rectos non ducunt ſulcos. 19 Ejus culpam ſubditi miſeri & innoxi ob id luunt. Agamemnon enim dum Chriſeida patri non vult reſtituere, diram peſtem in Græcorum caſtris concitat, qua multa militum millia perierunt. Achilles autem dum ob ereptam ſibi Briſeida iratus non amplius contra Trojanos pugnat, innumeros Græcorum milites Hectori, aliiſque Trojanorum trucidandos objectat. 20 Urbis Trojanæ. 21 Anadiploſis eſt, circa principium & clauſulam ejuſdem ſententiæ ſimilitudo ſoni. 22 A Græcis. 23 Anaphora. 24 In vita mortalium. 25 In altera Poematis parte Odyſſea, in qua Ulyſſis ærumnas & errores poſt captam Trojam deſcribit. 26 Vitæ humanæ ſpeculum, id eſt, Ulyſſem, quem quiſque imitari debet.

1 Qui 2 domitor Trojæ, multorum 3 providus 4 urbes,
Et mores hominum inſpexit; 5 latumque per æquor,
Dum ſibi, dum ſociis 6 reditum 7 parat, 8 aſpera multa
9 Pertulit, adverſis rerum 10 immerſabilis undis.
11 Sirenum voces, & Circes 12 pocula 13 noſti:
14 Quæ ſi cum ſociis 15 ſtultus cupiduſque bibiſſet,
Sub 16 domina meretrice fuiſſet 17 turpis 18 & excors:
Vixiſſet canis 19 immundus, 20 vel amica luto ſus.
21 Nos numerus ſumus, & 22 fruges conſumere nati,

1 Ulyſſes ſc. 2 Ubi Trojam, id eſt, Trojanos, poſt decennale bellum rapto Palladio, domuit ac ſubegit. Meton. ſubj. 3 Prudens. 4 Sic Homer. Odyſſ. α Πολλῶν ἀνθρώπων ἴδεν ἄϛεα ϗ νόον ἔγνω. 5 Per ſpatioſum illud mare Græcum. 6 In patriam Ithacam. 7 Ab everſa Troja. 8 Adverſa. 9 Integro decennio. 10 Qui tot naufragiorum, tot periculorum fluctibus nunquam obruendus, tot voluptatum illecebris nunquam ineſcandus fuit, id eſt, qui nunquam victus fuit a rebus adverſis. 11 Sirenum cantus, id eſt, voluptatum illecebras. Nam quod Poetæ de Sirenibus, Acheloi fluminis & Calliopes Muſæ filiabus, de Aglaophonia, Telxiope, Piſinoe, & Lygea fingunt, quod quiſque illas canentes audiviſſet, æternum cuperet apud illas deliteſcere, & nunquam de reditu in patriam cogitarit; nihil aliud eſt, quam voluptates & meretriciæ libidines, quibus quicunque aures ſuas ſemel indulſit, æternum illarum volutabro inhærere cupit, nunquam ad virtutem & Sapientiam pervenit, nunquam etiam de reditu ad Deum & honeſtatem in patriam cogitat; ad quarum blanditias virum bonum aures occluſas habere ſociorum ſuorum exemplo Ulyſſes admonet. 12 Venenata & incantata. Quod etiam Homerus de Cice, Solis & Perſæ filia, fabuloſe memorat, quod Ulyſſis ſocios, pharmaco in potum exhibito, virga tactos, in porcos mutaverit, a cujus veneficiis Ulyſſes, Mercurii beneficio, herba Moly tutus fuerit: quid nam aliud, quam homines per voluptatum venena ab hominis dignitate & præſtantia deſciſcere, & in voluptatum volutabro cum brutis & porcis æternum degere & volutari? a quibus tum demum aliquis tutus, ubi herba illa Moly, non niſi Dei beneficio oblata, continentia ſc. & temperantia ſeſe munivit. Ulyſſes igitur tanquam vir prudens, nec Sirenum voluptatum cantus dulcedine capi, aut ab honeſto in vitæ humanæ maris curſu avocari potuit, nec Circes pocula, quibus aliis belluinam voluptatem & feritatem præbibebat, guſtare voluit. 13 O Lolli. 14 Pocula venefica. 15 Stulte & imprudenter, & cupide. Antimeria. 16 Procaci: nam quiſquis meretricio amore devinctus eſt, ſervitutem ſervit, eamque turpiſſimam. 17 In formam belluæ converſus fuiſſet. 18 Et amens. 19 Libidinoſus. 20 Vel ut porcus luto gaudens ſive cœni volutabro amicus. Ideo Ep. 2. l. 2. dicitur *lutulenta ſus:* qui cum Apoſtolus Petrus Ep. 2. c. 2. v. 22. comparat eos, qui poſt agnitam juſtitiæ viam redeunt ad priſtinam vitæ ſpurcitiam, *ut canis ad ſuum ipſius vomitum, & ſus lota ad volutabrum cœni*. 21 Nos ſumus inutilia terræ pondera, ſine virtute, & (ut inquit Virgil.) *ſi ne nomine vulgus*, nullius loci aut ordinis viri, nulli uſui, tantum aliorum hominum numerum explemus. Sumtum eſt ab Arithmeticis, qui cum diu multumque ſe omni parte numerationis exercuerint, nihilo plus argenteorum, vel aureorum nummorum in ſuis crumenis reperiunt, quam ſi notas notis nunquam addidiſſent & multiplicaſſent. Inanis eſt ille numerus ſine præſentia rerum numeratarum. 22 Ad fruges conſumendas, in edendo & bibendo occupati.

1 Sponſi

1 *Sponſi Penelopes, nebulones, 2 Alcinoique,*
In 3 cute curanda plus æquo 4 operata juventus:
Cui 5 pulchrum fuit 6 in medios dormire dies, &
Ad 7 ſtrepitum citharæ 8 ceſſatum ducere curam.
9 Ut jugulent homines, ſurgunt 10 de nocte latrones:
Ut teipſum ſerves, non expergiſceris? atqui
Si noles 11 ſanus, 12 curres hydropicus: &, ni
13 Poſces ante diem librum cum lumine, ſi non
14 Intendes animum 15 ſtudiis, & rebus honeſtis,
Invidia, vel amore 16 vigil torquebere: nam cur,
Quæ lædunt oculos, feſtinas 17 demere: ſi quid
18 Eſt animum, differs curandi tempus in annum?
19 Dimidium facti, qui cœpit, habet: 20 ſapere aude:
21 Incipe: qui recte vivendi prorogat 22 horam,
23 Ruſticus expectat 24 dum defluat 25 amnis: at ille

1 Ut, vel tanquam proci Ulyſſi uxoris, i. luxurioſi & inertes. Metaph. 2 Nos ſumus Phæaces Alcinoi juventus, i. molles ſumus & voluptatibus dediti. *Alcinous* fuit filius Nauſithei, & Rex Phæacum, qui Corcyram inſulam inter Epirum & Calabriam tenuit, ad quem Ulyſſes naufragio illic facto ereptus ſe recepit, & ab eodem præter cætera intellexit luxum & mores Phæacum, ut eſt Odyſſ. 9. 3 Corpore curando, indulgendo genio, & obſequendo animo. Synecd. mem. Pro hoc dixit Sat. 5. l. 2. *pelliculam curare*. 4 Occupata, & plus juſto laboris impendens. 5 Præclarum, & pro ſummo bono habitum fuit. 6 Ad meridiem uſque crapulam edormire. 7 Sonitum. 8 Omnes ſollicitudines ſopire, ceſſare facere, abigere. 9 Criminatur juventutem tam ſupinam, ſuæque ſalutis ita immemorem, ut etiamſi poſſit ab imminenti malo ſeque ſuaque ſervare, nolit tamen expergiſci, ſeque periculis eripere. 10 Per noctem. 11 Si noles expergiſci & vigilare ad te ſervandum, dum vales & integer es. Alleg. eſt e continuatis Metaphoris a graviſſima corporis ægrotatione ad animi ægritudinem. 12 Curres ad medicum, cum factus eris hydropicus, non ſine periculo ſanitatis nunquam recuperandæ: eodem modo, ſi animum, dum adhuc a vitiis purum habes, ſtudio virtutis & Sapientiæ dare nolueris in tempore, reliquum erit, ut habitu vitiorum contracto, animi medicos Philoſophos fruſtra poſtea accedas, cum remedio amplius locus non eſt. 13 Nocturno tempore librum alicujus Philoſophi legas, & ex eo medicinam vitiorum petas. 14 Adjunges, appelles. Verbum a venatoribus translatum, qui retia intendunt ad feras capiendas; aut a ſagittariis, qui arcum, etiam ad aliquid aliud efficiendum. 15 Philoſophiæ preceptis. 16 Exſomnis, ſciens & prudens cruciabere. Metaph. a corpore, quod proprie dicitur torqueri in quæſtionibus, ad tormenta & cruciatus animi notandum. 17 Eximere. 18 Abſumit, excruciat & erodit. 19 Principium dimidium totius eſt. *Ἀρχὴ δέ τοι ἥμισυ παντός*. Heſiod. 20 Aliquid honeſtæ rei tractare. 21 Nihil differens. 22 Tempus. Synec. ſpec. 23 Tanquam ruſticus, ruſtice, vel ſimilis eſt ruſtico illi ſtulto, volenti flumen tranſire. Sumtum eſt ab agricolis imperitis, qualem ſe profitetur Corydon apud Virgil. Ecl. 2. Ruſticus *es Corydon*, i. ſtultus. Ita Quintil. dicit *manus indoctas &* ruſticas: & Cic. Offic. 3. *urgent ſane* ruſtice, *negant enim poſſe, & in eo perſtant*. 24 Donec tota aqua elapſa, alveus areſcat, & ſicco pede tranſire poſſit. Inſigne exemplar ignaviæ, exſpectans ruſticus dum amnis defluat, cum vel vado, vel ponte, vel navigio tranſire, vel etiam tranſnatare poſſit. 25 Meton. ſubj. quod locus, i. alveus fluminis ſumatur pro aquis volubilibus.

Labitur, & labetur in omne 1 *volubilis ævum.*
2 *Quæritur argentum, puerisque* 3 *beata* 4 *creandis*
Uxor, & inculta 5 *pacantur vomere* 6 *ſylvæ.*
7 *Quod ſatis eſt, cui contigit, hic nihil amplius* 8 *optet.*
9 *Non domus, &* 10 *fundus,* 11 *non æris acervus, & auri*
Ægroto 12 *domini* 13 *deduxit corpore febres,*
Non 14 *animo curas:* 15 *valeat poſſeſſor oportet,*
Si 16 *comportatis rebus bene cogitat uti.*
17 *Qui cupit, aut metuit,* 18 *juvat illum ſic domus, aut* 19 *res,*
Ut 20 *lippum pictæ tabulæ,* 21 *fomenta podagram,*
Auriculas cithara collecta 22 *ſorde* 23 *dolentes.*
24 *Sincerum eſt niſi vas, quodcunque* 25 *infundis,* 26 *aceſcit.*
Sperne voluptates: nocet empta dolore 27 *voluptas.*
28 *Semper avarus eget:* 29 *certum voto pete finem,*
Invidus alterius macreſcit rebus 30 *opimis.*

1 Fluens. 2 A Romanis noſtris. 3 Dives ac bene dotata, pecunioſa. Sic Sat. ult. l.2. *Ut Naſidieni juvit te cœna* beati? 4 Procreandis. 5 Arantur, & ad fruges producendas præparantur, id eſt, loca prius arboribus conſita fiunt cultura fertiles agri, ut docet Virg.2. Georg. Metaph. ab animatis ad inanimata. 6 Tellus, ubi ſylva prius ſteterat. Meton. adj. 7 Homini ſecundum naturam, non libidinem, viventi. 8 Optare & deſiderare debet. 9 Epanodos eſt, ejuſdem ſoni regreſſio circa principium & medium. 10 Ager, a *fundendis* quotannis opibus dictus, ut loquitur Ep.2. l.2. Sic Tibul. *Non opibus mentes hominum, curæque levantur, Nam fortuna ſua tempora lege regit.* Eandem ſententiam propemodum expreſſit Od.1. l.3. *Quod ſi dolentem nec Phrygius lapis*, &c. 11 Non ingens pecuniarum acervus. Meton.mat.pro nummis aureis & æreis. 12 Divitiarum poſſeſſoris. 13 Dimovit, profligavit ex corpore. 14 Ex animo domini. 15 Sed oportet ut divitiarum poſſeſſor ſit animo & corpore ſanus, & vacuus ab omnibus vitiis & affectus pravis Metaph. a corpore ad animum. 16 Opibus ac bonis hæreditariis vel acquiſitis, quorum uſus vel ſine ſanitate miſerabilis, vel ſine virtute pernicioſus. 17 Avarus, qui cupit opes poſſidere, aut metuit illas amittere, vel qui deditus eſt cupiditatibus & affectibus aliis, nihilo majorem ex fortunæ bonis & poſſeſſione divitiarum fructum percipit, quam lippus ex tabulis pictis, &c. 18 Delectat & recreat. 19 Res familiaris, vel pecunia. 20 Cæcutientem. 21 Fomenta podagræ dolorem ad tempus minuunt, ſed cauſam morbi funditus non tollent. 22 Ex ſorde. 23 Et ſurdaſtras. Quod enim cœco ſpeculum, quod podagræ remedia quod ſurdis lyræ ſonitus præſtat: hoc divitiæ avaris. Quæ ne ipſis poſſeſſoribus noxiæ aut inutilies ſint, animus ante omnia Virtute & Sapientia eſt perpurgandus. 24 Defæcatum. 25 Illi. 26 Corrumpitur. Sic animus, niſi a pravis cupiditatibus purgatus ſit, virtutem capit, & quicquid capit, corrumpit. 27 Nam voluptas inhoneſta, quæ dolore emitur, & pœnitentiam a tergo ſecum trahit, & plus aloes, quam mellis, habet, mala eſt. 28 Semper avaro deeſt aliquid. Nec mirum: cum nihil ei ſatis ſit, qui divitias, non ut inſtrumenta vivendi, ſed ut finem, appetit. Lepidum ergo illud Mimographi. *Avaro tam deeſt quod habet, quam quod non habet.* 29 Certum modum opum congerendarum tuæ cupiditati expete ac præſcribe: avaritia enim infinita & inſatiabilis eſt, quia nec augetur copia, nec minuitur inopia. 30 Secundis & florentibus.

1 *Invi-*

1 Invidia 2 Siculi non invenere Tyranni
3 Majus tormentum. Qui non 4 moderabitur iræ,
5 Infectum volet eſſe, dolor quod 6 ſuaſerit, 7 & mens,
Dum pœnas 8 odio per vim 9 feſtinat 10 inulto.
Ira 11 furor brevis eſt: 12 animum rege: qui niſi 13 paret,
14 Imperat: 15 hunc 16 frænis hunc tu compeſce 16 catena.
17 Fingit equum 18 tenera 19 docilem cervice 20 magiſter
21 Ire viam, qua monſtret eques: 22 venaticus, ex quo
Tempus 23 cervinam pellem 24 latravit in aula,
25 Militat in ſylvis catulus. 26 Nunc adbibe 27 puro
Pectore 28 verba 29 puer, nunc te 30 melioribus offer.
Quo ſemel eſt 31 imbuta 32 recens, ſervabit 33 odorem
Teſta diu: 34 quod ſi ceſſas, 35 aut ſtrennus anteis,
36 Nec tardum opperior, nec praecedentibus inſto.

1 Ægritudine ex alterius rebus ſecundis ſuſcepta. 2 Phalaris, Agathocles, & Dionyſius. 3 Crudelius ſupplicium. 4 Qui iræ ſuæ frænum rationis non injiciet. 5 Non factum eſſe quod eſt, id eſt, illum mox facti pœnitebit. 6 Irato. 7 Dolore iræ & furore perturbata, id eſt, mens irata. 8 Iræ impatientia. 9 Se ulciſci propere deſiderat. 10 Nondum ulto, ſed vindictam deſiderante. 11 Inſania. 12 Appetitum, τὸν θυμὸν, animique perturbationem guberna. Meton. ſubj. 13 Rationi. 14 Rationi, id eſt, rationem ſubvertit. 15 Iracundiæ furorem, tanquam equum ferocem & indomitum, & præceptis ſapientiæ, ratione, patientia injuriarum contemtu, tanquam frænis & catenis conſtringe, inhibe. Anaphora. 16 Metaph. eſt duplex. 17 Format, docet. 18 Ad domandum facili. 19 Et juniorem. 20 Equorum domitor, equiſo, ἱππόδαμος. Synecd. gen. 21 Illam viam incedere, i. ad illam viam ingrediēdam & tenendam. Helleniſmus. 22 Catulus venaticus. 23 Cervæ ſimilem & cibo impletam. 24 Latrando appetit, diſcerpit. 25 Cervas ſectatur & venatur. Translatū ab hominibus, qui ſub Imperatoribus ære & ſtipendio merent, & militarem navant operam, ad canes, qui perſequuntur feras in ſylvis. 26 Percipe, hauri, animo infige Philoſophiæ præcepta. Sumtum eſt ab infantibus, qui ſugunt ubera nutricum, ut doceat ſapientiam una fere cum lacte animo pueri inſtillandam eſſe, cum adhuc ille eſt purus, nulliſque malis exemplis contaminatus, praviſque documentis pollutus nullaque labecula aſperſus. 27 Sincero animo. 28 Virtutis Sapientiæ præcepta & integras orationes. Synecd. part. 29 Dum adhuc puer es. 30 Philoſophiæ magiſtri ac ſapientioribus, *vel*, honeſtis & ſalutaribus diſciplinis te erudiendum trade. 31 Infecta. 32 Nova, in quam nihil adhuc fuit infuſum. 33 Illum odorem, ſive bonum, ſive malum retinebit. Ita etiam pueri animus, dum adhuc recens & tener eſt, quibuſcunque vel virtutibus vel vitiis ſemel informatur & imbuitur, ad extremum uſque vitæ tempus retinebit. 34 Si in Philoſophiæ ſtudio ſis ignavior. Alleg. eſt e ſtadiodromis, qui ſpatium ſexcentum pedum decurrere ſolebant, ſed ab hujuſmodi curſu certantibus, qui non admodum ambitioſe curabant antevertere vel anteverti a ſuis ſyndromis, ad contingendam primi metam: atque idcirco illi ſe vinci facile patiebantur: præſertim cum ſumma familiaritate & amicitia cum ipſis eſſent conjuncti, ad ſignificandam Philoſophici ſtudii maturitatem & æqualitatem. 35 Aut in hoc virtutis ſtudio ſedulus & velox præcedis. 36 Nec te ignavum exſpecto, qui me perſequi non potes, nec ſtrenuos & veloces antevertere ſtudeo.

Epiſt. III.

Ad JULIUM FLORUM.

Julium Florum de Claudio Nerone, ubi militet, & de quorundam amicorum ſcriptis interrogat. Deinde ipſum Florum ad ſapientiæ ſtudium, & ad redeundum in gratiam cum fratre hortatur.

JUli Flore, 1 quibus terrarum 2 militet oris
3 Claudius 4 Auguſti privignus, ſcire labore,
5 Thraca-ne 6 vos, 7 Hebruſque 8 nivali compede vinctus,
9 An freta vicinas inter currentia 10 curres,
An 11 pingues Aſiæ campi colleſque 12 morantur?
13 Quid ſtudioſa 14 cohors 15 operum ſtruit? hæc quoque 16 curo.
17 Quis ſibi 18 res geſtas Auguſti ſcribere ſumit?
19 Bella quis & paces 20 longum diffundit in ævum?
Quid 21 Titius, Romana brevi venturus in ora?
22 Pindarici fontis qui non expalluit 23 hauſtus,
Faſtidire 24 lacus, & rivos auſus apertos,

1 In quibus regionibus, *Oræ* ſignificant extremas partes terrarum. 2 Bella gerat. 3 Claudius Tiberius Nero, Tiberii & Liviæ Druſillæ filius. 4 Cæſaris adoptivus filius, ſummus belli præfectus ab Auguſto conſtitutus, & ſub quo tu ſtipendia meres. 5 An Thracia. Atque ita Virg. 12. Æn. *gemit ultima pulſu* Thraca *pedum*. 6 Militantes. 7 Thraciæ mons & fluvius nobiliſſimus. 8 Glaciali compede detentus, concretus & aſtrictus, id eſt, ob nives glaciemque tardius fluens. Alleg. eſt e Metaph. a captivis, in quorum pedes inducuntur ligneæ vel ferreæ compedes vel catenæ. 9 An Helleſpontus inter arces Seſti & Abydi, vel potius inter Seſtum & Abydum currens & interjacens. Synecd. gen. per Enallagen numeri periphraſtica: ut in *turres*. 10 Urbes ipſas Seſton & Abydon, Helleſponti anguſtiis diviſas, Herus & Leandri amore nobiles: de quibus Ovid. in Epiſt. 11 Fertiles. 12 Amœnitate ſua detineant? Sic Cic. *Quid te Apulia* moretur. 13 Hactenus de caſtris Claudii Neronis, quo loco ſita ſint: nunc de commilitonum ſtudiis, exercitiiſque, dum ſint in ſtatione. 14 Conventus commilitonum tuorum, virorum & Poetarum doctiſſimorum, qui comitantur Tiberium. Metaph. 15 Quæ exercitia, dum in ſtatione eſt, inter arma tractat? 16 Scire cupio. 17 Veſtram. 18 Præclara Auguſti facinora ſcribenda ſuſcipit. 19 Libros ſcriptos de rebus Auguſti in pace & in bello geſtis. Meton. ſubj. 20 Scriptis mandat & fuse deſcribit ad memoriam ſempiternam. Sumtum a liquidis. 21 Quid Titius Poeta rerum gerit, quæ ingenii monumenta meditatur, cujus nomen ipſius ſcriptis celebrabitur, & in ore omnium civium Romanorum verſabitur? 22 Qui non timuit fluidam Pindari Poetæ eloquentiam & ſententiarum divinam profunditatem Latinis verſibus imitari Alleg. eſt ab aquarum abundantia & paucitate, ad ſignificandam ubertatem carminis Pindarici & aliorum jejunitatem. 23 Liquores. 24 Materias & ſcripta vulgaria & inventu facilia, tanquam turbidos lacus & rivos a Pindaro manantes,

1 *Ut valet? ut meminit* 2 *noſtri?* 3 *fidibuſ-ne Latinis*
Thebanos 4 *aptare modos ſtudet,* 5 *auſpice Muſa?*
An Tragica 6 *deſævit,* 7 *& ampullatur in arte?*
Quid mihi 8 *Celſus agit?* 9 *monitus, multumque monendus,*
10 *Privatas ut quærat opes, &* 11 *tangere vitet*
Scripta, Palatinus quæcunque recepit 12 *Apollo:*
13 *Ne, ſi forte ſuas repetitum venerit* 14 *olim*
Grex avium plumas, 15 *moveat cornicula riſum,*
Furtivis nudata 16 *coloribus.* 17 *Ipſe quid audes?*
18 *Quæ circum volitas agilis thyma? non tibi* 19 *parvum*
Ingenium, 20 *non incultum eſt,* 21 *nec turpiter hirtum.*
22 *Seu linguam* 23 *cauſis acuis, ſeu* 24 *civica jura*

1 Quomodo valet jam ille Titius? 2 Amici ſui Horatii. 3 Num ſtudet Latinis verſibus Lyricis Pindarum Græcum & Thebanum imitari, & ad lyram cantare? Meton. eſt ſubj. pro verſibus Lyricis & Latinis, qui fidibus canebantur, ut *Thebanos modos* pro Pindaricis, quorum ſcriptor Thebanus fuit. 4 Adjungere. 5 Muſa favente. 6 An vero valde ſævit & acer eſt in arte Tragica, ibique crudelia principum facta, & calamitoſos eventus ſcribendo atrociter depingit? 7 Et pro Tragica grandiloquentia magnificis & ſublimibus verbis inflatus eſt? Metaph. eſt ab ampulla, vaſe ventris tumidi & oris ſtricti, pro loqui magnifice & ſuperbe, ac velut edere ſonitum ſimilem ei, quem reddit liquor ex ampulla effluens. Sic in Arte: *Projicit* ampullas, *& ſeſquipedalia verba.* 8 Poeta, qui alienos verſos pro ſuis recitaret. 9 Polyptoton. 10 Ne ulterius aliena opera pro ſuis uſurpet, ſed ut proprios labores & opera, ſuis lucubrationibus parta, in lucem edat. Metaph. eſt a corporis bonis ad illa ingenii: quales ſunt libri ſtrictæ vel ſolutæ orationis, & alia mentis opera, quæ ne compilet, neque pro ſuis venditet, Celſus hic monetur. 11 Ne illa ſcripta tangat. 12 Quibus bibliotheca in monte Palatino exſtructa, ab Auguſto Apollini ac Muſis dedicata, ut Od. 31. l. 1. diximus, referta erat, i. quæ jam evulgata ſunt. Meton. adj. ſimulacri pro æde Palatii ſacra Apollini, juxta quam inſtructa fuerat bibliotheca. 13 Ne idem ipſi contingat, quod cornici Æſopicæ, quæ pennarum ſuarum nigredine offenſa, pulcherrimis aliarum avium plumis ſeſe exornavit, ſeque ſuperba aliis ſpectandam exhibuit, tandemque in conventu avium omnibus riſum commovit. 14 Poſthac. 15 Sic ille etiam aliis ridiculo ſit, ſi forte olim Poetarum grex ſua carmina, ſibi crepta, repetitum venerit. 16 Verſicoloribus ſuis plumis exuta. Meton. adj. 17 Tu Juli Flore, quid legis, ſcribis, quos ſequeris Autores? 17 Circum quæ optimorum autorum monumenta tanquam diligens apis circa flores atque roſas volitas, ex variis doctorum virorum ſcriptis optimas ſententias decerpens? Alleg. eſt ab apibus, quæ circumvolitando explorant ſuaviſſimos quoſque floſculos, & ſuaviores delibant & carpunt ad mellificium, ut ſignificet Poeta, id ſe valde cupere, ut ſciat, quod genus melliti & ſuavis carminis Florus meditetur. Sic Od. 2. l. 4. *ego apis Matinæ More, modoque Grata carpentis thyma,* &c. 19 Vulgaris ingenita ſapientia. 20 Sed humanitatis litteris ſtudiiſque probe excultum. 21 Nec ruſticum eſt aut rude, ſed elegans. Metaph. eſt ab aſperis, incomtis & hiſpidis corporibus ad ingenium limatum & docile. 22 Sive in judicio aut foro eloquentiam tuam exerces. 23 Dicendis expolis, præparas. Nota eſt Metaph. 24 Secundum civilia, i. ſive de jure alicujus cauſæ conſultus, unicuique jus ſuum aſſignare paras, ſive Juriſconſultum agis.

Reſpondere paras, ſeu 1 *condis amabile carmen:*
Prima 2 *feres ederæ* 3 *victricis præmia : quod ſi*
4 *Frigida curarum* 5 *fomenta relinquere poſſes.*
Quo te cœleſtis ſapientia duceret, ires.
6 *Hoc opus*, 7 *hoc ſtudium* 9 *parvi properemus, & ampli,*
Si 9 *patriæ volumus, ſi nobis vivere* 10 *cari.*
Debes hoc etiam 11 *reſcribere,* 12 *ſi tibi curæ,*
Quanta conveniat, Munatius: 13 *an male ſarta*
Gratia 14 *nequicquam coit, &* 15 *reſcinditur? at vos*
16 *Seu calidus ſanguis, ſeu rerum inſcitia* 17 *vexat,*
18 *Indomita cervice feros;* 19 *ubicunque locorum*
Vivitis, 20 *indigni fraternum rumpere fœdus.*
Paſcitur in veſtrum 21 *reditum* 22 *votiva juvenca.*

1 Conſcribis, id eſt, ſive Poetam agris. 2 Præcipuam coronam auferes & accipies. Simplex pro compoſito: ut Od.8. l.4. *neque tu peſſima munerum Ferres*. 3 Victoriam tuam indicantis & ornantis. Poetæ enim *edere* coronabantur, vel qua Baccho ſacri ſunt: vel quia ſemper virent ederę. Ita Virg. Ecl. 8. *victrices lauros* per Meton. id eſt, denunciantes victoriam, *vel*, ornantes victores. 4 Quæ tanquam frigora te ad præclara feſtinantem retardant, & ad cœlum animum erigere non permitttunt. 5 Nutrimenta, nempe divitias, ambitionem, & ſimilia. Metaph. eſt a Chirurgis, qui fomenta quædam ad ſedandum & leniendum dolores adhibent partibus corporis male affectis, & ad pus maturandum: attamen hæc fomenta ſunt ſæpius longe diverſa. Non enim avellunt malum, ſed efficiunt, ut ingraveſcant: ideoque removenda ut minime profutura. Sic ſtudia honorum & divitiarum vocat *fomenta curarum*, id eſt, pabula cupiditates aliis alias, mordaceſque curas cumulatura. Sic *amoris fomenta* Od.11. Epod. & Lucret. *amoris pabula*. 6 Quod ſapientiæ ſtudiis debetur. 7 Quo ſummopere in id elaborandum eſt. 8 Cujuſcunque fortunæ ſumus, ſive pauperes, ſive divites ſimus, propere ac mature inchoemus, idque unum & ſolum agamus. Sic dixit Od.2. l.3. *Properare pecuniam indigno heredi*, & *deproperare coronas*: Od.7. l.2. 9 Noſtræ, id eſt, civibus & popularibus noſtris. Meton. ſubj. una cum Anaphora. 10 Utiles atque ſalutares. 11 Mihi. 12 An Munatius Plancus frater tuus rurſus jam ſit tibi tantæ curæ, quantæ conveniat, id eſt, jam cum fratre tuo in gratiam redieris, illeque tibi reconciliatus ſit, necne? 13 An priſca illa fratrum amicitia perfide conjuncta & inſtaurata. Alleg. e Metaphoris a corporibus fruſtra compactis, cum ſtatim diſſolvantur, ad malam animorum conjunctionem indicandam: talis reconciliatio Flori & Munatii. 14. Fruſtra conjungitur diſtracta adhuc manet, non durat? 15 Simultatum reliquiæ in vobis etiamnum relinquuntur? 16 Sive juvenilis iracundiæ fervor. Synecdochica periphraſis iræ. 17 Vos fratres. Translatio ab his, qui alieno arbitrio vehuntur, minime ſui potentes, ad vehementiam cruciatus, quo imperiti rerum & irati anguntur, indicandam. 18 Qui eſtis cervice dura, & rerum experientia nondum emolita. Metaph. a bobus indomitis, & durarum cervicem. 19 Sive Romæ, ſive in bello. 20 Eſtis, qui fraterni amoris vinculum diſſolvere ſtudeatis. 21 In patriam. 22 Quam Diis immolabo vobis reducibus. Vide Od. 36. l. 1.

Epiſt.

Epiſt. IV.

Ad ALBIUM TIBULLUM.

Albium Tibullum compellat, cui ſtudium Philoſophiæ laudare videtur, atque id facere, ut ejus amore illum accendat. Recenſet quibus dotibus illum Dii ornaverint: deinde ita vivendum illi eſſe dicit, ut unumquemque diem, extremum ſibi fore putet.

1 *ALbi noſtrorum Sermonum* 2 *candide judex,*
Quid 3 *nunc te dicam facere in regione* 4 *Pedana?*
5 *Scribe quod* 6 *Caſſi Parmenſis opuſcula* 7 *vincat?*
An 8 *tacitum* 9 *ſylvas inter* 10 *reptare ſalubres.*
11 *Curantem quicquid dignum* 12 *ſapiente bonoque eſt?*
Non tu 13 *corpus eras ſine pectore.* 14 *Di tibi* 15 *formam,*
Di tibi divitias dederant, 16 *artemque fruendi.*
Quid 17 *voveat dulci nutricula majus alumno,*
18 *Quam ſapere,* 19 *& fari poſſit quæ ſentiat, & cui*
20 *Gratia,* 21 *fama, valetudo contingat abunde,*
22 *Et mundus victus, non deficiente* 23 *crumena?*
24 *Inter ſpem, curamque, timores inter & iras,*
25 *Omnem crede diem tibi* 26 *diluxiſſe ſupremum.*

1 Tibulle, vates clariſſime. 2 Qui de Satyris de Epiſtolis noſtris ſincere & ſine odio & aſſentatione judicas, Metaph. eſt a lucidis corporibus ad integritatem & æquitatem animi, qua Tibullus præſtabat in re aliqua integre & incorrupte judicanda. 3 Aporia eſt, ſive addubitatio de occupatione & ſtudio, quod Albius Tibullus in agello Pedano abditus perſequatur. 4 *Pedum* eſt Italiæ oppidum: cujus incolæ *Pedani*, ager etiam *Pedanus* dictus. 5 An dicam te aliquid ſcribere & elaborare? 6 Eximii illius Poetæ, qui multas Tragœdias ſcripſit: dictus *Parmenſis* ab urbe *Parma*. De hoc Sat. 10. l. 1. 7 Superet? 8 Te nihil ſcribentem, ſed in aliorum ſcriptis legendis occupatum. 9 Arbores. Meton. ſubj. 10 Lente incedere & cogitabundum reptare. Sumtum eſt a ſerpentibus, ventre ſine ſtrepitu gradientibus, ad notandam inceſſus Poetici tarditatem, quam affert acerrima & attentiſſima cogitatio. 11 Illud agentem & meditantem. 12 Viro. 13 Cum tu una Romæ mecum ageres, non eras ſine mente; excors, ἄφρων, id eſt, ſine judicio ac prudentia bene res domeſticas diſpenſandi. Meton. eſt ſubj. pro animo & mente, cujus ſedem Epicurus in pectore locabat. 14 Anaphora. 15 Humanam ſtaturam, ſive corporis. 16 Sapientiam recte divitiis utendi, ſine qua fraudi illæ potius, quam bono, futuræ erant. 17 Filio ſuo a Diis poſſit petere, & votis precibuſque exoptare, εὔχοιτο. 18 Quam ut ſapientia & eloquentia inſtructus ſit. 19 Et animi ſui ſenſa eloqui & communicare aliis poſſit. 20 Favor & benevolentia potentiorũ. 21 Ex vita integerrime acta. 22 Victus liberalis, elegans, non ſordidus. 23 Nummario ſacculo, id eſt, pecunia ad res neceſſarias ſufficiente, id eſt, victus non nimis amplus & luxurioſus. Meton. ſubj. 24 Quamdiu verſaris inter ſpem de rebus, & non præſentia potius bona & gaudia occupas. 25 Quem inter tales curas animique perturbationes tranſegeris. 26 Putato eſſe poſtremum, ipſique morti proximum, id eſt, exiſtima quotidie te moriturum.

1 Grata ſuperveniet, quæ non ſperabitur, hora.
2 Me pinguem, 3 & nitidum bene curata cute 4 viſes,
Cum ridere voles 5 Epicuri de grege 6 porcum.

1 Ita ille dies & hora, quæ non ſperabitur, accepta tibi erit, & ſi quid præter ſpem tibi eveniat, id in lucro deputandum eſt. 2 Exemplo ſuo, quam dixerat, ſententiam confirmat: ideo nitidus & pinguis, quod ſine craſtini ſollicitudine in diem viveret. 3 Et politum, ſucci plenum, elegantem. 4 Ubi Romam veneris. 5 Summum bonum in voluptate ponentis. 6 Quem Stoici non ex ſchola, ſed ex hara prodiiſſe dicerent. Alleg. a ſordibus beſtiis ad immunditiem ſcholæ Epicureæ notandam: quæ ſe ita in voluptate abjicit & proſternit, ut immundi ſues in volutabro.

Epiſt. V.

Ad TORQUATUM.

Torquatum ad cœnam invitat, quam frugalem fore dicit. Hortatur ut curis & cupiditati divitiarum valedicens, hilaritati ſe tradat, & laudes ebrietatis addit. Tria eſſe dicit, quorum ſtudioſus ſit in apparatu convivii: primam autem ponit munditiem.

SI 1 potes 2 Archaicis conviva 3 recumbere 4 lectis,
Nec 5 modica cœnare 6 times olus 7 omne patella,
8 Supremo te Sole 9 domi, Torquate, 10 manebo,
Vina bibes iterum Tauro 11 diffuſa, 12 paluſtres

1 Quoddam genus eſt *τῆς κοινωνίας*. Deliberat enim cum Torquato de cœnula certis legibus & conditionibus condicenda. 2 Ligneis & parum elegantibus, rudibus, antiquo more fabricatis a majoribus antiquitus uſurpatis. Metaph. *Archaicis* derivatur a voce Græca *ἀρχαϊκὸς*, & hæc ab *ἀρχαῖος*, i. *antiquus*, *priſcus*, *vetuſtus*: & quia antiquitas artibus parum fuit exculta, factum eſt, ut *ἀρχαϊκὸς* ſumatur pro ſimplici, rudi & imperito. 3 Accumbere domi meæ. 4 Triclinaribus ſive diſcubitoriis, quorum in triclinio uſus. Synecd. gen. Erant enim alii *cubiculares*, quibus in cubiculo utebantur. Poſſet etiam Meton. adj. notari, ut nomine lecti intelligantur culcitræ & ſtragula, quibus ſpondæ & fulcra inſternuntur. 5 Ex patella non copioſa, in qua tenues ac viles epulas apponam. Hoc ideo dicit, quia cives ditiores & magnificentiores grandibus utebantur patinis. 6 Nec abhorres, ſed gaudes conſumere, & frugalem cœnam æqui bonique conſulere. 7 Cujuslibet generis fercula, quæ pauca tantum apponam integra comedenda, ſi quis famem ſedare cupiat. 8 Ultimo hoc die ſub Horizontem occidente, ſub veſperam, hora diei undecima aut duodecima. Synecdoche eſt periphraſtica ſolaris occaſus, quod diurnum Solis curriculum certis quibuſdam gradibus conficiatur, ut primus ſit in ortu, ultimo in occaſu. 9 Meæ. 10 Exſpectabo. Ter. in Phorm. Manſuruſque *patruum pater eſt, dum huc adveniat*. 11 Tu bibes vina apud me, quæ e torculari, aut dolio in amphoras transfuſa ſunt, Tito Statilio Tauro iterum Conſule, id eſt, ſecundum conſulatum gerente. Notabatur vini ætas & bonitas Conſulum nominibus. Vide Od. 3. l. 2. & Epod. 13. 12 Civitatem paludoſam. Significat vinum hoc non eſſe magni pretii, neque generoſum, utpote in paludibus natum.

Inter

Inter 1 Minturnas, 2 Sinueſſanumque 3 Petrinum.
Sin 4 melius qui habes, 5 arceſſe, 6 vel imperium fer.
Jamdudum 7 ſplendet focus, & tibi 8 munda ſupellex.
9 Mitte leves ſpes, 10 & certamina divitiarum.
Et 11 Moſchi cauſam: 12 cras nato Cæſare 13 feſtus
Dat 14 veniam ſomnumque dies: 15 impune licebit
Æſtivam ſermone 16 benigno tendere noctem.
17 Quo mihi fortunas, ſi non conceditur uti?
18 Parcus 19 ob hæredis curam, nimiumque 20 ſeverus,
21 Aſſidet inſano. 22 Potare 23 & ſpargere flores
Incipiam, patiarque vel 24 inconſultus haberi.
Quid non 25 ebrietas 26 deſignat? Operta 27 recludit:

1 *Minturnæ* oppidum erat Sinueſſæ oppido propinquum in Campaniæ finibus. 2 Sinueſſæ imminentem. 3 Montem. 4 Hoc meo qualicunque vino aliquid nobilius aliud habes. 5 Me ad te acceſſe, aut illud tecum ad me perferri jube. 5 Vel ſi non habes, imperium qualiſcunque convivii regis æquo animo perfer, & mihi, te invitanti, morem gere, ut illo vino utare, quod tibi apponam. 7 Luculento igne calet. 8 Terſa nitet. Hactenus cœnæ modum explicuit, nunc munditiem pollicetur. 9 Omitte ac relinque vanas ac fallaces de rebus futuris cogitationes. 10 Et contentione & lites in comparandis opibus. Metaph. eſt a duris præliis ad acerrimum ſtudium in opibus quærendis notandum. 11 Clientis tui, cujus tu patronus es. Procatalepſis in occupanda Torquati objectione, qui dicere potuiſſet, non poſſum tibi, o Flacce, cœnam conducere, quia oportet me cras cauſam Moſchi defendere: reſpondet Horatius, Craſtinus dies eſt nefaſtus propter natalitia Cæſaris. Itaque potes, illa cauſa in alium diem rejecta. 12 Idibus Julii. Svetonius. 9. Kal. Octobris natalem ejus collocat. 13 Natalis Cæſaris Auguſti. Synecd. gen. ac propterea Metaph. quia rei inanimatæ datur ſenſus & motus, id eſt, illo die licet dormire in multum diem. 14 Otium ab omnibus laboribus, ac ſomnum, ut tibi non ſit neceſſe mane ſurgere. 15 Sane ullo damno licebit hoc menſe Julio, quo Auguſtus quondam natus eſt, producere. 17 Quorſum divitias mihi optabo, quæram, ſi illis nunquam uti mihi licet? 18 Qui avarus eſt. 19 Ut hæres poſt mortem diteſcat. 20 Moroſus durus, qui nihil ſibi indulges, propter adcumulandas divitias. 21 Sedet proximus inſano, eique eſt ſimilis, & proxime ad inſanum accedit menti imbecillitate, cum ſe non reſpiciat, nec curet, ut ſuis hæredibus ampliſſimas opes relinquat. Hoc eſt ſumtum a ſeſſionibus ordinum, ubi qui alteri aſſidet, videtur fere illi dignitate æquari. 22 Ut ab hac inſania me alienum eſſe declarem. 23 Inter bibendum. In apparatu ſplendido ſecundæ menſe floribus inſpergi ſolebant. 26 Et patiar me vel prodigum aut ſtultum ab aliis vocari. Helleniſmus, ut Od. 2. l. 1. *patiens vocari Cæſaris ultor*. 25 Ebrius, qui non eſt omnino madefactus vino, planeque obrutus, ſed poteſt occurrentia in itinere pocula declinatione corporis devitare. Meton. adj. Enumerata ebrietatis effecta. 26 Efficit, perpetrat, molitur? Translatio eſt a choragis ludorum, & deſignatoribus funebrium pomparum, qui populo ſemper ſtudent nova ſpectacula exhibere: quemadmodum ſumitur apud Teren. Adelph. ubi Demea queritur de depravatione Æſchini filii ſui: *Nam*, inquit, *quæ antehac facta ſunt, omitto, modo quid* deſignavit, id eſt, quantum facinus novum admiſit? 27 Aperit ſecreta, mentiſque penetralia.

1 Spes jubet eſſe 2 ratas: 3 in prælia 4 trudit inermem:
Sollicitis animis 5 onus eximit: addocet 6 artes.
7 Fœcundi calices quem non fecere 8 diſertum?
9 Contracta quem non in paupertate 10 ſolutum?
Hæc ego procurare 11 & idoneus imperor, & 12 non
Invitus: 13 ne turpe toral, ne ſordida 14 mappa
15 Corruget nares: ne non & cantharus & lanx
16 Oſtendat tibi te: ne fides inter amicos
Sit, qui dicta foras 17 eliminet; 18 ut coeat par,
Jungaturque pari, 19 Brutum tibi, Septimiumque:
Et niſi cœna prior, potiorque puella Sabinum
Detinet: aſſumam: locus eſt & pluribus 20 umbris.
Sed nimis arcta premunt olida 21 convivia 22 capræ.
Tu, 23 quotus eſſe velis, reſcribe: & 24 rebus omiſſis,

1 De bonis futuris plerumque vanas ac fallaces. 2 Certas, firmat; id eſt, quod animo concepit, ſperat certum ac indubitatum fore. Hoc ſuperiori opponitur, *leves ſpes*. Sic Od. 21. l. 1. *Tu ſpem reducis mentibus anxiis.* 3 Quia ſpiritibus vini calore accenſis, pellitur timor. 4 Detrudit ſine ullo periculorum metu. 5 Curarum. 6 Scientias & diſciplinas. Ebrii enim jactitant ſe multarum artium eſſe peritos. 7 Calices pleni & copioſi, id eſt, largior copia vini hauſti ex plenis poculis & pluribus. Meton. ſubj. 8 Facundum. 9 In anguſta paupertate conſtitutum. 10 Curis & perturbationibus liberum. 11 Ego, qui vos ad lætas convivii ſolennitates invito, illud ab ipſa natura ac ratione tanquam idoneus jubeor, meique officii eſſe intelligo, ut illa procurem, quæ gaudia noſtra promovere, illa caveam, quæ gaudia noſtra contaminare poſſint. 12 Libenter, mea ſponte. 13 Ne veſtis ſtragula, quæ lecto diſcubitorio imponitur, immunda, illota. 14 Qua manus convivarum inter edendum abſterguntur. 15 Offendat ita, ut convivæ inde nares in rugas contrahant: quod in nauſea ac faſtidio contingere ſolet: contrarium *explicare frontem*, Od. 29. l. 3. 16 In menſa mea adeo ſplendeat, ut ſpeculi inſtar te tibi intendit oſtendat, & in qua, tanquam in ſpeculo, te ipſum contemplari poſſit. 17 Aliorum ſermones extra limen ejiciat, efferat, divulget. Notus autem Lacedæmoniorum mos ex Plutarcho: publica enim intrantibus convivia aliquis nam grandior fores oſtendat, *Per has*, inquit, *verbum nullum egreditur*. 18 Ut autem æqualis conviva cum æquali congregetur, conjungatur & accumbat. 19 Aſſumam tibi ſodales, & ad convivium adjungam Brutum, Septimium & Sabinum, niſi illum lautior cœna, quam apud me, & pulchrior puella, quam in meo convivio, remoratur, id eſt, niſi prius condixerit cœnam puellæ pulchriori. 20 Menſa mea capax eſt plurium aliorum convivarum a me non invitatorum, quos tecum adducere potes, ne incomitatus venias. Simili Metaphora uſus eſt Sat. 8. l. 2. *quo Mæcenas adduxerat* umbras, ut ibi notatum eſt. 21 Convivæ nimis arcte & anguſte diſcumbentes exprimunt ex hirſutis alis ob ſudorem & calorem fœdum odorem. Quare laxiſſima debet eſſe epularis accubatio, ne tam tæter odor ſentiatur. Meton. ſubj. 22 *Fœtor* ſub axillis. *Hircum* vocat Epod. 12. 23 Quot ſodales velis vocari, ut apparatus commodius inſtituatur. 24 Cauſis & negotiis tuis relictis, depoſitis.

1 Atriis

1 *Atria ſervantem 2 poſtico falle 3 clientem.*

1 Domus tuæ. 2 Per poſterius oſtium. ψευδόθυρον, id eſt, per falſam portam egredere, & latenter egi. 3 Moſchum (de quo ſupra) vel quemvis alium, qui pro foribus tuis te patronum exſpectat.

Epiſt. VI.

Ad NUMICIUM.

Nihil admirari, rem eſſe dicit, quæ propemodum ſola ad vitæ beatitudinem conferat, cum homines non ea tantum, quæ cupiunt, ſed etiam quæ timent illis contraria, eodem fere modo mirentur: verum ex iis, quibus admiratio cupiditatem incitat, alios aliud expetere: omnes autem fruſtra in eo fœlicitatem, quæ a ſola virtute pendet, collocare.

1 N*Il admirari, prope res eſt 2 una, Numici,*
Solaque, quæ poſſit facere & 3 ſervare beatum.
Hunc 4 Solem, & ſtellas, & 5 decedentia certis
6 Tempora 7 momentis, 8 ſunt qui formidine nulla
9 Imbuti ſpectent. Quid cenſes 10 munera terræ?
Quid 11 maris 12 extremos Arabas 13 ditantis, & Indos?
14 Ludrica quid? 15 plauſus, & amici 16 dona Quiritis?
17 Quo ſpectanda modo, 18 quo ſenſu credis, & ore?

1 Nullis animi perturbationibus affici, nihil cupere aut metuere, & omnibus, quæ fiunt, acquieſcere. Admirationis autem cauſa eſt in rebus novis, inſolentibus, fere vel cum dolore, vel cum gaudio conjunctis, quibus vult Horatius ſuum, quem fingit, beatum eſſe vacuum. 2 Precipua & ſola. 3 Conſervare animum hominis beatum, id eſt, quæ humanæ felicitatis cauſſam efficientem & conſervantem præſtare poſſit. 4 Qui hunc terrarum globum magnitudine ſua centum & ſexaginta ſex vicibus ſuperat. Synecd. eſt partium pro toto cœli ornatu, naturaque corporum cœleſtium & aeriorum: quæ ſunt admirabilia. 5 Tranſeuntia. 6 Anni. 7 Hyemis, Veris, Æſtatis, Autumni viciſſitudinum. 8 Uni feroces & animoſi. 9 Commoti ſpectent, & impavidi perſeverent, ſi vel cœleſtis orbis fractus illabatur. Metaph. eſt ab infectoribus, qui liquoribus imbuunt lanas. 10 Quanta animi magnitudine ſine ullo affectu intueantur aurum, argentum, marmor, & quæ ex ſe terra profert. Synecd. gen. 11 Munera maris, uniones, margaritas & hujuſmodi. 12 Longo intervallo a nobis remotos. 13 Muneribus ſuis divites facientis. 14 Ludos inanes & ſpectacula varii generis, quæ in Circo & theatro edebantur ſumma plebunculæ admiratione. Synecd. gen. 15 Omnem læti animi ſignificationem, applaudendo, ſive acclamando, ſive conſultando aſſurgendoque, vel in Circo, vel theatro, vel in foro a populo fieret. 16 Et dignitates, honores & magiſtratus, quæ Quiritium, id eſt, populi Rom. largitionibus, aliiſque malis artibus corrupti, faventis dona ſunt. Synecd. gen. 17 Anaphora. 18 Quo vultu & oculis? certe non alio ſenſu, quam nulla cupiditate, nulla formidine, quique pro his omnibus ne manum quidem verterint.

1 *Qui timet* 2 *his adverſa, fere* 3 *miratur eodem.*
Quo 4 *cupiens, pacto: pavor eſt* 5 *utrobique moleſtus,*
6 *Improviſa ſimul ſpecies exterret* 7 *utrumque*
Gaudeat, an doleat: 8 *cupiat, metuat-ve, quid* 9 *rem?*
Si, 10 *quicquid vidit melius, pejus-ve ſua ſpe,*
Defixis oculis, animoque & corpore 11 *torpet?*
Inſani ſapiens 12 *nomen ferat, æquus iniqui,*
Ultra, quam ſatis eſt, virtutem ſi 13 *petat ipſam.*
14 *I nunc, argentum, &* 15 *marmor vetus,* 16 *æraque & artes*
17 *Suſpice: cum gemmis* 18 *Tyrios* 19 *mirare colores:*
Gaude, 20 *quod ſpectant oculi te mille loquentem:*
21 *Gnavus mane* 22 *forum, &* 23 *veſpertinus pete tectum:*
Ne plus frumenti 24 *dotalibus emetat agris*
Mucius: 25 *indignum, quod ſit pejoribus ortus:*
Hic tibi ſit potius, quam tu mirabilis illi.

1 Polyptoton. 2 Quæ dixi, ſc. ſterilitatem terræ, naufragia in mari, exploſiones & ſibilos theatrales, repulſas petitorum honorum, tenuem cenſum & ſimilia, quæ his bonis expetitis adverſantur. 3 Animo commovetur. 4 Ille prior, qui cupiebat. 5 In cupiendo & metuendo: hinc ne aſſequatur cupitá; illuc ne fugiat adverſá. 6 Simulac inſperatus & non præmeditatus ſive boni ſive mali apparentis eventus; qualis eſt turpis repulſa conſectantibus honores, opulentia metuentibus paupertatem. Fuit hæc opinio Cyrenaicorum, non omni malo ægritudinem effici, ſed inſperato, nec opinato malo: quod omnia repentina eſſent graviora, ut refert Cic. Tuſc. 3. Contra multum poſſet præparatio animi ad minuendum dolorem. 7 Tam cupidum, quam timidum vel gaudio, vel dolore nimio exterret. 8 Epizeuxis eſt. 9 Quid facit ad hanc rem, quam nos agimus, id eſt, ad beatitudinem? Synecd. gen. 10 Quicquid præter ſpem & exſpectationem boni vel mali *defixis oculis*, id eſt, immotis oculis, id eſt, attentiſſime, vidit. 11 Si obrigeſcit, ſtupeſcit, deficit vel gaudio vel dolore nimio. Metaph. eſt a torpedine piſce, cujus tactus obſtupefacit membra. 12 Æquum eſt ut cognominetur inſanus & iniquus, quod vel ipſam virtutem nimium admiratus animi immobilé tranquillitatem non retinuerit. 13. Appetat, nimiumque cupiat, & vel nimio virtutis deſiderio animi tranquillitatem non retineat. 14 Ironia cum permiſſione. Rectum enim conſimilium omnino ſenſum contrarium requirit. Sic Virg. Æn. 7. *I nunc, ingratis offer te irriſe periclis! Tyrrhenas, i ſterne acies, tege pace Latinos.* 15 Ductus de marmore vultus, ſeu majorum effigies: inde enim marmori dignitas & pretium Meton. mat. 16 Æreas artes, id eſt, ſtatuas æreas, vel vaſa ærea arte Polycleti, Phidiæ & Praxitelis fabricata. 17 Cum admiratione aſpice. 18 Purpureos Synecd. gen. 19 Teque talium rerum deſiderio perturba. 20 Quod maxima hominũ frequentia tuam eloquentiam in foro miretur. 21 Tanquam induſtrius. 22 Confer te in forum judiciale, δικαστήριον Synecd. gen. 23 Veſperi ſive veſpertino tempore domum redito. 24 Ne Mucius ex agris, quos cum uxore in dotem accepit, plus frumenti, quam tu ex tuis avitis, metat & excipiat. 25 Minime ferendum eſt, ut hic ignobilis Mucius, cum natus ſit humilioribus parentibus, ſit tibi potius mirabilis, quam tu illi, magnitudine divitiarum & honorum dignitate.

1 Quicquid ſub terra eſt, 2 in apricum proferet ætas,
Defodiet, 3 condendetque nitentia: 4 cum bene notum
5 Porticus Agrippæ, & 5 via te conſpexerit Appi,
6 Ire tamen reſtat, 7 Numa quo devenit & Ancus.
8 Si latus 9 aut renes morbo 10 tentetur 11 acuto,
Quære 12 fugam morbi. 13 Vis recte vivere? quis non?
Si virtus 14 hoc 15 una poteſt 16 dare, 17 fortis omiſſis
Hoc age deliciis 18 Virtutem verba putas, ut
Lucum ligna? 19 cave ne portus occupet alter,
Ne 20 Cybiratica, ne Bythyna negotia perdas.
Mille talenta 21 rotundentur, 22 totidem altera: porro

1 Quicquid occultum atque obſcurum eſt, quæcunque in terræ viſceribus abdita latent, ut aurum, argentum, æs, marmor, & ſimilia alia. Ex ſacris litteris docemur, nihil ſub Sole novum; neque aliquid eſſe, quod aut non fuerit, aut non poſtea etiam futurum ſit. 2 In apertum, in lucem ex tenebris tempus eruet. Metaph. a Sole. 3 Et ſub terra abſcondet omnia magnifica & illuſtria; ut ſummas opes, & ampliſſimos honores. 4 Cum porticus ab Agrippa conſtructa, ubi cauſæ aguntur, & cum via Appii, id eſt, ab Appio conſtructa conſpexerit te fama celebrem, id eſt, cum in tuta urbe Roma ſatis illuſtris & nobilis fuerit, mortis tamen conditionem evitare nulla ratione poteris. 5 Hæc dicuntur per Synecd. ſpec. pro celeberrimis quibuſque locis. 6 Sc. *eo*, id eſt, ad mortem. 7 Numa Pompilius, & Ancus Martius Romanorum reges, id eſt: ſapientiſſimi & fortiſſimi quique reges & domini. Synecd. ſpec. De Numa Romanorum rege ſecundo lege Liv. l.1. & Flor. l.1. ſicut de Anco corundem rege quarto, qui fuit Pompilii ex filia nepos. Spectans huc nonnulla, quæ notavi. Od.28. l.1. & Od.7. l.4. *Quo plus Æneas, quo Tullus dives, & Ancus.* Numa dictus eſt ἀπὸ τῶν νόμων, id eſt, *a legibus*, Ancus ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος *ab incurvo cubitu*. 8 Pleuritide. 9 Nephritide aut calculo. 10 Excitentur. 11 Periculoſo. 12 Remedium, ut dolorem & mortem effugias. 13 Dialogiſmus eſt, ac brevis Proſopopœja cujuſdam reſpondentis ipſi Poetæ, *quis non?* vel ſi navis, Epanorthoſis ipſius Poetæ ſuam interrogationem & dubitationem corrigentis. 14 Recte & beate vivere. 15 Sola. 16 Tibi. 17 Hoc unum fortiter & gnaviter exerce, in illius adoptionem incumbe, voluptatibus relictis. 18 An putas virtutem in inanibus verbis, & otioſis Philoſophorum ſermonibus, non in actione conſiſtere, neque quicquam ad beatam vitam conferre, quemadmodum homines ſtolidi & profani locum tantum ligna & arbores, quas vident, eſſe cenſent, non autem rem ſacram aut numini alicui conſecratam ſancti quippiam in ſe continere? Quod Trojani; qui oleaſtrum, Fauno ſacrum, ſuſtulerant e loco, nulla religionis habita ratione, experti ſunt: cum illic fixa Æneas haſta evelli nequiret ad Turnum tranſverberandum. Virg. 12. Æn. 19 Si id putas, tunc opes tuas accumula, & cave ne alter quiſpiam mercator ſuis navibus te præveniat. Producitur hoc altera Ironia uſque ad ultimum Epiſtolæ, ubi Poeta ſtudet contrarium perſuadere, ac Pleonecten avocare a cogitatione rerum caducarum ad ſtudium ſapientiæ ac tranquillitatem vitæ. 20 Ne optimas merces in urbe Ciliciæ Cibyri, & in Bythynia urbe Ponti & opes inde provenientes, intermittas. Synecd. ſpec. 21 In acervum conſtructa a te accumulentur. Permiſſio eſt Ironica, ac preterea Metaph. a Geometris, quibus hæc, ſpæra & quadrum, ſunt figuræ omnium perfectiſſimæ. 22 Hiſce mox aliæ adhuc mille talenta a te addantur. Sic Virg. Ecl. 3. *cras* altera *mittam*. Synecd. finitorum pro infinitis nummis.

1 Tertia ſuccedant, & quæ pars 2 quadret acervum.
3 Scilicet uxorem cum dote, 4 fidemque, & amicos,
5 Et genus, & 6 formam 7 regina pecunia donat:
Ac 8 bene nummatum decorat 9 Suadela, Venuſque.
Mancipiis 10 locuples, eget æris 11 Cappadocum rex.
12 Ne fueris hic tu. 13 Chlamydes 14 Lucullus (ut 15 ajunt)
16 Si poſſet centum 17 ſcenæ 18 præbere 19 rogatus.
20 Qui poſſum tot? 21 ait: tamen & 22 quæram, & 23 quot habebo.
24 Mittam: poſt paulo 25 ſcribit, ſibi 26 millia quinque
Eſſe domi chlamydum: 27 partem, vel 28 tolleret omnes,
29 Exilis domus eſt, ubi non & multa ſuperſunt,
30 Et dominum fallunt, & proſunt furibus. Ergo
31 Si res ſola poteſt 32 facere & ſervare beatum,
33 Hoc primus repetas opus, hoc poſtremus 34 omittas.

1 Alia mille talenta his accedant. 2 Quinetiam ſuccedat illa talentorum pars, quæ nummorum acervum quadruplicem reddat, i. quarta mille, quæ quatuor millia efficiunt, ut ita porro decies, vicies, centies, millies opes tuæ geminentur. *Quadrare* enim per Metaph. eſt perficere. 3 Enumerat divitiarum commoda, ut Sat. 3. l. 2. *Omnes enim res, Virtus, fama, decus, divina humanaq; pulchris Divitiis parent.* 4 Fideles amicos, ἓν διὰ δυό, i. *unum per duo.* 5 Nobilitatem. 6 Pulchritudinem. 7 Rebus humanis imperans. Nota eſt Metaph. valde viribus pecuniæ accommodata. 8 Valde nummatum ac divitem honoratiſſimum efficit. 9 Eloquentia & venuſtas. Ego Alleg. hic eſſe exiſtimo ex Metonymiis effic. pro eloquentibus patronis & mulieribus, qui clientes & amatores, ſi bene nummati fuerint, plurimum commendant, & ipſis ſe prorſus deditos pollicentur. *Suada* ſive *Suadela*, Græcis Πειθὼ dicta, una cum Venere, & Jove, & Junone, & Diana, inter nuptiales Deos a Plutarcho enumerantur. 10 Sc. *eſt*, i. abundat, verum pecuniæ inops eſt. 11 Synec. ſpec. pro quolibet domino & divite ſtipato quotidie magno famulitio, ſed parum nummato. 12 Nolo ego ut tu ſis talis, qualis fuit rex Cappadociæ, qui una re abundans, cæteris egebat, ſed Lucullo potius, qui non una re, ſed omnibus abundabat. 13 Purpureas. 14 Hic ille Lucullus *Xerxes togatus* appellatus ob occupatum ædificiis mare, & coæquatos montes. De cujus luxu vide Plut. in ipſius vita, ubi nominatim appellat Flaccum Poetam. 15 Hiſtoriæ. 16 An. 17 Spectaculis exhibendis. 18 Suppeditare, commodato dare, πορίζειν. 19 Obſecratus a Prætore quodam, qui magnificos ludos populo Rom. exhibere volebat. 20 Quomodo tot purpureas chlamydes tibi ſuppeditare potero, cum forte tot non habeam. Brevis eſt Proſopopœja Luculli, qui inducitur ignorans ſuas facultates: qualis ignoratio prædivitem arguit. 21 Lucullus Prætori. 22 Inquiram domi meę. 23 Chlamydes invenero. 24 Tibi. 25 Lucullus Prætori. 26 Diſcrepat ab Horatio Plutarchus, qui Lucullum ducentas chlamydes duntaxat domi reperiſſe ſcribit, i. duplo plures, quam ab ipſo eſſent petitæ. 27 Illarum. 28 Ut ſumeret ſibi omnes utendas. 29 Inops viliſque illa domus eſt, ubi non etiam multa abundant, quæ a vetuſtate, carie, & tineis abſumantur. Epiphonematica eſt Poetę acclamatio de quantitate Lucullanarum. 30 Et dominum latent, i. quorum numerus a domino ignoratur. 31 Si pecunia, divitiæ. 32 Ex opinione avarorum. 33 Hoc negotiorum divitias ſc. accumulandi. Symploce eſt initio & clauſula membrorum in ſimilitudine ſoni. 34 Miſſum facias, i. tibi divitias in principio & fine omnium tuorum negotiorum preponas.

Si

Si fortunatum 1 *ſpecies*, *&* 2 *gratia præſtat*,
3 *Mercemur* 4 *ſervum*, *qui* 5 *dictet* 6 *nomina*, *lævum*
Qui 7 *fodiat latus*, *&* *cogat* 8 *trans pondera dextram*
Porrigere. 9 *Hic multam* 10 *in Fabia valet*, 11 *ille Velina*:
12 *Cuilibet hic faſces dabit*, 13 *eripietque curule*
Cui volet, 14 *importunus* 15 *ebur*: 16 *frater*, *pater*, *adde*,
17 *Ut cuique eſt ætas*, *ita quemque* 18 *facetus adopta*.
Si 19 *bene qui cœnat*, 20 *bene vivit*; 21 *lucet*, *eamus*,
Quo ducit gula: *piſcemur*, *venemur*: *ut olim*
Gargilius, *qui mane* 22 *plagas*, *venabula*, *ſervos*,
23 *Differtum tranſire* 24 *forum*, *populumque jubebat*,

1 Decus externum, magnificentia ampliſſimorum honorum. 2 Favor popularis. 3 Emamus. Ἀνακοίνωσις eſt, qua fingit deliberationem cum aliis. 4 Nomenclatorem. Synecd. periphraſtica. Habebant Romani, magiſtratum petituri, ſervos nomenclatores, a quibus docebantur, ac monebantur, quo quiſque civis, qui in ſuffragiis aliquid valeret, nomine appellaretur, ut candidati a ſervo nomenclatore admoniti. unumquemque nominatim ſalutare poſſent. Vide Cic. pro Mur. 5 Nobis candidatis magiſtratum petentibus in aurent inſuſurret. 6 Potiorum civium Romanorum obviam factorum, illos ſuis nominibus compellare, illis blandiri queamus, atque ita nobis obſequentes reddere poſſimus. 7 Qui domino ſuo aſtans ſiniſtrum latus vellicet, & extremis digitis pungat, ipſumque moneat, ut civem illum & illum ſalutet. Metaph. eſt ab agricolis, qui proprie, dum terram vertant, dicuntur *arva* & *humum fodere*. Simili Tropo Phidippus apud Ter. in Hecyr. reſpondit Lacheti ſuum latus fodienti, ut dicere ſe Philumenam arceſſi juſſiſſe: *Noli* fodère, *juſſi*. Imperfecta autem eſt Proſopopœja nomenclatoris de gratioſis ſuffragatoribus herum admonentis. 8 Per ponderoſa ſaxa, lapides, trabes, in viis publicis pontis loco proſtratas, ipſi civi tranſeunti dextram porrigere, & nullum non officii genus deferre, vel benevolentiæ ineundæ, vel auxilii gratia. 9 Civis Romanus. Verba ſunt nomenclatoris hortantis dominum, ut gratioſis apud tribus ſuas hominibus blandiatur, eoſque ſalutet comiter. 10 Tribu. 11 Quem vides tibi obviam venientem, in tribu Velina gratia & autoritate multum pollet. 12 Hic, quem tibi vides procedere, cuicumque ipſi lubet, imperium atque magiſtratum dabit. 13 Omni dignitate, quemcunque volet, exuet. 14 In eo, quod ſibi propoſuerit, obfirmato animo perſeverans & non quieſcens, cum voti compos fiat. 15 Cufulem ſellam quæ eburnea in curru, quo magiſtratus majores in forum & curiam vehebantur. i. Ædilitatem majorem, &c. Meton. primum materiæ pro ſella Ædilitia ex ebore facta, deinde adj. pro ſubjecto magiſtratu: qui ornabatur hujuſmodi throno creatus, & quo movebatur, repulſam paſſus. 16 Blandientium verba. 17 Prout quiſque eſt ætate vel minori, vel grandiori. 18 Facete & comiter alloquere, & blandis verbis in patrem, vel fratrem elige, tibique adjungere ſtude. Cic. in Ver. *Quem ſibi illa defenſorem ſui juris, ultorem injuriarum, actorem totius cauſæ* adoptavit. 19 Magnifice ac luxurioſe. Verba ſunt Poetæ εἰρωνικῶς conſulentis, quaſi ſocius eſſe velit tantæ ſtultitiæ. 20 Beate. 21 Cum dies incipit, ſurgemus, conquiramus opſonia palato gratiſſima. 22 Retia. Virg. 4. Æn. *Retia rara*, plagæ, *lato venabula ferro*. Aſyndeton. 23 Hominibus plenum, frequentiſſimum. Sic Sat. 5. l. 1. *inde forum Appi Differtum nautis*, &c. 24 Per forum Romanum, ut ita ab omnibus venatum ire crederetur.

1 *Unus*

1 Unus ut e multis populo ſpectante 2 referret
3 Emptum mulus aprum: crudi, 4 tumidique lavemur,
Quid deceat, quid non, obliti: 5 Cerite cera
Digni, 6 remigium vitioſum Ithacenſis Ulyſſei:
7 Cui potior 8 patria fuit 9 interdicta voluptas.
Si [10 Mimnermus uti cenſet] ſine amore jocisque
Nil eſt jucundum; 11 vivas in amore jocisque.
Vive, vale: ſiquid noviſti rectius 12 iſtis,
13 Candidus imperti: 14 ſi non, his utere mecum.

1 Ut inſignis mulus & prææltus, 2 In civitatem dorſo portaret. 3 Non inter venandum captum. 4 Propter cibi vinique varietatem turgidi deſcendamus in balnea. 5 Sine lege viventes, id eſt, qui tali tabula cerata digni ſumus, qualis illa fuit, qua Cerites, Ceres civitatis populi, a Romanis infamia notati ſunt, dum ſuffragiorum jus illis denegabatur, eo quod Romanos una cum hoſtibus oppugnaſſent. Gellius l. 16. c. 13. Meton. ergo eſt adj. pro tabula, in qua notata eſt Ceritum populorum ignominia. 6 Tales exiſtentes, quales remiges & ſocii navales Ulyſſi, vitiis & voluptatibus addicti. Meton. eſſe. 7 Quibus remigibus. 8 Quæ omni viro honeſto debet eſſe longe gratiſſima, cum non defuerint Grillus & alii, qui porci apud Circen æterno ſervitio mancipati manere, quam hominis formæ reſtitui, inque patriam reverti maluerint. 9 Ab Ulyſſe. 10 Poeta Græcus voluptuarius, elegiarum ſcriptor. 11 Licet ut vivas, o Numici. 12 Quæ dixi de ſummo bono & animi beatitudine, nempe illam in perpetua animi tranquillitate ſitam eſſe, cui nihil timeat, nihil cupiat, nihil ſperet, neque gaudeat & doleat; non autem in divitiis, honoribus aut voluptatibus. 13 Tanquam amicus ſincerus mihi imperti. 14 Si vero non rectius nonſti, illis, quæ ego dixi, & quibus tu meliora non noviſti, mecum fruere.

Epiſt. VII.

Ad MÆCENATEM.

Mæcenati ſe excuſat, quod promiſſis non ſteterit, ejus in ſe liberalitatem commemorat, & laudat: ſed libertatem, & animi tranquillitatem omnibus amicorum donis, & quibuslibet divitiis anteponendam eſſe, atque adeo eum, qui paucis contentus vivere didicit, incommoda, quæ vitam ambitioſam comitantur, non poſſe ferre innuit.

Quinque dies tibi 1 pollicitus me 2 rure futurum,
3 Sextile totum mendax deſideror: atqui
Si me vivere vis ſanum, recteque valentem;

1 Sc. *ſum*; cum rus abirem. Exorditur a remotione culpæ in morbi timorem, propter æſtum canicularem. 2 In Sabina regione, ubi villam habuit Horatius amœniſſimam. 3 Per totum menſem Auguſtum, id eſt, per integras quatuor hebdmadas parum ſtans meis promiſſis, ſed falſus; illinc, id eſt, Roma, abuſum; & a te exſpector: deſideramus enim, quæ abſunt. Hic menſis ſextus a Martio, qui annum apud veteres inchoabat, *Auguſtus* poſtea dictus eſt; ut Quintilis *Julius*.

1 Quam mihi 2 das ægro, 3 dabis ægrotare timenti,
Mæcenas, veniam, 4 dum ficus prima, calorque
4 Deſignatorem decorat 5 lictoribus atris:
6 Dum 7 pueris omnis pater, & matercula 8 pallet:
9 Officioſaque ſedulitas, & 10 opella forenſis
11 Adducit febres, & 12 teſtamenta reſignat.
Quod ſi 13 bruma nives 14 Albanis 15 illinet agris,
16 Ad mare 17 deſcendet 18 vates tuus, & 19 ſibi parcet,
20 Contractuſque 21 leget: te, dulcis amice, 22 reviſet
Cum 23 Zephyris [ſi concedes] 24 & hirundine prima.
25 Non, quo more pyris veſci Calaber 26 jubet hoſpes,
Tu me feciſti locupletem: 27 Veſcere ſodes:

1 Dabis mihi illam veniam abſentiæ meæ, *vel*, ut ego poſſim abeſſe, timenti ægrotare, quam mihi ægroto dares. 2 Polyptoton. 3 Donec fervet Canicula, quo tempore ficus primum matureſcunt. Synecdochica eſt periphraſis autumni primi, quo morbidus aer corporibus offenditur. 4 Eum, qui conſtituendæ funebri pompæ præeſt, & quo modo, quo ordine, quibus ornamentis quidque agendum ſit, præſcribit & deſignat.. 5 Libitinariis miniſtris atratis, i. lugubri pullaque veſte indutis tanquam perpetuo comitatu exornat, i. dum multi Romæ e vita decedunt propter autumnum morbidum, dumque ille deſignator cum comitibus ſuis libitinariis in curandis funeribus perpetuo occupatus eſt. Catachreſtica & faceta eſt Synecdoche: qualis eſſet, ſi ſpectatores puniendorum damnatorum diceremus ipſorum eſſe comites & ſtipatores. Facete enim libitinarium ſuum, tanquam curulem honorem gereret, lictoribus ornat, qui in funebri miniſterio fuere veſpillones, ſandapilarii, uſtores, pollinctores, præficæ, & alii id genus homines. 6 Anaphora. 7 Liberis ſuis, ne ægrotare incipiant, & moriantur. 8 Timet. 9 Nimia diligentia advocatorum ſive patronorum in officio præſtando ſuis clientibus. 10 Opera in foro, & in cauſis levibus & minimi ſæpe momenti præſtanda. 11 Affert, i. dum patroni nimia contentione agendi cauſas ſuorum clientum & circumcurſandi, ſummo æſtu facile incidunt in morbos, & vitam cum morte commutant. 12 Teſtamenta aperit poſt mortem teſtatoris ſigillis remotis, & ſuum cuique hæredi ex teſtatoris voluntate aſſignat: contrarium eſt *obſignare teſtamenta*. Reſignatio autem teſtamentorum indicat mortem teſtatorum. 13 Hyems. Synecd. part. 14 In quos hoc calidiſſimo tempore refrigerandi gratia receſſi. 15 Aſperget. Metaph. a pictoribus, qui colores; vel a chirurgis, qui unguenta corporibus inducunt. 16 Ad civitatem maritimam, ubi per hyemem major calor. 17 Ex Albanis his montibus. 18 Horatius. Loquitur de ſe in tertia perſona, i. ego Horatius ad mare deſcendam. Synec. gen. 19 Valetudinem ſuam curabit. Meton. ſubj. 20 Velut in muſæolum & villæ angulum frigore abditus. 21 Aliquid. Hic verba quinque ſimiliter ſonant circa clauſulas tot membrorum per Epiſtrophen: ubi cernuntur partim ὁμοιοτέλευτα, partim ἰσόκωλα. 22 Romæ. 23 Verno tempore ſtantibus. Synecdochica periphraſis veris. 24 Vere ineunte. cujus eſt hirundo nuntia. De qua ſic Ovid. 2. Faſt. *Veris prænuntia venit hirundo, Et metuit, ne qua verſa recurrat hyems.* 25 Apparatus eſt ad Proſopopœjam hoſpitis Calabri ἄνευ Προκαταλήψεως. 26 Advenam amicum aut viatorem hoſpitio exceptum. 27 Hiſce pyris. Jam inducitur hic Calaber cum viatore loquens per Dialogiſmum.

1 *Jam*

1 *Jam ſatis eſt*. 2 *At tu quantum vis*, 3 *tolle*. 4 *Benigne*.
5 *Non inviſa* 6 *feres* 7 *pueris munuſcula parvis*.
8 *Tam teneor dono, quam ſi dimittar onuſtus*.
9 *Ut libet*: 10 *porcis hodie comedenda* 11 *relinques*.
Prodigus & ſtultus 12 *donat, quæ ſpernit & odit*.
13 *Hæc* 14 *ſeges ingratos tulit, & feret omnibus annis*.
Vir bonus, & ſapiens 15 *dignis ait eſſe paratum*,
Nec tamen ignorat, 16 *quid diſtent* 17 *æra lupinis*.
18 *Dignum præſtabo me etiam pro laude merentis*.
19 *Quod ſi me noles uſquam* 20 *diſcedere*, 21 *reddes*
Forte latus, 22 *nigros anguſta* 23 *fronte capillos*:
24 *Reddes dulce* 25 *loqui*: *reddes ridere decorum*, &
26 *Inter vina fugam Cynaræ* 27 *mœrere protervæ*.
28 *Forte per* 29 *anguſtam* 30 *tenuis vulpecula rimam*
31 *Repſerat in cumeram frumenti*, 32 *paſtaque*, 33 *rurſus*

1 Pyrorum, quod accepi. Verba ſunt viatoris. Nulla eſt hic depoſitæ Proſopopœjæ nota. 2 Verba ſunt Calabri hoſpitis. 3 Sume tecum tantum pyrorum. 4 Liberaliter mecum agis, ait viator. 5 Grata. Verba Calabri. 6 Domum tecum. 7 Qui pyris impenſe delectantur. 8 Tam delector tuis pyris, quæ mihi donas, eoque munere æque tibi devincior, quam ſi eis oneratus diſcedam abs te, & omnia pyra mecum auferam. Verba viatoris. 9 Facito ut libet (inquit Calaber) vel tolle, vel relinque illa pyra, non poſſum te cogere. 10 Pyra. 11 Si tecum auferre nolueris. 12 Talia munera. 13 Anaphora. 14 Inconſiderata & præpoſtera rerum vilium & ſuperfluarum donatio. Metaph. eſt ab agricolis ad uberrimam materiam, ex qua fit aliquid, ſignificandam. 15 Viris probis ſe paratum ac promtum eſſe dicit. 16 Quid diſcriminis ſit inter bonos & malos ſeu projectitios nummos ex lupino factos, quibus in Comœdiis utuntur, id eſt, inter bonos & malos homines. 17 Alleg. eſt e Synecdochicis ſpecierum generibus, id eſt, pro pretioſiſſimis ac viliſſimis quibuſque rebus, quarum novit ſapiens diſcrimen, ac pretium muneris, quod alicui præſtat pro ipſius merito ac dignitate, expendit diligenter. 18 Ego (inquit Horatius) me gratum præſtabo, & viciſſim operam dabo, ut tuis veris laudibus, & ampliſſimis tuis muneribus dignus fuiſſe videar pro tua tam præclare de me merentis laude. Hic verſus opponitur illi ſuperiori, *Hæc ſeges ingratos tulit*, &c. 19 Mira eſt hic Poetæ licentia, Græcis παῤῥησίας, loquendi apud eum, quem aut vereri aut metuere deberet, ab eoque repoſcendi, quod non eſt in poteſtate cujuſquam ſitum: cujus affectum auget alia ſequentis dictionis figura. 20 A te, id eſt, ſemper lateri tuo adhærere. 21 Reddes juvenile robur & meliores annos, quos tecum conſumſi. 22 Nunc canos in fronte. 23 Quæ jam mihi ſeni calvitie dilatata & magna eſt, ſed olim nulla calvitie deformis erat, id eſt, reddes mihi juventutem. 24 Anaphora. 25 Hæc verba infinita ſunt loco nominum per Antimeriam, ut Grammatici loquuntur, dulcem orationem, ſcitum riſum, &c. 26 Reddes ætatem ad levitates amatorias aptam. 27 Mœrorem ob Cynaræ, amicæ petulantis, clandeſtinam fugam e convivio, cum impenſe dolorem, quod illa clam me ſeſe e convivio ſubduxiſſet: quod juvenem, non ſenem, decet. 28 Προκατάληψις eſt objiciendi apologi. 29 Tenue foramen. 30 Inani & famelico ventre, diuturna inedia attenuata, macilenta. 31 Irrepſerat, introiverat in vas aliquod vimineum frumenti plenum. 32 Jam ſatura & bene ſaginata frumento. 33 Redire per idem foramen, per quod paulo ante inani ventre penetrarat, πάλιν ἰέναι.

Ire foras 1 *pleno* 2 *tendebat corpore* 3 *fruſtra.*
4 *Cui muſtela procul, Si vis* [*ait*] 5 *effugere* 6 *iſtinc,*
7 *Macra* 8 *cavum repetes arctum,* 9 *quem macra ſubiſti.*
10 *Hac ego ſi compellar imagine,* 11 *cuncta reſigno:*
12 *Nec ſomnum plebis laudo, ſatur* 13 *altilium, nec*
Otia 14 *divitiis Arabum* 15 *liberrima muto.*
Sape 16 *verecundum laudaſti:* 17 *rexque,* 18 *paterque*
19 *Audiſti coram, nec verbo parcius abſens.*
20 *Inſpice, ſi poſſum* 21 *donata reponere lætus.*
22 *Haud male* 23 *Telemachus,* 24 *proles patientis Ulyſſei.*
25 *Non eſt aptus equis* 26 *Ithaca locus: ut neque planis*
27 *Porrectus ſpatiis,* 28 *neque multæ prodigus herbæ,*
29 *Atride, magis apta* 30 *tibi tua dona relinquam.*
31 *Parvum parva decent: mihi jam non* 32 *regia Roma,*
Sed 33 *vacuum Tibur placet, aut* 34 *imbelle Tarentum.*
35 *Strenuus & fortis, cauſiſque* 36 *Philippus agendis*

1 Diſtento. 2 Conabatur, contendebat, tentabat. 3 Foraminis anguſtia pleno & diſtento ventri obſtante. 4 Vulpeculæ in exeundo ira fruſtra laboranti. Acceſſus eſt ad Proſopopœjam muſtelæ vulpeculam incluſam ſic alloquentis, *Si vis*, &c. ubi fictio perſonæ deponitur ſine admonitione. 5 Te ex iſto carcere liberatam priſtinæ libertati reſtituere. 6 E frumenti vaſe. 7 Tenui ventre: a Græco μακρός, quia fere qui ſunt longi, iidem ſolent eſſe tenues ac macilenti. 8 Illum locum excavatum, illud foramen anguſtum. 9 Quem gracilis ingreſſa es. 10 Hac vulpeculæ ſimilitudine & conditione a te, o Mæcenas, compellar, quod ſc. alia ratione ab hac ſervitute mihi diſcedere non liceat, niſi vulpis exemplo. 11 Omnia munera, quæ accepi, reddo ac relinquo: ut Od. 29. l. 3. de Fortuna; *Laudo manentem, ſi celeres quatit Pennas*, reſigno, *quæ dedit*. 12 Neque ob id quietem privatorum hominum & tranquillam vitam malo, & Mæcenatis ædes relinquere, quod me delitiarum ſumtuoſarumque epularum ſatietas ceperit, aliter ſenſurus, ſi egerem. 13 Beſtiarum, in uſum hominum & eſcam ſaginatarum, ſive ſint quadrupedes, ſive piſces, ſive aves. Od. 29. l. 1. 14 Cum divitiis. 15 Securam privatorum quietem. 16 Maticuloſum, & ab omni aſperitate alienum ingenium meum. 17 Ob ſingularem munificentiam. 18 Ob paternum tuum erga me amorem. 19 Appellatus es a me ſive præſens tecum fui, ſive abſens. 20 Periculum fac, tecum conſidera. 21 Reddere quæ mihi donaſti. Sic Od. 5. l. 3. *Nec vera virtus, cum ſemel excidit, Curat* reponi *deterioribus*. 22 Reſpondit Menelao, cum ipſi egregios equos dono offerret. 23 Hoc exemplo Menelai & Telemachi dilucide docet, fuiſſe honeſtius, nec Mæcenatem dare, nec ſe munera accipere, quam nunc reddere. Locus ex Odyſſ. δ. 24 Filius laborioſi Ulyſſis ex Penelope. 25 Proſopopœja Telemachi Menelaum alloquentis. 26 Inſulæ patriæ meæ. 27 Ut qui neque extenſus ſit in longitudinem ſpatiis, ubi equi pro libitu ſuo currere poſſint, id eſt, ut qui ſit anguſtus, & ſalebroſus. 28 Nec copioſi graminis abundans. 29 O Menelae, Atrei fili. 30 Tibi Atridæ aptiora, quam Telemacho. 31 Me exiguum. Polyptoton. 32 Splendida, magnifica. 33 Non populoſum, minime frequens. 34 Molle, voluptuarium quietum, a bello vacuum. Sumtum eſt ab ignavia & mollitie hominum ad militiam ineptorum. 35 Orator validus & animoſus, & advocatus excellens. 36 *L. Philippus eloquenti a gravitate, florentiſſimus civitatis*, ut ait Cic. Hic dicebat, ſe tum, cum brachium concaleſeciſſet, ſolere pugnare, ut ſcribit Cic. 2. de Orat.

Cla-

Clarus, 1 *ab officiis octavam circiter* 2 *horam*
Dum 3 *redit*, *atque* 4 *foro nimium diſtare* 5 *Carinas*
Jam grandis natu 6 *queritur*; 7 *conſpexit* [*ut ajunt*]
8 *Adraſum quendam* 9 *vacua tonſoris* 10 *in umbra*,
Cultello proprios 11 *purgantem leniter ungues*.
12 *Demetri* [13 *puer hic* 14 *non læve juſſa* 15 *Philippi*
16 *Accipiebat*] *abi*, 17 *quære*, 18 *& refer*, 19 *Unde domo*, 20 *quis*,
21 *Cujus fortunæ*, *quo ſit patre*, 22 *quo-ve patrono*.
23 *It*, 24 *redit*, *&* 25 *narrat*, 26 *Vultejum nomine Menam*,
27 *Præconem*, 28 *tenui cenſu*, *ſine crimine notum*,
29 *Et properare loco*, 30 *& ceſſare*, 31 *& quærere*, *& uti*,
Gaudentem 32 *parviſque ſodalibus*, *&* 33 *Lare certo*,
Et 34 *ludis*, *&* 35 *poſt deciſa negotia*, * *campo*.
36 *Scitari libet* 37 *ex ipſo*, *quæcunque* 38 *refers*; *dic*,
Ad cœnam 39 *veniat*. *Non ſane* 40 *credere Mena*:
41 *Mirari ſecum tacitus*: *quid multa*? 42 *benigne*
Reſpondet. 43 *Negat ille mihi*? 44 *Negat improbus*, *& te*
45 *Negligit*, *aut* 46 *horret*. 47 *Vultejum mane* 48 *Philippus*

1 Forenſibus. i. a cauſis dicendis abſolutus. 2 Diei. 3 Domum e curia. 4 A foro. 5 Viam Romæ, ſic dictam, ab ædificiis factis, inſtar carinarum navalium: in qua via domus erat Philippi. 6 Cum ſenibus longius ire gravius ſit. 7 Philippus. 8 Detonſum hominem. 9 Nugatoribus & otioſis hominibus. 10 In officina, in pergula, vel in tonſtrina. 11 Præſcindentem, reſecantem. 12 Proſopopœja eſt cum Demetrio ſervo ſuo primum, deinde ipſius cum Vultejo Mena loquentis per Dialogiſmum. 13 Miniſter, Demetrius. Sic Od. 38. l. 1. *Perſicos odi*, puer, *apparatus*. 14 Non ſtulte, non negligenter, οὐ σκαιῶς ſed gnaviter. Virg. Ecl. 1. *ſi mens non* læva *fuiſſet*. 15 Domini ſui. 16 Exequebatur. 17 Ex illo homine. 18 Et, quæ audieris, mihi renuntia. 19 Ex qua familia ſit. Sic Virg. Æn. 7. *Qui genus?* Unde domo? *pacem-ne huc fertis, an arma?* 20 Sc. *ſit*. 21 Cujus conditionis ſit, dives, an pauper. 22 In cujus clientela ſit. 23 Demetrius ſervus hominem adit. 24 Ab illo e tonſtrina ad dominum. 25 Domino ſuo, quæ ab illo audierat. 26 Illum appellari. 27 Eſſe. 28 Pauperem eſſe. 29 Et in loco, id eſt, opportuno tempore opus agere. 30 Et rurſus feriari. 31 Et divitias acquirere, iiſque uti, quod non facit avarus. 32 Mediocribus. 33 Proprio ac privato domicilio, non vita vaga. Meton. adj. pro ædibus Menæ. 34 Circenſibus & gladiatoriis. 35 Poſt confecta, expedita præconis negotia. Suet. *Veſpaſianus* poſt deciſa, *quæcunque obveniſſent*, negotia, *geſtationi & inde quieti vacabat*. * Martio, ubi valetudinis cauſa corpus exercebat. Synecd. gen. 36 Scrutando cognoſcere Verba ſunt Philippi. 37 Mena. 38 Mihi narras. 39 Ad me. 40 Sc. *poterat*, vel, non credebat ſe ſerio ab ignoto hero, & tanto patrono ad cœnam vocari. 41 Sed mirabitur, quid tanti viri tam ultronea & benevola invitatio ſibi vellet. 42 Gratias agit tibi ingentes, ſeque excuſat, quod venire non poſſit. 43 Se in cœna mihi adfuturum? Verba ſunt Philippi. 44 Se venturum. Verba ſunt ſervi. 45 Contemnit, non curat. 46 Formidat, & præ verecundia venire non audet. 47 Menam. 48 Orator.

Vilia vendentem 1 *tunicato* 2 *ſcruta* 3 *popello*
4 *Occupat, & ſalvere jubet prior:* 5 *ille Philippo*
6 *Excuſare laborem, &* 7 *mercenaria vincla,*
8 *Quod non mane domum veniſſet: denique, quod non*
9 *Providiſſet eum.* 10 *Sic ignoviſſe putato*
Me tibi, ſi cœnas hodie mecum. 11 *Ut libet.* 12 *Ergo*
Poſt nonam venies. Nunc i: 13 *rem ſtrenuus auge.*
14 *Ut ventum ad cœnam eſt,* 15 *duenda, tacenda locutus,*
16 *Tandem dormitum dimittitur;* 17 *huc ubi ſæpe*
Occultum 18 *viſus decurrere piſcis ad hamum.*
19 *Mane* 20 *cliens, & jam* 21 *certus conviva, jubetur*
22 *Rura ſuburbana* 23 *indictis comes ire Latinis.*
Impoſitus 24 *mannis, arvum* 25 *cœlumque Sabinum*
26 *Non ceſſat laudare:* 27 *videt ridetque Philippus,*
Et ſibi 28 *dum* 29 *requiem, dum* 30 *riſus undique* 31 *quærit,*
Dum 32 *ſeptem donat ſeſtertia, mutua* 33 *ſeptem*
Promittit, perſuadet uti 34 *mercetur agellum.*
35 *Mercatur. Ne te longis* 36 *ambagibus ultra,*
Quam ſatis eſt, 37 *morer:* 38 *ex nitido fit ruſticus, atque*
Sulcos, & 39 *vineta crepat mera: præparat* 40 *ulmos:*

1 Ob paupertatem tunicis, non togis, utenti. 2 Merces viles, vetera ferramenta, vaſa dimidiata, veſtes pannis obſitas. 3 Vili plebeculæ. Digna emtore merx. 4 Prævenit, antevertit. 5 Menæ. 6 Prætendebat ſuum laborem, in quo tanquam præco occupatus eſſet. 7 Præconias & mercenarias occupationes, quæ, tanquam vincula, ipſum detinuiſſent. Synecd. gen. 8 Quod pro clientum more matutino tempore domum ſuam, tanquam patroni, non veniſſet, illumque ſalutaſſet. 9 Ante, prius vidiſſet. 10 Hac lege & conditione. Verba ſunt Philippi. 11 Sit ita, inquit Mena. 12 Ergo poſt horam nonam (inquit Philippus) venies domum meam, id eſt, tribus horis ante Solis occaſum. 13 Nunc abi, & opes facultateſque tuas fortiter auge. 14 Poſtquam. 15 Vultejus locutus libere, quidvis locutus, ῥητὰ καὶ ἄῤῥητα, fanda, nefanda. Hæc autem ſic accipienda ſunt, ſc. Vultejum, fretum amicitia Philippi, ſua negotia inconſiderate effutiviſſe. Paronomaſia. 16 Tandem jubetur ire domum. 17 Ad ædes Philippi Oratoris. 18 Viſus eſt. 19 Poſtridie. 20 Patroni Philippi, ut & ſalutandi & comitandi (ſi opus eſſet) officium perageret, 21 Quotidianus, qui etiam non vocatus adeſſe poſſet. 22 In rura. 23 Cum Latinæ feriæ, quibus Romæ nihil operis facere licebat, a Conſule imperatæ eſſent. Quo tempore fiebat Jovi Latiali in monte Albano ſacrificium. Lege Macrob. Sat. 1. c. 16. 24 Equis puſillis. 25 Aerem Sabinum, in quo Philippus ſuburbana prædia habebat. 26 Vultejus. 27 Hominem ſtultum. 28 Anaphora. 29 Locum, in quo interdum requieſceret. 30 Ludum jocumque. 31 Philippus. 32 Septem millia Seſtertium nummum, id eſt, centum & ſeptuaginta quinque aureos. Ad hanc autem gratuitam ſummam accedat mutua, tum reddet additio trecentos & quinquaginta aureos. 33 Alia. 34 Emat ſibi. 35 Vultejus agellum emit. 36 Sermonum. 37 Detineam te, o Mæcenas. 38 Ex urbano & bene habito fit incultus, ſcaber & intonſus. 39 Loca vitibus conſita, ſolum habet in ore. Vide Od. 18. l. 1. 40 Quibus maritantur vites,

1 Immoritur ſtudiis, 2 & amore ſeneſcit habendi.
Verum ubi oves furto, morbo periere capellæ,
3 Spem mentita ſeges, bos eſt 4 enectus arando:
Offenſus damnis, 5 media de nocte 6 caballum
Arripit, 7 iratuſque 8 Philippi 9 tendit ad ædes.
Quem 10 ſimul aſpexit 11 ſcabrum intonſumque Philippus,
12 Durus, [ait] Vultei, nimis, 13 attentuſque videris
Eſſe mihi. 14 Pol, me 15 miſerum patrone vocares,
Si velles [inquit] verum mihi 16 ponere nomen,
17 Quod te per 18 Genium, 19 dextramque, Deoſque 20 Penates,
Obſecro, & obteſtor, 21 vitæ me redde priori.
22 Qui ſimul aſpexit, quantum dimiſſa petitis
Præſtent, mature redeat, repetatque 23 relicta.
24 METIRI ſe quemque 25 ſuo modulo, ac pede, 26 verum eſt.

1 Vitam ſuam impendit curis agriculturæ. 2 Et tabeſcit, conſumitur lucri ſtudio. Ut *ſenium* veteres pro odio, tædio, ac moleſtia dixere; ſic etiam *ſeneſcere* pro cruciari ac macerari. Cic. *Otio, & tranquillitate reip.* conſeneſcebat. 3 Et poſtquam ager ſatus, qui dominum ſuum Vultejum de maximo anni proventu ſperare juſſerat, fefellit, & minus reddidit, quam ſperaverat agricola. *Seges* autem a *ferendo* dicta, & fructus ipſos, & terram fundumque, unde naſcuntur, ſignificat. 4 Ita fractus & debilitatus arandi labore, ut mortuus videretur. 5 Paulo poſt mediam noctem. Sic ſupra Ep. 2. *ſurgunt* de nocte *latrones*. 6 Sibi a Philippo datum. 7 Ob agriculturæ damna. 8 Patroni ſui. 9 Contendit. 10 Simulac. 11 Squalidum, incomtum, & impexum, qui antea erat nitidus, pexus, comtus. 12 Homo ferreus & laborioſus, id eſt, non te reſpicis, nimis te labore excrucias Vultei. 13 Ad rem, id eſt, avarus. 14 Ædepol, certe, Exclamatio eſt Vulteji affirmantis ſuas querelas per Pollucem. 15 Calamitoſum, non durum & attentum. 16 Dare, imponere. Al. *dicere*. 17 Quamobrem, vel propter quod, vel, quam rem te obſecro. Sic Virg. 6. Æn. Quod. *te per cœli jucundum lumen, & auras, Per genitorem oro, per ſpem ſurgentis Iuli, Eripe me his invicte malis.* 18 Naturæ Deum. Exclamatio obteſtantis ad affectum patrono movendum. 19 Quæ membrum eſt fidei ac fœderis. Similis orandi modus eſt in Andr. Ter. *Quod ego per hanc te dextram oro, & genium tuum:* iſque antiquis perfamiliaris & peruſitatus in rebus graviter afflictis. 20 Domeſticos. 21 In priſtinum ſtatum & officium præconis me reſtitue, meque ex his calamitatibus eripe. Synecd. gen. 22 Qui Philippus poſtquam conſideravit & ſecum reputavit, quantum relicta in urbe præſtent illis rure quæſitis, id eſt, quanto melior fuerit urbana prior vita Vultei libera & tranquilla, quam poſterior ruſticana ſervilis & ærumnoſa; petitioni ejus locum relinquit, jubet ut Vultejus quamprimum, deſerta agricultura, ad urbem redeat, & relictam præconis conditionem repetat. 23 Studia. 24 Alleg. eſt e Metaph. ab his, qui ſtaturam corporis humani numero pedum metiuntur. Monet autem Alleg. ut intra ſuam quiſque conditionem & fortunam ſe contineat, & ſe ſuis facultatibus tam animi, quam corporis, æſtimet, nec ex aliorum judicio pendeat. 25 Sua menſura ac modulo pedis. 26 Æquum & honeſtum eſt, decet: ut Sat. 3. l. 2. *An, quodcunque facit Mæcenas, te quoque* verum eſt, *Tanto diſſimilem, & tanto certare minorem?*

Epiſt.

Epiſt. VIII.

Ad CELSUM ALBINOVANUM.

Ad Celſum ſcribens, ſe minus animo, quam corpore, valere dicit, in ſe ipſo cum alia quædam vitia, tum inconſtantiam reprehendens: ſed ita ut illum in perſona ſua taxare videri poſſint. A Muſa autem, de non ferenda immoderate & inſolenter fortuna, eum vult admoneri.

1 *Celſo gaudere, & bene rem gerere, Albinovano,*
2 Muſa rogata refer, 3 comiti 4 ſcribæque 5 Neronis.
Si quæret, 6 quid agam: dic, multa, & pulchra 7 minantem,
8 Vivere nec recte, nec ſuaviter; haud quia grando
9 Contuderit vites, oleamque 10 momorderit æſtus;
Nec quia longinquis armentum ægrotet in 11 arvis;
12 Sed quia mente minus validus, quam corpore toto,
13 Nil audire velim, nil diſcere, 14 quod levet ægrum;
15 Fidis offendar 16 medicis, iraſcar amicis,
17 Cur me funeſto properent arcere 18 veterno;
Quæ nocuere 19 ſequar: fugiam, quæ 20 profore credam:
21 Romæ Tibur amem ventoſus, 22 Tibure Romam.

1 Ordo eſt: O Muſa *a me* rogata, refer Celſo Albinovano, comiti & ſcribæ Neronis χαίρειν κ̀ δ'ὐπράττειν, ut gaudeat & bene rem gerat, id eſt, nuntia meo nomine Celſo, qui literis ſuis prius me compellavit, ſalutem, *vel*, ſaluta illum meis verbis. Sunt autem in hoc Helleniſmo infinita verba pro nominibus, id eſt, ſignifica me optare Celſo gaudium, & proſperos rerum ſucceſſus. 2 Jovis & Mnemoſynes filia. Synecd. eſt gen. pro una e novem: fortaſſe pro Clio hiſtoriarum perita, vel pro Calliope carminis Heroici præſide. 3 Qui tanquam inferior amicus Neronem comitatur, 4 Notario, qui eſt Neroni a literis & mandatis. Bel. *een Secretaris*. 5 Claudii Tiberii Neronis, Auguſti Cæſaris privigni. Synecd. gen. 6 Quibus in ſtudiis hactenus occupet. 7 Non ſine jactantia præ me ferentem, promittentem, jactantem. Sic Sat. 3. l. 2. *Atqui vultus erat pulchra & præclara* minantis, id eſt, de te promittentis. Vide locum. 8 Nuncia Celſo me non recte ex animi ſententia & quaſi cum vitæ tædio vivere. 9 Fregerit vites meas, id eſt, quod rei familiaris damna perpeſſus ſim. 10 Nimio calore exuſſerit, corruperitque, unde inaruerint. 11 Agris aratis. 12 Sed quia animo æger magis, quam corpore, velim nil, &c. 13 Anaphora. 14 Quod animi morbum imminuat ac relevet. 15 Quia fidelibus meis medicis, conſilio & alloquio ſalutari hujus mali remedium mihi exhibituris, offendar. 16 Epiſtrophe. 17 Propterea quod Cic. *Quid me accuſas, cur hunc meum caſum tam graviter feram, debes ignoſcere*. 18 A me propulſare lethargum, qui inexpugnabilis eſt dormiendi neceſſitas. Metaphorice hic ponitur pro arrogantia, inconſtantia, in propoſito pertinacia. 19 Quia ſequar, quæ &c. Epanodos. 20 Mihi profutura. 21 Quia cum Romæ ſum, amem Tibur, & rus optem tanquam homo mobilis & vento popularis auræ plenus. Metaph. eſt ab aere, & regionibus, & mari, quæ vento agitantur: quo tropo poſtrema libri hujus Ep. *plebs ventoſa* dicetur. Geminum inſuper eſt Polyptoton. 22 Cum autem Tiburi aut rure ſum, Romam amem.

2 *Poſt*

1 Poſt hæc, ut 2 valeat, quo pacto rem gerat, & ſe:
Ut placeat 3 juveni, percontare, atque cohorti.
Si dicet, Recte; 4 primum gaudere: 5 ſubinde
Præceptum 6 auriculis hoc 7 inſtillare memento,
8 Ut tu fortunam, ſic nos te, Celſe, feremus.

1 Poſt hæc omnia, o Muſa, poſtquam illi de meis rebus, meaque perverſa & infelici conditione renuntiaſti, ex illo Celſo Albinovano percunctare, quæ ſit ejus valetudo, quo pacto negotia ſua gerat, & ſe, recte, an ſecus. 2 Symploce. 3 In qua gratia ſit apud Cladium Tiberium Neronem Imperatorem, inque toto exercitu Synecd. gen. 4 Primum dicito me ejus nomine gaudere, eique de illa felicitate gratulari, 5 Deinde: ut Sat. 5. l. 2. *Sparge ſubinde*. 6 Ejus, ſc. Celſi. 7 Leviter infundere. Metaph. eſt a rebus liquidis, quæ guttatim in vaſa infundi ſolent, id eſt, tu Muſa, deinde admoneto Celſum de conſtantia & animi moderatione ſervanda in omni re. 8 Quemadmodum tu ſecundam fortunam feres, ita ut non ſuperbias, ſic nos tuam amicitiam feremus, & ſervabimus continuo,

Epiſt. I X.

Ad CLAUDIUM NERONEM.

Claudio Neroni Septimium commendat, & rogat ut in amicitiam ſuam eum recipiat. Sed hoc verecunde facit, & ita, ut ab ipſo Nerone id tanquam pro ſuo jure petere videri non poſſit.

1 SEptimius, 2 Claudi, 3 nimirum intelligit unus,
Quanti me facias: nam cum rogat, 4 & prece cogit
Scilicet, ut tibi ſe 5 laudare, & 6 tradere coner,
7 Dignum mente, domoque legentis honeſta Neronis,
8 Munere cum fungi propioris cenſet amici.
9 Quid poſſim videt ac novit me 10 valdius ipſo.
11 Multa quidem dixi, cur excuſatus abirem:
Sed timui, 12 mea ne finxiſſe minora putarer,
Diſſimulator 13 opis propriæ, 14 mihi commodus uni.

1 Eques Romanus, de quo Od. 6. l. 2. 2 O Nero, Auguſti privigne. 3 Sine dubio ſolus e multis ſcit Septimius. 4 Et precando me cogit propter inſignem amicitiam, cui nihil negari debeat. 5 Commendare, & tanquam virum probum laudare. 6 In amicitiam. 7 Virum dignum tua amicitia, tuo animo, & convictu, honeſtoque loco in familia Neronis, qui non niſi res honeſtas & viros probos eligit, inque amicitiam ſuam recipit. 8 Et cum Septimius exiſtimat me officio interioris amici apud te fungi, & aliis familiariorem eſſe. 9 Quid apud te poſſim, intelligit. 10 Validius & melius. Syncope eſt, ſicut *valde* pro valide. Sic de Arte: Valdius *oblectant populum demiſſa per aurem*, &c. 11 Multas quidam cauſas attuli & dixi Septimio, quibus hoc commendandi munus, mihi ab eo impoſitum, declinarem. 12 Ne judicarer a Septimio & aliis, qui hoc intellecturi eſſent, meam apud te gratiam, & meam commendandi facultatem minorem eſſe, quam revera ſit. 13 Ne dicerer meæ potentiæ & gratiæ diſſimulator eſſe, meque nolle, qua me benevolentia amplectaris, illi oſtendere. 14 Ne dicerer in tua amicitia meam ſolius utilitatem, ſine relinquorum amicorum cura ſpectare.

Sic

Sic ego, majoris fugiens 1 *opprobria* 2 *culpæ,*
3 *Frontis ad urbanæ deſcendi præmia: quod ſi*
4 *Depoſitum laudas* 5 *ob amici juſſa pudorem;*
6 *Scribe tui gregis hunc,* & 7 *fortem crede bonumque.*

1 Crimina. 2 Diſſimulationis & invidiæ, animique in officio tribuendo maligni. 3 Deſcendi ad fructum minus verecundæ commendationis, id eſt, ad impudentiam, quæ frontis perfrictæ eſt præmium, more urbanorum & impudentium, & audacior factus ſum amici cauſa, ut ſc. hac mea audaci commendatione impudentiæ præmia impetrarem, & hunc Septimium meliori nota tibi commendatum in amicitiam tuam inſinuarem. Meton. ergo ſubj. eſt pro adjuncta impudentia urbana, quæ potiſſimum reſidet in fronte: deinde Meton. adj. pro urbanis impudentibus, quorum perſonam lege amicitiæ coactus eſt Poeta ſuſtinere in hac commendatione. 4 Hanc meam impudentiam, qua tibi ſatis importune Septimium commendo. 5 Ob Septimii preces. 6 Adſcribe hunc Septimium tui gregis numero, tuorumque amicorum albo ipſum annumera. Metaph. a pecoribus. Ter. *Verum etiam hoc vos oro, ut me in veſtrum* gregem *recipiatis.* 7 Ipſum eſſe virum ad omnia pericula ſubeunda promtum & paratum.

Epiſt. X.

Ad FUSCUM ARISTIUM.

Fuſco Ariſtio, urbis amatori, vitam ruſticam, qua ipſe delectabatur, laudat, & varia ejus commoda recenſet. Simul autem ab ambitione (quæ vitam urbanam, non ruſticam, comitatur) eum deterret.

U*Rbis amatorem* 1 *Fuſcum* 2 *ſalvere jubemus*
3 *Ruris amatores:* 4 *hac in re* 5 *ſcilicet una*
Multum diſſimiles, 6 *ad cætera pene* 7 *gemelli.*
8 *Fraternis animis, quicquid negat alter,* & 9 *alter,*
10 *Annuimus pariter vetuli, notique columbi.*
Tu 11 *nidum ſervas, ego laudo ruris amœni*

1 Ariſtium, in urbe commorantem. 2 Salutari, opto, volo. Nam in τῷ *jubemus* non tam eſt juſſionis & imperii, quam voluntatis & optationis. Ter. *Jubeo Chremetem*, ſc. *ſalvere*, i. volo Chremetem ſalutari. 3 Nos. 4 Quod ego rure, tu urbe delecteris. 5 Hic τὸ *ſcilicet* confirmantis eſt. 6 Cæteris in rebus, *vel*, quantum ad reliqua, quod cætera. 7 Adeo ſumus inter nos moribus ſimiles, ut pene gemelli videri poſſimus, qui uno tempore concepti, iiſdem voluntatibus maxime ducuntur. Metaph. ergo ſumta a fœtura & prole gravidatum gemina, ubi ſolet apparere maxima ſimilitudo. 8 Tanquam fratres, idem nolumus, idem volumus. 9 Epizeuxis. 10 In hoc æqualiter nos gerimus & agimus tanquam veterani & inter ſe noti columbi, quorum magnus & mutuus amor & concordia ſatis nota eſt. 11 At uno hoc internus diſtamus, quod tu urbem Romanam ſervas, illamque urbem, tamquam columbus nidum, inhabitas. Metaph. eſt ab avibus, pro loco anguſto præ ruris amplitudine.

Rivos, & muſco 1 circumlita ſaxa, nemuſque.
2 Quid quæris? 3 vivo, & 4 regno, 5 ſimul iſta reliqui,
Quæ vos ad 6 cœlum effertis 7 rumore ſecundo.
8 Utque ſacerdotis fugitivus, 9 liba recuſo:
10 Pane egeo, jam mellitis 11 potiore 12 placentis.
Vivere naturæ 13 ſi convenienter oportet,
14 Ponendæque domo quærenda eſt area primum;
Noviſti-ne locum potiorem rure 15 beato?
16 Eſt, ubi plus tepeant hyemes? ubi gratior 17 aura
Leniat & 18 rabiem Canis, & 19 momenta Leonis,
Cum ſemel accepit Solem 20 furibundus acutum?
21 Eſt, ubi 22 divellat ſomnos minus 23 invida cura?
24 Deterius Libycis olet aut nitet herba 25 lapillis?
26 Purior in vicis aqua tendit rumpere plumbum,

1 Saxa fontium muſcoſa, lanugine illa viridi obducta, Metaph. a Chirurgis ſumta, & qui plagas, & ulcera, & tumores cataplaſmatis & fomentis ſolent ungere & lenire. 2 Quid multis verbis te detineo? Sic loquuntur boni ſcriptores, cum paucis rem expedire volunt. 3 Qui ante in urbe mortuus fui. 4 Quovis rege beatiorem me deputo. Sumtum quoque eſt a felicitate regum ad beatitudinem vitæ ruſticæ indicandam. 5 Simulac urbem vitamque urbanam, pompam & ſtrepitum deſerui ac ſprevi. 6 Laudibus attollitis, tanti facitis, tantopere laudatis. Hyperbolica eſt Alleg. 7 Magno populi applauſu, & univerſæ plebis ſuffragio conſentiente. 8 Ut improbus ſacerdotis ſervus, qui ex delitiarum ſatietate dominum deſerit, & qui liba edere conſuevit, tandem deſiderat panem: ſic ego, urbem faſtidiens, rure delector. 9 Mellitas placentas, & delicatiſſimos quoſque cibos, urbanaſque delitias. E Synec. eſt Alleg. 10 Δέομαι ἄρτυ, deſidero panem. 11 Qui mihi dulcior eſt. 12 Libis ſacrificiorum. 13 Quoniam unumquemque hominem oportet juxta naturam ſive congruenter naturę, id eſt, virtute adhibita donis frui a natura datis. 14 Et quoniam arca, id eſt, ſolum primum quærendum & locus deligendus ad domum ædificandam. Hic *domo* eſt dat caſus contra Grammaticos, qui tantum *domui* agnoſcunt. 15 Opulento, & omni rerum copia abundante? 16 Eſt-ne locus ullus, ubi hyemes minus frigidæ ſint? Anaphora. 17 Ventus. 18 Syderis cœleſtis intolerabilem æſtum atque calorem temperet? Metaph. eſt a febre ardente canis terreſtris ad vehementiam æſtus ſolaris indicandam. 19 Tempora, quibus Sol circiter Idus Quintiles Leonis ſignum tranſit. 20 Cum Leo rabioſus & vehementer furens ingreditur Solem vehementem æſtuſque maximos concitat. Metaph. a Leone terreſtri. 21 Eſt-ne alter in mundo locus, ubi, &c. 22 Minus auferat & avertat ſoporem, aut magis quietam hominibus indulgeat requiem? Al. *depellat*: ut *pellere ſomnum* dixit Od. 11. l. 2. 23 Quæ ſoporem hominibus quaſi invidet, id eſt, homines cura & ſolicitudine preſſi, qui ſibi invident animi tranquillitatem & ſomni libertatem. Meton. adj. 24 Nunquid herba, quam nos ruſtici pedibus calcamus, minus gratum naribus odorem afflat, aut minus nitida eſt, quam lapilli, i. marmora e Numidia advecta, ex quibus Romæ fiunt pavimenta? 25 Synecd. gen. 26 Purior-ne ea eſt aqua, quæ in vicis urbis Romæ e tubis & canalibus plumbeis erumpit, tantoque impetu deſcendit, ut tubos plumbeos rumpere contendat & nitatur, &c.

Quam

Quam quæ per pronum 1 trepidat cum murmure rivum?
2 Nempe inter 3 varias nutritur ſylva columnas,
Laudaturque domus, longos quæ 4 proſpicit agros.
5 Naturam expellas furca, tamen uſque recurret,
6 Et mala perrumpet furtim faſtidia victrix.
7 Non, qui 8 Sidonio contendere 9 callidus oſtro
Neſcit Aquinatem potantia vellere fucum,
Certius accipiet damnum, propiuſ-ve 10 medullis,
Quam, qui non poterit 11 vero diſtinguere falſum.
Quem res plus nimio 12 delectavere ſecundæ,
13 Mutatæ quatient. 14 Si quid mirabere, 15 pones
Invitus: fuge 16 magna: licet ſub paupere 17 tecto
18 Reges, & Regum vita 19 præcurrere amicos.
Cervus equum pugna 20 melior 21 communibus herbis

1 Naturaliter delabitur per declivum aliquem rivum, cum leni ſtrepitu & ſuſurro? 2 Nimirum apparet vitam ruſticam ſuaviorem eſſe, quam urbanam, qui divites, quaſi natura duce, in ſuis ædificiis urbem ruri ſimilem reddere ſtudent. Nam arbores multas in hortis ſpatioſis conſerunt, &c. 3 Ex marmore verſicolori factas. 4 Unde longe diſſiti campi & nemora ſpectari poſſint. Sumtum eſt ab animatis ad ſenſus & animi expertia, ut hic ad domum. 5 Ut vel maxime ipſi naturæ vim inferas, adeoque illud, quod eſt natura rei alicui inſitum ac ingeneratum, ignominioſe vi maxima ejicere tentes, tamen illa ſe ſemper præſentem ſiſtet. Metaph. eſt a corporibus natura depravatis, quæ vix corrigi poſſunt, & ad id, quod nata ſunt: ut videre eſt in arboribus pravis, quas ubi diu multumque in rectum excitaris, fulcro & furca, ſi longo poſt tempore fulcrum & fuſtem ſuſtuleris, cernas eaſdem ad priſtinam formam reverti. 6 Et tanquam rerum humanarum domina iſtam vitioſam hominum luxuriem, rerumque parabilium faſtidioſum contemtum clanculum denuo vincet. 7 Is non accipiet certius damnum, qui neſcit diſcernere purpuras, quam qui, &c. Hactenus ab adjunctis commodis, nullum rure locum naturæ magis convenientem eſſe declaravit: nunc contra, ab incommodis damniſque certiſſimis indicat urbem, reſque urbanas eſſe naturæ peſtilentiſſimas; ubi pro libertate ſervitus, pro ſecuritate ſollicitudo, pro tranquillitate dominatur perturbatio. 8 Cum purpura Sidonia comparare, *vel* certare, & ita ad veram purpuram accedere, ut difficile ſit internoſcere lanas, quæ fucatum & non genuinum purpuræ colorem, qui prope Aquinum, Italiæ oppidum, provenit, purpuram imitantem, habent, id eſt, qui inter veſtem vera purpura & fucata tinctam nequit diſcernere. 9 Tanquam homo ingenioſus. 10 Vel quod propius ad medullas & ſpiritum animalem accedat & pertingat. Meton. ſubj. 11 A vero. 12 Nimia lætitia extulerunt. 13 Illum ædem res converſæ perturbabunt, commovebunt. 14 Si quid in urbe magni facies. 15 Illud nolens depones & amittes rurſus. 16 Summas opes, ampliſſimos honores. 17 Domo, id eſt, ſub vita victuque privato atque tenui. Synecd. part. 18 Polyptoton. 19 Anteire, ſuperare amicos Regum, id eſt, gratioſos homines apud Reges. Metaph. eſt a curſoribus & viatoribus, quorum viæ ſimilis eſt vita hominum, i. ſic traducitur, ut iter a viatoribus conficitur. 20 Superior, κρείττων, validior in pugna. 21 E communi utrique prato equum ſuis cornibus depellebat, ejiciebat. Hæc fabula tribuitur Steſichoro.

Pellebat, donec 1 *minor in certamine longo*
2 *Imploravit opes hominis,* 3 *frenumque recepit:*
Sed poſtquam 4 *victor* 5 *violens diſceſſit* 6 *ab hoſte,*
Non equitem dorſo, non frenum 7 *depulit ore.*
Sic, qui pauperiem veritus, potiore 8 *metallis*
Libertate caret, 9 *dominum vehet improbus, atque*
Serviet æternum, quia parvo neſciet uti.
10 *Cui non conveniet ſua res, ut calceus olim,*
Si pede major erit, 11 *ſubvertet;* 12 *ſi minor,* 13 *uret.*
14 *Lætus ſorte tua vives ſapienter, Ariſti:*
15 *Nec me dimittes incaſtigatum, ubi plura*
16 *Cogere, quam ſatis eſt, ac non* 17 *ceſſare videbor.*
18 *Imperat aut* 19 *ſervit collecta* 20 *pecunia cuique,*
21 *Tortum digna ſequi potius, quam ducere, funem.*
Hæc tibi 22 *dictabam* 23 *poſt fanum putre Vacunæ,*
Excepto, quod non ſimul eſſe, 24 *cætera lætus.*

1 Equus ἥττων, inferior, imbecillior, pratoque expulſus & victus. 2 Cum ploratu rogavit auxilia animalis ratione & prudentia præditi. Virg. 10 Æn. *Tarchon jungit opes, fœduſque ferit.* 3 Ephippium ſubiit, hominem dorſo portavit, eique parere incepit, cervumque ope hominis ſuperavit. 4 Equus. Synecd. gen. 5 Superbus & victoria elatus. 6 A cervo viſo Synecd. gen. 7 Excuſſit; ſed hominis ſervus perpetuo manſit. 8 Quæ omni ære, omni argento & auro potior eſt. 9 Pecuniæ cupiditatem, cui perpetuo & in æternum ſerviet. 10 Qui plus minus-ve habebit, quam ſatis eſt, ille nunquam bonis ſuis recte fruetur. 11 Pedem aliquando ejiciet. 12 Erit. 13 Pedem lædet, dolore afficiet, conſtringet: ita etiam, qui plus, quam ſat eſt, divitiarum habet, ille de ſtatu ſuo deturbatur; qui autem opinione ſua minus habet, quam ſat eſt, illum inopia affligit. Sumtum ab igne, cujus proprium eſt urere. 14 Contentus tua conditione. Hortatur Fuſcum ad mediocritatem, & amice requirit ab eo caſtigari, ſi in congerendo ipſe modum excedat. 15 Sed me ſevere reprehendes. 16 Coacervare, congerere. 17 In coacervanda pecunia. 18 Unicuique domino ſuo, ut avaro & luxurioſo. 19 Ut liberali. 20 Locuples & pecunioſus homo. Meton. adj. 21 Quæ tamen pecunia a poſſeſſore potius trahi debet, quam eundem trahere, quæque dominum ſuum ſequi, non ducere, debet, & eidem ſervire, non imperare. Alleg. eſt a Comicis ſaltantibus, quorum præſultor præſcribit numerum ac modum reliquo choro, qui obſequitur præſultori, ut pecunia & res partæ poſſeſſori debent ſervire, non imperare. Quidam putant hoc natum ab illo fune, quo equus Durius a Trojanis in urbem inductus eſt manibus chori ſaltantis implicato. 22 Hæc dictabam puero meo ſcribenti, ut ab eo excepta & ſcripta tibi mitterem. 23 Pone ædem Vacunæ Deæ vetuſtate corruptam & conſumtam. *Vacuna* Dea a *vacando* dicta, quæ præerat vacantibus & otioſis, ac præterea abſolutis crimine & calumnia. Ingenioſe igitur ibi rus ſuum collocat Poetas facetiſſimus, ut qui otioſus, hæc, occupato Romæ Ariſtio, ſcripſerit. 24 Quoad cætera omnia, τ᾽ ἄλλα id eſt, κατὰ τ᾽ ἄλλα *vel*, in cæteris omnibus ſum hilaris, excepto illo uno, id eſt, tantum triſtis, quod mihi non adeſſes. Helleniſmus: ut Od. 2. l. 4. *Qua notam duxit, niveus videri*, Cætera *fulvus*. Sic Virg. Georg. 3. Cætera *nec fœturæ habilis, nec fortis aratris.*

Epiſt.

Epiſt. X I.

Ad BULLATIUM reverſum ex Aſia.

Ad vitæ beatitudinem nihil intereſſe dicit, quo quiſque loco habitet, cum hæc ab animi tranquillitate pendeat. Docet etiam, de quopiam loco aut aliquo vitæ genere non debere a nobis judicium fieri ex commodis aut incommodis, quæ in eis ſenſerimus.

1 *QUid tibi viſa Chios, Bullati,* 2 *notaque Lesbos?*
Quid concinna 3 *Samos? quid Crœſi regia* 4 *Sardis?*
5 *Smyrna quid, & 6 Colophon?* 7 *majora, minorane fama?*
8 *Cuncta-ne præ* 9 *campo, & Tiberino flumine ſordent?*
10 *An venit in votum Attalicis ex urbibus una?*
11 *An Lebedum laudas, odio maris atque viarum?*
Scis, Lebedus 12 *quam ſit* 13 *Gabiis* 14 *deſertior, atque*
Fidenis vicus: tamen illic vivere 15 *vellem,*

1 Qualis tibi viſa eſt Chios, inſula in mari Ægæo? Hæc enumeratio locorum variorū indicio eſt, Bullatium fuiſſe πολύτροπον id eſt, hominem verſatilis ingenii ad omnia perluſtranda. Anaphora eſt in *quid* multoties repetito initiis membrorum, ac præterea Ἀνακοίνωσις ſive *Deliberatio* cum Bullatio de varia peregrinatione, ubi octies hic interrogatur, ac pro eo Poeta tandem ad quatuor quæſtiones tantum de Lebedo, Samo, Chio, & Rhodo reſpondet. 2 Inſula in mari Ægæo nota, id eſt, nobilis propter Alcæum, & Sappho Poetas celebratiſſimos. 3 Inſula, quæ e regione Epheſi Joniæ adjacet, Pythagoræ patria, ac vaſis olim fictilibus, quæ *Samia* dicebantur, celebrata, & Junoni ſacra; quæ ibi & nata & educata, & Jovi nupta ſcribitur. Quam *concinnam* vocat Poeta ob loci elegantiam & amœnitatem, propter pulchra ædificia. 4 Urbs Lydiæ, in qua Crœſus, Halyattis filius, Lydorum Rex quondam ditiſſimus, commorabatur ac conſidebat. 5 Civitas Joniæ, Homeri patria. 6 Joniæ urbs, Apollinis oraculo quodam clariſſima. 7 Sunt-ne hæc majora, vel minora, quam communis hominum fama de illis divulgavit? 8 An omnes hæ urbes & loca tibi vilia & nihil eſſe videntur, ſi cum Roma comparentur? 9 Comparatione facta cum campo Martio. Synecd. gen. Poſſet etiam dici totum hoc *campo & Tiberino & flumine* per Synecdochicam periphraſin [Romæ, præ qua urbes aliæ & regiones contemnendæ & parvipendendæ videntur. Id enim ſonat verbum *ſordere* ab immundis rebus ſumtum & translatum: quo tropo uſus eſt Corydon apud Virg. Ecl. 2. *quoniam* ſordent *tibi munera noſtra*. 10 An non expetis & exoptas, ſi Græcia minus tibi placet, aliquam ex Aſiaticis urbibus, quibus Attalus olim, Rex Pergami ditiſſimus, imperavit? Sic Ovid. loquitur 11. Metam. *ſuccedere in votum alicujus*, id eſt, idem velle & optare, quod ille vult & optat. Anaphora. 11 *Lebedus* eſt Joniæ oppidum deſertum juxta mare, unde nullus incola audet mare tranſire. 12 Quanto. Reſpondet Bullatius. 13 *Gabii*, *jorum*, & *Fidenæ* ſunt civitates Sabinorum. 14 Nulliſque ſæpe hominibus frequentatus. 15 Non recuſarem, quamvis ulterius itineris moleſtias in me ſuſcipere.

Oblituſque 1 *meorum*, 2 *obliviſcendus & illis*,
3 *Neptunum procul e terra* 4 *ſpectare furentem*.
Sed 5 *neque*, 6 *qui* 7 *Capua Romam petit*, *imbre lutoque*
Aſperſus, *volet in* 8 *caupona* 9 *vivere* : *nec*, *qui*
Frigus 10 *collegit*, 11 *furnos &* 12 *balnea laudat*,
13 *Ut fortunatam plene præſtantia vitam*.
Nec, *ſi te validus jactaverit Auſter* 14 *in alto*,
Idcirco navem trans Ægæum mare 15 *vendas*.
16 *Incolumi Rhodos*, *& Mitylene* 17 *pulchra facit*, *quod*
18 *Pænula ſolſtitio*, 19 *campeſtre nivalibus* 20 *auris*,
21 *Per brumam Tiberis*, 22 *Sextili menſe caminus*.
Dum 23 *licet*, *& vultum ſervat Fortuna benignum*,
24 *Romæ laudetur Samos*, *& Chios*, *& Rhodos* 25 *abſens*
Tu, 26 *quamcumque Deus tibi fortunaverit horam*,
Grata ſume 27 *manu* : 28 *nec dulcia differ in annum* :

1 Amicorum & patriæ. 2 Et viciſſim ab illis obliviſcendus. Polyptoton. 3 Mare furioſum, tumultuoſum & inſanum, cujus Rex & dominus eſt Neptunus e partitione regni Saturnini inter fratres & ſorores. Meton. ſubj. 4 Ut proſpiciam. 5 Anaphora. Verba ſunt Horatii refutantis Bullatii ſententiam a ſimili. 6 Viator quiſquam, qui, &c. 7 Hæc urbs Campaniæ Italicæ caput olim fuit, & magnitudine Romæ & Carthagini non ceſſit. 8 Taberna meritoria, in qua ſe aliquandiu refecit & collegit. 9 Semper ac perpetuo manere. 10 Contraxit, ſc. hyemis tempore. 11 Clibanum vel focum, ad quem ſe calefecit. 12 In quibus totum corpus calida refocillavit. 13 Tanquam ea, quæ omnino felicem vitam præſtant, ſummumque bonum efficiunt & conſervant. 14 In mari variis tempeſtatibus exercuerit & disjecerit. Sic Virg. Æn. 1. *multum ille & terris* jactatus *& alto*. 25 Non continuo vendere debes navem in regione tranſmarina, & illic habitare, quod aliquam navigationis incommoditatem perceperis. 16 Homini ſanæ mentis, viro prudenti hoc præſtat. Metaph. eſt ab integris ac firmis corporibus ad animum. 17 Rhodus eſt inſula, ſic etiam Mitylene rebus omnibus pulchre inſtructa. 18 Veſtis denſa, quæ tunicæ ad arcendum frigus vel pluviam ſuperinduitur, ſolſtitio æſtivo, id eſt, media æſtate inutilis, qua nullum frigus eſt. Synec. gen. in *ſolſtitio*. Præterea *ſolſtitium*, *auræ nivales*, *brumæ*, *menſis Sextilis*, videntur mihi modificata verba pro hominibus in tali cœlo verſantibus. 19 Quod veſtis tenuis, qua juvenes, qui in campo Martio ſe exercent, obſcœna corporis tegunt, præſtare poteſt. 20 Ventis hybernis. 21 Quod natatio per Tiberim hyemali tempore (quo aqua frigida nudis corporibus noxia eſt) prodeſt. 22 Quod facit fornax vel ignis ad conclave calefaciendum menſe Auguſto æſtate fere media, id eſt, ut hæc inutilia ſunt illis temporibus; ita nec ſapienti ad vitam tranquillam locus aut peregrinatio aliquid confert, ſed plane inutilis eſt & ſupervacanea. 23 Per fortunam ac valetudinem, id eſt, dum res integræ ſunt, & Fortuna tibi æqua eſt. 24 A te Romæ habitante, &c. id eſt, noli peregrinari, & in illas inſulas proficiſci, neque te Roma commoveto. 25 Ab illis, non autem præſens, ita ut ad illas inſulas proficiſcaris. 26 Quodcunque tempus lætum tibi reddiderit Deus. 27 Grato & memori animo, id eſt, illo æquo animo acquieſce. Metaph. eſt a corpore ad animum. 28 Et voluptatis commodis ſtatim utere. Metaph. a ſaporibus.

Vt, quocunque loco fueris, vixiſſe 1 *libenter*
Te dicas. Nam 2 *ſi ratio & prudentia curas,*
3 *Non locus effuſi late maris* 4 *arbiter, aufert:*
5 *Cœlum non animum mutant, qui trans mare currunt.*
6 *Strenua nos exercet inertia:* 7 *navibus atque*
8 *Quadrigis petimus* 9 *bene vivere:* 10 *quod petis,* 11 *hic eſt:*
12 *Eſt Ulubris, animus ſi te non deficit* 13 *æquus.*

1 Lætum te vixiſſe. Quia ubique licet bene vivere. 2 Quia. 3 Non urbs, neque tota terra (quæ ſuo ſitu ex arbitrio maris longe effuſi undas arcet) neque peregrinatio, ſed ſola animi tranquillitas beatum efficit. 4 Sumtum eſt a judice, qui totius rei habet arbitrium & facultatem, ad ſignificandum, nullum eſſe locum, qui procul e terra ſpectet vaſtitatem procelloſi maris, tam ab illius caſibus tutum, ut poſſit animo dare tranquillitatem. 5 Qui, tanquam aliis in locis beatius victuri, peregrinantur, illi mutant clima cœli & terrarum regiones, non autem animum, & ſecum peregrinantur, ſuoſque pravos affectus comites ſecum ducunt. Meton. eſt ambientis aeris pro ſubjecta regione, quam ſolum mutavit, non mores & naturam. Sic in Demoſthenem Æſchines, οὐ γὰρ τὴν τρόπον, ἀλλὰ τὴν τόπον μόνον μετήλλαξας, i. *Non enim mores, ſed locum ſolum mutaſti?* 8 Magna & vehemens ſtultitia nos vexat, dum peregrinatione animi morbos excutere volumus. 7 Terra marique, id eſt, ſumma feſtinatione ſummoque ſtudio mare & terras peragramus, ubi beate vivere poſſimus. 8 Equis. 9 Vitam beatam. Antimeria. 10 Bene beateque vivere domi eſt & in patria. 11 Anadiploſis. 12 Eſt quovis in loco, quantumvis ignobili, ut Ulubris vico deſerto in Campania. 13 Si animus tranquillus, nullaque cupiditate perturbatus tibi non deeſt.

Epiſt. XII.

Ad ICCIUM.

Iccio eas eſſe facultates dicit, quibus ſi recte fruatur, ne ab ipſo quidem Jove ditiorem effici poſſe: innuens nimirum, tantum eſſe divitem unumquemque, quantum rebus utitur. Ejus exemplo mirum debere videri, quod de Democrito narratur. Suadet illi, ut Groſphum in familiaritatem ſuam recipiat. Quo in ſtatu ſint res Romanæ, certiorem facit.

1 F*Ructibus Agrippæ Siculis, quos colligis, Icci*
Si recte frueris, 2 *non eſt ut copia major*
Ab Jove donari poſſit tibi: 3 *tolle querelas.*
Pauper enim non eſt, 4 *cui rerum ſuppetit uſus.*

1 Si opibus illis, quas ex fundis, paſcuis, agris & vectigalibus M. Vipſanii Agrippæ., cujus coactor & procurator in Sicilia conſtitutus es, quotannis colligis, vere & liberaliter frueris. 2 Fieri nullo modo poteſt, ut majorem rerum copiam a Diis immortalibus optare poſſis. 3 Itaque deſine conqueri de paupertate tua. 4 Cui nihil ad vitam deeſt, qui ad uſum rerum humanarum nulla re indiget.

1 Si ventri bene, ſi lateri eſt, pedibuſque tuis, nil
Divitiæ poterunt 2 regales addere majus.
Si forte in medio poſitorum 3 abſtemius herbis
Vivis, & 4 urtica; ſic vives 5 protinus, ut te
6 Confeſtim liquidus 7 Fortunæ 8 rivus 9 inauret:
Vel quia 10 naturam mutare pecunia 11 neſcit,
Vel quia cuncta putas una virtute 12 minora.
Miramur, ſi Democriti 13 pecus edit agellos,
Cultaque, 14 dum peregre eſt animus ſine corpore 15 velox:
Cum tu inter 16 ſcabiem tantam, & 17 contagia lucri,
Nil 18 parvum ſapias, & adhuc 19 ſublimia cures:

1 Quod ſi ad hanc felicitatem firma corporis tui valetudo accedat, ita ut cibum & potum habeas, & ventri bene ſit, ſine ullo morbo, neque deſint ſtramina dormienti, atque bene ſit pedibus, ut neque calceamenta deſint, nec equus quo veharis, certe huic tuæ felicitati vel Regum opes nihil melius & excellentius adjungere poterunt, neque ulla in re te reddere fortunatiorem. Anaphora: præterea ſi has corporis partes τροπικῶς placet accipere, Meton. erit ſubjectorum pro rebus ad ea ſuſtentanda idoneis. 2 Magnæ & immenſæ. Metaph. 3 Abſtinens a rebus promtis & expoſitis voluntati noſtræ, id eſt, fortunæ bonis, quibus ſine diſcrimine licet omnibus uti, & ſobrius vivis. Metaph. eſt ab his, qui vino abſtinent, ad temperantiam in quovis genere eſculentorum & poculentorum ſignificandam. 4 Quolibet victu parco & tenui. Synecd. ſpec. 5 Porro, deinceps, ſine intermiſſione. Vox enim eſt continuationis & ordinis. Virg. 4. Georg. Protinus *aërii mellis cœleſtia dona Exſequar*, id eſt, exponam deinceps rationem mellificii. Vult igitur Horatius Iccium, cui tam parum ſufficiat, & alioqui jam nihil deſit, plura appetere non debere. 6 Celeriter. 7 Meton. cauſæ, pro auro & argento, reliquiſque bonis, quæ mox ſignificantur Synecdochicῶs nomine *pecuniæ*. 10 Synecd. gen. pro Pactolo, tanquam cæteris fluminibus auriſluis celebriori, pro inexhauſta copia divitiarum. 9 Te ditiſſimum reddat. Cic. *moriar, niſi (quæ tua gloria eſt) puto te malle a Cæſare conſuli, quam* inaurari. 10 Avari hominis. 11 Non poteſt, nullaque opum acceſſio avarum liberaliorem reddere. 12 Inferiora eſſe frugalitate & continentia, omniaque mediocritati eſſe poſthabenda, nihilque ſobrietati eſſe anteponendum. 13 Quod, vicinum alienum pecus conſumſit agellos, & ſata Democriti rura, id eſt, quod Democritus ob ſapientiæ ſtudium rem familiarem neglexit. 14 Dum ejus animus a corpore ſejunctus in rerum magnarum & divinarum atque cœleſtium contemplatione occupatus eſt. Metaph. eſt a verſantibus alibi, atque domi ſuæ. 15 Celer, acutus. Nihil enim eſt cogitatione velocius. 16 Divitiarum, id eſt, inter pecuniæ ſtudium, quod animum ſuum mordet atque urit, perpetuaque habendi cupiditate afficit. Alleg. eſt e continuatis Metaphoris a corpore, quod acuto vitioſi humoris morſus & urenti purigine quieſcere non poteſt, nec contagione mala cum aliis hominibus ſalubriter verſari, ad inquietum Pleonectæ animum, & ad inſociabilem inhumanitatem hominis avari indicandam. 17 Quæ latius in dies ſerpunt. 18 Humile, ac terreſtre mediteris. 19 Res arduas & cœleſtes, μετέωρα, contempleris & inveſtiges.

Quæ 1 mare compeſcant cauſæ : 2 quid temperet annum :
Stellæ ſponte ſua, 3 juſſæ ne vagentur & errent :
4 Quid premat obſcurum Lunæ, quid proferat orbem:
5 Quid velit, & poſſit rerum 6 concordia diſcors :
7 Empedocles, an 8 Stertinii 9 deliret 10 acumen?
Verum, ſeu 11 piſces 12 ſeu, porrum, & cepe trucidas,
13 Utere 14 Pompejo Groſpho, &, ſi quid 15 petet, 16 ultro
Defer : nil Groſphus, niſi 17 verum, orabit, & æquum.
18 Vilis amicorum eſt 19 annona, bonis ubi quid deeſt.

1 Vaſtum maris æſtum, tumidoſque motus & agitationes fluctuum marinorum inhibeant, ne ſupra littora effundantur in terram. Meton. ſubj. Hanc quæſtionem tractat Lucret. l. 6. Hæc Virg. 2. Georg. ſcire cupit : *Me vero primum dulces ante omnia Muſæ, Quarum ſacra fero ingenti percuſſus amore, Accipiant, cælique vias, & ſidera monſtrent, Defectus Solis varios, Lunæque labores, Unde tremor terris, qua vi maria alta tumeſcant.* 2 Quæ res annum gubernet, ut per quatuor temporum commutationes certo fluat. 4 Alicujus juſſu, & ad alterius ſuperioris mandatum in cœlo errare atque vagari videantur. 4 Quæ cauſa Lunam tegat & abſcondat, inque aſpectum hominum venire non ſinat, vel claram faciat & plenam. Anaphora. 5 Ob quam cauſam condita ſit. 6 Concors totius mundi diſcordia, cum totum ex elementis, & qualitatibus inter ſe contrariis conſtitutum inter ſeſe amice conſpirare videatur. Hanc quoque concordiam diſcordem ſic Ovid. Met. 1. expreſſit: *Quippe ubi temperiem ſumſere humorque, calorque, Concipiunt, & ab his oriuntur cuncta duobus : Cumque ſit ignis aquæ pugnax, vapor humidus omnes Res creat, & diſcors concordia fœtibus apta eſt.* 7 Cum tu ſcire cures, an Empedocles, qui quatuor elementa, ignem, aera, aquam, terram, & amicitiam, qua illa contrahantur, & litem, qua diſſipentur, omnium rerum principia ſtatuti, an Stertinii, illius Philoſophi Stoici, ingenioſa diſputatio in aſſignandis rerum naturalium principiis & cauſis erret. 8 Hic ille Stertinius ſapientum octavus, de quo Sat. 3. l. 2. 9 Metaph. ab imperito aratore, qui neque ſulcos ducere rectos, neque cultello & vomere tellurem probe proſcindere novit. 10 Stertinius ſolers & acutus. Meton. adj. 11 Sive ſumtuoſe, ſive tenuiter & parce vivis. Eſt ergo hic primum periphraſis Synecdochica victus lautioris ac ſplendidioris nomine *piſcium*, deinde tenuioris & parcioris, per *porrum* & *cepe* ſignificati. 14 Sive nihil aliud comedendo dentibus tuis comminuis, niſi porrum & cepe. 13 In familiaritatem tuam recipe Pompejum Groſphum. 14 Qui fuit Horatii amicus. Ad hunc exſtat Oda 16. l. 2. 15 A te. 16 Non rogatus, ſed ſponte tua ipſi offer. 17 Juſtum. 18 Facile comparabilis eſt, quæ alias magni conſtat, magno emitur, id eſt, facile ac nullo pene impendio comparantur amici, ubi bonis viris deeſſe aliquid cernitur. 19 Metaph. ab eſculentis & poculentis, vilibus ac copioſis, ad facilitatem conciliandi amicos indicandam: nam tales fere verecundi ſunt ac minime petaces; & (quod de Groſpho dixit) nil niſi æquum poſtulant.

1 Ne tamen ignores, 2 quo ſit Romana 2 loco res:
3 Cantaber Agrippa, Claudi 4 virtute Neronis
3 Armenius cecidit: 5 jus imperiumque Phraates
Cæſaris accepit 6 genibus minor: 7 aurea fruges
Italiæ pleno 8 diffudit copia cornu.

1 Ut tamen certus ſis. Epilogus epiſtolæ de ſtatu Romano, quem ſcribit in dies amplificari, adjectis imperio hinc Cantabris, Agrippæ virtute, quod dicit in gratiam Iccii, illinc fortitudine Claudii Neronis, Auguſti privigni, Armenio Phraate ſubjugato. 2 In quo ſtatu & conditiones ſit fortuna imperii urbis Romanæ. Metaph. eſt à ſitu & ſede ſubjecta pro ſtatu rerum adjunctarum. Ter. Eun. *Conveni hodie adveniens quendam mei* loci *atque ordinis*, Cic. *Vos videte, quid aliæ faciant iſto* loco *fæminæ*, id eſt, iſta dignitate, veſtrique ſimiles. 3 Cantabri, Hiſpaniæ populi, Marci Agrippæ fortitudine devicti ſunt, & Armenii, populi Aſiæ, magnanimitate Claudii Tiberii Neronis, Auguſti imperatoris privigni, domiti. Alleg. e continuatis Synecdochis. 4 Fortitudine. Synecd. gen. 5 Phraates, Perſarum & Parthorum rex, populi Romani legibus & imperio parere ſe velle dixit. 6 Supplex & ad genua Auguſti Cæſaris devolutus: eſt enim ſupplicantis & genua ſua inflectere, & ejus, cui ſupplicat, genua tangere. 7 Omnium rerum exoptata copia & ubertas. 8 Fudit tanquam e pleno Herculis cornu, quod, ut Poetæ narrant, Acheloo, in taurum mutato, ab Hercule avulſum, Najades Nymphæ omnium frugum feraciſſima copia abunde impleverunt. Vide Od. 17. l. 1.

Epiſt. XIII.

Ad VINNIUM ASELLAM.

A Vinnio petit, ut in offerendis Auguſto ſuis libris, & temporis & decoris rationem habeat.

1 UT *2 proficiſcentem 3 docuit te ſæpe, diuque,*
4 Auguſto reddes ſignata volumina, Vinni,
5 Si validus, ſi 6 lætus erit, ſi denique 7 poſcet:
8 Ne ſtudio noſtri pecces, odiumque libellis

1 Quemadmodum. 2 Hinc ad Cæſarem diſcedentem. 3 Admonui. 4 Ita jam abſens per litteras te admoneo, reddes Cæſari libros carminum meorum, ne a quoquam legantur prius, quam ab Auguſto, obſignatos & ſigillo impreſſos. 5 Si non ægrotet. Anaphora. 6 Hilaris animo. 7 Reperet a te carminum meorum libros, quod apud te eſſe ſcit. Hæc tria ſunt opportune reddendi Auguſto libellos ſigna: recta ipſius valetudo, hilaritas & poſcentis nutus. Eadem Ciceronis fuit cantio reddendæ Dec. Bruto Epiſtolæ 16. l. 11. ad fam. cujus initium eſt. *Permagni intereſt, quo tibi hæc tempore Epiſtola reddita ſit*, &c. 8 Ne nimio in nos amore ac favore pecces, dum mei nimis ſtudioſus mihi gratificare ſtudes.

1 Sedulus importes, opera 2 vehemente 3 miniſter.
4 Si te forte mea gravis 5 uret ſarcina 6 charta.
7 Abjicito potius, 8 quam quo perferre juberis
9 Clitellas ferus impingas, 10 Aſinæque paternum
Cognomen vertas in riſum, 11 & fabula fias.
12 Viribus uteris 13 per clivos, flumina, 14 lamas.
15 Victor propoſiti ſimulac perveneris 16 illuc,
17 Sic poſitum ſervabis onus, 18 ne forte ſub ala
Faſciculum portes librorum, ut 19 ruſticus agnum,
Ut 20 vinoſa 21 glomos furtivæ 22 Pyrrhia lanæ,
23 Ut cum pileoſo ſoleas conviva tribulis.
Ne vulgo narres te ſudaviſſe ferendo
Carmina, quæ poſſunt oculos aureſque 24 morari
25 Cæſaris: 26 oratus multa prece, 27 mittere porro.
Vade, vale, cave 28 ne titubes, mandataque 29 frangas.

1 Nimiam diligentiam adhibens. 2 Quæ modum non ſervet. Ter. Heaut. Vehemens *in utramque partem Menedeme es nimis*: quales qui ſunt, non tam agere id, quod agunt, quam ſatagere videntur. 3 Quaſi miniſter, id eſt, ne intempeſtiva ſedulitate in libellis offerendis eos Auguſto inviſos reddas. 4 Προκατάληψις eſt, objiciendorum occupatio jocoſa. 5 Premet ac lædet, tibique gravior ac moleſtior fuerit. Metaph. 6 Librorum meorum ſive verſuum in charta ſcriptorum moles ac faſciculus. Meton. continentis, *Sarcina* a *ſarciendo*, id eſt, conſuendo dicta eſt. 7 Illam in itinere. 8 Quam illud facias eo in loco, &c. 9 Ut tanquam aſinus clitellas, quarum pondere premitur, in terram ferus ac ſtolidus abjicit, cum illas geſtare non poteſt; ita tu quoque librorum ſarcinam in terram elidas, & me teque ipſum ludibrio exponas. Metaph. eſt a jumentis dorſuariis, ad quæ facete Poeta alludit cognomine Aſinæ libros perlaturi. 10 Quo Vinnius Aſella diceris. 11 In hora hominum pro ludibrio venias. 12 Sin vero abjicere nolueris, viribus tuis in illo onere perferendo ureris. 13 Aſcendendo per colles. 14 Lacunas lutuloſas continentes aquam pluviam: vel fluviorum foſſas. 15 Poſtquam voti tui compos fueris, illudque, quod tibi propoſueras, ſuperaveris. 16 Ad ædes Auguſti. Translatio ab hoſtibus ſuperatis. 17 Hoc modo, id eſt, decoro geſtu librorum meorum onus in manibus tuis tenebis. 18 Ne forte ſub axilla libros meos geſtans omnium oculis exponas. 19 Sub ala portat. 20 Temulenta, bibax. 21 Portat ſub axilla ſphærulas ex filo lanæ clanculum furto ablatæ. 22 Ancilla. Synecd. ſpec. pro gen. 23 Vel, ut conviva, qui in certa tribu cum ſuis contubernalibus habitans, e convivio bene potus domum rediens, calceos cum pileo ſub brachio geſtat. 24 Remorari ac delectare ſua ſuavitate. 25 Auguſti. 26 A me exoratus hoc, quod dixi. 27 Da deinceps operam, ut opportune tempore & cum decoro carmina illa offerantur. 28 Ne in libellis meis offerendis pecces. Alleg. eſt ab ebriis, ad inſtructionem bene obeundi munus, & mandatum exſequendi. 28 Violes, atque imprudenter tranſgrediaris.

Epiſt. XIV.

Ad VILLICUM SUUM.

Villici ſui deſiderium reprehendit, cupientis ob lupanaria & popinas in urbe vivere, & incoſtanter faſtidientis rura, quæ antea tacita prece petiiſſet. Cur autem vitam ruſticam urbanæ præferat, exponit. Sed illum more hominum facere dicit, ut alienam ſortem ſuæ præferat.

1 *Villice ſylvarum, & 2 mihi me 3 reddentis agelli,*
4 Quem tu faſtidis, habitatum 5 quinque focis, &
Quinque bonos ſolitum 6 Bariam 7 dimittere 8 patres,
9 Certemus, 10 ſpinas animone ego fortius, an tu
11 Evellas agro, &, melior ſit 12 Horatius, 13 an res.
Me quamvis 14 Lamiæ pietas & 15 cura moretur
16 Fratrem 17 mœrentis, 18 rapto de fratre dolentis
19 Inſolabiliter: tamen 20 iſtuc mens animuſque
21 Fert, 22 & amat ſpatiis obſtantia rumpere 23 clauſtra.
Rure ego viventem, tu dicis in Urbe, beatum.
24 Cui placet alterius, ſua nimirum eſt odio, ſors.
Stultus 25 uterque locum 26 immeritum 27 cauſatur inique.
In culpa eſt animus, 28 qui ſe non effugit unquam.

1 Qui ſylvarum & agelli mei præfectus es. *Villicus* is dicitur, cui reliqui ſervi in agris colendis obſequuntur. 2 polyptoton. 3 Reſtituentis ac recreantis animum meum. Synecd. integ. pro mem. 4 Quem agellum tu cum faſtu contemnis. 5 A quinque partibus familias. Synecd. eſt primum partis pro toto, id eſt, pro ædibus quinque: deinde Meton. ſubj. pro hominibus in quinque familias diſtinctis. 6 Sabinorum oppidum. 7 Ad lites in Batia diſcernendas. 8 Romanos Senatores, vel homines grandes natu. 9 Ego & tu viciſſim experiamur. 10 Curas, quæ animum cruciant. 11 Exſtirpes & eruas ex agro meo. Alleg. eſt e Metaphoris ab agricolis ad mordaces animi ſolicitudines indicandas. Sic loquitur Od.18. l.1. 12 Conditio & ſtatus Horatii. Meton. ſubj. 13 An agellus ejus. Synecd. gen. Al. *an rus*. 14 Ælii Lamiæ, De quo Od.26. & l.1. Od. 17. l.3. 15 Solicitudo de illo, qua in ipſo conſolando ſolicitus ſum, Romæ jam detineat, quo minus me rus recipiam. 16 Suum mortuum. 17 *Mærentis & dolentis* ſimiliter ſonant in clauſulis ſententiarum κατὰ τὴν ἐπιστροφήν. 18 Ob fratrem ſibi immatura morte ereptum. 19 Ut nullum admittat ſolatium. 20 In agrum. 21 Aufert, ducit, abſtrahit me. 22 Et deſiderat impedimenta & obſtacula, quo minus rure eſſe poſſim, quæ loci intercapedine mihi obſtant, quo minus rus mihi aditu præcidere, omnibuſque modis rure vivere. Alleg. eſt a captivis, qui omnia ratione & cura in id incumbunt, ut e cuſtodia emittantur & vinculis leventur. 23 Repagula, carceres. 24 Qui alterius vitæ genus & conditionem amat, ſuum vitæ genus & conditionem certe ſolet odiſſe. 25 Noſtrum. Et ſe & villicum ſtultitiæ reum facit: quoniam loco tribueret, quod ab animo petendum ſit. 26 Non merentem, cur in ipſum culpa conferatur. 27 Accuſat injuſte, cum locus in cauſa non ſit. 28 Qui loci commutatione curam non depellit, ſed eam ſecum fert perpetuo.

1 *Tu mediaſtinus tacita prece rura* 2 *petebas.*
Nunc 3 *Urbem*, & 4 *ludos*, & 5 *balnea* 6 *villicus optas.*
7 *Me conſtare mihi ſcis*, & 8 *diſcedere triſtem,*
Quandocunque 9 *trahunt inviſa* 10 *negotia Romam.*
11 *Non eadem miramur:* 12 *eo diſconvenit inter*
Meque & te: nam 13 *quæ deſerta & inhoſpita* 14 *teſqua*
Credis, 15 *amœna vocat,* 16 *mecum qui ſentit; & odit,*
Quæ tu pulchra vocas. 17 *Fornix tibi,* & 18 *uncta popina*
19 *Incutiunt urbis deſiderium video;* 20 & *quod*
21 *Angulus iſte feret piper, & thus,* 22 *ocius uva:*
Nec vicina 23 *ſubeſt vinum* 24 *præbere* 25 *taberna*
Quæ poſſit 26 *tibi: nec meretrix* 27 *tibicina, cujus*
28 *Ad ſtrepitum ſalias terræ gravis: & tamen* 29 *urges*
Jampridem 30 *non tacta ligonibus arva, bovemque*
31 *Disjunctum curas,* & 32 *ſtrictis frondibus* 33 *exples.*
34 *Addit opus pigro rivus,* 35 *ſi decidit imber,*

1 Tu enim ante, in media Urbe tanquam mediaſtinus, id eſt, ſervus laborioſiſſimus & abjectiſſimus cum tenuiter victitares, vitam ruſticam tacitus expectebas & laudabas. Servi decorum ſervat tacite optantis, quod ſi palam petat, fortaſſe vapulet. 2 *Petebas* & *optas* ſimiliter ſonant in clauſulis membrorũ κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν 3 Romam. 4 Circenſes, Theatrales, Campi Martii. 5 Publica, Romæ frequentata. 6 A me conſtitutus. 7 Me in ſententia mea, villam ruſticam urbanæ eſſe præferendam, perſeverare. 8 Rure, id eſt, agrum meum relinquere invitum. 9 Me nolentem abducunt, revocant. 10 Civiles occupationes odioſæ & ingratæ. 11 Non eadem amamus, iiſdemque delectamur. 12 Ideo inter me & te non convenit, quod tu rus vituperas, ego vero laudo. 13 In *quæ* & *qui*, item in *vocas* & *vocat* Polyptoton eſt. 14 Loca aſpera, inculta & ſenticoſa eſſe credit. 15 Amabilia. 16 Quicunque ſolitudinem amat, ut ego. 17 Ganeum, Lupanar. Synecd. gen. Deinde Meton. ſubj. pro meretricibus, ut *popina* pro compotoribus. 18 Variis opſoniis repleta, omnibuſque deliciis redolens. 19 Injiciunt tibi Romæ cupiditatem, Urbis deſiderio te afficiunt. Metaph. eſt ab animatis ad inanimatum. 20 Hæc verba ſunt accipienda, quaſi a villico propter agri ſterilitatem pronunciata. 21 Agellus meus in Sabinis, qui tibi per contemptum *angulus* dicitur. Synecd. gen. eſt enim quivis anguſtus locus & abditus, & a frequentia hominum remotus. 22 Citius proferet quam vinum, id eſt, nunquam producet vinum iſte ager. 23 In agro meo. 24 Suppeditare. 25 Vinaria. 26 Sitienti. 27 Pſaltria, quæ docte cantare poſſit, ſc. *tibi præſto eſt*. 28 Ad cujus canentis tibia ſtrepitum, tu, Villice, ſaltare poſſis inſcienter, more corporis tantum terræ inutile pondus. Synecd. eſt & Meton. in *tu terræ gravis*, totius & materiæ, pro corpore ex ea facto, quod terram gravat. 29 Studioſe fodis & aras. Ironia, qua Poeta uſus eſt ad illudendam villici commemorationem de ſua in agro laborioſe colondo diligentia, cum nihil horum factum ſit. 30 Nullis ligonibus foſſa, nullo aratro ſubacta. 31 Bovem ab altero ſeparatum & otioſum paſcis. 32 Ab arboribus decerptis & divulſis. Virg. Ecl.9. *hic, ubi denſas Agricolæ ſtringunt frondes*. 33 Satias, & ad futuram agriculturam paſcis. Virg. Georg.2. *hic piſcibus atram Improbus ingluviem, raniſque loquacibus explet*. 34 Exundatio rivi quotidianum laborem tibi pigro exhibet. 35 Et auctiorem rivum fecit.

1 *Multa mole 2 docendus aprico parcere prato.*
Nunc, age, quid noſtrum 3 concentum dividat, 4 audi.
5 *Quem tenues decuere togæ, 6 nitidique capilli:*
Quem ſcis 7 immunem Cynaræ placuiſſe 8 rapaci:
9 *Quem bibulum liquidi media de luce Falerni:*
10 *Cœna brevis juvat, & prope rivum ſomnus in herba,*
11 *Nec luſiſſe pudet, 12 ſed non 13 incidere 14 ludum*
Non 15 iſthic 16 obliquo oculo 17 mea commoda quiſquam
18 *Limat, non odio 19 obſcuro 20 morſuque venenat.*
21 *Rident vicini glebas, & ſaxa moventem.*
22 *Cum ſervis urbana diaria 23 rodere mavis:*
24 *Horum tu in numerum 25 voto ruis: invidet uſum*
Lignorum & pecoris tibi 26 calo argutus, & horti.

1 Multa aggerum mole ſibi objecta coercendus eſt, inque aliam partem derivandus & avertendus, & quaſi docendus eſt, ut prato aprico parcat, id eſt, ne vicino meo prato aëri & Soli late expoſito nocere poſſit, nec aquæ copiæ ipſum inundet & obruat. 2 Metaph. eſt a præditis ratione ad ejuſdem expertia. Sic de Art. *Seu curſum mutavit iniquum frugibus amnis* Doctus *iter melius*. 3 Quid noſtram concordiam diſcordem faciat, noſque diſcordes reddat. Sumtum eſt hoc a Symphoniacis ad conſenſionem conſiliorum & voluntatem ſignificandam. 4 Ex hiſce enumeratis. 5 Me, quem tenues & molles togæ e tenui filo confectæ in juventutem ornaverunt, &c. ſequitur infra verbum *juvat*, Symploce eſt in initiis & clauſulis trium membrorum. 6 Unguento delibuti & nitentes. 7 Sine muneribus, gratis: ut Od. 12. l. 4. *non ego te meis* Immunem *meditor tingere poculis*. 8 Avaræ & inexplebili amicæ, quales ſunt meretrices, amatum fuiſſe. 10 Me, quem ſcis fuiſſe bibacem & ſtrenuum potorem vini Falerni liquidi a medio die. Sic infra Ep. 18. *Potores* bibuli *media nocte Falerni Oderunt porrecta negantem pocula*. 9 Nunc me ſeniorem factum frugalis cœna juvat. 11 Nec me pudet putaſſe, amaſſe, & juvenilia tractaſſe. 12 Sed illud me pudet, quod non in tempore abrumpore volui vitam intemperatam, omniumque voluptatum juvenilium finem facere. 13 A corporibus eſt translatum, quæ proprie inciduntur, ut *incidere, nervos, venas, vites*; ſed hic pro finire ludum, vel ab eo diſcedre. 14 *Ludere* & *ludus* συνεκδοχικῶς videntur intelligenda, & ad hæc præcedentia referenda, elegantiam ornatus, amores, compotationes, exquiſitas epulas, jocos. 15 Rure. 16 Tranſverſo, maligno & invido. Alleg. eſt a magicis & veneficis, qui ſolo aſpectu faſcinant, atterunt & imminuunt bona eorum, quibus male cupiunt, ad demonſtrandam invidorum naturam, qui clanculum alios mordent. 17 Meas felicitates. 18 Atterit, imminuit. Suntum eſt a fabris, qui lima atterendo materiam quamlibet informandam attenuant ac imminuunt. 19 Occulto, tacito. 20 Dente invido & maledicentia res meas corrumpit & effaſcinat. 21 Vicini mei in agro gaudent, mihique congratulantur, dum glebas & ſaxa moveo. 22 At tu contra ruſticus mavis cum ſervis diurnum ſive unius diei victum, & inſtar muris alienum cibum rodere, tenuiterque vivere, quam ruri te explere, & honeſte vivere. 23 Metaph. eſt a muribus ad duritiem victus notandam. 24 Servorum urbanorum. 25 Cum impetu & ſine ratione. 26 Servus militis urbanus, qui lignatum it foras, callidus.

Optat

Optat 1 ephippia 2 bos piger, optat arare caballus:
Quam ſcit, uterque libens, 3 cenſebo, exerceat artem.

1 Quorum ornamenta, vel ſellas equis ad inſidendum impoſitas. Alleg. eſt e continuatis Metaphoris a beſtiis ad homines, qui, quod probe ſciunt, illud tractare ſemper recuſant: contra, quod neſciunt, id unum aggredi cupiunt maxime. 2 Qui ad arandum natus eſt, non ad vehendum aut currendum, ut equus. 3 Judicabo ut uterque noſtrum, & ego, & tu, illam artem, quam quique noſtrum novit & didicit, in hac ſeſe exerceat, ſuaque ſorte contentus vivat.

Epiſt. XV.

Ad VALAM.

Quod Veliam & Salernum proficiſci cogitet, quæ ibi ſit hyems & quale cœlum percontatur: ſed ſe non ita ſalubritatis rationem habere innuit, ut non etiam aliquam voluptatis habere velit.

1 *QUæ ſit hyems Veliæ, 2 quod cœlum, Vali, 3 Salerni;*
4 Quarum hominum regio, & 5 qualis via; nam mihi 6 Bajas
7 Muſa ſupervacuas Antonius, & tamen 9 illis
9 Me facit inviſum, gelida cum perluor 10 unda
11 Per medium frigus: ſane 12 myrteta relinqui,
13 Dictaque ceſſantem nervis 14 elidere morbum
15 Sulfura contemni, 16 vicus gemit, 17 invidus ægris,
Qui caput, & ſtomachum 18 ſupponere fontibus audent:

1 Hic longum eſt Hyperbaton uſque ad verſum 25. ut ſit ordo: *Par eſt te ſcribere nobis, ac nos credere tibi, quæ hyems*, id eſt, quæ aeris qualitas hyemali tempore, *ſit Veliæ*. 2 Purum, id eſt, an ſerenus aer ſit: an nubiloſus & pluvioſus: qualis ſolet eſſe in locis paludoſis. In *quæ*, *quod*, & *quorum* eſt Polyptoton. 3 *Velia* & *Salernum* ſunt oppida in Lucania. 4 Qui illorum, qui illic vivunt, vita & mores ſint. 5 Amœna an ingrata. 6 Ubi hactenus vivo. 7 Antonius Muſa (Auguſti medicus clariſſimus) dixit aquas calidas Bajanas ad morbum meum profligandum non eſſe utiles, & ad voluptatem tantum, non autem ad valetudinem pertinere. 8 Bajis. 9 Me odioſum reddit, cum non ego eo nomine, ſed medicus potius incuſandus eſſet. 10 Aliorum locorum potius quam calida Bajanorum thermarum unda perluor ad retundendum pituitæ fluxum. 11 Vehementiſſimo hyemis frigore. 12 Loca ſum myrtis conſita, aquis ſulphureis abundantia, id eſt, totum Bajarum tractum. Synecd. part. 13 Ordo eſt: Et vicus gemit, myrteta relinqui, & ſulfura, dicta, id eſt, quæ dicta & credita ſunt elidere ceſſantem morbum nervis. contemni. 14 Magna vi extrudere & per ſudorem ejicere morbum articularem ſive arthritidem pigram & difficulter profligandam e nervoſis partibus corporis. Translatum eſt a duris corporibus. 15 Aquas ſuas calidas & ſulphuratas præteriri, ac pro nihilo putari. Meton. mat. 16 Vicus Bajanus, id eſt, cives & incolæ Bajarum moleſte ferunt. Meton. ſubj. 17 Infenſus & odioſus. 18 Objicere.

1 Clo

1 Cluſinis, 2 Gabioſque 3 petunt, & frigida rura.
Mutandus 4 locus eſt, & diverſoria 5 nota
6 Præteragendus equus. 7 Quo tendis? Non mihi Cumas
Eſt iter, aut Bajas, 8 læva ſtomachoſus habena
Dicet eques: [9 ſed equi frænato eſt auris in ore.]
10 Major utrum 11 populum frumenti copia paſcat.
12 Collectoſ-ne bibant imbres, 13 puteoſ-ne perennes
Jugis aquæ: [14 nam vina nihil moror illius oræ:
15 Rure meo poſſum 16 quidvis perferre patique:
17 Ad mare cum veni, 18 generoſum & lene requiro,
Quod curas 19 abigat, quod cum ſpe 20 divite 21 manet
In venas, 22 animumque meum, quod 23 verba miniſtret,
Quod me Lucanæ 24 juvenem 25 commendet amicæ.]
26 Tractus 27 uter plures lepores, uter 28 educet apros:
29 Utra magis piſces, & 30 echinos æquora 31 celent,
Pinguis ut inde domum poſſim, 32 Phæaxque reverti;
33 Scribere te nobis, tibi nos 34 accredere par eſt.
Manius, 35 ut rebus maternis atque paternis

1 Aquis frigidis in Etruria, ſic nominatis a *Cluſio*, Etruriæ oppido, cujus rex olim fuit Porſena, qui Tarquinii Superbi filium Tarquinium ſecundum voluit reſtituere. 2 Volſcorum urbem. 3 Valetudinis cauſa. 4 Ex conſilio medicorum locus alius, quam Bajanus, mihi petendus eſt. Brevis eſt deliberatio Poetæ per Apoſtrophen & communicationem cum equo ſuo: ubi interjicitur quædam Epanorthoſis ad hæc verba: *ſed equi frænato eſt auris in ore.* 5 Mihi, vel equo. 6 Equus meus, quo hactenus Bajas vectus ſum, ultra nota hoſpitia, quæ Bajas ferunt, agendus, id eſt, ducendus eſt. 7 Verba ſunt Horatii aut alius equitis ad equum ſuum, nota diverſoria petentem revocantis. 8 A læva parte dextrorſum iracundus flagello illum circumducet & retorquebit. 9 Sed equus non aure, ſed ore, in quo ineſt frænum, ſentit, quo ſit eundum. 10 Repete verſum 25. *Par eſt te ſcribere-utrum*, &c. 11 Velienſes, an Salernates. 12 Aquas pluvias per imbres decidentes, inque ciſternis collectas. Synecdochica enim periphraſis eſt aquæ pluviæ & ciſternariæ. 13 An vero aquas fontanas jugiter promanantes, ſemperque fluentes. 14 Nam non deſidero, nihil curo vina aquoſa & acerba, quæ in Velia & Salerno naſcuntur. 15 Cum rure ſum. Rationem addit, cur illius oræ vina non magni faciat. 16 Quemvis cibum ac potionem. 17 In Campaniam aut Lucaniam prope mare. 18 Nobile & mite vinum deſidero. 19 A me ſumtum eſt ab agitatione pecudum. 20 Locupletante ipſa affectos. Meton. eff. 21 Dimanet, diffundatur. 22 Vinum ſpiritus concalefaciens animi motus excitat. 23 Mihi copiam verborum ſuppeditet, & fœcundo calice diſertum reddat. 24 Perinde ac juvenem. 25 Amorem mihi benevolentiamque apud eam conciliet. 26 Repete verſum 25. *Par eſt ſcribere*, uter tractus, id eſt, utra regio, Velienſis an Salernitana, &c. 27 Anaphora eſt, & Polyptoton. 28 Nutriat. 29 Velienſia an Salernitana. 30 Piſces marinos hirſutos, 31 Suo profundo abſcondant. 32 Nitidus ſplendiduſque, quales erant Phæaces, populi luxurioſi & voluptuarii. 33 Epanodos eſt, idem ſonus initio & medio, & duplex Polyptoton in *te*, *tibi*, & in *nos*, *nobis*. 34 Credere. Lucret. l. 3. *facile hoc* accredere *poſſis*, De ordine hujus verſus jam monuimus. 35 Poſtquam.

1 Fortiter abſumptis, 2 urbanus cœpit haberi,
3 Scurra vagus, non qui certum 4 præſepe teneret:
5 Impranſus 6 non qui civem dignoſceret 7 hoſte:
Quælibet 8 in quemvis opprobria fingere 9 ſævus:
Pernicies, & tempeſtas, 10 baratrumque macelli,
11 Quicquid quæſierat, ventri 12 donabat 13 avaro.
14 Hic, ubi nequitiæ 15 fautoribus, & 16 timidis nil
Aut paulum abſtulerat, patinas 17 cœnabat 18 omaſi
Vilis, & 19 agninæ, tribus 20 urſis quod ſatis eſſet.
21 Scilicet ut 22 ventres 23 lamna candente 24 nepotum
Diceret 25 urendos correctus. Mænius idem
26 Quidquid erat nactus prædæ majoris, ubi 27 omne
28 Verterat in fumum & cinerem: Non 29 hercule miror
[Ajebat] ſi qui 30 comedunt bona: cum ſit 31 obeſo
32 Nil melius turdo, nil 33 vulva 34 pulchrius ampla,
35 Nimirum hic ego ſum: nam 36 tuta & 37 parvula laudo,
Cum 38 res deficiunt, 39 ſatis inter vilia fortis.

1 Plane, omnino, ſtrenue. 2 Jocoſus, facetus, ad divitum menſas riſum movens. 3 Qui per totam urbem vagaretur, modo hujus, modo illius divitis menſam ſectans. 4 Domum ſtatam aut menſam, ſed ſemper alias atque alias menſas ſectaretur. Metaph. Exponit enim quod dixerat *ſcurra vagus*. 5 Qui exiſtens jejunus & famelicus, in omnes erat æque maledicus. 6 Anaphora. 7 Ab hoſte, id eſt, perduelle, vel peregrino. 8 Sive amicum, ſive inimicum. 9 Sævus in confingendis & cogitandis maledictis. Al. *certus*, id eſt, promtus, & paratus fingere. 10 Inexplebilis vorago ſive devorator omnium, quæ in macello venderentur. Duplex eſt hic Tropus: prior eſt Metaph. a viſto maris hiatu & profundi voragine ad ingluviem Mænii decoctoris notandam. Alter eſt Meton. ſubj. pro omnibus cupediis ac dapibus, quæ in macello emtæ ab hoc gurgite & helluone exhauriuntur & devorantur. 11 Quicquid lucrifaceret, & labore ſuo pepererat. 12 Abſumendum & ingurgitandum. 13 Inexplebili, multa cupienti. Sumtum eſt ab inſatiabili cupiditate divitiarum ad inexplebilem ventrem. 14 Mænius, tantus & talis nepos, cum a divitibus luxurioſiſque ſui ſimilibus, qui gratificantur ſcurris, ne figantur eorum maledictis, &c. 15 Synecd. gen. 16 Avaris. 17 Devorabat, abſumebat. 18 Viliſſimi cibi. 19 Sc. *carnis*. 20 Animalibus edaciſſimis. 21 Ita ut Mænius inopia & egeſtate correctus diceret &c. Synecd. memb. pro integ. 23 Lamina, id eſt, ferro candefacto, genere cruciatus. Syncope. 24 Luxurioſorum. 25 Gravibus tormentis eſſe excruciandos. 26 Quicquid præcipue in opibus habebat. 27 Patrimonium. 28 Conſumſerat. Metaph. a ſacrificiis: ubi ſic tota victima exurebatur ut omnino cinefieret. 29 Me Hercule. Viri jurabant Romæ per Herculem, nunquam mulieres. 30 Prodige conſumunt & decoquunt patrimonium ſuum. Synecd. gen. 31 Pingui. 32 Anaphora. 33 Vulva ejectitia ſuis primiparæ. 34 Delicatius. 35 Nimirum talis & tantus nepos, qualis Mænius fuit, ego Horatius etiam ſum. Plaut. hic *ſomnus eſt homo*, id eſt, ſic ego dormio. 36 Secura. 37 Frugalia commendo, id eſt, cum multa non ſuppetunt, contentus ſum paucis, etiam non optimis. 38 Facultates meæ, unde luxurioſe poſſim vivere. 39 Satis fortiter vilibus cibis famem explens.

Verum

Verum, ubi quid melius 1 *contingit, &* 2 *unctius,* 3 *idem*
4 *Vos ſapere, & ſolos ajo* 5 *bene vivere, quorum*
Conſpicitur 6 *nitidis fundata pecunia villis.*

1 Mihi. 2 Delicatius, ſumtuoſius. Plaut. *Pulmento utor* unctiuſculo, id eſt, lautiuſculo. 3 Idem ego, qui ante frugalitatem & parſimoniam laudabam, ajo. 4 Vos eſſe vere ſapientes. Epanalepſis eſt, initio & clauſula ſimilitudo ſoni. Eſt ſimul Apoſtrophe ad delicatos, in quibus Vala numerari videtur. 5 Beate. 6 In fructuoſis villis, agris, paſcuis, non in rebus, quarum quæſtus eſt incertus, collocata.

Epiſt. XVI.

Ad QUINTIUM.

Poſtquam agri ſui formam, & ſitum Quintio deſcripſit, in eoque jucunde ſe vivere dixit, in ejus vitam inquirit, monetque ne ex rumore vulgi pendeat, ſed vir bonus eſſe, quam videri, malit. Deinde, quis demum viri boni nomine dignus ſit, oſtendit.

NE 1 *percuncteris,* 2 *fundus meus,* 3 *optime Quinti,*
4 *Arvo* 5 *paſcat herum, an baccis* 6 *opulentet olivæ,*
Pomiſ-ne, & 7 *pratis, an amicta* 8 *vitibus ulmo:*
9 *Scribetur tibi forma* 10 *loquaciter, & ſitus* 11 *agri.*
12 *Continui montes, niſi diſſocientur opaca*

1 Inquiras. Hoc verbo deſignat Quintium πολυπράγμονα τῶν ἀλλοτρίων κακῶν, id eſt, nimis in aliena mala curioſum indagatorem, quales ſunt fere præpotentes, qui nimia ſibi φιλαυτία pulchre placentes in foro verſantur, otioſi ab animo, ecquid agant, quid meditentur, &c. Metaph. eſt ab exploratione nautarum, qui conto pertentant altitudinem maris & locum navibus opportunum, vel ſtationem carinis bene fidam. 2 Ecquid ager meus in Sabinis. 3 Εἰρωνικῶς hoc accipiendum de eo, qui malit vir bonus haberi, quam talis eſſe. Itaque probitas ipſius ficta erat atque ſimulata. Tale eſt illud Comicum, *ſalve* bone *vir.* 4 Frumento, legumine, herbis, fructibuſque aliis in arvo naſcentibus, ac inde perceptis. Meton. ſubj. 5 Hic primum eſt translatio a beſtiis ad homines: qualis l. 6. ad Attic. *oluſculis nos ſoles* paſcere, id eſt, tractare cibis hortenſibus; atque inde etiam pro delectare, ut in Phorm. *Reſtabat aliud nihil, niſi oculos* paſcere: deinde Synecd. ſpec. pro nutrire me Horatium dominum ſuum. 6 Me divitem faciat. *Opulenti* (inquit Feſtus) *dicuntur terreſtribus rebus copioſi*; & ſane Horatius non niſi terreſtres hic opes enumerat. 7 Fœno & herba. Meton. ſubj. e loco enim ſignificantur res adjunctæ. Ovid. 1. Faſt. *paſcis ovis* prata, id eſt, gramen & fœnum. 8 Ulmo arbore cum vitibus veſtita & maritata, id eſt, an ſit vini ferax. Meton. ſubj. vitis quidem pro uvis illic ſuſpenſis, & hæc rurſus pro vino inde expreſſo. 9 A me. 10 Ample, verboſe. 11 Mei. 12 Ager meus ſunt montes conjuncti, niſi quod ſeparentur, & continuatis illorum dirimatur planitie interjecta, in qua fundus meus.

Valle: 1 ſed ut veniens dextrum latus aſpiciat Sol,
Lævum diſcedens curru 2 fugiente vaporet.
3 Temperiem laudes: quid, 4 ſi rubicunda 5 benigne
Corna 6 vepres & pruna 7 ferant? ſi 8 quercus & ilex
9 Multa fruge 10 pecus, multa 11 dominum juvet umbra?
12 Dicas adductum propius frondere Tarentum.
13 Fons etiam rivo dare nomen idoneus, ut nec
Frigidior 14 Thracam, nec purior 15 ambiat 16 Hebrus;
Infirmo capiti 17 fluit 18 utilis, utilis alvo.
19 Hæ latebræ dulces, etiam [ſi credis] amœnæ
20 Incolumem tibi me præſtant 21 Septembribus horis.
22 Tu recte 23 vivis, ſi curas eſſe, 24 quod audis.
Jactamus jampridem omnis te 25 Roma beatum.
26 Sed vereor, 27 ne cui de te plus, quam 28 tibi credas,
Ne ve putes 29 alium ſapiente: bonoque 30 beatum.
Neu, ſi te populus 31 ſanum recteque valentem
Dictitet, occultam febrem 32 ſub tempus edendi
Diſſimules, 33 donec manibus tremor incidat 34 unctis.

1 Sed ita hæc eſt vallis opaca, ut Sol matutino tempore exoriens aſpiciat latus dextrum vallis, occidens vero ſiniſtrum veſpertino tempore tepefaciat. 2 Ad occaſum inclinante. 3 Cœli & agri temperiem merito laudaveris. 4 Anaphora. 5 Abundanter, copioſe. 6 Spineta, dumi, quibus hortorum ſpatia ſeparabantur. 7 Proferant. 8 Arbores glandiferæ. 9 Copioſa glande. Synecd. gen. 10 Porcos. 11 Me Horatium beet? 12 Tum demum dicere potes amœnitatem urbis Tarenti translatam in agrum meum, id eſt, agrum meum tam eſſe amœnum, quam eſt Tarentum. 13 Fons etiam, nomine Bandusia, per medium agrum permeat tanta aquarum copia, ut dignus ſit, tamque magnus, qui fluvius appelletur. Hellenismus eſt. Ipſe rivum nomine *Digentiam* appellat Ep. 18. 14 Thraciam. 15 Lambat. 16 *Hebrus* eſt magnus fluvius in Thracia. 17 In agro meo Sabino. 18 Salubris. Anadiploſis. 19 Hic ager meus, in hac valle latens, tamquam receſſus quidam. Synecd. gen. 20 Salvum recteque valentem exhibent amœnitate & ſalubritate ſua. 21 Diebus Septembribus, i. autumno, cum pleraque in Italia loca peſte, morbis atque morte infeſtantur. Synecdochica periphraſis eſt autumni. 22 Laudato rure & animi ſui ſecuritate, amicum monere incipit, ut, cum Romæ beatus ab omnibus audiat, ipſe aliorum de ſe opinionem cum ſua conferat, nec beatitudinem a virtute ſeparet: & Socrates compendiaria quadam via eos ad gloriam pervenire dicebat, *qui id agerent, ut quales videri vellent, tales etiam eſſent*: refertur a Valer. Max. l. 7. c. 2. 23 Epiſtrophe eſt, ejuſdem ſoni circa clauſulas ſententiarum iteratio. 24 De te, id eſt, quod diceris eſſe, nempe ſi talis ſis, qualem te fama teſtatur. 25 Omnis Roma, id eſt, omnes nos cives Romani prædicamus te felicem eſſe. Anomalia eſt numeri & perſonæ: & præterea Meton. ſubj. 26 Procatalepſis eſt, qua credulitatem Quintii occupat. 27 Ne plus credas alicui multa de felicitate tua prædicanti. 28 Quam conſcientiæ tuæ. 29 Diverſum a ſapiente, id eſt, inſipientem. Sic *alius Lyſippo*, id eſt, quam Lyſippus. 30 Divitem quempiam, inque honoribus conſtitutum. 31 Hominem frugi & quantivis pretii, nulloque animi morbo affectum. 32 Circiter. 33 Donec ipſa febris manuum trepidatione ſeſe prodat, ſicque vanitatem tuam omnibus ridendam exponas. 34 Cibo delicato atque potu.

STUL-

STULTORUM 1 *incurata pudor* 2 *malus ulcera celat.*
Si quis bella 3 *tibi terra pugnata marique*
4 *Dicat, &* 5 *his verbis* 6 *vacuas* 7 *permulceat aures:*
8 *Te-ne magis ſalvum populus velit, an populum tu,*
9 *Servet in ambiguo,* 10 *qui conſulit & tibi, & urbi,*
Juppiter: 11 *Auguſti laudes agnoſcere poſſis.*
Cum pateris 12 *ſapiens* 13 *emendatuſque vocari,*
14 *Reſpondeſ-ne tuo, dic ſodes, nomine?* 15 *Nempe*
Vir bonus & prudens 16 *dici* 17 *delector* 18 *ego, ac tu.*
19 *Qui dedit hoc hodie, cras, ſi volet,* 20 *auferet: ut ſi*
21 *Detulerit* 22 *faſces indigno,* 23 *detrahet idem.*
24 *Pone, meum eſt,* 25 *inquit:* 26 *pono, triſtiſque recedo.*
27 *Idem ſi clamet furem, neget eſſe* 28 *pudicum,*
29 *Contendat laqueo collum preſſiſſe paternum:*
30 *Mordear opprobriis falſis,* 31 *mutemque* 32 *colores?*
Falſus honor juvat, & mendax infamia 33 *terret;*

1 Vitia virtuti & honeſtati contraria, nec a virtute perpurgata. 2 Vitioſus pudor, quo plerique imbecillitatem ſuam fateri, & ab aliis emendari erubeſcunt. 3 Abs te geſta. Antiptoſis. 4 Enumeret. 5 Sequentibus. 6 Aſſentationi patentes. 7 Molliat, leniat. Sumtum eſt ab aſperis corporibus, & ad animum leniendum translatum. 8 Polyptoton eſt in *te*, *tibi*, *tu*. Præterea in duobus verſibus *Te-ne magis*, &c. & *Servet in ambiguo*, perfecta eſt Proſopopœja cujuſdam adulatoris, ſic Quintio adulantis: ut aliquis Poeta vel ipſe Varus dicitur Auguſto adulatus his verſibus olim fuiſſe, ad quam acceſſus jam inde ab eo loco, *Si quis bella*, & receſſus ab ea in his verbis, *Auguſti laudes*. 9 Utinam Jupiter ſervet in ambiguo, id eſt, in æquilibrio, ut ſit ſemper incertum, utrum populus te, o Auguſte, velit magis ſalvum eſſe, an tu populum. 10 A quo urbis proſperitas dependet. 11 Ad Auguſtum, non ad te pertinere. 12 Te virum ſapientem, & ab omni vitio integrum vocari. Helleniſmus. Sic Od. 2. l. 1. *patiens vocari Cæſaris ultor*. Et Od. 27. l. 3. *Uxor invicti Jovis eſſe neſcis?* 13 Nullis vitiis contaminatus. Sic *ad unguem factus homo* Lucilio. 14 Ita-ne reſpondes, quaſi nominatim ſis appellatus? 15 Certe. Proſopopœja eſt Quintii, qua Horatio reſpondet. 16 A vulgo. 17 Gaudeo. 18 Sc. *æque perinde*. 19 Sed populus inconſtans, qui te hodie virum bonum & prudentem appellavit. 20 Eadem a te, id eſt, te malum atque ſtultum appellabit. 21 Populus Romanus hodie indulſerit. 22 Magiſtratum & conſularem vel prætoriam dignitatem & auctoritatem. Sic Virg. Georg. 2. *Illum non populi faſces, non purpura regum Flexit*. Meton. adj. 23 Idem populo paulo poſt eoſdem honores rurſus adimet. 24 Depone faſces & magiſtratum. Imperfecta eſt Proſopopœja populi, atque una Dialogiſmus utriuſque honorantis & honorati. 25 Populus. 26 Depono illa, & honores relinquo. 27 Si idem populus me furem eſſe criminetur. 28 Et ſi neget me eſſe honeſtum, & a fœda libidine alienum. 29 Si pertinaciter & conſtanter affirmet me parricidam eſſe, id eſt, patrem ſtrangulaſſe. 30 Num illis falſis contumeliis commovear? Metaph. eſt. Ter. Adelph. *Principis ſi id te mordet, ſumtum filii quem faciun*, &c. 31 Et expalleſcam, ut ſolent male ſibi conſcii? Q. d. minime. 32 Synecd. gen. pro pallore, qui metum conſequi ſolet. 33 Terrere poteſt.

Quem? niſi mendoſum, & 1 mendacem? 2 vir bonus eſt quis?
Qui 3 conſulta 4 patrum, 5 qui leges, juraque ſervat;
Quo multæ magnæque 6 ſecantur judice lites:
7 Quo reſponſore, & quo cauſa teſte tenentur.
Sed videt hunc omnis 8 domus, & vicinia tota
9 Introrſum turpem, 10 ſpecioſum 11 pelle decora.
Nec furtum feci, 12 nec fugi, 13 ſi mihi dicat
14 Servus: 15 Habes pretium, loris non 16 ureris, 17 ajo.
18 Non hominem occidi: Non 19 paſces in cruce corvos.
20 Sum bonus, & frugi. Renuit, negat atque 21 Sabellus.
Cautus enim 22 metuit foveam lupus, accipiterque
Suſpectos 23 laqueos, & 24 opertum milvius hamum.
25 Oderunt peccare boni 26 virtutis amore.
27 Tu nihil admittes in te, formidine pœnæ.
28 Sit ſpes fallendi, 29 miſcebis ſacra profanis.
Nam de mille fabæ modiis cum 30 ſurripis 31 unum:
32 Damnum eſt, non facinus mihi pacto lenius iſto.

1 Al. *medicandum*, i. medicamentis egentem, ſc. Præceptis Philoſophicis imbuendum. 2 Quis eſt vir bonus ex opinione vulgi? 3 Senatuſconſulta, vel Senatus decreta, i. qui vitam & mores ſuos videtur conformare ad normam Senatuſconſultorum & legum. 4 Senatorum. Synecd. gen. periphraſtica. 5 Polyptoton & Anaphora. 6 Deciduntur, finiuntur, componuntur graves controverſiæ, i. qui aliorum patrocinium ſuſcipit. Metaph. a rebus corporeis: qualis fuit. Sat. 10. l. 1. *Ridiculum acri Fortius & melius magnas plerumque* ſecat *res*. 7 Quo Juriſconſulto conſilium dante, & quo teſte, i. de re incerta teſtimonium perhibente actores cauſa non cadunt, ſed cauſæ obtinentur. 8 Familia, i. omnes domeſtici & vicini hunc vident. Meton. ſubj. 9 Intus & in cute, inque interiore animo vitioſum & malum. 10 Et externo habitu corporis, & vita exteriore bonum virtutis ſimulatione. 11 Qua multa vitia deteguntur. 12 Fugam non adornavi, non deſerui dominum meum. 13 Hero ſuo Horatio. Apparatus eſt ad Proſopopœiam ſervi & Dialogiſmum cum domino. 14 Meus. 15 Conſecutus es mercedem, quare te probum ſervum geſſeris. 16 Non cæderis virgis. Sic Od. 4. Epod. *Ibericis* peruſte *funibus latus*: & Sat. 7. l. 2. *Quid refert uri virgis?* 17 Reſpondeo ipſi. 18 Si idem meus ſervus dicat mihi, Non, &c. 18 Reſpondeo ipſi, Non ſuffiges in crucem ob homicidium, ibique tua carne atque cadavere corvos non paſces. Metaph. eſt, ubi datur motus & ſenſus cadaveri rei inanimatæ. 20 Sum vir honeſtus. Reſpondet ſervus. 21 Horatius cominus agri ſui in Sabinis negat te eſſe bonum, quod pœnæ metu, non virtutis amore, abſtineris a maleficio. Synecd. gen. 22 Devitat foveam, ne in eam incidat. 23 Qui ibi tenduntur. 24 In eſca tectum & occultum metuit, ne illum una cum eſca deglutiat: non deſinunt tamen hæ feræ rapaces eſſe, ſic tu. 25 Verentur ſcelera in ſe admittere. 26 Quæ per ſe expetitur. 27 Tu contra, quantum video, nihil mali committes pœnæ metu. 28 Si ſperes fore, ut ſcelera tua nemini innoteſcant, ſed alios lateant. 29 Sacra cum profanis confundes, i. bonum & malorum diſcrimen tolles. 30 Furto & clam aufers. 31 Modium. 32 Hoc quidem damnum iſto pacto levius mihi eſt, quam tu eſſet, ſi totum abſtuliſſes: at vero ipſum peccatum per ſe ſua natura levius non eſt, cum unum modium abſtuliſti, quam ſi mille modios & totum furto ſurripuiſſes.

2 Vir

1 Vir bonus, omne 2 forum cum 3 ſpectat, & omne tribunal,
Quandocunque Deos vel porco, vel bove 4 placat,
5 Jane pater, clare, clare cum dixit, Apollo.
6 Labra movet, metuens audiri: Pulchra 7 Laverna
8 Da mihi fallere, da 9 juſtum ſanctumque videri:
10 Noctem peccatis & fraudibus objicere nubem.
11 Qui melior ſervo, qui liberior ſit avarus,
12 In triviis 13 fixum cum ſe 14 demittit ob aſſem
Non video: nam qui cupiet, 15 metuet quoque 16 porro:
Qui metuens vivit, 17 liber mihi non erit unquam.
18 Perdidit 19 arma, 20 locum virtutis deſeruit, qui
Semper in augenda feſtinat & 21 obruitur 22 re.
Vendere cum poſſis 23 captivum, 24 occidere noli:
Serviet utiliter: 25 ſine paſcat durus, aretque:
Naviget, ac mediis hyemet 26 mercator in undis:
27 Annonæ proſit. 28 Portet frumenta, 29 penuſque.

1 Non vere, ſed opinione vulgi. 2 Quem omnis populus in foro & curia Romana, tanquam vitæ probatæ ſingulare aliquod exemplar, obſervat & miratur. Meton. eſt, vel potius Alleg. ſubjectorum. 3 Metaph. eſt a corpore ad vim mentis & judicii. 6 Sibi conciliare ſtudet. 5 Poſtquam hæc clara voce pronunciavit, O Jane pater, o Apollo, &c. Proſopopœja eſt illius hypocritæ precantis. 6 Non vocem edit, ſed ſubmiſſa voce loquitur, nolens ea audiri ab aſſiſtentibus, quæ ſecum precatur, ſic, o pulchra Laverna, &c. 7 Dea furum: *a quo laverniones, fures, antiqui dixerunt*, inquit Feſtus, *quod ſub ejus tutela eſſent*. 8 Concede mihi, ut mea injuſta facta alios lateant. 9 Al. *da juſto ſanctoque videri*, ſc. *mihi*. 10 Noctem nubiloſam, id eſt, tenebras offunde peccatis meis & imposturis, ne quis ea audire & videre poſſit. 11 Non video, qua ratione, quo-ve modo avarus ſit melior ſervo. Depoſita perſona precantis, Poeta loquitur, ubi eſt Anaphora. 12 Hoc ſumtum eſt e ludicris puerorum fallaciis, quas nummo potius adulterino & humi defixo in prætereuntes intendunt, ad quem tollendum illi fruſtra demiſſi poſtea illuduntur & cupiditatis redarguuntur. 13 Defixum a pueris. 14 Incurvat ſe ad humum ob vilem aliquem nummum. 15 Ne amittat, quod habet. 16 Poſtea & in poſterum. 17 Sed pro ſervo habebitur: nam illud, quod metuit, tanquam ſe ſuperius pro domino agnoſcit. Syllogiſmus ex Enthymemate: qui cupit & metuit; non eſt liber: Avarus cupit & metuit; Ergo avarus non eſt liber. 18 Alleg. eſt e continuatis Metaph. a transfugis & deſertoribus ducum ſuorum, qui metu perculſi clypeum & arma abjiciunt, quod capitale erat crimen in diſciplina militari. 19 Conſtantiæ libertatiſque. 20 Locum non tenuit. 21 Opprimitur, ut nulli alii rei vacare poſſit. 22 Pecunia. 23 Hunc avarum, tanquam fugitivum ſervum. Perſiſtit translatione a militia. 24 Sed vende. 25 Permitte ut paſcat greges & armenta tanquam homo laborioſus. 26 Pro aliis calamitoſam mercaturam exerceat. 27 Annonam viliorem efficiat. 28 Navigio advehat. Synecd. gen. 29 Omne illud.

1 Vir

1 *Vir bonus, & ſapiens audebit* 2 *dicere*, 3 *Pentheu,*
Rector Thebarum, quid me perferre patique
Indignum coges? 5 *Adimam bona. Nempe pecus, rem,*
Lectos, argentum. 5 *Tollas licet.* 6 *In manicis &*
Compedibus ſævo te ſub 7 *cuſtode tenebo.* 76
8 *Ipſe Deus, ſimulatque volam, me ſolvet.* 9 *Opinor,*
Hoc ſentit, Moriar. Mors ultima 10 *linea rerum eſt.*

1 Vir vere bonus, & ſapiens audebit cum Baccho ſic alloqui Penthea, Echionis & Agavæ filium, qui Orgia Bacchi admittere nolebat, & ob id a matre ac materteris, Bacchi furore exagitatis, diſcerptus fuit. Hic autem locus ſumtus eſt e Tragœdia Euripidis Bacchis: ubi Bacchus, diſſimulata deitate, captivus ad Penthea perductus, ſub perſona viri boni & conſtantis ad minas Penthei reſpondit. 2 Acceſſus eſt ad aliam Proſopopœiam atque Dialogiſmum, ubi vir vere bonus ac ſapiens libere profitetur, omnes ærumnas, cruciatus, vel mortem ipſam eſſe ſua virtute & conſtantia longe inferiorem. 3 O Pentheu, rector Thebarum, quid me pati coges, quod perſona mea, & animi conſtantia indignum ſit? 4 Penthei eſt comminatio. 5 Sc. *ut*. Reſpondet Bacchus, liberum eſt tibi, ut me omnibus bonis ſpolies. 6 In duris vinculis (inquit Pentheus) vinctum te continebo, ubi calamitoſam vitam ages. 7 Carceris. Synecd. gen. 8 Pater meus Jupiter (inquit Bacchus) ſtatim ubi voluero, me ex vinculis & carceribus, quibus me conſtringes, liberabit, atque immortalem faciet: *vel*, Deus cum ſim, ubi voluero, me ipſum ſolvam. 9 Exiſtimo (inquit Poeta) vir bonus Bacchus hoc ſignificat his verbis, *Ipſe Deus me ſolvet*, ſe moriturum. 10 Finis ſeu extremum. Metaph. ſumta vel a Geometricis figuris, quarum ſuperficies lineis terminantur; vel a ſtadiodromis, qui carceres ac metum ſui curſus linea deſignant.

Epiſt. XVII.

Ad SCÆVAM.

Scævam monet, ne potentiorum amicitias ſpernat, atque ut in ſuo vitæ genere Ariſtippum potius, quam Diogenem, imitetur. Ad Principum amicitias pervenire, & illorum favorem ac liberalitatem emereri non cujuſvis eſſe: & quanta ſit arte opus hac in re, docet.

1 *Quamvis Scæva ſatis* 2 *per te tibi conſulis, & ſcis,*
Quo tandem pacto deceat 3 *majoribus uti;*

1 Procatalepſis hic duplex eſt; prior eſt, qua Poeta Scævæ præripit prudentiæ opinionem, quo melius, omiſſa confidentia, audiat bene conſulentem; poſterior, qua extenuat ſuam præcipiendi facultatem. 2 Sine alterius conſilio tibi ſapias. Sic Cic. dicit pro Sextio, per ſe *ſplendere virtutem ſemper*, id eſt, ſine externa cujuſquam opera & auxilio. 3 Cum amicis, dignitate vel opibus præſtantibus, familiariter vivere & verſari.

Diſce,

Diſce, docendus adhuc, quæ cenſet 1 *amiculus:* 2 *ut ſi*
Cæcus iter monſtrare velit, tamen 3 *aſpice,* 4 *ſiquid*
Et nos, 5 *quod cures proprium feciſſe,* 6 *loquamur.*
Si te 7 *grata quies,* 8 *& primam ſomnus in horam*
Delectat, ſi te 9 *pulvis* 10 *ſtrepituſque rotarum,*
11 *Si lædit caupona,* 12 *Ferentinum ire jubebo,*
Nam neque divitibus contingunt gaudia. 13 *ſolis:*
14 *Nec vixit male, qui natus morienſque fefellit.*
Si prodeſſe tuis, 15 *pauloque benignius ipſum*
Te tractare voles; accedes. 16 *ſiccus ad unctum.*
17 *Si pranderet* 18 *olus patienter,* 19 *regibus uti*
Nollet Ariſtippus; 20 *Si ſciret regibus uti,*
Faſtidiret 21 *olus,* 22 *qui me notat.* 23 *Utrius horum*
24 *Verba probes, & facta, doce: vel,* 25 *junior, audi*
Cur ſit Ariſtippi 26 *potior ſententia;* 27 *namque*

1 Ego Horatius, amicus tuus. Εἰρωνικῶς videtur hæc ſui extenuatio adhiberi. 2 Etiamſi cæcus aliis viæ ducem ſeſe velit præbere. Sunt qui hoc referant ad ſtatuas in triviis indices viarum cæcas, viatoribus tamen non inutiles, qua ἑρμαῖα nominamus. 3 Conſidera. Formula quædam attentationis ad firmiorem vim perſuaſionis. Sic Ep. 1. l. 2. aſpice, *Plautus Quo pacto partes tutetur amantis ephebi.* 4 An aliquid. 5 Quod in rem tuam convertere, & in rebus tuis uti vel. 6 Vel monendo, vel conſulendo. 7 Vita tranquilla. 8 Et ſomnus uſque ad Solis ortum. 9 Frequentia hominum, qui ſunt in urbe Roma, concitatus. 10 Propter vehicula, multorumque in via plauſtrorum concurſus. 11 Si immenſus in caupona compotantium clamor te offendit. 12 Hetruriæ oppidum infrequens & minus celebre, ubi ob paucitatem hominum vitæ tuæ tranquillitatem nemo magnopere perturbabit. 13 Habent enim pauperes ſuas etiam voluptates. 14 Et feliciter vixiſſe exiſtimandus eſt, qui adeo ignotus vixit, ut vivens & moriens alios latuerit, id eſt, quem neque natum, neque viventem, neque mortuum quiſquam mortalium cognovit. Reſpexit illud Epicuri dictum, λάθε βιώσας, id eſt, *vive latens & ignotus.* Quod & Ovid. approbaſſe videtur: *Crede mihi, bene qui latuit, bene vixit, & intra Fortunam debet quiſque manere ſuam.* 15 Paulo liberalius. 16 Tunc tu tanquam pauper accedes ad divitem unguento delibutum, teque in amicitiam potentioris amici inſinuabis. Alleg. tranſlata a corporibus aridis & exſuccis ad obeſa & paulo habitiora. 17 Imperfecta eſt Proſopopœja cum Dialogiſmo, ubi Diogenes inducitur irridens lautitias & exquiſitas epulas Ariſtippi. 18 Victum tenuem ac parcum. Synecd. ſpec. 19 Divitibus. Synecd. ſpec. Climax ſive gradatio quædam in *regibus uti*, & *ſi ſciret regibus uti*. 20 Eſt hoc Ariſtippi reſponſum ad Diogenem. 21 Quo ſe tantopere commendat. 22 Diogenes ille Cynicus, qui mihi turpem notam inurit. 23 Duorum ſcilicet, Diogeniſne, qui ſordidam vitam ſibi elegerat, an Ariſtippi, qui ſplendide apud reges vivebat. Hæc Poetæ ſunt verba ad Scævam. 24 Dicta approbes & laudes. 25 Quia junior adhuc es. 26 Præferenda. 27 Apparatus ad intermiſſam Ariſtippi Proſopopœjam.

1 *Mordacem Cynicum ſic* 2 *eludebat* [*ut ajunt*]
3 *Scurror ego ipſe mihi*, 4 *populo tu* 1 *rectius* 5 *hoc*, &
6 *Splendidius multo eſt*, *equus ut me portet*, 7 *alat rex*.
8 *Officium facio* : *tu poſcis* 9 *vilia* : *verum es*
10 *Dante minor*, *quamvis* 11 *fers te nullius egentem*.
12 *Omnis Ariſtippum decuit* 13 *color*, & *ſtatus*, & *res*,
14 *Tentantem majora*, *fere præſentibus* 15 *æquum*.
Contra, 16 *quem duplici panno patientia velat*,
17 *Mirabor*, *vita* 18 *via ſi converſa decebit*.
19 *Alter purpureum non exſpectabit amictum*,
20 *Quidlibet indutus* 21 *celeberrima per loca vadet*,
Perſonamque feret 22 *non inconcinnus utramque* :
23 *Alter Mileti textam cane pejus* & *angue*
Vitabit chlamydem : *morietur frigore*, *ſi non*
24 *Rettuleris* 25 *pannum*. 26 *Refer*, & *ſine vivat ineptus*.

1 Diogenem Cynicum. Cynicus deflectitur a κύων, κυνὸς, κυνὶ, κυνιὸς, i. *caninus*. Hinc diſcipuli Antiſthenis & Diogenis Cynici ſunt nominati a cavillationibus & falſe dictis : quod ipſemet Diogenes apud Laertium confirmat, qui rogatus, cur caninus diceretur, reſpondit : *Equidem dantibus blandior*, *nihil largientibus allatro*, & *improbos mordeo*. 2 His verbis irridebat. Metaph. a gladiatoribus, qui victores, inſultant ſuis Antagoniſtis victis. Ter. Eun. Eludet, *ubi te victum ſenſerit*. 3 Ego ſcurram ago, & regibus ac principibus riſum moveo, ut mihi proſim, & ſplendide vivam. Quatuor verſus ſequentes ſunt Ariſtippi Diogenem alloquentis. 4 Tu vero ſcurrando ludum & voluptatem populo tantum excitas ſine ullo tuo commodo. 5 Sibi ſcurrari. 6 Magnificentius. 7 Ut rex alat. 8 Nihil in me admitto, quod ſit contra officium viri boni. 9 Tu Cynice res viles a quibuſvis obviis poſcis, non ſplendidas, ac regias. 10 Pauperior & inferior eo, qui tibi dat. 11 Dicis, jactas. Virg. Æn. 5. *qui ſe Bebrycia veniens Amyci de gente* ferebat. 12 Depoſita Ariſtippi perſona Poeta loquitur. 13 Veſtitus, vitæ genus & conditio ornavit; qui ad omnem locum, tempus, perſonam, conditionem ſeſe decenter poterat accommodare. 14 Ad illuſtriora & magnifica aſpirantem. 15 Contentum. 16 Diogenem Cynicum, qui patienter pallio ex duplici panno, hyemi & æſtati accomodato, veſtitur. Periphraſis Diogenis ex adjuncto veſtitu : deinde in *panno* eſt Meton. mat. 17 Mirum mihi erit. 18 Si contrarium & novum vitæ genus eum decebit. Metaph. eſt ab iter facientibus. 19 Ariſtippus. 20 Sed quamlibet veſtem indutus, ſive purpuream, ſive duplex pallium. 21 Per medium forum urbis Athenarum. 22 Non indecore, ſed cum ſingulari quadam venuſtate utroque veſtitu, nunc ſordido, nunc ornatiore. 23 Diogenes Cynicus, qui duplex pallium geſtabat, veſtem pretioſam, ex optima lana factam in Mileto Aſiæ inſula, quali utebatur Ariſtippus, acerrime rejiciet, exiſtimans ſe una cum duplici pallio, ſanctitatem, temperantiam & ſapientiam exuere. 24 Ipſi. 25 Pallium vile & ſordidum. Synecd. gen. 26 Redde, Ariſtippe, Diogeni ſuum pallium, quod tu indueras, & permitte ut vivat ineptus ad omnem fortunæ habitum, qui regibus uti neſciat, ut illi Ariſtippus objiciebat, quod ajunt contigiſſe in balneis, ubi Ariſtippus dicitur conſulto induiſſe vile pallium Diogenis, & ſuum purpureum reliquiſſe, ut hoc ſe indueret Diogenes : quod cum repudiaſſet, & frigore mori, quam eo armari & purpuratus videri maluiſſet, Ariſtippus ſervilem ipſius conditionem ſic, ut hic videmus, criminatus eſt.

1 Res gerere, & captos oſtendere civibus hoſtes,
2 Attingit ſolium Jovis, & cæleſtia 3 tentat.
4 Principibus placuiſſe viris 5 non ultima laus eſt.
6 Non cuivis homini contingit adire Corinthum.
7 Sedit, qui timuit, ne non ſuccederet: 8 eſto,
Quid? 9 qui pervenit, fecit-ne 10 viriliter? atqui
11 Hic eſt, aut nuſquam, quod quærimus: 12 Hic onus horret,
Ut parvis animis & parvo corpore majus:
13 Hic ſubit, & perfert: 14 aut virtus 15 nomen inane eſt,
16 Aut decus, & pretium recte petit experiens vir.
17 Coram rege ſuo de paupertate 18 tacentes,
19 Plus poſcente ferent. 20 Diſtat, ſumaſ-ne pudenter,

1 Res ad Remp. pertinentes tractare, id eſt, Remp. bene adminiſtrare, & hoſtes captos in triumphum ducere: hic oratio infinita ponitur loco nominativi. 2 Ipſum cœlum ſcandit, proxime ad deitatem accedit, & ſecundum a Jove honoris gradum meretur. Alleg. eſt Hyperbolica e continuatis Metaph. 3 Molitur, conatur magnum opus & arduum, divina & immortali gloria dignum. 4 Ob beneficia in Remp. collata. 5 Maxima & ſumma. Litotes. 6 Non cuivis ad tantos honores & dignitates patet, non omnes gratioſi eſſe poſſunt apud principes & divites: quod ſi qui forte ſunt conſecuti, ex his pauci illorum gratiam diu poſſunt retinere. Alleg. eſt ex continuatis Metaph. Hujus ſententiæ origo varie tractatur. Suidas putat eam duci e difficultate portus Corinthiaci, qui geminus eſt propter Iſthmum, alter Aſiam, alter Italiam ſpectans. Strabo cenſet illam natam e luxu atque divitiis Corinthorum. Agel. l. 1. c. 8. refert acceptam Laidi, ſcorto nobiliſſimo, ad quam propter formæ venuſtatem ditiſſimi quique e tota Græcia adnavigabant: nemo tamen admittebatur, niſi qui ſolveret eam pecuniæ ſummam & pretium, quod copiæ ſuæ faciendæ ſtatuiſſet. Itaque Demoſthenes, quem ferunt eo clam adnavigaſſe, magnitudine pretii perterritus redit domum, dixitque: *Non-emo tanti pœnitere.* 7 Quievit, ac ceſſavit ad amicitiam regum & potentiorum, nec auſus eſt aggredi tantum honorem. *Sedere* proprie verbum eſt ignaviæ, ut apud Virg. Æn. 12. ubi Turnus parat ſe jactanter ad committendum cum Trojanis prælium: ſedeant, *ſpectentque Latini.* 8 Conceſſione difficultas conciliandi potentes amicos firmatur. 9 Qui, quod voluit, conſecutus eſt. 10 Animoſe. 11 In hoc, quod ſequitur, verſatur quæſtio utrum magnitudini animi, & fortitudini tribuenda ſit conciliatio benevolentiæ regiæ. 12 Alius, qui metu a magnis rebus abſtinet, Reip. onus in ſe ſuſcipere, & ad Principum amicitiam aſpirare non audet, dum veretur, ne magnarum rerum onus parvo ſuo animo & corpore majus ſit, cui ſc. non ſit ferendo. Anaphora. 13 Alius, nempe vir fortis & animoſus, omnes pro Rep. labores ſubit. 14 Secundum Epicureos. 15 Mera verba, & nihil ad vitam beatam pertinet. 16 Aut vir multarum rerum peritus periculorum atque laborum, quos Reip. cauſa ſuſcipit, præmia, ſc. honorem & divitias merito ſibi expetit a potentioribus ſuis amicis. 17 Coram amico potentiore. 18 Non conquerentes. 19 Plus accipient a potentiore amico, quam is, qui poſcit. 20 Multum enim differt, intereſt, utrum illa, quæ a magnis viris offeruntur, modeſte & verecunde ſumas, an vero impudenter petendo extorqueas,

An ve-

An rapias; atqui verum 1 caput hoc erat, hic 2 fons.
3 Indotata mihi ſoror eſt, paupercula mater,
Et fundus 4 nec vendibilis, 5 nec paſcere firmus,
6 Qui dicit; 7 clamat, Victum date: 8 ſuccinit alter,
Et mihi dividuo 9 findetur munere 10 quadra.
Sed tacitus paſci ſi poſſet 11 corvus, haberet
Plus dapis, 12 & rixæ multo minus invidiæque.
13 Brunduſium 14 comes aut 15 Surrentum 16 ductus amœnum,
Qui queritur 17 ſalebras & acerbum frigus, & imbres,
Aut 18 ciſtam 19 effractam, & 20 ſubducta viatica plorat;
21 Nota refert meretricis 22 acumina, ſæpe 23 catellam,
Sæpe 24 periſcelidem raptam ſibi 25 flentis, 26 uti mox
27 Nulla fides 28 damnis veriſque doloribus 29 adſit,
Nec ſemel irriſus, triviis 30 attollere curet
Fracto crure 31 planum: 32 licet illi plurima 33 manet
Lachryma: 34 per ſanctum 35 juratus dicat Oſirim,

1 Principium & ſumma rei, id eſt, in hoc cardo quaſi vertitur amicitiæ tenuiorum cum potentioribus, ut modeſte atque verecunde nos geramus. Metaph. 2 Hæc origo erat. 3 Proſopopœja eſt importuni ac moleſti flagitatoris. 4 Quem propter ſterilitatem vendere non poſſum. 5 Nec ſatis validus ad me paſcendum, ita ut ſumtus ac victus neceſſarios mihi ſuppeditare poſſit. 6 Qui ita apud patronum ſuum conqueritur. 7 Perinde facit, ac ſi clamaret, Date mihi alimentum. 8 Alter ſocius, illi priori impudenti ſuccedens, ſucclamat. Altera eſt Proſopopœja ſervi priori ſuccedentis. 9 Ille cibus & victus, quem illi ſoli deſtinaveras, in duas partes partito munere mihi quoque dividetur. 10 In hac voce triplex eſt tropus: primum eſt Metaph. a paraſitis, qui vivunt aliena quadra, deinde Meton. pro ipſis opſoniis: poſtremo Synecd. ſpec. pro quovis genere muneris, cujus ſemiſſem competitores efflagitat. 11 Qui prædam nactus alios corvos ad cibi ſocietatem quaſi ſollicitat. 12 Cum cæteras avibus. Ita etiam tenuior amicus, ſi non impudenter flagitaret, ſed verecunde potius taceret, illud ſolus obtineret. 13 Oppidum in Calabria. 14 Itinere comes cum amico potentiore. 15 Oppidum in Campania. 16 Perductus. 17 Viæ aſperitatem. 18 Quam ſecum vexit. 19 A fure. 20 Inde furto ſibi ablata. 21 Ille notas aſtutias meretricis, quæ variarum rerum damna apud amatores ſuos, ut illos pecunia emungat, imitatur. 22 Technas. Sumtum eſt a mucrone ferri cote attenuato, id eſt, a corpore ad animum. 23 Monile ſive ornamentum muliebre, parvam catenam. Alii ad catellam aliquam quæ in deliciis ſit, quales olim Melitææ, proverbio celebratæ, referre malunt. 24 Cruris vinculum, quo crus alligatur, ſibi furto ereptum eſſe. 25 Conquerentis. 26 Adeo ut. 27 Hoc mendacibus præmium, ut ne vera quidem dicentibus credatur. 28 Simulatis. 29 Adhibeatur. 30 Nec is, qui ſemel deceptus eſt tali ſimulatione, curet in triviis deceptorem vere lapſum poſt ſublevare & erigere in pedes. 31 Impoſtorem ſive deceptorem, qui in trivio ſibi crus fractum eſſe mentiebatur. 32 Quamvis. Apparatus eſt ad aliam Proſopopœiam impoſtoris, dicentis, *Credite*, &c. cui inducitur vicina ſic reſpondens: *Quære peregrinum*. 33 Per genas defluat, id eſt, quamvis ille planus affatim lachrymetur. 34 Et quamvis per Oſirin, Ægyptiorum Deum maximum, juret. 35 Ubi juravit. Hunc una cum Iſide ſua, magna etiam Romæ religione cultum, ideo præ aliis nominat Horatius; quod ægris tanquam alter Æſculapius mederi crederetur.

1 *Credite*, 2 *non ludo: crudeles* 3 *tollite claudum*,
4 *Quære peregrinum, vicinia rauca reclamat.*

1 Mihi. 2 Non jocor, non jam, ut ante, vos decipio. 3 O vos immiſericordes erigite me claudum fracto crure. Sic de Art. *non ſit, qui* tollere *curet*. 4 Vicini, multo clamore rauci, reclamant illi plano, cujus fallacias habent cognitas, Quæ tibi peregrinum aliquem, qui fraudes tuas non norit, & illi fucum facito: nam non amplius fallere non potes. Sic etiam potentior amicus a tenujore, fictis damnis conquerente, ſemel deceptus, ipſi amplius etiam in veris damnis non vult ſubvenire.

Epiſt. XVIII.

Ad LOLLIUM.

Quæ ad amicitiam conſervandam facienda ſint, quæ item vitanda, ac præſertim quomodo quis erga potentiorem amicum gerere ſe debeat, Lollium docet. Initium autem ſumit ab iis, qui, dum tenere modum non norunt, vel ſcurrarum potius, quam amicorum, fungi officio videntur, vel aſperitate agreſti (quam libertatem meram & virtutem veram haberi volunt) utuntur. Poſtremo eum, ad quærenda illa, ex quibus tranquillitatem vitæ conſequi poſſit, hortatur.

SI bene te novi, 1 *metues, liberrime Lolli,*
2 *Scurrantis ſpeciem præbere*, 3 *profeſſus amicum.*
Ut matrona meretrici 4 *diſpar erit, atque*
5 *Diſcolor*, 6 *infido ſcurra diſtabit amicus.*
Eſt huic diverſum 7 *vitio vitium prope* 8 *majus.*
9 *Aſperitas agreſtis*, & 10 *inconcinna, graviſque*,
11 *Quæ ſe commendat tonſa cute, dentibus atris*,
12 *Dum vult libertas mera dici, veraque virtus.*
13 VIRTUS *eſt medium vitiorum*, & 14 *utrimque reductum.*

1 Cavebis, noles. 2 Hominis, cibi gratia, turpiter adulantis ſpeciem præ te ferre, ideſt, adulatoris nomen vitabis. 3 Cum te alteri amico fidelem futurum profeſſus es. 4 Moribus atque ingenio. 5 Diſſimilis vultu, veſtitu & geſtu. Sumtum eſt a corporibus diverſe coloratis ad animi mobilitatem. Perelegans comparatio ſcurræ cum meretrice, & amici cum matrona, ut quantum matrona a meretrice, tantum amicus a ſcurra differat. 6 Ita etiam amicus diſtabit a ſcurra infideli. Honeſta enim matrona, & fidelis amicus maritum & amicum amat vero amore ob virtutem & honeſtatem: meretrix vero & adulator ſcurra amat tantum propter lucrum. 7 Adulationis. Polyptoton. 8 Gravius illo priore. 9 Fera quædam duritia & moroſitas. 10 Inſuavis & moleſtas. 11 Quæ aſperitas laudari cupit, quod amicum tondet uſque ad cutem, duriter & inhumane eum caſtigat, quem cum benevolentia admonere debebat, agreſtique mordacitate eum ſecat & quaſi lancinat. 12 Dum illa aſperitas vult nominari ingenuitas, ab omni adulatione remota. 13 Civilitas & jucunda hilaritas eſt medium horum duorum vitiorum, ſcurrilitatis & aſperæ moroſitatis. Sic Ariſt. virtutes omnes dicit eſſe μεσότητας, id eſt, mediocritates, & (ut ita dicam) medietates. 14 Ab utroque extremo, id eſt, exceſſu & defectu remotum eſt ac diſtat.

1 Alter in obſequium plus æquo pronus, & imi
Deriſor 2 lecti, ſic 3 nutum divitis horret,
4 Sic iterat voces, & verba 5 cadentia tollit,
Ut 6 puerum 7 ſævo credas dictata magiſtro
8 Reddere, 9 vel partes mimum tractare ſecundas.
10 Alter rixatur de 11 lana ſæpe caprina,
12 Propugnat nugis armatus: Scilicet, 13 ut non
Sit mihi prima fides, & vere quod 14 placet, ut non
Acriter 15 elatrem, 16 pretium ætas altera ſordet.
17 Ambigitur quid enim? 18 Caſtor ſciat, an Docilis plus:
19 Brunduſium Numici melius via ducat, an Appi.

1 Blandiens ſcurra, qui nimis officioſus eſt patrono ſuo, & indulgens peccatis amicis potentioris. 2 Qui ſe deridet, & ejuſdem ordinis homines in infima parte convivalis lecti ſecum accumbentes, qui locus eſt inferioribus amicis deſtinatus. Meton. ſubj. Vide Sat. 7. l. 2. 3 Ille annuentem divitem amicum patronum ſuum ſic, ne quid contra ipſum dicat aut faciat, tanta cum formidine obſervare ſe fingit. Meton. effe. pro effic. 4 Sic repetit voces domini ſui quaſi admirans: ut ſc. quod rex ait & ipſe ajat, negetque quod negat. 5 Tanta cum obſervantia verba ex ore divitis elapſa pro mirandis excipit, & quaſi de terra tollit. Metaph. eſt a corporibus ad ſonos vocis infuſos in aures ac receptos. Sic Sat. 4. l. 1. *Cum flueret luculentus, erat quod tollere velles.* 6 Diſcipulum aliquem meticuloſum. 7 Severo. 8 Recitare, & præceptoris ſui docentis & legentis vocem ore ſuo diligenter ſubſequi. 9 Vel ut credas hiſtrionem aliquem ſecundas partes Comœdiæ agere cum voce ſubmiſſiore, vultuque humiliore, quam qui agit primas, id eſt, ut credas hiſtrionem principem actorem, qui primas partes egerit, diligenter imitari. 10 Aſper ille & inconcinnus reprehenſor litem movet, altercatur. 11 Quæ pene nulla eſt, cum capra lanam non habeat, ſed pilos, id eſt, de re nihili & viliſſima. Sumtum eſt a paſtoribus, de leviſſimis gregis ſui particulis, ut ſunt flocculi, altercantibus, ad vanitatem hominis notandam. 12 Et pugnat pro nugis, id eſt, res viliſſimas defendit, armatus perinde, ac ſi pro aris ac focis pugnandum ſit. Sumtum eſt a belligerantibus, quorum alter oppugnat, alter propugnat, & reſiſtit oppugnanti. 13 Ut non mihi meiſque verbis indubitata fides habeatur, inquit agreſtis ille. 14 Cenſeo. 15 Acerrime & libere eloquar & defendam. Metaph. a canibus ad importunam hominis garrulitatem notandam. 16 Si pretii & ſilentii loco altera vita, vel ætas longior mihi detur, ut non acriter defendam, quod mihi revera placet, certe ea pro re viliſſima mihi habetur ac nihili facio. Sic Virg. *quoniam ſordent tibi munera noſtra*, id eſt, nihili facis. 17 Qua enim de re controvertitur, lis vel certamen eſt? nempe de nugis ac rebus viliſſimis. 18 Utrum Caſtor gladiator, an vero Docilis ſcientior ac melior ſit. 19 Contentio eſt, utrum via Numicia, an via Appia compendioſius Roma ducat Brunduſium. *Numici & Appi* dicuntur per Apocopen pro Numicii & Appii.

1 Quem damnoſa 2 Venus, quem 3 præceps alea 4 nudat,
5 Gloria 6 quem 7 ſupra vires & 8 veſtit, & 9 ungit,
Quem 10 tenet argenti 11 ſitis importuna fameſque,
12 Quem paupertatis pudor, & fuga; dives amicus,
Sæpe 13 decem vitiis inſtructior, odit, & 14 horret;
Aut, ſi non 15 odit, 16 regit; ac, veluti 17 pia mater,
Plus, quam ſe, 18 ſapere, & virtutibus eſſe; priorem
Vult, & 20 ait 21 prope vera: Mea [22 contendere noli]
23 Stultitiam patiuntur opes: 24 tibi parvula res eſt.
25 Arcta decet 26 ſanum comitem toga: deſine mecum
Certare. 27 Eutrapelus, 28 cuicunque nocere volebat,
Veſtimenta 29 dabat pretioſa: 30 beatus enim jam
Cum pulchris tunicis 31 ſumet nova conſilia 32 & ſpes:

1 Poſtquam de ſcurrilitate eique oppoſita aſperitate, quam æqualiter fugere oportet, jam ſatis dictum eſt, monere pergit Lollium de aliis quoque, præſertim ne fiducia majoris amici, quem obſervandum ſumſerit, ſi vitio aliquo laborare eum perſpexerit, ipſe quoque liberius peccet. Ordo eſt: Dives amicus, ſæpe inſtructior decem vitiis, odit, & horret *eum*, quem damnoſa Venus, &c. 2 Libido, ſcortatio, amor a Venere ingeneratus. Meton. effic. 3 Quia vel momento depauperat luſorem. 4 Depauperat, ad mendicitatem adigit. 5 Gloriæ amor. Meton. ſubj. & Metaph. a præditis ſenſu & motu ad eorundem expertia. 6 Anaphora. 7 Supra facultates ſuas. 8 Veſtitu ſumtuoſiore exornat. 9 Unguento largiore imbuit. 10 Conſtrictum. 11 Pecuniæ cupiditas ſive avaritia, quæ deſiderantem quieſcere non ſinit. Sunt hæc translata a corporibus ad ſummam pecuniæ cupiditatem indicandam, quæ incendit animos avarorum. 12 Qui omne officium præſtat diviti pudore paupertatis, ut eam fugiat. 13 Multis peccatis cumulatior, id eſt, multo pejor inferiori amico. Synecd. finiti pro infinito. 14 Averſatur talem amicum, uno atque altero vitio laborantem. 15 Ipſum. 16 Moderatur, reprehendit ac vult emendare. 17 Cui debetur pietas, vel quæ magis diligit filium, quam a filio diligitur, cujus eſt pie colere parentes. 18 Filium ſuum. 19 Meliorem, temperantiorem & modeſtiorem eſſe, quam ſe: ſic ille quoque inferiorem amicum ſuum vult plus, quam ſe, ſapere. 20 Proſopopœia eſt potentioris amici inferiorem admonentis. 21 A veritate non multum diſcrepantia, veris propinqua. 22 Noli mecum litigare, quod ego a te requiram, quod ipſe tibi non præſtem. 23 Adigunt me ad ſtultitiam, eamque opibus meis compenſo: quæ in me divite tolerari poteſt, in te paupere non poteſt. 24 Quare neceſſe eſt ut ſapias. 25 Anguſta, non ampla, id eſt, exigui pretii toga decet amicum inferiorem & pauperem. 26 Prudentem. Metaph. eſt a corpore ſano ad prudentiam comitis arguendam. 27 Vox Græca eſt, ſignificans facetum, dicacem, & adeo callidum, ut ſciret ſtultorum animos cum habitu mutare. Hactenus dives: nunc Poeta loquitur, Eutrapelo autore docens, non modo verum eſſe illud dictum, *Stultitiam patiuntur opes*: ſed cohærere ſtultitiam ac divitias. 28 Quemcunque in extremas calamitates conjicere volebat. 29 Dari volebat, aut danda ſentiebat. 30 Ita enim apud ſe ratiocinabatur: ille jam hoſtis meus, opinione ſua jam dives factus, una cum habitu animum mutabit. 31 Aſſumet nova vitæ conſilia, id eſt, novum vitæ genus ingredietur. 32 Et meliora ſperabit.

Dormiet 1 *in lucem*: 2 *ſcorto poſtponet honeſtum*
Officium: *nummos alienos* 3 *paſcet*: 4 *ad imum*
5 *Thrax erit*, *aut* 6 *olitoris* 7 *aget mercede caballum*.
8 *Arcanum neque tu ſcrutaberis* 9 *ullius unquam*,
10 *Commiſſumque teges*, *&* *vino* 11 *tortus & ira*.
Nec tua laudabis ſtudia, *aut aliena* 12 *reprendes*:
Nec, *cum* 13 *venari volet* 14 *ille*, *poemata* 15 *panges*.
16 *Gratia ſic fratrum* 17 *geminorum*, 18 *Amphionis atque*
Zethi 19 *diſſiluit*; *donec* 20 *ſuſpecta ſevero*
21 *Conticuit* 22 *lyra*: 23 *fraternis ceſſiſſe putatur*
Moribus Amphion: *tu cede* 24 *potentis amici*
25 *Lenibus imperiis*: 26 *quotieſque educet in agros*
27 *Ætolis onerata plagis* 28 *jumenta* 29 *caneſque*,

1 Totam noctem & uſque ad diem ſequentem, more inertis ac otioſi. Mart. in lucem *ſemper Acerra bibit*. 2 Pluris faciet meretricem, quam honeſtatem. 3 Pecuniam alienam, in fœnus ſumtam, augebit & multiplicabit. Metaph. ab agricolis, qui cum fœnore greges majores paſcunt. 4 Ad extremum, tandem, cum omnia turpiter decoxit. 5 Viliſſimus gladiator erit, *vel*, ad cædem faciendam immani Thracum more conduci mercede ſeſe patietur, urgente rerum inopia. Gens enim illa cæteris ſemper omnibus truculentior habita: ut Epod. 5. *quale poſſet impia molliro Thracum pectora*. Metaph. ab ignobili & mercenaria gente ad ſtatum hominis miſerum notandum. 6 Olerum venditoris. 7 Pro certa mercede circumducet, id eſt, agitator erit vilis equi. Periphraſis agaſonis. 8 Secretum. Horatius dat Lollio præcepta, quibus in amicitia & vita communi eſt opus. 18 Amici patroni. 19 Aut ſi arcanum hujuſmodi tibi ſub ſilentii fiducia creditum ſit, illud aliis non revelabis. Sic infra: *Nec retinent patulæ* commiſſa *fideliter aures*. 19 Sive ebrietate, ſive etiam indignatione irritatus ad ſecreta revelanda torquearis. Sumtum eſt a reis, e quibus vi tormentorum & quæſtionum confeſſio criminis exprimitur. Ita vinolentia ſuavis eſt quædam animo quæſtio; cujus vi arcana animi recluduntur. 21 Reprehendes aliena exercitia. 22 Animi gratia. 23 Superior amicus. 24 Scribes, compones verſus. Metaph. ab agricolis, qui plantas & taleolas in ſcrobem defigunt, id eſt, in terram, ad illas depingendas & conſerendas effoſſam. Sic de Art. *Ego mira Poemata* pango. 25 Amicitia, fraternus amor. 26 Duorum. 27 Jovis ex Antiopa filiorum. 28 Diſtractus, diſſolutus eſt propter ſtudiorum diverſitatem: cum Zethus tanquam paſtor, ruſticus & inurbanus, laboribus & ærumnis ruſticanis aſſuetus delectaretur; Amphion vero Philoſophus, Muſicus, & Orator eſſet longe præſtantiſſimus. Sumtum eſt ab his, quæ vi ac impreſſione præfacta, huc atque illuc ſua fruſtra disjiciunt. 29 Quæ fratri Zetho agreſti, & a Muſica abhorrenti, & duro, invidioſa ſive odioſa fuit. 30 Deſiit ſonare, id eſt, donec Amphion cum fratre in gratiam redire cupiens, a Muſica abſtinuit, deſiitque pulſare lyram. 31 Qua Amphion canebat. 32 Fratris ſui, id eſt, duris & ruſticis. 24 Patroni tui. 25 Placidis. 26 Et quoties venatum vult prodire. 27 Retibus Ætoliis, vel Ætholicis, id eſt, optimis ac præſtantiſſimis, qualibus Meleager in Ætolia olim uſus eſt, apris capiendis aptis. Solenne eſt huic Poetæ primigeniis nominibus uti pro derivativis. 28 Equos, mulos. 29 Venaticos.

Surge, & inhumana 1 *ſenium depone Camœnæ,*
Cœnes ut 2 *pariter* 3 *pulmenta* 4 *laboribus empta.*
5 *Romanis ſolemne viris opus,* 6 *utile famæ,*
7 *Vitæque & membris: præſertim cum* 8 *valeas, &*
9 *Vel curſu ſuperare canem, vel viribus aprum*
Poſſis: 10 *adde,* 11 *virilia quod* 12 *ſpecioſius arma*
Non eſt qui 13 *tractet: ſcis* 14 *quo clamore* 15 *coronæ*
16 *Prælia ſuſtineas campeſtria: denique* 17 *ſævam*
Militiam 18 *puer, &* 19 *Cantabrica bella* 20 *tuliſti*
21 *Sub duce, qui* 22 *templis Parthorum* 23 *ſigna refixit,*
Et nunc, ſiquid 24 *abeſt, Italis* 25 *adjudicat armis.*
Ac, 26 *ne te retrahas, & inexcuſabilis abſis:*
Quamvis nil 27 *extra numerum feciſſe modumque*
Curas: 28 *interdum nugaris rure paterno:*
29 *Partitur lintres exercitus:* 30 *Actia pugna*
31 *Te duce per* 32 *pueros hoſtili more* 33 *refertur.*

1 Et depone tædium & moleſtiam ſenilem Muſæ, quæ venatoribus videtur eſſe aſpera & inhumana, cum nimis importunum ſit tum carmina componere, cum potentiori amico debes gratificari. Meton. adj. pro ſene Camœna, triſti & moleſta. 2 Una cum patrono tuo. 3 E pulpis & lumbis leporinis confecta. 4 Venationis. 5 Quod venationis exercitium opus eſt uſitatum & maximo in uſu Romanis. 6 Quia inde apparent ſigna fortitudinis. 7 Quia exercitatio conſervat corporis valetudinem. 8 Toto corpore. 9 Amphora. 10 Accedit his. 11 Militaria. 12 Fortius, aptius & decentius, quam tu, o Lolli. 13 Vibret, torqueat. 14 Quo aſſenſu, qua approbatione & læta acclamatione. 15 Circumſtantis multitudinis civium Romanorum, ſpectantium certamina in campo Martio ludicra. Metaph. a choris ſaltantium ad conventum hominum, velut in orbem coactum, indicandum. 16 Exercitationes & ludicra certamina in campo Martio perferas, ineas, & ſemper victoriam obtineas. Synecd. gen. Sic de Art. *Ludere qui neſcit*, campeſtribus *abſtinet* armis. 17 Laborioſam & difficilem. 18 Cum puer adhuc eſſes. 19 In Hiſpania. 20 Pertuliſti. 21 Sub Auguſto. 22 E templis. 23 Vexilla militaria, quæ olim M. Craſſi & Antonii militibus, ad internecionem trucidatis, erepta ſunt, ſuſpendit. 24 Ab imperio Romano, quod nondum domitum & ſubjugatum eſt. 25 Adjungit, acquirit populo Romano. 26 Ut ne a militaribus rebus & exercitationibus hac tua privata vita te abducas, & longe abſis ſine juſta excuſatione. 27 Inepte, extra legem. Metaph. ducta a ſaltatoribus, quorum motus & ſaltatio certis legibus ac humeris conſtabat: ex quo moveri dicuntur in numerum, qui apte & compoſite moventur. 28 Interdum ludicra & nugacia puerorum prælia inſtruis in villa patris tui. 29 Exercitus tuus, e pueris in agro paterno collectus, parvas naviculas in duas claſſes adverſarias dividit, quarum una ſimilitudinem claſſis Antonianæ, altera Cæſarianæ referat. 30 Pugna commiſſa apud Actium, promontorium Epiri, inter Antonium & Auguſtum, cui interfuiſti, qua Antonius cum Cleopatra, Ægypti regina, ad Actium profligatus fuit. 31 Te ſummo imperatore, Auguſti perſonam referente. 32 In agro tuo collectos. 33 Repræſentatur, ut ejus memoriam gratam faceres Auguſto.

1 *Adverſarius eſt frater: 2 lucus, Adria: donec*
3 *Alterutrum 4 velox victoria 5 fronde coronet,*
Conſentire ſuis ſtudiis 6 qui crediderit te.
Fautor utroque tuum laudabit 7 pollice ludum.
8 *Protinus ut moneam [ſi quid monitoris eges tu]*
Quid de quoque viro, & cui 9 dicas, ſæpe 10 videto.
11 *Percunctatorem fugito: 12 nam garrulus idem eſt,*
Nec 13 retinent 14 patulæ 15 commiſſa fideliter 16 aures,
Et ſemel emiſſum 17 volat irrevocabile verbum.
Non ancilla tuum jecur 18 ulceret ulla, puer-ve,
19 *Intra marmoreum venerandi limen amici:*
Ne dominus pueri pulchri, charæ ve puellæ,
20 *Munere te parvo 21 beet, aut incommodus angat.*

1 Frater tuus eſt loco hoſtis, & M. Antonii perſonam repræſentans, hoſtilis exercitus copias ducit. 2 Lucus, qui eſt in fundo patris tui, eſt tibi Adria, id eſt, habetur loco maris Adriatici, in quo navale prælium inter Auguſtum & Antonium fuit commiſſum. 3 E vobis duobus, te aut fratrem. 4 Quod alatæ virginis habitu Victoria pingebatur, coronam manu tenens. 5 Laurea, quæ triumphantibus dari ſolet. 6 Auguſtus, potentior ille amicus tuus, ubi intellexerit te ſuis rebus militaribus, quibus ille delectatur, obſequi & delectari, tibi favebit. 7 Utriuſque manus in medium digitum preſſo, inque indicem relapſo, quod ſignum apud nos favoris, id eſt, ſummopere comprobabit. Alleg. eſt e Metaph. ab Arena gladiatorum, qui ſalutem & favorem ſpectatorum e compreſſu, ſed ex ejuſdem verſatione odium & interitum perſpiciebant. Sic Juven. Sat. 3. *& verſo pollice vulgi Quemlibet occidunt populariter.* Alii tamen *utroque pollice* volunt dictum eſſe Synedochicωs Pro utraque manu ſublata, crebroque mota. *Premere* ergo *pollicem*, geſtus erat faventis. Plin. l. 27. c. 2. & contra *vertere pollicem* dicebantur, qui infeſti erant. 8 Verum conſequenter, deinceps te admoneam, id eſt, monere pergam. Hæc vox notat hic continuationem inſtitutæ monitionis: ut apud Virg. 4. Georg. Protinus *aeri mellis cœleſtia dona Exſequar*. 9 Loquaris. 10 In amicitia cum ſuperiori conſidera. Translatio a corporis ſenſu ad mentis aciem, qua conſideramus, quid ſit de quoque viro ſentiendum. Præterea Epiſtrophe eſt in ſimilitudine ſoni ad clauſulas ſententiarum. 11 Tuorum ſecretorum. 12 Nam qui percunctator eſt, idem etiam eſt garrulus: quia ſecreta eadem libidine prodit, qua audit. 13 Tegunt, ſed temere effutiunt. 14 Rebus novis patentes. 15 Secreta, quæ illis commiſſa ſunt. 16 Percunctatoria. 17 Nunquam revocatur, neſcit reverti. Metaphora, ab avibus ad celeritatem verborum indicandam: qualis eſt in deſcriptione famæ Æn. 4. Recte igitur Homerus, ἔπεα πτερόεντα προσηύδα, verba velati pennata ſeu alata eſſe ait, quæ teli inſtar per aures ad animum celerrime perferantur. 18 Amore perurat, id eſt, vide ne ames puellam puerumve. Alleg. eſt Metaphorica ab eſculentis & poculentis acribus. 19 In domo magnifica potentioris amici. Synecd. mem. 20 Dans tibi quod amas, ſc. ancillam puerumve, quo contentus eſſe cogeris. 21 Gratificetur. 22 Aut ſaltem ſi illiberalis ſit, dum tibi ſeſe commodum & gratioſum exhibere non vult, teque repulſam pati coget, te contriſtet & excruciet, denegans tibi puerum puellam-ve a te amatam.

1 Qualem 2 commendes, 3 etiam atque etiam aspice: 4 ne mox
Incutiant aliena tibi peccata pudorem.
4 Fallimur, 5 & quondam non dignum tradimus. Ergo
6 Quem ſua culpa premet, 7 deceptus omitte tueri,
Ut penitus notum: 8 ſi tentent crimina, ſerves,
Tuteriſque tuo fidentem præſidio: 9 qui
10 Dente Theonino cum circumroditur, equid
Ad te poſt paulo ventura pericula ſentis?
Nam tua res 11 agitur, 12 paries cum proximus ardet,
Et neglecta ſolent incendia 13 ſumere vires.
Dulcis 14 inexpertis cultura potentis amici:
15 Expertus metuit: tu, dum tua 16 navis in alto eſt,
17 Hoc age, 18 ne mutata retrorſum te ferat aura.
19 Oderunt hilarem triſtes, triſtemque jocoſi:
20 Sedatum 21 celeres, 22 agilem gnavumque remiſſi.

1 Virum. 2 Amico tuo potentiori. 3 Diligenter. 4 Ne, cum ille, quem tantopere commendaſti, peccaverit, ſeque aliter geſſerit, quam tu de illo amico tuo ſis pollicitus, tu ob id coram amico tuo erubeſcas. 5 In amicitia, dum viros bonos exiſtimamus, aliiſque commendamus, qui mali ſunt. 6 Et aliquando amicitia amici indignum commendamus, quem quantivis pretii arbitrati ſumus. 7 Si acciderit, ut is, quem tanquam virum bonum commendaſti, peccet, ita ut illum ſuum peccatum in periculum adducat. 8 Tu deceptus ab illo, quem virum bonum ratus es, noli eum defendere, utpote omnibus plane cognitum, quod peccato admiſſo aliorum amicitia indignus ſit. 9 Si homine invidi & malevoli ipſi ficta crimina intentent, falſoque eum culpent, eum, qui tua tutela confidit, ſervare debes, ejuſque famam defendere. 10 Amicus. 11 Invidis detrectatoribus. Fuit Theon Poeta maledicentiſſimus. 12 In periculo verſatur, id eſt, tuæ etiam domui periculum imminet. 13 Vicina domus. Synecd. mem. 14 Ad proximorum ædes tranſire, & omnes depopulari. Sic etiam cum amicus tuus calumniis opprimitur, tua etiam res & fama periclitatur, & calumniæ amico tuo proximo illatæ ulterius graſſantur, & te cum aliquis omnibus amicis petunt & invadunt. 15 Hominibus, qui nondum periculum fecerunt. 16 Cultus amicitia & obſervantia. Metaph. ab agricolis, quorum proprie cultus agri. 17 Qui eandem expertus eſt cum infinitis periculis conjunctam, ille eandem non magnopere deſiderat. 18 Dum in alta & ſplendida amicitia es. Alleg. a nautis, qui nihil non, dum ſunt in alto, curant & cogitant, ut commodam, tutam & ſecundam navigationem conficiant. Ita Lollius monetur, ut omni ratione & cura incumbat in obſervantiam potentioris amici, id eſt, Auguſti, ne animum hujus ſentiat aſperitate ſua mutari, & a ſe alienari. 17 In hac ſtudium tuum pone. *Hoc agere* ſignificat attentum eſſe in re aliqua, totum ſuum ſtudium & cogitationem in ea ponere. Ter. in in Andr. *Hoccine agis, an non? D. Ego vero iſthuc*, ibid. *ipſum adeo præſto video cum Davo: hoc agam*. Vide Sat. 3. l. 2. 18 Ne amicitia potentioris amici, tanquam ventus mobilis & incertus, te ad relictum portum, id eſt, ad priorem vitam tenuem & obſcuram, referat. 19 Morum ſimilitudo neceſſaria eſt in amicitia. 20 Tardum, ignavum. 21 Qui ſunt vegeti. 22 Hominem ad agendum promptum oderunt ignavi.

1 Po-

1 Potores bibuli media de nocte Falerni
Oderunt 2 porrecta 3 negantem pocula: 4 quamvis
5 Nocturnos jures te formidare 6 vapores.
Deme ſupercilio 7 nubem: pleramque modeſtus
8 Occupat obſcuri ſpeciem, taciturnus 9 acerbi.
Inter cuncta lecta leges, & percunctabere 10 doctos,
Qua ratione traducere 11 leniter 12 ævum:
Ne te ſemper 13 inops agitet vexetque 14 Cupido,
15 Ne 16 pavor, & 17 rerum mediocriter utilium ſpes:
18 Virtutem doctrina 19 paret, natura-ne donet:
20 Quid 21 minuat curas: 22 quid te tibi reddat amicum:
23 Quid pure tranquillet, 24 honos, an dulce lucellum,
25 An ſecretum iter, & 26 fallentis ſemita vitæ,
Me quoties 27 reficit gelidus 28 Digentia rivus,
Quem 29 Mandela bibit, rugoſus frigore pagus,
Quid 30 ſentire putas? quid credis 31 amice 32 precari?

1 Qui potores bibaces & acres ſunt optimi vini Falerni. 2 Sibi a patronis. 3 Recuſantem vini pocula, id eſt, oderunt aliquem ſobrium. 4 Brevis eſt procatalepſis ad diluendum Lollio objectum. 5 Nocturno tempore in caput e ſtomacho aſcendentes. 6 Vini vapores, capitis dolorem excitantes. Al. *tepores*. 7 Triſtitiam e vultu aufer, quæ contracto ſupercilio ſignificantur, id eſt, præbe te hilarem. Metaph. a cœlo nubibus obducto, quod eſt corporibus grave & moleſtum. Sic Cic. in Piſon. dixit *frontis nubeculam*. 8 Præ ſe fert ſimilitudinem hominis minime aperti, ſuamque ſententiam ſubdole occultantis. 9 Moroſi, inhumani. 10 Philoſophos, qui de vita humana ſecundum virtutem recte adminiſtranda præceperunt. 11 Sine moleſtia, tranquille. 12 Vitæ humanæ. 13 Semper egens, *vel*, quæ avaros ſemper egentes facit. Meton. effe. 14 Cupiditas opum, id eſt, avaritia. Meton. cauſæ. 15 Anaphora. 16 Metus paupertatis, id eſt, ne opes amittat. 17 Externorum bonorum ſive bonorum fortunæ utcunque utilium, & quæ (ut ait Ter. Heant.) *perinde ſunt ut illius animus, qui ea poſſidet: Qui ut ſcit, ei bona: illi, qui non utitur recte, mala*, te ſemper ſollicitet & diſcrutiet.

18 Deinde illud a doctis & Philoſophis percunctaberis, utrum doctrina, an vero natura virtutem hominem comparet. 19 *Paret* & *donet* ſimiliter ſonant in clauſulis membrorum per Epiſtrophen. 20 Anaphora. 21 Tollat, pellat. 22 Quid faciat te jucunde vivere. 23 Quid homini vitam & animum vere & ſincere tranquillum reddat. Metaph. eſt a ſedatione tempeſtatis marinæ; unde ſæpe mare, flumen, tempus, cœlum tranquillum, pro placido, quieto, ſereno. 24 Officia politica, an parvum lucrum, id eſt, divitiæ. 25 An privata vita. Alleg. eſt a viatoribus, qui ſæpe clam ingrediuntur viam paucis cognitam, ut fallant latrones, & tuto perveniant, quo animus petebat, ad ſignificandum occultum genus vitæ, & paucis notum, ideoque ab omni injuria magis liberum. 26 Obſcuræ & incognitæ, id eſt, illud vitæ humanæ genus a ſtrepitu populari, & aulis principum remotum. 27 Animum meum recreat. 28 *Digentia* rivus eſt per agrum Horatii fluens. 29 Cujus Digentiæ aquam ruſtici, viventes in Mandela, pago in Sabinis, frigore contracti, bibunt. 30 Me judicare, exiſtimare. 31 Lolli, 32 Me optare, εὔχεσθαι, ſive Deos orare.

1 *Sit mihi, quod nunc eſt, 2 etiam minus: 3 ut mihi vivam*
Quod ſupereſt ævi, 4 ſiquid ſupereſſe volunt Di:
5 Sit bona 6 librorum & 7 proviſæ frugis in annum
Copia: ne 8 fluitem dubia ſpe pendulus horæ.
9 Sed ſatis eſt orare Jovem, qui 10 donat, & aufert,
11 *Det vitam, det opes; 12 æquum mi animum ipſe parabo.*

1 Sc. ut illud, quod nunc habeo, ſervem. 2 Quam jam eſt, mihi ſit. 3 Et ut vivam meo, non potentiorum, arbitratu. 4 Si quid mihi vivendum reſtat. 5 Ut ſit mihi. 6 Quibus ſapientiæ ſtudiis invigilare poſſint. 7 Collectæ frugis, unde vitam ſuſtentare poſſim. 8 Ne tamquam incertius horæ incertæ (qua nihil incertius, mortis ſc.) pendeam, qui futura non ſperet, ſed præſentibus utatur. Metaph. eſt a navi tempeſtate agitata. 10 Epanorthoſis ſive correctio tot votorum. 11 Omnia. 12 Ut mihi vitam largiatur, & bona externa. Anaphora. 13 Animum moderatum & præſentibus rebus contentum ipſe mihi comparabo. Quaſi vero id quiſquam ſine divino beneficio facere poſſit. Sed ex Stoicorum ſententia loquitur.

Epiſt. XIX.

Ad MÆCENATEM.

Pravum quorumdam in imitandis Poetarum vitiis potius, quam virtutibus, ſtudium reprehendit. Imitatores vocans ſervum pecus, ſe contra veſtigiis aliorum inſiſtere voluiſſe negat. Deinde rationem reddit, cur ii, qui librorum ejus lectione domi delectarentur, eoſque laudarent, foris eos vituperarent.

1 P*Riſco ſi credis, Mæcenas docte, Cratino,*
Nulla 2 placere diu, nec 3 vivere carmina poſſunt,
Quæ ſcribuntur 4 aquæ potoribus: 5 ut male 6 ſanos
7 Adſcripſit Liber Satyris Faunisque Poetas,
8 *Vina fere dulces oluerunt mane Camænæ;*

1 Veteri ille priſcæ Comœdiæ auctori, qui adeo temulentus fuit, ut pelles, quibus indormiebat, plerumque perminxerit. 2 Probari hominibus præſentibus. 3 Diu ad poſteros durare, oculis hominum, in manibus hominum verſari, Metaph. ab animatis ad inanimata. Sic Od. 2. l. 2. Vivet *extento Proculeius ævo*, id eſt, liberalitas Proculeji ſemper erit in ore hominum. 4 Quæ conſcribuntur a ſobriis Poetis, vinum non bibentibus: ut Od. 6. l. 1. *Scriberis Vario fortis*, &c. 5 Poſtquam ipſe Bacchus ebrioſorum & ruſticorum numinum numero, quæ vino impenſe delectantur, addidit & inſeruit. 6 Ebrietate furentes, intemperantes, Metaph. a corpore ad animum male affectum & intemperantem. 7 Translatio vel a militia, vel a more civitatum, ubi novi vel milites vel cives proprie dicuntur adſcribi; unde *adſcriptitii cives* vocantur. 8 Dulces illorum Muſæ etiam matutino tempore ſobriæ non fuerunt.

1 *Laudibus arguitur* 2 *vini vinoſus Homerus.*
Ennius ipſe 3 *pater nunquam, niſi* 4 *potus, ad* 5 *arma*
6 *Proſiluit* 7 *dicenda* 8 *Forum,* 9 *Putealque Libonis*
10 *Mandabo ſiccis,* 11 *adimam cantare ſeveris.*
Hoc ſimul 12 *edixit,* 13 *non ceſſavere Poetæ*
14 *Nocturno certare mero,* 15 *putere diurno.*
Quid? 16 *ſi quis vultu torvo ferus, &* 17 *pede nudo,*
Exiguaque togæ ſimulet 18 *textore Catonem,*
Virtutem ne repræſentet moreſque Catonis?
19 *Rapit Hyarbitam* 20 *Timagenis æmula* 21 *lingua,*

1 Homerus convincitur ac declaratur ad vinum propenſos fuiſſe propter laudationem vini, vel eo quod crebro in operibus ſuis vinum laudavit. 2 Paronomaſia eſt, ubi vox, commutatis aliquot literis vel ſyllabis, commutatur quoque ſignificatione. 3 Primus Poeta Latinus, qui bella verſibus egregia ſcripſit. 4 Ebrius, & vino calefactus. 5 Romanorum, id eſt, ad libros annalium de armis Romanorum ſcribendos. 6 Cum impetu ferebatur. Alleg. e Metaphoris ab inducta pugna, vel ab improviſa hoſtium excurſione, contra quos raptim & turbate concurritur ad arma. 7 Carmine. 8 Res forenſes ſive cauſas & lites in foro tractari ſolitas, id eſt, ut ſeſe ad cauſas agendas conferant, ut in tribunalibus verſentur. Eſt hic primum Proſopopœja, ubi Cratinus vel Ennius, vel potius ipſe Horatius inducitur in ſuis verſibus tanquam Poetarum Prætor promulgans edictum, ne ſobrii Poeſin attingant: deinde Alleg. e duplici Metonymia ſubjectorum pro rebus ibi tractatis, litibus ac judiciis. 9 Locum ſive ſedem Prætoris a Libone in foro Romano collocatam. Vide Sat. 6. l. 2. 10 Committam ſobriis hominibus mane frequentandum. 11 Non concedam cantus ſive facultatem componendi carminis hominibus moroſis & ſeria ſtudia colentibus. 12 Poſtquam, ſimulac Ennius vel Cratinus, tanquam Prætor, verbis Prætoriis, quaſi præcepit & clare dixit, a Poetica ad cauſas & judicia ſobrios eſſe abſtrahendos. Sumtum eſt a judicibus & magiſtratu. Al. *edixi* legunt & ab Horatio illud edictum volunt, non autem a Cratino, multo minus ab Ennio, quippe cui edictum non conveniat, qui jam ut teſtis auditus ſit. Al. *edixti*, & ad Mæcenatem illa omnia referunt, *Laudibus arguitur vini*, &c. 13 Ex eo tempore nunquam ſobrii fuerunt Poetæ noſtrates. 14 Certatim cum æqualibus totam noctem potare. 15 Et diurno tempore e nocturna crapula vina olere, & vinolentum halitum ſpirare. 16 Si quis imitetur torvum Catonis Uticenſis vultum, (id eſt, gravis & ſeverus incederet) & nuditatem pedum, & anguſta toga texturam, illa-ne ob id vitam ſanctiſſimam Catonis illiuſque mores imitabitur? De hoc lege Plutar. in ipſius vita. 17 Cato in publicum ſine calceis prodibat. 18 Texta toga, vel textura togæ. Meton. effic. pro effe. ut ſupra Ep. 1. Si *curtatus inæquali tonſore capillos Occurri*, id eſt, tonſura. 19 Lingua Hyarbitæ Mauri, quæ æmula fuit Timagenis, id eſt, dum Timagenis Rhetoris eloquentiam, inter pocula poſt convivia declamantis, imitari conatur, dirupit, id eſt, exitio dedit, perdidit Hyarbitam, dum nimium clamando Timagenis eloquentiam æmulantur, Cic. Ep. ad Marium l. 7. *His ego tamen diebus, ludis ſcenicis, ne facito videar tibi non modo beatus, ſed nec liber omnino fuiſſe*, dirupi *pone me in judicio Galli Canini familiaris tui*: ex quo *dirupti* appellantur. 20 Timagenis eloquentiæ. Meton. ſubj. 21 Vox vehementiſſime contentionis, qua ipſe Hyarbitas uſus eſt in exprimenda Timagenis eloquentia. Meton. effic.

Dum

Dum 1 *ſtudet urbanus, tenditque diſertus haberi.*
2 *Decipit exemplar vitiis imitabile. Quod ſi*
3 *Pallerem caſu, biberent* 4 *exſangue cuminum.*
5 *O imitatores,* 6 *ſervum pecus,* 7 *ut mihi* 8 *ſæpe*
9 *Bilem, ſæpe* 10 *jocum veſtri movere* 11 *tumultus!*
12 *Libera per vacuum poſui* 13 *veſtigia* 14 *Princeps,*
Non aliena meo preſſi pede: 15 *qui ſibi fidet*
Dux, reget 16 *examen.* 17 *Parios ego primus* 18 *jambos*
Oſtendi 19 *Latio,* 20 *numeros animoſque ſecutus*
Archilochi, non 21 *res &* 22 *agentia verba Lycamben.*

1 Et dum conatur, & contendit Timagenis ſimilis & facundus haberi. 2 Plerumque magni viri exemplar, quod omnibus debet eſſe imitabile, in quo virtutes cum quibuſdam vitiis conjunctæ ſunt, vitiis decipit, inque illo ſe citius vitia, quam virtutes ad imitationem offerunt, & ſic imitator plerumque inducitur, ut, virtutibus omiſſis, vitia ſectetur. 3 Si ego (inquit Horatius) moribus exemplum imitabile me exhiberem, & interim præter ſolitum pallerem morbo vel ſtudio, mei imitatores ſtulti biberent cuminum, quod eos redderet exſangues, id eſt, pallidos, id eſt, vitium mei corporis pallorem imitarentur. 4 Meton. eſſe. 5 O potulentos Poetas, vitiorum potius, quam virtutis Poetæ imitatores, aliorum vile mancipium, ventri ſervientes tanquam beſtiæ ſerviles, Exclamatio ſuccenſetis hujuſmodi ingeniis. 6 Metaph. Sic loquitur Lucan. l.6. *O famuli turpes*, ſervum pecus! utrobique *ſervum* adjectivum eſt: ut apud Cic. Agr.2. *prædia ſerva*, quibus *libera* opponuntur. 7 Quam ſæpe. Sic Ep.2. *Ut gaudet!* 8 Anadiloplis. 9 Iracundiam. 10 Riſum, id eſt, dum ab aliorum exemplis, ne in vitiis quidem, vultis diſcedere, mox indignor, mox rideo. 11 Veſtri timores, veſtræ conturbationes. *Tumultus* enim eſt timor multus: ut ait Cic. Philip. 8. *Quid eſt aliud tumultus, niſi perturbatio tanta, ut major timor oriatur? unde etiam nomen ductum eſt tumultus.* 12 Ego Horatius neminem Latinorum imitatus ſum, ſed veſtigia mea nullius ſervitio devota per locum, a nemine ante occupatum, fieri, præcedentem non ſum ſecutus. 13 Alleg. eſt e Metaphoris a viatoribus, qui primis devia faciunt iter, & illic viam alias dicuntur parare & monſtrare: ſic Horatius Princeps fuit, qui ad Lyricam Poeſin aliis Latinis aditum munivit. 14 Primus. Sic Od. ult. l.3. Princeps *Æolium carmen ad Italos Deduxiſſe modos*. Oſtendit ego deinceps quantum a ſervili illa imitatione differat. 15 Qui ſuo ingenio & virtuti confidit, non dubitabit aliis præeſſe, ſeu præire. 16 Metaph. a ſobole novarum apum, quæ ſibi deligunt reges & doctores, ut e 4. Georg. cognoſci poteſt. Itaque inter apes, quæ magis, quam aliæ, viribus ſuis confidunt, cæteras regunt: quam fiduciam Horatius ſibi ſumit in Lyricis. 17 Inventos ab Archilocho, qui fuit ex Paro inſula maris Ægæi. Meton. ſubj. loci pro indigena Archilocho. 18 Verſus Jambicos. Synecd. mem. pro integro. 19 Latinis hominibus, id eſt, primus inter Latinos Lyrica conſcripſi. Meton. ſubj. 20 Rhythmum vel metrum, clarioremque animi, vim & ſpiritus. 21 Materiam & res hoſtiles quales ille maledicentiſſime tractavit. 22 Quibus Lycamben ſocerum cum filia ad ſuſpendium adegit.

Ac.

Ac, ne me 1 foliis ideo brevioribus ornes,
Quod timui mutare 2 modos & carminis artem:
3 Temperat Archilochi Muſam pede 4 maſcula 5 Sappho,
Temperat Alcæus: 6 ſed rebus & ordine diſpar:
Nec 7 ſocerum quærit, quem verſibus 8 oblinat atris,
Nec ſponſæ laqueum 9 famoſo carmine nectit.
10 Hunc ego 11 non alio dictum prius ore, Latinis
12 Vulgavi fidicen: 13 juvat immemorata ferentem
Ingenuis oculiſque legi, manibuſque teneri.
14 Scire velis, mea cur 15 ingratus opuſcula lector
Laudet ametque 16 domi, 17 premat 18 extra limen iniquus?

1 Laureæ coronæ, id eſt, ne mihi ideo minorem debito laudem tribuas, o Mæcenas, vel parcius laudes. *Laurus* enim & *hedera* Poetarum præmia ſunt, pro laudis magnitudine longius benigniuſque dotanda. Duplex eſt ut tropus, prior eſt Synecd. gen. pro laurea, id eſt, ramo lauri: poſterior eſt. Meton. ſign. pro ſignata laude & honore. 2 Archilochii carminis. Synecd. gen. pro Jambicis & eorum compoſitione. 3 Metrum Archilochi (quod nos imitamur) verſibus Alcæi & Sapphus temperamus in carminum meorum libris. 4 Quæ ſunt animo forti & virili. Metaph. eſt a fortitudine virorum, quæ hic tribuitur mulieri, quia ſe præſtit virilem in ſtudiis virorum tractandis magiſque rebus ſuſcipiendis ac perficiendis. 5 Hæc vox ut *Muſam* & *Alcæus*. Meton. continuatam habet. effic. pro effectis verſibus Sapphicis, qui mixti cum Jambicis faciunt genus carminis temperatum. 6 Sed argumento, materia & verſuum diſpoſitione apud me diſſimilis eſt, dum varia in Lyricis tracto, alioque pedum ordine utor, variiſque carminum generibus. 7 Nec Alcæus meus, ut Archilocus ille, quærit Lycamben viribus maledicentiſſimis excarnificandum, patrem Neobules, quæ fuit deſponſata Archilocho, & poſtea denegata: unde hic juſta incenſus ira diros evomuit Jambos in utrumque. Synecd. gen. 8 Verſibus maledicis & infauſtis polluat & dedecoret. Metaph. a liquidis & humidis, quibus corpora polluntur, ad notam infamiæ alteri inurendam. 9 Nec ille carmine maledico atque infamante aliquem ſponſæ alicui laqueum collo adnectit, ut ille Neobulen, Lycambes, filiam, ſibi deſponſatam uxorem, & dein a patre negatam carmine ad laqueum compulit. Meton. effe. 10 Archilochum, id eſt, verſus ab Archilocho factos, quos nemo ante Horatium fecerat Latinos. Meton. effic. 11 Non ab alio ore Latini Poetæ ante me dictum, 12 Ego divulgavi & Latinis verſibus expreſſi, exiſtens fidicen, id eſt, Poetæ Lyricus. 13 Juvat me Horatium, dum nunquam ante me ab alio ex Latinis dicta profero, carmina mea ingenuorum Hominum oculis legi & manibus teri. 14 Si ſcire velis. Προκατάληψις, cum non ſcribat carmen maledicum, cur in publicum non laudentur, nec populi manibus teratur. 15 Malevolus, dum meritam laudem mihi non retribuit. 16 Privatim. Sed foris in publico, & in cœtu hominum tanquam inimicus (dum ſine præmio laudanda laudare non vult) vituperet, ſeque illi delectari diſſimulet. 18 Extra domum. Synecd. part.

1 *Non ego* 2 *ventoſæ plebis* 3 *ſuffragia* 4 *venor,*
5 *Impenſis cœnarum, & tritæ munere veſtis:*
Non ego, nobilium ſcriptorum 6 *auditor & ultor,*
Grammaticas 7 *ambire tribus &* 8 *pulpita dignor.*
9 *Hinc illæ lachrymæ.* 10 *Spiſſis indigna* 11 *theatris*
Scripta pudet recitare, & nugis addere 12 *pondus.*
Si dixi: 13 *Rides, ait, &* 14 *Jovis auribus iſta*
Servas: 15 *fidis enim manare Poetica* 16 *mella*
Te ſolum 17 *tibi pulcher.* 18 *Ad hæc ego naribus uti*
Formido: &, 19 *luctantis acuto ne ſecer ungui.*

1 Ut ſolent indocti Poetæ. 2 Inconſtantis & mobilis. Hic tropus Ep. 8. notatus eſt: *Romæ Tibur amem* ventoſus, *Tibure Romam*. 3 Favorem aut laudem. 4 Comparare ſtudeo, capto. Metaph. a venatoribus, qui laborem ſub dio ferunt, pernoctant in nive. 5 Sumtuoſis conviviis. 6 Qui audio ſcripta nobilium Poetarum & caſtigo & emendo, dum mea illis recito. 7 Grammaticorum multitudinem in ſcholis ſollicitare ac prenſare, ut in ſcholis carmina mea laudant, pueriſque prælegant. Alleg. eſt e continuatis. Metaph. a petentibus magiſtratum, qui vicatim & viritim gratiam a laturis ſuffragia captant ambitioſe, & aucupantur multitudini favorem diligenti prenſatione. 8 Auditoria, in quibus recitentur a Grammaticis mea ſcripta. Pars pro toto. *Pulpitum* enim proprie ſuggeſtum ſignificat, id eſt, locum editum; unde autorum ſcripta recitabantur. Al. pro magiſtris exponunt, qui in ſublimi præſident cæteris. 9 Ex hac cauſa indignatio apud Grammaticos exoritur, meaque carmina contemnunt, quod illos nullis muneribus ornare ſoleam. 10 Ordo eſt: Si dixi, pudet *me* recitare ſcripta *mea*, quæ indigna ſunt theatris ſpiſſis, id eſt, hominum multitudine plenis, & addere nugis *meis* pondus: rides, ait *aliquis invidus*. 11 Meton. e ſubj. pro frequenti conventu ſpectatorum & doctorum virorum audientium. 12 Et nugas meas tanquam res quantivis pretii venditare. Sumtum a libripendibus, qui dum pecuniam, vel res alias venales penſitant tacito motu trutinæ, levibus gravitatem, contra gravibus levitatem ex ipſorum uſum inducere ſolent. 13 O Horati, tu nos irrides, cum ais ſcripta tua indigna theatris eſſe, reſpondet aliquis mihi. Brevis acceſſus ad Proſopopœjam cujuſdam, quem Poeta facit loquentem. 14 Auguſti, Jovis noſtri, id eſt, tua ſcripta vis ab uno Auguſto legi atque audiri, ac proinde nos ſcriptis tuis audiendis indignos judicas. Metaph. eſt, qua nomen maximi Deorum tribuitur homini. Virg. Ecl. 1. Deus *mihi hæc tua fecit*, ad Auguſtum judicandum, qui pro Deo ubique habetur. 15 Confidis enim te ſolum Poetica mella inſtillare & infundere auribus Auguſti, id eſt, de te ſolo verſus quovis melle dulciores profluere. 16 Metaph. eſt ad bonitatem carminis Horatiani commendandam. 17 Tuo judicio bonus Poeta es, de nobis aliis nihil laboras. 18 Ad hæc verba reprehenſoris mei ſuperbiam mihi exprobrantia vereor irridere quæ dixit. Narium inflexio irridentium geſtus eſt. 19 Mecum contendentis unguibus dilacerer. Sumtum hoc eſt a lucta, ubi luctatores ſeſe unguibus lacerant, ad eos, qui invicem ſua ſcripta recitant, aut inter ſe committuntur.

Diſtil-

Diſplicet iſte 1 *locus, clamo, &* 2 *diludia poſco.*
3 *Ludus enim genuit* 4 *trepidum certamen &* 5 *iram,*
Ira 6 *truces inimicitias, &* 7 *funebre bellum.*

1 Illud theatrum, in quo carmina mea palam recitentur, mihi diſplicet. Synecd. gen. 2 Intermiſſione digladiandi, id eſt. ſpatium emendandi carmina, & reſpondendi dilationem potu. Metaph. a ludorum dilatione gladiatoribus conceſſa. 3 Poetarum contentio. 4 In quo trepidant ii, qui certamen ineunt. Meton. effe. 5 Duplex eſt hic dictionis figura, Polyptoton & Climax. 6 Horribiles & lævas. 7 Lamentabile, efficiens multas cædes, & dans funera. Meton. effe. Sic Od. 21. l. 1. dixit *bellum lachrymoſum*, id eſt, quod lachrymas exprimit.

Epiſt. XX.

Ad LIBRUM SUUM.

Librum ſuum compellat in lucem prodire cupientem, a quo eum, propoſitis, quæ impendent, periculis, deterrere conatur. De ſuo genere, vita & moribus, nec non de corporis ſtatura & ætate quædam refert, quæ ab eo narrari velit.

1 V*Ertumnum Janumque, liber, ſpectare videris:*
Scilicet 2 *ut proſtes* 3 *Soſiorum* 4 *pumice mundus.*
Odiſti 5 *claves, & grata* 6 *ſigilla* 7 *pudico:*
Paucis oſtendi 8 *gemis, &* 9 *communia laudas.*
10 *Non ita nutritus:* 11 *fuge, quo diſcedere* 12 *geſtis.*

1 O liber, tu videris mihi oculos tuos torquere ad Vertumni Janique templa & fora, id eſt, tu geſtis in publicum prodire. *Vertumnus* & *Janus* Dii ſunt, qui præſunt rebus vendentium & ementium, ante quorum templa vel ſtatuas erant loca, in quibus cum cæteris rebus libri etiam venales erant librariorum columnis affixi. Tota Epiſtola eſt e perpetuis Metaph. cum interjectu paſſim aliorum troporum, ideoque Allegorica. Nam primum libro, qui eſt res inanimata, tribuitur motus, ſenſus, judicium, voluntas, &c. Deinde nomina Deorum per Meton. & templorum adjunctorum ſignificant ſubjectos vicos, ubi libri & aliæ merces vendebantur. 2 Ut ibi venum exponaris. Metaph. a proſtitutis mulieribus, quæ meretricio quæſtu primis quibuſque ſcortatoribus ſui faciunt copiam impudice. 3 Fratrum bibliopolarum, id eſt, bibliopolarum & mercatorum, qui libros venales expolire ſolent. Synecd. ſpec. *Soſii* fuerunt duo fratres Romæ bibliopolæ, & librarii ſcriptores. 4 Lapide cavernoſo, quo libri lævigantur, ornatus. 5 Quibus arcis includaris, id eſt, non vis domi contineri, ſed in publicum prodire. Meton. cauſæ inſtrumentalis pro incluſione. Hæc quoque ab hominibus ſumta ſunt, *odium*, *gemitus*, *laus*, *gaudium*, & ad librum translata. 6 Quibus conſignatus ad certos tantum mittaris. 7 Libro verecunda. 8 Doles & quereris te a paucis lectoribus legi. 9 Conventus theatri publicos. 10 Qui tamen non eum in finem elaboratus & a me conſcriptus, vel expolitus, ut in omnium manus pervenire poſſis. Metaph. eſt a nutricibus infantium. 11 Illum locum devita. Permiſſio eſt invidioſa. 12 Cupis. Sic de Art. geſtit *paribus colludere*.

Nec

Non erit 1 *emiſſo reditus tibi. Quid* 2 *miſer egi?*
Quid volui? dices, ubi quis te 3 *læſerit: & ſcis*
4 *In breve te cogi,* 5 *cum plenus languet amator.*
Quod ſi non 6 *odio peccantis deſipit* 7 *augur,*
Charus eris 8 *Romæ,* 9 *donec te deſerat* 10 *ætas.*
Contrectatus ubi manibus ſordeſcere vulgi
Cœperis; aut 11 *tineas paſces* 12 *taciturnus inertes,*
Aut 13 *fugies Uticam, aut* 14 *vinctus mitteris* 15 *Ilerdam:*
Ridebit 16 *monitor non exauditus:* 17 *ut ille,*
Qui 18 *male parentem in rupes protruſit aſellum*
Iratus. 19 *Quis enim* 20 *invitum ſervare laboret?*
21 *Hoc quoque te manet, ut pueros* 22 *elementa docentem*
Occupet extremis in 23 *vicis balba* 24 *ſenectus.*
25 *Cum tibi Sol tepidus plures admoverit:* 26 *aures,*
27 *Me libertino natum patre, &* 28 *in tenui re*
Majores 29 *pennas nido extendiſſe loqueris.*

1 Cum ſemel emiſſus & in lucem editus fueris, non licebit tibi ad me reverti. Sic de Art. *Quis tamen exiguos Elegos emiſerit auctor.* Sumtum videtur a captivis, qui proprie dicuntur emitti e carcere. 2 Brevis eſt Proſopopœja, quæ inducit librum editionis jam factæ pœnitentem, & querelas κατὰ τὴν συμπλοκὴν effundentem. 3 Reprehenderit. 4 Complicari, id eſt, contemni & abjici. Volumina, quibus utebantur veteres, niſi explicarentur atque evolverentur, legi non poterant. 5 Cum lector tui videndi antea cupidus, eſt languidus & legendo defeſſus. 6 Dum nimia ira ob peccatum tuum impeditus vera forte vaticinari nequit. 7 Horatius, ut vates, futura prædicturus, non aberrat. Synecd. gen. 8 Tamdiu placebis Romanis civibus lectoribus. Meton. ſubj. 9 Dum novum eris: nova enim vulgo placere ſolent, vetera non item. 10 Juventus. Synecd. gen. 11 Quæ corrodent. 12 Quia a nemine legeris. 13 Exulabis. Eſt *Utica* urbs Africæ. 14 Fient ex te epiſtolarum integumenta. Solebant veteres alia charta ſuas epiſtolas operire. 15 Hiſpaniæ civitatem. 16 Horatius tuus, qui, ne prodires, fideliter monuit, a te non exauditus, te ridebit, nec tecum dolebit. Synecd. gen. 17 Periphraſis eſt agaſonis. 18 Bene ducenti ſibi non obtemperantem præcipitem dedit, deturbavit: ita te quoque abjiciet. 19 Nam *Invitum qui ſervat, idem facit occidenti.* 20 Librum ſuæ ſaluti infenſum. 21 Hoc quoque periculum te exſpectat, tibique eventurum eſt. 22 Qui pueros literas docebis. 23 Urbis. 24 Ut ſenes pædagogi ætate balbutientes tractent te, tuoſque verſus pueris proponant. Meton. adj. 25 Cum meridies, quo tempore Solis calor invaleſcit, plures auditores calore ſuo tibi attribuerit, ut ita a multis audiaris. 26 Auditorum. 27 Loqueris, id eſt, dices me ex obſcura familia ortum eſſe: ut Satyr. 6. l. 1. *Nunc ad me redeo* libertino patre natum. 28 In anguſta & parva re familiari. 29 Pennas meas majores, quam nidus meus fuit, extendiſſe, id eſt, vitam fortunaſque meas ultra familiam genuſque ſuſtuliſſe, ita ut virtute & ingenio humilitatem generis mei illuſtrarim. Alleg. ab avibus, quæ ſolent adeo excreſcere, ut eas nidus, a parentibus exſtructus, capere non poſſit, ad oſtendendum, quantam Horatius ad natales ſuos attulerit dignitatis acceſſionem.

Ut quantum 1 generi 2 demas, virtutibus addas.
Me 3 primis Urbis belli placuiſſe domique,
4 Corporis exigui, 5 præcanum, 6 Solibus aptum,
7 Iraſci celerem, tamen ut placabilis eſſem.
Forte meum ſi quis te percunctabitur 8 ævum,
Me quater undenos ſciat impleviſſe 9 Decembres,
Collegam Lepidum quo 10 duxit Lollius 11 anno.

1 Natalibus meis. 2 Epiſtrophe. 3 Dicet me principibus urbis Romæ, Auguſto, Mæcenati, Pollioni, &c. in militia & in pace placuiſſe. 4 Staturæ brevis. 5 Canum ante tempus. 6 Solis calore gaudentem, illumque facile ſuaviterque ferentem. Meton. cauſæ. 7 Ad iraſcendum, id eſt, iracundum, ita tamen ut ſim facile placandus. 8 Meos ætatis annos. 9 Annos quater undenos, id eſt, efficientes quatuor & quadraginta. Synecd. part. 10 In conſulatu habuit. 11 Eo anno.

Q. HO-

Q. HORATII FLACCI EPISTOLARUM LIBER II.

Epiſt. I.

Ad AUGUSTUM.

Queritur de pravo Romanorum ſuæ ætatis judicio, poemata e vetuſtate æſtimantium, & nova, non ob aliud, quam quod nova eſſent, faſtidientium: cum tamen multa ſint in veteribus Poetis reprehenſione digna. Poeticæ ſtudium non multis ante ſæculis Romæ coli cœptum eſſe dicit: & fatetur quidem, non minus indoctos, quam doctos, poemata ſcribere: ſed aliqua commoda hunc illorum errorem conſequi, atque adeo, qualeſcunque ſint, illo ſuo Poeticæ ſtudio ipſi Reipublicæ utiles eſſe oſtendit. Poeſin initio rudem, non niſi ſero ex Græcorum lectione expoliri cœpiſſe ait, cum Græcia capta cæteras etiam artes agreſti Latio intulit. Vulgi de Comœdia, tamquam opere minime laborioſo, judicium reprehendit: & quæ a ſcribendis fabulis multos deterreant, exponit. Poſtremo de Poetis illis agit, qui non ſpectatoribus ſcribant, ſed lectoribus: & Auguſtum, ad calcar illis addendum, hortatur, ejus de Virgilio & Vario judicium laudans.

Cum tot 1 ſuſtineas & 2 tanta negotia 3 ſolus:
4 Res Italas armis 5 tuteris: 6 moribus ornes:
7 Legibus emendes: 8 in publica commoda peccem,
9 Si longo ſermone morer 10 tua tempora, 11 Cæſar.

1 Cum tantam imperii molem in terrarum orbis adminiſtratione ſuſtineas. Exorditur a deprecatione brevitatis epiſtolæ, captans Auguſti benevolentiam a negotiorum magnitudine, quæ non patitur eum prolixis ſcriptis legendis operam dare. 2 Sumtum a gerulis, vel adminiculis rerum caducarum; ut apud Cic. humeris Remp. ſuſtinere, ad magnitudinem muneris Auguſti indicandam. 3 Per partes enim, id eſt, per diverſas factiones, eo jam ventum erat, ut neceſſe eſſet Reipub. per unum conſuli. Mortuo igitur Lepido, & victo apud Actium Antonio, conſtituto Auguſti Cæſaris principatu, hæc ſcripſit Horatius. 4 Imperium & dignitatem Romanam. 5 Defendas. 6 Bonis inſtitutis decores. 7 Metu pœnæ corrigas, quæ ex legibus infertur. 8 Contra Reip. utilitatem delinquam. 9 Si verboſa aliqua epiſtola diu detineam. 10 Tuas res atque negotia certo tempore adminiſtranda & conficienda. Meton. adj. 11 Auguſte. Synecd. gen.

1 *Romulus, & 2 Liber pater, & cum 3 Caſtore 4 Pollux,*
5 *Poſt ingentia facta, Deorum in templa recepti,*
6 *Dum terras hominumque colunt genus, aſpera bella*
7 *Componunt, 8 agros aſſignant: oppida condunt,*
9 *Ploravere ſuis 10 non reſpondere favorem*
Speratum meritis: diram 11 qui contudit hydram,
12 *Notaque 13 fatali 14 portenta labore 15 ſubegit,*
16 *Comperit invidiam 17 ſupremo fine domari.*
18 *Urit enim fulgore ſuo, qui prægravat 19 artes*
Infra ſe poſitas: 20 exſtinctus amabitur idem.
21 *Præſenti tibi 22 maturos largimur honores,*
23 *Jurandaſque tuum per nomen ponimus aras,*
24 *Nil oriturum alias, 25 nil ortum tale fatentes.*
Sed 26 tuus hic populus, ſapiens & 27 juſtus in uno,
Tu 28 noſtris ducibus, 29 te Grajis anteferendo,
30 *Cætera nequaquam ſimili ratione modoque*
Æſtimat; &, 31 niſi quæ terris ſemota, 32 ſuiſque

1 Romani nominis pater, & urbis fundator, qui poſt mortem demum Quirinus dictus, & Deus habitus eſt. 2 Bacchus, qui animum curis liberat, Jovis Semeleſque filius. 3 Fratre. 4 Jovis Lædaque filius, optime de mortalibus meritus. 5 Poſt res fortiſſime geſtas, id eſt, poſt finem vitæ inter Deos in cœlum relati ſunt. 6 Dum in terra vivunt inter homines. 7 Inter homines finiunt, ſedant, i. dum pacem inter homines conciliant. 8 Dum ſuum cuique aſſignant. 9 Queſti ſunt. 10 Eum favorem, quem a populo ſperaverant, non eſſe ſuis in eum meritis parem. Virg. Georg. 1. *Illa ſeges demum votis* reſpondet *avari Agricolæ*, id eſt, convenit & par eſt votis agricolæ. 11 Hercules, Jovis & Alcmenæ filius, qui diram hydram in Lerna palude clava ſua interemit. Synecd. periphraſis. 12 In mundo. 13 A Dea Junone imperato, cui deſtinatus erat fatis Deorum. 14 Monſtra. 15 Profligavit. 16 Cognovit. 17 Morte ipſa ſive poſt fata quieſcere. Ovid. *Paſcitur in vivis livor, poſt fata quieſcit*. Synecd. gen. In rebus enim humanis varii ſunt fines ſupremi. 18 Ille enim, qui artifices ſe inferiores præclarioribus artibus onerat & opprimit, alios ſua virtute ad invidiam accendit & dolore afficit, ut nimius Solis æſtus ſubjecta corpora. Hinc livor in viventibus. Alleg. e Metaphoris. 19 Artifices minus peritos. Meton. adj. 20 Verum idem, ubi mortuus fuerit, tum demum ab omnibus coletur. Metaph. 21 Tibi vero, Auguſte Cæſar, viventi. Sic Od. 5. l. 3. *præſens Divus habebitur Auguſtus, adjectis Britannis imperio, gravibuſque Perſis*. 22 Tempeſtivos Deorum honores, quos alii poſt mortem demum conſecuti ſunt te vivo, ante mortem tuam, qua illi honores tui quaſi matureſcerent, decernimus. Metaph. a fructibus, qui tempeſtive percipiuntur & conduntur: nec eorum carptura differtur, dum flacceſcant. 23 Araſque in honorem nominis tui erigimus, ad quas per tuum tanquam Dei nomen juraturi ſumus. 24 Nullum talem, qualis tu es. 25 Anaphora. 26 Romanus. 27 Juſtus eſt in hac re æſtimator. 28 Romulo, Numæ, aliiſque regibus. 29 Dum te Herculi, Caſtori, Polluci, Baccho, aliiſque Græcis ducibus præponit, dum tibi viventi digna perſolvit, quæ aliis demum poſt mortem. Anaphora. 30 De cæteris rebus non recte judicat: nam veteres Poetas ob ſolam vetuſtatem novis ac anteponit. 31 Niſi mortua & a terris abſtracta, i. Poetas mortuos. 32 Et quæ præterierunt.

Tempo-

Temporibus defuncta videt, 1 faſtidit & odit.
2 Sic fautor veterum, ut 3 tabulas peccare vetantes,
4 Quas bis quinque viri ſanxerunt: fœdera 5 regum
6 Vel Gabiis, vel cum rigidis æquata Sabinis:
7 Pontificum libros: 8 annoſa volumina vatum,
Dictitet Albano 9 Muſas in monte locutas.
10 Si, quia Græcorum ſunt antiquiſſima quæque
Scripta, vel optima, Romani 11 penſantur eadem
Scriptores trutina: non eſt, 12 quod multa loquamur:
13 Nil intra eſt oleam, nil extra eſt in nuce duri.
14 Venimus ad ſummum Fortunæ: 15 pingimus, atque
16 Pſallimus, & luctamur Achivis doctius 17 unctis.
Si meliora 18 dies, ut vina, Poemata reddit,
19 Scire velim, 20 pretium chartis 21 quotus arroget annus.
Scriptor 22 abhinc annos centum qui 23 decidit, inter
Perfectos vetereſque referri debet? an inter
24 Viles atque novos? 25 excludat jurgia finis.

1 Aſpernatur & averſatur. 2 Ita favens veterum ſcriptis, ut dictitet Albano, &c. 3 Leges, jus Romanum continentes, inſcriptas in 12. tabulis. Meton. ſubj. 4 Quas Decemviri confirmarunt. 5 Romanorum. 6 Quæ vel Tarquinio Superbo Rege cum Gabiis, vel cum duris & pertinacibus Sabinis, diuturna bella cum Romanis gerentibus, juſtis conditionibus icta & compoſita ſunt. 7 A Numa de ſacrificiis ſcriptos, id eſt, jura Pontificia. Meton. ſubj. 8 Antiquiſſima Poetarum carmina. 9 A Muſarum ore fluxiſſe, ac proinde non hominum opera eſſe. 10 Si, quia inter ſcripta Græcorum antiquiſſima quæque etiam ſunt optima, idcirco Romani ſcriptores, quo antiquiores erunt, eo meliores habebuntur, &c. 11 Eadem ratione æſtimandi & judicandi ſint. Metaph. a rebus, quæ ponderantur, ad earum valorem pernoſcendum. 12 Cur hiſce abſurdiſſimis refellendis multum verborum inſumamus. Virg. Ecl. 3. *nihil eſt*, quod *pocula laudes*. 13 Idem enim eſt ac ſi dicerem; Intra oleam arborem ſub cortice nihil eſt duri, neque nucis putamen ligneum eſt durum: tum enim perſpicue vera negarem, & perſpicue falſa aſſererem. Nihil enim certius, quam intra oleam os eſſe, nihil apertius, quam extra in nuce putamen durum eſſe. Quod perinde etiam eſſet, ac ſi dicerem; Nos Romani in ſummum Fortunæ evaſimus, ut illa amplius quidquam nobis addere non poſſit. 15 Nos Romani. 16 Cithara canimus, fidibus ſcimus. 17 Multo melius, quam ipſi Græci, qui luctantes ungi ſolebant: quod non minus abſurdum eſt illis ſuperioribus. Nos enim Romani ut in his artibus & certaminibus, ita in linguis potiſſimum a Græcis ſuperamur. 18 Vetuſtas temporis. 19 Ἀνακοίνωσις eſt & communicatio deliberantis de tempore neceſſario ad vetuſtatem Poematis aſſignandam. 20 Quot anni autoritatem acquirant Poetarum carminibus, id eſt, quanto tempore carmen vetus laudabile & pretioſum ſit habendum, & hanc antiquitatis laudem titulumque conſequatur. 21 Vigeſimus, ſeptuageſimus, aut centeſimus. 22 Ante. 23 Deceſſit e vita, mortuus eſt. Hæc Metaph. a deciduis plantarum floribus ac foliis notata eſt Od. 7. l. 4. ad hunc verſiculum, *Nos ubi decidimus*. 24 Contemtos. 25 Definitio temporis & conſtitutus terminus omnem controverſiam de carminis antiquitate & nobilitate dirimat. Reſponſio eſt.

1 *Eſt*

1 Eſt vetus atque probus, centum qui perficit annos.
Quid? 2 qui deperiit minor uno menſe, vel anno,
Inter quos referendus erit? vetereſ-ne Poetas?
3 An quos & præſens & poſtera 4 reſpuet ætas?
5 Iſte quidem veteres 6 inter ponetur honeſte,
Qui vel menſe brevi, vel toto eſt 7 junior anno.
8 Utor permiſſo, 9 caudæque pilos ut equinæ
Paulatim vello, 10 demo unum, 11 demo etiam unum,
12 Dum cadat 13 eluſus ratione ruentis acervi;
Qui reddit 14 ad faſtos, & 15 virtutem æſtimat 16 annis,
17 Miraturque nihil, niſi quod 18 Libitina ſacravit.
19 Ennius, & 20 ſapiens, & 21 fortis, & alter 22 Homerus,
Ut 23 Critici dicunt, 24 leviter curare videtur,

1 Sc. hic dices: Ille Poeta, quem poſt mortem ſuam centum anni perficiunt & probatum reddunt, eſt vetus atque laudabilis. 2 Qui Poeta mortuus eſt minor, id eſt, junior uno menſe, id eſt, cui unus menſis, vel annus deeſt, quo minus ante centum annos mortuus ſit. 3 An inter novos, &c. 4 Ob novitatem rejiciet. 5 Poeta. Brevis Proſopopœja alterius reſpondentis ad ſecundam quæſtionem. 6 Ponetur, referetur recte inter probatos Poetas. Anaſtrophe. 7 Centum annis. 8 Utor eo (inquit Horatius) quod mihi permittis, id eſt, hac conceſſione, quod unus vel alter annus ad hanc antiquitatem nihil momenti habeat. 9 Et ſicut ſi quis equinæ caudæ ſetas ſingulas paulatim extrahat, paulo poſt totam caudam extrahet, ut nullus pilus amplius reſtet: ita etiam ego illum centum annorum numerum ſingulos annos paulatim ſubtrahendo, ſubduco. Alleg. eſt e perpetuis Metaph. ſumtis ab apologo, quo ſuos Sertorius milites docuit, ingenium in bello plus poſſe, quam vires, propoſitis binis equis habitus omnino contrarii, & binis hominibus plane etiam diſſimilis conſtitutionis, uter citius evulſiſſet pilos caudæ ſibi propoſitæ: homo macer & imbecillus arte & ingenii acumine caudam piloſam habitioris equi reddidit prius glabram & depilem, quam alter homo obeſus & robuſtus caudam equi male habiti: quod hic una vulſura id facere tentaſſet; ille vero varia & multiplici paulatim & ſingulatim. 10 De toto aufero unum annum. 11 Donec nullus amplius annus remaneat. 12 Donec is, qui Poematum bonitatem vetuſtate & annis metitur, ſe victum fateatur, &c. 13 Deceptus ratione, qua continua unitatis ſubductione acervus centum annorum paulatim ruit & ad nihilum redigitur. Cum *acervum* dicit, manifeſte alludit ad Syllogiſmi genus, quod *Sorites* dicitur a Dialecticis: cum aliquid minutatim & gradatim additur aut demitur. 14 Ad libros annales, in quibus Conſulum nomina ſingulorumque annorum res geſtæ præſcribuntur. 15 Dignitatem & bonitatem carminis. 16 Annorum multitudine; non quomodo, ſed quando quid ſcriptum ſit, curans. 17 Magni æſtimat, laudat. 18 Dea mortis morti, addixit, id eſt, quod mortuum eſt, id eſt, mortuos Poetas, Meton. eſt effic. Deæ pro effecta morte. 19 Enumerat veteres Poetas: quorum Romæ familiam duxit Ennius. 20 Ob ingenii acumen. 21 Ob ingenii robur animoſus. 22 Quippe cujus animam ſeſe in ſomnis accepiſſe per Pythagoricam Metempſychoſin ſeu animarum traductionem videri volebat. 23 Grammatici, qui de ſcriptoribus & ſcriptis judicant, ἀπὸ τῦ κρίσεως, id eſt, *a judicando*. Talis fuit Ariſtarchus inter Græcos. 24 Parum.

1 Quo

1 *Quo promiſſa cadant, & 2 ſomnia Pythagorea.*
3 *Nævius in manibus non eſt, & mentibus hæret*
Pene recens: adeo 4 ſanctum eſt vetus omne Poema.
5 *Ambigitur quoties 6 uter utro ſit prior: 7 aufert*
Pacuvius docti famam ſenis: Accius 8 alti:
Dicitur Afrani 9 toga conveniſſe Menandro:
Plautus ad exemplar Siculi 10 properare Epicharmi:
11 *Vincere Cæcilius 12 gravitate, Terentius 13 arte.*
14 *Hos ediſcit, & hos 15 arcto ſtipata theatro*
Spectat 16 Roma potens: habet hos numeratque Poetas,
Ad noſtrum tempus 17 Livi ſcriptoris ab ævo.
Interdum vulgus 18 rectum videt, 19 eſt, ubi peccat.
Si veteres ita miratur, laudatque Poetas,
Ut 20 nihil anteferat, nihil illis comparet; 21 errat.
22 *Si quædam nimis 23 antique, ſi pleraque, 24 dure*
Dicere credat 25 eos, 26 ignave multa fatetur:

1 Quorſum magnæ ſuæ pollicitationes tendunt, id eſt, tam negligenter ſcribit, ut videatur oblitus eſſe, an illud præſtet quod promiſit, an vero non: ſc. num vere Poematis Homerici dignitatem ſuo carmine exprimat, an vero ab Homero ſuperetur. 2 Quem ſucceſſum habeant Pythagorica illa ſomnia, quibus ex opinione Pythagoræ videri voluit in ſomnis Homeri animam accepiſſe: ex quo ſe optimum Poetam extitiſſe, verſuſque Homericis ſimiles conſcribere: quæ peramare ridentur a Perſio Sat. 6. *Cur jubet hoc Enni, poſtquam deſtertuit eſſe Mæonides Quintus pavone ex Pythagoreo.* Plus itaque promittit, quam præſtat, *Ennius ingenio maximus, arte rudis.* 3 Nævii, Poetæ Campani, Ennio antiquioris, opera non teruntur manibus hominum, ſed tota ediſcuntur, & in animo hominum & memoria hærent, quaſi nova eſſe videantur. Meton. effic. 4 Honoratum eſt, & unice amatur. 5 Inter homines doctos controverſia oritur. 6 Uter Poeta alteri Poetæ dignitate & excellentia carminis præferendus ſit. Polyptoton. 7 Obtinet, conſequitur laudem. 8 Sublimis & elati Poetæ. 9 Togata Comœdia Afranii Menandro Comico, ejuſque Græcis palliatis fabulis ſimilis fuiſſe dicitur. Meton. adj. 10 Dicitur currere ad imitationem & appropinquare laudi Epicharmi Poetæ Sicilienſis: *vel*, dicitur non laborioſe, nec graviter, ſed humili ſtylo, jocoſe nugacique ſcribere ſuas Comœdias. Metaph. a viatoribus. 11 Dicitur alios Comicos vincere. 12 Rerum & verborum. 13 Carminis elegantia. 14 Vetuſtiſſimos Poetas, ſc. Nævium, Ennium, Pacuvium, Accium, Afranium, Plautum, Cæcilium, Terentium, id eſt, libros & comœdias illorum memoriæ mandat. Meton. effic. 15 Clauſa & circumdata denſa ſpectatorum frequentia. 16 Cives Romani. Meton. ſubj. loci. 17 Ab ætate Livii Andronici, Poetæ antiquiſſimi, qui primus Comœdias ſcripſit. 18 Verum videt, & recte judicat. 19 Eſt etiam interdum aliquid, ubi erret. 20 Anaphora. 21 Non enim ſtatim quod antiquum eſt, bonum eſt. 22 Anaphora. 23 Imperite, obſolete, ἀρχαϊκῶς. 24 Nimis impolite. Metaph. ab aſperitate corporum, & horrido lædenteque illorum contactu, ad aures offenſas aſperitate compoſitionis. 25 Veteres. 26 Si fatetur eos in carminibus ſuis multa minus accurate dicere,

Et 1 *ſapit*, & 2 *mecum facit*, & *Jove judicat* 3 *æquo*.
4 *Non equidem inſector*, 5 *delendaque carmina Livi*
Eſſe reor, *memini* 6 *quæ* 7 *plagoſum mihi parvo*
8 *Orbilium* 9 *dictare* : *ſed* 10 *emendata videri*,
11 *Pulchraque*, & 12 *exactis minimum diſtantia*, *miror*,
13 *Inter quæ verbum* 14 *emicuit ſi forte* 15 *decorum*, &
Si verſus paulo 16 *concinnior unus* & *alter*,
Injuſte totum 17 *ducit* 18 *venditque poema*.
19 *Indignor quidquam reprehendi*, *non quia* 20 *craſſe*
Compoſitum, 21 *illepide-ve* 22 *putetur*, *ſed quia* 23 *nuper* :
24 *Nec veniam antiquis*, *ſed* 25 *honorem* & *præmia poſci*.
26 *Recte*, *nec-ne*, *crocum floreſque perambulet Attæ*
27 *Fabula*, *ſi dubitem* ; *clament* 28 *periiſſe pudorem*
Cuncti pæne 29 *patres*, *ea cum reprehendere coner*,
Quæ gravis 30 *Æſopus*, *quæ doctus* 31 *Roſcius* 32 *egit* :
33 *Vel quia nil rectum*, 34 *niſi quod placuit ſibi*, 35 *ducunt* :

1 Populus Romanus. 2 Idem, quod ego, ſentit, & vere judicat. 3 Propitio, approbante, id eſt, veriſſime, æquiſſime & integerrime judicat. 4 Certe ego Livii verſus non hoſtili more inſector. Procatalepſis objiciendæ invidiæ, qua commotus credebatur inſectari veteres Poetas. 5 Abolenda. 6 Livii carmina. 7 Nimis ſcævum in diſcipulos & durum, plagas ſuis diſcipulis infligere gaudentem. 8 Magiſtrum meum. 9 Explicare. 10 Sed hoc miror, illa pleriſque videri abſoluta. 11 Et expolita. 12 Ab accuratiſſimis & perfectiſſimis poematibus minimum differentia, & propemodum his æqualia. 13 Livii Andronici carmina. 14 Excelluit, eminuit. Ductum eſt ab aſtris: ſtellæ enim proprie dicuntur micare, & per intervalla reſplendere. 15 Venuſte poſitum. 16 Elegantior & venuſtior emicuit. 17 Auditori ſeu ſpectatori producit, oſtentat & jactat. 18 Laudat, quaſi vendere vellet. Alleg. eſt a mercatoribus, qui ſuis mercibus ſtatuunt pretium, eaſque doloſe vendunt, aſſerentes eſſe probas, cum non ſint tales & integræ. 19 Indigne ſeu ægre fero. 20 Ruſtice, craſſa Minerva. 21 Sine lepore. 22 Sumtum eſt a purgatoribus arborum ad judicii puritatem. 23 Paulo ante compoſitum, id eſt, non doleo carmina contemni, quia mala & indocta ſunt, ſed quia nova. 24 Et indignor non ob vitia ſua veniam vetuſtiſſimis Poetis dari, ſed, &c. 25 Tanquam pro exactiſſimis poematibus. 26 Si dubitarem, utrum merito & cum laude, an vero non, fabula Attæ, Poetæ Comici, recitetur in ſcena croco & floribus conſperſa. 27 Meton. ſubj. ad ſignificandos ipſius fabulæ actores & hiſtriones, qui in ea agenda occupantur, & in ſcena, floribus ſtrata, inambulant. 28 Me impudentem eſſe, qui Attæ carmina in dubium vocare auſim. 29 Romani, qui adeſſent. 30 Tragœdiarum actor. 31 Comœdiarum actor. 32 Populo Romano in theatris recitavit, exhibuit: unde dicuntur actores comœdi & tragœdi. 33 Anaphora. 34 Ut pleriquе ſenes ſolent, & ii qui male judicant. Terentium enim hoc loco imitari videtur Horatius; *Homine imperito nunquam quidquam injuſtius, Qui, niſi quod ipſe facit, nil rectum putat*. 35 Exiſtimant.

Vel quia turpe putant 1 *parere minoribus*, *&*, *quæ*
2 *Imberbes didicere*, 3 *ſenes perdenda fateri.*
Jam 4 *Saliare Numæ carmen qui laudat*, *&* 5 *illud*,
6 *Quod mecum ignorat*, *ſolus vult ſcire videri*:
Ingeniis non ille favet plauditque 7 *ſepultis*,
8 *Noſtra ſed impugnat*: *nos* 9 *noſtraque* 10 *lividus odit.*
Quod ſi tam 11 *Græcis* 12 *novitas invisa fuiſſet*,
Quam 13 *nobis*, *quid nunc eſſet vetus? aut quid haberet*,
Quod legeret 14 *tereretque viritim publicus uſus?*
Ut primum 15 *poſitis* 16 *nugari* 17 *Græcia bellis*
Cœpit, *&* *in vitium fortuna* 18 *labier æqua*:
19 *Nunc* 20 *athletarum ſtudiis*, *nunc arſit equorum*:
Marmoris, *aut eboris* 21 *fabros*, *aut æris amavit*:
22 *Suſpendit picta vultum mentemque tabella*:
Nunc 23 *tibicinibus*, *nunc eſt gaviſa Tragœdis*:
24 *Sub nutrice puella velut ſi luderet infans*,
Quod cupide petiit, 25 *mature plena reliquit.*
Quid 26 *placet*, 27 *aut odio eſt*, 28 *quod non mutabile credas?*
29 *Hoc paces habuere bonæ*, 30 *ventique ſecundi*,
31 *Romæ* 32 *dulce diu fuit*, *&* 33 *ſolenne*, 34 *recluſa*

1 Concedere junioribus rectius ſentientibus. 2 Cum adoleſcentes vel pueri adhuc eſſent. 3 Illa fateri, cum jam ſenes ſint, eſſe negligenda & abjicienda. 4 Quod Salii, Martis ſacerdotes, a Numa Pompilio inſtitutum & factum, ſaliendo canebant. 5 Poema vetuſtiſſimum & obſcuriſſimum, ſc. carmen Saliare. 6 Quod mecum non intelligit. 7 Ante multos annos mortuis. 8 Sed ſcripta novorum Poetarum oppugnat, nobiſque adverſatur. 9 Carmina. 10 Tanquam invidus adverſatur, eo quod nova ſint. 11 Apud quos tamen merito novis præponuntur. 12 Nova viventium ſcripta odioſa fuiſſent. 13 Romanis. 14 Quod per ſingulos viros legeret & in manibus verſaret? Certe nihil eſſet publicum: quippe nihil vetus eſt, quod non aliquando fuerit. 15 Finitis. Oſtendit bonarum artium, quæ oblectandi cauſa inventæ ſunt, originem atque incrementum: unde ſequitur, per ſe, non ab annis, illas cenſeri oportere. 16 Rebus ludicris & levibus operam dare. Translatio a loquentibus vana, & nihil agentibus. 17 Græci cœperunt. Meton. ſubj. 18 Prolabi per fortunam ſecundam. 19 Anaphora. 20 Palæſtritarum. 21 Artifices. 22 Tabulas pictas attentiſſime ſpectavit, in easque ſtudium & cogitationem ſuam contulit. 23 Tibia canentibus, id eſt, comœdiis, ubi illi tibicines adhibentur. Meton. adj. 24 Veluti ſi puella infans ſub nutrice varia puerilia tractaret. 25 Cito ſatiata reliquit, & pueri inſtar ab uno ludo ad alium brevi temporis momento tranſiit. 26 Homini. 27 Aut diſplicet. 28 Nam jucundum nihil eſt, niſi quod reficit varietas. 29 Talia, quæ dixi, omnis generis exercitia, ludos & delitias. 30 Et proſperi fortunæ venti ſecum tulere, id eſt, ex pace & rebus ſecundis nata eſt hæc in Græcia artium varietas. Metaph. a proſpere navigantibus. 31 Hactenus de Græcis. Nunc Romanos quidem ſerius ad res ludicras & ſcribendum appuliſſe animos ait: ut tamen, poſtquam cœpiſſent, aliis non cederent. 32 Gratum. 33 Uſitatum. 34 Aperta.

1 *Mane*

1 *Mane domo vigilare: clienti* 2 *promere jura:*
3 *Cautos nominibus certis expendere nummos:*
4 *Majores audire:* 5 *minori dicere, per quæ*
6 *Creſcere res poſſet,* *minui* 7 *damnoſa libido.*
8 *Mutavit mentem populus levis, & 9 calet uno*
Scribendi ſtudio: pueri patreſque ſeveri
10 *Fronde comas vincti* 11 *cœnant, &* 12 *carmina dictant.*
13 *Ipſe ego, qui nullos me affirmo ſcribere verſus,*
Invenior 14 *Parthis mendacior, &* 15 *prius orto*
Sole, 16 *vigil* 17 *calamum, & chartas, &* 18 *ſcrinia* 19 *poſco.*
Navem 20 *agere ignarus* 21 *navis timet:* 22 *abrotonum ægro*
Non 23 *audet, niſi quis* 24 *didicit, dare. Quod medicorum eſt,*
Promittunt medici: tractant 25 *fabrilia fabri.*
26 *Scribimus* 27 *indocti doctique* 28 *Poemata paſſim.*
29 *Hic error tamen, & levis hæc* 30 *inſania quantas*
31 *Virtutes habeat,* 32 *ſic collige:* 33 *Vatis avarus*
Non temere eſt animus: verſus amat, 34 *hoc ſtudet unum:*
35 *Detrimenta, fugas ſervorum, incendia* 36 *ridet:*
Non fraudem ſocio, puero-ve 37 *incogitat ullam*

1 Matutino tempore forenſibus negotiis incumbere. Vide Sat. 1. l. 1. *Sub galli cantum conſultor ubi oſtia pulſat.* 2 Conſulenti jura depromere, i. proferre ex legibus & ſtatutis. Sumtum eſt a cellariis ac promis, qui e cellis & arcis eſculenta & poculenta proferunt in uſum domeſticum, ad theſaurum animi eruditi, qui ſemper aliquid promit ſeu profert, quod alios juvet. 3 Nummos per chirographum datos & creditos viris bonis & fide dignis, & locupletibus debitoribus exponere atque elocatæ pecuniæ exceptis pignoribus cavere. 4 Majorum & prudentium conſilia ſequi. 5 Minori conſilium dare, ac talia dicere, vel facienda vel omittenda. 6 Augeri poſſit res familiaris ſive facultates. 7 Execrabilis avaritia, qua nihil in Reipub. damnoſius. 8 Priorem illam vitæ conſuetudinem populus Romanus inconſtans mutavit. 9 Fervet, flagrat uno carminis ſcribendi, i. Poeticæ ſtudio. Similis eſt translatio illi, *Fervet avaritia pectus.* Ep. 1. l. 1. 10 Lauro vel hedera, tanquam Poetæ, vinctas comas habentes & coronati. Synec. gen. 11 In conviviis. Epiſtrophe. 12 Miniſtris ſcribendi peritis. 13 Horatius. 14 Nam ſicut Parthi fingunt ſeſe fugere, & nolle pugnare, cum vel maxime pugnant: ita ego quoque, quando nullus verſus me ſcribere affirmo, ante lucem tamen, lumen, calamum & chartam poſco. 15 Priuſquam Sol oriatur. 16 Animum carminibus ſcribendis intendens. 17 Ut verſus ſcribam. 18 In quibus, quæ ſcripſi, recondam. 19 Per miniſtros meos. 20 Gubernare. 21 Navigationis. Meton. ſubj. vel ſi mavis, ignarus navis agendæ, διὰ πολυπτώτου intelligere. 22 Medicinam ex herbis confectam. Synecd. ſpec. 23 In *timet* & *audet* eſt Epiſtrophe. 24 Artem medicandi. 25 Fabrilia opera. 26 Sc. quam quiſque novit artem, in hac ſeſe exercet. At nos ſcribimus, &c. 27 Paronomaſia. 28 Carmina. 29 Hoc immoderatum ſcribendorum verſuum ſtudium. 30 Qua multi ſcribunt, quæ non poſſunt. 31 Utilitates. 32 Sic ratiocinare. Notatus eſt hic tropus Sat. 1. l. 2. *atque Imperet hoc natura potens, ſic collige mecum.* 33 Poetæ animus non facile, ac ſine magna aliqua cauſa injuſtus eſt. 34 Huic uni ſe totum tradit. 35 Damna. 36 Contemni, parvi facit. 37 Molitur, machinatur.

Pupni : vivit 1 *ſiliquis & pane ſecundo;*
2 *Militia quanquam* 3 *piger & malus,* 4 *utilis Urbi.*
5 *Si das hoc, parvis quoque rebus magna juvari:*
6 *Os tenerum* 7 *pueri balbumque Poeta* 8 *figurat:*
9 *Torquet ab obſcœnis jam nunc ſermonibus* 10 *aurem:*
Mox etiam 11 *pectus præceptis format amicis,*
12 *Aſperitatis, & invidia* 13 *corrector, & iræ,*
14 *Recte facta refert:* 15 *orientia tempora notis*
Inſtruit exemplis: inopem 16 *ſolatur & ægrum.*
17 *Caſtis cum pueris* 18 *ignara puella mariti*
Diſceret unde 19 *preces,* 20 *vatem ni Muſa dediſſet?*
Poſcit 21 *opem* 22 *chorus, &* 23 *præſentia Numina ſentit:*
24 *Cœleſtes implorat aquas, docta prece* 25 *blandus:*
26 *Avertit morbos:* 27 *metuenda pericula* 28 *pellit:*
Impetrat & pacem, & 29 *locupletem frugibus annum.*
30 *Carmine Di ſuperi* 31 *placantur, carmine* 32 *Manes.*
33 *Agricolæ priſci,* 34 *fortes, parvoque beati,*
35 *Condita poſt frumenta,* 36 *levantes tempore feſto*
Corpus, & ipſum animum 37 *ſpe finis dura ferentem,*

1 Leguminibus & pane diſpenſatorio & furfuraceo, qui magnam partem ex furfure conſtat, & non multo polline. Ut autem *ſecundarius*, ſic & *tertiarius* fuit: familia velut in claſſes diviſa, ut pro cujuſque conditione alii alio pane paſcerentur: nam quo plus furfuris ineſt, eo deterior. 2 Procatalepſis. 3 Poeta ſegnis & inutilis eſt. 4 Tamen civilibus negotiis plurimum prodeſt. 5 Si hoc mihi concedis, o Cæſar, a Poetica Remp. adjuvari. 6 Docet hic, Poetam eſſe utilem Urbi. 7 Diſcipuli ſui. 8 Conformat & fingit, ut recte loquatur. 9 Detorquet, avertit. 10 Diſcipuli ſui. 11 Animum ejus documentis utilibus, honeſtis ac jucundis inſtituit. 12 Sævitiæ, χαλεποτητος. 13 Caſtigator. 14 Honeſte facta majorum commemorat, laudat, & verſibus illuſtrat. 15 Præſentia tempora præteritorum temporum exemplis evidentibus inſtruit, i. homines, qui hodie vivunt, & qui poſt naſcentur, de futuris commonefacit. 16 Conſolatur dulciſſimis verſibus. 17 Quæ ſequiuntur, ſpectant ad religionem, cujus cultu Reſpub. continetur. 18 Puella innupta, ἄγαμος. 19 Unde diſceret carmina ſæcularia, quæ apud antiquos diebus feſtis & ſæcularibus virgines & pueri in Deorum honorem canebant. 20 Poetam aliquem excitaſſet, qui hujuſmodi preces & Deorum hymnos compoſuiſſet. 21 Deorum. 22 Puerorum & virginum. 23 Deos auxiliantes & faventes experitur. 24 Pluvias, ſc. cum tellus ariditate exuritur. 25 Carmine aliquo a docto Poeta conſcripto Diis blande ſupplicans. 26 Carminibus amovet. 27 Impendentia & formidabilia. 28 Precibus ſuis propulſat. 29 Abundantem. Sic Ep. 6. l. 1. *Mancipiis locuples*. 30 Poetarum. Epiphonema. ſive Acclamatio eſt poſt commendationem Poeticę virtutis una cum Anaphora. 31 Hominibus reconciliantur. 32 Dii inferi placantur, ne ſc. noceant. 33 Priſci Romani, qui potiſſimum agricolæ erant. Tranſit ab urbanis ad agricolas priſci temporis, qui & ruris labores carmine ſolabantur, & nunc perceptis frugibus læti, ludendo, canendo, Diis ſacra faciebant: hæc autem digreſſio pertinet ad originem antiquæ Comœdiæ altius repetendam. 34 Viri robuſti, & paucis contenti. Sic Virg. *At patiens operum, parvoq; aſſueta juventus*. 35 Poſt meſſem. 36 Relevantes, reficientes die feſto corpus ſuum, meſſis laboribus defatigatum. 37 Qui ſpe finis omnium laborum & ærumnarum dura omnia in militia perferebat.

1 *Cum*

1 Cum ſociis operum, & pueris, & conjuge 2 fida,
Tellurem 3 porco, 4 Sylvanum lacte piabant,
Floribus & vino 5 Genium, memorem brevis ævi.
6 Feſcennina per hunc inventa licentia morem
7 Verſibus alternis 8 opprobria ruſtica fudit,
9 Libertaſque recurrentes accepta per annos
10 Luſit amabiliter: donec jam 11 ſævus apertam
12 In rabiem verti cœpit 13 jocus, & per honeſtas
14 Ire domos impune minax. 15 Doluere cruento
16 Dente laceſſiti: fuit 17 intactis quoque cura
Conditione ſuper communi: quinetiam lex
Pœnaque 18 lata, 19 malo quæ 20 nollet carmine quenquam
Deſcribi: 21 vertere modum, formidine 22 fuſtis
23 Ad bene dicendum delectandumque redacti.
24 Græcia capta ferum victorem cepit, & artes
Intulit 25 agreſti Latio. Sic horridus ille
26 Defluxit numerus 27 Saturnius, & grave virus

1 Cum miniſtris ſuis ac famulis. 2 Fideli. 3 Sue, quæ Telluri immolabatur propter ejus fœcunditatem. Al. *porca*. 4 Paſtorum ſive ruſticorum Deum lacte placabant: unde *piaculum*, i. ſacrificium, quo Dii offenſi placentur. 5 Naturæ Deum placabant, qui facit homines vitæ brevitatis eſſe memores. Meton. eſſe. 6 Feſcennini verſus, qui magna verborum licentia conſtabant, inventi per hunc morem & conſuetudinem veterum agricolarum (ſc. dies feſtos poſt finitam meſſem celebrandi) habebant locum in quoslibet. 7 Ita ut unus alteri maledicta jocoſa ingereret. 8 Ruſtica convitia & jocos præfudit & jocoſe notavit. 9 Et hæc libertas verſuum Feſcenninorum quotannis uſurpata ſive anniverſaria. 10 Jocata eſt facete, & verſus amabiles fecit, neminem dicteriis offendentes. Synecd. gen. 11 Serius & ſeverus. 12 In aperta convitia & contumelias converti. 13 Feſcenninis. 14 Et donec jocus jam iracundus honeſtas quoque familias & viros honeſtos calumniari impune cœpit. 15 Qui viri honeſti ſævis contumeliis vexari hanc criminandi licentiam moleſte tulerunt. 16 Maledico carmine. Metaph. 17 Nec ſolum illi, qui jam tacti erant, maledicti, ſed etiam ii, quos maledicentia non attigerat, ſolliciti fuerunt de ſorte & periculo communi, quod paulo poſt ab aliis ad ſe quoque perventurum metuebant. 18 Lege conſtituta fuit. Al. *nata*. 19 Maledico. 20 Prohiberet. 21 Ob id Romani hunc morem aliis maledicendi mutaverunt. 22 Fuſtigationis ſive fuſtuarii & coercitione, qua maledicorum hominum latratus cohiberentur. Sumtum a canibus, qui metu baculi arcentur a morſu. 23 Non ad maledicendum. 24 Tandem vero Græci, a Romanis bello ſubacti, viciſſim ipſos Romanos victores indoctos & nondum literis & humanitate expolitos ceperunt, id eſt, artibus ſuis, quibus mores corrumpi cœpere, delectarunt: ut victorem Annibalem vicit Capua. Meton. ſubj. & Polyptoton. 25 Et Græci docuerunt Italiam incultam, i. Italos feros, nulliſque literis politos, artes. Meton. ſubj. 26 Hoc modo inconditus & impolitus ille numerus Poeticus, qui ætate Saturni floruerat, i. verſus antiquiſſimi, perinde ac ſi una cum Saturno in Italiam, ab ejus Dei tutela olim *Saturniam* appellatam, veniſſent, obſoleverunt, inque uſu eſſe deſierunt. Metaph. eſt a liquidis. 27 Synecd. ſpec. pro aſperrimo quoque numero & inculto: quem per Metaph. a ſerpentibus, vel a tetro odore vocat *virus*.

1 Munditiæ pepulere; 2 ſed in longum tamen ævum
Manſerunt, 3 hodieque manent veſtigia 4 ruris:
5 Serus enim Græcis admovit 6 acumina 7 chartis:
Et poſt Punica bella 8 quietus, 9 quærere cœpit,
Quid 10 Sophocles, & Theſpis, & Æſchylus 11 utile ferrent.
12 Tentavit quoque, rem ſi digne vertere poſſet:
Et 13 placuit ſibi, natura 14 ſublimis & acer.
Nam 15 ſpirat Tragicum ſatis, 16 & feliciter audet:
17 Sed turpem putat in ſcriptis, metuitque 18 lituram.
19 Creditur, ex medio quia res arceſſit, habere
Sudoris minimum: ſed habet Comœdia tanto
Plus 20 oneris, 21 quanto veniæ minus. 22 Aſpice, 23 Plautus
24 Quo pacto partes tutetur amantis ephebi,
Ut patris 25 attenti, lenonis ut 26 inſidioſi:
27 Quantus ſit Doſſennus edacibus in paraſitis:

1 Et nitor atque elegantia artium Græcarum hoſtilem & feram carminum virulentiam, quæ tanquam virus aures doctas enecat, expulerunt, profligarunt. 2 Longo tempore, ad bellum uſque Punicum, fere tertium. 3 Et etiamnum. 4 Sermonis illepidi, & antiquæ ruſticitatis in Romanis Poetis. Meton. ſubj. 5 Romanus ſcriptor, id eſt, Latini ſcriptores ſero admodum ingenii ſui vim Græcis carminibus & ſcriptis cognoſcendis adhibuerunt. Synecd. num. ſing. 6 Metaph. a figura Mathematica, quæ penetrabilior aliis eſt, ad ſubtilitatem ingenii notandam. 7 Poematibus in chartis ſcriptis. Meton. ſubj. 8 Quietem nactus, pace potiens, εἰρήνην ἄγων. 9 Inveſtigare. 10 Horum Græcorum Poetarum ſcripta, factæque Tragœdiæ. Alleg. e continuatis Metonymiis efficientium. 11 Quid ad communem vitam commodi conferrent. 12 Periculum quoque fecit Romanus ſcriptor, an Græca in Latinum ſermonem apte atque convenienter convertere ſive transferre poſſet. 13 In ſuis verſionibus. 14 Magno animo præditus atque ingenioſus. 15 Romanus ſcriptor Tragicum ſtylum ſatis convenienter ſpirat, id eſt, habet ingenium ad Tragœdias Latino ſermone explicandas & exprimendas natum, & valde accommodatum. Hoc ſumtum eſt ab aura tenui, vel a plantis odoriferis, quæ fragrantes produnt fere vim ſuam. 16 Et, quod incipit, perficit. 17 Sed turpe eſſe putat ſua ſcripta emendare. 18 Qua verſus non ſatis culti, & vocabula non ſatis lecta inducuntur, aliique verſus cultiores, alia vocabula aptiora ſubſtituuntur. 19 Comœdia, quia ſumit argumentum & materiam e medio populo, id eſt, ex vita communi, non ut Tragœdia ex longinquo, Heroico & divino ſæpe vitæ genere, idcirco creditur non eſſe laborioſa, & longe facilior, quam Tragœdia. 20 Laboris. 21 Sc. *habet*, id eſt, quanto minus ei ignoſcitur, qui in ea ſcribenda alicubi titubaverit aut peccaverit. 21 Repræſentantur mores & facta Plauti & Doſſenni per obliquam Proſopopœjam. 23 Nobilis ille Comicus. 24 Quam accurate, quam ſollicite adoleſcentis meretricem amantis decorum ſervet ac tueatur. 25 Quo pacto patris ad rem attenti, id eſt, avari. 26 Aliorum loculis inſidias ſtruentis. 27 Vide, quantum ſtudium Doſſennus (Poeta ille Comicus) in deſcribendis paraſitis helluonibus poſuerit.

Quam non 1 *adſtricto percurrat pulpita* 2 *ſocco*
3 *Geſtit enim nummum in loculos demittere,* 4 *poſt hoc*
5 *Securus, cadat, an* 6 *recto ſtet fabula* 7 *talo.*
8 *Quem tulit ad ſcenam* 9 *ventoſo gloria curru,*
10 *Exanimat lentus ſpectator,* 11 *ſedulus inflat.*
12 *Sic leve, ſic parvum eſt, animum qnod laudis* 13 *avarum*
14 *Subruit aut* 15 *reficit.* 16 *Valeat* 17 *res ludicra, ſi me*
18 *Palma negata* 19 *macrum,* 20 *donata reducit* 21 *opimum.*
22 *Sæpe etiam* 23 *audacem fugat* 24 *hoc* 25 *terretque Poetam,*
Quod numero plures, virtute & honore 26 *minores,*
Indocti, 27 *ſtolidique, &* 28 *depugnare parati,*
Si 29 *diſcordet eques,* 30 *media inter carmina* 31 *poſcunt*

1 Quam laxo & diſſoluto ſocco aut calceo Comico per ſcenam incedat & fabulam peragat, id eſt, quam negligens & diſſolutus ſit in aliis perſonis exhibendis: parum enim accuratas, ſi paraſitos excipias, Doſſenni fabulas fuiſſe ſignificat. Alleg. eſt e Metaph. a viatoribus male ſuccinctis, & ad iter expedite conficiendum male etiam comparatis, ut negligentia Doſſenni in ſcribendo notetur. 2 Soccus convenit Comœdiæ, ut Tragœdiæ cothurnus. 3 Quærit enim lucrum potius, quam laudem: in ludis enim publicis Ædiles ſæpe ingenti pecunia Comœdias a Poetis redimebant. 4 Ubi lucrum cepit. 5 Parum curat, parumque ſollicitus eſt, an fabula ſua intercidat & explodatur, an vero placeat, & attente audiatur. *Stare* enim dicitur fabula, quæ placet; *cadere*, quæ exigitur. Ter. in prolog. Hecyr. *In his, quas primum Cæcili didici novas, Partim ſum earum* exactus, *partim vix* ſteti. 6 Sumtum eſt ab his, qui firmiſſimis nituntur talis, ad deſignandam hujus incuriam de approbatione vel improbatione ſui poematis, modo rem inde præclaram faciat. 7 Pede. 8 Quem Poetam vana gloria inani curru vectum ad Comœdias ſcribendas perduxit. 9 Alluſio eſt Metaphorica ad currus triumphantium. 10 Ignavus parumque attentus ſpectator ipſum triſtitia afficit. Sic Od. 17. l. 2. *Cur me querelis* exanimas *tuis*? 11 Contra ſpectator diligens, & ad audiendum promtus illum tumidum & ſuperbum reddit. 12 Adeo levis, adeo nihili res eſt, quæ, &c. 13 Ambitioſum & gloriæ cupidum: ut de Art. *præter laudem, nullius* avaris, ſc. Grajis. Anaphora & Epiphonema. 14 Dejicit, mœrore afficit. Metaph. a re militari, cum mœnia & propugnacula, cuniculis actis, ſubvertuntur: Ita animus talis Poetæ dejicitur, contemto ipſius poemate. 15 Recreat, erigit. 16 Vox eſt contemnentis: ut apud Ter. in Andr. valeant, *qui inter nos diſſidium volunt*. 17 Pereat res ſcenica, diſcedat a me Comœdia & Tragœdia, nihilque mihi cum iis negotii ſit. Synecd. gen. 18 Victoria, cum non placui, mihi negata. 19 Triſtem. 20 Mihi a ſpectatoribus. 21 Lætum e theatro domum reducit. 22 Alias incommoditates refert, quibus cum Comicis luctandum eſt, quod ſc. populus libentius ſpectet certamina, & rerum in bello captarum ſimulacra, quam poemata audire, & eorum actores ſpectare. 23 Qui audacter multa & egregia ſcriberet. 24 Quod dicam. 25 A ſcribendis Comœdiis deterret. 26 Nempe plebeji. 27 Rudes Poematum & Comœdiarum. Sumtum eſt hoc a pecudibus, ad hominem ingenii craſſioris hebetioriſque indicandum. 28 Et, ſi equites Romani doctiores aliud, quam plebeji, velint, id eſt, Comœdiam audire, quam alia ſpectacula malint, parati armis certare cum illis. 29 A plebejis diſſentiat. 30 In mediis fabulis. 31 Alia ſibi ſpectacula exhiberi.

Aut 1 rurſum, aut 2 pugiles: 3 his nam plebecula 4 gaudet:
5 Verum equitis quoque jam migravit ab aure voluptas
Omnis 6 ad incertos oculos, & 7 gaudia vana.
Quattuor aut plures 8 aulæa premuntur in horas,
9 Dum fugiunt equitum 10 turmæ, peditumque catervæ:
Mox trahitur manibus regum 11 fortuna 12 retortis:
13 Eſſeda feſtinant, 14 pilenta, 15 petorrita, 16 naves:
Captivum portatur 17 ebur, 18 captiva Corinthus.
19 Si foret in terris, rideret 20 Democritus: ſeu
Diverſum confuſa 21 genus panthera camelo,
Sive elephas 22 albus vulgi 23 converteret ora:
Spectaret populum ludis attentius ipſis,
24 Ut ſibi præbentem mimo ſpectacula plura.
25 Scriptores autem narrare 26 putaret 27 aſello

1 Venationes, ferarum decurſus. 2 Athletas. 3 Vanis ſpectaculis potius, quam egregiis carminibus. 4 Delectatur. 5 Non ſolum vulgus, verum etiam equites & honeſti viri ab aurium voluptate, quam erant ex ingenio artificioque Poetæ percepturi, toti ſe ad oculorum oblectationem contulerunt, id eſt, equites jam ſquoque paulatim carmina incipiunt faſtidire. 6 Ad incertas & varias res oculis perceptas: *vel*, ad oculos, qui variis rerum ſpectaculis capiuntur, & hoc & illud avide intuentur, & voti ſui incerti ſunt, neque conſtanter unam aliquam ſpeciem, qua fruantur, probant: ſed multiplici varietate rerum diverſarum delectantur. 7 Spectaculorum. 8 Tapetes, quibus ſcena obtendebatur, complicantur & reponuntur: quæ, dum agitur fabula, explicantur ad contegendam actorum commutationem. 9 Dum ſimulacra pugnantium & fugientium equitum, ac peditum, & mox reges captivi devictique in triumphum ducti repræſentantur ac ſpectantur. 10 Epiſtrophe. 11 Conditio miſera & ſtatus, vel potius, reges miſeri & infortunati in triumphum vincti trahuntur. Meton. cau. 12 Poſt terga revinctis. 13 Vehicula Gallica velociter in triumpho prætervehuntur. Cic. Eſſedum *aliquod. ſuadeo rapias, & ad nos quamprimum recurras.* 14 Matronarum vehicula. 15 Vehicula famularum captivarum, quæ omnia ad ſpectaculum adducebantur in Theatrum. De Petorritorum origine vide Gel. l. 15. c. 30. 16 Cum ſimulacrum navalis pugnæ editur. 17 Signa, imagines ex ebore factæ, hoſtibus ereptæ, deportantur.. Meton. mat. 18 Simulacrum urbis Corinthi, quam L. Mummius cepit, ac demolitus eſt. In *captivum* & *captiva* eſt Polyptoton. 19 Si Democritus in vitam revocatus, has vanitates videret. 20 Philoſophus Abderites, qui omnia hominum ſtudia tanquam vana ridebat: ut contra Heraclitus ea deflebat. Vide Laert. 21 Animalium ſc. quale eſt panthera cum camelo confuſa, id eſt, camelopardalis. Primus autem Cæſar Dictator ludis ſuis Circenſibus Romæ camelopardalin oſtendit. 22 Inventu rarus. 23 Ad ſe ab ipſo hiſtrione. 24 Utpote qui ſibi præbeat multo plures ridendi materias, quam mimus aliquis aut hiſtrio. 25 Poetas. 26 Democritus. 27 Oleum & operam perdere, quippe quos populus non magis audiat, non magis intelligat, quam ſurdus aſinus. Proverbialis eſt Alleg. e Metaph. Ter. in Heaut. *Næ ille haud ſcit, quam mihi nunc* ſurdo narret fabulam. Nota. Horatium duo ridicula conjunxiſſe, aſinum, eumque ſurdum,

Fabel-

Fabellam ſurdo: nam 1 quæ pervincere voces
Evaluere ſonum, 2 referunt quem noſtra 3 theatra?
4 Garganum mugire putes 5 nemus, aut mare 6 Tuſcum:
Tanto cum ſtrepitu 7 ludi ſpectantur 8 & arte.
Divitiæque peregrinæ: quibus 9 oblitus 10 actor.
Cum 11 ſtetit in ſcena 12 concurrit dextera lævæ.
13 Dixit adhuc aliquid? 14 Nil ſane. Quid 15 placet ergo?
16 Lana Tarentino violas imitata 17 veneno.
18 Ac ne forte putes me, 19 quæ facere ipſe recuſem,
Cum 20 recte tractent alii, laudare 21 maligne;
Ille 22 per extentum funem mihi poſſe videtur
Ire 23 Poeta; 24 meum qui pectus inaniter angit,
25 Irritat, 26 mulcet, falſis terroribus 27 implet,
Ut 28 magus: 29 & 30 modo me Thebis, modo ponit Athenis.
31 Verum age, & 32 his, 33 qui ſe lectori credere malunt,
34 Quam ſpectatoris 35 faſtidia ferre ſuperbi,
36 Curam redde brevem, ſi munus 37 Apolline dignum
Vis complere libris, & vatibus addere 38 calcar,

1 Quæ voces Comœdorum ſive hiſtrionum potuerunt ſuperare populi clamorem & ſtrepitum in theatris? 2 Reddunt. 3 Spectatores, qui ſunt in theatro. Meton. ſubj. 4 Gargani montis in Apulia. 5 Vento concitatum. 6 Tyrrhenum, vento, fluctibus & procellis turbatum, reboare. 7 Mimorum. 8 Et artificioſæ illæ & exoticæ illæ pretioſæ hiſtrionum veſtes. 9 Commaculatus, non autem ornatus, tam ſplendido apparatu ſcenæ & ludorum: *Oblitus* eſt a verbo, *oblino*, *evi*, *itum*, inungo, καταχρίω; item polluo & maculo. 10 Comœdiæ. 11 Adhuc. 12 Dextera cum læva ſonitu concurrit, id eſt, plauſus a populo datur manuum conflictu, ſtrepituſque editur propter elegantem actoris veſtitum, non propter orationem ejus qui nihil propter ſtrepitum adhuc dixerat. 13 Cur ſc. ipſi plauſerint? Proſopopœja & Dialogiſmus eſt, ubi inducitur alter reſpondens Poetæ. 14 Propter ſtrepitum dicere potui. 5 Populo ſive ſpectatoribus, quare plaudant. 16 Sc. ſola veſtis actoris ex lana Tarentina violacei coloris. Meton. mat. 17 Colore & purpura, qua pannus inficitur. Metaph. ſic Virg. *Alba nec Aſſirio fucatur lana* veneno. 18 Auguſte Cæſar. Procatalepſis eſt. 19 Comœdias ſcribere. 20 Laudabiliter. 21 Parce, anguſte. 22 Poſſe facere aliquid rarum, admirandum & vulgo negatum, atque rem difficilem aggredi, ut funambulus, σχοινοβατεῖν, & ob id magnam ſui admirationem excitare. Synec. ſpe. 23 Comicos. 24 Qui animum meum rebus fictis & ſine cauſa perturbat. 25 Ad iram impellit, ὀργίζει. 26 Ad lenitatem flectit, delectat. 27 Me. 28 Præſtigiator animum meum movet & impellit. 29 Et adeo apte res alibi geſtas deſcribit, ut tamquam in iis locis, ubi res geſtæ ſunt, præſens jam adſim. 30 Symploce. 31 O Ceſar. 32 Poetis. 33 Qui privatis lectoribus malunt ſcribere. 34 Quam audiri & ſpectari. 35 Contemtum. 36 Redde aliquantum curæ, illorumque rationem habe, nec illos omnino neglige. 37 Si vis Bibliothecam tuam, Apollini a te conſecratam & ædificatam, elegantioribus libris inſtructam habere. Synecd. gen. 38 Et Poetas incitare, iiſque incitamentum aliquod addere. Sumtum eſt ab equitibus equos fodientibus calcaribus ad celerem itionem.

1 Ut ſtudio majore petant 2 Helicona virentem.
Multa quidem nobis facimus mala ſæpe 3 Poetæ,
[4 Ut vineta egomet cædam mea] 5 cum 6 tibi librum
7 Sollicito damus, aut 8 feſſo: 9 cum lædimur, unum
Si quis amicorum eſt auſus reprehendere verſum:
10 Cum loca jam recitata revolvimus irrevocati:
11 Cum lamentamur, non apparere labores
Noſtros, & 12 tenui deducta Poemata filo:
13 Cum ſperamus eo rem venturam, ut, ſimul atque
Carmina reſcieris nos 14 fingere, 25 commodus ultro
16 Accerſas, & 17 egere vetes, & ſcribere cogas.
18 Sed tamen eſt opera pretium cognoſcere, quales
19 Ædituos habeat 20 belli ſpectata domique
21 Virtus, 22 indigno non committenda Poetæ.
Gratus Alexandro regi Magno fuit ille
23 Chœrilus, 24 incultis qui verſibus & 25 male natis

1 Ut alacriores & attentiores ſint ad ſcribenda carmina. 2 Scholam Poeticam in hoc monte Bœotiæ Apollini & Muſis ſacro. Meton. ſubj. 3 Qui non ſpectatori, ſed lectori ſcribimus. 4 Ut ipſe ex vinetis meis amputem, quæ mala & inutilia ſunt, id eſt, ut me ipſum omnium primum reprehendam, & carmina mea emendem, & demonſtrem quid in ipſis vitioſum ſit. Alleg. eſt a vinitoribus. 5 Primum Poetarum peccatum eſt importunitas oblationis. Anaph. 6 Auguſte Cæſar. 7 De rebus bene gerendis, inque negotiis occupato perlegendum offerimus. 8 Rerum civilium adminiſtratione. 9 Alterum peccatum eſt, cum graviter offendimur, & moleſte ferimus. 10 Tertium, cum partes atque loca carminis noſtri, quæ jam aliquoties recitata ac ſatis jam intellecta ſunt, non ſine tædio amicorum repetimus, quamvis ab amicis non revocati ſimus ad illa denuo legenda. 11 Quartum, cum conquerimur noſtra ſcripta, & noſtra Poemata, ſubtili & acri ingenio elaborata, non vulgari, non ſin omnium manibus verſari, non ab omnibus laudari. 12 Alleg. ex Metaph. eſt a tenuiter nentibus, ad notandam ingenii ſubtilitatem, & ſtudii vehementiam. Vide Sat. 1. l. 2. 13 Quintum, cum ſperamus, &c. 14 Verſus ſcribere. 15 Liberalis & munificus. 17 Nos. 18 Ab egeſtate nos vindices, immenſis muneribus nos afficiendo. 19 Sed quamvis hæc noſtra vanitas reprehenſione digna ſit, tamen, &c. Verba hæc pendent a ſuperioribus, nempe a verſu 219. *Multa quidem nobis*. 19 Cuſtodes, Poetas & Hiſtoricos, & ſui nominis præcones ac prædicatores, quorum verſibus rerum a te geſtarum memoria a te conſervari & poſteritati etiam commendari poteſt: ſive quorum verſus, tanquam ſacraria, virtutem tuam reconditam ſervare poſſunt. Metaph. ab Æditui ſacrarum ædium cuſtodibus, tutoribus & inſtauratoribus. Vide Gel. l. 12. c. 10. 20 In bello & in pace ſatis ſuperque probata. Ep. ult. l. 1. *Me primis urbis* belli *placuiſſe* domique. 21 Virtus tua, o Auguſte. 22 Qui fœdo carmine illam deturparet potius, quam illuſtraret. 23 Poeta ineptiſſimus. 24 Ineptis, ingratis. Ordo eſt: Qui Philippos, regale numiſma, retulit acceptos verſibus incultis & male natis, id eſt, qui gloriatus eſt ſe ab Alexandro aureos Philippos nummos beneficio ſuorum verſuum accepiſſe. Eſt ergo *verſibus* Dativi caſus. 25 Male compoſitis, invita Minerva, id eſt, repugnante natura.

1 *Rettulit acceptos, regale numiſma,* 2 *Philippos,*
Sed veluti 3 *tractata* 4 *notam labemque remittunt*
Atramenta, 5 *fere ſcriptores carmine* 6 *fœdo*
Splendida facta 7 *linunt.* 8 *Idem rex ille,* 9 *poema*
Qui tam ridiculum, 10 *tam care prodigus emit,*
11 *Edicto vetuit, ne quis ſe, præter* 12 *Apellem,*
Pingeret, aut alius 13 *Lyſippo duceret* 14 *æra*
Fortis Alexandri vultum ſimulantia. Quod ſi
15 *Judicium ſubtile* 16 *videndis artibus, illud*
17 *Ad libros, & ad hæc Muſarum dona vocares,*
18 *Bœotum in craſſo jurares aere natum.*
19 *At neque* 20 *dedecorant tua de ſe judicia, atque*
21 *Munera, quæ multa* 22 *dantis cum laude* 23 *tulerunt*
24 *Dilecti tibi* 25 *Virgilius, Variuſque Poetæ:*
Nec magis expreſſi vultus 26 *per ahenea ſigna,*
Quam per 27 *vatis opus mores, animique virorum*
Clarorum apparent: nec 28 *Sermones ego mallem*
29 *Repentes per humum, quam res componere* 30 *geſtas,*

1 *Referre acceptum alicui*, eſt fateri ſe ab eo accepiſſe, idque in codicem accepti referre: ut, *acceptam tibi refero meam ſalutem.* 2 Nummos aureos Philippi regis, patris Alexandri Magni, imagine ſignatos. 3 Manibus contrectata. 4 Atram maculam manibus reddunt ſive in manibus relinquunt. 5 Sic fere Poetæ mali, &c. 6 Inſulſo. 7 Res præclaras & laudabiles contaminant. Metaph. ab iis, qui corporibus inducunt colores, unguenta, fucum, liquores, &c. ad inquinamenta mali carminis notanda. 8 Alexander Magnus. 9 Chœrili inepti Poetæ. 10 Tam caro pretio. 11 Publico. 12 Nobiliſſimum pictorem. Vide Plin. l. 35. c. 10. 13 A Lyſippo, *vel* quam Lyſippus eximius ſtatuarius. 14 Effingeret ſtatuas ex ære, quæ Alexandri Magni vultum exprimerent. Meton. mat. 15 Acumen Alexandri. 16 In picturis & ſculpturis perſpiciendis. 17 Ad verſus, & carmina ſive Poeſin transferres. 18 Jurares Alexandrum eſſe Bœotium ſive Bœotia oriundum. i. ſtupidum & hebetem in dignoſcendis literatorum ingeniis, quales ſunt in Bœotiam nati. Synecd. ſpec. Bœoti enim, quia in cœlo craſſo verſantur, ſolent eſſe ingenio obtuſo. Sic de Democrito, qui natione Thrax erat, Juven. Sat. 10. *Cujus prudentia monſtrat Summos poſſe viros, & magna exempla daturos, Vervecum in patria craſſoque ſub aere naſci.* 19 Ordo eſt: At Virgilius Variuſque Poetæ dilecti tibi non dedecorant tua de ſe judicia. 20 Dum illos excellentiſſimos judicas, dumque illi ſe excellentiſſimos gerunt, ut tu illos judicaſti, ut Chœrilus dedecorabat judicium Alexandri, qui pravus Poeta erat, & quem tamen Alexander egregium cenſebat, & ob id tantum pecuniæ in ipſum profundebat. 21 Tua, cum utercque decies ſeſtertium, id eſt, viginti quinque millia coronatorum a te acceperit. 22 Tui dantis, o Cæſar, 23 Acceperunt a te: ut Od. 8. l. 4. *neque tu peſſima munerum* Ferres. 24 Qui ob ingenii præſtantiam abs te dilecti ſunt, tibi cari. Sic Virgil. Ecl. 2. *Deſpectus* tibi *ſum*, id eſt, a te. 25 Præſtantiſſimi Poetæ. 26 Per æreas ſtatuas. 27 Carmen. 28 Satyras aut Epiſtolas conſcribere. 29 Solutæ orationi ſimiles, humili ſtylo & materia. Metaph. a ſerpentibus. 30 Tua virtute res geſtas egregio carmine deſcribere.

1 *Terrarumque ſitus, & 2 flumina dicere, & arces*
3 *Montibus impoſitas, & 4 barbara regna, 5 tuiſque*
Auſpiciis totum 6 confecta duella per orbem,
7 *Clauſtraque cuſtodem pacis 8 cohibentia 9 Janum,*
Et formidatam 10 Parthis te 11 Principe 12 Romam:
13 *Si, quantum cuperem, poſſem quoque: ſed neque 14 parvum*
15 *Carmen majeſtas 16 recipit tua, nec meus audet*
17 *Rem tentare pudor, cum vires ferre 18 recuſent.*
19 *Sedulitas autem, ſtulte quem diligit, 20 urget:*
21 *Præcipue cum ſe 22 numeris commendat, & 23 arte.*
Diſcit enim citius, meminitque libentius illud,
Quod quis deridet, quam quod probat & 24 veneratur.
25 *Nil moror officium, 26 quod me gravat: 27 ac neque ficto*
In pejus 28 vultu proponi 29 cereus uſquam,
Nec prave factis decorari verſibus opto:
30 *Ne rubeam 31 pingui donatus munere, & una*

1 In quibus tu militaſti, quas ſubegiſti. 2 In quibus tu navibus pugnaſti. 3 In montibus exſtructas, & tamen a te victas atque captas. 4 Quæ tu Romanorum armis ſubegiſti. 5 Tuo ductu. 6 Bella finita & abſoluta. Sic Cic. Ep. 19. l. 10. *ſi hoc eſt exſpectandum dum totum bellum conficiam*. Quid autem interſit inter aliquid *confectum eſſe* & *affectum eſſe*, lege Gel. l. 3. c. 16. 7 Et templum Jani clauſum, quod tu, bellis jam in toto mundo compoſitis, id eſt, pacis tempore, demum clauſiſti. Sic Od. 15. l. 4. *& vacuum duellis Fanum Quirini clauſit*. 8 Quæ continent. 9 Meton. adj. ſimulacri pro Jani templo. 10 Nam Parthi ſigna, Craſſo ademta, ad Cæſarem Auguſtum ultro remiſerunt. 11 Imperatore. 12 Romanos a Parthis formidatos. Meton. ſubj. 13 Si voluntati par eſſet ingenium. 14 Humile. 15 Quod a me proficiſcitur. 16 Capit, δέχεται. Translatio a vaſis. 17 Rem aliquam aggredi, experiri. 18 Non poſſint. Sic de Art. *quid ferre recuſent, Quid valeant humeri*. 19 Sedulitas urget eum, quem ſtulte diligit, id eſt, qui ſtulta ſedulitate, amore inepto & ſtudio intempeſtivo officium ſuum alicui obtrudit, moleſtus ei & ingratus eſt. Al. ſic: *Sedulitas ſtultis obſequiis eum gravat, quem diligit*, id eſt, multis contingit, ut, dum ſeduli videri, ſive ſedulitatis ſuæ teſtimonium dare volunt, ea officia præſtent, quibus ſtulte gravent, quos diligunt. 20 Moleſtia afficit, gravat. Metaph. a ſarcinis & oneribus, quibus gravantur bajuli, & ipſorum dorſum premitur. 21 Præcipue cum Poeta carmen ſcribit. 22 Poeticis, id eſt, verſibus metricis ex arte conditis ſive artificioſis laudabilis eſt. Synecd. gen. 23 Poetica. 24 Laudandum exiſtimat. 25 Ego vero illud amici, quamvis ſeduli, officium nihili facio, neque laudo. 26 Quod mihi oneri eſt potius laudatione importuna & ridicula, quam honori. 27 Et quemadmodum nolim imaginem mei e cera fingi & in publico proponi, ut deformior ſit imago, quam naturalis mea facies, ita neque ab indocto Poeta laudari velim. 28 Meo. 29 Meton. ſubj. Poetæ, pro ipſius Poetæ imagine. Cereæ erant in nobilium atriis majorum imagines. Verum hoc loco Horatius materiæ vilitatem & artificiis imperitiam notat. 30 Ne erubeſcam, & pudore ſuffundat. Meton. eff. pudor enim eſt cauſa ruboris; rubor effectum ejus. 31 Inſulſo ac indocto deſcriptus poemate. Synecd. & Metaph.

1 Cum

1 Cum ſcriptore meo capſa 2 porrectus aperta
Deferar 3 in vicum vendentem 4 thus & odores,
Et piper, & quicquid chartis 5 amicitur ineptis.

1 Cum vano meo laudatore proſtratus & venum expoſitus capſa aliqua librorum omnibus patenti, id eſt, ne malo carmine chartis inſcriptus. 2 In *ego porrectus & ſcriptor meus* eſt Meton. ſubj. pro nominibus utriuſque noſtrum; & in *noſtra nomina* Meton. adj. pro chartis, ubi ſcripta illa videbantur. 3 In vicum aliquem Romanum, in quo thus & odores venduntur, id eſt, ad mercatores, qui vendunt in illo vico thus & odores. Meton. ſubj. 4 Thus odoriferum: *ἓν διὰ δύο*. 5 Tegunt & involvitur chartis inutilibus ac vilem ſcripturam complectentibus, ut inde thuris, piperis, & ſimilium rerum, involucra, cuculli & integumenta fiant. Sic Ep. 16. L. 1. *an amicta vitibus ulmo*.

Epiſt. II.

Ad JULIUM FLORUM.

Excuſat ſe Julio Floro, querenti, quod nec epiſtolam ullam, nec ea, quæ promiſerat, carmina miſiſſet. Ac primum ſe pigrum fatetur eſſe, atque id illi prædixiſſe: ideoque ſe vitioſo ſervo comparat, cujus emtor ſit Florus, a venditore de vitio præmonitus. Deinde ſe, quod de Luculli milite narrat, imitari velle dicit. Ac cum paupertate ad verſus faciendos impulſus fuerit, nunc eas facultates conſecutum, quæ ſatis eſſe poſſint, malle ſomno id temporis dare, quod alioqui ſcribendis verſibus daturus eſſet. Affert & alias rationes, ut non ſcribat: quarum una convenit cum his Naſonis verbis: *Carmina ſeceſſum ſcribentis & otia quærunt*. Denique quamvis Poetæ vulgo mutuis laudibus ſe ornent, multa componi ab illis, quæ merito riſu excipiantur. Contra vero, ad ſcribendum legitimum poema, plurima requirit: rem magni laboris eſſe, & quæ animum etiam torqueat: at ſibi non tanti eſſe, ſapientem ſcriptorem haberi. Sibi igitur, cum jam provectæ ætatis ſit, ad alios numeros animum eſſe appellendum: nimirum ad mentem & artem vitæ bene inſtituendæ. Atque adeo ſe jam in eo totum eſſe, ut fruendo modicis opibus, quæ adſunt, diſcat majores non concupiſcere. Verum ad bene beateque vivendum (quod vocat recte vivere) non ſatis eſſe carere avaritia, ſed cætera etiam omnia vitia exſtirpari debere.

1 Flore, bono claroque fidelis amice 2 Neroni,
3 Si quis forte velit 4 puerum tibi vendere 5 natum

1 Hic Julius Florus perpetuus in bello comes fuit Tib. Claudii Neronis, cum in Pannoniam atque Armeniam profectus eſſet. 2 Tiberio Claudio Neroni, Auguſti privigno, Druſi fratri, Liviæ Druſillæ filio: qui ſucceſſit Auguſto. 3 Mangonum. Apparatus eſt ad Proſopopœjam Mangonis futuram de pretio venditioni pueri ſtatuendo & indicando ipſi Floro, quæ totis 14. verſibus perficitur. 4 Servum. 5 Externum, tibi incognitum.

Tibure

Tibure vel Gabiis, & tecum ſic 1 agat: 2 Hic &
Candidus, 3 & talos a vertice pulcher ad 4 imos:
5 Fiet, eritque tuus 6 nummorum millibus octo:
7 Verna miniſteriis ad nutus aptus heriles,
Litterulis Græcis 8 imbutus, idoneus 9 arti
Cuilibet: 10 Argilla quidvis imitaberis uda.
Quin etiam 11 canet 12 indoctum, ſed dulce 13 bibenti.
14 Multa fidem promiſſa 15 levant, ubi 16 plenius æquo
17 Laudat venales, 18 qui vult extrudere, merces.
19 Res urget me nulla: 20 meo ſum pauper in 21 ære.
Nemo hoc 22 mangonum faceret tibi: 23 non temere a me
Quivis ferret idem: ſemel hic 24 ceſſavit: & [ut ſit],

1 Loquatur, contrahat & paciſcatur verbis ſequentibus. 2 Servus meus, quem venum tibi expono, Juli Flore, (inquit venditor) eſt formoſus. 3 Adeoque in toto hujus pueri corpore apta & decens omnium membrorum cum quadam coloris ſuavitate conformatio eſt. 4 Extremos. 5 Tuus ſervus fiet, & vendam tibi illum pretio ducentorum coronatorum, quorum ſinguli valeant quinque & triginta ſolidos noſtros. 6 Seſtertiorum. 7 Servus, inquam, ex ancilla mea natus, accommodatus omnibus ſervitiis ad heri ſui arbitrium & voluntatem. 8 Eſt enim doctrinarum Græcarum ſtudiis eruditus. Erudiri autem vernas curabant, ut tanto pluris venderent, & dominis eſſent utiliores. Metaph. ab infectoribus, ſed ab his præcipue, qui tincturam parant adulteratam. Nam τὸ *imbutus literis* idem eſt, qui non plane eſt doctrina perfuſus, nec perfectus literis, ſed qui ſolum literator eſt. Ita imbuere proprie eſt aliquid inficere primo ſucco aut levi colore. 9 Addiſcendæ. 10 In molli ingenio hujus pueri quidvis exprimes, eumque talem reddes, qualem voles, ſicut ex argilla uda quidvis formari poteſt. Sumtum a figulis, qui ex argilla uda quidvis effingunt ad ſignificandum pueri venalis ingenium molle, tenerum, flexibile, ut, quocunque ducas, facile ſequatur. 11 Puer hic ſervus. 12 Quiddam indoctum, ſine artificio, quale ruſtici canere ſolent, *vel*, indocte, ἀπαιδεύτως, ut ſit Antimeria. 13 Sed illud tamen conviventi tibi voluptati erit. 14 Procatalepſis eſt ad minuendam emtori opinionem de venditore nimis mercem æſtimante, & id ſua ſponte, nullaque vi adhibita faciente. 15 Amplæ mercatoris pollicitationes de mercium ſuarum excellentia fidem venditori derogant ac minuunt, eumque mendacii ſuſpectum reddunt. Nam *proba merx facile emtorem reperit, tametſi in abſtruſo ſita eſt*. Plaut. 16 Plus juſto. 17 Venditor. 18 Qui vult quam primum merces vendere, & in alios a ſe transferre. 19 Nulla neceſſitas me ad hunc ſervum tibi vendendum. 20 Nulli quidquam debeo. Meton. mat. pro nummis inde excuſis & factis. 22 Nemo ex iis, qui ſervos vendunt, adeo vili pretio talem ſervum tibi venderet, ut ego. *Mangones* ſunt proprie, qui homines vendunt, ab *agendo manu* nominari: ſed aliis deflectunt, παρὰ τὸ μάγγανον, id eſt, pharmacum, præſtigie & fallaciæ. 23 Nec quiſquam aliorum hominum facile a me idem obtineret, illo, quo tu illum a me reportabis, pretio. 24 Hic ſervus ſemel ad heri ſui mandata exſequenda tardior fuit.

1 In ſcalis latuit metuens pendentis habenæ.
2 Des nummos, 3 excepta nihil te ſi fuga lædat.
4 Ille ferat pretium, 5 pœnæ ſecurus, opinor.
6 Prudens emiſti vitioſum: dicta tibi eſt 7 lex.
8 Inſequeris tamen hunc, & lite moraris iniqua.
Dixi me 9 pigrum 10 proficiſcenti tibi: 11 dixi
Talibus officiis propè 12 mancum: ne mea 13 ſævus
Jurgares ad te quod epiſtola nulla 14 veniret.
Quid 15 tum profeci, 16 mecum facientia jura
Si tamen 17 attentas? quereris 18 ſuper hoc etiam, quod
Exſpectata 19 tibi non mittam carmina 20 mendax.
21 Luculli miles collecta 22 viatica multis

1 Hic ſervus delituit, metuens flagellum dependens in gradibus, quo ne quam ſervi flagellari ſolent, id eſt, metuens verberari, loris vinciendus, quæ pendebant in ſcalis. Ad terrorem enim in ædibus ſcuticæ, quas *habenas* quoque appellabant, in gradibus dependebant: *habena* autem impuberum ferè pœna erat. 2 Tu verò, Juli Flore, nummos mihi des, & ſervi pretium octo nummorum millium mihi ſolvas, & hunc ſervum tibi emas. 3 Si modò ejus fuga, quam ego excepi & tibi revelavi, te non offendat. 4 Mango ille pretium octo millium nummorum pro ſervo a te auferre & accipere poteſt. Deponitur perſona, & Horatius loquitur. 5 Non metuens, ne pœna ſibi emtori ſit præſtanda per legem redhibitoriam. Sic Virg. 1. *ſecurus amorum Germanæ*. 6 Quia tu de vitio pueri ſciens, o Flore, nihilominus ſervum emiſti, quem fugiſſe tibi dixi. Verba ſunt Horatii ad emtorem, per quem Julium Florum ſignificat: ſe autem cum ſervo vitioſo, ea lege vendito, comparat. 7 Pactum ſive conditio venditionis tibi expoſita eſt, ne illius vitio, fuga ſc. & ignavia offendaris. 8 Tamen hunc venditorem mangonem, id eſt, me, judicio perſequeris, & cum venditore inique litigas. 9 Eſſe in ſcribendo ceſſatorem. Nunc totum illum ſuperiorem ſermonem ad ſe, & ad Florum accommodat. 10 In militiam una cum Claudio. 11 Anaphora. 12 Me ad talia ſcribendi officia eſſe ineptum. Sumtum eſt ab iis, qui manibus ſunt mutilati & privati, ac proinde inepti ad res contrectandas, ut imbecille ingenii Horatiani vires indicentur. 13 Iratus me objurgares. 14 A me, id eſt, mitteretur vel perferretur ad te, id eſt, quod nihil tibi reſcriberem. Metaph. ab animatis ad inanimata, quibus datur motus & ſenſus. 15 Cum vitia mea, id eſt, ſegnitiem & imbecillitatem meam tibi prædicerem. 16 In hac cauſa (ex eo quod mea vitia tibi faſſus ſum) pro me facientia, id eſt, me adjuvantia. Sic Ep. ſuperioris dixit: *Et ſapit, & mecum facit, & Jove judicat æquo*. Eſt autem *facere cum aliquo*, ei favere & a partibus illius ſtare. Cic. *cum Cæſare facit Lentulus Conſul.* 17 Oppugnas, & labefactare conaris. 18 De hoc. Sic Virg. 1. Æn. *Multa* ſuper *Priamo rogitans*. 19 A te diu deſiderata. 20 Tanquam negligens promiſſa. 21 Qui bellum geſſit cum Mithridate, rege Ponti. Nunc ſe cum quodam Luculli milite comparat, ſignificans ſe paupertatem coactum verſus olim facere cœpiſſe: nunc autem mediocres facultates conſecutum, videri ſibi ſatius eſſe dormire, quam verſus ſcribere. 22 Omnes opes longo tempore militari labore partas, *Viaticum* dicitur, quicquid ad iter ſeu viam conficiendam neceſſarium eſt, & *viæ auxilium*, ut loquitur Virg. ſive cibus ſit, ſive pecunia ad victum expendenda. Translatum eſt hoc a viatoribus, ad ſubſidium vitæ indicandum.

Ærumnis, 1 laſſus dum noctu 2 ſtertit, 3 ad aſſem
Perdiderat: 4 poſt hoc vehemens 5 lupus, & 6 ſibi & 7 hoſti
Iratus pariter, 8 jejunis dentibus acer,
9 Præſidium regale 10 loco dejecit [ut ajunt]
Summe munito, & multarum divite rerum.
11 Clarus ob id factum 12 donis ornatus honeſtis,
Accipit & bis dena 13 ſuper ſeſtertia nummum.
Forte 14 ſub hoc tempus 15 caſtellum evertere 16 Prætor
Neſcio quod cupiens, 17 hortari cœpit 18 eundem
19 Verbis, quæ timido quoque poſſent addere 20 mentem:
21 I bone, quo virtus tua te vocat: I pede 22 fauſto,
Grandia 23 laturus 24 meritorum præmia: quid ſtas?
Poſt hæc ille 25 catus, quantumvis ruſticus, 27 Ibit,
Ibit eo, quo vis, qui 28 zonam perdidit, inquit.
Romæ 29 nutriri mihi contigit, atque 30 doceri,

1 Laboribus militaribus defatigatus. 2 Altum dormit. 3 Uſque ad aſſem, ita ut vix ei as unus reſtiterit. 4 Omnium opum ſuarum damnum. 5 Egeſtate acer inimicus factus. Alleg. eſt e continuatis Metaph. a bellua acri & rapaci, ut ſignificet illum militem inopia factum eſſe acerrimum in hoſtem. 6 Dum vitam ſuam contemnit. 7 Hoſti ſuo Mithridatico. 8 Et famelicis dentibus violentus factus. 9 Mithridatis, regis Ponti, milites aliquot præſidiarios ſive in præſidio collocatos & cuſtodes. Meton. ſubj. 10 Ex vel de arce vel caſtello valde munito, id eſt, foſſis maxime ſepto, mœnibus clauſo, cuſtodiis ac vigiliis defenſo, & opulento (ut de illo perhibetur) deturbavit, depulit. Synec. gen. 11 Miles hic in toto Luculli exercitu ob id facinus egregium, expugnationem ſc. arcis, nobilitatus. Metaph. a lumine Solis. 12 Ampliſſimis & honorificis muneribus militaribus (ut coronis, torquibus phaleris, quorum nomine pecunia non continetur) a Lucullo exornatur. 13 Et inſuper, id eſt, præter illa dona honorifica accipit viginti millia ſeſtertium nummum, id eſt, quingentos coronatos. 14 Paulo poſt hoc tempus, quo hoc accidit. 15 Mithridatis hoſtis. 16 Imperator Lucullus. Prætores initio conſules erant, & bella adminiſtrabant, jus dicebant. 17 Acceſſus eſt ad Proſopopœjam Prætoris & militis, de arce oppugnanda inter ſe colloquentium. 18 Luculli militem. 19 Sequentibus. 20 Animos ſive animi confidentiam ad magnum facinus aggrediendum accendere poſſent. 21 Fortis ac ſtrenue miles, ito eo, quo tua te fortitudo invitat, id eſt, invade arcem. Anaphora. Verba ſunt Imperatoris militem hortantis. 22 Ito bono ac felici auſpicio, & primus mecum in hoſtes irrue. 23 Relaturus, accepturus. 24 Tuorum. 25 Prudens miles, qui ante vitæ ſuæ periculo ſatis jam dives eras factus, vitæ ſuæ non amplius prodigus. 26 Conditione ruſticus. Metaph. eſt ſimilis Sat. 2. l. 2. notata ſub initium. 27 Ille miles ſuum caput periculo objiciet, ibit eo, quo tu vis, Imperator. Epixeuxis. 28 Qui omnem pecuniam & viaticum, quod in zona milites portare ſolebant, perdidit, & ad paupertatem redactus eſt. Meton. ſubj. *Zona* dicta eſt a *ζώννυμι*, id eſt, *cingo.* 29 Educari. 30 A præceptore inſtitui & doceri Homeri Iliada, in qua initio exponitur quantum Achilles iratus Agamemnoni ob ereptam ſibi Briſeida, & contra Trojanos pugnare nolens, reliquis Græcis ſua abſentia nocuiſſet.

Iratus

Iratus Graiis 1 *quantum nocuiſſet Achilles.*
Adjecere bonæ 2 *paulo plus artis* 3 *Athenæ:*
Scilicet ut poſſe curvo dignoſcere 4 *rectum,*
Atque inter 5 *ſylvas Academi quærere verum.*
Dura ſed amovere 6 *loco me tempora grato,*
Civiliſque rudem belli tulit 7 *æſtus in arma,*
Cæſaris Auguſti non reſponſura 8 *lacertis.*
9 *Unde ſimul primum me dimiſere* 10 *Philippi,*
11 *Deciſis humilem pennis,* 12 *inopemque paterni*
13 *Et Laris & fundi; paupertas impulit* 14 *audax*
15 *Ut verſus facerem.* 16 *Sed,* 17 *quod non deſit, habentem,*
18 *Quæ poterant unquam ſatis* 19 *expurgare* 20 *cicutæ,*

1 Synecdochica periphraſis Iliadis Homeri. 2 Paulo majores progreſſus mihi in literis addiderunt. 3 Ubi Philoſophiæ operam dedi. 4 Bonum a malo, id eſt, virtutem a vitio diſtinguere. 5 Et in porticu, ab Academo Athenienſi exſtructo, quæ poſtea Academia appellata eſt, id eſt, inter obſcuros Philoſophos Academicos. Periphraſis ergo Synecd. eſt Academiæ. 6 Sed ex hoc eodem gymnaſio, vel Athenis, turbulenta tempora civium bellorum inter Brutum & Octavium me exturbarunt. Synecd. gen. 7 Et tempeſtas ac tumultus civilium diſcordiarum me Philoſophiæ, non armorum, ſtudioſum inter milites atque exercitum Bruti retulit, & Tribunum fecit, qui omnibus copiis & integris viribus Auguſti nimis erat inæqualis. Metaph. a procellis & tempeſtatibus marinis. 8 Synec. mem. 9 Ex quo Bruti exercitu ſtatim ut ex militia dimiſſus ſum, & bello valedixi. 10 Civitas Theſſaliæ, a Philippo condita, ubi cum duce meo Bruto ab Auguſto ſuperatus, abjectis armis, aufugi, id eſt, milites Auguſto victores pugnæ Philippenſis. Meton. ſubj. 11 Pennis meis, quibus antea ſublimis ferebar, avulſis demiſſum, id eſt, me, dignitate & opibus in bello amiſſis demiſſum. Metaph. a nudatis volucribus ornatu plumarum, quæ deplumes ubi fiunt, abire ſublimes nequeunt: ſic miles exarmatus & fortunis everſus erigere ſe non poteſt. Cic. Ep. 2. ad Attic. l. 4. *Iidem illi, quos ne tu quidem ignoras, qui mihi* pennas inciderant, *nolunt eaſdem renaſci; ſed, ut ſpero, jam renaſcuntur.* 12 Per proſcriptionem, quod ſecutum eſſem partes Bruti. 13 Et domus & agri, id eſt, totius patrimonii. Synecd. periphraſis. 14 Impudens & temeraria. Notum illud ex Od. 24. l. 3. *Magnum pauperies opprobrium, jubet Quidvis & facere & pati.* Unde Mimographus: *Hominem experiri multa paupertas iubet.* 15 Ad acquirendam gratiam virorum principum, Mæcenatis imprimis, ut ejus præſidio opes, in bello amiſſus, recuperaret. 16 Ordo eſt: Sed ni putem melius *eſſe* dormire, quam ſcribere verſus, quæ cicutæ poterunt unquam ſatis expurgare *me* habentem, quod non deſit? 17 Quod ad vitam tolerandam abunde mihi ſufficit. 18 Inſanus merito dicar. 19 Ab inſania liberare. 20 Helleborus, aut quæcunque validiſſima inſaniæ remedia. Synecd. ſpe.

Ni melius 1 dormire putem, quam ſcribere verſus?
2 Singula de nobis anni 3 prædantur 4 euntes:
5 Eripuere jocos, 6 Venerem, convivia, ludum:
7 Tendunt 8 extorquere Poemata. 9 Quid faciam vis?
10 Denique non omnes eadem mirantur, amantque:
11 Carmine tu gaudes: hic delectatur 12 jambis:
Ille 13 Bioneis ſermonibus, & ſale 14 nigro.
Tres mihi convivæ 15 prope diſſentire videntur,
Poſcentes 16 vario 17 multum diverſa 18 palato.
19 Quid dem? quid non dem? 20 renuis tu, quod jubet alter:
Quod petis, id ſane eſt inviſum 21 acidumque 22 duobus.
23 Præter cætera, me Romæne Poemata cenſes
Scribere poſſe, inter tot 24 curas, totque 25 labores?
26 Hic 27 ſponſum 28 vocat, hic 29 auditum ſcripta, relictis
Omnibus officiis; 30 cubat hic in colle Quirini:
Hic 31 extremo in Aventino: 32 viſendus uterque.
33 Intervalla vides humane 34 commoda. 35 Verum

1 Otium agere. 2 Juvenilia, omnia amatoria, & jocoſa, quæ antea habui. Secunda eſt excuſatio, cur non ſcribat. 3 Auferunt, rapiunt. Metaph. eſt a re militari, quam qui exercent, omnium templorum, urbium, tectorum prædones ſunt: ſic ſenectus hominem ſpoliat omnibus vitæ anteactæ jucunditatibus. 4 Anni abeuntes & fugientes. Synecd. periphraſis ſenectutis. 5 Mihi hac grandiori ætate. 6 Amorem a Venere accenſum. Meton. effic. 7 Contendunt, conantur. Excutere mihi fingendi carminis propenſionem. Metaph. a tormentis, quorum vi confeſſio conſcii exprimitur: ut Phil. 13. *Macedoniam fratri tuo, qui a vobis nihil degenerat*, extorſimus. 9 Κοινωνία & conſilii communicatio eſt. 10 Tertia excuſatio, cur non ſcribat. 11 Tu verſu Heroico delectaris. Synecd. gen. 12 Verſibus jambicis. Synecd. mem. 13 Satyricis & amaris verſibus, quibus impius ille Bion Poeta uſus eſt. 14 Salibus ſive jocis mordacibus acribus & acutis. Met. eſt ab hoc genere ſalis vehementioris & vi acriori præditi ad detergendum, quam eſt ſal candidus, ut notet morſus veteris Comœdiæ fuiſſe acriores & acutiores. 15 Propemodum. 16 Diverſo. 17 Valde diſcrepantia fercula, dum unus acidis, alter amaris, tertius ſalſis delectatur. 18 Guſtu. 19 Aporia & addubitatio. 20 Tu illud recuſas, illud alter ſibi apponi jubet. Horatius tanquam ad ipſos convivas loquitur. 21 Et ingratum. 22 Reliquis. 23 inſuper. Alia cauſa, cur verſus non ſcribat. 24 Occupationes. 25 Negotia & tumultus. 26 Anaphora. 27 Ad ſpondendum pro ſe. 28 Me. 29 Alter me, tanquam carminum cenſorem, vocat ad audiendum ſuos verſus. 30 Hic amicorum ægrotus decumbit in colle Quirino, a *Quirino* dicto. 31 In extrema parte montis Aventini, ab *avibus*, vel ab *Aventino* Albano dicti. 32 Uterque a me uno die inviſendus eſt. 33 Vides, quam incommoda ſint hæc tanta locorum longiſſime diſtantium interſtitia more omnium rerum humanarum, quarum commoditates non carent ſuis incommoditatibus. 34 Ironia. 35 Sed dicet aliquis. Procatalepſis eſt, præoccupatio objectionis, quam Florus faceret, & quam Poeta ſic diluit. *Feſtinat*.

1 *Puræ*

1 *Puræ ſunt plateæ*, 2 *nihil ut meditantibus obſtet*.
3 *Feſtinat* 4 *calidus* 5 *mulis gerulisque* 6 *redemtor*:
7 *Torquet* 8 *nunc lapidem, nunc ingens* 9 *machina* 10 *tignum*:
Triſtia robuſtis 11 *luctantur* 12 *funera* 13 *plauſtris*:
14 *Hac* 15 *rabioſa fugit canis: hac* 16 *lutulenta* 17 *ruit ſus*.
18 *I nunc, & verſus tecum* 19 *meditare* 20 *canoros*.
Scriptorum 21 *chorus omnis amat* 22 *nemus, & fugit* 23 *urbes*
Rite 24 *cliens Bacchi*, 25 *ſomno gaudentis, & umbra*.
Tu me inter 26 *ſtrepitus nocturnos atque diurnos*
27 *Vis canere, &* 28 *contracta* 29 *ſequi veſtigia vatum?*
30 *Ingenium, ſibi quod vacuas deſumpſit Athenas*,
Et ſtudiis annos 31 *ſeptem, dedit*, 32 *inſenuitque*
Libris & curis, 33 *ſtatua taciturnius* 34 *exit*.

1 Quod plateæ ſive viæ Romæ ſint ab hominibus cæteriſque rebus minime impeditæ, ſed patentes: ut, *puro concurrere campo*, *dimicare puro ac patenti campo*, Virgilius Liviuſque dixere. Vox autem *platea* deflectitur ab adjectivo Græco πλατύς, cujus fœmininum eſt πλατεῖα, ubi intelligitur ὁδὸς vel πόλη, id eſt, *via* vel *porta*. 2 Ita ut nulla ſint impedimenta in plateis, quæ Poetis carmina meditantibus obſint. 3 Reſpondet ſuperiori illi objectioni, negatque ita eſſe. Nam calidus redemtor, &c. 4 Avidus, inque opere faciendo impiger & laborioſus *Calidos* enim vocamus vehementes, ſtudio ſc. ejus rei, quam agunt, accenſos. 5 Sarcinariis & bajulis vel portatoribus, qui portant ad fabricam neceſſaria. 6 Qui pro certa mercede opus faciendum conduxit. Sic Od. 1. l.3. *frequens Comenta demittit* redentor *Cum famulis operum ſolutis*. 7 Torquendo attollit in plateis. 8 Anaphora. 9 Qua ſaxa & ligna ad murorum ſtructuram in ſublime attolluntur. Hæc vox deflectitur a Græco μηχανὴ, id eſt, artificium & adminuculum inventum ad quidvis efficiendum. 10 Trabem. 11 Contendunt, dum unus alteri cedere non poteſt: quando hac funus procedit, illac plauſtra trahuntur. 12 Homines, qui funus deducunt & exſequias mortui cohoneſtant. Meton. ſubj. 13 Cum plauſtris, quæ ſaxa & alia, ad ædificiis neceſſaria, portant, id eſt, cum aurigis viam intercludentibus. Meton. ſubj. 14 Parte. Anaphora. 15 Irritata. 16 Carnoſa. 17 Decurrit. 18 Ironia eſt: ſentit enim non hac eſſe eundum verſus meditanti. 19 In plateis inter eundum. 20 Concinnos. 21 Multis de Poetarum, vel omnes Poetæ & ſcriptores. Sumtum eſt a ducentibus choreas. 22 Solitudinem ſeceſſum. Ovid. *Carmina ſeceſſum ſcribentis, & otia quærunt*. 23 Al. *urbem*, id eſt, Romam, non Gabios, aut Ulubros, aut vacuum Tibur. & imbelle Tarentum. 24 Quicunque Poeta vel ſcriptor ſectator Bacchi eſt, i. Bacchum patronum habet, in cujus tutela omne Poetæ ſunt conſtituti. Synecd. gen. 25 Qui delectatur ſomno & quiete. 26 Tumultus, quibus tota urbs plena eſt. 27 Vis verſus ſcribere? 28 Auguſta, quæ difficile eſt perſequi. Al. *contracta*, id eſt, trita & divulgata. Al. *cantata*, id eſt, ab aliis prius dicta. 29 Proxime ad alios vates accedere, & illos contingere. 30. Ille Poeta, qui ad ſe excolendum ſive ſtudiis ſuis elegit Athenas urbem minus populoſam & quietiſſimam. Meton. adj. pro ſubj. Argumentum a Majori. In ſummo otio & quiete, qui jam multos annos Athenis verſantur, ſi hoc non præſtiterint, ego-ne id Romæ poſſim in ſummo ſtrepitu? 31 Et diu ſtuduit. Synecd. fin. pro infin. 32 Et ex librorum lectione & curis ſenium contraxit. 33 In nimis ſc. cogitationibus defixus, dum verſus meditatur. 34 Domo ſua.

Plerumque, 1 *& riſu populum quatit*: 2 *hic ego rerum*
3 *Fluctibus in mediis, & tempeſtatibus* 4 *Urbis,*
5 *Verba lyræ motura ſonum connectere digner?*
6 *Frater erat Romæ conſulti Rhetor*, 7 *ut alter*
Alterius 8 *ſermone meros audiret* 9 *honores*:
10 *Gracchus ut hic illi foret, huic ut* 10 *Mutius ille.*
11 *Qui minus* 12 *argutus vexat* 13 *ſuror iſte Poetas?*
14 *Carmina compono*: 15 *hic Elegos, mirabile viſu,*
16 *Cælatumque novem Muſis* 17 *opus*: 18 *aſpice primum,*
19 *Quanto cum faſtu,* 20 *quanto molimine* 21 *circum-*
Spectemus 22 *vacuam Romanis vatibus* 23 *ædem.*
Mox etiam [24 *ſi forte vacas*] 25 *ſequere, &* 26 *procul audi,*
Quid 27 *ferat, &* 28 *quare ſibi nectat uterque coronam*
29 *Cædimur, & totidem plagis conſumimus* 30 *hoſtem,*

1 Et, dum neminem ſalutem, omnibus riſum excitat maximum. 2 Romæ. 3 In ſummis occupationibus & tantis Urbis tumultibus. Metaph. a mari. 4 Romæ. Synecd. gen. 5 Egone dignum eſſe putem connectere verba motura ſonum lyræ, id eſt, carmina Lyrica ſive ad Lyram decantanda componere? Synecd. mem. 6 Romæ erat Orator quidam, frater cujuſdam Juriſconſulti. 7 Qui duo fratres adeo honorifice de ſe invicem ſentiebant, ut, &c. In *alter alterius* eſt Polyptoton. 8 Ex ſermone. 9 Meras laudes. 10 Ita ut hic Rhetor illi fratri Juriſconſulto tantus Orator diceretur, quantus fuit Tiberius Gracchus, Corneliæ filius: contra ut ille Juriſconſultus huic Rhetoribus fratri ſuo optimus Juriſconſultus, qualis fuit Q. Mutius Scævola, appellaretur. *Gracchus* & *Mutius* dicuntur per Synecd. ſpe. pro eloquentiſſimo quoque Oratore & Juriſconſulto peritiſſimo. 11 Quomodo minus, quam illos fratres, Oratorem & Juriſconſultum. 12 Nos loquaces Poetas. 13 Laudandi nos invicem, id eſt, inſana ambitio. Synecd. gen. 14 Ego Horatius egregios Lyricos verſus vel Odas mea exiſtimatione compono. Synecd. gen. 15 Alter. 16 Et artificioſiſſimum, quaſi a novem Muſis elaboratum. Metaph. a ſculptoribus. 17 Poema. 18 Primum enim vide. 19 Quam ſuperbe. Anaphora. 20 Quanto apparatu, quam operoſe. 21 Circumſpectemus ædem. Tmeſis. Cruquius conjicit legendum eſſe disjuncte, & ἀσύνδετον ſic explendum: ſpectemus circum, id eſt, theatrum, vacuam Romanis vatibus ædem: diſpiciat lector. 22 Cenſentes illam vacuam Poetis futuram, niſi noſtra in illam carmina dederamus. Al. ſic: quæ ſolos recipit Poetas Romanos. 23 Templum Apollinis, cui Bibliotheca fuit adjuncta, ab Auguſto exſtructa. Synecd. gen. & Meton. ſubj. 24 Si forte tibi otium eſt, ſi nihil habes, quod agas. Cic. *ſcribes aliquid*, ſi vacabis. 25 Nos Romanos Poetas. 26 E loco longinquo, quaſi ex inſidiis nos conſectans, ut aliquid te agere cogitemus, explora. 27 Novi proferat. 28 Quare uterque noſtrum, & ego qui carmen, & alter qui Elegos compoſuit, dignos nos judicemus corona laurea ſive Poetica. i. laude. 29 Ordo eſt: *Nos tanquam* Samnites cædimur lēto duello ad prima lumina, & conſumimus hoſtē totidem plagis. *Cædimur*. i. pulſamur, corrigimur alter ab altero audiendo alterius poemate. Alleg. eſt e continuatis Anaph. ab ignavis gladiatoribus, qui, ut ſe mutuis ictibus petere videntur, cum tamen nihil faciant minus: ſic glorioſi Poetæ ludicris reprehenſionibus ſeſe alii alios fundate laceſſunt, mutuiſque aſſentationibus admirantur, & titulis ornant. 30 Adverſarium noſtrum cum quo pugnamus, i. aliorum poematum recitatione obtundimur, & noſtris viciſſim poematibus recitandis aliorū aures obtundimus: deinde ego ab alio laudor, & viciſſim alium laudo.

1 Lenia

1 Lento 2 Samnites 3 ad lumina prima duello.
4 Diſcedo Alcæus 5 puncto illius : 6 ille meo quis?
Quis, 7 niſi Callimachus? ſe 8 plus apposcere viſus,
9 Fit Mimnermus, & 10 optivo cognomine creſcit.
11 Multa fero, ut 12 placem genus 13 irritabile 14 vatum,
Cum 15 ſcribo, & ſupplex populi 16 ſuffragia 17 capto.
18 Idem, finitis ſtudiis, & mente recepta,
Obturem patulas impune legentibus aures,
19 Ridentur, mala qui componunt carmina : verum
Gaudent 20 ſcribentes, & 21 ſe venerantur, & 22 ultro,
Si taceat laudeant, quidquid ſcripſere, 23 beati,
24 At qui 25 legitimum cupiet feciſſe poema,
26 Cum tabulis 27 animum 28 cenſoris ſumet honeſti :

1 Prolixo prælio. 2 Tanquam Samnites gladiatores, qui adverſus Romanos pugnaverunt uſque ad nocturnas lucernas, i. veſperam. Poetas mutuam in laudando tradentes operam gladiatorum generi, quos *Samnites* vocabant, aptiſſime comparat: de quibus Liv. l. 9. dicti autem a ſplendidiſſima Samnitium, cum quibus olim bella geſſere Romani, armatura. Ex hac gente exſtiterunt lenti & ignobiles gladiatores, qui certamen gladiatorium in noctem producebant integri & intacti vulneribus: de quibus Cic. 2. Tuſc. & l. 2. de Orat. Sunt qui dicunt Romanos in privatis conviviis gladiatorum cæde ac ſanguine delectatos. 3 Ab ortu Solis uſque ad veſperam, cum jam fervent convivia. ut Sat. 6. l. 2. *juſſerit ad ſe Mæcenas ſerum ſub* lumina prima *venire Convivam*. 4 Ego (inquit Horatius) diſcedo domum par Alcæo, quia Lyricus ſum. 5 Alterius ſuffragio & judicio, quod fiebat de ingenio ſcriptoris vel conditione petitoris. Meton. adj. Erat enim priſcis hominibus in more poſitum Romæ, ut ſuffragia populi & favor punctis notarentur, non autem ſcriberentur: de quo ſic dicit in Art. *Omne tulit* punctum, *qui miſcuit utile dulci*, id eſt, tulit ſuffragia populi & judicium. Itaque Horatius dicit ſe judicio Poetæ Elegiaci declaratum fuiſſe præſtantiſſimum Lyricum, & Elegiacum illum ſuo ſuffragio peritiſſimum Elegiæ ſcribendæ judicatum. Ita Synecdochicῶs interpretor ſingulares hoc tres Poetas. Alcæus, Callimachum, Mimnermum. 6 Ille vero alter, quiſnam eſſe videtur viciſſim meo judicio? 7 Voco illum Callimachum, qui princeps Elegiæ habitus fuit. 8 Laudis, vel nobilius nomen. 9 Appellatur a me Mimnermus, 10 Titulo, quemcunque ille a me expotarit, clarior per me evadit, 11 Multum moleſtiarum perfero. 12 Mitigem, id eſt, ne illos irritem aut offendam. 13 Quod facile ad iram impellitur. 14 Romanorum. 15 Verſus. Epiſtrophe. 16 Populi Romani benevolentiam laudes. 17 Aucupor, venor. Metaph. a venatoribus & aucupibus. 18 Ego idem Horatius, ubi finem feci ſcribendi verſus, & furore Poetico abjecto ad me redii, obſtruere auſim & poſſim ſine ullo vindictæ aut pœnæ metu aures meas patulas aliis vatibus; ſua carmina mihi recitantibus, 19 Ab aliis. 20 Poetæ, qui talia mala carmina ſcribunt, legantur, tanquam egregia ſcripſerunt. 21 Se ipſos admirantur tanquam divinos Poetas. 22 Non exſpectantes donec ab aliis laudentur. 23 Sua opinione felices, ſibi placentes. 24 At vero bonus Poeta, qui, &c. 25 Secundum leges exactiſſimorum Poetarum. 26 In quibus compoſita carmina deſcribet, in manum ſumtis. 27 Affectum induet. Meton. ſubj. 28 Æquiſſimi judicis & emendatoris, id eſt, ipſe ſua ſcripta, non ſatis ac ſi alterius eſſent, examinabit. Synecd. gen.

1 *Aud.*

1 *Audebit, quæcunque parum* 2 *ſplendoris habebunt,*
3 *Et ſine pondere erunt, & honore indigna ferentur.*
Verba 4 *movere loco: quamvis* 5 *invita recedant,*
6 *Et verſentur adhuc intra* 7 *penetralia* 8 *Veſtæ.*
9 *Obſcurata diu populo bonus* 10 *eruet, atque*
Proferet in lucem 11 *ſpecioſa vocabula rerum,*
12 *Quæ priſcis memorata* 13 *Catonibus atque Cethegis,*
14 *Nunc ſitus informis premit, &* 15 *deſerta vetuſtas.*
16 *Adſciſcet nova, quæ genitor produxerit uſus*
17 *Vehemens, & liquidus, puroque ſimillimus amni,*
Fundet 18 *opes, Latiumque* 19 *beabit divite lingua.*
20 *Luxuriantia compeſcet,* 21 *nimis aſpera ſano*
22 *Levabit cultu, virtute carentia* 23 *tollet:*
24 *Ludentis ſpeciem dabit, & torquebitur:* 25 *ut, qui*

1 Non dubitabit. 2 Nitoris, elegantia & venuſtatis. Metaph. a Sole, quemadmodum ſæpe dicitur *lumen orationis*, pro ejus elegantia & ornatu. 3 Et humilia & levia erunt. 4 Delere, mutare, & e carmine ſuo eximere. 5 Quamvis Poeta, qui talia verba uſurpavit & collocavit, gravate velit illa e loco movere, & alia meliora ſubſtituere. Metaph. eſt ab animatis ad inanimatum. 6 Quamvis adhuc in domo prope focum penitus abdita ſint, id eſt, nondum in locum prolata fuerint. 7 Metaph. a ſanctitate adyti Veſtalis ad indicandos capitis humani receſſos, & facultates animi illic incluſas, in quibus λόγοι & res reconditæ latent, quæ, cum tempora & locus poſtulant, inde depromuntur & in uſum transferuntur. 8 In Veſtæ templo ſervatus fuit ignis æternus Romæ. *Veſta* hic ponitur pro Lare. 9 Verba obſoleta & inuſitata. 10 Talis Poeta tanquam homo benignus populo Romano e tenebris & ſitu extrahit. Metaph. eſt a corporibus, quæ terra fudi & extrahi poſſunt, ut aurum obrutum terra, ſylvas, herbas, quercus eruere, ad ea, quæ tantum animo intelliguntur. 11 Egregia & ſignificantiſſima. 12 Quæ ſpecioſa vocabula nunc ſitus informis premit. 13 In quotidiano ſermone uſitata fuerunt. Ex his ſingularibus intelligendi ſunt per Synecd. homines vetuſtiſſimi quique, eorum tempore ſpecioſa rerum vocabula erant in uſu, quæ nunc neglecta jacent. 14 Nunc turpe ſenium in tenebris quaſi detinet: 15 Obſoleta. 16 Finget, & in communem loquendi uſum aſſumet non verba, quæ uſus loquendi (qui quaſi vocabulorum parens eſt) genuerit. 17 Potens ad verborum inventionem. Anapœſtus pro Spondeo. 18 Novorum vocabulorum copiam in uſum Latini ſermonis profundet, qui legitimum cupiet feciſſe poema. 19 Et Italiam lingua latina copioſa augebit. 20 Quæ redundant ac ſuperflua ſunt, illa reprimet & amputabit. Metaph. eſt a vitio frugum, quod eſt ſeminis abundantia, quæ ipſas ſegetes ſuffocat. 21 Quæ nimis inculta ſunt. 22 Poliet, lævia & quaſi mitiora reddet exquiſito judicio. Metaph. a fabris, qui aſperitatem rerum poliendo & lævigando tollunt. 23 Quæ minus bona ſunt, illa ex ſermone eximet. 24 Præbebit ſe ludenti Comœdo aut Tragœdo, id eſt, parum laborioſe ſcribenti ſimilem, id eſt. verba ipſis rebus apte accommodabit, & pro rei qualitate interdum jocabitur, interdum angetur, verbiſque flebilibus utetur. 25 Velut Hiſtrio facit, qui alio geſtu & corporis motu leves Satyros, alio corporis metu vaſtum & immanem Cyclopa repræſentat, & inter ſaliendum. Sic Sat. 5. l. 1. *Paſtorem ſaltaret uti Cyclopa rogabat*: ubi videtur Helleniſmus per Ellipſin τῆ κατὰ.

Nunc

Nunc 1 *Satyrum, nunc agreſtem Cyclopa movetur.*
2 *Prætulerim ſcriptor* 3 *delirus inerſque videri,*
4 *Dum mea delectent male me, vel denique fallant,*
5 *Quam ſapere, &* 6 *ringi. Fuit* 7 *haud ignobilis Argis,*
Qui ſe credebat miros audire 8 *Tragœdos,*
9 *In vacuo lætus* 10 *ſeſſor plauſorque Theatro:*
Cætera qui 11 *vitæ ſervaret* 12 *munia recto*
13 *More, bonus ſane vicinus,* 14 *amabilis hoſpes,*
Comis in uxorem, poſſet qui 15 *ignoſcere ſervis,*
Et 16 *ſigno læſo non inſanire lagenæ;*
Poſſet qui rupem & puteum 17 *vitare* 18 *patentem.*
Hic ubi cognatorum 19 *opibus curiſque* 20 *refectus,*
Expulit elleboro 21 *morbum* 22 *bilemque meraco,*
Et 23 *rediit ad ſeſe: Pol me* 24 *occidiſtis, amici,*
Non ſervaſtis, ait: 25 *cui ſic extorta voluptas,*
Et demptus 26 *per vim* 27 *mentis gratiſſimus* 28 *error*
29 *Nimirum ſapere eſt abjectis utile* 30 *nugis,*
Et 31 *tempeſtivum pueris concedere* 32 *ludum,*

1 Meton. eſt cauſarum pro effectis, unde utriuſque ſaltatio, geſtus & motus ſignificantur. 2 Nemo inter Poetas Romanos invenitur, qui dicat: Ego malim vanus & ineptus Poeta aliis videri. Revertitur ad id quod ſupra dixit: *gaudent ſcribentes & ſe venerantur*, &c. 3 Metaph. ab imperito aratore ad pravitatem & perverſitatem Poeticæ compoſitionis notandam. 4 Dummodo mea mala carmina mihi placeant, me etiam lateant, quod mala ſint. 5 Quam optimus Poeta revera eſſe. 6 Mihi diſplicere, & ob id excruciari. Translatio a canibus, qui *ringi* dicuntur, cum irritati nares diducunt, quaſi latraturi, aut morſuri, ad eos, qui taciti ſtomachantur. Ter. Phor. *Dum tibi ſit, quod placeat, ille ringitur, tu rideas.* 7 Vir quidam multis ſatis cognitus. 8 Agentes. 9 Ubi nulli ſpectantes erant, tanquam illud multis ſpectatoribus, variiſque omnis generis ſpectaculis plenum eſſet. 10 Qui quotidie ex inſania ſedebat & plaudebat. 11 Humanæ, id eſt, qui ſatis in reliquis rebus non demens, ſed prudens erat. 12 Officia. 13 Aliorum ſanorum hominum. 14 Advenis benignus. 15 Non ſævus eſſe. 16 Et non furenter iraſci, cum lagenam, a ſe obſignatam, comperiſſet a ſervis furtim reſignatam ſive patefactam & exhauſtam eſſe, ſicut avari lagenas obſignare ſolent, ne furtim evacuentur. Synecd. part. 17 Declinare. 18 Operculo remoto. 19 Impenſis & ſtudiis. 20 Curatus, & ſanitati rationis ſive mentis reſtitutus. Sumtum eſt a rebus vitiatis, quæ ſolent reſtaurari & reparari, ad animi recreationem. 21 Inſaniæ. 22 Atram melancholiæ bilem redundantem meracis, id eſt, puris & ſolis ellebori potionibus. 23 Et ad priorem rationis ſanitatem rediit, id eſt, ſanus factus eſt. 24 Veſtra cura me infelicem reddidiſtis. Exclamatio conquerentis jusjurando confirmata, & una eſt Argivi ſanati Proſopopœja. 25 Utpote cui veſtris potionibus jucundiſſimus ille Phantaſiæ furor excuſſus ſit. 26 Medicamenti. 27 Rationis meæ. 28 Quo jucundiſſima ſpectacula mihi imaginabar. 29 Verba jam ſunt Poetæ, transeuntis ad Philoſophiam. Ordo eſt: Nimirum abjectis nugis, utile eſt ſapere, id eſt, noſtris malis furioſorum more non ulterius gaudere. 30 Carminum, id eſt, ſtudio Poetico. Metaph. 31 Opportunum, congruum. 32 Carminis ſcribendi.

Ac non 1 *verba ſequi* 2 *fidelibus modulanda Latinis,*
Sed 3 *veræ* 4 *numeroſque modoſque* 5 *ediſcere vitæ.*
6 *Quocirca mecum loquor* 7 *hæc, tacituſque recordor:*
8 *Si tibi nulla ſitim* 9 *finiret copia lymphæ,*
10 *Narrares medicis: quod, quanto* 11 *plura paraſti,*
Tanto plura cupis, 12 *nulli-ne faterier audes?*
Si 13 *vulnus, tibi* 14 *monſtrata radice vel herba,*
15 *Non fieret levius:* 16 *fugeres radice vel herba*
17 *Proficiente nihil curarier:* 18 *audieras, cui*
19 *Rem Di: dona: ut, illi decedere* 20 *pravam*
Stultitiam; & cum ſis nihilo 21 *ſapientior* 22 *ex quo*
Plenior es, tamen uteris 23 *monitoribus iſdem?*
At ſi divitiæ prudentem reddere poſſent,
Si 24 *cupidum timidumque minus* 25 *te; nempe* 26 *ruberes,*
Viveret in terris te ſi quis avarior uno.
27 *Si proprium eſt, quod quis* 28 *libra mercatus & ære eſt,*
29 *Quædam [ſi credis conſultis]* 30 *mancipat uſus:*
Qui te paſcit ager, 31 *tuus eſt, & villicus* 32 *Orbi*
Cum ſegetes 33 *occat, tibi mox frumenta* 34 *daturus,*
35 *Te dominum ſentit. Das nummos:* 36 *accipis uvam,*
37 *Pullos, ova, cadum* 38 *temeti: nempe modo iſto*

1 Poemata, carmina. Synecd. mem. 2 Decantanda verſibus Latinis & Lyricis. 3 Tranquillæ, beatæ. 4 Doctrinam & moderationem. Metaph. a Poetica dimenſione. 5 Cognoſcere & memoriæ mandare. 6 Apparatus eſt ad Proſopopœjam ſui ipſius, qui ſe in deliberationem vocat? 7 Quæ dicam. 8 Si tibi, o Horati. Anaphora. 9 Abundantia aquæ non reſtingueret. 10 Exponeres morbum tuum Hydropem, remedium petiturus. 11 Bona tibi comparaſti. 12 Illum avaritiæ morbum nulli animæ medico Philoſopho confiteri audes? 13 Dolor, quem capis e vulnere. 14 A Chirurgo. 15 Non ſedaretur, ſed intumeſceret. 16 Recuſares. 17 Ad vulnus curandum inutili. 18 Ab alio hominibus ſtultis. 19 Multa bona, opes. 20 Avaritiam & habendi cupiditatem. 21 Moderatior aut liberalior. 22 Ex illo tempore, ex quo ditior factus es. 23 Iiſdem opum laudatoribus, qui te docuerant, dementiam profligari poſſe divitiis. 24 Ut avarorum more neque timentes pro opibus collectis, neque plures opes appeteres. 25 Facere poſſent. 26 Tum erubeſceres & turpe tibi eſſe putares. 27 Si illud noſtrum eſt. Oſtendit, nihil vel emptione, vel uſucapione cuiquam eſſe proprium, & proinde nos in eo plus æquo ſtulteſcere, quando nobis id proprium ducimus, quod alienari & alterius eſſe poteſt. 28 Ad libram appenſo emit. 29 Uſus rerum quædam mancipia, ſi credis Juriſconſultis. 30 Efficit quædam propria, &, tanquam eſſent manu capta, facit ſua, & uſucapit. Metaph. a victoribus, qui victos in ſervitutem redigere ſolent & ſibi vindicare. 31 Utpote de quo uſum & fructum percipis, quamvis illius agri alius quiſquam dominus eſſe dicatur. 32 Orbii, qui dominus erat villici. Apocope. 33 Semen ſegetum ſparſum terra operit glebis fractis occa & crate dentata. 34 Al. *daturus*, ſegetes ſc. 35 Agnoſcit te dominum fundi, cujus fruges emis. 36 Pro nummis datis. 37 Gallinaceos. 38 Vini.

Paula-

Paulatim 1 *mercaris agrum, fortaſſe* 2 *trecentis,*
[*Aut etiam* 3 *ſupra*] *nummorum millibus* 4 *emptum.*
5 *Quid refert, vivas numerato nuper, an olim?*
6 *Emptor Aricini* 7 *quondam, Vejentis & arvi,*
Emtum cœnat olus, 8 *quamvis aliter putat:* 9 *emtis*
Sub noctem gelidam lignis 10 *calefactat ahenum*
Sed vocat 11 *uſque ſuum,* 12 *qua populus adſita certis*
Limitibus vicina 13 *refugit jurgia: tanquam*
Sit proprium 14 *cuiquam,* 15 *puncto quod mobilis hora,*
16 *Nunc* 17 *prece, nunc pretio, nunc vi, nunc* 18 *ſorte ſuprema*
Permutet dominos, & 19 *cedat in altera* 20 *jura.*
Sic quia 21 *perpetuus nulli datur uſus, & hares*
22 *Haredem alterius, velut unda ſupervenit undam;*
Quid 23 *vici* 24 *proſunt, aut horrea? quid-ve Calabris*
25 *Saltibus adjecti* 26 *Lucani?* 27 *ſi metit Orcus*
28 *Grandia cum parvis, non* 29 *exorabilis auro?*

1 Emis ipſum agrum Orbii. 2 Septem millibus & quingentis coronatis. Nam decem millia nummum vel ſeſtertium valent 250 aureos coronatos: qui decies additi efficiunt duo millia & quingentos coronatos: e quorum rurſus triplici additione exſurgunt ſeptem millia & quingenti coronati. 3 Dictam ſummam, vel dicto pretio pluris. 4 Ab ipſo Orbio, qui etiam dominus appellatur. 5 Quid intereſt ad agri poſſeſſionem, an vivas ex pretio ſoluto modo, an jam diu? 6 Qui emtor eſt & dominus. Oſtendit cauſam, cur nihil interſit inter eum, qui jam olim agrum emit, quando ei neceſſe eſt ejus fructus redimere ad uſum vitæ, & eum, qui numerata quotidie pecunia fundum paulatim ſuum facit. 7 Olim, Al. *quoniam*. [illegible] : Emtor arvi Aric[illegible] cœnat olus qu[illegible] tanquam [illegible]

Qua in parte populus arbor applantata & oppoſita certis limitibus, vicinorum jurgia vitare facit & diſcernit. Al. *aſſita*, id eſt, viti maritata. 13 Removet, tollit. Metaph. eſt a præditis ſenſu & motu, ad iiſdem carentia. 14 Al. *quidquam*. 15 Brevi temporis momento. 16 Anaphora. 17 Donatione, emtione, vi a potentioribus illata, ut ſit in bello, legitima ſucceſſione & ultima voluntate teſtatoris. Sunt hæc quatuor alienationum genera. 18 Al. *morte*. 19 Ab uno ad alium continua ſucceſſione tranſeat. 20 In alterius poteſtatem. 21 Proprius. 22 Super alterum hæredem, qui paulo ante alterius hæres fuit, id eſt, hæres hæredem excipit & ſubſequitur. Polyptoton: uti & in *unda undam*. 23 Agri ſive villæ ruſticæ. 24 Avaris. 25 Campis ſpatioſis Calabriæ, quæ [illegible], mellis & lanæ ferax [illegible]. 26 Campi [illegible]

Gemmas, 1 marmor, ebur, 2 Tyrrhena ſigilla, 3 tabellas,
Argentum, veſtes 4 Getulo murice tinctas,
5 Sunt qui non habeant, eſt qui non curat habere.
Cur alter 6 fratrum 7 ceſſare, & ludere, & 8 ungi
9 Præferat 10 Herodis 11 palmetis pinguibus; 12 alter
Dives & 13 importunus, ad 14 umbram lucis ab ortu
15 Sylveſtrem 16 flammis & 17 ferro 18 mitiget 19 agrum,
Scit 20 Genius, 21 natale comes qui temperat 22 aſtrum,
Naturæ Deus humanæ, 23 mortalis in unum-
Quodque 24 caput, vultu 25 mutabilis, 26 albus & ater.
27 Utar, & ex modico, quantum 28 res poſcet, 29 acervo
30 Tollam: 31 nec metuam, quid de me 32 judicet hæres,
Quod non plura 33 datis invenerit; & tamen 34 idem
Scire volam, 35 quantum ſimplex hilariſque nepoti
Diſcrepet, & quantum diſcordet parcus avaro.

1 Statuas marmoreas, menſas eburneas. Meton. mat. 2 Parva ſigna, id eſt, parvas ſtatuas ex Etruria allatas. 3 Picturas. 4 Africana purpura imbutas, id eſt, purpureas. 5 Multi. 6 Polyptoton. 6 Duorum. 7 Nihil agere. 8 Unguentis nitere. 9 Malit, quam opus agere. 10 Diziſſimi hominis. Synecd. ſpe. Fuit autem hic Herodes rex Syriæ, ubi magna palmarum copia eſt. 11 In locis palmis conſitis, id eſt, ampliſſimis divitiis, quibus anteponit homo voluptarius ſuas voluptates & delicias. Synecd. ſpe. Senſus ergo eſt: Scit Genius quid ſit, quamobrem alter ex duobus fratribus malit eſſe otioſus, quam poſſidere omnia Syriæ palmeta. 12 Cur vero alter illius ceſſatoris frater ſit, &c. 13 Qui præter modum opus facit, nunquam quieſcit, nullam intermittit horam, quin rei augendæ ſtudeat. Metaph. a nautis, qui portu carentes quo poſſint naves appellere, in[illegible]

ro factis. Meton. mat. 18 Proſcindendo domet, & mitem ac fertilem reddat. 19 Plantas infrugiferas, ſpinas ac herbas ſteriles. Meton. ſubj. 20 Cur, inquam, inter germanos fratres etiam ſit tanta diverſitas, hujus rei rationem & cauſam novit Genius, naturæ humanæ Deus, qui ſimul cum homine naſcitur & moritur. 21 Qui comes hominibus adjunctus in fluxum provenientem a ſidere natalitio, quod nos naſcentes aſpicit, & cum quo quis natus eſt, regit & felicem facit. 22 Synecd. eſt periphraſis horoſcopi. 23 Qui mortalis eſt & moritur cum ſingulis hominibus. Synecd. mem. 24 Hominis mortui. 25 Alius, atque alius, pro varietate fortunarum humanarum. 26 Nunc benign[illegible] nunc malignus, proſper & adverſus. 27 Moderate bonis par[illegible] vitæ humanæ[illegible]rum. 30 [illegible] Sat. 1. [illegible]lle-

1 *Diſtat enim, 2 ſpargas tua prodigus, an neque ſumptum*
3 *Invitus facias, neque 4 plura parare labores,*
Ac potius, 5 puer ut feſtis 6 Quinquatribus, 7 olim
Exiguo gratoque fruaris 8 tempore 9 raptim.
10 *Pauperies, immunda domus procul abſit: ego, utrum*
11 *Nave ferar magna an parva, 12 ferar unus & idem.*
Non agimur 13 tumidis velis Aquilone 14 ſecundo:
15 *Non tamen adverſis ætatem ducimus Auſtris.*
16 *Viribus, ingenio, 17 ſpecie, virtute, loco, re,*
19 *Extremi primorum, extremis uſque priores.*
20 *Non es avarus: 21 abi: quid? 22 cætera jam ſimul iſto*
23 *Cum vitio fugere? 24 caret tibi 25 pectus inani*
Ambitione? caret mortis formidine, & ira?
Somnia, 26 terrores magicos, miracula, 27 ſagas,
28 *Nocturnos Lemures, 29 portentaque Theſſala rides.*

1 Multum enim intereſt. 2 An bona tua profundas. 3 Libenter. 4 Avarorum more. 5 Quemadmodum pueri quinque diebus feſtis Minervæ dicatis, toto eo tempore, quod eis datur, ad animi remiſſionem raptim fruuntur; ita & tu, &c. 6 *Quinquatrus* dictæ ſunt, quod quintum poſt diem Iduum Martii Palladi celebrarentur. Nam dies poſt Idus habebatur ater, unde quinque ab hoc atro die numerati ſunt. Horum dierum primo die ſacra fiebant, tribus deinceps conſequentibus ludi edebantur: quinto populus luſtrabatur. De his Ovid. Faſt. 3. *Una dies media eſt, & fiunt ſacra Minervæ: Nomina quæ a junctis quinque diebus habent.* 7 Interdum, ποτέ. 8 Juvenilis ætatis. 9 Celeriter. 10 Interea precor, ut paupertas, & domus ſordida & inelegans a me abſit. Al. ſic: precor, ut ſordida paupertas, id eſt, turpes ſordes domus meæ a me abſint: ut *domus* ſit Genitivi caſus. 11 Nihil enim mea intereſt, utrum ego magnis an parvis opibus ſive reditibus vivam. Alleg. eſt e Metaph. a nautis, qua ſignificat ſe mediocritate contentum. 12 Animum meum non mutabo, magnis non efferar, parvis non dejiciar, ſed ad omnem eventum imperturbatus ero. 13 Velis inflatis & plenis impellimur noſtra navi, id eſt, nimia felicitate, id eſt, non ſumus admodum divites, nec ampliſſimis opibus cumulati. Alleg. eſt e Metaph. 14 Proſpero. 15 Non tamen inopes ſumus & valde pauperes, ſed in media fortuna conſtituti ſumus. 16 Viribus animi & corporis, & animi bonis. 17 Forma corporis. 18 Conditione, & opibus. 19 Medii ſumus inter ſummos & infimos, id eſt, neque in ſumma rerum proſperitate, neque in ſumma rerum calamitate verſamur. 20 Si mihi dicam: tu, Horati, avarus non es, & ob id reliquis etiam vitiis defunctus es. 21 Cum hac abſurda ratiocinatione. 22 Reliqua vitia. 23 Cum avaritia aufugerunt? Minime. 24 Anaphora. 25 Animus: quia pectus animi ſedes eſt. Meton. ſubj. 26 Faſcinationes. 27 Mulieres magicas ſive veneficas: a *ſagiendo*, id eſt, acute ſentiendo, dictas. 28 Falſas animarum ſpecies noctu vagantes, Dæmonum ſpectra. 29 Miracula illa rerum, quæ Theſſali venefici incantamenti, ſuis edunt, irrides & contemnis?

1 Natales grate numeras? 2 ignoſcis amicis?
3 Lenior & melior ſis accedente ſenecta?
4 Quid te exempta juvat 5 ſpinis de pluribus 6 una?
Vivere ſi recte neſcis, 7 decede peritis.
8 Luſiſti ſatis: ediſti ſatis, atque bibiſti:
Tempus 9 abire tibi eſt: 10 ne potum largius æquo
Rideat, & pulſet 11 laſciva decentius ætas.

1 An dies tuos natales, & annos ſenectutis, vel potius originem tuam, & generis tui auctores non libenter ac jucunde commemoras? multos enim ſui generis pudet; hujus tamen, quanquam libertino patre natum, non pudebat Horatium. 2 An indulges amicis? 3 Nunquid ſis mitior & liberalior, &c. 4 Quid autem tibi prodeſt, quod de tot vitiis animi tui (quæ te excruciant, nec ſinunt conſcientiam quieſcere) unum avaritiæ vitium tantum e corpore tuo propulſaveris? 5 Metaph. eſt ab iis, qui punguntur ſpinarum aculeis, ad indicandas animi perturbationes. 6 Spina. 7 Da locum melioribus & peritioribus, qui recte vivere poſſunt. 8 Cum juvenis eſſes, in carminibus amatoriis, omnibuſque juvenibus ſatis te exercuiſti. Symploce eſt in tribus membris, ac præterea e continuatis Metaph. Alleg. a conſuetudine convivatorum, qui cibo, potione & ludo expleti & ſatiati diſcedunt e convivio libenter, quali alacritate animi debet optare exitum e vita, qui non didicit recte vivere. 9 Ut hac ſenili ætate juvenilia relinquas, & ab illis abeas. 10 Ne te magis potum quam par eſt ætas juvenum irrideat. 11 Juventus, id eſt, juvenes, quos laſcivire magis decet, quam ſenes. Synecd. gen. & Meton. adj.

Q. HO-

Q. HORATII FLACCI
DE
ARTE POËTICA
LIBER.
Ad PISONES.

HUmano 1 *capiti* 2 *cervicem pictor equinam*
3 *Jungere ſi velit, &* 4 *varias* 5 *inducere plumas,*
6 *Undique collatis membris, ut* 7 *turpiter atrum*
Deſinat in piſcem mulier formoſa 8 *ſuperne:*
9 *Spectatum admiſſi riſum* 10 *teneatis* 11 *amici?*
12 *Credite* 13 *Piſones,* 14 *iſti tabulæ fore* 15 *librum*
Perſimilem, cujus, 16 *velut ægri ſomnia,* 17 *vanæ*
Fingentur ſpecies: ut nec 18 *pes, nec caput uni*
Reddatur formæ. 19 *Pictoribus atque Poetis*
Quidlibet audendi ſemper fuit æqua poteſtas

1 Formoſæ mulieris, id eſt, fœmineo capiti, ut illa poſt, *mulier formoſa ſuperne*, indicant. Synecd. gen. 2 Huic monſtro, cujus partes differunt ſpecie, forma & natura, ſimile eſt poema, quod non conſtat ex partibus aptis & inter ſe convenientibus. 3 Adjungere. 4 Ex variis avibus collectas: quali varietate ſe ornaverat cornicula illa Æſopica. 5 Illi cervici equinæ jubæ loco ſuperinducere ac penicillo appingere. 6 Ex omnibus animalibus collecti, ad hoc monſtrum conſtituendum. 7 Monſtroſe & indecore finiatur in horribilem & deformem piſcem, id eſt, ut monſtrum illud ſit inferne piſcis, vel illius pars infima ſit ſimilis piſci deformi. 8 A parte ſuperiore. 9 Qui a pictore ad tale monſtrum, ad hanc tam monſtroſam picturam ſpectandam adhibiti eſtis. Sic Cic. dicit, *ſeſſum recipere*. 10 Continere poſſitis? 11 Apoſtrophe eſt, qua ſermo avertitur a Piſonibus ad familiares & amicos talis pictoris. 12 Mihi. 13 Pater & filii viri egregii Piſones. Familia *Piſonum* Romæ fuit & nobiliſſima & antiquiſſima, a *pinſendo* dicta. 14 Huic picturæ adeo abſurdæ. 15 Illud poema. Synecd. gen. 16 Veluti ſomnia ægrotorum, quæ vana ſunt. 17 Inepta figmenta & abſurda; quales ſunt alienæ ab argumento deſcriptiones & amplificationes. 18 Ut neque finis neque principium unius operis formæ proportione reſpondeat. Alleg. eſt ab animalibus monſtroſis ſumta, ad carminis deformitatem indicandam, quod in ſingulis partibus ſibi diſſimile videtur, nedum in prima & poſtrema. 19 Sed objiciet mihi hic aliquis, quod æqualis atque eadem poteſtas quidlibet dicendi ac fingendi Poetis cum Pictoribus communis fuit. Procatalepſis eſt, unà cum Proſopopœja cujuſdam deformitatem talis poematis defendentis.

1 Scimus, & hanc 2 veniam petimuſque damuſque viciſſim:
3 Sed non, ut placidis coëant immitia, non ut
4 Serpentes avibus geminentur, tigribus agni.
5 Inceptis gravibus plerumque 6 & magna profeſſis
7 Purpureus, late qui ſplendeat, unus & alter
Aſſuitur pannus: cum 8 lucus, & ara Dianæ,
Et properantis aquæ per amœnos 9 ambitus agros,
10 Aut flumen Rhenum, aut 11 pluvius deſcribitur arcus.
Sed nunc non erat 12 his locus: & fortaſſe cupreſſum
Scis 13 ſimulare: 14 quid hoc? 15 ſi fractis enatat exſpes

1 Scimus hoc ita eſſe, Pictores & Poetas quidlibet impune fingere poſſe. Reſponſio & Subjectio per Conceſſionem objectionis, & reſtrictionem vocabuli univerſalis *Quidlibet*. 2 Quidlibet audendi & fingendi. 3 Sed tamen hoc non ita concedimus, ut crudelia cum mitibus conjungantur, & contraria inter ſe ſine ratione confundantur. In *non* repetito eſt Anaphora. 4 Serpentes crudeles cum avibus mitibus, agni imbecilles cum immanibus tigribus copulentur, commiſceantur. 5 Grandibus exordiis & operibus. Secundum præceptum, ut illa, quæ ornatus cauſa adhibentur, ad propoſitum nihil pertinentia evitemus, ut ſunt longæ digreſſiones a propoſito, & deſcriptiones rerum a themate alienæ. 6 Et illuſtria de ſe pollicentibus. 7 Splendida orationis particula, una atque altera pulchræ rei deſcriptio ab incepto opere aliena inſeritur, quæ poema concinnius reddat, & legentibus magis commendet, non aliter atque cum vili veſte aut pallio unus atque alter cento purpureus, qui ſuo ſplendore veſtem commendet, aſſuitur. Alleg. e Metaph. a veſtiariis, qui pro decenti veſte conſuunt ſæpe centones: ubi præcipue datur exordio poematis rei inanimatæ ſenſus & motus, pro ipſius auctore, qui gravia & magna initio pollicitus, tandem levia & indecora præſtat. Quod ſi ſeparatim conſideres τὸ *pannus purpureus*, Synecdochicως intellige de quovis ornamento, ut verbum *ſplendeat* de quavis exornatione. 8 Ut cum ſacrum nemus, nempe Aricinum, & templum Dianæ, id eſt, cum res leves deſcribuntur ab iis, quorum incepta erant gravia. Synecd. gen. 9 Et cum circuitus fontis aut fluminis per amœnos agros currentis, &c. 10 Aut Rheni flumen, quod Belgas & Galliam a Germania dividit. Sic Od. 4. l. 4. *Teſtis eſt* Metaurum flumen. 11 Aut arcus ille Iridis, pluviam prænuncians, magno verborum ambitu prolixe deſcribitur. Meton. 12 Pannis purpureis deſcribendis & inſerendis, id eſt, eloquentiæ intempeſtivæ tempus non erat. 13 Penicillo cupreſſi, arboris feralis, nec niſi funeribus affigi ſolitæ, & pingere, id eſt, ſimilitudinem artificioſe exprimere ornamenta inania, ut deſcriptiones fluviorum, ſylvarum, aliorumque locorum, quæ tam aliena ſunt a poemate incepto, quam cupreſſus a naufrago, quem pictor aliquis depingendum ſuſcepit. 14 Quid hoc ſibi vult, & quorſum opus eſt te eam cupreſſum appingere? 15 Si ille, qui pretio dato in tabula a te depingitur, naufragus eſt, & fracto navigio, ſine ſpe & metu mortis anxius navis tabula arrepta non ſine extremo vitæ periculo ad littus enatat? Nempe naufrago, ex undis ſervato vivoque, nihil rei eſt cum cupreſſo, quæ non vivo, ſed funerato convenit.

Navi-

Navibus, 1 *ære dato* 2 *qui pingitur?* 3 *amphora cœpit*
Inſtitui, 4 *currente rota*, *cur* 5 *urceus exit?*
Denique 6 *ſit*, 7 *quod vis*, 8 *ſimplex duntaxat & unum.*
9 *Maxima pars Vatum* [10 *pater*, *& juvenes patre digni*]
Decipimur ſpecie recti: brevis eſſe 11 *laboro*,
12 *Obſcurus fio: ſectantem* 13 *levia*, 14 *nervi*
Deficiunt animique: 15 *profeſſus grandia*, 16 *turget*:
17 *Serpit humi tutus nimium timiduſque procellæ.*
Qui 18 *variare cupit rem* 19 *prodigialiter unam*,
20 *Delphinum ſylvis* 21 *appingit*, 22 *fluctibus aprum.*

1 Meton. mat. pro effecta & excuſa ex ære pecunia. 2 Cujus hominis naufragi effigies pingitur. Meton. ſubj. ſicut in *fractis navibus* eſt Synecd. gen. pro ſingulari nave fracta. 3 Vas vinarium grande, id eſt, poema pulchrum & grande cœpit efformari. Alleg. eſt e Metaph. a figulis, cum pro pulchro & grandi poemate redditur deforme & perexiguum. Nam *amphoræ* comparat inceptum grave: *urceo* confert purpureum illum aſſumtum pannum. *Amphora* ſic dicta, quod utrinque haberet anſam, duabuſque ferretur manibus. 4 Progrediente operis ſcriptione. Metaph. a rota figulari. 5 Vas exiguum, id eſt, cur extrema deſinunt in humilia & minuta? 6 Scriptum aut poema. Epilogus omnium ſuperiorum. 7 Quod ſcribere vis. 8 Unius formæ & coloris, atque adeo non conſtans grandi & fervido exordio, medio remiſſiore, minuto vero atque frigido exitu. 9 O præclare pater Piſo, voſque tanti patris egregii filii Piſones, nos Poetæ magna ex parte decipimur falſa virtutis imagine. Nam vitia in ſcribendo pro virtutibus ſequimur. Tertium præceptum: ubi miſſo rudi illo pictore, ſartore & figulo, redit ad Piſones. 10 O Piſones omnes. Synecd. 11 Sic ſi verboſitatis vitium effugere & ſuccinctus eſſe ſtudeo. Primum exemplum. 12 Poema meum difficile intellectu fit. Meton. cau. pro effe. Cic. 2. de Div. *Nimis obſcurus eſt Euphorion Poeta*, *at non Homerus*, id eſt, illius poemata nimis intellectu difficilia ſunt, ſed hujus facilia. 13 Si velim facilia & mollia in carmine meo ſectari. Secundum exemplum. Metaph. a corporibus, quæ dum cavemus multum lævigando, ne ſentiantur nimis aſpera, nimis illa reddimus tenera & mollia. 14 Nervi animoſi & vividi, id eſt, vires orationis deſerunt, & ſublimis ſententiarum majeſtas. 15 Grandiloquus, & qui magnifice in poemate ſuo omnia vult exponere. Tertium exemplum. 16 Elatus evadit & modum excedit. 17 Contra qui nimium cautus eſt, ſibique nimium cavet a grandiloquentia illa vana & turbulentis verborum procellis, ille humi quam ſerpit, nimiſque humilis eſt. Quartum exemplum. Alleg. a perculſis metu tempeſtati, qui, ne illius turbine offendantur, ſe humi proſternere ſolent: vel a vermibus, aut pueris humi repentibus. 18 Fabulis incredibilibus unum opus narrare. Quintum exemplum. 19 Mirabiliter & ſupra omnium hominum fidem. Alii hic Sinchyſin ſtatuunt: nam τὸ *prodigialiter* apponunt τῷ appingit, ut ordo ſit: Qui vult variare rem unam, *is* prodigialiter appingit delphinum ſylvis. &c. 20 Qui in aquis degit, id eſt, inepta ſcribit, & ab ipſa natura prorſus abhorrentia. Synecd. eſt duplex ſpe. pro qualibet re alieno loco collocata: ac præterea continuata Metaph. a pictura, ad poema ex alienis argumentis. 21 Conjungit. 22 Mari aprum, ſylvis gaudentem, i. aquatilia terris, terreſtria mari affingit.

1 IN VITIUM *ducit culpæ fuga, ſi caret arte.*
2 *Æmilium circa* 3 *ludum* 4 *faber imus* & 5 *ungues*
6 *Exprimet*, & *molles* 7 *imitabitur ære* 5 *capillos*:
8 *Infelix operis ſumma, qui* 9 *ponere totum*
Neſciet. 10 *Hunc ego me, ſi quid* 11 *componere curem,*
Non magis eſſe velim, quam 12 *pravo vivere naſo,*
13 *Spectandum* 14 *nigris oculis, nigroque capillo.*
15 *Sumite materiam veſtris,* 16 *qui ſcribitis,* 17 *æquam*
18 *Viribus,* & 19 *verſate diu,* 20 *quid ferre recuſent,*
Quid valeant 21 *humeri* 22 *cui lecta potenter erit res,*
Nec 23 *facundia deſeret hunc, nec* 24 *lucidus ordo.*
Ordinis hæc 25 *virtus erit,* & 26 *Venus* [*aut ego fallor*]
27 *Ut jam nunc* 28 *dicat,* 29 *jam nunc debentia dici*
Pleraque 30 *differat,* 31 & *præſens in tempus* 32 *omittat*:

1 Declinatio unius vitii inducit hominem in aliud vitium, ſi ingenio & prudentia careat. Sic alibi: *Dum vitant ſtulti vitia, in contraria currunt*. 3 Æmilianum, ſive a L. Æmilio; ſic nominatum: proprio pro poſſeſſivo uſus. Quartum præceptum. 3 Circa locum gladiatorum, ubi fabri vicinas officinas habent, habitans. Synecd. gen. 4 Viliſſimus atque infimus ſtatuarius. 5 Similitudinem unguium & capillorum, qui in humano corpore partes ſunt minus principales & viliores. Meton. ſubj. 6 In ſtatua quapiam ex ære repræſentabit. 7 In ære efformabit. 8 Rudis & imperitus in toto corpore vel ſtatua abſolvenda. 9 Facere vel fabricari univerſum corpus & totam ſtatuam ignorabit: ita etiam vilis Poeta leviorem quidem partem, ſed operis totum ſyſtema recte pro cujuſque natura & qualitate expedire non poterit. 10 Talem Poetam & ſcriptorem, qui minus principalem particulam tantum abſolvere, totum autem non poſſit. 11 Conſcribere. 12 Tam nolim eſſe, quam vivere incurvo & deformi naſo. 13 Et interea laudabilem. 14 Bellis. Nigri oculi olim formam commendabant. 15 Sumite argumentum ſive rem, in qua tractanda occupemini atque exerceamini. Apoſtrophe eſt ad univerſos ſcriptores quarumlibet rerum. Eſt præterea totum hoc a gerulis ſumtum, qui geſtanda prius librant, quam ſuis humeris imponenda ſinant. Quintum præceptum, quod ſcribendi argumentum cuique deligendum ſit. 16 Quicunque componitis, ſive Poetæ eſtis, ſive Oratores. 17 Parem, accommodatam. 18 Ingenii. 19 Cogitate, explorate. Metaph. continuata a bajulis, ad animum vireſque ingenii. 20 Perferre aut ſuſtinere non poſſint. 21 Ingenii veſtri. 22 Quicunque ſcribendi materiam pro ſui ingenii potentia, quam ingenii vires ſuſtinere poſſint, κατα δύναμιν ſibi tractandam elegit. 23 Elocutio, expedita diſſerendi facultas. 24 Diſpoſitio operis univerſum opus perſpicuum reddens & illuſtrans. Metaph. a planetis, ad virtutem rectæ Methodi declarandam: quæ rebus lumen non ſecus affert, atque corporis inferioribus. Deinde Meton. eff. 25 Hujus diſpoſitionis hæc perfectio atque præſtantia erit. Metaph. a præditis ratione ad rationis expertia. Sic Plautus dicit *virtutem mercis* pro excellentia. Sextum præceptum de Methodo. 26 Venuſtas, ſuavitas, σεμνότης, cujus parens credita eſt Venus. Meton. effic. 27 Ut ea dicat, quæ primo loco dici debent, τὰ ὀφειλόμενα λεγέσθαι. 28 Polyptoton. 29 Anaphora. 30 In futurum tempus. Epiſtrophe. 31 In præſenti tempore. 32 Syſtole.

1 *Hoc*

1 Hoc amet, hoc ſpernat, promiſſi carminis auctor.
2 In verbis etiam 3 tenuis cautuſque 4 ſerendis.
5 Dixeris egregie, 6 notum ſi callida verbum
Reddiderit junctura novum. Si forte neceſſe eſt
7 Indiciis monſtrare recentibus 8 abdita rerum,
Fingere 9 cinctutis non exaudita 10 Cethegis
11 Continget, dabiturque 12 licentia ſumta 13 pudenter.
Et nova fictaque nuper 14 habebunt verba fidem, ſi
Græco 15 fonte cadant, 16 parce detorta. 17 Quid autem
18 Cæcilio, Plautoque dabit 19 Romanus, 20 ademtum
Virgilio, Varioque? ego cur 21 acquirere pauca
Si poſſim, 22 invideor? Cum 23 lingua Catonis & 24 Enni

1 Ut ille, qui egregium carmen ſe ſcripturum pollicitus eſt, hoc præſenti tempore probet, hoc autem præſenti tempore in aliud tempus rejiciat. Anaphora. 2 In vocabulis novis. Septimum præceptum ad elocutionem pertinens. 3 Si parcus & prudens eris. 4 Poemati tuo immiſcendis, in vulgus proferendis. Metaph. ab agricolis, qui proprie dicuntur arbores & fruges ſerere. 5 Egregie & cum laude dixeris, elocutio tua egregia erit. 6 Si artificioſa verborum connexio verbum, quod novum & obſcurum eſt, reddiderit perſpicuum, id eſt, ſi novum illud verbum ita cum aliis conjungas, ut ex antecedentibus & conſequentibus, cum quibus compoſitum eſt, facile intelligi poſſit. 7 Novis vocabulis demonſtrare: nam vocabula ſunt velut indices ac nuntii eorum, quæ abdita latent in mente. 8 Res abditas & ignotas: ut Od. 12. l. 4. *eluere amara curarum*, id eſt, amaras curas: & Sat. 2. l. 2. *Corruptus vanis rerum*, id eſt, vanis rebus. 9 Bellicoſis & militari baltheo cinctis, armatis, *vel*, loco tunicæ cinctum geſtantibus, id eſt, ſubligaculum, quod ſolas partes infra pectus velabat. *Cinctutis* ergo per Epenthesin pro cinctis. Fit autem *cinctutus* a *cinctu*, id eſt, veſte infra pectus corpus complectente, & a pectore ad pedes tegente. 10 Vocabula, quæ a Cethegis non audita fuerunt, id eſt, priſcis Romanis incognita, qualis erat M. Cornelius Cethegus, quem Cicero in Bruto poſuit inter priſcos Oratores. Synecd. ſpe. 11 Licebit unicuique verbis uti recentibus. 12 Poteſtas fingendorum novorum vocabulorum. 13 Verecunde, moderate, cum pudore uſurpata. 14 Probabuntur & autoritatem obtinebunt. 15 Si e Græca lingua deriventur, & ad exemplum Græcorum in uſum Latini ſermonis deflectantur, & in caſum ſeu finem Latinum deſinant. Metaph. eſt ab aquis perennibus, ad inexhauſtam linguæ Græcæ copiam indicandam. 16 Moderate ſeu paululum deflexa & derivata a Græca lingua. 17 Si licuerit veteribus Poetis nova verba fingere, cur non liceat etiam recentioribus? Argumentum eſt a pari. 18 Alleg. eſt e continuatis Synecdochis. 19 Populus, id eſt, Romani indulgebunt. 20 Denegatum, nec conceſſum. 21 Nova & apta Latina vocabula facere, & illis Latinum ſermonem amplificare. 22 Cur ob id invidiam patior, cur ægre ferunt? 23 Scripta priſcorum autorum rudium & impolitorum ditaverint. Alleg. eſt cauſarum pro effectis. 24 De quo Ovidius: *Ennius ingenio maximus, arte rudis.*

1 Sermonem patrium 2 ditaverit, & nova rerum
Nomina 2 protulerit? 3 licuit, ſemperque licebit,
4 Signatum præſente nota 5 producere nomen.
Ut ſylvæ 6 foliis 7 pronos 8 mutantur in annos,
9 Prima cadunt: 10 ita verborum vetus interit ætas,
Et 11 juvenum ritu florent modo nata vigentque.
12 Debemus morti nos, noſtraque: ſive receptus
Terra 13 Neptunus, 14 claſſes Aquilonibus arcet,
15 Regis opus: ſterilisve diu 16 palus, aptaque remis,
Vicinas 17 urbes 18 alit, & 19 grave ſentit aratrum:
Seu 20 curſum mutavit 21 iniquum frugibus 22 amnis,
23 Doctus iter melius. 24 Mortalia facta peribunt:
25 Nedum ſermonum ſtet 26 honos, & gratia vivax.

1 Linguam Latinam amplificaverit & locupletiorem reddiderit. 2 Epiſtrophe. 3 Polyptoton. 4 Verbum aliquod novum proferre, quod præſenti uſu & communi loquendi conſuetudine quaſi ſignatum ab omnibus recipiatur & uſurpetur. Alleg. e Metaph. a monetariis & ſignatoribus pecuniæ, quibus ſemper licuit per magiſtratum novos nummos, aliis atque aliis imaginibus notatos excudere. 5 Al. *procudere*. 6 Per novas frondes. Al. *Ut folia in ſylvis*, &c. 7 Per annos celerrime labentes. 8 Quotannis. 9 Dum ſc. priora & vetera folia cadunt. 10 Ita priſca verba deſinunt uſurpari. 11 More novorum foliorum, modo natorum, vocabula nova modo excogitata uſurpantur, in uſu ſunt. 12 Nos omnes peribimus & noſtra opera: quanto magis vocabula. Argumentum a Minori, Antecedens illuſtrat exemplis tribus maximorum operum. I. Portus Julii refecti, immiſſo mari in Lucrinum lacum. II. ſiccatæ Pontinæ paludis, ut vomere ſubigeretur, frugeſque produceret. III. Tiberis a priori ſuo alveo in aliam partem averſi, ne urbi, nec agris noceret. 13 Mare in terram receptum. Meton. ſubj. mare enim poſſeſſione Neptuno adjunctum: & hoc rurſus pro Julio portu, quem magnis molibus Jul. Cæſar incluſerat & intromiſerat in terram. 14 Aquilones a navium lateribus prohibet, & per portum a tempeſtatibus defendit, tutamque navibus ſtationem exhibet. Hypallage, id eſt, inverſio caſuum. 15 Quod profecto opus ſummi alicujus Monarchæ eſt, non niſi immenſis ſumtibus perficiendum, id eſt, Julii Cæſaris. Synecd. gen. alii tamen de Regibus Ægypti interpretantur. 16 Sive palus Pontina, quæ diu aquis obruta fuit, atque navigationi apta, per Cethegum exſiccata, id eſt, navigabilis aquis per aggeres ab Auguſto excluſis inque mare per meatus deductis, in agrum convertitur. Synecd. gen. 17 Cives incolas vicinarum urbium. Meton. ſubj. 18 Frugibus ſuis. 19 Aratur. 20 Suum. 21 Hoſtilem, nocentem frugibus, quas inundatione ſæpe obruere ſolebat. 22 Tiberis fluvius. 23 Ante per Velabrum fluens, nunc averſus in viam inoffenſam, & rectius atque commodius fluere aſſuefactus. Metaph. a preditis ratione, ad rationis expertia: ut Ep. 14. l. 1. *Multa mole docendus aprico parcere prato*. Ita Cic. dicit *eruditum pulverem* pro abaco Geometrarum. 24 Hæc omnia mortalium facta, quantumvis admiranda, temporis longitudine occident. 25 Tantum abeſt, ut vocabulorum, &c. id eſt, quanto minus vocabula ſint ſempiterna. 26 Pulchritudo verborum perennis ſit, & vocabulorum venuſtas ſemper duret. Alleg. e Metaph. ab animatis ad inanimata, ad oſtendendam verborum caducam elegantiam.

1 *Multa renaſcentur, quæ jam* 2 *cecidere,* 3 *cadentque,*
4 *Quæ nunc ſunt in honore vocabula, ſi volet* 5 *uſus,*
6 *Quem penes arbitrium eſt, & jus, &* 7 *norma loquendi*
8 *Res geſtæ regumque ducumque, &* 9 *triſtia bella,*
Quo ſcribi poſſent 10 *numero,* 11 *monſtravit Homerus.*
12 *Verſibus impariter* 13 *junctis* 14 *querimonia primum,*
15 *Poſt etiam incluſa eſt voti ſententia compos.*
Quis tamen 16 *exiguos Elegos emiſerit autor.*
Grammatici 17 *certant, & adhuc* 18 *ſub judice lis eſt.*
19 *Archilochum* 20 *proprio* 21 *rabies armavit* 22 *jambo.*
23 *Hunc* 24 *ſocci cepere pedem, grandeſque* 25 *cothurni,*

1 Multa vocabula reviviſcent, inque quotidiano ſermone denuo uſurpabuntur. 2 Perierunt. Polyptoton, ſicut in *que*, & in *quem*. 3 Et multa contra vocabula morientur. 4 Quæ jam in loquendi conſuetudine verſantur. 5 Conſuetudo loquendi, vocabulorum pater, id eſt, hi, qui delectum verborum habent Meton. 6 Penes quem uſum. i. in cujus poteſtate eſt judicium & poteſtas. 7 Regula. Vide Od. 15. l. 2. *Veterumque norma*: & Sat. 3. l. 1. *adſit Regula*. 8 Fortia Heroum facta. Octavum præceptum Quo genere carminis materia quæque tractanda ſit. Commemorat autem carminum genera quatuor: Heroicum, Elegiacum, Jambicum & Lyricum. E quibus primi autorem facit Homerum: ſecundi incertum aliquem: tertii Archilocum: quarti vero autorem non attingit. 9 Calamitoſa & homine triſtes reddentia Meton. effe. 10 Quibus pedibus, quo carminis genere, ſc. Heroico. Metaph. a Mathematicis, & Synecd. gen. pro ſpecie carminis e certa pedum quantitate conſtantis. 11 Demonſtravit, docuit in Iliade ſua. 12 Carminibus Elegiacis, quorum alterum eſt Hexametrum, ſex pedibus, alterum Pentametrum, quinque pedibus conſtans: quæ tertio adhinc verſu *Exigui Elegi* vocantur. Synecd. gen. 13 Ex Hexametris & Pentametris. 14 Materia lugubris & flebilis, ſive res triſtes. de quibus funduntur querelæ, deſcriptæ ſunt. Meton. adj. 15 Poſtea etiam res lætæ, & proſperæ, quæ nobis ex animi ſententia ſucceſſerunt, cœperunt deſcribi. 16 Elegos verſus tenues, & humili materiæ aptos invenerit. 17 Illa de re inter ſe contendunt. 18 Et illa Grammaticorum contentio adhuc eſt dijudicanda, & nondum finita. 19 Archilochus, nobilis ille Poeta Græcus, uſus eſt, tamquam armatura, verſu Jambico ad convitia & maledicta contra ſocerum ſuum. Metaph. a præliaturis, qui ſe muniunt armis adverſus hoſtes, vel etiam a canibus. Hinc ἰαμβίζειν pro maledicere ſumitur. 20 A ſe invento. 21 Ita, quam ex repulſa conceperat (dum Neobules nuptias ſperat, & ab ejus parte Lycambe repudiatur) maledicentia, tanquam armis, inſtruxit, & ſocerum ſuum Lycamben cum ſponſa ad ſuſpendium adegit. 22 Pede, id eſt, carmine Jambico. Synecd. mem. 23 Jambicum, id eſt, hunc verſum Jambicum Comici in Comœdiis ſuis, quorum ſocci ſunt, id eſt, calceamentis genus, & verborum rerumque magnitudine illuſtres Tragici in Tragœdiis ſuis, quorum calcei cothurni ſunt, admiſerunt, & poematibus ſuis inſeruerunt. 24 Alleg. e Meton. adjunctorum pro ſubjectis Comœdiis & Tragœdiis, in quibus actores induebantur ſoccis & cothurnis. 25 *Cothurni* ſunt calcei altiores utrique apti pedi. *Grandes* vocantur, tum quia altiores, tum quia Tragœdia ipſa grandiloqua in quam prodeunt Reges & perſonæ ſublimiores.

1 Alternis aptum ſermonibus, & populares
2 Vincentem ſtrepitus, & 3 natum rebus agendis.
4 Muſa dedit 5 fidibus 6 Divos, 7 puerosque Deorum,
8 Et pugilem victorem & 9 equum certamine primum,
Et juvenum 10 curas, & 11 libera vina referre.
12 Deſcriptas ſervare vices, 13 operumque colores,
14 Cur ego, ſi nequeo ignoroque, Poeta 15 ſalutor?
16 Cur neſcire, pudens prave, quam diſcere malo?
Verſibus exponi Tragicis 17 res Comica non vult:
18 Indignatur item 19 privatis ac prope 20 ſocco
Dignis carminibus 21 narrari 22 cœna Thyeſtæ,
23 Singula quæque locum teneant 24 ſortita decenter.

1 Utpote idoneum dialogis, mutuis interrogationibus & reſponſionibus, quæ nunc ab hoc, nunc ab illo habentur. 2 Et in ſcenis clarius reſonantem, & brevi atque longa ſyllaba ſpectatorum clamores, tumultuſque, in fabulis excitari ſolitos, ſuperantem, Metaph. ab animatis ad inanimata. 3 Inventum ad fabulas agendas. 4 Quæ præſes eſt verſuum Lyricorum. Syned. gen. vel *Muſa*, id eſt, Muſæ. Synecd. num. ſing. pro plu. 5 Verſibus lyricis, qui fidibus canuntur. Meton. adj. 6 Res à Diis Heroribus, Olimpicis victoribus, juvenibus & compotatoribus, geſtas, quæ ſunt Lyricorum argumenta, laudibus referendas. Alleg. è Meton. efficientium. Tales hymnos Horatius conſcripſit in Venerem, in Minervam, Cupidinem, alioſque Deos Deaſque. 7 Deorum filios, παῖδας τῶν θεῶν id eſt, heroas, ſemideos. 8 Et in Olympicis certaminibus luctatores nobiles, pugnis & manibus acres. 9 Equitem in certamine velociſſimum, i. qui curſu vicit. Meton. ſub. 10 Amores. Nam *Res eſt ſolliciti plena timoris amor*. Synecd. gen. 11 Liberos potores & convivas reddentia i. ſympoſia, in quibus ebrii operta recludunt libere, laudare docuit, ut apud Pindarum videre eſt. Meton. effectorum: deinde Synecd. periph. τὸ συμπόσιον 12 Si ſuas cujuſque poematis partes, a me deſcriptas, obſervare, inque meo carmine exprimere poſſum & neſcio. Nonum præceptum de decoro obſervando in diverſis ſententiis & affectibus ſermone & geſtu repræſentandis. 13 Multiplices poematum varietates, quæ, ut res pictæ, coloribus diſtinguuntur. Translatio a pictoribus, qui gratiam & venuſtatem operibus afferunt ſuis varietate colorum, ad Poetas. 14 Cur Poeta vocor? Anaphora. 15 Synced. ſpe. 16 Cur turpiter & præpoſtere verecundus malo hæc neſcire, quam diſcere? cum pudori nulli eſſe debeat aliquid ignorare, ſed vitioſo atque malo pudore impediri, quo minus ignorata addiſcantur. 17 Materia Comica non debet ſublimi dicendi genere tractari. 18 Non vult. Contra probat res Tragicas Comicis verbis non includi. 19 Vulgaribus, & vilibus hominibus accommodatis, quales ſolent eſſe homines privati, qui magiſtratum non gerunt. 20 Stylo Comico, non autem cothurno aut grandiloquentia Tragica, id eſt, quæ pronuncientur in actione Comœdiæ ab hiſtrione ſoccis induto. 21 In Tragœdia. 22 Tragœdia de Thyeſte ſcripta, cui proprius filius Pliſthenes a fratre Atreo occiſus & coctus, manducandus apponebatur, id eſt, quævis materia Tragica & funeſta ſive Tragœdia. Meton. ſubj. & Synecd. ſpe. 23 Unaquæque materia, ſive Comica, ſive Tragica ſit, ſuo carmine decenti & proprio tractetur. 24 Ut ſors tulerit.

Inter-

Interdum tamen & vocem 1 *Comœdia tollit,*
2 *Iratuſque* 3 *Chremes,* 4 *tumido delitigat ore.*
Et Tragicus plerumque 5 *dolet ſermone* 6 *pedeſtri.*
7 *Telephus &* 8 *Peleus,* 9 *cum pauper & exul uterque,*
10 *Projicit ampullas &* 11 *ſeſquipedalia verba.*
12 *Si curat cor ſpectantis tetigiſſe querela.*
Non ſatis eſt 13 *pulchra eſſe Poemata:* 14 *dulcia ſunto,*
Et quocunque volent, animum auditoris, 15 *agunto.*
Ut 16 *ridentibus arrident, ita flentibus* 17 *adſunt*
18 *Humani vultus. Si vis me* 19 *flere,* 20 *dolendum eſt*
Primum ipſi tibi: 21 *tunc tua me infortunia* 22 *lædent,*
23 *Telephe, vel Peleu:* 24 *male ſi mandata loqueris.*
25 *Aut dormitabo, aut* 26 *ridebo.* 27 *Triſtia mæſtum*

1 Comica perſona etiam more Tragicarum vocem elevat, inque Tragicas exclamationes prorumpit, *O cœlum, o terra, o maria Neptuni!* Meton. adj. 2 Apud Terentium. 3 Senex. 4 Ore inflato, & ſtylo Tragico acriter litigat. 5 Triſtitiæ affectum exprimit. 6 Humili & ſtylo vulgari, qualis eſt ſermo Comicus. Metaph. a viatoribus. 7 Herculis filius, Myſiæ rex, id eſt, Tragœdiæ de Telepho & Peleo ſcriptæ. Meton. ſubjectorum. Tragicum etiam pedeſtri dolere ſermone probat Tragediis Euripidis, apud quem reges hi in ſcenam prodeunt. 8 Æaci filius, pater Achillis, ejectus a patre ob Phocum fratrem interfectum, exulavit. 9 Quando uterque in Tragœdiis introducitur inops & exul. 10 Longe a ſe rejicit, non utitur verborum tumoribus ſive verbis inflatis. 11 Longa & nimium producta, magnifica. Alleg. a tumore vaſorum & craſſitie liquorum ad Poetas notandos, qui longis verbis & verſibus tumidis utebantur. 12 Si animum ſpectatoris querimonia de tot ſuis calamitatibus ad ſui miſericordiam inflectere & commovere deſiderat. 13 Diſerta & venuſta verba habere. Metaph. a proportione decentique colore corporum, ad carminis præſtantiam indicandam. 14 Suavis ſint, & ſingularem habent gratiam in permovendis auditorum animis. 15 Impellant, moveant in hunc vel in illum affectum, Epiſtrophe. 16 Cum ridentibus rident, etiam ridendi cauſa ignorata. Paronomaſia. 17 Commiſeratione & lachrymis præſto ſunt, id eſt, flent cum flentibus, & ſimiliter eos affici vultus prodit: quia ſimiliter ſemper afficitur is qui audit atque is, qui affectus commovet dicendo. 18 φιλανϑρωποι, id eſt, humanus animus, qui mobilis & flexibilis eſt. 19 Ad miſericordiam commoveri. 20 Flendum eſt. 21 Cum ipſe primus dolebis, & calamitates tuas mihi expoſuerit, o Telephe, vel Peleu. 22 Tuæ calamitates ad commiſerationem commovebunt. Metaph. a corpus vulnerantibus. 23 Tu hiſtrio, qui perſonas Telephi & Pelei in actione fabulæ repræſentas ac ſuſtines. Apoſtrophe eſt a Piſonibus ad hiſtriones. 24 Si munus & partes in Comœdia tibi datas inepte geris, id eſt, ſi verbis uteris a perſona vel fortuna tua, quam ſuſtines, alienis, & vultu hilari & magnificis verbis in ſcenam prodibis, cum miſer ſis. 25 Aut verba tua me ſpectatorem vel auditorem non afficient, animum meum non agent in mœrorem propter tua infortunia, de quibus conquereris. 26 Propter tuam in pronuntiando & perſona agenda ineptiam. 27 Dolorem actione, quaſi morſu, efficientia, non læta & magnifica. Meton. effe. Hactenus, docuit qualem oporteat habere vultum; nunc quæ verba. ut ſinguli moveantur affectus, neceſſaria ſint, exponit.

Vul-

Vultam verba decent : 1 *iratum* , 2 *plena minarum* :
3 *Laudentem* , *laſciva* : *ſeverum* , 4 *ſeria dictu* .
5 *Format enim natura* 6 *prius nos* 7 *intus ad omnem*
8 *Fortunarum habitum* : 9 *juvat* , 10 *aut impellit ad iram* ,
11 *Aut ad humum mœrore gravi* 12 *deducit* & 13 *angit* :
14 *Poſt effert animi motus interprete* 15 *lingua* .
Si dicentis erunt fortunis 16 *abſona dicta* .
17 *Romani tollent equites peditesque cachinnum* .
18 *Intererit multum* , 19 *Davuſ-ne loquatur* , *an Herus* :
20 *Maturuſ-ne ſenex* : *an adhuc florente* 21 *juventa*
Fervidus! *an* 22 *matrona potens* : *an* 23 *ſedula nutrix* :
Mercator-ne 24 *vagus* , 25 *cultor-ne virentis agelli* :
26 *Colchus* , *an Aſſyrus* : *Thebis* 27 *nutritus* , *an Argis* .

1 Vultum decent. 2. Verba furoris & iracundiæ plena. 3 Verba mollia, amatoria & petulantia decent vultum jocoſum, id eſt, eos, qui riſum non fletum, movere cupiunt. 4 Gravia & omni levitate carentia. 5 Efformat, fingit. 6 Antequam rem aliquam verbis exprimamus. 7 In animo. 8 Ad omnem fortunæ, id eſt, conditionis, tum ſecundæ, tum adverſæ, varietatem fronte & animo, verbis & geſtibus exprimendam: ut, ſi fortuna ſecunda ſit, hilares ſimus, prius animo, deinde etiam vultu, verbis & geſtibus: ſin adverſa, ut demiſſi atque humiles ſimus. 9 Natura juvat nos, id eſt, ad lætitiam nos impellit, ſi fortuna ſit ſecunda. 10 Si fortuna ſit adverſa. 11 Aut valde non affligit. 12 Humiliat. 13 Sc. *nos*, cum premimur rebus adverſis, e quibus non poſſumus eluctari. 14 Poſtea natura oratione ſive verbis rerum in animo conceptarum ſignis, animi curas & perturbationes eloquitur. 15 Eſt munus linguæ animum interpretari. 16 A ſtatu & conditione loquentis perſonæ aliena & diſcrepantia: ut, ſi fortuna adverſa ſit, verba autem ſint læta & magnifica, & contra. Metaph. a fidibus & chordis inſuavem ſonum reddentibus. 17 Univerſus populus Romanus riſum attollet. id eſt, effuſe ridebit. 18 Tranſit ad decimum præceptum de decoro, conditione & ætate cujuſque perſonæ ſervanda. 19 An ſervus aliquis aſtutiſſimus & fallax in Comœdia loqui introducatur. Synecd. ſpe. Quidam putant Horatium alludere ad primam Terentii Comœdiam, ubi Simon herus & Davus ſervus inducuntur. Al. *Divuſ-ne loquatur*, *an Heros*. 20 Ætate grandis, provectioris ætatis Virg. 5. Æn. *ævi maturus Aceſtes*. 21 Juvenis vernante adhuc ætate calidus & vegetus Meton. adj. ætatis Metaphoris miſta. 22 Fœmina clariſſima. Similis eſt alluſio ad Phormionem Terentii Comœdiam, ubi Nauſiſtrata matrona & Sophrona nutrix introducuntur. 23 Officioſa ac diligens in nutricandis infantibus: qualem fuiſſe Eurycleam, Telemachi nutricem, ſcribit Homerus. 24 Paſſim errans, qui lucri cauſa quævis maria tranſcurrit, & terras perluſtrat: Unde Ep. 1. l. 1. *Impiger extremos*, &c. 25 Agricola vel olitor ruri ſuo ſemper affixus. Synecd. gen. 26 Crudelis & inhoſpitalis, an mollis & divitiis affluens, id eſt, perſona quævis diverſæ regionis: multum enim differt natio a natione, locus a loco. Synecd. ſpe. *Colchis* regio in Scythia, ubi Phaſis fluvius decurrit, unde attulit vellus aureum Jaſon, Medeæ patria, regnum Æetæ. 27 An Thebanus ſit, an Argivus.

1 *Aut*

1 Aut 2 famam ſequere, 3 aut ſibi convenientia finge
Scriptor: 4 honoratum ſi forte 5 reponit Achillem:
6 Impiger, 7 iracundus, 8 inexorabilis, 9 acer:
10 Jura neget ſibi nata, 11 nihil non arroget armis.
12 Sit Medea ferox, 13 invictaque, 14 flebilis Ino,
15 Perfidus Ixion, 16 Io vaga, 17 triſtis Oreſtes.
Si quid 18 inexpertum ſcenæ committis, & audes
19 Perſonam formare 20 novam; ſervetur 21 ad imum,

1 Quicumque Poeta es aut aliquid ſcribis, aut veras res geſtas & hiſtoriam ſcribe. Symploce. Decimum præceptum. 2 Hiſtoricorum. 3 Aut ſi vis aliquid Poetarum more fabuloſe excogitare, finge veriſimilia, & in quibus extrema cum primis, utraque cum mediis conveniant. 4 Ab ipſo Jove. i. magnum & illuſtrem, & omnium pæne Scriptorum præconiis celebratum. 5 Ex. gr. ſi forte in carmine tuo, vel in ſcenam iterum introducit, jam antea ab aliis introductum. 6 Ille juxta famam vel hiſtoriam, in Iliade deſcriptam, introducatur velox & ſtrenuus. 7 Durus. Iliadem ab ejus ira exorſus eſt Homerus. Iratus autem erat Achilles, abrepta ſibi Briſeide, Agamemnoni adeo, ut, depoſitis armis, domum redire deſtinaret, remque Græcorum pæne collapſam peſſum ire, eorumque caſtra a Trojanis expilari ſineret. 8 Implacabilis. Exorari enim ab Agamemnone vix potuit, ut arma reſumeret, miſſamque ab eodem per honeſtiſſimos viros legationem repudiavit. 9 Vehemens. Nam odiis, amoribus vehemens fuit, & ubique tam violentus, ut ipſi etiam Agamemnoni formidini fuerit. 10 Qui ſit legum contemtor. 11 Omnia putet ſe armis conſequi poſſe. 12 Medea, Æetæ, Colchorum regis, filia in Poemate introducatur inhumana & crudelis, quæ Jaſonis perfidiam, ulta, filios ei comedendos appoſuit, fratremque Abſyrtum obtruncavit. Vide Ovid. 7. Met. Juſtin. l. 41. Cic. l. 5. de nat. Deor. 13 Sit etiam inſuperabilis, utpote arte magica confiſa. 14 Cadmi & Hermionæ filia, uxor Athamantis, Æoli filii, quæ maritum furioſum, & Learchum filium trucidantem fugiens, cum Melicerta reliquo filio ſe in mare præcipitavit, propter tales calamitates miſerabilis repræſentetur. 15 Ixion vero ſceleratus in poemate exhibeatur, ut qui uxoris ſuæ Diæ patrem Dejonea pro dotis compenſatione ad epulas ſumtuoſas fraudulenter invitans, in foſſam jam inflammatam eum fecit incidere, atque ita flammis conſumtus eſt: a quo ſcelere a Jove, miſericordia commoto, expiatus, inque cœlum aſſumtus, Junonem Jovis conjugem, de ſtupro interpellavit, & ſcelus ſcelere cumulavit. 16 Inachi, primi Argivorum regis filia, quam Jupiter amatam, ne a Junone cognoſceretur, in vaccam mutavit, quæ ipſam Argo centoculo cuſtodiendam dedit: a quo cum per Mercurium liberata eſſet, œſtro per Junonem immiſſo, agitata, multaſque regiones pervagata in Ægytum pervenit, ibique Iſis Dea poſt mortem habita fuit. Vide Ovid. 1. Met. 17 Agamemnonis & Clytemneſtræ filius, in carmine producatur anxius propter furias, a matre interfecta ſibi immiſſas, ut qui patris ſui Agamemnonis necem, matrem Clytemneſtram & adulterum Ægyſthum interimens, ultus eſt, & ob parricidium furiis miſere agitatus fuit. 18 Novum, inuſitatum, cujus deſcribendi periculum nullus Poetarum adhuc fecerit, exhibens in theatro. 19 Comœdiam in ſcenam vis producere, in qua ſint perſonæ novæ. 20 A nullo Poeta tractatam. 21 Perſona nova talis uſque ad extremum finem, id eſt, per omnes actus & ſcenas deſcribatur & appareat, qualis in principio carminis formari cœperit, id eſt, neque formam neque mores mutet.

Qualis

Qualis ab incepto proceſſerit, & 1 ſibi conſtet
2 Difficile eſt proprie communia dicere: tuque
Rectius 3 Iliacum carmen deducis in actus,
Quam ſi proferres ignota 4 indictaque primus.
5 Publica materies privati juris erit, 6 ſi
Nec circa 7 vilem patulumque mor aberis 8 orbem.
Nec 9 verbum verbo curabis reddere, fidus
Interpres: 10 nec deſilies imitator in 11 arctum,
Unde pedem referre pudor vetet, aut operis 12 lex:
Nec ſic 13 incipies, ut 14 ſcriptor cyclicus olim:
FORTUNAM PRIAMI CANTABO ET NOBILE BELLVM
16 Quid dignum tanto feret hic promiſſor hiatu?

1 Sibi conſonet, a ſuis moribus non recedat. 2 Difficile eſt materias & argumenta jam a multis uſurpata, ſed nondum ab aliis occupata & mancipata, & de novo tractanda, ita proprie dicere, id eſt, tam præclare ſcribere, ut proprie tua jure dici poſſint, ut illa tibi uni vindices, nec aliis relinquas facultatem eadem poſtea ſcribendi. 3 Orationem, ex Homeri Iliade ſive carmine deſumtam, id eſt, belli Trojani hiſtoriam commodius in Comœdiam aut in Tragœdiam producis ac transfers, quam ſi novum argumentum tractes nunquam ab aliis tractatum. 4 Nunquam tractata. 5 Materia jam ab aliis publicata & tractata (qualis eſt Ilias Homeri) tua propria habebitur, ſi argumenti tantum ſpeciem referas, non etiam ſingula minutatim proſequaris. Præceptum undecimum de ratione imitandi veteres in perſonis notis. 6 Si non inhærebis in continua ſerie poematis ſeu in circulo trito, a vulgo cognito, contemto & omnibus patente, id eſt, ſi tuum autorem, quem imitaris, non ſequeris ita religioſe, ut nihil addas de tuo, nihil invenias, nihil immutes. 7 Reddens illaudatum imitatorem: non enim magni ingenii eſt, totam alterius inventionem ſequi Meton. eſſe. 8 Metaph. a currentibus in circulum, unde non eſt facilis receſſus. 9 Et ſi non ſtudebis autorem tuum, quem imitandum tibi propoſuiſti, verbatim exprimere, ſed ſenſum e ſenſu, perinde ac ſi fidi alicujus interpretis munere velles perfungi, Polyptoton. 10 Et ſi tu, qui alium imitari vis, nimis longe ab illo, quem tibi imitandum proponis, diſcedendo, ſive locum aguſtum te non conjicies, unde rurſus egredi, id eſt, diſcedere ab iis, quæ temere es aggreſſus, non poſſis ſine pudore & reprehenſione. 11 In anguſtias. Alleg. eſt e Metaph. a re militari, ubi pugnantes incaute in anguſtias compelluntur, unde non patet reditus ad ſalutem. 12 Natura aut ratio, quæ jubet aut penitus non incipere, aut incepta perficere. 13 Poema tuum. 14 Poeta circumforaneus, qui in conventiculis hominibus ſuos verſus obtrudere ſolebat in orbem coactis, ut hodieque circumforanei cantores: hos Juvenalis & Martialis *Orbiculos* appellant. Hunc quidam Antimachum fuiſſe autumant, qui Tragicus fuit ſuperbus atque arrogans!. Alii Staſinum. Synecd. gen. 15 Infelicitatem. Inducitur hic Cyclicus turgide opus exordiens de decennali Trojano bello, & interitu Priami, per Proſopopejam: quem Poeta irridet per Addubitationem, dicens, *Quid dignum tanto*, &c. 15 Quid jactator hic verbis tam ſonoris ac ſublimibus dignum proferet?

1 Parturient montes, naſcetur 2 ridiculus mus.
Quanto rectius 3 hic, qui nil molitur 4 inepte!
5 Dic mihi, Muſa, 6 virum, captæ poſt tempora Trojæ,
Qui mores hominum multorum vidit & urbes.
Non 7 fumum ex fulgore, ſed ex fumo dare lucem
Cogitat, ut ſpecioſa dehinc 8 miracula promat,
9 Antiphatem, 10 Scyllamque 11 & cum Cyclope Charybdim:
Nec reditum 12 Diomedis ab interitu 13 Meleagri.

1 Reſpondet ad interrogationem præcedentem: Sc. ut eſt apud Æſopum in apologo, *montes*, &c. Nam, ſicut Æſopus fabulatur, mons horrificos ſonitus, quaſi tonitrua emiſit; adeo ut homines & animalia illum fugerent, neſcio quem horribilem partum editurum timentia: poſtea mus e radice montis prodiens, omnem riſum in metum ſolvit: ita etiam hic Poeta, ſi Diis placet, grandis in exordio de ſe pollicetur, atque interim lectoribus nulla in parte operis ſatisfacit. Uſurpatur hoc proverbium in eos, qui aureos montes pollicentur, ſed minima præſtant. 2 Qui riſum excitet, γελωτοποιός. 3 Homerus incipit, qui nihil imperitè ſcribere aggreditur. Proſopopeja Homeri, atque periphraſes ſunt Synecdochicæ ejuſdem & Odyſſeæ. 4 Metaph. ab extructionibus operoſis ædificiorum. 5 Duobus hiſce verſibus Horatius utcunque expreſſit principium Odyſſeæ de laboribus & erroribus Ulyſſis, tribus verſibus conſtans, Ἄνδρα μοι ἔννεπε, Μοῦσα, πολύτροπον, &c. 6 Uliſſem. 7 Nititur non e magnis ad parva deſcendere, ſed a parvis ad majora devenire. Alleg. e continuatis Metaph. a corporibus & lignis, quæ facile quidem flammas concipiunt, & flagrant, ſed parte illorum acria igne conſumta, & terrea ſolum relicta, nigreſcunt & fumant. Idem accidit Poetæ ſplendidam operis propoſitionem jactanti, quam mox ſplendore illius per omnes partes obſoleſcente conſequitur ridicula obſcuritas. Eſt præterea in *fumum* & *fumo* Polyptoton. 8 Res quaſvis pulcherrimas & admiratione ac ſpectatu digniſſimas in operis proceſſu poemati ſuo inſerat. Synecd. ſpe. 9 Lami filium, Læſtrigonum regem, carne humana veſcentem: a quo una cum ſociis ſuis Ulyſſes diſcerptus fuiſſet, niſi præciſis anchorarum funibus propere in altum ſe recepiſſet. 10 Phorcynis & Hecatæ filiam, in marinum monſtrum converſam, cujus latera canibus latrantibus undique ſuccincta fuiſſe deſcribit. 11 Eſt monſtrum illud in mari Siculo navigantibus formidabile (ubi Ulyſſes naufragium paſſus eſt, & e caprifico ſe ſuſpendit) una cum Polyphemo, qui Ulyſſis tres ſocios devoravit, & quem Ulyſſes inebriatum occæcavit. Polyphemi erga Galatæam amores eleganter deſcribit Ovidius in Met. 12 Tydei filii. Græcorum poſt Achillem fortiſſimi, a deleta urbe Troja in Græciam patriam ſuam reditum, aut aliam narrationem nimis longe petit, id eſt, non ſumit principium poematis a prima origine. 13 Patrui ſui: ſc. quod Tydeus & Meleager fratres fuerint, ex quibus Meleager a matre Althea, ſtipite in ignem conjecto, cui Parcæ æqualem vitam cum Meleagro conſtituerat, interfectus ſit, eo quod Meleager occiſi apri caput Atalantæ dediſſet, & utrumque avunculum, Plexippum & Toxea, qui ipſi illud eripere volebant, interfeciſſet.

Nec

Nec gemino bellum Trojanum 1 *orditur ab* 2 *ovo.*
Semper 3 *ad eventum feſtinat*, 4 *& in medias res,*
Non ſecus ac notas, auditorem rapit: & quæ
5 *Deſperat tractata* 6 *niteſcere poſſe, relinquit.*
7 *Atque ita mentitur, ſic veris falſa* 8 *remiſcet,*
9 *Primo ne* 10 *medium, medio ne diſcrepet imum.*
11, *Tu, quid* 12 *ego &* 13 *populus mecum deſideret, audi.*
Si 14 *plauſoris eges* 15 *aulæa manentis, &* 16 *uſque*
Seſſuri, donec 17 *cantor, Vos* 18 *plaudite, dicat:*
19 *Ætatis cujuſque notandi ſunt tibi mores,*
20 *Mobilibuſque decor naturis dandus, & annis.*
21 *Reddere qui voces jam ſcit puer,* 22 *& pede certo*

1 Inchoat Metap. a textoribus, qui dicuntur telam ordiri, cum illam texere incipiunt. 2 Quomodo ſc. Jupiter Ledæ, Tyndari uxoris, amore captus in cygni forma ipſam compreſſerit, ex quo concubitu duo ova nata ſint, ex quorum uno Caſtor & Pollux, ex altero Clytemneſtra & Helena excluſa ſit; quæ Helena Menelai, regis Spartanorum, uxor a Paride rapta, Trojani belli cauſam præbuerit. Hoc enim exordium longe petitum eſſet. Al. exponunt *gemino ovo* pro gemino fœtu, Helena & Polluce: ut ſit Meton. eſfic. 3 Ad propoſitum ſcopum, ad finem & exitum rei, unde exordiendum eſt, contendit. 4 Et omiſſis rerum principiis, perinde ac ſi nota eſſent, auditorem ſuum rapit in res medias, quæ narrandæ ſunt. 5 Non ſperat, 6 Oratione ſplendeſcere, ſeu verbis polite explicari poſſe, ut vel maxime tractat ſplendeſcunt, nec rubiginem contrahunt. 7 Atque in toto ſuo poemate falſa dicit, adeo artificioſe fabulas inſerit. 8 Commiſcet. 9 A primo, a principio, id eſt, ut omnia inter ſe maxime cohæreant, & primum, medium & finis optime inter ſe conveniant. 10 Polyptoton, & ſimul Climax ſive gradatio. 11 Tu, o Poeta, quicunque carmen accurate ſcribis audi. Præceptum duodecimum de decoro obſervando in exprimendis moribus, cujuſque ætatis, 12 Qui hoc meo ſcripto Poetam informo. 13 Auditor vel ſpectator a te fieri cupiat. 14 Si ſpectatorem plauſu faventem tuamque fabulam ac laudos approbantem deſideras. Synecd. ſpe. Qui tam diu in theatro maneat & exſpectet Ite donec tapetia, quibus ſcena vel theatrum obtunditur & exornatur, removeantur ac tollantur. Meton. ſigni, pro fine ludorum per amotionem aulæorum ſignificato. 16 Semper uſque ad finem maneat. 17 Donec hiſtrio vel actor fabulæ peracta fabula, dicat, Vos, ſi ſpectatores, publice. Synecd. gen. 18 Uſitata formula actum & fabulam concludentium: non enim ante populi applauſum expetebant, quam omnes actus eſſent expleti. 19 Obſervandi tibi cujuſque perſonæ ætas, pueritia, adoleſcentia, virilis ætas, ſenectus, & mores. Meton. adj. 20 Et ſuum cuique conveniens officium ac τὸ πρέπον, id eſt, decorum naturis & ætatibus creſcentibus ac decreſcentibus ſeu continuo variantibus (dum in humana vita ætas hominum creſcens & decreſcens aliam vitam, alios mores poſtulat) tribuendum eſt. De ſervando decoro vide Cic. l.1. 21 Sic puer, qui infans amplius non eſt, ſed ſcit jam ſingula articulate eloqui, & ad interrogata reſpondere. 22 Et firmo pede jam recte incedit, ambulando greſſum firmat.

Signat

Signat humum, 1 geſtit paribus colludere, 2 & iram
Colligit ac 3 ponit temere, & 4 mutatur in 5 horas.
Imberbis juvenis, tandem 6 cuſtode remoto,
7 Gaudet equis canibus, 8 & aprici gramine campi:
9 Cereus in vitium flecti, 10 monitoribus aſper:
11 Utilium tardus proviſor, prodigus 12 æris:
13 Sublimis, 14 cupiduſque, & amata relinquere 15 pernix.
16 Converſis ſtudiis, 17 ætas, 18 animuſque virilis
Quærit opes, & amicitias, 19 inſervit honori:
20 Commiſiſſe cavet, quod mox mutare laboret:
Multa ſenem 21 circumveniunt incommoda: 22 vel quod
23 Quærit, & 24 inventis miſer abſtinet, ac timet uti:
Vel quod res omnes 25 timide gelideque miniſtrat,
26 Dilator, 27 ſpe longus, 28 iners, 29 avidúſque futuri:
30 Difficilis, querulus, laudator temporis acti
31 Se puero, 32 cenſor caſtigatorque minorum.
33 Multa 34 ferunt anni 35 venientes 36 commoda ſecum,

1 Ille deſiderat colludere cum æqualibus pueris, id eſt, qui ſunt ejuſdem ætatis. 2 Et ſine cauſa iraſcitur, & ſine cauſa etiam placatur. 3 Deponit. Ter. in Hecyr. *Pueri inter ſeſe quam pro levibus noxis iras gerunt? Quapropter, quia enim, qui cor gubernat animus, infirmum gerunt.* 4 Ob inconſtantiam animi puerilis. 5 Singulas. 6 Pædagogo ſeu præceptore, id eſt, cum ephebis exceſſit, & ſuo jam arbitratu vivit. Synecd. gen. Sic Sat.4. l.1. *Dum* cuſtodis *eges*. 7 Animum ad aliquod ſtudium adjungit, aut alendos equos, vel canes ad venandum. 8 Et delectatur juvenum ludis & exercitio in campo Martio Solis expoſito, non opaco, in quo adoleſcentes ſe varie exercebant. 9 Flexibilis deductilis & propenſus ad vitium, & veluti cera in omnes formas flecti poteſt, ſic ille in vitia. Metaph. a ceroplaſtis, qui e cera molli dicunt, quaſcunque volunt, imagines. 10 Inimicus & moroſus iis, qui eum ad bonam frugem adhortantur. 11 Ob judicii imbecillitatem tarde illa providet & proſpicit, quæ ſibi prodeſſe poterant. 12 Pecuniæ. 13 Superibus, elatus. 14 Vehementer omnia concupiſcens. 15 Verba ad illa relinquenda, quæ paulo ante amaverat concupiverat. 16 Cum jam cum ætate maturiora ſtudia moreſque immutati ſunt. 17 Grandior, media. 18 Qui junior æris erat prodigus. 19 Ad magiſtratum aſpirat, ejuſque ſtudio ambitioſe occupatur. 20 Vir conſtantis ætatis cavet illa in ſe admiſiſſe, quæ poſtea pœnitentia ductus mutare ſtudeat, conetur. 21 Multæ moleſtiæ decipiunt, gravant & opprimunt. 22 Anaphora. 23 Multas divitias. Idem ait Mitio Terentianus ille ſenex: *Ad omnia alia ætate ſapimus rectius: Solum unum hoc verbum adferes ſanctus hominibus. Attonitores ſumus ad rem omnes quam poteſt.* 24 Opibus accumulatis, partis. Ter. *ut ſerves, quod labore* invenerit. 25 Segniter & ignave gerit, 26 Rem ſemper procaſtinans. 27 Illa ſperans, qua vivendo non attingat, cum ſit morti proximus. 28 Somnolentus, ſegnis & ad agendum ineptus. 29 Futuris inhians, vitæ cupidus φιλέζωος. 30 Moroſus. 31 In pueritia ſua. Meton. ſubj. 32 Juniorum mores quaſi cenſor caſtigans & objurgans. Synecd. ſpe. 33 Anaphora. 34 Adferunt. 35 Accreſcentes. 36 Gaudia & voluptates.

Multa

Multa 1 *recedentes adimunt: ne* 2 *forte ſeniles*
Mandentur juveni partes, pueroque viriles:
Semper 3 *in adjunctis, ævoque morabimur aptis.*
4 *Aut agitur* 5 *res in ſcenis,* 6 *aut acta refertur.*
Segnius 7 *irritant animos demiſſa per aurem,*
8 *Quam quæ ſunt oculis ſubjecta* 9 *fidelibus, & quæ*
10 *Ipſe ſibi tradit ſpectator:* 11 *non tamen intus*
Digna geri, promes in ſcenam, multaque tolles
12 *Ex oculis, quæ mox narret* 13 *facundia præſens.*
14 *Nec pueros coram populo* 15 *Medea trucidet:*
Aut humana palam coquat exta nefarius 16 *Atreus:*
Aut in avem 17 *Progne vertatur,* 18 *Cadmus in anguem:*

1 Decreſcentes, ad ſenium declinantes. 2 Idque accurate notandum eſt, ne forte officium ſeni debitum attribuatur juveni, & contra puero alicui aſſignentur officia ſenibus propria. 3 In iis moribus, qui ætati cuique convenientes & accommodati ſunt, immorabimur atque verſabimur. 4 Anaphora. In *agitur* & *acta* Polyptoton eſt. 5 Tragœdiam aut Comœdia repræſentatur coram, & conſpectui hominum quaſi externis geſtibus exhibetur. 6 Aut res ab aliis acta tantum nudo ſermone narratur, quia res eſt viſu fœdæ, vel nimis incredibilis. Præceptum decimum tertium, de decoro ſervando in rebus in theatro agendis. 7 Illa, quæ fando tantum audimus, illa animos ſpectatorum languidius & tardius excitant & commovent. Metaph. a canibus vel crabronibus. 8 Quam quæ præſentes intuemur. 9 Quia quæ cernuntur, magis valent ad finem faciendam, quam quæ audiuntur. 10 Ipſe videt, non quæ ab alio audit, 11 Quamvis ſpectatores viſis magis moveantur, quam auditis, tamen quæ ſunt horribilia, atrocia & obſcœna, digna quæ intus gerantur, remota ab extremo conſpectu hominum, illa ante oculos ſpectatorum non depromes nec produces. Epanorthoſis ſive correctio dicti prioris. 14 Spectatorum aſpectu. Meton. effic. 17 Oratio diſerta coram ſpectatoribus narret, non autem geſtus præſens demonſtret. id eſt, facundus hiſtrio. Meton. adj. 14 Exempla ſubjicit coram, quæ e conſpectu ſubmovenda ſunt. 15 Nec Æetæ, Colchorum regis filia, dum Jaſonem, a quo repudiata erat, ulciſci vult, Mermerum ac Medum alios palam occidat. Alleg. cum Anaphora e continuatione quatuor Meton. ubi *Medeæ, Atreus, Cadmus, Progne* ſumuntur pro adjunctis perſonis & hiſtrionibus, qui domum primorum crudelitatem, & reliquorum totidem turpiſſimam metamorphoſin exprimant. 16 Pelopis filius ſceleratus membra Pliſthenis, fratris filii, coram populo non coquat. Quod facinus adeo atrox fuit, ut ipſe etiam Sol, ne id videret & pollueretur, obſcuratus retro fugerit, nedum ut illa hominum oculis exponantur. 17 Pandionis filia coram populo in hirundinem non convertatur, dum illa adulterium mariti Terei, cum ſorore Philomela commiſſum, vindicatura, Ityn filium occidit, & coctum patri comedendum apponit. Quo cognito ſcelere. Tereus Prognen uxorem gladio inſecutus, Deorum miſeratione in upupam converſus eſt, & Itys in phaſianum, Progne in hirundinem, Philomela in avem ſui nominis. Vide Ovid. Met. 6. 18 Agenoris filius, dum a Zetho & Amphione regno pulſus ad Illyrios ſe confert, & Deorum miſericordia cum Harmonia uxore ſua in ſerpentem convertitur, illud etiam non fiat coram populo.

1 Quod-

1 Quodcunque oſtendis mihi ſic, 2 incredulus odi.
3 Neve 4 minor, neu ſit quinto 5 productior actu
6 Fabula, quæ 7 poſci vult, & ſpectata 8 reponi.
Nec 9 Deus interſit, niſi dignus vindice 10 nodus
Inciderit: 11 nec quarta loqui perſona laboret.
12 Actoris partes chorus officiumque 13 virile
Defendat: 14 neu quid medios intercinat actus,
Quod non propoſito conducat, 15 & hæreat apte.
16 Ille bonus 17 faveatque, & 18 conſilietur amicis,
19 Et regat iratos, & amet peccare 20 timentes.
Ille 21 dapes laudet menſæ 22 brevis: 23 ille 24 ſalubrem
Juſtitiam, legeſque, & apertis otia 25 portis.
Ille tegat 26 commiſſa, Deoſque precetur & oret,
27 Ut redeat miſeris, abeat 28 fortuna ſuperbis.
29 Tibia non, 30 ut nunc, orichalco 31 vincta, tubæque

1 Inhumanum & atrox facinus. 2 Non credens contemno & odio habeo. 3 Anaphora. Præceptum decimum quartum, quibus partibus debeat fabula conſiſtere. 4 Brevior. 5 Longior quinque Actibus, id eſt, non nimis brevis & prolixa ſit. 6 Tragœdia vel Comœdia. 7 A populo, ut iterum agatur. 8 Iterum doceri, agi. 9 Perſona imitans Deum aliquem in fabula introducatur. Meton. ſubj. 10 Res nimis ardua & ſublimis, & nimia quædam difficultas, negotiorumque nimis magnum & ab himine non expediendum, occurrerit Deo liberatore dignum, qui rem difficillimam explanet. Metaph. ab arctiſſimis vinculis. 11 Nec plures perſonæ non eodemque tempore in ſcenam prodeant locuturæ, quam tres. 12 Chorus ex quocunque ſexu virorum, mulierum ſenum, juvenum, annum, virginam conſtet, partes & officium actoris viriliter agat, & quaſi unus ſit e reliquis actoribus. Alleg. *auctoris*, id eſt, ſuaſoris & monitoris munitus. 15 Viriliter, κατὰ τὸ δυνατὸν ut *ſuave rulere, torvum tueri*. Præceptum 17. de officio chori. 14 Neu quid chorus canat inter medios actus, id eſt, in mediis actibus, quod ab argumento fabulæ alienum ſit, quod ad rem propoſitam non pertineat. 15 Aut apte cum ipſo cohæreat. 16 Chorus, cujus officium breviter docet Horatius. 17 Laudet viros honeſtos, eoſque benevolentia proſequatur. 18 Det conſilium. 19 Et moderatur ac mitiget homines ira incenſos, demonſtrans quantum mali ſit in iracundia. 20 Innocentes. 21 Convivium e dapibus inſtructum, id eſt, parſimoniam & continentiam in victu. Meton. mat. 22 Frugalis. 23 Anaphora. 24 Utilem, ſalutarem, utilitatem & ſalutem civibus adferentem. Nam ut ſalubritas corpus, ſic Juſtitia Remp. conſervat. Meton. eſſe. 25 Pacem. Nam portæ clauſæ bellum, apertæ pacem indicant. Synecd. 26 Arcana ſuæ fidei commiſſa occultet, ne prodat, id eſt, taciturnitatem laudet. 27 Ut Dii fortunent miſeros, & ſuperbos deſerant. 28 Secunda fortuna a ſuperbis. 29 Quæ ad cantum chori adhiberi ſolet. 30 Eſt rebus Romanorum amplis & ſuperbis, id eſt, quando res Romana erat pauper olim, non erant tam ingentes tibiæ, ſicut nunc, nec ita ornat, nec tam multis foraminibus. 31 Circumdata, ornata fuit. Al. *juncta*.

1 Æmula ſed 2 tenuis 3 ſimplexque, foramine 4 pauco
5 Aſpirare & adeſſe choris erat utilis, atque
Nondum 6 ſpiſſa nimis complere 7 ſedilia flatu.
8 Quo ſane populus 9 numerabilis, utpote parvus,
Et 10 frugi, caſtuſque, verecunduſque 11 coibat.
Poſtquam cœpit 12 agros extendere 13 victor, & 14 Urbem
Latior 15 amplecti murus, 16 vinoque diurno
17 Placari 18 Genius feſtis 19 impune diebus;
Acceſſit 20 numeriſque modiſque 21 licentia major.
22 Indoctus quid enim ſaperet, 23 liberque laborum
Ruſticus, urbano confuſus, 24 turpis honeſto?
25 Sic 26 priſcæ 27 motumque & 28 luxuriam addidit arti
Tibicen, 29 traxitque vagus per 30 pulpita veſtem.
Sic etiam 30 fidibus voces crevere 31 ſeveris,

1 Et tubam magnitudine ſua & gravitate ſoni imitans. Metaph. ab animati ad inanimata. 2 Vilis & exigua. 3 E ſimplici ligno, non ex orichalcho. 4 Eratque utilis ad eam rem, ut quatuor tantum foraminibus chororum ſonitum juvaret, id eſt, aſpirando ſeu concinendo choros canentes adjuvaret. 5 Metaph. qua tribuitur actus & motus rei inanimatæ. 6 Nondum nimis ſpectatoribus plena. Sic. Ep. 19. l. 1. Spiſſis *indigna theatris Scripta pudet recitare*: & infra *ſpiſſæ catervæ*. 7 In quibus ſedebant ſpectatores, nondum theatro ædificato, id eſt, ut aures ſpectatorum confidentium ſonitu ſuo compleret. Meton. ſub. 8 Ad quæ ſedilia, ad quem locum. 8 Adeo paucus, ut facile poſſet numerari, non, ut nunc, innumera hominum multitudo. 9 Religioſus & modeſtus. 10 Congregabatur, conveniebat. 11 Imperium ac potentiam propagare, imperii limites amplificare. Synecd. ſpe. 12 populus Romanus, id eſt, Romani jam univerſis orbis victores. Alleg. e Synecd. 13 Romam. Synecd. gen. 14 Circumdare Hiſtoriæ memorant primo Urbis ſpatio quatuor tantum colles comprehenſos Romulo imperante, Eſquilinum, Aventinum, Palatinum, Capitolinum: deinde Tullio, ſexto rege, tres alios incluſos, Quirinalem, Viminalem, & Cœlium. 15 De die convivari & potare. 16 Curari, ſacra Genio vino diurno tempore, non nimis. 17 Natalis Deus, id eſt, natura cujuſque. Meton. 18 Sine motu Cenſorum, qui hujuſmodi luxum & turpitudinem notaret; *vel*, citra pœnam legis ſumtuariæ, id eſt, quæ legem ſumtibus præſcribebat, quæque interdiu epulari ac potare vetabat. 16 Carminum. ſc. id eſt, & rhythmis & cantibus. 20 Luxuria. 21 Quid enim homines inducti atque Imperiti, & agreſtes a re ruſtica, ab agricoltura liberati, jambue in urbem tranſlati, cum popelo urbano docto & honeſto in ſcena commiſti, ſaperent? Alleg. e Synecd. 22 Sic Od. 17. l. 3. *Cum famulis* operum ſolutis. 23 Livius ſcribit, populum promiſcue cum Senatoribus ſpectaſſe ad A. U. C. DVII. neque diſcretos fuiſſe ordines Senatores inter & Equites, plebem & Magiſtratum: nam ut locum quiſque occupabat, ita tenebat. 24 Sic etiam Anaphora. 25 Simplici & uniformi. 26 Geſtum corporis & ſalutationem. 27 Multa foramina, & nimium ornatum tibiis addidit. 28 Et paſſim per ſcenam vel per tabulas ſcenæ huc & illuc circumerrans oblonga veſte ad talos uſque demiſſa uſus eſt, & poſt ſe, tanquam caudam, traxit. 29 Scenam: infra, *& modicis inſtravit pulpita tignis*. 30 Citharis, quæ ſacris tantum adhibebantur, plures ſoni, id eſt, chordæ acceſſerint, i. cum initio quatuor tantum chordæ fuerint, ſeptem conſecutæ ſunt. 31 Auſteris, non molliens, ob res ſeveras, quas numero & harmonia citharædus imitatur.

1 Et tulit 2 eloquium inſolitum 3 facundia 4 præceps,
5 Utiliumque ſagax rerum, 6 & divina futuri
7 Sortilegis 8 non diſcrepuit 9 ſententia 10 Delphis.
Carmine 11 qui tragico 12 vilem 13 certavit ob 14 hircum,
15 Mox etiam agreſtes 16 Satyros nudavit, & 17 aſper
Incolumi gravitate jocum 18 tentavit: eo quod
19 Illecebris erat, & grata 20 novitate 21 morandus
Spectator, 22 functuſque ſacris, & potus, & exlex.
Verum 23 ita 24 riſores, 25 commendare 26 dicaces
Conveniet Satyros, 27 ita vertere ſeria ludo:
28 Ne, 29 quicunque 30 Deus, quicunque 31 adhibebitur 32 heros,

1 Et protulit, produxit. 2 Eloquentiam inuſitatam & inflatam, i. eloquentem & deſertum Poetam. Meton. adj. 3 Eloquentia, quæ initio fuit ſimplex & moderata. 4 Immoderata & celeriter fluens, quæ brevi attulit novum eloquentiæ genus: unde populus Rom. Ep. 1. l. 2. dictus fuit mirifico & acri ingenio ad celeriter perdiſcendum, Al. *præſens*. 5 Et ſententia, id eſt, prudens oratio perſonarum (ex quibus chorus conſiſtit) quæ in choris antea rerum utilium providus erat, & magna prudentia de rebus honeſtis & utilibus ſpectantes admonebat, ſermonis ambiguitate, vel veritate parum ab Apollonis oraculo diſtitit. 6 Et futura ſapienter prædicebat, quæ mala facta poenæ. quæ bona facta præmia manerent. 7 Oracula ſive reſponſe dantibus, quarum ſententia dubia & obſcura eſt, & a nemine ferme intelligi poteſt. 8 Non minus pro vera ac divina fuit habita, quam ſi pronuntiata eſſet ab Apolline Delphico. 9 Vaticinatio. Synecd. gen. 10 Reſponſis & oraculis Apollinis, quæ per ſortes etiam Delphos, urbes Bœotiæ, edebantur. Meton. ſubj. 11 Quicunque primus omnium Tragœdiam ſcripſit. Synecd. periphra: Tragœdiæ auctoris. Tranſit jam ad præceptum 18. de decoro obſervando in Satyris. Primum narrat, quæ fuerit origo Satyrarum: deinde de decoro in iis obſervando præcipit. 12 Vel propter tenuitatem Tragicæ compenſationis, vel propter teterrimum beſtiæ odorem, vel quod jam communis multorum Tragicorum donatio. 13 Cum æmulus ſuis contendit. 14 Conſequendum: hic enim Tragœdiarum ſcriptorum præmium erat, vel (ut alii dicunt) uter ex corio hirci vino plenus. Τράγος apud Græcos *hircum* ſignificat: inde Tragœdiam dictam volunt. 15 Ille etiam paulo poſt Tragœdias recitatas ſylveſtres Faunos nodos introduxit, qui ridiculis & obſcœnis geſtibus ac verbis triſtem auditorum ſeveritatem riſu mitigare. 16 Perſonas Satyrorum. Meton. ſubj. 17 Et Tragœdiæ auctor primo ſeverus in Tragœdia, mox aſperitatem, ſalva Tragœdiæ ſeveritate, facetius ac novo hoc ridiculorum Satyrorum ſpectaculo condivit. 18 Epiſtrophe. 19 Jocis Satyricis. 20 Satyræ. 21 Detinendus in attentione & benevolentia, ne obrepto tædio abiret: ut infra. *Valdius oblectat populum, meliuſque* moratur. 22 Utpote poſt peracta ſacrificia & epulas ebrius, & ſine lege vivens, qui non facile per ſeria & ſevera Tragica in attentione & benevolentia retineri poterat. 23 Anaphora. 24 Qui humana rident vitia. 25 Auditorum auribus, id eſt, inducere. 26 Petulantes. 27 Et ita poema Tragicum ſive ſeverum cum jocis Satyricis convertere & mutare, & ita in Tragœdiam inducere oportet. 28 Is. 29 Anaphora. 30 Perſonam Dei aut herois referens; quales heroes etiam in Homero memorantur, Agamemnon, Neſtor, Achilles, Priamus, Hector, in Virgilio Æneas, Turnus, Latinus, & ſimiles. Alleg. ex Meton. ſubj. 31 In Tragœdia loqui introducetur.

Regali

Regali conſpectus in 1 *auro* 2 *nuper* & 1 *oſtro,*
3 *Migret in obſcuras humili ſermone tabernas,*
Aut, 4 *dum vitat humum, nubes & inania captet.*
5 *Effutire leves indigna* 6 *Tragœdia verſus,*
Ut feſtis matrona 7 *moveri juſſa diebus,*
Intererit Satyris paulum pudibunda protervis.
Non ego 8 *inornata,* & 9 *dominantia nomina ſolum,*
Verbaque, Piſones, 10 *Satyrarum ſcriptor amabo:*
Nec ſic 11 *enitar Tragico differre* 12 *colori,*
13 *Ut nihil interſit,* 14 *Davuſ-ne loquatur,* & 15 *audax*
16 *Pythias,* 17 *emuncto lucrata Simone talentum,*
18 *An cuſtos famuluſque* 19 *Dei Silenus alumni.*
20 *Ex noto fictum carmen ſequar, ut ſibi quivis.*

1 Veſtibus aureis & purpureis. Alleg. ex Meton. mat. 2 Paulo ante. 3 Ne abjecto Satyrorum ſermone viles opifices & tabernarios loquendo imitetur, qui obſcuras latebras incolunt, & vili etiam ſermone utuntur. Alleg. e Metaph. ab inquillinis & domicilia conducentibus, conventiculiſque vulgaribus. 4 Dum humilitatem ſermonis vult defugere, ne nimis elato & vano ſermonis genere utatur, & nimium ſe attollat, quaſi inter nubes & cœlum verſans. Metaph. ab avibus, quæ modo terris advolare, modo in cœlum ſubvolare videntur ad inconſtantiam perſonarum Satyricarum notandam. 5 Inepte loqui, id eſt, Tragœdia, quæ indigna eſt, quæ temere effundat verſus jocoſos, petulantes & Satyricos, aliquantulum differt ab obſcœnis & petulantibus Satyris, & ab illarum impudentia, utpote verccundà & honeſta, ſi ad levitatem Satyricam referatur: velut honeſta femina, quæ diebus feſtis ſaltare coacta eſt, pudice & verecunde ſaltat, non ut leves & impudentes meretrices. Metaph. a vaſe baſis anguſtæ & latioris, ideoque ad effuſionem expediti. Præceptum 19. ut ſc. in Satyris ſervetur decorum perſonarum, & cuique conveniens ſermo tribuatur. 6 Tragicus. Meton. eff. 7 Synecd. gen. 8 Ruſtica, propria, ſimplicia. 9 Quibus res, quamvis obſcœnæ, ſine ulla circuitione propriis nominibus appellantur. Metaph. a juſtis rerum dominis & poſſeſſoribus, qui e poſſeſſione non dejiciuntur, ut alio tranſmigrent, ad demonſtrandam verborum propriam ſignificationem, minimeque translatitiam. 10 Si ergo Satyras in Tragœdia ſcriberem: *vel*, cum Satyrarum ſcriptor ſim. 11 Studebo differre a Tragicis ſermonis ornamentis, quibus ille velut coloribus pingitur. 12 Sumtum eſt a pictoribus, ad translationem verborum & orationis elegantiam indicandam. 13 Inter Satyram & Comœdiam. 14 Servus Comicus. 15 In decipiendo ſene. 16 Ancilla Comica. 17 Poſtquam Simonem ſenem deceptum pecunia emunxiſſet, id eſt, ſpoliaſſet. Metaph. a mucoſis naribus: quemadmodum Geta apud Ter. in Phor. jactat ſe emunxiſſe ſenes argento. 18 An vero aliqua perſona Satyrica loquatur, qualis fuit Silenus, qui Bacchi alumni ſui cuſtos & miniſter nutritius fuit, utpote quem tanquam alumnum cuſtodiit & nutrivit. 19 Bacchi. Synecd. gen. 20 Ego autem, ſi Satyrographus ſim, carmen aliquod, ex re & materia vitæ humanæ multis cognita & tractata, non autem abſtruſa, formatum ſcribam & deſumam, ita ut, quia e communi vita depromtum eſt, quivis ſperet idem ſibi poſſe contingere, id eſt, ſe tale carmen poſſe effingere. Præceptum 20. in tractandis argumentis notis.

1 Speret idem, 2 ſudet multum, 3 fruſtraque laboret
4 Auſus idem: 5 tantum ſeries juncturaque pollet!
6 Tantum de medio ſumptis accedit honoris!
7 Sylvis deducti caveant [me judice] 8 Fauni,
Ne, velut 9 innati triviis, ac pene forenſes.
Aut nimium 10 teneris 11 juvenentur verſibus unquam,
12 Aut immunda 13 crepent, 14 ignominioſaque dicta.
15 Offenduntur enim, quibus eſt 16 equus, & pater, & res:
Nec, ſi quid 17 fricti ciceris probat, & 18 nucis emptor,
19 Æquis accipiunt animis, 20 donant-ve corona.
21 Syllaba longa 22 brevi ſubjecta, vocatur Jambus,
Pes 23 citus: 24 unde etiam trimetris 25 accreſcere 26 juſſit
Nomen Jambeis, 27 cum ſenos redderet 28 ictus,
29 Primus ad 30 extremum 31 ſimilis ſibi: 32 non ita pridem,

1 Epanordos. 2 Multum laboris inſumat in illo carmine imitando. 3 Et tamen omne oleum atque operam perdat. 4 Quamvis idem conatus & expertus ſit. 5 Tantum rerum diſpoſitio in carmine., & verborum compoſitio & ſtructura valet, ut difficile ſit imitari! Anaphora, atque adeo eſt indicium rei perdifficilis. 6 Tantum elegantiæ & ornatus vulgaribus materiis, & e media hominum vita ſumtis accedit! 7 Qui quaſi e ſylvis in urbem deducti, utpote ruſticorum Dii, inque ſylvis nati & educati, id eſt, perſonæ Satyricæ. Præceptum 21. quod rurſum ad Satyras pertinet. 8 Satyri quorum princeps eſt Pan. 9 Nati eſſent in triviis, id eſt, locis celeberrimis in urbe, ac pæne in medio urbis foro. 10 Mollibus & venuſtis. 11 Juveniliter exultent ac laſciviant. Metaph. ab innata juvenibus confidentia & licentia quidvis inconſiderate agendi, ad Faunos in Fabulis Satyricis ab inſolentia hujuſmodi revocandos. 12 Aut ne verba nimis obſcœna magna cum voce eloquantur. Anaphora. 13 Vide Od.18.l.1. 14 Flagitioſa, quæ alicujus exiſtimationem lædant. 15 Obſcœnatibus & calumniis. 16 Equites, & patritii Senatorii ordinis ſeu nobiles, & locupletes, quibus divitiæ ſunt. Alleg. e Meton. adjunctorum. 17 Emptor fricti ciceris, id eſt, aliquis de plebe, pauper & infimæ ſortis, qui cicere & nucibus, dum agebantur fabulæ, famem levaret, approbat, quia obſcœnitate delectatur. 18 Synecd. periphr. pauperum. 19 Nec illi quoque nobiles & divites illud ſtatim patienter audiunt. 20 Remunerant palma, tanquam rem pulcherrimam & alicujus pretii. Nam bonos Poetas hedera coronabant. 21 Jambus conſtat duabus ſyllabis, priore brevi, poſteriore longa. Præceptum 22. de carmine Jambico: in quo monet cavendum, ne reſpondens locis paribus recipiatur, &c. 22 Brevi ſyllabæ poſtpoſita. 23 Celer, utpote a brevi incipiens, præ cujus nimia velocitate duæ menſuræ pro una reputantur. Od.11.l.1. *& in celeres jambos Miſit furentem.* 24 Ex quo, quod Jambus ſit ita citus, juſſit Jambeos verſus ſenarios, qui ſex pedibus conſtant, vocari timetros, quaſi tribus menſuris tantum conſtarent. 25 Addi, adjungi. 26 Datur rei inanimatæ ſenſus & intellectus per Metaph. continuatam, ut ſit Alleg. uſque ad verba, *in ſcenam*, dum Jambo vis jubendi & reddendi, veniendi, recipiendi, [illegible]endi & comparandi tribuitur, præter nomen ipſius ab animalibus ſumtum. 27 Cum haberet ſex pedes, ſeu ſex menſuras ſonorum referret. 28 Pedum. Meton. effic. pro effe. ſono ab icto aere voce animalis. 29 In ſenariis vel Jambicis trimetris a principio uſque ad finem totus ex meris Jambis olim conſtans. 30 Sextum pedem. 31 Fuit. 32 Non diu eſt, quod inſeri cœperunt ſpondes inter Jambos.

1 Tardior ut paulo graviorque 2 veniret ad 3 aures,
Spondæos 4 ſtabiles in jura 5 paterna 6 recepit
7 Commodus & patiens: non ut de 8 ſede ſecunda
9 Cederet aut quarta 10 ſocialiter: 11 hic & in 12 Acci
13 Nobilibus trimetris apparet rarus, & Enni.
14 In ſcenam miſſus magno cum pondere verſus,
Aut 15 operæ celeris nimium, 16 curaque carentis,
Aut ignoratæ 17 premit 18 artis crimine turpi.
Non quivis videt 19 immodulata poemata judex,
Et data Romanis 20 venia eſt 21 indigna Poetis.
22 Idcirco-ne 23 vager, ſcribamque 24 licenter? an omnes
Viſuros 25 peccata putem mea, tutus & 26 intra
Spem veniæ cautus? 27 vitavi denique culpam,
28 Non laudem merui. 29 Vos exemplaria 30 Græca

1 Propter ſpondeos admiſſos. 2 Ut verſus Jambicus ſenarius ſpondeis onuſtus, non tam celeriter curreret, ejuſque ſonus & pronuntiato tardius audiretur. 3 Spectatorum. 4 Tardos & conſtantes. 5 In ſua jura, quæ a primo patre & inventore habes. Sumtum a conſuetudine hæredum. 6 Jambicus ſenarius vel pes Jambus ſpondeis ſuo jure & loco ceſſit. 7 Se patientem & commodum in loco ſpondeis dando exhibens. 8 Loco, regique. 9 Diſcederet, & ſpondeo quoque ſociali amore locum daret. 10 Pariter, id eſt, hac conditione, ut e ſecunda aut quarta ſede non depelleretur, ſed illam ſibi retineret, inque eo ſocialiter & amice ſeſe gerere noluit, ut de illis quoque locis migraret, & ſpondeo aliiſque pedibus locum daret. 11 Jambus: vel hic, id eſt, in ſecunda ſede aut quarta, id eſt, Jambus in nobiliſſimis Accii & Ennii verſibus etiam *hic*, id eſt, in ſecunda ſede aut quarta rariſſime apparet. 12 Accius & Ennius in Tragœdiis, quas ſcripſerunt, raros Jambos adhibuerunt. 13 Senariis a Romanis tantopere laudatis propter excellentes illorum ſententias, quas cum Virgilius colligeret, dicitur reſpondiſſe quærenti, quid ageret, ſe aurum e ſtercore Ennii colligere. 14 Verſus Jambicus in ſcenam miſſus cum multis ſpondeis premit Poetam crimine turpi, aut operæ nimium celeris, aut artis ignoratæ, &c. Al. *miſſus*, id eſt, verſus Jambicos trimetros theatris commiſſos. 15 Laboris nimium in abſolvendo opere properantis. 16 Induſtria: cum illa, quæ feſtinata ſunt, elaborata eſſe non poſſint. 17 Quod Poeata ignoraverit, ſecundo & quarto loco Jambos tantum eſſe adhibendos, i. verſus Jambici, ex ſpondeis conſtantes, excuſari non poſſunt, eorumque auctores vel ignorantiæ, vel ſocordiæ merito accuſantur. 18 Poeticæ. Synecd. gen. 19 Suis numeris pedibuſque parum abſoluta non animadvertit. Procatalepſi eſt, qua mali Poetæ objectio & excuſatio refutatur, ac ejuſdem objicientis Proſopopœja verbis ac imperfecta. 20 Erratorum ſuorum. 21 Indigno merito. 22 Vel quia, ſi errem, veniam conſequor, vel quia nemo me errare animadvertit. 23 In pedibus. 24 Negligenter, ſine arte. 25 Vitia mei carminis animadverſuros putare debeo, idque in eum finem, ut ſim tutus a reprehenſione. 26 Ut nihil ſcribam venia dignum, ſed per ſe laudem merebitur. Nam *intra ſpem veniæ* eſſe, eſt ad ſpem veniæ non pervenire, nec quidquam ſcribere venia dignum. 27 Reprehenſionem effugi & probrum. 28 Is ſolus laudem meretur, qui recte facit, non qui culpam vitavit. 29 O Piſones. 30 Græcorum ſcripta: quia Græci caute & optime ſcripſerunt.

1 Nocturna verſate manu, verſate diurna.
2 At noſtri 3 proavi Plautinos, & 4 numeros, &
Laudavere 5 ſales: nimium patienter 6 utrumque,
[7 Ne dicam 8 ſtulte] 9 mirati: ſi modo ego, 10 & vos
Scimus 11 inurbanum lepido ſeponere dicto,
12 Legitimumque ſonum 13 digitis 14 callemus; & 15 aure.
16 Ignotum Tragicæ genus inveniſſe 17 Camœnæ
18 Dicitur, & 19 plauſtris vexiſſe poemata 20 Theſpis,
21 Quæ 22 canerent 23 agerentque peruncti fæcibus 24 ora.
25 Poſt hunc 26 perſonæ pallæque repertor 27 honeſtæ
28 Æſchylus, & modicis inſtravit 29 pulpita tignis,
Et docuit 30 magnumque loqui, 31 nitique cothurno.
Succeſſit vetus 32 his Comœdia, non ſine multa
Laude: ſed 33 in vitium 34 libertas excidit, 35 & vim
Dignam 36 lege regi: 37 lex eſt accepta, 38 chorusque
39 Turpiter obticuit, 40 ſublato jure nocendi.

1 Manibus aſſidue contrectate, legendo evolvite. Symploce. 2 Procatalepſis eſt, ac brevis Proſopopœja. 3 Majores, qui ab ætate Plauti perpetuo ſucceſſu fere devenerunt ad ætatem Horatii. Al. *veſtri*, quod Horatius proavos liberos aut ingenuos habere non potuerit, quippe qui ex libertino patre natus eſſet. 4 Metra & verſus. 5 Facetias, jocos. 6 Numeros & ſales. 7 Epanorthoſis eſt ante dictæ patientiæ & negligentiæ. 8 Qui putavi verſus non ſatis numeroſo ſcripti ſunt, & ſæpe obſcœni ſunt. 9 Sunt in Plauto. 10 O Piſones. 11 Incivile & ſcurrile dictum ab eleganti & civili joco diſtinguere & ſeparare poſthabere. 12 In verſibus illorumque pedibus. 13 Digitis digerere verſus in pedes ac metiri. 14 Probe ſcimus. Metaph. Sicut enim pes ex longo viæ labore callum facit: ita mens longa experientia facit habitum quemdam rerum, in quibus verſatur. Vide Od. 9. l. 4. 15 Dijudicare, an verſus ſit numeroſus. 16 Priſcis inuſitatum. 17 Carminis Tragici, id eſt, Tragœdiæ a Camœnis & Muſis auctoribus effectæ. Meton. effic. 18 A veteribus Grammaticis. 19 Circa vicos in plauſtris egiſſe & docuiſſe, antequam ſcena eſſet inventa. Unde Prov. *De plauſtro loqui*, id eſt, omni licentia primum quemque occurrentem convitiis lacerare. 20 Alii Epigenem fuiſſe contendunt. 21 Poemata. 22 Ipſi Poetæ, uctores Tragici: quod erat Chori munus, ut *agere* Hiſtrionum. 23 In ſpectaculis. 24 Habentes facies ſuas fæcibus vini perunctas, ne agnoſcerentur. Nondum enim erat uſus perſonarum. Synecd. mem. 25 Theſpin. 29 Larvæ, qua vera hiſtrionum facies fuit tecta, ne agnoſceretur. 27 Veſtis tragicæ decore, quæ ad imo uſque pedes eſſe demiſſa. 28 Secutus eſt. 29 Scenæ gradu, id eſt, ſcenam modicam conſtruxit. Synecd. mem. 30 Tragice, id eſt, magni verborum grandiloquentia uti. 31 Et calceamentum Tragœdorum geſtare, quo nituntur incedentes. 32 Tragœdiis, & Satyris vetus Comœdia fuit poſterior, in qua modeſte vitia hominum in initio perſtringebantur. 33 Contumelioſæ erupit, poſtquam cœperunt honeſtos maledictis nominatim infectari. 34 Dicendi in veteri Comœdia, παῤῥησία. 35 Et in tantam violentiam ac maledicentiam. 36 Quæ digna fuit, quæ judicio coerceretur. Polyptoton. 37 De cohibenda maledicentia veteris Comœdiæ. 38 Veteris Comœdiæ. 39 Legis pœna perterritus. 40 Ademta licentia & poteſtate maledicendi.

1 *Nil intentatum noſtri liquere Poetæ ,*
2 *Nec minimum meruere decus ,* 3 *veſtigia Græca*
Auſi deſerere , & 4 *celebrare domeſtica facta :*
5 *Vel qui* 6 *Prætextas , vel qui ,* 7 *docuere* 8 *Togatas ,*
Nec 9 *virtute foret clariſ-ve* 10 *potentibus armis ,*
Quam 11 *lingua ,* 12 *Latium ,* 13 *ſi non offenderet unum*
Quemque Poetarum 14 *limæ labor ,* 15 *& mora . Vos o*
16 *Pompilius* 17 *ſanguis carmen* 18 *reprehendite , quod non*
19 *Multa dies , & multa litura* 20 *coercuit , atque*
21 *Perfectum* 22 *decies non* 23 *caſtigavit ad* 24 *unguem*
25 *Ingenium* 26 *miſera quia* 27 *fortunatius arte*
Credit , & 28 *excludit ſanos* 29 *Helicone Poetas*
30 *Democritus :* 31 *bona pars* 32 *non ungues ponere curat ,*
32 *Non barbam :* 33 *ſecreta petit loca :* 34 *balnea vitat :*

1 Noſtri Poetæ Latini nihil in ſcribendo prætermiſerunt . 2 Et ob id magnam laudem conſecuti ſunt . 3 Græcorum veſtigia . Metaph. a venatoribus . 4 Scribere Romanorum geſta & egregia bella . 5 Anaphora . 6 Latinas fabulas . in quibus prætextatis , id eſt , perſonæ nobiles & duces Romani , introducebantur , quos decet prætexta : quæ Græcis Tragœdiis , & Græcorum Diis & heroibus reſpondebant . Epanodos . Cic. Prætextam *ſi voles legere , Gallum Cornelium familiarem meum poſcit* . 7 Scripſerunt . Cic. *Vidi etiam ſenem Livium , qui cum ſeptem annis ante , quam ego natus ſum , fabulam* docuiſſet , &c. 8 Fabulas tabernarias , in quibus viliores e plebe Romana perſonæ introducebantur , ad quas communiter attinet toga : quæ Comædiæ Græcæ reſpondet . 9 Militari , id eſt , fortitudine Synecd. gen. 10 Præſtantius . 11 Eloquentia & eruditione . 12 Latini non minus eloquentes eſſent , quam fortes & ſtrenui nunc habentur & ſunt . Meton. ſubj. 13 Si unuſquiſque Romanorum Poetarum ſua ſcripta accuratius emendaret . 14 Emendandi cura . Metaph. ab artificibus mechanicis , qui opus ſuum inchoatum ſæpius lima expoliunt . Ovid. *Defuit & ſcriptis ultima* lima *meis* . Cic. Acad. 1. *Politius* limare *opus* . 15 Poematum editio in aliud tempus differenda . 16 Qui Pompilius ſanguis eſtis , id eſt , qui a Numa Pompilio , ſecundo Romanorum rege , originem ducitis . 17 Meton. effic. pro ſobole inde facta . Rationem repete ab Od. 20. l. 2. 18 Non probate illud carmen , quod longum tempus non abſolvit & emendavit . 19 Epizeuxis . 20 Et accurata ſive frequens emendatio ac deletio non repreſſit , & vitioſis quaſi amputatis , perfectiſſime abſolvit . Metaph. a vinitoribus , qui coercent ferro vitem ſerpentem , ne ſylveſcat ſarmentis . 21 Et non perfectiſſime polivit . 22 Sæpius , iterum atque iterum . 23 Correxit . Metaph. ab animalibus , maxime ab hominibus , ad inanimatum . 24 Metaph. a marmorariis artificibus , qui unguibus juncturas probant & opus perpoliunt . Vide Sat. 1. l. 1. ad hæc verba : *Factus ad unguem* . 25 Naturæ bonitatem . 26 Quam artem , id eſt , laborem ac diligentiam miſere eos torquentem , qui ipſam ſtudent obſervare . Meton. effe. 27 Sc. *eſſe* , i. multo melius eſſe ad ſcribenda poemata . 28 Et negat eos eſſe bonos Poetas , qui mentis compotes ſunt , neque habet in numero Poetarum . 29 Bœotiæ monte . Muſis ſacro , i. Muſis Heliconiadibus , e quarum conſortio excluduntur ſani Poetæ . Meton. ſubj. 30 Nobiliſſimus ille Phyſicus . 31 Magna pars eorum , qui volebant haberi Poetæ , data opera furioſa haberi ſtudet , non ſinit ungues , neque barbam per tonſorem deponi atque præſecari . 32 Epanodos . 33 Solitudine , ut furioſi ſolent . 34 In balneis non lavatur .

1 *Nam-*

1 Nanciſcetur enim 2 pretium, nomenque Poeta,
Si 3 tribus Anticyris caput inſanabile nunquam
Tonſori 4 Licino 5 commiſerit. 6 O ego 7 lævus,
8 Qui purgo bilem 9 ſub verni temporis horam:
Non alius faceret 10 meliora Poemata. Verum
11 Nil tanti eſt. 12 Ergo fungar vice cotis, acutum
Reddere quæ ferrum valet, 13 exſors ipſa ſecandi:
14 Munus & officium, nihil ſcribens ipſe, docebo:
Unde parentur 15 opes: 16 quid alat 17 formetque Poetam:
Quid deceat, quid non: quo 18 virtus, quo 19 ferat error.
20 Scribendi recte, ſapere eſt & principium & fons.
21 Rem tibi Socraticæ poterunt oſtendere 22 chartæ.
23 Verbaque proviſam 24 rem non invita ſequentur.
25 Qui didicit, 26 patriæ quid debeat, & quid 27 amicis:
Quid ſit amore 28 parens, 29 quo 30 frater amandus & 31 hoſpes:
32 Quod ſit 33 conſcripti, quod 34 judicis officium: qua

1 Obtinebit. 2 Dignitatem & autoritatem Poetæ, ſi ab omnibus inſans habebitur. 3 Caput quod ſanari non poſſit tribus Anticyris inſulis, i. omni elleboro, in illis proveniente, quo furioſi ſanari ſolent. Meton. ſubj. loci. 4 Chirurgo opulentiſſimo, qui poſtea factus eſt ſenator a Cæſare, quod odiſſet Pompejum. 5 Tondendum curaverit. 6 O quam ſtultus ego Horatius ſum. Ironica eſt exclamatio & reprehenſio ſui ipſius per fictam virium extenuationem. 7 Metaph. ab infauſto augurio, ad facultatem artis Horatianæ indicandam. 8 Qui etiam inſanus eſſe nolo, ut tam nobilis Poeta regente evadam, ſed ab inſania me liberem. 9 In vere. 10 Quam ego, niſi me purgarem. 11 Nihil tanti æſtimo, nec ullum Poetæ nomen tanti apud me eſt, ut ejus obtinendi gratia inſanire cupiam. 12 Ergo ſanus cum ſim, & ob id Poeta non ſim, ego cotis munus obibo. 13 Sine ſorte & facultate ſecandi. 14 Sic etiam ego Poeta non exiſtens, munus Poetæ & officium ſcribendi alios docebo. 15 Poetarum, i. materia & facultas Poeticæ comparentur. 16 Quid producat, ſc. Inventio argumentorum. Metaph. ab animantibus, quæ fœtum producunt, & nutriendo perficiunt. 17 Expoliat & erudiat, nempe Elocutio & reliquæ partes. 18 Ars Poetica. 19 Artis & virtutis ignoratio Poetam deducat. 20 Ipſa ſapientia & rerum experientia, non autem inſania, ut Democritus, ſomniavit, eſt origo Poetices. Synecd. gen. Continuatio 23. præcepti. 21 Rerum copiam, materiam, quam debes ſcribere. 22 Philoſophorũ ſcripta, vel libri a Socratis diſcipulis ac præcipue a Platone, ſcripti. Met. ſubj. 23 Et elocutio conveniens hanc materiam deſcribendam, quam præparaſti & excogitaſti, ſponte ſequetur. *Rerum enim copia verborum copiam gignit*. Cic. l.3. de Orat. 24 Materiam & argumentum fabulæ ex Philoſophorum libris depromtum. Synecd. gen. 25 Polyptoton, ac periphraſis Ethicæ doctrinæ. 26 Conterraneis, popularibus ac civibus ſc. defenſionem honorem, & totam vitam. Sic Paulus Æmilius antepoſuit Reip. ſalutem ſuæ. Legatur Crito Platonis. 27 Debeat, ſc. omnia officia. Vide Plat. 5. de Leg. 28 Cui nihil pro meritis dignum a filio rerribui poteſt. Vide Plat. 4. de Leg. 29 Amore colendus ſit. 30 Quem nobis ipſa natura devincit. Lege Plat. 4. de Leg. 31 Cui benevolentia & humanitas debetur. Vide Plat. 5. de Leg. 32 Leg. Plat. 6. de Leg. Periphraſis eſt Politicæ doctrinæ & magiſtratus. 33 Patris, i. Senatoris, qui unus e centum & viginti ſenioribus, qui quotidie in Senatum veniunt, de ſalute & incolumitate Reip. deliberaturi. 34 Qui in foro controverſas & lites cognoſcit, & cauſas dijudicat.

1 Partes in bellum miſſi ducis: 2 ille profecto
Reddere perſonæ ſcit 3 convenientia cuique.
Reſpicere 4 exemplar vitæ morumque jubebo
Doctum 5 imitatorem, & 6 veras 7 hinc ducere 8 voces:
Interdum 9 ſpecioſa locis, 10 morataque recte
Fabula, nullius 11 Veneris, ſine 12 pondere, & arte,
13 Valdius oblectat populum 14 meliuſque moratur,
Quam verſus 15 inopes rerum, 16 nugæque canoræ.
17 Grajis ingenium, Grajis dedit ore 18 rotundo
Muſa loqui, præter laudem, 19 nullius avaris.
20 Romani pueri 21 longis rationibus 22 aſſem
Diſcunt in partes 23 centum diducere. 24 Dicat
Filius 25 Albini, ſi de 26 quincunce remota eſt
Uncia, quid 27 ſuperat? poteras 28 dixiſſe, 29 Triens: 30 eu,

1 Sint. 2 Hæc omnia qui novit & didicit, quid in rebus & perſonis decorum ſit, ſcit etiam decorum in verbis unicuique perſonæ accommodandis. 3 Τὰ πρέποντα, id eſt, decora. 4 Inſpicere conſuetudinem & uſum inter homines, & ideam ſeu perfectam ſpeciem vitæ morumque humanorum, non tam libros & præcepta, ſi unicuique perſonæ verba convenientia aſſignare velit. 5 Vitæ humanæ, id eſt, Poetam. Synecd. gen. 6 Naturales. Nam nemo recte ſcribit, niſi animos hominum exploraverit. Nemo novit quomodo exprimendus regius animus, niſi qui in aula verſatus ſit; vel ruſticus qua ratione fingendus, niſi animus, niſi qui ruri. 7 Ex communi vitia & moribus hominum. 8 Philoſophicas ſententias elicere, & perſonis apte aſſignare.; Synecd. gen. 9 Quæ locis communibus, ſententiiſque Philoſophia petitis, ornata ac referta eſt. Al. *jocis*. 10 Quæ mores perſonarum ſcite exprimit. 11 Quamvis ſit ſine ulla verborum venuſtate & elegantia, cujus eſt parens Venus. Meton. effic. 12 Verborum gravitate & eloquentia. Metaph. a corporeis. 13 Validius, id eſt, vehementius. Syncope, & Epanodos. 14 Et magis illum in theatro remoratur, ne tædio objecto abeat. 15 Sententiarum expertes & inanes. 16 Verſus viles, nullis locis communibus illuſtrati, nullo ſapientiæ ſucco imbuti, etiamſi verſus ſint cultiſſimi. Metaph. ab his, qui nihil adjumenti afferunt rebus ullis promovendis. 17 Græci eloquentiam cum ſapientia conjunxerunt. Anaphora, illuſtrans Græcos tali iteratione. Præceptum 24. Poeta futurus ſeſe a puero in carmine ſcribendo exerceat, & laudem expetat præclari Poetæ. 18 Ornato & polito, id eſt, eleganter, ſuaviter & expedite. Metaph. a Mathematicis figuris, quarum orbiculata perfectiſſima & præſtantiſſima eſt, quam cœli fabrica nobis refert, ad eloquentiam Græcorum indicandam. 19 Nullius rei cupidis. 20 Romani pueri a primis incunabulis in ludum mittuntur, ubi Arithmeticam, avaritiæ inſtrumentum, & alias artes, ad quæſtum comparatas, docentur, Græci non item. 21 Addendo, dividendo, diminuendo, multiplicando, ſubtrahendo, quæ parte ſunt Arithmeticæ. 22 Duodecim uncias, vel talem rem, quæ in duodecim partes æquales dividi poſſit. 23 Plurimas & minutiſſimas dividere. Synecd. ſpe. 24 Tibi. Apoſtrophe eſt una cum Proſopopœja & Dialogiſmo. 25 Fœneratoris avari, id eſt, quilibet Arithmeticæ magiſter. Synecd. ſpe. 26 Quinque unciis una uncia ablata eſt. 27 Relinquitur, ſupereſt? 28 Ipſi reſpondere. 29 Supereſt tertia pars aſſis, id eſt, quatuor unciæ. 30 Euge, bene. Exclamatio eſt patris vel populi reſponſum pueri approbantis.

1 Rem

1 Rem poteris ſervare tuam: 2 redit uncia: quid fit?
3 Semis. 4 At hæc 5 animos 6 ærugo & 7 cura peculi
Cum ſemel 8 imbuerit, ſperamus carmina 9 fingi
Poſſe linenda 10 cedro, & levi ſervanda 11 cupreſſo?
Aut prodeſſe 12 volunt, aut 13 delectare Poetæ,
Aut ſimul 14 & jucunda & idonea dicere vitæ.
Quicquid 15 præcipies, eſto brevis, ut cito 16 dicta
17 Percipiant animi 18 dociles, teneantque 19 fideles.
20 Omne ſupervacuum pleno de pectore manat.
21 Ficta voluptatis cauſa, 22 ſint proxima veris:
Nec quodcunque volet, 23 poſcat ſibi fabula credi:
24 Neu pranſæ Lamiæ vivum puerum extrahat alvo.

1 Si hoc noviſti, nunquam pauper eris. Ironicωs hæc dicit, 2 Si ad quincuncem, id eſt, ad quinque uncias una rurſus addatur uncia: quæ ſumma inde exiſtet? 3 Dimidia pars libræ, id eſt, ſex unciæ exiſtent. Sic pueri nobilium Romanorum in rationibus ſubducendis exercebantur ab hoc Albino. 4 Depoſita Proſopopœja, Horatius ad Piſones, vel potius ad reliquos Romanos cives ſermonem convertit. 5 Puerorum Romanorum. 6 Avaritia, quæ tanquam ærugo ferrum, ſic animos puerorum teneros corrumpit & exedit. Metaph. a vitiis metallorum. Vide Sat. 4. l. 1. 7 Pecuniæ cupiditas. 8 Suo quaſi veneno infecerit. 9 A talibus animis ſcribi poſſe. 10 Succo e cedro illinenda, id eſt, quæ æternitate digna ſunt, & perpetuo vivant, ne unquam a vermibus corrodantur, neque computreſcant. Nam ea, quæ cedri ſucco aut oleo linuntur, una putreſcunt, neque a carie, neque a tineis læduntur. Ob hanc arboris facultatem David comparat virum pium *Cedro & palmæ* Pſ. 92. illuſtrandam illius felicitatem atque vitæ immortalitatem. Alleg. e Meton. cauſarum pro effecta inde diuturnitate carminis. Perſ. Sat. 1. *&* cedro *digna locutus*. 11 Et quæ conſervanda ſint in capſa aliqua expolita ex cupreſſo arbore, quæ odore ſuo tineas removet, & nunquam computreſcit. 12 Poſſunt & debent, ut qui de moribus, agricultura, aliiſque rebus in vita utilibus ſcribunt. In *aut* Anaphora. Triplex genus Poetarum indicat. 13 Dum multa fabuloſe & jucundiſſime non ſine inſigni legentium voluptate ſcribunt. 14 Dulcia & utilia vitæ humanæ ſcribere. 15 Hominum vitæ præſcribes. Præceptum 25. ſumptum ex primo membro diviſionis, quomodo ſc. Poeta debeat utilia docere. 16 Hujuſmodi præclara tua dicta. 17 Epanodos. 18 Quod eſt ingenii. 19 Et fideliter in memoria retineant: quod eſt memoriæ. 20 Quicquid in dictis & ſententiis redundat, illud de tædioſa & faſtidioſa memoria auditoris facile effluit. Metaph. a vaſis, quæ dum nimis implentur, fere reſpuunt, quicquid ſuper infunditur: ſic aures rejiciunt redundantiam præceptionis. 21 Præceptum 26. ex altero diviſionis membro ſumtum, quomodo ſc. Poeta debeat delectare figmentis Poeticis. 22 Veriſimilia eſſe debent. 23 Poſtulent, id eſt, audeat etiam abſurda & monſtroſa ſpectatorum oculis atque auribus ſubjicere. 24 Ex. gr. Poeta in ſuo carmine fingere non debet, quod Lamiæ, mulieri in Ponto, vivus puer rurſus ex alvo extractus ſit, quem paulo ante mortuum devoraverat, & pranſa erat, gravidæ mulieris alvo ferro aperto exemtum. Hoc enim abhorreret a fide & natura. Vide Diod. Sicul. l. 20.

1 Centuriæ ſeniorum agitant expertia 2 frugis:
3 Celſi prætereunt auſtera poemata 4 Rhamnes.
Omne tulit 5 punctum, qui miſcuit utile dulci,
Lectorem 6 delectando, pariterque 7 monendo.
Hic 8 meret æra liber 9 Soſiis: 10 hic & mare tranſit,
11 Et longum noto ſcriptori prorogat ævum.
12 Sunt delicta tamen, quibus ignoviſſe 13 velimus:
Nam neque 14 chorda ſonum reddit, quem vult 15 manus & mens,
16 Poſcentique gravem perſæpe 17 remittit acutum:
Nec ſemper 18 feriet, quodcunque 19 minabitur, 20 arcus.
Verum ubi 21 plura nitent in carmine, non ego paucis

1 Conventus ſenum ſive Senatorum Romanorum aſpernantur poemata inutilia, & ad ſolam voluptatem comparata. Alludit ad Centurias, in quas ſingulæ tribus a Romulo erant diviſæ. Metaph. a conſuetudine veterum judiciorum: nam olim populus Romanus diviſus fuit in tribus 35. e quarum ſingulis delecti ſunt terni ad judicandum, qui duo numeri inter ſe gignant licet 105. nomen tamen *centuriæ* remanſit in ordine judicum notando. 2 Utilitatis. Metaph. ab agricolis, qui ſteriles agros ſolent incultos relinquere. 3 Elati & ſuperbi equites Romani juniores, ſublimes equis inſidentes, oderunt nec libenter audiunt illa poemata, quæ utilia tantum ſunt, nulla jucunditate temperata. Seniores enim honeſtis & utilibus, juniores jucundis & dulcibus delectantur. 4 Equites Romani a Romulo ſic appellati. Synecd. ſpe. pro ſpectatoribus ſuperbis & faſtidientibus auſteritatem poematis. 5 Ille Poeta, qui in ſuo poemate honeſtum cum jucundo temperavit & conjunxit, ille omnium ſuffragium promeruit, omnium tam ſenum, quam juvenum, & favorem abſtulit, omniumq; judicio optimus Poeta exiſtimatur. Unde hoc ſumptum ſit, vide Ep. 2. l. 2. ad hæc verba: *Diſcedo Alcæus punctus illius*. Tertium diviſionis membrum ex effectis commendat. 6 Dulcibus & jucundis fabulis. Epanodos. 7 Egregiis ſententiis & præceptis in vita humana utilibus inſtruendo. 8 Talis liber, id eſt tale poema, qui & utilitate & jucunditate temperatus eſt, pretium promeretur bibliopolis, & multos repetit emtores, ac bibliopolas ditat. Alleg. e Metaph. ab animatis ad inanimata. 9 Bibliopolis ſeu ſcriptoribus librariis, qui maximum quæſtum vendendis libris faciebant: quorum etiam mentio Ep. 20. l. 1. *Scilicet ut proſtes* Soſiorum *pumice mundus*. 10 Hic liber etiam ad alios populos & externas gentes defertur. 11 Et Poetæ ſono nobili longum vitæ tempus prolongat, ſuique memoriam poſt mortem apud poſteros ſempiternum efficit. Nam præſtantes Poetæ etiam mortui vivunt. 12 Sunt tamen quædam Poetarum errata. Procatalepſis eſt eorum, quæ obiici Horatio poterant ex interdicta poematis mediocritate, ad duritiem legis molliendam. 13 Opportet. 14 Fides in cithara. Ut Muſici aliquando errant, ſic etiam Poetæ. 15 Manus & voluntas tangentis citharœdi, id eſt, ipſe citharœdus deſiderat. Synecd. mem. 16 Citharœdo qui poſcebat gravem vocem. 17 Reddit ſonum acutum: ut priore verſu. 18 Tanget. 19 Ferire, id eſt, quo oculus ſagitarii dirigitur. Metaph. ab animatis ad inanimata. 20 Sagittarius, τοξότης. Meton. adj. 21 Plurima illuſtria & egregia ſunt, id eſt, pars major poematis eſt illuſtris. Metaph. a corporibus munditia ſplendentibus, ad elocutionem puram. Cic. *illorum, vides, quam niteat oratio*.

Offen-

Offendar 1 maculis, quas aut 2 incuria fudit,
Aut humana parum cavit 3 natura. 4 Quid ergo?
Ut ſcriptor ſi peccat 5 idem 6 librarius uſque,
7 Quamvis eſt monitus, 8 venia caret : 9 & citharœdus
10 Ridetur, 11 chorda qui ſemper 12 oberrat eadem :
Sic mihi, 13 qui multùm ceſſat, fit 14 Chœrilus ille,
15 Quem bis terque bonum cum riſu miror, 16 & idem
Indignor, 17 quandoque bonus 18 dormitat Homerus,
Verum 19 opere in longo fas eſt 20 obrepere ſomnum.
21 Ut pictura, Poeſis 22 erit : 23 quæ, ſi propius ſtes,
Te 24 capiet magis : 25 & quædam, ſi longius 26 abſtes.
27 Hæc amat obſcurum : 28 volet hæc ſub luce videri,

1 Vitiis erratis. 2 Negligentia imprudenter effudit, id eſt, ſcriptor aliud agens non animadvertit. 3 Homo, qui proclivis eſt ad erratum, evitare potuit. Meton. effic. 4 Dicendum. 5 Vitioſe ſemper ſcribit, & in una eademque re ſemper peccat. 6 Qui libros deſcribit : cujus opera uſi veteres ante Typographiæ inventum. 7 Etiamſi ſæpe de ſuo errore admonitus eſt. 8 Indignus eſt, cui ignoſcatur. 9 Et ſicut, &c. 10 Irridetur. 11 In chorda. 12 Semper unam eandemque fidem tangit. Metaph. a viatoribus, qui ſæpe a recto itinere deflectunt alio, atque inſtituerant. 13 Ille Poeta, qui pleramque vitioſe & negligenter ſcribit. 14 Eodem loco eſt, quo Chœrilus, vel ſimilis eſt Chœrili mali illius Poetæ, qui Alexandri magni res geſtas ſcripſit, & cui Alexander dixit, malle ſe Homeri Therſiten eſſe, quam Achilem Chœrili. Synecd. ſpe. pro quovis Poeta identidem peccante in poemate condendo. 15 Quem cum riſu mirari ſoleo, ſi duobus vel tribus locis verſum recte ſcribat, tam malus Poeta eſt : quippe qui in toto ſuo opere ſeptem tantum bonos verſus habuiſſe dicitur. 16 Et ego idem, qui demiror, ſi Chœrilus bonum verſum ſcribit, ægre fero, cum verſum illum Poetam Homerum, vel alium excellentem Poetam lapſum eſſe & erraſſe animadvertam. 17 Quandocunque : ut Od. 1. l. 4. quandoque *potentior Largius muneribus riſerit æmuli*. 18 Errat, malum verſum inſerit, parum diligens & attentus eſt in ſcribendo. Metaph. Sed Homeri dormitatio in his notata ſunt, quod præter decorum in contentione Deorum & hominum affinxerit, his magna & memorabilia facinora, illis parva & parum laudabilia. Item quod Menelaum & Paridem fecerit in conſpectu Helenæ prœliantes, cum Paris & Helena, tempeſtate in Ægyptum jactati, tum illic fuiſſent. Item quod promiſſa Trojani belli deſcriptione, præterierit ſilentio urbis expugnationem, & cito tranſierit ad Ulyſſem. 19 Quale Homerus ſcripſit. 20 In errorem incidere. Metaph. ab animalibus tacito gradu incedentibus. 21 Poema ita ſe habet, ut pictura. Nam pictura eſt Poeſis loquens, Poeſis autem tacita pictura. 22 Eſt. Enallage futuri. 23 Exponit paucis diſcrimina picturarum. Aliæ enim cominus, aliæ eminus placent : aliæ in tenebris, aliæ in propatulo videri cupiunt. 24 Delectabit : ut illa pictura eſt, quæ ſuis numeris abſoluta eſt, quam quo in luce magis intueris, eo magis placet. Alleg. e continuatis Metaph. ab animatis ad inanimata. 25 Et contra quædam pictura te magis capiet & delectabit. 26 Si eminus illam contempleris, qualis rudis eſſe ſolet delineatio, quæ procul ſpectata laudari poteſt. In *ſtes* & *abſtes* eſt Paronomaſia. 27 Pictura deterius obſcurum locum amat. Anaphora. 28 Pictura melior.

1 Judicis 2 argutum quæ non formidat acumen.
3 Hæc 4 placuit ſemel, hæc 5 decies repetita placebit.
6 O major juvenum, quamvis & 7 voce paterna
8 Fingeris ad rectum, & per te ſapis, 9 hoc tibi dictum
10 Tolle memor: certis medium & tolerabile rebus
Recte concedi: 11 conſultus juris, & 12 actor
Cauſarum mediocris, abeſt 13 virtute diſerti
14 Meſſalæ, 15 nec ſcit quantum Caſſelius Aulus:
Sed 16 tamen in pretio eſt. 17 Mediocribus eſſe Poetis
18 Non 19 homines, non 20 Di, non conceſſere 21 columnæ.
22 Ut 23 gratas inter 24 menſas 25 ſymphonia diſcors,
26 Et craſſum unguentum, & 27 Sardo cum melle 28 papaver.
29 Offendunt, poterat 30 duci quia 31 cœna ſine iſtis:
Sic 32 animis natum inventumque poema 33 juvandis,
Si paulum 34 a ſummo diſceſſit, 35 vergit ad imum.

1 Docti poematis æſtimatoris & reprehenſoris. Synecd. gen. 2 Subtile & politum judicium. 3 Artificioſa pictura ſæpe, iterum atque iterum ſpectata, magis magiſque placebit: ſic etiam Poeſis mala ſemel; at bona decies repetita placebit. 4 Polyptoton. 5 Synecd. finiti. 6 O Piſo, qui ex duobus fratribus inter Piſones ætate grandior es. Apoſtrophe. Inſtituta enim fuerat oratio ad omnes Piſones: a quibus nunc avertitur ſermo ad natu grandiorem. 7 Præceptis patris tui optimi carminum cenſoris. Procatalepſis Poetæ ad objectum alium auctorem conſilii ſequentis. 8 Formaris ad rectam Poetices imitationem. Metaph. a figulis. 9 Quod tibi dicam. 10 Sume tibi, & memoria tene. 11 Quod in quibuſdam rebus vitæ humanæ, in quibuſdam artibus & diſciplinis mediocritas & tolerabilitas, i. non excellens cognitio, recte dari poſſit: in Poeſi autem non poſſit. 12 Patronus vulgaris. 13 Ab eloquentia & prudentia Meſſalæ Corvini Juriſconſulti multum abeſt, id eſt, Meſſala diſerto multo eſt inferior. 14 *Meſſala* & *Caſſellus* dicuntur Synecdochicωs pro excellentibus juriſprudentiæ & actionis forenſis profeſſoribus. 15 Non eſt tam doctus in jure civili, quam Aulus Caſſelius, & ipſe præſtans JCtus. 16 Eſt tamen in ſuo honore, quamvis mediocris ſit. 17 Verum ut Poetæ ſint mediocres ac vulgares. Α'ν-τίπτωσις, i. nulli permittunt Poetas eſſe mediocres. 18 Anaphora. 19 Spectatores. Synecd. gen. 20 Apollo & Muſæ Poetarum Dii. 21 Ad quas vel libri venales proſtant, vel Poetæ carmina ſua recitant, i. bibliopolæ, qui in tabernis ad columnas opera Poetarum vendebant. Meton. ſubj. 22 Adfert rationem a ſimili, cur mediocres non patiamur Poetas. 23 Grata convivia, ſive menſa afferentes voluptatem convivis. Meton. effe. 24 Epulas appoſitas. Meton. ſubj. 25 Muſica nullum concentum reddens. Tibicines & cantores in conviviis & Deorum & hominum adhibebantur: ut crinitus Jopas apud Virg. in convivio Didonis. 26 Et ſicut malum & ingratum unguentum, quo veteres in cœna caput ſibi unxerunt. 27 Amaro & deterrimo, propter amaras herbas, ex quibus apes mel conficiunt. 28 In placenta mixtum. 29 Convivis parum grata ſunt. Metaph. a viatoribus & ambulantibus, qui impingunt in lapides. 30 Produci, traduci. 31 Convivium. 32 Hominum. 33 Delectandis & exhilarandis. 34 Si paulum a perfectione ſive ab excellentia receſſit, i. inconcinnum & ineptum eſt. Metaph. a corporeis, quæ locis vel ſummis, vel mediis, vel imis continentur, ad aſſumtionem poematis per tales gradus indicandam. 35 Contemnitur, & vix ullo eſt numero.

3 *Ludere*

1 Ludere qui neſcit, 2 campeſtribus abſtinet armis,
3 Indoctuſque pilæ, 4 diſci-ve 5 trochi-ve 6 quieſcit,
7 Ne ſpiſſæ riſum tollant impune coronæ:
8 Qui neſcit, verſus tamen audet 9 fingere. 10 Quidni?
11 Liber & ingenuus, præſertim 12 cenſus equeſtrem
Summam nummorum, 13 vitioque remotus ab omni.
14 Tu nihil invita dices facieſ-ve 15 Minerva.
16 Id tibi judicium eſt, 17 ea mens: ſi quid tamen 18 olim
Scripſeris, in 19 Metii deſcendat judicis aures,
20 Et patris, & 21 noſtras, 22 nonumque prematur in annum,
23 Membranis intus poſitis, delere licebit
Quod non 24 ediderıs: neſcit 25 vox miſſa reverti.
26 Sylveſtres homines 27 ſacer interpreſque Deorum

1 Luctari, haſtam jacere, currere, ſalire, & ſimilia. 2 Ab exercitiis & armis, quæ in campo Martio, Marti conſecrato, tractabant. Sequitur ad illuſtrandum præceptum 27. querela de audacia quorundam ſuæ ætatis, qui Poeticæ artis imperiti, verſus tamen fingere & in lucem edere audebant. Huic præcepto aptum Proverb. *Quam quiſque norit artem, in illa ſe exerceat.* 3 Et qui pilæ jaciendæ & agitandæ rudis eſt. 4 In ſublime projiciendi. Vide Od. 8. l. 1. 5 Agitandi. 6 Otium agit. 7 Ne ſpectatorum circumſtantium multitudo, quæ in Campum Martium ſpectatum venerat, ſe ſublato cachinno ſine prohibitione ſeu merito irrideat. 8 Contra in Poeſi, qui neſcit verſus confingere. 9 Conſcribere. Metaph. a figulis. 10 Cur verſus non faciam, cum ſim liber & ingenuus? Proſopopœja Poetæ indocti. 11 Cum ſim mei juris, & jus faciendi habeam, quicquid libet. *Liber* eſt; qui in præſens non ſervit: *Ingenuus*, qui nunquam ſerviit: *libertus* idem, qui manumiſſus: *libertinus* vero, qui inde natus. *Liber* itaque facit omnia, niſi impediatur legibus. 12 Qui dum cenſerer a Cenſore, repertus ſum habere in bonis meis quadringenta ſeſtertia, id eſt, decem millia coronatorum Gallicorum. 13 Liber ab omni infamia, nullis vitiis coopertus, nec infamis. 14 O major natu Piſonum. 15 Repugnante natura, id eſt, tuo ingenio reluctante, ſi Minerva artium præſes tibi parum indulgeat. Meton. effic. pro effecta & inventa arte a Minerva: quæ naturæ & ingenii tarditatem maturat & juvat. 16 Polyptoton. Per te ſatis illud intelligis. 17 Ea eſt tibi prudentia & ſolertia, ut nihil unquam impoſſibile ſis tentaturus. 18 In poſterum, aliquando. 19 Spurii Metii Tarpæ, critici docti (de quo Sat. 10. l. 1.) judicio & cenſuræ ſubjiciatur. 20 Patris tui Piſonis. 21 Meas Horatii aures. 22 In multos annos domi contineatur, ut accurate emendatum ſit ante editionem. Synecd. ſpe. id eſt, finiti pro infinito. 23 Palimpſeſtis, quibus carmen inſcriptum eſt, domi tuæ poſitis, id eſt, ſi libros domi contineas, ne foras exeant. 24 Emiſeris. 25 Sententia in carmine emiſſa & ſemel divulgata revocari non poteſt, ut Ep. 20. l. 1. ad librum ſuum: *Non erit emiſſo reditus tibi*. Synecd. par. Virg. *volat irrevocabile verbum*. 26 Feros, moribus ferinis præditos, in ſylvis & campis ferarum more errantes. Meton. 27 Vates divinus, divinorumque carminum ſcriptor, Metaph. a divinis rebus ad humanas, & ad præſtantiam hujus Poetæ extollendam.

1 Cædibus & victu fœdo deterruit 2 Orpheus:
Dictus 3 ob hoc 4 lenire tigres, 5 rabidoſque leones,
Dictus & 6 Amphion Thebanæ conditor 7 arcis
8 Saxa movere 9 ſono teſtudinis, & 10 prece blanda
Ducere quo vellet. 11 Fuit hæc ſapientia quondam,
Publica privatis ſecernere, ſacra profanis:
Concubitu prohibere 12 vago: 13 dare jura maritis:
14 Oppida moliri: leges incidere 15 ligno.
16 Sic honor & nomen divinis vatibus atque
17 Carminibus venit. 18 Poſt hos 19 inſignis Homerus,
20 Tyrtæuſque 21 mares animos in Martia bella
Verſibus 22 exacuit: dicta per carmina 23 ſortes,
Et vitæ monſtrata 24 via eſt: & gratia regum
25 Pieriis tentata modis: 26 luduſque repertus,

1 A mutuis cædibus, & victu ferino ſeu ἀνθρωποφαγίᾳ. Humana enim carne ſylveſtres homines veſci ſoliti. 2 Calliopes & Apollinis filius, Poetarum primus & parens. 3 Ob hoc eximium & admirandum factum, quod ſc. homines brutos ac feroces in communem traxerit civilis vitæ ſocietatem, dictus eſt a Poetis hic Orpheus, &c. Anaphora in *dictus*. 4 Lyræ dulcedine mitigare homines feros & crudeles. Ovid. 3. de Art. *Saxa feraſque lyra movit Rhodopejus Orpheus, Tartareoſque lacus, tergeminumque canem*. Alleg. eſt e Metaph. explicata prius verbis propriis. *ſylveſtres homines* 5 Feroces. 6 Jovis & Antiopæ filius, frater Zethi, Muſicus præſtantiſſimus. 7 Al. *urbis*. 8 Homines duros & inhumanos permovere. Metaph. 9 Citharæ ſuæ cantu. 10 Suavi oratione & dulci carminis alloquio pro libitu ſuo impellere. 11 Olim fuit hæc ſapientia in Poetis, hoc ſapientis officium erat, ut docerent publica a privatis ſeparare, &c. *Publica* totius ſunt populi: *privata* ſingulorum. 12 Concubitu communi & incerto, quem primi ſylveſtres homines pro libitu promiſcue ferarum more rapiebant, interdicere. 13 Maribus & fœminis leges conſtituere, quibus fœdus conjugii retinerent, & matrimonii caſtitatem inviolatam ſervarent. 14 Urbes ingentibus ædificiis exſtruere. Sic Od. 1. l. 3. *cur ſublime moliar atrium?* & Virg. 1. Æn. *arcem moliri*. 15 In ligneis tabulis leges deſcribere, cunctiſq; legendas proponere. Apud Romanos in æs incidebantur leges, affigebanturque in foro, ut populus legeret. 16 Ex honeſtis actionibus parta eſt ingens gloria & æternum nomen Poetis. 17 Quibus vitæ humanæ præcepta continentur. 18 Duos, Orphea, & Amphionem. 19 Magnus ac nobilis. 20 Poeta Athenienſis. 21 Fortes & ſtrenuos militum ſuorum animos, Metaph. 22 Excitavit, inflammavit, & tanquam ad cotem acuit. Cic. *ad vos* exacuendos *accommodavi orationem meam*. Cum enim Lacedæmonii a Meſſeniis impugnarentur, ducem, quem non habebant, ab Athenienſibus ſibi dari petebant, qui ipſis invidentes in contumeliam miſerunt Tyrtæum Poetam luſcum & claudum, ſed ſapientiſſimum. Qui, Heroico carmine conſcripto, ita militum ſuorum animos accendit, ut de hoſtibus ſuis facilem victoriam reportarint. 23 Oracula ſive reſponſa ab Apolline data. Virg. 4. Æn. *Italiam Lyciæ juſſere capeſſere* ſortes. 24 Ratio vivendi a Poetis indicata eſt, qua ad virtutem, ſapientiam, & ipſam beatitudinem tenderetur. In *vitæ* & *via* Paronomaſia eſt. 25 Carminibus etiam a Muſis, quæ Pierides appellantur, homines experti, ſunt poſſent-ne regum benevolentiam & amicitiam ſibi comparare. Meton. effic. 24 Oblectatio animorum in Tragœdiis, Comœdiis & Satyris per carmina inventa eſt.

1 Et

1 Et longorum operum finis: 2 ne forte pudori
Sit tibi 3 Muſa lyræ ſolers, & cantor 4 Apollo.
Natura fieret 5 laudabile carmen, an 6 arte,
7 Quæſitum eſt: ego nec 8 ſtudium ſine divite vena,
Nec 9 rude quid proſit video ingenium: 10 alterius ſic
Altera poſcit opem res, & 11 conjurat amice.
Qui ſtudet optatam curſu contingere 12 metam,
Multa tulit fecitque 13 puer, 14 ſudavit, & alſit,
Abſtinuit 15 Venere & 16 vino: 17 qui Pythia cantat
Tibicen, didicit prius, 18 extimuitque 19 magiſtrum.
20 Nunc ſatis eſt dixiſſe, Ego mira Poemata 21 pango.
22 Occupet extremum ſcabies: mihi turpe 23 relinqui eſt,

1 Et requies animi poſt longos labores. Animos enim feſſos verſus & lyra relaxant. 2 Hæc ideo recenſui, o Piſo, ut, quam olim res arduas Poetica tractaverit, cognoſcas, & ne in Poetarum numerum referri erubeſcas. 3 Carminum inventrix, lyricorum modorum perita, i. divinum, elaboratum & eximium poema. Alleg. e Meton. cauſarum. 4 Apollo citharæ inventor, qui Muſis præeſt. 5 Egregium, illuſtre. Tractat hic queſtionem de cauſis efficientibus Poeſeos. 6 Præceptis & inſtitutione. 7 Diu diſceptatum eſt, utrum Poeta naſcatur, an fiat. 8 Ars ſine fœcundo ac bono ingenio, ſine naturæ bonitate. Metaph. a venis metallicis, vel a corpore animalium bene habito & ſucci pleno, ad ingenii bonitatem. 9 Naturæ bonitas nulla arte doctrina-ve expolita. Metaph. ab aſperis corporibus & impolitis. In *nec* eſt Anaphora. 10 Et ſic alterum alterius auxilio eget ſic natura & doctrina mutuis ſe opibus juvant. Polyptoton. 11 Socialiter conſentit. Metaph. a conſociatione fœderatorum populorum ad mutuam & ſubſidiariam opem & operam. 12 Labore & opere ad finem pervenire ſibi propoſitum. Locus unde curſus initium erat, *carcer*: ubi finis, *meta* dictus. Alleg. ergo e Metaph. a certaminibus Olympicis, quorum victoria tanti fiebat olim, ut, qui illam retulerat, immortalitatem crederetur conſecutus. 13 Cum puer adhuc eſſet, παῖς ὤν 14 Calorem ſenſit, & frigus perpeſſus eſt, 15 A libidine. Meton. effic. 16 Al. *Baccho*, id eſt, vino, ebrietate. Ter. *Sine Cerere & Libero friget Venus*. Romæ pueri vino abſtinebant. 17 Tibicen etiam, qui adhibetur ad canendas laudes in Pythiis, i. in ludis, celebratis in honorem Apollinis, qui Pythonem ſerpentem occiderat (de quibus ſic Ovid. 1. Met. *Inſtituit ſacros celebri certamine ludos, Pythia perdomitæ ſerpentis nomine dictos*,) didicit, i. diſcipulus fuit, antequam magiſter. Meton. ſubj. 18 Reveritus eſt. 19 Doctorem auletices. Synec. gen. 20 His vero miſeris temporibus in Poetica arte Romanis ſatis eſt, ſi tantum poſſint dicere. Apparatus eſt ad Proſopopœjam cum Ironia Poetæ: ubi iners Poeta inducitur hoc hemiſtichio, & duobus proximis verſibus excuſans ſuam inertiam & imperitiam. 21 Ego poſſum admiranda poemata componere. Hic Tropus notatus eſt Ep. 18. l. 1. in hæc verba: *poemata panges*. 22 Ultimum in hoc Poetarum ſtadio currentem ſcabies aut aliud malum maneat, id eſt, quiſquis inter Poetas infimus & poſtremus eſt, ille per me infelix ſit. Exclamatio eſt imprecantis, & ſimul Metaph. a luſu puerorum ſe mutuo ad currendum cohortantium, qui ſcabiem imprecantur ei, qui ultimus ad calcem pervenerit. Sic indoctus & glorioſus Poeta non vult in extremo ordine verſari, ſed ſuam ignorantiam tegit jactatione & audacia. 23 In curſu relinqui, ἀπολείπεσθαι, poſt alios currere, non antevertere, aliiſq; Poetis poſteriorem eſſe.

1 Et,

1 *Et, quod non didici, ſane neſcire fateri.*
2 *Ut* 3 *præco, ad merces* 4 *turbam qui* 5 *cogit emendas,*
6 *Aſſentatores jubet* 7 *ad lucrum ire Poeta,*
8 *Dives agris, dives poſitis in fœnore nummis.*
9 *Si vero eſt,* 10 *unctum qui recte ponere poſſit,*
11 *Et ſpondere levi pro paupere, &* 12 *eripere atris*
Litibus 13 *implicitum: mirabor,* 14 *ſi ſciet inter-*
Noſcere mendacem, verumque beatus amicum.
15 *Tu, ſeu* 16 *donaris, ſeu quid donare velis* 17 *cui,*
Nolito ad verſus 18 *tibi factos* 19 *ducere plenum*
Lætitiæ: clamabit enim, 20 *Pulchre, bene, recte.*
Palleſcet 21 *ſuper his: etiam* 22 *ſtillabit amicis*
Ex oculis rorem: 23 *ſaliet:* 24 *tundet pede terram.*
Ut, qui 25 *conducti* 26 *plorant in funere, dicunt*
Et 27 *faciunt prope plura dolentibus ex animo: ſic*

1 Et ſane turpe eſt mihi illud fateri ignorare, quod nunquam didici, neque Poetam eſſe negare, cum Poeticem nunquam exercuerim. 2 Horatius, depoſita Proſopopæja, reſpondet ineptæ excuſationi: ſimulque hic eſt præceptum 29. quales carminum noſtrorum auditores ac judices adhibere debeamus, nempe non adulatores, ſed ſinceros. 3 Rerum venalium. 4 Hominum multitudinem. 5 Congregat, invitat. 6 Sic etiam Poeta locuples adulatores ad poemata ſua vel indoctiſſima laudanda beneficiis provocat. 7 Ad munera, quæ Poeta imperitus dat Criticis aſſentatoribus. 8 Anaphora. Hic verſus fuit Sat. 2. l. 1. 9 Si vero ſit Poeta aliquis. 10 Qui ſplendidum & ſumtuoſum convivium, vel menſam delicatis ac ſuavibus epulis inſtructam adulatoribus recte poſſit apponere ac dare. Simili Tropo dixit Ep. 15. l. 1. *ubi quid melius contingit &* unctius, id eſt, ſumtuoſius & ſplendidius. 11 Et ſe pro paupere obærato infido, qui quavis emolumenti ſpe venalis eſt, pecuniam, quam debet, expoſiturum promittere, vas & ſponſor fieri, ſuamque fidem interponere. 12 Suo patrocinio vel opibus ſolvere. 13 Exitioſis, noxiis litibus involutum, unde ſe expedire nequit. Metaph. a retibus venatorum, quibus feræ involutæ capiuntur & interficiuntur: ſic res domeſtica litigando vehementer laborat, & ad aſſem tandem & reſtim ſolet redire. 14 Si talis dives, qui ſe beatum cenſet eſſe, falſum a vero amico poſſit diſtinguere; quippe qui ex amicis aſſentatores fecerit, & judices quaſi corruperit. 15 O Piſo. Apoſtrophe ad unum Piſonem. Docet Horatius, quomodo adulatore poſſint cognoſci. 16 Polyptoton. 17 Alicui Critico munus. 18 Adverſus te factos judicandos. 19 Tecum adducere, adhibere adulatorem lætum ob munera a te accepta, vel ob utilitatis ſpem. 20 Verba ſunt aſſentatoris, poemata tua ficte approbantis. 21 Ad hæc, ἐπὶ τούτοις ſtupeſcet, quaſi novo genere poematis obſtupefactus. 22 Effundet lachrymas (quæ ſunt ros oculorum) ſimulans ſe gaudere. Alleg. e Metaph. a cœli deſtillatione. 23 Præ lætitia exultabit propter elegantiam & artificium tui poematis: in quo tamen nihil eſt hujuſmodi. 24 Præ gaudio ſaltabit. 25 Ut mortuum lugeant & defleant. Olim mulieres præficæ mercede conducebantur ad mortuum, cujus funus efferebatur, lugendum, & lachrymis decorandum, & hæ copioſius falſas profundebant lachrymas, quam qui animo lugebant. 26 Ejulant. 27 Plus lachrymantur ac dolent, quam illi, qui vere, τῆς καρδίας, ſine fuco; ut ſunt conſanguinei, proximi, parentes, liberi, fratres & ſorores. Ter. Eun. *Utinam vere &* ex animo *iſtud diceres.*

1 *Deri-*

1 Deriſor vero plus laudatore 2 movetur.
Reges dicuntur multis urgere 3 culullis,
Et 4 torquere mero, quem 5 perſpexiſſe laborent,
An ſit amicitia dignus. Si carmina 6 condes,
Nunquam te fallant animi 7 ſub vulpe latentes.
8 Quintilio 9 ſi quid recitares, 10 Corrige, ſodes,
11 Hoc, [ajebat] & hoc: 12 melius te poſſe 13 negares,
Bis terque expertum fruſtra: 14 delere jubebat,
Et male tornatos 15 incudi reddere verſus.
Si defendere 16 delictum, quam 17 vertere, malles,
18 Nullum ultra verbum aut operam 19 ſumebat inanem,
Quin 20 ſine rivali 21 teque & tua ſolus amares.
Vir bonus & prudens verſus reprehendet 22 inertes,
Culpabit 23 duros: 24 incomptis allinet atrum

1 Aſſentator, qui gerit ſpeciem deriſoris. Synecd. gen. 2 Majori gaudio ac laudationis affectu percellitur. 3 Poculis grandibus illi inſtare: diminutivum a culeis. 4 Vino, quod lene ingeniorum tormentum eſt, varias hominum naturas, quantumvis tectas, explorans, inebriare, obruere, & inde penitus cognoſcere & elicere animi ſui ſecreta. Metaph. a cruciatu reorum, a quibus veritas alicujus criminis vi tormentorum profertur in lucem. 5 Explorare, ad plenum cognoſcere ſtudeant. 6 Componas. 7 Duplices, doloſi. Metaph. ab aſtutia vulpium, ad dolos aſſentatoris indicandos. 8 Quintilio Varo Cremonenſi, alienorum ſcriptorum ſincero & candido judici: de hoc vide Od. 18. & 24. l. 1. Synecd. ſpe. pro quolibet fideli & ſincero judice & emendatore: ubi eſt quoque apparatus ad Proſopopœjam. 9 Carminis. 10 Emenda. Metaph. a corporibus pravis. 11 Hunc & illum locum in carmine tuo vitioſum. Epanodos. 12 Si tunc negares te, poſt quam bis & ter, id eſt, ſæpius tentaſſes, melius poſſe illos verſus facere. 13 Epiſtrophe in *recitares* & *negares*. 14 Quintilius jubebat te verſus obliterare vel corrigere. 15 Et verſus non ſatis rotundos, id eſt, male perpolitos, incomtos de integro quaſi recudere, formare & emendare. Alleg. e Metaph. a fabris lignariis & fabris ferrariis, qui opus aliquod impolitum, inelaboratum, male teres ſolent limare, recudere, rotundare, & novam quaſi formam inducere, ad inelegantes & incomtos verſus arguendos. 16 Vitium carminis tui. 17 Corrigere, mutare. 18 Tum nullum amplius verbum dicebat. 19 Inſumebat fruſtra laborem, ſc. ad te tuamque ſtultitiam emendandam. 20 Sine ullo æmulo. Metaph. ab amantibus, qui eandem puellam amant, quique nullius ferunt ſocietatem in amore puellæ, quem Latini *rivalem* vocant, quod quaſi ſi ad unum eundemque rivum potum veniat: qua oſtenditur in tali poemate nihil eſſe omnino, quod amore dignum ſit, & ambitioſius videatur & per æmulationem expetendum, ſed plurimum, quod repudietur. Vel translatio ſumta eſt a beſtiis inter ſe de prima in rivo aquatione certantibus. 21 Quo minus & tua carmina ſolus magnifaceres. 22 Non ſatis accuratos, arte carentes, vel a Poeta inerti & imperito factos ſincerus ac peritus judex carminis reprehendet: ut ſupra *ſine pondere & arte*. 23 Male ſonantes. Metaph. a corporum duritie, quæ ut tangentes offendunt impreſſione ſui: ſic verſus lædunt audientes. 24 Male factis verſibus nigra linea aut virgula notabit, eoſque delebit.

1 Tranſ-

1 Tranſverſo calamo ſignum: 2 ambitioſa recidet
Ornamenta: 3 parum claris lucem dare coget:
4 Arguet ambigue dictum: mutanda 5 notabit:
Fiet 6 Ariſtarchus: 7 nec dicet, Cur ego amicum
Offendam 8 in nugis? 9 Hæ nugæ ſeria ducent
In 10 mala, deriſum ſemel exceptumque ſiniſtre.
11 Ut 10 mala quem ſcabies, aut 12 morbus regius urget,
Aut 13 fanaticus error, & iracunda 14 Diana;
15 Veſanum tetigiſſe timent, fugiuntque Poetam,
16 Qui ſapiunt: 17 agitant pueri, 18 incautique ſequuntur.
19 Hic, dum ſublimis verſus 20 ructatur, 21 & errat,
22 Si veluti merulis intentus decidit auceps
In puteum foveamve: 23 licet, 24 Succurrite, longum
Clamet, Io cives, non ſit qui tallere 25 curet.
Si quis curet 26 opem ferre & 27 demittere funem,

1 In latus ducto. 2 Crebriora Epitheta & ornatus nimios atque ſuperfluos amputabit. Metaph. ab hominibus honores præter æquum & ſupra modum cupide conſectantibus, ad ſignificandum luxum & redundantiam poematis amputandam. 3 Illis, quæ brevia & ob id obſcura ſunt, lucem adferet & illuſtrabit. 4 Amphibologias vituperabit. 5 Signo calami. 6 Caſtigator aliquis & ſeverus alienorum ſcriptorum fiet, qualis Ariſtarchus fuit, qui verſus aliquot Homeri, & quos non probabat, liberrime reprehendit. Synecd. ſpe. pro quolibet libero & incorrupto judice ſcriptorum. 7 Ut adulatores conſueverunt. 8 In re levi reprehendam? 9 Imo vero hæc vitia (inquit Horatius) quas tu nugas eſſe ducis, Poetam ſemel ab aſſentatoribus deceptum, & male deceptum in vera mala, id eſt, in publicam reprehenſionem præcipitabunt: cum ſc. vana adulatorum aſſentatione inductus, optimum Poetam ſeſe arbitrabitur, cum ſit vaniſſimus, & ob id aliis ludibrio erit. 10 Epanodos. 11 Qui ſapiunt, non ſecus timent fugiuntque malum Poetam, quam illum, quem mala ſcabies, &c. 12 Icteritia, qua tota hominum facies fit crocea, premit, vexat. 13 Morbus fanaticus, quo laborant furioſi. 14 Morbus dementiam hominibus immittens, morbus quem Luna incutit. Meton. effic. 15 Poetam ſua mala carmina omnibus obviis recitare volentem, vel furore quodam, non ſtudio & doctrina cum ingenio conjuncta, excitatum, tangere, tanquam ſcabioſum, vereatur. 16 Viri ſapientes. 17 Contra autem pueri tamen furioſum Poetam perſequuntur. 18 Et imprudentes illius carmina audiunt & collaudant. 19 Malus & inſanus Poeta. 20 Dum faſto plenus, & plurimum ſibi tribuens, μέτεωρος, vultu in cœlum ſublato incedens, putidos verſus, quaſi ructus, furore & ſine ratione effundit. Metaph. ab iis, quibus ægrum ſtomachum mala copia eſculentorum & poculentorum ſollicitat, ut loquitur Sat. 2. l. 2. unde poſtea ſpiritus putidus, multaque & tetra eructatio erumpit. Tales ſunt verſus, quos male coctos & indigeſtos copioſe fundit Poeta. 21 Hallucinatur animo & corpore. 22 Si, perinde ac auceps, in aera proſpiciens, merulis avibus volantibus inſidias ſtruit, in foveam, id eſt, in perſpicuos errores, incidit. 23 Quamvis diu clamet. 24 Io cives, opem mihi ferte. Brevis eſt Proſopopœja lapſi aucupis. 25 Nemo tamen ſit, qui eum e puteo curet attollere: quia ignorat, an ultro ſe dejecerit, an ſi extractus eodem ſe præcipitabit. Anadiploſis. 26 Ipſi. 27 In foveam, ut ipſum extrahat.

Qui

Qui ſcis, an 1 prudens 2 huc ſe dejecerit, atque
3 Servari nolit? 4 Dicam, 5 Siculique Poetæ
Narrabo interitum: 6 Deus immortalis haberi
Dum cupit Empedocles, ardentem 7 frigidus 8 Ætnam
Inſiluit. 9 Sit jus, liceatque 10 perire 11 Poetis.
12 Invitum qui ſervat, 13 idem facit occidenti,
14 Nec ſemel hoc fecit: nec, 15 ſi retractus erit, jam
16 Fiet homo, 17 & ponet famoſæ mortis amorem.
18 Nec ſatis apparet, cur verſus factitet: utrum
Minxerit 19 in patrios cineres, an triſte 20 bidental
Moverit 21 inceſtus: 22 certe furit, ac velut 23 urſus,
Objectos caveæ 24 valuit ſi frangere clathros,

1 An ſciens & de induſtria, moriendo conſilio præhabito. Sic Ep. 2. l. 2. Prudens *emiſti vitioſum*. 2 In hanc foveam. 3 Ne emendetur. In *dejecerit* & *nobis* eſt Epiſtrope. 4 Hac occaſione. Dialogiſmus eſt Poetæ cum quodam, qui tum aderat. 5 Empedoclis Agrigentini, Phyſici Poetæ. Synecd. gen. 6 Ratus ſe dignitate verſuum, quos de natura ſcripſerat, immortalem fore. 7 Inſanus, & atra bile effectus. Eſt enim Melancholia frigidiſſima. Metaph. ab intemperie corporis, ad illam mentis, quæ gignit inſaniam. 8 Siciliæ montem. ut ſc. ita a nemine inveniretur, & in cœlum ſublatus crederetur. 9 Conceſſum ſit. Permiſſio eſt illius quod nequit impediri. 10 Mori. 11 Furioſis, qui ſe nolunt corrigi. 12 Hominem invitum & mori volentem. Sic Ep. 20. l. 1. *Quis enim in vitum ſervare laboret?* 13 Ille idem facit, ac ſi occideret, vel idem facit, quod ille, qui hominem occidit. *Idem* id eſt, ſimile. Helleniſmus. τ' αὐτὸ ποιεῖ τῷ κτείνοντι. 14 Empedocles, ſc. ut moreretur ita ut nulli de morte ſua conſtaret, inque cœlum ſublatus eſſe videretur. In *facit*, *fecis*, *fiet*, Polyptoton eſt, ut in *nec* iterato Anaphora. 15 Etſi ex ignita fovea Ætnæ montis, in quam ſe præcipitare voluit, retractus erit. Metaph. a ſervis fugitivis, qui deprehenſi ad herum ſuum reducuntur. 16 Fiet tamen rationis particeps & ſanus, ut alii homines. Inſanus enim non videtur dicendus homo. 17 Nec deponet amorem, id eſt, curam non abjiciet mortis infamis, infamiam apud omnes inurentis ei, qui ſibi mortem conſcivit. Nam ſe ipſum occidere (quod fecit Empedocles) infame eſt. Meton. eſſe. Sic *famoſum carmen* dixit Ep. 19. l. 1. 18 Nec ſatis cuivis perſpicuum eſt, utrius ſceleris pœnam luat malus Poeta, dum verſus factitat, ſepulchri-ne violati, an ſublati bidentalis. 19 In ſepulchrum patrium, in quo cineres parentum, reconditæ ſunt, i. an violarit ſepulchrum patris, id eſt, furore divinitus plectatur, propter violatum ſepulchrum patris. Nihil tam ſanctum, quam religio ſepulturarum unde in medio belli tumultu petebant victi inducias ad ſepelienda mortuorum cadavera, quod illis non negabatur. 20 Locum in quem fulmen decidit, bidentibus ovibus a ſacerdote expiandum, & a nullo alio homine tangendum. 21 Poeta ipſe pollutus flagitio, in ſororem Veſtalem, vel cognatam commiſſo, polluerit, tetigerit ac concitaverit eum locum fulmine tactum, & jam conſecratum, in ſe ipſum: unde poſtea fuit actus in furorem. 22 Hoc ſaltem planum eſt eum furere, dum inſanus omnibus occurrentibus carmina ſua ad ravim uſque recita. 23 Sc. *incluſus*. 24 Si forte ſepimenta, cancellos, vel robuſtas trabes & poſtes, qui caveæ abjecti ſunt, ne egredi poſſit, frangere potuit, & ex illa cavea erumpere, omnes homines longe a ſe immanitate ſua fugat & abigit.

[1] *Indoctum doctumque fugat* [2] *recitator* [3] *acerbus.*
[4] *Quem vero arripuit, tenet, occiditque legendo.*
[5] *Non miſſura cutem, niſi plena cruoris, hirudo.*

1 Paronomaſia. 2 Ita etiam Poeta aliquis in recitandis carminibus ſuis odioſus & ingratus omnes ſibi obviam factus a ſe abigit. 3 Metaph. ab imaturis fructibus. 4 Quem vero, ruditorem nactus fuerit, illum obtundit, & in tædioſa malorum carminum recitatione enecat. 5 Tanquam ſanguiſuga, animal reptile aquatile, quæ tamdiu hæret corporis affixa, & crus aut pedem, quem ſemel occupavit, non prius dimiſſura, donec cruore plena ſit, & ſanguine diſtenta decidat ebriis ſimilis: ſic etiam malus & furioſus Poeta auditorem, quem nactus eſt, non prius a ſe dimittit, quam ejus auſcultatione probe ſatiatus ſit. Alleg. e Metaphoris.

INDEX
RERUM & VERBORUM,
Quæ in
HORATIO
Continentur.

A

ABlui flumine 314
Ab ovo uſque ad mala 298
Abominatus parentibus Annibal 267
Abortivus 300
Abrotonum ægro dare 507
Abſorbere placentas 415
Abſtemius poſitorum 464
Abſtineto [illegible] 168
Abſtinuit Venere & vino 565
Academia 521
Acciſæ opes 362
Acclinis 355
Accipiter adurget molles columbas 76
Accumbendi mos veterum 57
Accumbentium in menſa ordo, forma 388
Acerra 151
Aceti vis 379
Aceto Italo perfuſus 332
Achæmenes Perſarum rex 103
Achaja 38
Acheronte perrumpere 11
Acherontia 136
Achilles inſolens 87 honoratus 543 iracundus, impiger ibid. inexorabilis ibid. acer ibid. Briſeidem amavit 87
Acinaces 57
Acipenſer 358
Acriſius Danaes pater 164
Acroceraunia 10
Actiaca victoria 75
Actorum in Scena partes 548
Actus in Comœdia quot, ut ſcenæ 549
Acuta belli, & ſimil. 208
Acutum cernis 299
Ad aſſem perdere 520
Ad Deos evehere 2
Ad imos talos manans ſudor 336
Ad unguem factus homo 318
Ad unguem caſtigare 556
Adamantini clavi 173
Addere opus pigro 471
Addictus 422
Adimam cantare ſeveris 493
Adducere ad umbilicum 264
Adoleſcentium ingenia & artes 547
Ador, farris genus 404
Adorea 206
Adulterorum pœna 292
Æaci genus 170
Æacus inferorum judex 219
Ægæi maris tumultus 193
Ælia gens clara 168
Æmonia ab Æmone dicta 76
Æolis regio 105
Æolium carmen ibid.
Æqua tellus pauperi recluditur, &c. 118
Æquo pede 13
Æquor mare dictum 96
Æra fortis Alexandri vultum ſimulantia 515
Æra lupinis quid diſtent 450
Ære perennius 194
Ærugo 313
Æs Corinthium 365
Æs triplex circa pectus 9
Æſculo rigida mollior 155

Æſopi

I N D E X.

Æſopi de mantica fabula 383
Æſopus Tragicus 505
Æſtus momordit oleam 455
Æſula oppidum 390
Ætas currit 89
Ætna, Siciliæ mons 140
Ætolæ plagæ 487
Ævo extento vivere 82
Affligere humo 360
L. Afranius Togatam ſcripſit 504
Afra avis 241
Africæ fertilitas 2
Africæ procellæ 193
Africa ultima 117
Africum luctantem Icariis fluctibus 3 *præcipitem* 10
Agave inſaniens 383
Agna fugit lupos 262
Agna tempeſtate oblata 258
Agros patrios findere 3
Agrum informem albis oſſibus 334
Agyieus Apollo dictus 223
Ajax Telamone natus 87
Alæ morti attributæ 352
Albani agri frigidi 449
Albanum vinum 224
Albati, albatus 359
Albicant 12
Albius Tibullus 439 *an pauper* ibid. *an Epicureus* ibid.
Albunea reſonans 19
Albus Notus 20
Alcæus Poeta Lesbius 67 *aureo plectro donatus* 105
Alea 80 *legibus vetita* 181
Aleæ periculoſæ plenum opus 80
Ales albus 122 *canorus* ibid.
Alphius fœnerator 242
Alga 168
Alga vilius ibid. *vilior* 391
Algidus mons 48
Aliphana, pocula majora 416
Aliena negotia curo, Excuſſus propriis 366
Alio ſole calentes terræ 143
Alite carminis 16
Alite ſecunda 268
Alite ſerpente fugit 243
Alites 184
Alitibus & canibus addictus 272
Almus dies 225
Alpinus 343
Alte cinctus 414
Alto vultu rejecit dona nocentium 222
Alta nive 21
Amando perdere 20
Amantes januas effringere ſolebant 184
Amantium perjuria 95
Amatores unguentis delibuti 298
Amazonia ſecuris 202
Ambitioſior ederis 75
Ambitioſi homines ibid.
Ambubajæ 289
Amicum Diis 104
Amor furiat matres equorum 55
Amore ſeneſcit habendi 454
Amori ludum dare 159
Amores ſpirare 229
Amoris gradus ſeu lineæ 33
Amoris immoderati vis 32
Amphiaraus augur 60
Amphion movit lapides canendo 156 *dictus ſaxa movere ſono teſtudinis* 564 *fraternis ceſſiſſe putatur moribus* 487
Amphora 22
Amphora cœpit inſtitui, urceus exit 535
Amphora fumum bibere inſtituta 151
Ampulla 437
Ampullari ibid.
Ampullas projicere 539
Amyſtis 74
Anacreon Poeta 42, 220 *Tejus fuit* 42
Ancilia 242
Andromeda Cephei filia 191
Angiportus 54
Anim*a in amicis una* 143
Anim*æ Thraciæ* 226
Animi *ſub vulpe latentes* 567
Animum *reddere* 40
Animus *atrox Catonis* 81
Animus *prudens, rectus, vindex fraudis, abſtinens pecuniæ, &c.* 221
Anio *præceps* 18
Annibal *parentibus deteſtatus* 268
Annus *inverſus* 284
Annulorum *uſus apud Roman.* 406
Anteſtari 341
Anticyra 370
Anxur *Volſcorum oppidum* 318
Anxur *Jupiter* ibid.
Anyti *reus* 385
Apella *Iudæus* 322
Apelles *Alexandro gratiſſimus* 519
Aper *Calydonius* 545 *Lucanus* 414
Apes *Calabræ* 167 *Matinæ* 200
Ape*x* 175

Apol-

I N D E X.

Apollinis capilli intonſi 48 265 *ejus inventa* 280 *oracula* 38 *ejus opus Roma* 279

Apollo divinationi præeſt 7 *Latous* 66 *nube amictus* 7 Agyieus 223

Apparatus Perſici 78

Apotheca 182

Appia via 244

Appula uxor 240

Apricari ſenum 502

Apricum pratum 472

Apricus campus 20

Aprilis 225

Aprum fluctibus appingere 535

Aptare idonea bello 362

Apulia fabuloſa, nutricis Horatii & provinciæ nomen 136 *ſiticuloſa* 243

Apum ſtudium circa flores 192

Aqua viliſſima rerum 322

Aquila Jovis ales 304

Aquila acutum cernit 299

Aquilæ columbam non progenerant 206 *ejus cum dracone pugna* 205

Aquilo impotens 194 *terras radit* 400

Aquilonibus objicere 154

Aquilone ſecundo 531

Aquilonibus decertans Africus 10

Aquilonibus querceta laborant 96

Ara caſtis vincta verbenis 224

Ara Dianæ 534

Aram ponere 501

Arabum divitiæ 451 *domus plenæ* 103 *gazæ* 63 *theſauri intacti* 178

Aratrum everſis urbibus inductum 40

Arbiter Adriæ 10

Arbiter bibendi 93

Arbor nova collibus inhærens 262

Arbores loquaces 161

Arcadiæ colles nigri 227

Arcanum non ſcrutaberis 487

Archilochus Jamborum auctor 539 *maledicus fuit* 548

Archytas Tarentinus 59 *mors naufragii* ibid. *Geometra* ibidem.

Arcta decet ſanum comitem toga 486

Arcturus ſidus 127

Arcus Cydonius 221

Arcus non ſemper ferit 560

Ardere virginem 153

Ardua virtus 380

Area 2

Arena numero carens 59

Argenti ſitis importuna fameſque 486

Argentum eſt vilius auro 425

Argos 18

Ariadna in cælum relata 120

Aricia 316

Ariſtarchus 568

Ariſtippi præcepta 423 *ejuſdem chlamys & pannus* 480

Arma inter canebat Lesbius civis 67

Arma uncta cruoribus expiatis 79 *ad arma ceſſantes ad arma conciter* 71 *hic paries habebit* 183 *explicuit ſua victor arma* 222 *potus ad arma proſiluit dicenda* 493 *rudem belli tulit æſtus in arma* 521

Armenia 96

Armi leporis 388

Armis livida geſtat brachia 21 *conſenuit in armis* 141 *nihil non arroget armis* 543 *ad poſtem fixis* 421 *Italis adjudicas* 488 *res Italas armis tuteris* 500

Armorum fulgor 81

Arte emendaturus fortunam 419

Artem deſinentes Diis inſtrumenta ſuſpendebant 422

Artem exerceat, quam ſcit 471

Arthritis 472

Arvum declive 190

Aſello fabellam narrare 513

Aſellus iniquæ mentis 337

Aſinus male parens in rupes protruſus 498

Aſinum docere parentem fræno currere 287

Aſpera æquora 15

Aſſis unius pretio 324

Aſſyrius mollis 542

Aſtra fugat Phœbus 175 *perambulare* 273 *Urbem tollis ad aſtra* 408

Athenienſium exercitationes in palæſtra, muſica, &c. ibid.

Atlanticum æquor 66

Atlantis filia, Maja 23

Atlas mons 69

Atra fila trium ſororum 85

Atreus 548

Attia

I N D E X.

Atria ſervantem clientem poſtico fallere 443
Atrox animus Catonis 81
Attali regia 117
Attalicæ conditiones 2 urbes 461
Attalus pop. Rom. hæredem reliquit 117
Attentus nimis 454
Avaræ ſpes 225
ſemper Avarus eget 435
Avarorum excuſatio 293 *reprehenſio* ibid.
Auctoratus 410
Avernales aquæ 246
Aufidus violens 194 *tauriformis* 232
Aufidius Prætorius 318
Auguſtus cuſtos Reip. Rom. 209 *Deus nominatus* 211
Auguſti in Cantabros expeditio 466 *ſigna Craſſo ademta a Parthis recepit* 234 *pater patriæ dictus* 8
Auguſtus legibus morum licentiam refrænavit 234
Auguſto hymni conſcripti 27
Auguſtus Julii Cæſaris mortem vindicat 8
Auguſti laus 131
Avidi nautæ 61
Avi mala 36
Avis Afra 241
Aulæa 506, 546 *tolli & premi quando dicantur* 512
in Aulide Græci conjuravere 36
Aulon mons fertilis 91
Auræ fallacis neſcius 15 *auræ popularis arbitrio* 129
Aurea mediocritas diligenda 98
Aurem votis præbere 283 *per aurem demiſſa* 548 *in aurem dicere* 336 *per aurem attentam non ibunt verba* 238 *aurem occupat carmine* 361 *ſubſtringere loquaci* 397 *purgatam perſonet* 421 *patientem commodare culturæ* 424 *torquet ab obſcœnis ſermonibus* 508
Aures patulæ non retinent commiſſa fideliter 441
in Aures deſcendat judicis 563
Auribus bibere 106 *Jovis ſervare* 496
Auribus tutis depone 58
Auribus obſeratis preces fundere 277
Auris purgata 421 *rimoſa* 401
equi eſt in ore frenato 472
Auris nivalibus 000
Auriculas demittere 337
Auro neque purpura venale otium 112 *non exorabilis eſt Orcus* 529
Aurum potentius ictu fulmineo 165
Auſter dux inquieti turbidus Adriæ 131 *plumbeus* 400 *morborum pater* ibid.
Auſtris adverſis ætatem ducere 531

B

Babylonii numeri 26
Baccæ 254
Bacchæ fraxinos manibus vertentes 183
Bacchi copia 120 *cornua* 121
Bacchus aureo cornu decorus ibid. *verecundus* 58
Bajæ amœnæ 137. 429
Bajanæ aquæ 471
Bajis amœnis nullus in orbe locus prælucet 429
Balba verba ferire 381
Bantia 136
Bantini ſaltus ibid.
Barathrum 374
Barbitos 67
Baria 468
Barium 323
Barrus 325
Barri elephanti 261
Baſſareus 45
Bella ſub Ilio pugnata 170
Bella matribus deteſtata 4 *terra pugnata marique* 476
Bellerophon 225
Belli Trojani exordium ab Homero cur omiſſum 546
Bellona 378
Bellua centiceps 107 *ferro petita* 245 *multorum capitum* 427
Bellum Marſicum ſeu Italicum 267 *bellum hoc libenter militabitur in tuæ ſpem gratiæ* 238 *bellum indico ventri* 316
Berecynthium cornu 45
Bibere auribus 106
Bibliotheca Palatina 437
Bibulus Conſul 189
Bidental triſte 569
Bidentes 177
Bilis 360 *libera inæſtuat præcordiis* 259 *ſplendida* 373
Bimum merum 46

Bionei

INDEX.

Bionei ſermones 522
Bithynia mercaturis apta 149
Bithyna carina 71
Bitumen flagrans 249
Blanduſiæ fons 160
Blaterare 408
Blatta 372
Bobus fatigatis juga demere 148 *bobus ſuis paterna rura exercet* 238 *bobus albis venerari* 279
Bœotj ſtupidi 515
Bœotum in aere natus ibid.
Bona verba dicere 124
Bos tutus rura perambulat 210 *bos eſt enectus arando* 454 *bos piger optat ephippia* 471
Boſporus 104
Boſporum inſanientem tentare 137
Brachia geſtat armis livida 21
Bruma recurrit iners 219 *trahit interiore gyro nivalem diem* 400 *nives illinet agris* 449
Bruta tellus 69
Buccas ambas inflet Jupiter iratus 283
Bulla 286
Bullatius 264
Bupalus 251
Buſtuarii 81

C

Cadavera lota ungebantur 272
Cadis cum fæce ſiccatis diffugiunt amici 72 *nec parce cadis tibi deſtinatis* 93
Cadmus in anguem mutatus 548
Caducum 104
Cæcubum vinum 47, 256
Cæmenta 127
Cæmentis occupare mare 178
Cæſaris horti 337
Calabriæ armenta 66
Calabri hoſpitis munera 449
Calamo tranſverſo ſignum allinere 567
Calathus 159
Calcanda ſemel via lethi 61
Calcar addere 513
Calena vina 47
Calices ſiccare 403
Caliendrum 335
Calloſa ova 386
Calo 470
Calones 329
Campana ſupellex ibid.
in Campeſtribus exercitiis nudi Romani 462
Campis atque Neptuno ſuperfuſus ſanguis 252
Campus & area 23
Campus Martius 20. 265
Candidiores animæ 318
Cane multa trudit apros in obſtantes plagas 240 *cane pejus & angue vitare* 481
Canephoræ virgines 298
Canicula, & dies Caniculares 160
Canidia venefica 351
Canis jejunæ ab ore rapta oſſa 246
Canis non abſterretur a corio 397
Caniſtriferæ virgines 298
Cantabria ab Agrippa devicta 90
Cantabri 152
Cantu tremulo Cupidinem ſollicitas 228 *cantu levato omne malum* 264
Canum vigilum triſtes excubiæ 164
Canuſium 322
Canuſini bilingues 343
Capellæ injuſſæ ad mulctra venientes 270
Caper Baccho oblatus 151
Capitis diminutio, Capitis minor 144
Capitis nives 229
Caprea lætis paſcuis intenta 205
Capricornus Heſperiæ undæ tyrannus 115
Caprificus nunquam matureſcit 246
Capſæ librorum 308
Captare opſonia 413 *teſtamenta* 393
Caput impedire myrto 13 *caput nullum ſæva Proſerpina fugit* 61 *caput perfidum votis obligare* 94 *caput laqueis mortis non expedies* 179 *aliena negotia centum per caput, & circa ſaliunt latus* 401 *caput rerum hoc erat, hic fons* 483 *caput inſanabile tribus Anticyris* 557 *caput ſcabere meditantis eſt* 345
Cardiacus morbus 374
Cardines movens janua 54
Carina pelagus laceſſit 71
Carinæ, via Romæ 452
Carmen ad umbilicum adducere 264

364 *carmen deducere in actus* 344
Carmina grata fœminis divides imbelli cithara 37 *carmina non prius audita canto* 124 *dictæ per carmina ſortes* 564
Carmine perpetuo-celebrare 18 *curæ minuentur atræ* 226 *carmine tragico certavit ob vilem hircum* 551 *carmine Di ſuperi placantur, carmine manes* 508
Carpere diem 26
Carpere obliviones 221
Caſſa nuce pauperare 393
Caſtores fratres gemini] 9. 29
Caſtor equis gaudens 29
Caſtor & Pollux 546
Caſtra nil cupientium petere 166
Catellus 380
M. Catius 385
Catonis Uticenſis laus 81
Caucaſus 49 *inhoſpitalis* ibid.
Caudam trahere 368
Cauſam tenere 477
Cecropius cothurnus 80
Cedrus a carie conſervat 559
Celſa graviore caſu Decidunt turres 98
Cellæ 333
Cenotaphium 120
Cenſus equitum 426
Centaurea rixa 44
Centum puer artium 197
Centuriæ ſeniorum 560
Cera prima, media & ima 395
Ceratis pennis niti 198
Cerberus triceps 106
Cerea brachia 32
Cereas imagines movere 276
Cerebroſus 317
Ceres nutrit rura 210
Cereus in vitium flecti 547
Cerite cera dignus 448
Corritus 381
Cerva extricata plagis pugnat 143
Cervi, luporum præda rapacium 207
Cervi timidi 38
Cervice ſubacta ferre jugum 88
Cervicem equinam humano capiti jungere 533
Cervici brachia dare 153
Cervis ocior 113
Cervix roſea 32
Ceſpes vivus 46
Cetaria creſcent 394
Charites 64
Charybdis 545
Chia & Leſbia vina 256
Chimæra 216
Chimæræ triformi illigatus 59
Chium maris expers 414
Chium vinum 170
Chlamys 481
Chorda ſemper oberrat eadem 561
Chorea 23
Chori officia 549
Chorus quot perſonarum ſit ibid.
Cibum projectum odoraris 251
Ciceris fricti emptor 553
Cicutis allium nocentius 251
Cincluti Cethegi 537
per Cineres jurabant antiqui 93
Circea 42
Ciſtam effractam plorat 483
Citare 298
ad Citharæ ſtrepitum ceſſatum ducere curam 433
Citrea trabs 197
Clade triſti fortuna iterabitur 134
Clades hoc fronte derivata in patriam populumque fluxit 136
Clamor montium 192
Clarare 203
Claſſe cita reparavit oras 76
Claſſes Aquilonibus arcet 538
Claſſem capta reddducere Troja 376
Clavi adamantini 179
Clavi trabales 71
Cliens atria ſervans 443
Clypeum abjicere, turpe 92
Coæ purpureæ 229
Coactores 328
Coccæius Nerva Juriſc. 318
Cocytus 108
Codri mors 170
Cœlo obſcuro deterget nubila Notus 19 *cœlo Muſa beat* 219 *cœlo Lunam deripit* 247 *cœlo refixa devocare ſidera* 272
Cœlum ipſum petimus ſtultitia 11
Cœlum, non animum mutant, qui, &c. 463
Cœlum tentare 60
Cœna dubia 360
Cœnare quo corporis ſitu & habitu veteres ſoleant 57
Cœno evellere plantam 408
Cohors febrium 11
Colonus 108
Collinere crines pulvere 38
Columba adulteratur milvio 269
Columnam ſtantem proruere 71
Comam religare 14
Comæ arborum 215

Coma.

I N D E X.

Comati & capillati impuberes dicti 223
Comæ quando detonſæ ibid.
Comedere bona 473
Commodi 217
Comœdiæ veteris auctores 306
Compede grata detineri 68
Compilare 286
Compoſita hora 23
Compoſitus 331
Concha ſalis puri 299
Conchylia, & conchæ 387
Concordia diſcors 465
Condere & componere 421
Condita frumenta 508
Conjugibus loquenda prœlia 208
Conſiliis æternis animum fatigare 100
Conſul non unius anni 222
Conſultor 281
Conſultus juris 69
Contendere 459
Contento poplite 412
Convenienter naturæ vivere 458
Copiæ cornu 42, 466
Corinthus bimaris 17
Corinthium æs 366
Cornu pleno copia 280
Cornu bilibre 359
Cornua tollere 251
Cornua pauperi addit vinum 175
Corpus ſine pectore 439
Corrugare nares 442
Cortice levior 154
Corticem aſtrictum dimovere 151
Corybantes 39
Coſtum Achemenium 127
Cothurnus Cecropius 80
Cothurni, Tragicorum 539
Cotiſon 152
Cotis vice fungi 557
Cotyttia ſacra 275
Craterus medicus 374
Cratinus Comicus 306
Crepante pede 270
Crepare 44 vineta mera 454 aliquid veri 367
Creſcentem ſequitur cura pecuniam 166
Crinem nodo eobibere 163
Criſpinus Stoicus 307
Criſpini ſcrinia lippi 289
Crocodili ſtercore fucatus color 261
Crocus in theatro 505
Cubito remanere preſſo 58
Culpa vel cuppa potare magiſtra 363
Culpa palleſcere nulla 421
Culpæ fecunda ſecula 146
Culpæ dedecorant bene nata 206 culpæ fuga in vitium ducit, ſi caret arte 536
Culpam pœna premit comes 210
Culturæ patientem commodare aurem 424
Cululli 65
Culullis urgere 567
Cum victore contendere durum eſt 338
Cumera vas 285
Cupido Veneris comes 67
Cupido pulchris in genis excubat 229
Cupidinibus ſtatuit natura modum 296 reſponſare cupidinibus 411
Cupidinis pravi eradenda ſunt elementa 181
Cupreſſus in funeribus cur adhibita 109
Cupreſſos inviſas ibid.
Cupreſſum ſimulare 534
Curæ edaces 100 mordaces 44 ſagaces 208 atræ 226 circum tecta volantes 112
Cura ſcandit æratas naves 113
Curam Lyæo ſolvere 256 ducere ceſſatum 433
Curare oderis quod ultra eſt 113
Curare cutem 433
Curarum amara eluere 227
Curſu contingere metam 565 curſu ſuperare canem 488
Curſus 61
Curſus iterare 69
Curvo dignoſcere rectum 521 non miſſura cutem, niſi plena cruoris, hirudo 570
Cybeles ſacerdotes 37
Cyclades 35
Cyclicus poeta 544
Cyclopa ſaltare 320
Cygnea cantio poetis comparata 122
Cygni Veneris currum trahentes 189
Cynoſura 56
Cynici 481
Cyri ſolio redditus Phraates 84
Cypria trabs 3
Cypria Venus 46
Cytherea choros ducit Venus 13

D

DAci Cotiſonis agmen cecidit 152
Dædali fabula 199
Dædala ibid.
Damalis multi meri 75
Damnoſa quid non imminuit dies? 148
Danaes fabula 165
Danaides 109
Dapes inemptæ agricolis 241
Dapes Saliares 75
Dare amori ludum 159 dare verba 299 dare particulam inhumato capiti 61 dare vela retrorſum 69 dare brachia virginibus 102 dare lucem ex fumo 545 dare millia terna macello 389
Daunia militaris 50
Dauniæ cædes 82
Daunus rex Apuliæ 196
De tenero ungui meditari 147
Debellare 46
Debemur morti nos, noſtraque 538
Decempeda 140
Decies centena 299
Decidere pennas 521
Decipi laborum 107
Decipimur ſpecie recti 535
Declamare 430
Decolorare 82
Decus arrogavit imperiis 232
Dedecorum pretioſus emptor 147
Deficiente crumena 439
Defluere 29
Defundere vinum 359
Dejectum ire monumenta 6
Dejicere 231 dejicere e ſaxo cives 325
Deliis ornatus foliis 203
Delphinum ſylvis appingere 535
Demens ruina 75
Demenſum ſervorum 321
Demittere auriculas 337
Denarrare 384
Denſum humeris vulgus 106
Dente notam labris imprimere 33 petere 251 invido morderi 203 Theonino circumrodi 490
Deorum pulvinar 75, 199
Depellere famem 289 depellere recto curſu 396 depellere lacte 205
Deponere 58
Depoſitum ibid.
Deprendi miſerum eſt 297
Deſcribere 105
Deſignare 441
Deſignator 449
Deſinere cum genit. 97
Deterere laudes 16
Detergere 19
Deteſtata παθητικῶς 4
Detrahere pellem 353
Devia 101
Devium ſcortum ibid.
Devocare ſidera cœlo 272
Devoti ſanguinis ætas 267
Devota 177
Deus quando in ſcenam inducendus 549
Deus punit parentum delicta in filiis 145
Dexter locus honoratior 222
Dextris aptare enſes 352
Dextera fortuna uti 338
Diana 176 Lucina ibid. Trivia & triformis ibid. ei pinus ſacra ibid. venatrix 189 Noctiluca, νυκτιλαμπης 223 magiæ & nocti præeſt 248
Dianæ integræ tentator Orion 140 Dianæ numina non movenda 272
Diaria urbana rodere 470
Dibapha veſtis 262
Dicenda, tacenda loqui 453
Dicere verum ridentem quid vetat? 283 in aurem 336
Diem diffindere 354 diem rapit hora 225 diem nox urget 273
Dies nefaſtus 103 volucris 189 dies truditur die 117 dies urget noctem 273 dies ſolidus 3
Dies niger 340
Dieſpiter igni coruſco nubila dividens 69
Diffindere urbium portas 165
Diffingere 73
Digito prætereuntium monſtrari 204 digito male pertinaci direptum 23
Digna ſacro ſilentio 106 digna face nuptiali 158 digna moveri bono diei 174 digna ſequi tortum funem 460
Dignum laude virum Muſa vetat mori 219
Dii quomodo ad homines veniant? 8
Diis miſcere ſuperis 4
Dijudicare litem 145
Diludia 427

INDEX.

Diluviem minitatur agris 232
Dimidium facti, qui cœpit, habet 433
Dimovere 3, 51
Dindymene 38
Sub Dio morari 86 ſub Dio vitam agat 128
Diogenes Cynicus 481 primus pallium duplicavit ibid.
Dionæum antrum 82
Dionyſius & Damocles 126
Diota 22
Dira neceſſitas 179
Diris aliquem agere 250
Diruit, ædificat, mutat quadrata rotundis 429
Dirus hydrops 83
Diſcinctus 353
Diſcinctus pro diſſoluto 238
Diſcumbere & accumbere. 57
Diſcumbebant terni in lectis 312
Diſcus 71, 563
Diſparem vites 226
Dithyrambi audaces, &c. 199
Dives in plena domo 228 dives multa tellure 266 dives agris, dives poſitis in fœnore nummis 290, 366 dives antiquo cenſu 375
Dividere carmina 37
Divitias operoſiores 128
Divitiis exſtructis in altum 85 nec Divitiis Arabum otia liberrima muto 451
Doctrina vim promovet inſitam 206
Doloſi ferre jugum amici 72
Dolore multo corrupta voluptas 292 nocet empta dolore voluptas 434
Domini terrarum 2
Domus concidit demerſa excidio 165 domus ridet argento 224
Dona præſentis horæ 152
Donat & genus & formam regina pecunia 446
Donis delibutis ulta pellicem 243
Dormire in medios dies 433
Dos eſt magna parentium virtus 179
Dotales agri 444
Ducere pro bibere 264
Ducere æra 515 oblivia vitæ 402 funem 460 ſuccos nectaris 133 ducere prece blanda quo vellet 564
Dulce eſt deſipere in loco 228
Dulce & decorum eſt pro patria mori 123
Dulcis inexpertis cultura potentis amici 490
Dum vitant ſtulti vitia, &c. 201
Duplex ficus 363
Duplex pannus 481
Duplex Ulyſſes 16
Durum: ſed levius fit patientia, quicquid corrigere eſt nefas 53
Durus 101
Dircæus cygnus 200

E

EBriorum pugnæ 57
Ebria fortuna dulci 76
Ebur Indicum 65
Eburna porta 187
Echinus aſper 246, 387
Echo 27
Edera poetæ coronantur 4
Edicere 359
Effutire 552
Ejecta cadavera 333
Elea palma 260
Elegos miſerabiles 67 exiguos 539
Elegiacum carmen 539
Eliminare dicta foras 442
Elis 203
Elleborus melancholiam purgat 370
Elementa cupidinis pravi eradenda 181 elementa diſcere prima 283
Emancipatus 255
Emendo ſtatuas inſanit 363
Emirari 14
Emptor fricti ciceris & nucis 553
Emuncta naris 307
Emungere aliquem 552
Enceladus jaculator audax 139
Enectus arando 454
Ennius Calaber 218 ejus de Homero ſomnia 504 potus 493
Enſes procudit ira 235
Enſis Noricus 276 vagina tectus 351
Eois timendus & Oceano 72
Epicuri de grege porcus 440
Epicharmus Siculus 504
Epodon liber unde ſic dictus? 236
Epulis Jovis intereſt Hercules 219
Epulæ blattarum ac tinearum 372
Equis albis præcurrere 331
Equus optat aratrum 471

Exſpiet quivis oculos citius mihi 393
Erucas virides 417
Erycina ridens 7
Erymanthus 48
Eſquiliæ 250
Eſquiliæ ſalubres 333
Eſquilinæ alites 250
Eſquilina veneficia 275
Eſſe pro edere 433
Eſſeda 512
Eſt modus in rebus 288
Eſt quodam prodire tenus, &c. 423
Evagari ordinem 234
Evehit ad Deos 2
Evellere plantam cœno 408
ad Eventum feſtinat 546
Evias exſomnis ſtupet 182
Evincet ulmos platanus cœlebs 110
Evitata meta rotis fervidis 2
Eumenides 106
Euntes anni ſingula de nobis prædantur 522
Eunuchi 75
Eunuchorum grex 294
Evoe bacchantium vox 119
Eupolis Comicus 306
Europe niveum doloſo credidit tauro latus 186
Eurus aquoſus 270 per Siculas equitavit undas 207
Eurydice 356
Euterpe 5
Excuit verſibus animos in Martia bella 564
Exacto contentus tempore vitæ 289
Examen recens juvenum 82
Examen ditis domus, vernæ 241
Exanimari 159
Excepit turgentis verbera caudæ 409
Excipere 100
Excitatur claſſico miles truci 238
Excludit ſanos Helicone Poetas 536
Excuſſus propriis aliena negotia curo 366
Exegi monumentum ære perennius 194
Exercet bobus rura paterna 238
ſtrenua nos Exercet inertia 463
Exigui pulveris munera te cohibent 59
in Exilium æternum nos ſors impoſitura cymbæ 86
Eximiis numero beatorum virtus 84
Eximit onus ſollicitis animis ebrietas 443
Exitio eſt avidis mare nautis 61
Expavit enſem muliebriter 76
Expedies mortis laqueis caput 179
vix Expediet te Pegaſus illigatum triformi Chimæræ 59
Expendere nummos 507
Expertus vacuum Dædalus aera 11
Expiatis uncta cruoribus 79
Explicare frontem ſollicitam 191
Explicuit ſua victor arma 212
Explicuit vino contractæ ſeria frontis 363
Exſurdant vina palatum 416
Extendiſſe nido majores pennas 498
Extendere 441
Extento vivet ævo 83
Extorquere poemata tendunt 522
Extra numerum modumque nihil feciſſe 488
nil Extra eſt in nuce duri 502
Extrema in ſponda cubet 243
Extrema populum exoret arena 421
Extrema linea amoris 33
Extricata denſis cerva plagis 143
Exſtructis in altum divitiis potietur hæres 86
Extulit arvis Autumnus caput 239

F

FAba Pythagoræ cognata 401
Fabellam ſurdo narrare aſello 512
Fabellas aniles garrit 403
Faber imus 536
Fabia tribus 447
Fabio vel judice vincam 397
Fabius loquax 282
Fabri fabrilia tractant 507
Fabula de te narratur 286
Fabula fias 467
Fabula quanta fui! 259
Fabula ſumus ibid.
Fabuloſus Hydaſpes lambit loca 49
Face mutua terrere 153

I N D E X.

Face nuptiali digna 158
Faces quinque ſponſæ veſperi præferebantur ibid.
Facetus 291
Facies fucata crocodili ſtercore 261
Fæce tenus poti cadi 164
Fæcibus ora perunƈti 555
Falernus 47
Fallente laborem ſtudio 355
Fallere pro latere 167
ſomno Fallere curam 413
Fallere cineres matris opertos 94
Fama creſcit occulto velut arbor ævo 30
Fama ſuperſtes illum agit penna metuente ſolvi 83 par nunquam reſponſura labori 418
Famæ ſervit ineptus 324
Famoſæ fœminæ 163
Famoſæ ponet mortis amorem 569
Famoſo carmine laqueum neƈtit 495
Fanaticus error 568
Fanum putre Vacunæ 460
Fari neſcios pueros 222
Farre pio mollibit averſos penates 177
Fas atque nefas exiguo fine libidinum diſcernunt avidi 44
Faſces dabit cuilibet eripietque curule ebur 448 indigno detulerit faſces 476
Faſtidioſam deſere copiam 190
Faſtidioſus dominus 127
Faſtos evolvere mundi 304
Fata recludere precibus 53 fata breves annos Cynaræ dederunt 230
Fata acerba Romanos agunt 253
Fatale monſtrum daret catenis 76
Fatali labore portenta ſubegit 501
Fatalis inceſtuſque judex 132
Fati volucris tardavit alas tutela Jovis 115, 116
Fatigas animum conſiliis æternis minorem 100
Fato foret hic noſtrum dilatus in ævum 345
Fauces urit ſitis 296
Favere linguis 124
Faunus Nympharum fugientium amator 169
Fax in cineres dilapſa 230
Febrium cohors 11
quem non Fecere diſertum fœcundi calices? 419
Fecerit arbitria de te Minos 216
Felix cerebri 336
Felices ter, & amplius 33
Felices viventes clamat in urbe 283
Feliciores inſerit ramos 239
Feriæ Latinæ 453
Feriam ſublimi ſidera vertice 5
Ferient impavidum ruinæ 131
Feriunt ſummos fulmina montes 98
Ferre jugum 72
Fervidis rotis evitata meta 2 caloribus incluſa mundi pars 180
Fervidus florente juventa 542
Ferunt florem terræ ſolutæ 13
Feſcennina licentia 509
Feſtæ dapes 254
Feſtinat lites componere 431
Feſtinat pœnas per vim odio inulto 435
Fideli ſilentio eſt tuta merces 130
Fides rara albo velata panno 72 culpari metuit 210 incorrupta 52
Fidibus canoris ducere quercus auritas 27
Fidit nil piƈtis navita puppibus 35
Figit adamantinos clavos ſummis verticibus dira neceſſitas 179
Fila trium ſororum patiuntur atra 85
Filia ſylvæ nobilis pinus 34
Filix urenda negleƈtis innaſcitur agris 300
Filo tenui deduƈta Poemata 514
Findit Aprilem 225
Findere ſarculo patrios agros 3
Finem certum voto pete 434
Fingere non exaudita Cethegis 537
Fingeris ad reƈtum voce paterna 562
Fingit equum docilem tenera cervice magiſter 435
Fingitur artibus 146
Finire triſtitiam mero vitæque labores 19
Finitis animum reddere amoribus 45
Flagellis ſeƈtus præconis ad faſtidium 244
Flagitio damnum addere 143
Fleƈti in vitium cereus 547

Flore caput impedire, terra quem ferunt ſolutæ 13
Floribus non ſemper idem honos 100
Fluminis ritu feruntur cætera 192
Fluxit hoc fonte derivata clades in patriam populumque 146
Fodere latus 447
Fœcunda culpæ ſecula 146
Fœcundi calices quem non fecere diſertum? 442
Fœdo victu deterruit Orpheus ſylveſtres homines 564
Fœnum habet in cornu 308
Foliis brevioribus ornare 495
Formam regina pecunia donat 446
Formica exemplo eſt magni laboris 288
Formica 47
Fortes creantur fortibus, &c. 201
Fortuna incerta ac levis 192
Fortuna dulci ebria 76
Fortunarum habitum ad omnem nos natura format 542
Fortuna non mutat genus 241
Fortunæ ſuperbæ reſponſare 427
Fortunæ filius 402
Fræna lupata 20
Frænato equi eſt auris in ore 472
Fræna evaganti licentiæ injecit 234
Fragili quærens illidere dentem, offendet ſolido 354
Fraudibus objice nubem 478
Fregi diem mero 92
Frigido ſub Jove manet venator 4
Frigidus ignavum reddit 50
Frons hominis index 191
Frons tenuis 68
Frontem explicare 194
Frontem exarare 253 *obducere* 263
Fucatus color crocodili ſtercore. 261
Fuco medicata lanæ 143
Fucus 143
Fufidius 290
Fuga culpæ in vitium ducit 536
Fugacem virum mors perſequitur 129
Fugitivus, ut erro 413
Fugitivus ſervus 392
Fulmina ponere non patimur Jovem 21
ex Fumo dare lucem 545
Fumum bibere 151
Fune contento & laxo laborare 407
Funem ducere 460
Funem per extentum ire 513
Funera foro ducebantur, & cornua ac tubas adhibebant 326
Funeratus 151
Funis it retro currente rota 155
Furcifer 407
Furere 93
Furiare ſolet amor matres equorum 55
Furius Bibaculus Poeta 394
Furva Proſerpina 105
Furum Dea Laverna 478
Futuri temporis exitum caliginoſa nocte premit Deus 191

G

Galli 481, 472
Gades 85, 90
Galli ſacerdotes Cybeles 19
Galli ſub cantum conſultor ubi oſtia pulſat 282
Gallina tenerior ut reddatur 387
Gallus gallinaceus ἀλέκτωρ *unde dictus?* 282
Gargani querceta laborant Aquilonibus 196
Garganus ibid.
Garrire libellos comis 34
Garum 416
Gaudent prænomine molles auriculæ 393
Gaudia divitibus ſolis non contingunt 480
Gauſape 414
Gazæ mentis tumultus non ſummovent 112
Gazæ beatæ 63
Geloni 97
in Genibus robur 263
Genialis 277 *lectus* ibid.
Genius 530
Genio thure libabant antiqui 509
Genium curare 168 *placare* 550
Gens humana ruit per vetitum nefas 11
Genua ſupplices amplectebantur 466
Genua virent 263
Genus regium 87
Genus & formam regina pecunia donat 446

Germani cæruleis oculis 267
Geryon ter amplus 108
Geſtit paribus colludere 547
Getæ rigidi 179
Gigantes terræ filii 162
Gigantum cohors impia 121
Glacies non ſtat menſes per omnes 96
Gladiatorum centum paria 370
Gladio ignem ſcrutare 381
Glande ilignà nutritus 388
Glebas ligonibus verſare 148
Gloria plus nimio attollens vacuum verticem 45 fulgente conſtrictos trahit curru 325
Glyconis invicti membra 423
Gnoſſos 31
Gracchi oratores 524
Gracilis 14
Gradum corripere 11
Gradu de imo tollere mortale corpus 70
Græca teſta conditum 46
Græca exemplaria nocturna verſate manu, verſate diurna 555
Græcari 355
Græcia Barbariæ lento colliſa duello 431 cæpit poſitis bellis nugari 506
Grajis ingenium, Grajis dedit ore rotundo Muſa loqui 558
Gramen Martium 150
Gramina Martii campi 198
Grammaticas ambire tribus 496
Grammatici certant 539
Grandia conamur tenues 16
Grandine verberatæ vineæ 126
Grandinis & nivis portentum 5
Graſſari obſequio 397
Gratâ vice veris hyems ſolvitur 12 novitate morandus 551
Grata ſuperveniet, quæ non ſperabitur, hora 440
Gratia rixarum metuens 171 male ſarta nequicquam coit 438
Gratiæ tres 12 ſolutis zonis 64 nudæ 225 ſegnes nodum ſolvere 175
Graves officinas Cyclopum urit Vulcanus 12
Gravi curru quaties Olympum 31
Gravida ſagittis pharetra 49
Greges in proprios imperium regum timendorum 124
Gruem advenam laqueo captat 240
Gula digna Harpyiis rapacibus 358
Guttus 120
Gyas centimanus 115

H

Habebat hoc 298
Habena impuberum pœna 519
Habendi ſeneſcit amore 434
Hac lupus urget, hac canis angit 359
Hamus 27
Hærere æquo neſcit ingenuus puer 181 alicui 67
Hæres divitiis potietur 85
Hæres ſecundus ſcribare 394
Halyattici regnum 167
Hamo pretioſo fugerit inſidiatorem 393
Hamum opertum milvius metuit 477
Harpyiis gula digna rapacibus 358
Hebe 64
Hebrus hyemis ſodalis 31 nivali compede vinctus 436
Hecatombe 107
Hectoreæ opes 132
Hectoris laus 87
Hederæ præmia doctarum frontium 4
Hederis laſcivis ambitioſior 75
Helena ex ovo orta 546
Helenæ fratres lucida ſidera 9
de Helena reddenda ſenum judicium 431
Helicon 556
Helicone ſanos Poëtas excludit ibidem.
Hellebori multo pars maxima danda avaris 370
Hercule 410, 473
Hercules vagus 131 a Gladiatoribus cultus 421 decimæ ei offerebantur 400
Herculeus labor Acheronta perrupit 11
Hermogenes 337
Heſperia ultima 73
Heſternis vitiis corpus onuſtum 360
Hic murus aheneus eſto, Nil conſcire ſibi, nulla palleſcere culpa 426

INDEX.

Hiemat mare 356
Hinc illæ lachrymæ 496
Hinnuleo ſimilis 51
Hippolytus pudicus 216
Hippomanes 55
Hipponax 252
Hircum olet Gorgonius 291
Hiſpanæ navis magiſter dedecorum pretioſus emptor 147
Hoc age 373
Hœdilia lupos Martiales non metuunt 41
Homerus monſtravit quo ſcribi poſſent numero res geſtæ regum, &c. 539 *bonus quandoque dormitat* 561 *unde Iliados initium duxerit* 546 *vinoſus* 493
Homini nunquam ſatis cautum eſt in horas, quid quiſque vitet 104
Homo ficulnus 333 *ad unguem factus* 318
Honor 259
Honores ter æternos laurus peperit 80 *incertos tranſmittit fortuna* 192 *ſæpe dat indignis* 324 *maturos tibi largimur* 501
Honoribus tergeminis tollere a in tam natis fulget 129
Horatius quando natus 162, 499 *Epicureus* 69 *a quibus ſervatus* 92 *ejus opes* 167
Horia vina 241
Hornæ fruges 177
Horreis occultare quicquid arat non piger Appulus 167
Horrea Sulpitia 227
Horreum 189
Hoſpitale pectus 274
Hoſpitalis umbra 85
Hoſpitii jura violare 104
Humani vultus 541
Humanos in uſus cogere 134
Humeri quid valeant, quid ferre recuſent 536
Humeris denſum vulgus 106
Humi ſerpere 535
non Humiles domos faſtidit ſomnus 126
Humilem feriemus agnam 116
Humum udam virtus ſpernit fugiente penna 129 *humum pede certo ſignat* 546, 547
Hyades 10
Hybrida 330
Hydaſpes fabuloſus 49
Hydra ſecto corpore firmior 308
Hydropicus 83, 433
Hydrops dirus ſibi indulgens creſcit 83
Hymettia vina 91
Hymettiæ trabes 117
Hymni in Auguſti laudem 27
Hyperborei campi 122
Hypſæa cæcior 295

I

Jacere libet ſub antiqua ilice 239
Jactat ſe ultorem 6
Jaculamur brevi ævo multa 112
Jaculari ibid.
Jaculator audax Enceladus 139
Jaculo nobilis trans finem expedito 21
Jambo armavit rabies Archilochum 539
Jambos inceptos ad umbilicum adducere 262
Jambus pes citus 553 *mordax carminis genus* 38
Janitor immanis aulæ 157
Janua limen amat 54
Janus Quirinus 234
Janum ad medium res meæ fracta 366 *liber ſpectare videris* 497
Janus temporibus præeſt 400 *pater dictus* ibid.
ad Janum Bibliopolæ 497
Japeti audax genus 11
Japix ventus 9 *albus* 285
Iberica lorica 64
Iberici funes 243
Icariis fluctibus luctantem Africum 3
Icari ſcopulis ſurdior 150
Ida aquoſa 173
Ideæ naves 35
Idibus nomina exigebantur 242
Idonea dicere vitæ 559
Idus 225
Jecur difficili bile tumet 32 *idoneum torrere* 198 *anſeris albi* 419
Jejunia indicere 382
Jejunus ſtomachus raro vulgaria temnit 357
Ignarus navis timet navem agere 507
Ignes velut inter Luna minores micat ſidus Julium 31 *per ignes ince-*

I N D E X.

incedis ſuppoſitos cineri doloſo 80

Ignem gladio ſcrutari 381

Ilia 6

Iliacos intra muros peccatur, & extra 437

Iliacum carmen in actus deducere 544

Ilionam edormire 369

Ilithya lenis maturos aperire partus 278

Ilium ſacrum 170

Illacrymabile 107

Illaqueant munera duces 166

Illidere dentem fragili 354

Ima ſummis mutare 70

Imagines doctorum in Bibliothecis 308

Imagines triumphales 253

Imago jocoſa 27, 47

Imbelle Tarentum 451

Imbellem columbam non progenerant aquilæ feroces 206

Imi deriſor lecti 485

Imis ſenſibus oblivionem diffudit inertia 264

Imitatores ſervum pecus 494

Immane quantum diſcrepat! 57

Immetata jugera 179

Immolare 13

Immortalia ne ſperes 215

Immunem meditor tingere poculis 228

Immunis aram ſi tetigit manus 178

Imo tollere de gradu 70

Impariter junctis verſibus querimonia incluſa 539

Impavidum ferient ruinæ 131

Impedire caput myrto 13

Imperioſum æquor 34

Impiæ rates 10

Impiger extremos curris mercator ad Indos 425

Importunus Cupido 229

Importuna pauperies 167 *ſitis argenti* 486

Imprecationum exempla 249

Impotens 76

Improba Siren deſidia vitanda 365

Imus faber 336

Imus lectus in triclinio 416

In aurem dicere 336

In diem vivere 192

In fumum & cinerem vertere 473

In morem Salium 74, 197

In pelle propria quieſcere 324

In ſylvam ligna ferre 433

In verba alicujus jurare 265, 422

Inachus 86, 170

Inæquali tonſore capillos curtatus 429

Inæqualis vixit 406

Inania captare 552

Incantata vincula 315

Incedis per ignes ſuppoſitos cineri doloſo 80

Incendia neglecta ſolent ſumere vires 490

Incerto ferebar pede 260 *incerto mari fertur* 256

Incola Pythius 39

Incolumem virtutem odimus 180

Incommoda multa ſenem circumveniunt 547

Incontinens 140

Incorrupta fides 52

Increbreſcere 397

Increbruit aura ibid.

Increpare carmina 273 *pauperiem* 44 *lyra* 231

Incruſtare ſincerum vas 301

Incubuit terris cohors nova febrium 11

Incudi male tornatos reddere verſus 567

Incurata pudor malus ulcera celat 476

Incuria fudit maculas 561

Indiæ theſauris opulentior 178

Indice digito monſtrare 415

Indicere jejunia 382

Indico bellum ventri 316

Indictum ore alio dicam 182

Indi ſuperbi reſponſa petunt 288

Indicum ebur 65

Indignatio liberrima 244

Indocilis grex 269

Indocilis pauperiem pati 3

Indulgens ſibi creſcit hydrops 83

Inemptas dapes apparare 241

Ineptus, & ineptiæ 300

In prælia trudere 442

Iners & bruta tellus 138

Inertiæ ſepultæ parum diſtat celata virtus 221

Infabre ſculptum 366

Infame Danai genus 109

Infames ſcopulos Acroceraunia 10

Inferiæ 61

Infidum vulgus 72

Infregi latus 260

INDEX.

Infrequens 69
Ingenii benigna vena 117
Ingenium durum 175 *res adverſæ nudare ſolent* 418
Ingratos tulit hæc ſeges 450
Inhorreſcere 51
Inhoſpitalis Caucaſus 49
Inhumato capiti particulam dare 61
Injicere incontinentes manus 43
Inimicat urbes ira 235
Inimicitias truces ira genuit 497
Iniquæ mentis aſellus 337
Iniquis Vertumnis natus 407
Injuſſæ veniunt ad mulctra capellæ 270
Ino flebilis 543
In præſens tempus 536
Inſanabile tribus Anticyris caput 557
Inſanire ratione 381
Inſani fulgores 855
Inſeneſcere libris & curis 523
Inſerere ſtellis 182
Inſignem attenuat Deus 70
Inſolens 14, 86
Inſpicere mores hominum 432
Inſtita 291
Inſtitor 147
Inſtitutæ amphoræ fumum bibere 151
Inſtructior decem vitiis 486
Inſueſcere 313
Inſulæ divites, Fortunatæ 219, 270
Intaminatis fulget honoribus 129
Integer vitæ 51
Integræ tentator Orion Dianæ 140
Integrum addidit inceſto 130
Intentata nites 15
Intentatum nil noſtri liquere Poetæ 556
Inter arma ſilent leges 201
Inter lances & menſas 355
Inter opes magnas inops 167
Inter vilia fortis 473
Inter æquales equitare 20
Interiore diem gyro trahit bruma 400
Interitura æſtas ver proterit 215
Interlunium 55
Interminatus & interminari 247
Interpretis fidi officium 344
Inteſtabilis 375
Inverecundus Deus 259
Inverſi mores 101
Inverſum contriſtat Aquarius annum 284
Invidenda aula 98
Invidi quærimus ex oculis ſublatam virtutem 180
Invidia major 122
Invidia Siculi non invenere tyranni majus tormentum 435
Invidiam placare 365
Invidus alterius macreſcit rebus opimis 435
Inviſas cupreſſos 109
Invita nihil dices facies-ve Minerva 563
Invitum qui ſervat, idem facit occidenti 569
Inundatio Romæ 6
Inula 417
Involvo me mea virtute 193
Io triumphe 201, 225 *Bacche* 298
Io vaga 543
Jocoſa imago 27
Jocoſi munera Liberi 235
Jocoſo condere furto 24
Jolcos 246
Jones molles 146
Jonici motus ibid.
Jove ſub frigido manet venator 3 *æquo judicare* 505 *non probante* 6 *uno minor eſt ſapiens* 42[?]
Jovem per noſtrum ſcelus non patimur ponere fulmina 1[?]
Jovis tutela 115, 116 *imperium in reges* 125 *auribus ſervat* 496 *ſupercilium* 12[?]
Ira procudit enſes, & miſeras inimicat urbes 235 *furor brevis eſt* 43[?]
Iracunda fulmina 12
Iræ Thyeſten exitio ſtravere 40
Iram ludus genuit 497
Ire amat per medios ſatellites aurum 165 *ſecundo omine* 158 *per extentum funem* 513
Irrepertum aurum 134
Irreſectus pollex 247
Irretorto oculo ſpectat ingentes acervos 84
Irrevocabile verbum volat ſemel emiſſum 489
Irriguum corpus 349
Irriguus hortus 386
Iſthmius labor 202
Iſthmia certamina ibid.
Iſthmos ibid.
Italum robur 105
Ityn flebiliter gemens infelix avis 226

Jubæ

INDEX.

Iube tellus 50
Iubet pauperies quidvis & facere & pati 180
Iudæus apella 328
ſub Iudice lis eſt 339
Iudices ſelecti 314
Iugera immetata liberas fruges & Cererem ferunt 179
Iugulent homines, ſurgunt de nocte latrones 433
Iugum ahenum 154
Iulium ſidus 30
Iungere cervicem equinam humano capiti 533
Iupiter pro aere 4
Iupiter Anxur 318. *Dieſpiter* 69 *tonans* 240
Iurandæ aræ 501
Iurare in verba 265 *per oſſa & cineres ſuorum* 94
Iurejurando obſtringere 375
Ius anceps 393
Iuſtis operata Divis 162
Iuvat collegiſſe pulverem Olympicum 2
Iuvenis partes 548
Iuventas 69, 204
Iuventus docilis 279
Ixion perfidus 543

K

Kalendæ Martiæ 151
Kalendis nomina exigebant & collocabant Romani 242

L

Labare 144
Labem remittunt atramenta 515
Labeone inſanior 302
Laberius Mimographus 342
Labor Herculeus perrupit Acheronta 11
Labor Iſthmius 202 *Siſyphi* 109
Laborant Aquilonibus Gargani querceta 96
Laborantes ſylvæ 22
Laborare in Charybdi 58
Laborat lympha fugax obliquo trepidare rivo 85 *miſera ambitione* 308
Laboribus functum levare 118
Laboro brevis eſſe 535
Labuntur anni fugaces 107
Lacedæmon patiens 58
Lacenæ mulieres incomptæ 101
Laceſſere pelagus 71
Laconicæ purpuræ 117
Lacrymoſum bellum 48
Lacte depellere 205
Lactis uberes cantare rivos 120
Lacunar 116
Lacus Romæ publici 309
Lacus Albani 197
Lacus Lucrinus 428
Lædere collum pendulum zona 188
Læſtrigones 167
Lætitia ab inſolenti mentem fervare 85
Lætitiæ in uſum natis ſcyphis pugnare 57
Lætus in præſens animus 113 *ſorte tua vives* 460
Lævus picus 185
Lævum latus cuſtodire 185
Laganum 329
Lagois peregrina 337
Lama 867
Lambit Hydaſpes loca fabuloſa 49
Lamnæ inimicæ 82
Lana medicata fuco non refert amiſſos colores 143 *de lana caprina rixari* 485
Lanæ muricibus Tyriis iteratæ vellera 262
Lanea effigies 334
Languidiora vina promere 174
Lapathum 183
Lapathus 241
Lapides movit Amphion canendo 156
Lapis Phrygius 127 *albus* 329
Lapitharum pugna 44
Laqueata tecta 112
Laqueo gruem captare 230
Laribus æquis porcum immolare 374
Lariſſa 28
Laſanum 329
Laſcivis ederis ambitioſior 75
Laticlavi forma & materia 325
Latium ferox 71
Latrantem ſtomachum leniet panis 356
Latus in Circo ſpatiere 315
Latus fodere 447 *peruſtum funibus* 243

INDEX.

Laudantur ſimili prole puerperæ 210
Laudator temporis acti 547
Laudibus arguitur vini vinoſus Homerus 492
Laudis amore tumere 424
Laverit Padus matutina cacumina 534
Laverna 478
Laurus & hedera Poetarum præmia 495
Laurum venalem morte petiiſſe 261
Laurea donandus Apollinari 199
Lebedum 461
Lecti diſcubitorii 440
Lecti duorum generum fuere ibidem.
Lecti imi deriſor 485
Lectica 295
Lectus genialis 428
Leænæ catulos movere 171
Leges vanæ ſine moribus quid proficiunt? 180 *incidere ligno* 564
Leges ſanctæ 354
Lenæus Bacchus 183
Lene damnum 477
Lenta brachia 265
Lentus amor 272
Leo lacte depulſus 205
Leonem tactu laceſſere 128
Leonem imitata vulpes 376
Leonum arida nutrix Jubæ tellus 50
Lepido inurbanum ſeponere dicto 555
Leporem ſectari 296
Lesbium vinum 43
Lesboa barbitos 5
Lethargus, Lethargicus 367
Lethe 264
Lethæa vincula abrumpere 216
Lethi via calcanda ſemel 61
Letho peius flagitium timeo 222
Leuconoe 25
Lævius fit patientia, quicquid corrigere eſt nefas 53
Lex maculoſum edomuit nefas 210
Lex Julia de adulteriis coercendis ibid. *Poppæa de maritandis ordinibus* 278 *theatralis a L. Roſcio Othone lata* 244
Libelli Stoici 254
Libelli in jure 310
Liber adſcripſit Satyris Fauniſque Poetas 492
Libero pede pulſanda tellus. 75
Liberrima indignatio 344
Libertas Decembris 406
Libertina 68
Libertus, Libertinus, Liber 563
Liberti quomodo fierent? 411
Libido maſcula 247
Libitina Dea 194
Libitinam vitare ibid.
Librarius 561
Libros loricis mutare 64
Liburnæ naves 236
Liburnis ſævis ferocior 77
Lybiam remotis Gadibus jungere 83
Lictor conſularis 112
Ligna ferre in ſylvam 343 *ut lucum virtutem verba putas?* 445
Ligno leges incidere 564
Ligurrire 302 *jus tepidum* ibidem.
Limæ labor 576
Limat obliquo oculo mea commoda 471
Liminis patiens latus 155
Limis rapere 395
Limo Principi addere particulam undique deſectam coactus Prometheus 40
Linea pro meta ſtadii 479
Linea ultima rerum mors ibid.
Linenda cedro carmina 559
Lingua mentis interpres 542
Linguæ patruæ verbera metuentes 159
Linguis favete 124
Lippis inimicum pila ludere 319 *lippis & tonſoribus notum* 330
Liquare 26
Liquidum pro aqua 285
Liquor medius ſecernit Europen ab Afro 134
Lis adhuc eſt ſub judice 539
Lites componere 431
Litibus orbum forum 202
Litigioſus dominus 382
Littus premere iniquum 98
Lituus, tuba 4
Livido dente rodens irreſectum pollicem 248
Livius Andronicus 504
Locare ſecanda marmora 117
Loculos ſuſpenſi lacerto 327, 425
Loligo 313
Longam ſpem inchoare 12
Loquacem Fabium delaſſare 282

Loquen-

I N D E X.

Loquentes alterna 335
Luceria 164
Lucerna ſub clara 409
Lucernæ vigiles 152 *vivæ* 175
Lucernarum in conviviis uſus 57
Lucina 176
Lucretilis 41
Lucrina conchylia 241
Lucrinus lacus 110
Lucro apponere 22
Lucta Romanorum 20
Luculli in ædificiis luxus 446 *Xerxes Togatus dictus* ibid.
Lucus 534
Lucus Diis conſecratus 445
Ludere qui neſcit, campeſtribus abſtinet armis 563
Ludere par impar 379
Ludum dare amori 159 *inſolentem ludere* 192 *tuum laudabit fautor utroque pollice* 489
Ludus 470, 420 *genuit trepidum certamen & iram* 497
Ludus gladiatorius 420 *Martis* 7
Lugubres cantus 52
Lugubri alite 135
Sub Lumina prima venire 408 *ad Lumina prima* 525
Luna imminente 12
Luna micat inter ignes minores 30
Luna ſilentium 55
Lunæ novæ pergunt interire 117 *celeres* 215 *naſcentes* 387
Lunam atra nubes condidit 111 *cœlo deripere* 247 *cœlo devocare* 272
Lupata frena 20
Lupos Martiales metuunt hœdilia 41
Lupis & agnis diſcordia obtigit 243
Lupinis quid diſtent æra 450
Luſcinias prandere 379
Luſiſti ſatis, edisti ſatis, &c. 532
Luſtra 327
Luſtrum octavum trepidavit ætas claudere 88
Luto amica ſus 432
Lutulenta palma 390
Lyæo dulci ſolvere curam 256
Lycurgi Thracis exitium 120
Lympha fugax 85
Lympha prætereunte extinguere pocula ardentis Falerni 208
Lymphæ loquaces 161
Lynceis oculis contemplari 294
Lyncei viſus ibid. 423
Lyra Mercurii inventum 48 *Apollini a fratre Mercurio data* ibidem. *ei ſacra* 68 *dapibus grata* ibidem. *ſeptem chordarum* 156
Lyrici carminis propria virtus 540
Lyris 168
Lyſippus 515

M

Mæcedo vir portas diffidit urbium 165, 166
Macelli pernicies & tempeſtas barathrumque 473
Macello dare millia terna 389
Macellum Romæ 378
Machinæ trahunt ſiccas carinas 12
Macies terris incubuit 11
Macte virtute eſto 291
Madet Socraticis ſermonibus 174
Mæcenas atavis edite regibus, &c. 1
Mæonii carminis ales 16
Magica ſacra nocturna 248
Magiſter 147 *navis Hiſpanæ* ibid.
Magiſtra culpa potare ludus erat 363
Magna manus Jovis 131
Magnam fortunam ferre diſce 188
Magnas inter opes inops 167
Magni formica laboris 283
Maja 23
Major invidia 122
Mala avi 36 *alite* 257
Male nominata verba 162
Malis alienis ridere 369
Malobathrum Syrium 92
Malus Africo ſaucius 34
Mancipat uſus 528
Mancipium domino amicum 406
Manes fabulæ 13
Manet omnes una nox 61
Mangones 518
Mannis terit Appiam 245
Mannis impoſitus 453
Mannos terruit ſerpens 185
Mannus 245
Manumittendi ſervos ratio 411
Manum arripere 336 *injicere* 43

Manus

INDEX.

Manus ahena 71 *ſacrilega* 104 *puræ* 310
Mare Myrtoum 3 *Ponticum* 179
Mare & ſylvæ ſonant Aquilone 263, 264
Mari terraque 256
Maritat populos vitium propagine 239
Mariti olentis uxores 411
Marito unico gaudens mulier 161
Marmor Parium 45
Marmora inciſa notis publicis 218
Marmoreum limen 489
Mars Romuli pater 7 *tunica adamantina tectus* 16
Marſæ voces 249
Marſi 4
Marſicum bellum 162
Marſus aper 4
Martia bella 564
Martiales lupi 41
Martiæ Kalendæ 151
Maſcula militum proles 117
Maſſagetæ 73
Maſſica vina 3
Maſſici veteris pocula ibid.
Maſſico obliviofo exple cibaria 92
Matina cacumina 269
Matinum littus 59
Matinus ibid.
Matrem ſequi 51
Matrona bellantis tyranni 128
Matrona, quæ matrimonio præeſt 139
Matura virgo 146
Maturus ſenex 542
Matutine pater 400
Mavortis puer 219
Maura jacula 49 *unda* 89
Mauri peditis acer vultus 8
Maurus anguis 155
Medea ferox 543
Medi pharetra decori 112
Mediaſtinus 469
Mediocribus eſſe Poetis Non homines, non Di, non conceſſere columnæ 562
Mediocritas aurea 98
Meditantium ſigna 345
Medius lecti triclinaris locus 415
Meleagri interitus 545
Melimela minorem ad Lunam delecta 415
Mella Calabra 167 *Hymettia* 90, 356 *Poetica* 496
Meliatio 239
Melli eſt 401
Melpomene cantus lugubres præcipe 52
Membra ſub arbuto ſtratus 3
Membranam poſcere 364
Memor ignium nigrorum 228
Memphis urbs Ægypti 184
Menenia gens 382
Mens provida Reguli 142
Menſu piſcium venalium 387
Menſa pomorum eadem, quæ ſecunda 298
Menſa tripes ibid.
Menſa acerna 414 *marmorea* 329
Menſæ alteræ, ſecundæ 211
Mento ſolum tangere 92
Meraco expulit bilem 527
Mercator vagus 542
Merces 290 *Cypriæ Tyriæque* 193
Mercede non alia bibam 58
Mercurialium cuſtos virorum 116
Mercurii virga ſive caduceus 25
Mercurius ſuperis & inferis gratus ibid.
Mero molli finire triſtitiam 19 *torquere* 567 *diem morantem frangere* 92 *nocturno certare, putere diurno* 493
Merulis intentus decidit auceps 568
Merum quadrimum 22 *lene* 190
Meſſala Corvinus 167
Meſſius Cicerrus 319
Meta fervidis evitata rotis 2
Metata porticus 111
Metatus agellus 362
Metaurum flumen 206
Metiri ſe quemque ſuo modulo ac pede, verum eſt 454
Micat fama Marcelli 30
Migravit ab aure voluptas ad incertos oculos 512
Miles gravis annis 281
Militaria dona 520
Militare jusjurandum 115
Militaris 20
Milvius hamum opertum metuit 477
Milvius paraſitus 408
Mimnermus 448
Minæ ſcandunt eodem, quo dominus 127
Minatus urbi vincula 255
Minerva invita nihil facies 563
Minerva operoſa 159
Mingere in patrios cineres 569

Mini-

I N D E X.

Minimo provocare 307
Minois arbitria 215
Minturnæ paludes 441
Miſcere Chio Falernum 343 *ſacra profanis* 477 *pacem duello* 143
Miſſa vox reverti neſcit 563 *non Miſſura cutem, niſi plena cruoris, hirudo* 570
Miſta ſenum ac juvenum denſantur funera 61
Miſtæ pueris puellæ curſitant 224
Mite ſolum 43
R iteſcunt frigora 215
Mitibus mutare triſtia 40
Mittere ſub juga 68
Mitulus 387
Mitylene 17, 462
Mobilibus rivis uda pomaria 18
Mobilibus decor naturis dandus 546
Modicis cantharis potare 46
Modica cœnare parella 440
Modulate paſſive 67
Mœchos 54
Mœchorum ſupplicia 292
Mola in ſacrificiis 178
Mola ſalſa caput ſpargis 377
Moles regiæ 109, 110
Moliri atrium ſublime novo ritu 127
Moliri oppida 564
Molle atque-facetum epos 344 *Tarentum* 387
Molle merum 19
Mollis inertia 264
Moloſſus & Lacon 251
Monæſes & Pacorus 145
Monumentum exegi ære perennius 194
Monogamia etiam Romanis laudata 160
Monſtra natantia 10
Monſtrare indice digito 415
Monſtrari digito prætereuntium 204
Monſtrum Colchicum 208 *Thebanum* ibid.
Morbus acutus 374
Morbum elidere nervis 471
Mordacem Cynicum 481
Mordaces diffugiunt ſollicitudines 44
Mordaci icta ferro pinus 212
Morderi opprobriis 476
Morari ſub dio 86
More palæſtræ 24 *per hunc inventa Feſcennina licentia* 86
Mores aurei 260 *inverſi* 141 *ætatis cujuſque notandi* 548
Mori pro patria dulce & decorum eſt 129 *pro patria non timidus* 170 *immeritis cœlum virtus recludens* 129
Moriendum omnibus præſtantium exemplo 60
Mors & ſomnus germani 52 158 *pallida* 13 *cita abſtulit Achillem* 113 *fugacem perſequitur virum* 129 *atris circumvolat alis* 352 *ultima linea rerum eſt* 479
Mortalia facta peribunt 538
Morte deliberata ferocior 77
Mortis & vitæ arbitra Proſerpina 61
Mortis laquei 179
Moſchi cauſa 441
Motum civicum tractare 79
Motus Ionici 146
Movens cuncta ſupercilio Jupiter 125
Move vina 263
Movere cereas imagines 276 *ſaxa ſono teſtudinis* 564
Moveri digna bono die 174
Movit Achillem Briſeis niveo colore 87
Mucius Juriſconſultus 524
Mulier non humilis 77 *unicogaudens marito* 1[illegible]
Mulierculam vincere mollitia 261
Mullus trilibris 357
Multa fidem promiſſa levant 518
Multa petentibus deſunt multa 167
Multa renaſcentur, quæ jam cecidere, vocabula, &c. 539
Multi meri Damalis 74 *nominis Lydia* 153
Multis occulto res fœnore creſcit 428
Multo milite 36
Multorum capitum bellua 427
Munditiis ſimplex 14
Mundi faſtos evolvere 304
Mundus erit, qui non offendet ſordibus 359
Munera navium ſævos illaqueant duces 166
Munere terræ veſci 108
Muneris pretium dicere 218
Munia comparis æquare 88
Munus grande Cecropio repetes cothur-

cothurno 81 *inarſit humeris Her.ulis* 243 *Ap:lline dignum* 513
Mures ploſtello adjungere 379
Murex Afer 14
N.uricibus Tyriis iteratæ vellera lanæ 262
Muris imprimere hoſtile aratrum 40
Murmure minaci cornuum perſtringere aures 80
Murus aheneus 426
Mus ridiculus naſcetur 545
Muſa imbellis lyræ potens 16
Muſam cithara tacentem ſuſcitat 99 *Archilochi pede temperat maſcula Sappho* 495
Muſarum ſacerdos 124
Muſas amat impares 171
Muſis amicus 56 *dicenda prælia* 221 *novem cælatum opus* 524
Mutamus terras alio Sole calentes 113
Mutare lares 279 *merces* 308 *ima ſummis* 70 *quadrata rotundis* 429 *veſtem* 72
Mutatur in horas 547
Mycenæ dites 18
Mygdoniæ opes 103
Mygdones ibid.
Mygdonii campi 168
Myrrheus crinis 162 *ejus color* ibidem.
Myrteta 471
Myrto viridi impedire caput 13 *deproperare coronas curat* 93
Myrtoum mare 3
Myrtus fragilis 178
Myrti in coronis uſus 78, 93
Myſorum agmina 272

N

NÆnia *Cea* 82 *puerorum* 426 *noſti conveniens* 189
Nevius Poeta 504
Najadum potens 185
Nardus Aſſyria 200 *Achæmenia* 263
Nardo vina mereri 327
Nare ſine cortice 314
Naribus uti 496
Naris emunctæ 307 *obeſæ* 361
Naſidienus Rufus 474
Naſo adunco ſuſpendere 323, 417 *vivere pravo* 536
Naſum nidore ſupinor 409
Naſus illis nullus erat 361
Natale aſtrum 531
Natales 532
Natatio Romanorum 20
Natta 330
Natum in craſſo aere 516
Naturæ convenienter vivere 458
Naturam expellas furca, tamen uſque recurret 458 *mutare pecunia neſcit* 464
Naturis mobilibus decor dandus 546
Natus Vertumnis iniquis 407
Navem magna ferri 531
Navem agere ignarus navis timet 507
Naves roſtratæ 245 *Idææ* 35
Naufragum mare 39
Naufragorum tabulæ 15
Naufragi in tabula depicti 534
Navibus atque quadrigis 463
Navis Remp. refert 33
Navis tua in alto eſt 87
Navigandi temeritas & pericula 10, 11
Navita Pœnus 104
Navitis inſtat ſudor 258
Navium alta propugnacula 236
Nautis infeſtus Orion 265 *differtum forum* 316
Ne currente retro funis eat rota 155
Neapolis otioſa 247
Nebulam ſtellis ſpargere candidis 163
Neceſſitatis æqua lex 125 *clavi* 179
Neceſſitas dira ibid.
Nectar bibit ore purpureo 131
Nectar Veneris 33
Nectaris ducere ſuccos 133
Nefas 25
Nefaſtus dies 103
Negata terra domibus 87
Negata tentat iter via 129
Neglecta ſolent incendia ſumere vires 490
Neglecti Dii multa mala dederunt 145
Neglectis urenda filix innaſcitur agris 400
Neglectus Dieſpiter 130
Nemus 154
Nemora ibid.

Nemo-

I N D E X.

Nemorum ſpiſſæ comæ 203
Nepos diſcinctus 238
Nepotum ventres 473
Neptunius dux 255
Neptunus hibernus ſaxa tundit ſalo 274 *terra receptas, claſſes Aquilonibus arcet* 538
Nequiores nos tulit ætas parentum pejor avis 148
Nequitia & nugis par nobile fratrum 379
Nequitiæ cuſtos 140 *fautoribus* 473
Nereus 36
Nero Druſus 204
Nervi illiterati rigent 254 *deficiunt* 535
Nervis elidere morbum 471
ſerviet æternum, quia parvo Neſciet uti 460
Neſcii cedere 16
Neſcit vox miſſa reverti 563 *equo hærere ingenuus puer* 181
Neſcius auræ fallacis 15 *uti compoſitis* 371
Neſſi cruore delibutus Hercules 273
Neſtor vixit nonaginta annos 96
Niger 311
Nigri oculi 67
Nigris digniſſima barris 261
Nihil agere 336
Nihil eſt ab omni parte beatum 113
Nil admirari, felicitas 443 *conſcire ſibi* 426 *intentatum relinquere* 556 *intra eſt oleam* 502
Nilus unde dictus 134 *tumidus rigat arva* ibid. *fontium celat origines* 233
Nimio plus 67
Nimium mero Hylæum 102
Niobæa proles 211
Niphates 97 *rigidus* ibid.
Nireus 173
Niſus pro volatu 204
Nitere 363, 392
Niti cothurno 555 *ceratis pennis* 199
Nives comparat annus hibernus Jovis 240 *deducunt Jovem* 262
Nobiles trimetri 554
jaculo Nobilis expedito 21
Nocet empta dolore voluptas 434
Nox ſubluſtris 186
Noctiluca Diana. 223
Nocturno certare mero 493
Nocturnos formidare vapores 491
Nocturnus pro fure 304
Nodoſa chiragra 423
Nodum ſolvere 175
Nodus vindice dignus 549
Nomen omne movet capax urna 125 *ab Africa domita lucratus* 218 *meritum duxit ab oppreſſa Carthagine* 353 *beati rectius occupat* 222
Nomenclatores 417
Nomentanus guloſus 287, 350
Nomina tua ducet ſectus orbis 188
Nomina ſectari 290
Nominibus certis expendere nummos 507
Non cuivis homini contingit adire Corinthum 482
Non poſſidentem multa vocaveris recte beatum 222
Non ſi male nunc, & olim ſic erit 99
Non miſſura cutem, niſi plena, &c. 570
Non ſine Diis 137
Non tuæ ſortis juvenem 225
Nota interior Falerni, 85
Norcico enſe pectus recludere 75
Noricus enſis 39
Norma loquendi 539
Nos numerus ſumus, & fruges conſumere nati 432
Noſter Jupiter 234
Notam memorem impreſſit labris 33
Notus animi 91
Notus ventus 10, 209 *comes Orionis* 61 *albus* 19
Nova febrium cohors 11 *cruſtula* 388
Novæ Lunæ 117, 171
Novem cyathos pro Muſis hauriebant veteres 171
Novendiale ſacrificium 274
Novendiales diſſipare pulveres ibidem.
Novus liquor 65
Nox jam te premet 13 *omnes una manet nox* 61
Nubem fraudibus objicere 478 *demere ſupercilio* 497
Nubes & inania captare 552 *atra condidit Lunam* 111
Propinquus nubibus 190
Nuce caſſa pauperet te 393 *nil extra eſt in nuce duri* 502
Nucis emptor 553
Nudum remigio latus 34

Nugis

I N D E X.

Nugis addere pondus 496
Nullius addictus jurare in verba magiſtri 422
Numero beatorum eximere 84
Numeros Babylonios tentare 26 nil extra Numerum feciſſe modumque Curas 488
Numicia via 485
Numina Dianæ non movenda 271
Nummo addicere, 398
Nuntius 24
Nuptiarum expers 156
Nuptias rumpere 36 inquinare 146
Nuptiis conciliandis Suadela & Venus præſto ſunt 446

O.

OBducere frontem 263
Obeſæ naris juvenis 261
Obligare caput votis 94
Obligatus aliti Prometheus 275
Oblimare rem patris, molum eſt. 293
Oblinere ſocerum verſibus atrio 495
Obliquus rivus 85
Oblitus, ab oblino 513
Oblivia jucunda ſollicitæ ducere vitæ 402
Obliviones lividæ 221
Oblivioſum Maſſicum 93
Obſcurum diſcrimen 90
Obſequio graſſari 397
Obſequium ventris 411
Obſeratis auribus fundere preces 274
Obſignare lagenas 527 teſtamenta 449
Obſita frondibus 45
Obſoleta ſordibus paternis anus 274
Obſtinatas aures applicare 156
Obſtipo capite ſtare 397
Obſtrepunt fontes lymphis manantibus 240
Obvolvere vitium verbis decoris 409
Obterere laudem 16
Occaſionem de die rapere 263
Occidis ſæpe rogando 264
Occupare, pro antevertere 453
Occupet extremum ſcabies 565 extremis in vicis balba ſenectus 498
O cives, cives, quærenda pecunia primum eſt, &c. 237
Oceanus belluoſus 233
Octavia Auguſti ſoror 161
Octavum luſtrum 88
Octavus ſapientum Stertinius 383
Octonis Idibus 327
Octo aſſibus emptæ 374
Oculi nigri in honore 67
Oculi quando nare dicantur 75
Oculis inunctis pervidere mala 299
Oculo irretorto ſpectare 84 obliquo commoda limare 471
Oculos deponere in aliquem 75
Ocyor cervis 113 Euro ibid. Icaro Dædaleo 122
Oda 1
Odere Dii vires omne nefas animo moventes 140
Oderit animus curare, quod ultra eſt 113
Oderunt peccare boni virtutis amore 477 hilarem triſtes, triſtemque jocoſi 490
Odi profanum vulgus 124
Odio vincere 330
Oenophorum portare 329
Offendet ſolido dentem 354
Offenſus active 266
Officiis fungi vernaliter 403 ab officiis redire 452
Officinæ Cyclopum 12
Officioſa ſedulitas 449
Oleas quinquennes eſt 359
Oleatis uxores mariti 41
Olet paſtillos, hircum 311 deterius Libycis lapillis 458
Oleum addere camino 384 Venafranum 97, 416
Olidæ premunt convivia capræ 442
Olivum 330
Oderunt mane vina Camœnæ 492
Olus 353
Olympia magna contemnat coronari 425
Olympicum certamen, Olympici ludi 2
Olympicum pulverem collegiſſe juvat ibid.
Omaſum 473
Omen parræ recinentis 184
Omine ſecundo 159
Omne tulit punctum, qui miſcuit utile dulci 560
Omnes eodem cogimur 86 una manet nox 61

I N D E X.

Omnium verſatur urna 86
Onerata plagis jumenta 487
Onuſtum heſternis vitiis corpus 360
Onyx 227
Ope Dædaleâ niti 198. 199
Opella forenſis 449
Operæ pretium 292. 389. 514
Operam perdere 287 *ſumebat inanem* 567
Operata Divis 162 *in curanda plus æquo operata juventus* 233
Opere in longo fas eſt obreſere ſomnum 551
Operoſa carmina fingere 200
Operoſæ Minervæ ſtudium 159
Operoſiores divitiæ 128
Operta recludit ebrietas 443
Opertos matris cineres fallere 94
Operum ſervare colores 540
Opes pro auxilio 132 *ſtultitiam patiuntur* 486
Opedere curtis Judæis 340
Oppida novo decorare ſaxo 111 *moliri* 564 *munire* 304 *unde dicta* ibid.
Opprobriis morderi falſis 476
Optat ephippia bos piger, optat arare caballus 471
Optimus ille eſt, qui minimis vitiis urgetur 302
Optivo creſcit cognomine 525
Opulenti 475
Opus plenum periculoſæ aleæ 80 *novem Muſis cælatum* 524
Ora pallor inficit albus 273 *perunctis fæcibus* 555 *nitidus per ora, introrſum turpis* 353 *Romana brevi venturus in ora* 436
Orantis habitus, manus tollere 176
Orbilius plagoſus 505
Orbum litibus forum 201
Orca Byzantia putruit 389
Orci ſutellei 118 *victima* 16
Orco invidere 200
Orcum morari 187
Orcus ab urgendo dictus ibid. *non exorabilis* 520
Ordinare annos 225
Ordinare arbuſta ſulcis 123
Ordinibus quietis Deorum adſcribi 133
Ore profundo Pindaris 199 *rotundo loqui dedit Græcis Muſa* 558 *trahi quodcumque poteſt fornica* 283 *non alio dictum* 409
Oreſtes Genitricem occidit 372 *triſtis* 643
Oricbalco tibia juncta 549
Oricum 149
Orion ſidus 61 *etymon* ibid. *integræ tentator Dianæ* 140
Orionis tumultus 185
Ornabat nux ſecundus menſas 363
Ornamenta ambitioſa 563
Ornare pulvinar Deorum dapibus 75
Ornes me brevioribus foliis 494
Orni foliis viduantur 96
Orpheus & Eurydice 156 *lyra inſignis* 27 *ſacer interpreſque Deorum* 554
Orti pueri magni e Centurionibus 327
Oryzæ ptiſaniarum 374
Oſci clarum genus 319
Oſcines & alites 184
Oſcula dulcia barbare lædere 33 *nulla plura dividit* 73
Oſſa pelle amicta 272 *ab ore rapta jejuna canis* 243
Oſtrum regale 552 *Sidonium* 459
Otia non recte ponere 413 *liberrima non muto divitiis Arabum* 44
Otio ingrato ventos obruit 35
Otioſa Neapolis 247
Ovanſque curreret loculos circum 373
Oves infirme 239 *pollitæ* 85
Ovo prognatus eodem 450 *columbino limum colligit* 388 *ab ovo uſque ad mala citare* 298 *ab ovo gemino bellum Trojanum orditur* 545

P

P*Acantur vomere ſylvæ incultæ* 454
Pacatum mare 210
Pacem duello miſcere 143
Pacorus 144
Pacis bellique medius 124
Pactolus tibi ſluat licet 259
Padus Matina laverit cacumina 259
Palatinus Apollo 438
Paleſtræ exercitatio 24
Palato annoſo balba verba ferit 187

Pala-

I N D E X.

Palatum exſurdant vina 416
Palea borna 404
Palinodia 38
Palla 255 ſuccincta 334
Pallas galeam, & ægida, curruſque, & rabiem parat 36
Pallere amore argenti, &c. 390
medias fraudes 286
Palleſcere culpa 425
Pallida mors æquo pulſat pede, &c. 13
Pallor luteus 253
Palma nobilis 2 *ſub pedibus* 173
Elea 200
Palpari 350
Paluſtres ramæ 317
Pan paſtorum Deus 38 *ruſticorum Deus* 169
Panætius Stoicus 64
Panarium 285
Panis ſecundarius, tertiarius 508
reticulum 284
Pangere poemata 555
Panno albo velata Fides 72
Pannus 494 *aſſuitur unus & alter* 534
Pantilius Cimex 346
Pantboidem 60
Pantolabus ſcurra 333
Paphi regina Venus 64
Paphon junctis viſit oloribus 189
Par impar ludere 370 *Thrax Gallina Syro* 401
Parere 63
Paratis frui 67
Parca non mendax 237
Parcæ probibent iniquæ 90 *veraces* 275
Parcis diripere borreo amphoram ceſſantem 189
Parcus Deorum cultor 69
Parentes pro majoribus 287
Paris compris capillis 220
Parios Jambos 494
Parium marmor 46
Parmula 92
Parochi, Parochia 319
Paros 45
Parra vox 148
Parrbaſius 217
Pars animæ 38 *violentior natalis hora* 139
Partbi celer fuga 105 *Auguſto ſigna remiſerunt* 34 *fugiendo pugnant* 44. 507
Partbis mendacior 507
Partbos feroces vexare 128
Particulam dare capiti inbumato 61, 62 *divina dura affigit humo* 360
Parturient montes, naſcetur ridiculus mus 545
Parvum parva decent 451
Paſcere barbam 367
Paſces in cruce corvos 477
Paſcitur in veſtrum reditum votiva juvenca 438
Paſcua Calabra 238 *Lucana* ibid.
Paſtillos olere 291
Patareus Apollo 319
Patella 440
Pater patriæ, urbium 180
de Patera vinum in ſacrificiis fundebatur 65
Paterna exercere 238
Paternum ſalinum 136
Pati pauperiem indocilis 3
Patiens vocari 8
Patienter adverſa 53
Patinas cœnare 473
Paternæ verbera linguæ 159
Patulæ aures 489
Paucorum hominum 338
Pavimentorum luxus 458
Pavo avium formoſiſſimus 357
Pauper non eſt, cui rerum ſuppetit uſus 463 *meo ſum pauper in ære* 518
Pauperi addere cornua 175
Paupertas audax 521 *ſæva* 310 *dura* 222 *ludibrio eſt* 486
Paupertatis laus 30
Pauperum tabernas mors pulſat 13
Pauſiaca tabella 412
Pauſias pictor ibid.
Peccas amore ingenuo 58
Peccata paria Stoicis 303
Peccare in publica commoda 500
Pectines patuli 387
Pectus enſe recludere 275
Peculium 559
Pecuniæ ducentis ad ſe cuncta abſtinens 222 *obediunt omnia* ibid.
Pecuniam creſcentem cura ſequitur 166 *indigno hæredi properare* 151 *religit omnem Idibus* 233
Pede alterno terram quatere 12 *æquo* ibid. *libero nunc pulſanda tellus* 75 *claudo* 133 *incerto* 260 *injurioſo proruere* 72 *in uno ſtare* 307 *ſuo ſe metiri* 454 *ſub pede ponere* 174 *incompoſito dixi currere verſus* 342

Pede-

Pedeſtres hiſtoria 99
Pedeſtris ſermo 541
Pedo Albino vanus poeta 455
Pedum Italiæ oppidum 419
Pedani, Pedanus ager ibid.
Pegaſus vix te expediet illigatum triformi Chimæra 59
Pejerati juris pœna 90
Pejus letho 222
Pelago ratem committere 0
Pelagus Carpathium laceſſit carina 72
Peligna anus 275
Peligna frigora 173
Peligni 215
Pelignum 172
Pelion imponere Olympo 130
Pelle in propria quieſcere 324
Pellex 155
Pellice Pieria ſaucius ibid.
Pelliculam curare 394
Peloris 387
Pelopis domus ſæva 16
Penates iniqui 87
Penelope 42. 155
Penelopes ſponſi 431
Penna famæ 83 fugiente ſpernit humum 129
Pennis deciſis humilem 521
Penſilis uva 363
Penſum herile carpere 188
Per extentum funem ire 513 ignes medios equum mittere 233 ignes incedere 80 medios ſatellites ire 105 obſtantes catervas 173 222
Pereunctatorem fugito, &c. 489
Perculſus amore gravi 258
Perdere litem 338
Perducere 425
Perduci 396
Peregrinæ divitiæ 513
Peregrinum quære 484
Perfidum caput votis obligare 95 dicere ſacramentum 146
Pergama 87
Periculoſæ plenum opus aleæ tractas 80
Periſcelides 483
Peritis decedere 532
Permulcere vacuas aures verbis 476
Permutatio olim mercatura erat 65
Pernicies macelli 473
Pernicis uxor Appuli 25
Pernix amata relinquere 547
Perpetuus ſopor 52
Perprimere cubilia inominata 269
Perrupit Acheronta Herculeus labor 12
Perſæ graves 7 infidi 235
Perſarum luxus 78
Perſarum vigui Rege beatior 163
Perſici apparatus 78
Perſcribere verſum 310
Perſonare aurem 421
Perſtringere aures murmure cornuum 72
Pervellere ſtomachum 414
Pervicax 136
Pervidere 290
Perunctis facibus ora 555
Pes aquæ 270 Jambus 553
Petillius 313 ejus furta ibid.
Petitæ ſine fine epulæ inamareſcunt 413
Petitor 125
Petorrita 329. 512
Petrinum 441
Pexa tunica 429
Phœax 472
Phaeton ambuſtus 245
Phalantus 91
Pharetra viduus Apollo 24 pharetra gravida ſagitis 49
Pharetrati Geloni 118
Pharmacopolæ 280
Phaſelum ſolvere 130
Philippenſe bellum 521
Philippi ibid.
Philippus Macedoniæ rex 166 auro pleraque expugnabat ibid.
Philodemus 209
Philomela in Luſciniam mutata 549
Philyra 77
Phocæi fugientes maſſam ſive globum ferreum in mare conjecerunt 268 eorum exſecratio ibid.
Phœbus increpuit lyra 233
Phraates 84
Phrygia tibia 254
Phrygiæ opes 101 ſorores 97
Phrygius lapis 127
Phthius Achilles 212
Pia teſta 174
Pice aſtrictum corticem dimovere 151
Picta puppes 15
Pictoribus atque Poetis quidlibet audiendi ſemper fuit æqua poteſtas 533
Pietas furore victa 186 moram non afferet rugis 107

INDEX.

Pignus direptum lacertis 23
Pigri campi 50
Pila nulla habeat meos libellos 311
Lippis inimica 319
Pilæ indoctus 563
Pilenta 513
Pilos caudæ equinæ vello 503
Pimplea dulcis 56
Pindarus Lyricorum princeps 198
Pindus 27
Pinguis 301
Pinus ingens agitatur ventis 98 *Dianæ ſacra* 176 *Pontica, ſylvæ filia nobilis* 34
Piſcatio hiberna 379
Piſces contracta ſentiunt æquora 127 *Eoi* 241 *muti* 204
Piſones unde originem duxerint 556
Pitholeon poeta 342
Pituita lenta 360 *moleſta* 430
Placantur carmine Manes 508
Placentas totas abſorbere 415
Placidejanus gladiator 412
Plagoſus Orbilius 505
Planus pro impoſtore 483
Platanus cælebs 110
Platona ſtipare Menandro 365
Plauſus in theatro 47
Plauſtra trahunt domos 179
Plautinos numeros & ſales noſtri proavi laudavere 555
Plebejus 376
Plebi diſſidens virtus 84
Plebis ventoſæ ſuffragia venor, impenſis cœnarum 496
Plebs eris 420
Plectuntur ſylvæ 62
Plectrum Lesbium 57
Ploſtello adjungere mures 379
Plumbeus Auſter 400 *homo* ibid.
Plures annabunt thymni 395
Plus vice ſimplici 321 *nimio* 67 *juſto* ibid. 150
Plutonia domus exilis 13
Pluvii rores 134 *venti* 41
Pluvius arcus 534
Pocula Maſſici non ſpernit 3
Podagra tarda 318
Poemata lachrymoſa 420 *ſcribimus indocti doctique* 507 *tenui deducta filo* 514
Pœna culpam premit comes 210
Pœni navigandi gloria clari 104
Poeſis ut pictura erit 561
Poeta os tenerum pueri balbumque figurat 561
Poetæ coronati 18 *cygnis comparati* 122 *bibaces* 493 *aut prodeſſe volunt aut delectare* 559 *non ceſſavere nocturno certare mero, putere diurno* 493
Poetas ſanos Helicone excludit Democritus 556
Poetica mella 406
Poetis mediocribus eſſe, non homines, non Di, non conceſſere columnæ 562
Pollice utroque laudare 489
Pollicem rodere 247 *vertere, premere* 489
Polluitur nullis caſta domus ſtupris 210
Pollux 131 *geminus* 193
Polo deripere Lunam 275
Polum rotundum percurriſſe animo morituro 60
Polyhymnia 5
Polypus 261. 300
Pomaria uda mobilibus rivis 18
Pomarius 378
Pomifer Autumnus 215
Pomis Picenis cedunt Tiburtia ſucco 389
Pompilius ſanguis 556
Pondus addere nugis 497
Ponere hominem, nunc Deum 217 *ſigna novis præceptis.* 385 *totum neſciet* 536 *non curat ungues* 556 *unctum* 556
Pontificum cana 109
Ponte vitreo daturus nomina 199
Popina uncta 459
Populares ſtrepitus 540
Popularis auræ arbitrio ponit ſecures 355 129
Populus alba 83 *vino ferendo apta* 239
Porca avida 177 *Laribus immolabatur* ibid.
Porcus & porca ſacrificandi initia 509
Porcus bimeſtris 169
Porphyrion Gigas 139
Porrigo 372
Porrum pauperum cibus 425
Porſenæ minacis manus 267
Porta eburnea 187
Portare venis tradam juſtitiam 65
Portas belli refregit 310
Porticus excipiebas Arction 181
Poſtico falle clientem 443
Poſtgeniti 183
Potare cuppa vel culpa magiſtra 365 *de medio die* 414
Potens Diva Cypri 9 *Muſa lyræ* 16 *ſui* 122

Poten-

Potentius ictu fulmineo 165
Poti cadi fæce tenus 164
Potiones pro venenatis poculis 249
Præ campo cuncta ſordent 461
Præbere aurem votis 283 *aquam* 312 *domum* 171
Præcanus 409
Præceps Anio 18 *facundia* 486
Præcepta in Ariſtippi relabor 422
Præcidere cauſam belli 431
Præcincti pueri 418
Præclara minantis vultus 365
Præclaram rem ſtringat ingluvie 289
Præco 328
Præcurrere vita regum amicos 459
Præda opima 260
Prædantur euntes anni ſingula 522
Præmia fortium Grajorum 217 *doctarum frontium ederæ* 4
Præneſte 137
Prænitere 68
Prænomine molles gaudent auriculæ 393
Præponere olivam undique decerptam frondi vel fronti 18 *urbem ſylvis* 404
Præroſo fugeris hamo 393
intra Præſcriptum equitare 97
Præſens vel imo de gradu tollere mortale corpus 70 *Deus* ibid. *Divus habebitur* 141
Præſentia numina ſentit 508
Præſidium 1 *inſigne mœſtis reis* 20
Prætexta 246
Prætextæ fabulæ 556
Prætorius author 358
Prætulit honeſtum utili 222
Prævertamur illuc 300
Prata canis albicant pruinis 12
Pratenſes fungi 386
Prava jubentium ardor 224
Pravi cupidinis eradenda ſunt elementa 181 *docilis Romana juventus* 358
Pravo vivere naſo 536
Preces pro execrationibus 62 *Thyeſteas miſit* 249 *obſervatis auribus fundere* 274
Precariam vitam agimus, &c. 51
Precibus non linquar inultis 62
Premere vites 65
Preſſo ſubito remanete 57
Preſſum Calibus ducere Liburna 227
Pretioſus emtor dedecorum 149
Pretium dicere muneris 218 *ponere* 366 *in pretium converſo Deo* 165
Priami fortuna 544
Priapus hortorum cuſtos 333 *ficulnus* ibid.
Priami tellus 360
Primores populi 353
Principi limo 19
Principibus placuiſſe viris, non ultima laus eſt 482
Priſcum in aurum redeant tempora 201
Priva triremis 429
Privata mulier 77
Privatus cenſus 110
Privum 182
Procaces vernæ 403 *meretrices* ibid.
Procari 403
Procax Muſa 82
Procellæ non ſemper vexant mare 96 *ſe credere* 188
Proculejus 83
Procyon 193
Prodiga fides arcani 45
Prodigus & ſtultus donat, quæ ſpernit & odit 450
Proditor puellæ riſus 23
Productior 549
Prœti crudelitas 149
Profanis ſacra ſecernere 564 *ſacra miſcere* 477
Profani a ſacris arcebantur 194
Profanum vulgus ibid.
Proferet diem 38 *ætas in apricum* 445
Profugi Scythæ 71
Profundo ore ruit 199
Progne in hirundinem converſa 226 548
Prohibete ſanguineis rixis Bacchum 57
Promethei furtum 11, 39 *votum* 275 *fabula e luto hominem fingentis* 30
Prometheus apud inferos punitur 106
Promiſſa Triquetra militibus prædia 402 *multa elevant fidem* 528
Promittunt medici, quod medicorum eſt 507
Pronus Orion 185
Propria 399

I N D E X.

Proprium 529
Proſerpina ſæva nullum caput fugit 61 *mortis & vitæ arbitra* ibid. *flores legens* 186
Proteus 6 *mutabilis* 428, 369
Protervus Africus 268
Protinus 464
Prudens futuri temporis exitum caliginoſa nocte premit Deus 191 *ibis ſub furcam* 410
Ptizanarium oryzæ 374
Publica, unde publicani 427
Publicis notis inciſa marmora 218
Publico ſumptu 111
Publicola 343
Pudibunda matrona 562
Pudor infans 326 *malus ulcera celat* 476
Puellis idoneus vixi 183
Puer ales 159 *Iliæ Mavortiſque* 218 *verna* 296 *alte cinctus* 414
Pueri magnis e centurionibus orti 327
Pueris concedere ludum 527
Puerorum ingenia 546, 547 *inſignia prætexta & bulla* 246
Puerorum ludus, Rex eris 426
Pugil lethargicus 367
Pugnare ſcyphis 57
Pulla myrtus 552
Pulmentaria 356
Pulpita inſtravit modicis tignis 555 *per pulpita veſtem traxit* 550 *dignor ambire* 496 *percurrat adſtricto ſocco* 511
Pulſanda tellus pede libero 75
Pulvere non indecoro ſordidus 81
Pulveres novendiales diſſipare 274
Pulveris patiens 20 *exigui munera* 59
Pulvis Olympicus 2 *& umbra ſumus* 215
Pumice mundus 497
Pumicibus oppoſitis debilitat mare 26
Punctum mobilis horæ 529 *tollere* 560
Punica bella 510
Punico lugubre ſagum mutare 256
Puppes pictæ 35
Puræ plateæ 523
Purius Pario marmore ſplendentis 45
Purpura dibapha 214
Purpuræ certans uva. 239
Purpura Laconicæ 117
Purpurei tyranni 71 *olores* 197
Purpureo ore bibit nectar 131
Purus ſceleris 49
Puſa & Puſilla 378
Puteal 401, 493
Putere 389 *diurno mero* 493
Putet aper 358
Putreſcere 376
Putres oculi 75
Pyga 297
Pyra inſtiva decerpens 239
Pyramides 194
Pyramidum regali ſitu altius ibidem.
Pyrgum 407
Pythagoræ ſtirps 60 *arcana renati* 266 *cognata faba* 403 *ejus* μετεμψύχωσις 60, 403 *a fabis cur abſtinuerit* 403
Pythagorea ſomnia 504
Pythia cantare 565
Pythius Apollo 39

Q

Quadra findetur mihi dividuo munere 483
Quadrante lavatum ibis 306 *uno minus locuples* 370
Quadrans balneatoris merces ibidem.
Quadrata rotundis mutare 429
Quadrigis atque navibus petimus bene vivere 463
Quadrimum merum 22
Quærere parem 266 *verum inter ſylvas Academi* 521
Quære peregrinum 484
Qualem commendes, etiam atque etiam aſpice 490
Qualus 159
Quando pro quandocunque 201
Quandoque bonus dormitat Homerus 561
Quartana frigida 382
Quaſſas rates reficere 3
Quatere aliquem 45 *alterno terram pede* 12
Quatenus pro quoniam 285
Querceta Gargani laborant Aquilonibus 96
Quercus auritæ 27
Querula tibia 150
Queruntur in ſylvis aves 240

Qui

INDEX.

Qui ſtudet optatam curſu contingere metam, &c. 565
Quidquid delirant reges, plectuntur Achivi 431
Quieſſem non in propria pelle 324
Quietis ordinibus Deorum adſcribi 133
Quinquatrus 531
Quinquennes olea 359
Quinque-viro 395
Quirini populo lætus interſit 8 Janum clauſit 234 oſſa 268
Quirinus 131, 343 Martis equis Acheronta fugit 131
Quiritium mobilium turba 2
Quo ſemel eſt imbuta recens, ſervabit odorem Teſta diu 435
Quod ſatis eſt 434

R

RAbies Noti 10 armavit Archilocum Jambo 539
Radit Aquilo terras 400
Ranæ turpis ova uncta ſanguine 246
Ranæ paluſtres 317
Rancidus aper 361
Rapax fortuna 70
Rapere dona præſentis horæ 152 oſcula 103 occaſionem de die 263 in jus 369
Rapido ferventius amni ingenium 345
Rapidus comes Orionis 61
Rapientes Venerem incertam 304
Rara juventus 7 fides 72 retia 240
Raro antecedentem ſceleſtum deſeruit pede pœna claudo 130
Rarus nobilibus trimetris 554
Ratem occupare ſecunda alite 268
Ratione certa inſanire 381
Rava lupa 185
Recantare opprobria 40
Recedentes anni 548
Recens juvenum carmen 73
Recentes carpere ... 187
Recepto dulce mihi furere eſt amico 92
Receptus terra Neptunus 538
Recidere 345
Recidet ambitioſa ornamenta 568
Reciditur ſupplicio culpa 180
Recinentis parræ omen 184
Reciſas columnas Africa 117
Recludere fata precibus 53
Recludit operta ebrietas 441
Recluditur tellus æqua pauperi 116
Recoctus ſcriba 301
Recti cultus pectora roborant 206
Recto ſtet fabula talo 511 curſu depellere 396
Rector Thebarum 479
Rectum curvo dignoſcere 521
Recumbere lectis Archaicis 440
Recumbit minax unda Ponto 29
Recurret bruma iners 215
Recuſent humeri ferre 536
Reddere 418 animum 45 verbum verbo 544 incudi verſus male tornatos 567 fluitantia certa 381
Reddit Cererem tellus inarata 270
Redeant in aurum tempora priſcum 202
Redeat ſanguis imagini 53
Redegit in veros timores 76
Redemtor, 127, 523 calidus feſtinas 523
Redeunt jam gramina campis 204
Redeunte anno 151
Rediens fugat aſtra Phœbus 175
Redigatur ad aſſem 285
Redimere opus 127
Reditus non erit emiſſo tibi 498
Reducta in valle 239
Referre acceptum alicui 515
Refert colores amiſſos lana 143
Reficit rates quaſſas 3
Refixa cœlo devocare ſydera 271
Refixit ſigna templis 488
Refixo clypeo 60
Refrænare licentiam 180
Regale numiſma 515
Reges in ipſos imperium eſt Jovis 125
Reges dicuntur magnis urgere culullis, &c. 567 vita præcurrere 459
Regia Numæ 6
Regiæ moles 109
Regibus atavis edite 1
Regis monumenta 6
Regius morbus urget 568
Regium genus 88
Regna vini fortiore talis 13
Proſerpinæ 105, 271
Regnata rura Phalanto 97 Bactra Cyro 191
Regnavit populorum 195
Regum timendorum in proprios greges eſt imperium 124 apices 175
Rei curtæ neſcio quid ſemper abeſt 181
Rejecit alto dona vultu 225
Relegit omnem idibus pecuniã 242

Cc Reli-

I N D E X.

Religare navim udo littore 67
Relinere dolia 47
Relinquere amata pernix 547
Rem male gerere 369
Remeare ævum peractum a certis annis 328
Remex Argous 270
Remigio nudum latus 34
Remis adurgens 76
Remiſcet veris falſa 546
Remiſſo arcu 188
Remorſurum petere 251
Remotis Gadibus jungas Libyam 83
Remugiens ſinus 258
Repenſus auro miles 143
Repentes per humum ſermones 516
Reponi vult ſpectata fabula 549
Reponis Achillem 543
Repoſtum Cæcubum 254
Repotia celebret 359
Repſimus tria millia pranſi 318
Repulſæ ſordidæ neſcia virtus 129
Rerum abdita monſtrare 537 *viliſſima aqua* 322 *concordia diſcors* 465 *mors ultima linea eſt* 479
Res omnis Ariſtippum decuit 481 *tua agitur* 490 *acceſſit ex medio* 510
Res magnas ſecat 342
Res pro lite 338
Reſcribere 370
Reſedit bellum 133
Reſidunt pelles cruribus 122
Reſignare 193, 451 *teſtamenta* 449
Reſonantis Albuneæ domus 18
Reſorbere in bellum 92
Reſpondere paras civica jura 438
Reſponſor 477
Reſponſare cupidinibus 411 *cœnis opimis* 412
Reſponſet gallina palato 386
Reticulum panis 284
Retinent patulæ commiſſa fideliter aures 489
Retorta tergo brachia 143
Retuſum ferrum 73
Revexit 119
Rex pueritiæ 74 *alit, equus portat* 480 *eris* 426 *regum* 430
Regum epulis nondum abacta omnis pauperies 358
Rhodani potor 124
Rhodanus ibid.
Rhodope 182
Rhodos 17
Rhœti populi ubi ſiti 205 *a quo devicti* ibid. *viderunt Druſum bella gerentem* ibid.
Rhœtus Gigas 121
Rhombus piſcis, &c. 241, 358
Rictum riſu diducere 342
Ridens Erycina 7
Ridentem dicere verum, Quid vetat 283 *malis alienis* 369
Ridere etiam de inanimatis 206 *dulce* 50 *voles Epicuri de grege porcum* 440
Ridet argento domus 224
Ridiculum 342
Ridiculus mus 545
Rigat arva Nilus 134
Rigida mollior æſculo 155
Rigidi Getæ 179
Rigidus ſatelles 422
Rimoſa auris 401
Ripa ſiniſtra labitur amnis 6
Ripas flumina prætereunt 214
Riſit alma adorea 206
Riſu diducere rictum 341 *populum quatit* 524
Riſum tenere 533
Riſus gratus puellæ proditor 23
Ritu novo 128 *Herculis* 161
Rivi lactis 120
Rivo dare nomen idoneus fons 475
Rivos celeres morari 156
Rixa ſuper mero debellata 44
Rixari de lana caprina 485
Rixis ſanguineis probibere Bacchum 57
Robur, & æs triplex illi circa pectus erat 9 *Italum* 105
Robuſtæ fores 164
Robuſtus acri militia puer 128
Rodens pollicem 248
Rodere abſentem amicum 310 *aliquem* 326 *diaria urbana* 470
Roderet vivos ungues 345
Rogare otium 111
Roma princeps urbium 404 *domina* 233 *Septicollis* 277 *ſuis ipſa viribus ruit* 277
Romæ & Carthaginis diſſidium 246 *venturus in ora* 436
Romanæ fidicen lyræ 204
Romani civis inſignia 409
Romanorum hyberna 138
Romanus emancipatus fœminæ 255
Romulæ cuſtos gentis 209
Romuli parens Mars 8
Romuli præſcriptum 110
Rore puro 139
Rores pluvii 134
Roſa multa 14
Roſæ in unguentis ibid.

Roſas

INDEX.

Roſas ſparge 112
Roſcia lex 426
Roſcius Comœdiarum actor 505
Roſea cervix 32
Roſtrata ora navium 245
Roſtris 402
Ros marinus 178
Rota currente 535
Rotantes fumum flammæ 224
Rotis fervidis evitata meta 2
Rotundentur mille talenta 445
Rotundo ore loqui 558
Ruam æris acervos 393
Rubente dextera 5
Rubeta ranarum genus. 246
Rubigo ſterilis 177
Rubos pervenimus 332
Rubrica picta prælia 412
Ructari ſublimes verſus 568
Rude donatus 420
Rudis, virga eſt, &c. ibid.
Rudis agminum ſponſus. 129
Rufillus olet paſtillos 291
Rugis pietas moram non afferet 107
Rumor frigidus manat per compita 402
Rumor ſecundus 458
Rumpere nuptias 37 *fœdus* 438 *ſilentium* 249
Rupit Marſus aper teretes plagas 4 *Hyarbitam Timagenis æmula lingua* 493
Rura oppidi ſui laudat 3 *aprica* 169 *perambulat bos* 210 *nutrit Ceres* ibid. *paterna bobus exercet ſuis* 238 *ſuburbana* 453
Rure meo poſſum quidvis perferre patique 472
Ruſticus urbano confuſus 550 *exſpectat dum defluat amnis* 433
Rutilius Lupus 353

S

SAbbatha tric ſima 340
Sabella carmina 273 *anus* 337
Sabellus 477
Sabina diota 22 *mulier.* 210
Sabini rigidi 502
Sabinum vinum 46 *vile* ibid.
Saccis congeſtis indormire 286
Sacerdos Muſarum 124 *Troica* 133
Sacerdotum mentem quatit adytis incola Pythius 39
Sacra profanis ſecernere 364 *miſcere profanis* 477
Sacra Cotyttia 274 *Cereris ferens* 414 *Junonis ferre* 298
Sacrilega manus 104
Sacris parcere 286
Sacramentum militare 115
Sacrum ſilentium 106 *Ilium* 170
Sæcularium ludorum tempus 278
Sæva Paupertas 30 *Proſerpina* 61
Saga 59
Sagaces hoſpites 90
Sagana 333
Saganæ caliendrum 334
Sagax rerum utilium 551
Sagire 59
Sagitta certa metuende 28 *virginea domitus* 140
Sagittæ celeres 173 *Sericæ* 63 *ſimilis* 185
Sagittis gravida pharetra 49
Sagum lugubre 256 *ejus uſus* ibidem.
Sal nigrum 389, 522
Sales Plautini 555
Salernum 471
Saliare carmen 506
Saliares epulæ 75
Saliente mica 178
Salinum 112
Salis puri concha 299
Salium in morem 74, 198
Salluſtius Criſpus 82
Salſa æquora 269 *mola* 377
Saltare Cyclopa 320
Saltat Milonius 350
Samius Bathyllus 265
Samnites 525
Samos concinna 461
Sandapilarius 333
Sapere eſt principium & fons recte ſcribendi 557 *Sapiens uno minor eſt Jove* 429
Sapientia inſaniens 69 *mitis Lælii* 353
Sapientum octavus 383
Saporem dulcem non elaborabunt Siculæ dapes 126
Sappho maſcula — 495
Sapphonis calores 220
Sarculo agros findere 3
Sardiniæ ſegetes feracis 62
Sardo cum melle papaver 562
Sarmentus Scurra 319
Sarta male gratia nequicquam coit 438
Satelles Orci 118 *virtutis rigidus* 422

INDEX.

Satis per te tibi conſulis 479 *ſatis ſuperque* 238, 272
Satur altilium 451
Saturejano vectari caballo 326
Saturnalia Decembri menſe celebrata 406
Saturnalibus ab ipſis huc fugiſti 364
Saturnius numerus 509
Satyri capripedes 119
Satyris 4 *adſcripſit Liber Poetas* 492
Saxa perrumpere amat aurum 165 *movere ſono teſtudinis* 564 *muſco circumlita* 458 *ſurdiora* 273
è Saxo Tarpeio dejicere 325
Scabies extremum occupet 565
Scæva 352
Scalpere terram unguibus 334
Scamandri flumina 263
Scandet Capitolium Pontifex 194
Scandit æratas naves vitioſa cura 113
Scandunt eodem timor & minæ, quo dominus 127
Scaphæ biremis præſidium 393
Scari 241
Scarus 356
Sceleris purus 49
Sceleſtum antecedentem rarò deſeruit pede pœna claudo 130
Scena 353
Scenæ committere 543 *præbere chlamydes* 446
Sciens pugnæ 37 *equum flectere* 150 *citharæ* 153
Scientiæ efficaci do manus 271
Scipiadæ virtus 353
Sciret regibus uti 480
Scis ſimulare 534
Scit reddere voces 546
Scobs 390
Scomber Iberus 416
Scopas 217
Scopulis ſurdior Icari 150
Scopulos infames Acroceraunia 10
Scorpius formidoloſus 115
Scriba ex Quinque-viro 395
Scribimus indocti doctique Poemata paſſim 507
Scriniæ librorum capſulæ 507 *compilaſſe* 289
Scriptor Cyclicus 544
Scriptorem Trojani belli 430
Scriptori prorogat ævum 560
Scriptorum chorus omnis amat nemus 523
Scruta vilia 453
Scrutare ignem gladio 381
Scurra Volanerius 407
Scurrantis ſpeciem præbere 484
Scurris 378
Scurror ego ipſe mihi 481
Scutica dignum ſectere flagello 305
Scylla 545
Scyphis natis in uſum lætitiæ pugnare Thracum eſt 57
Scyphos capaciores huc affer 256
Scythæ temulenti 51, 75 *profugi* 71 *vagi* 179 *campeſtres* ibid. *ſuper* 280 *pharetrati* 138
Scythen gelidum 210
Scythes bellicoſus 99 *profugus* 233
Scythicum amnem 138
Se digna ſequi 226 *vincere, maxima victoria* 84
Secanda marmora 117
Secandi exſors cos 557
Secantur lites 477
Secare res 342
Sectari matronas 293
Secernere publica privatis 564
Secernit Europen ab Afro medius liquor 134
Secernunt me populo chori Nympharum 4
Secare mare 3
Secreto loqui 340
Sectarier matronas 294
Sectus orbis 188 *flagellis* 240
Secula fœcunda culpæ 146
Seculum grave Pyrrhæ 6
Secunda claſſe 292 *alite* 268
Secundas partes tractare, agere 485
Secundi venti 506
Secundis dubiiſque temporibus rectus 221 *auſpiciis* 231
Secundo pane vivit 508
Secundus hæres 395
Secures ſumere 129 *ponere* ibid. *cervice tinget* 177
Securis Amazonia 285 *rara* 332
Securum ævum agere 322 *olus* 408
Sedatum celere oderunt 490
Sedere, ignaviæ proprium 482 *judicum* 325
Sedes lucidas inire 133
Sedet poſt equitem atra cura 127 *gradu poſt me uno* 325 *eques in primis ſedilibus* 244
Seditionibus doctum bellum refedit 133
Sedula nutrix 542
Sedulitas officioſa 449

Sedu-

I N D E X.

Sedulus odium importes libellis 467
Seges, quid? 65 *a ſerendo dicta* ibid. 454 *pro quovis agro* ibid. *hæc ingratos tulit* 430 *ſpem mentita.* 454
Segnes nodum ſolvere Gratiæ 175
Segnius irritant animos demiſſa per aurem, &c. 548
Selecti judices 314
Sellæ faſceſque, magiſtratuum inſignia 328
Semel fixe pupulæ 47
Semele, Bacchi mater 45
Semeleius Thyoneus 43
Semeies Thebanæ puer 47
Semeſa lardi fruſta 404
Semeſos piſces ligurrierit 302
Semoti prius lethi gradum corripuit ſæva neceſſitas 11
Semper avarus eget 434
Senatorum in theatro locus 550
Senatorum calcei 325
Senatus ſanctus 209
Senem multa circumveniunt incommoda 347
Senes parci 95 *avari* 547
Seneſcentem equum ſolve 421
Seneſcit amore habendi 454
Senex adulter 248 *ter ævo functus* 97
Senile guttur 212
Seniorum centuriæ 560
Senis pedibus claudere verſus 375
Senium pro odio ac tædio 454
Senſibus imis 264
Senſu communi caret 301
Sententia voti compos 539 *non diſcrepuit Delphis* 551
Sepmere lepido dicto inurbanum 555
Sepoſiti ciceris 404
Septem colles 277
Septembribus horis 475
Sepulchri immemor 117 *mitte ſupervacuos honores* 124
Sepulchro incidere 370
Sepulchrum commune plebi ſtabat 333
Sepulchra divitum cuſtodibus erant curæ 274
Sepultæ inertiæ paulum diſtat celata virtus 221
Sepultis plaudit 506
Sequare te digna 226
Sequentes diverſa 281
Sera roſa 78
Serendis in verbis eſto tenuis cautuſque 337
Seri ſtudiorum 342
Seria ludo vertere 551
Seria quæramus amoto ludo 283
Sericæ ſagittæ 63
Serici pulvilli 254
Sermo pedeſtris 541 *benigno tendere noctem* 441
Sermones repentes per humum 515
Sermonibus Soeraticis madet 174 *Bioneis delectatur* 522
Serpens Epidaurius 299 *iter inſtitutum rumpat* 105
Serpente fugit alite 443
Serpentes aſperas tractare 77 *avibus geminentur* 534
Serpentibus Afris pejor 419
Serpentium allapſus timet 238
Serpit humi 535
Serva Briſeis movit Achillem 87
Servanda cupreſſo carmina 559
Servare mentem æquam 84
Servas Jovis auribus iſta 496
Servata centum clavibus Cæcuba 109
Servare pedem Lesbium 213
Servet in ambiguo 476
Serviet æternum, quia parvo neſciet uti 460
Servire ſpadonibus 255
Servis amicus perfidis ibid. *cum ſervis urbana diaria rodere* 470
Servilis manus 22[illegible]
Servitus creſcit nova 94
Servos corrumpere muneribus 339
Serus in cœlum redeas 8 *adulteros crines pulvere collines* 37 *Græcis admovit acumina chartis* 508
Servum pecus imitatores 494
Seſquipedalia verba 541
Seſſor lætus 527
Seſtertia ſeptem donat 453 *bis dena nummum* 520
Setoſa membra 2[illegible]2
Setoſa frons 320
Severa tragœdia 77
Severi Falerni partem ſumere 55
Severis adimam cantare 493
Severum ſeria dicta Verba decent vultum 54[illegible]
Sex ſeptem millia 426
Sextarius cyathos 12. *continet* 286
Sextilis menſis 443
Sibilat me populus 285
Sibyllini verſus 277
Sic Diis placitum 400 *Tuvi gratum* 151 *placitum potenti inſtiæ*

tiæ 115 viſum Veneri 69
Sica a ſecando, &c. 306
Sicambri 201, 223 cæde gaudentes 233
Sicambros feroces 399, 201
Sicana Ætea 273
Sicarius 306
Sicca urna 157
Siccas carinas 12
Siccat inæquales calices, conviva 403
Siccatis cadis 72
Siccis oculis 10 omnia dura Deus propoſuit 44 mandabo Puteal Libonis 493
Siccus ad unctum accedes 480
Sicilia Triquetra dicta 402
Sicula unda 137
Siculæ vaccæ 113 dapes 126
Siculi Poetæ 569 tyranni 435
Sicut meus eſt mos 336
Sidera ferire 5
Sidere clarior 127
Sidet prius cœlum inferius mari 249
Sidonii 270 nautæ ibid.
Sidonio oſtro contendere 459
Signa Tyrrhena 530 taciturna noctis 94 Punicis affixa delubris 142, 143 direpta poſtibus ſuperbis 234 late fere 197 diffundere cœlo parabat nox 316 ponere novis præceptis 385 refigere 488
Silentio fideli eſt tuta merces 129
Silentium Lunæ 55 rumpere 249
Siliquis & pane ſecundo vivere 306
Sylvæ nigræ 48
Simius 342
Simois lubricus 263
Sincerum vas 434
Sine clade victor 232
Singultim pauca locutus 326
Siniſtra labitur ripa 6
Siniſtrorſum citæ puppes 255
Sinu laxo ferre 375 in ſinu ferens Deos 118
Siren improba deſidia 365
Sirenes 432
Sirenum voces ibid.
Siſyphus Æolides damnatus longi laboris 109 vafer 366 ejus ſaxum 109 optat collocare in monte ſaxum 275
Sithonia nix 184
Sithoniis 44
Siticuloſæ Apulia 243
Sitiens Tantalus 285
Smyrna 461
Socci 539
Socraticæ chartæ 557
Socratica domus 64
Socraticis madet ſermonibus 174
Sodalis hyemis Hebrus 55
Soldum reddere 396
Solca 418
Soles melius nitent 209
Solidus dies 3
Solidum decies exſorberet 379
Solis patiens 20
Solve ſeneſcentem equum 421
Solvere navem, vela, &c. 257 curam Lyæo 256
Solvitur acris hyems 12
Solum pro deſerto 54
Soluta navis 257
Solutis zonis 64
Solutus omni fœnore 238
Somni portę duę 187
Somnia nocturnam veſtem maculant 321 vera 343 Pythagorea 504
Somnus Lethæus 264 perpetuus 52
Sonabit magna 325
Sonitus tubę lituo permiſtus 4
Sono teſtudinis ſaxa movere 564
Sonum lętum ter crepuit populus 116 chorda reddit acutum, gravem 560
Sonus relatus 272
Sopor perpetuus 52
Soracte candidum alta nive 22
Sordent cuncta 461
Sorites 503
Sorte tua gaude 265 ſua contentus nemo vivit 281
Sortes per carmina dictę 564
Sortiere talis regna vini 13
Sortile is Delphis 551
Sortis non tuæ puella 225
Sortiri regna talis 13
Soſii 497
Spadonibus rugoſis ſervire 255
Sparſi croci & flores in theatris 505
Spargere nebulam ſtellis 163
Spartacus 267
Spatiari aggere in aprico 333
Speciem ſcurrantis præbere 484
Spectacula dare Marti 61
Spectaculo memori 247
Spectare Neptunum 462 Vertumnum 497
Spectat oculo irretorto acervos

Spe-

Spectata belli domique virtus 514
Speculo te videris alterum 223
intra Spem *veniæ cautus* 554
Spem *mentita ſeges* 454
Spernit humum virtus 129
Spiceæ corona 278
Spiculum 37
Spiſſa ſedilia 550
Splendida arbitria 215 *bilis* 373
Splendide mendax in parentem 158
Sponda lecti pars 243
Sponda in extrema cubare ibid.
Spondæos ſtabiles 554
Spondere levi pro paupere 566
Sponſi Penelopes 433
Sponſorum me rapis 400
Sponſum negare 303
Sponſus regius 128
Squillę toſtę 389
Staberius medicus 370
Stabulis gaudet pecus 12
Stans pede in uno 307
Stare 189 *animo* 377 *ante tribunal* 338
Stat fabula 511
Statua taciturnius exit 524
Statuę victoribus poſitę 200
Status Porphyrionis 139
Stellę ſolitarię & geminę 29
Stellis inſerere 182 *nebulam ſpargere candidis* 163
Sthenelus 37
Stertinius 465
Steſichori graves Camœnę 220
Stipare Platona Menandro 365
Stoici libelli 253
Stoicorum Paradoxon 303
Stomachari, & ſtomachum movere 39, 310, 429
Stomachus pro ira 16 *Achillis* ibidem.
Strabonem 300
Stragula veſtis 372
Stramentis incubare ibid.
Stratus membra 3
Stringat malus ingluvie rem 289
Strix avis 216
Studiis aſperioribus formandę mentes 181
Studio fallente laborem 356
Studiorum ſeri 342
Studioſa florum 186 *culinę* 396
Studium ſine divite vena 565 *Minervę auferre* 159
Stultitiam brevem conſiliis miſcere 218 *patiuntur opes* 486
Stylum vertere 346
Stylus 351
Styx 69
Sua perire dextera 252
Suada & Suadela 446
Sub alio cœlo 113 *cultro linquere* 340 *divum rapere* 45 *furcam ire* 410 *lauru deponere* 91 *Orco* 157
Subare 261
Subire periculum 236
Sublimes verſus ructari 542
Sublimis vertex 5 *anhelitus* 38
Submittere mihi res conor 412
Subſcribi ſtatuis 180
Subſidere & ſubſeſſores 259
Subſtringere aurem loquaci 397
Subucula trita 429
Suburbana rura 453
Subura 248
Suburanę canes ibid.
Succus loliginis 318
Sumite materiam, &c. 536
ad Summam 430
Summovere littora 118
Summovet tumultus 112
Super cœnam, merum 44 *foco* 22
Superba limina civium 238
Superbum pavimentum 109
Supercilio cuncta movens Juppiter 126 *nubem demere* 491
Superis par 17
Superne peccare 410
Superſtitione triſti calet 370
Supervacuas Bajas 471
Supervacuum omne pleno de pectore manat 559
Supinor naſum nidore 409
Supinum Tibur 137
Supponere ſtomachum fontibus 472
Surdior ſcopulis Icari 150
Suſpendere naſo adunco 323 *veſtimenta maris Deo* 15
Suſurri amantium 23
Syra merce reparata vina 68
Syrtes 49 *æſtuoſæ* ibid. *barbaræ* 90
Syrus gladiatoris nomen 402

T

T*Abella votiva* 350 *Pauſiaca* 412
Tabellæ amatoriæ 281
Taberna vinum præbent 469 *nulla meos libellos habeat, neque pila* 310
in Tabernas obſcuras migrare humili ſermone 552
Tabula votiva 15

INDEX.

Tabulæ 369
Tabulæ ſolventur riſu 354 *votivæ naufragorum Neptuno ſuſpenſæ* 25
Tabum, quid? 218
Tacenda loculus 453
Tacita virgo Veſtalis 194
Tænarus 169
Talis regna vini ſortiri 13
Tanaim bibere 154
Tanais diſcors 194
Tangendi aram ritus 178
Tangere pro commovere 541
Tantali dapes 275 *genus* 129
Tantalus a labris ſitiens fugientia captat Flumina 285
Tarda neceſſitas 11 *podagra* 358
Tardo cognomen pinguis damus 301
Tarentinæ oves cur pellitæ 90
Tarentum Lacedæmonium ibid. *molle* 387 *imbelle* 451
Tarpa judice 343
Tarpejum ſaxum 325
Tarquinius Priſcus 29
Tarquinius regno pulſus 323
Tarracina 318
Tartara habent Panthoiden 60
Tartaro datum Pelea 149
Tauri ruentis pondus 88
Tauriformis Aufidus 232
Tauris Vulcaniis juga illigare 242
Taurum monſtravit inertem 262
Teia fide 42
Teius Anacreon ibid. 265
Telegoni parricidæ juga 190
Telephus 32 *Myſorum Rex* 272, 541 *movit nepotem Nereium* ib. *ab Achille vulneratus, & quomodo ſanatus* ibid.
Tellure marique magnus erit 395, 396
Tellurem porco piabant 509
Telluris juvenes 102
Tempe Theſſala 17 *loca amœniſſima in Theſſalia* ibid, *&* 48 *Zephyris agitata* 126
Temperant vites pocula 47
Tempeſtas macelli 473
Tempeſtatibus agna immolabitur 258
Tempeſtiva viro 51 *Chloe* 172
Tempora area 271 *aur a* 203 *ferrea* 271 *faſtis numerabant Romani* 229
Temporum fuga 194
Tendere opus ultra legem 348 *noctem ſermone benigno* 441 *diſertus haberi* 494
Teneam quo Protea nodo 424
Tenta cubilia 261
Tentare 127 *crimina* 492
Tentator Orion Dianæ 140
Tentigine rumpi 296
Tentus omaſo 394
Tenuare 135
Tenues non conamur grandia 16
Tenui deducta Poemata filo 514
Tenuis pro ſubtili 386
Tepebunt virgines 13
Ter Gratiis libebant veteres 171
Ter & amplius felix 33
Terque quaterque 418
Teres puer 260 *atque rotundus* 411
Teretes plagas 4 *ſuras* 88
Tereus in upupam mutatus 548
Tergeminis honoribus 2
Tergere palatum 357
Terminalia feſta 241
Terminos agri revellere 118
Terna millia 389
Ternos ter cyathos 171
Terra domibus negata 50
Terram mortis injicere 62
Terram mordere in vulnere cadentes 91
Terrarum domini 2
Terræ munera 443 *munere veſcimur* 107 *filius* 103
Terras alio calentes ſole 113 *radit Aquilo* 400
Teſqua inhoſpita 469
Teſta conditum levi 46 *pia* 174
Teſtæ generoſæ non omne mare eſt fertile 387
Teſtamenta reſignare 439
Teſtatus tempora Trojana 60
Teſtudinis aureæ dulcem ſtrepitum temperans Muſa 203 *ſono ſaxa movere* 564
Tetigiſſe cor querela 545
Thaliarchus 22
Theanum 428
Theatra referunt ſonum 513
Theatrales plauſus 47
Theatris populus frequens ter crepuit ſonum 114
Thebæ Echioniæ 208
Thebanæ Semeles puer 45 *conditor arcis* 563
Theon 490 *Theonino dente circumrodi* ibid.
Theſauris intactis Arabum opulentior 178
Theſpis 555
Theſſala Tempe 17 *voce* 243
Theſſalus victor 87

Theti-

INDEX.

Thetidis marinæ filius 211
Thrace furioſa 112
Thraces truculenti 487 *vinoſi* 74 *libidinoſi* 44
Thracius ventus 55
Thracum eſt pugnare ſcyphis 57
Thrax eſt Gallina Syro par 401
Threicia amyſtis 74
Threſſa Chloe 153
Thura ponere 46
Thurium oppidum 415
Thyas 164
Thyeſtæ iræ 40 *cœna* 540
Thyeſteæ preces 249
Thyna merce beatus 149
Thynni 394
Thyoneus 43
Thyrſus 120
Tiberim reverti 63
Tiberis flavus 6, 21
Tibia Berecynthia 197
Tibiæ unde factæ 550 *in bello adhibitæ* 27 *in conviviis* 235 *Doriæ, Phrygiæ, & Lydiæ* ibid.
Tibiis Lydis carmen remiſſum ib.
Tibicina meretrix 469
Tiburni lucus 18, 19
Tiburis amœnitas ibid.
Tiburtina via 329
Tigellius 289, 298
Tigres indocili jugum collo trahentes 131 *ducere* 156 *cum cervis jungere* 269 *paſcere* 187
Tigris aſpera 51
Timet Tiberim tangere 21 *flagitium pejus letho* 222 *ſerpentium allapſus* 237 *Albanas ſecures* 279 *uti inventis* 547
Timidos agitare Lyncas 107
Timidus mori 170 *procellæ* 535
Timon μισάνθρωπος 285
Timor aufert ſomnos 112 *& minæ ſcandunt eodem, quo dominus* 127
Tineas paſcere 498
Tiſiphone 334
Titanum impietas 138
Tithoni ſenectus 69, 113
Titillet vos gloria 375
Tityri jecur 140
Tityon compeſcit unda 158
Tityos raptor 211
Toga bis ter ulnarum 244 *diſſidet impar* 429 *Afrani* 504 *purpurea, prætexta* 246
Togæ laxitas 245
Togam componere 310
Togata 293
Togatæ fabulæ 556
Tolle cupidinem immitis uvæ 89
Tollere muliebrem luctum 269 *imo de gradu corpus* 70 *verticem* 166 *rabiem civicam* 180
Tollit vocem Comœdia 541
Tonitru ſereno cœlo 69
Tonſo ruſticius 300
Tonſoris umbra vacua 442
Tonſoribus & lippis notum 330
Toral turpe 442
Toralia illota 390
Tormentum lene admoves ingenia 175
Tornatos male incudi reddere verſus 567
Torquere mero 567
Torquet ab obſcœnis jam nunc ſermonibus aurem 508
Torques aureos geſtabant Parthi 146
Torrentia agros ſydera 127
Torrere jecur 197 *Cyri Lycorida* 68 *me amor Glyceræ* 172
Tortus vino & ira 487
Torvus Mars 61
Trabales clavi 71
Trabs Cypria 3
Trabes Hymettiæ 117
Tractant fabrilia fabri 507
Tradere ventis 55
Traducere leniter ævum 491
Tragica Camœna 555
Tragicus color 552
Tragicum ſpirat 510
Tragœdia indigna 552 *ſevera* 80
Tragœdiæ origo 555
Tragœdiarum perſonæ 540
Trahit ore quodcunque poteſt formica 283 *me Proſerpina* 398
Trahunt purpuras clientes 117 *plauſtra domos vagas* 179
Tranquilla ſenectus 332
Trans pondera 447
Tranſilire munera modici Liberi 44
Traſverſo calamo ſignum allinere 567
Trepidavit ætas claudere luſtrum 88
Trepidum certamen 497
Tres mihi convivæ prope diſſentire videntur 522
Tribus Grammaticas ambire 490
Tribus aut novem miſcentur cyathis pocula commodis 171 *urſis quod ſatis eſſet* 473

Trica

Triceſima Sabbatha 340
Triformis Chimæra 59 *Diva* 176
Trimetri Jambici 553
Tripes menſa 298
Triplex æs 9
Tripodes 217
Triquetra 402
Triremis priva 429
Triſte lignum 104 *bidental* 569
Triſtem jocoſi oderunt 490
Triſtes iræ 39 *excubiæ* 164 *querimoniæ* 180 *oderunt hilarem* 490
Triſtia mæſtum vultum verba decent 541, 542
Triſtis Orion 257
Trivius innati 553
Triumphales imagines 254
Io Triumphe 255
Triumphantes in Capitolium vehebantur 203
Triumphantium currus aurei ibid.
Triumphus ſuperbus 70, 77
Triumviralibus flagellis ſectus 244
Trochi indoctus 563
Trocho Græco ludere 181
Troes male feriati 222
Troica ſacerdos 133
Trojæ fortuna 134 *tecta reparare* ibid.
Trojani belli principia ab Homero prætermiſſa 546
Troilus impubes 97
Tropæum 97
Trucidare porrum, & cepe 465
Truditur dies die 117
Trulla Campana 373
Truncus ficulnus 332
Trutina eadem penſare 502
in Trutina eadem ponere 302
Tu nihil in vita dices facieſve Minerva 563
Tuba & lituus 4
Tuberibus offendere 302
Tullus Rom. Rex 225
Tumidis ſermonibus 397
Tumido delitigat ore 541
Tumidum cor 377
Tumidus Nilus 134
Tumultus 126, 162
Tundere pede terram 566
Tundit ſaxa Neptunus 274
Tunica adamantina 16 *lati clavi inſigne majorum magiſtratuum* 324 *diſcincta* 297
Tunicæ pexæ 429
Tunicato popello 453
Turbinem retro ſolvere 272
Turdi edaces 240
Turgida vela 99 *frons cornibus* 160
Turgidus Alpinus 343
Turpe toral 442
Turpes viri 76
Turres celſæ graviore caſu decidunt 98
Turres pro urbibus 436
Turris ahenea 164
Tuſcum mare 513
Tuſculum tangit Tibur 238
Tuſco alveo denatare 150
Tuſcus vicus Romæ 378
Tuta merces 130 *otia* 283
Tutela 378 *in navigiis* 34
Tutor finium Sylvanus 229
Tutus bos 210
Tydides melior patre 37 *ſuperis par* 17
Tympano pulſo concita Thyas 164
Tyndaridæ 287
Tyndaridarum fortiſſima ibid.
Typhœus, Mimas, Porphyrion, Rhœtus, Enceladus, nomina gigantum ſunt 139
Tyranni purpurei 70 *vultus inſtantis* 130 *Siculi* 435
Tyrannus Heſperiæ Capricornus undæ 115
Tyrii colores 444
Tyriæ merces 393
Tyrrhena regum progenies 390
Tyrræus 564

V

Vaccæ Siculæ 313
Vacua umbra 452 *aula* 232
Vacuna 460
Vacuum Tibur 451
Vada non tangenda tranſiliunt rates 20
Vades 292
Vadari 338
Vadatus ibid.
Vagus Hercules 131
Vallis reducta 42, 239
Vallum ferre 255
Vanis rerum corruptus 357
Vapor ſyderum 243
Vapores curru fugiente Sol 475
Vappa 288 *multa prolutus* 317
Variare cupit rem prodigialiter unam 535
Varum diſtortis cruribus 300
Vas ſincerum 434 *incruſtare* 301
Vatibus addere calcar 518

Vecta-

INDEX.

Vectabor humeris inimicis eques 276
Vectes amantium, quibus fores effringebant 184
Vehemente opera 467
Vejanius 420
Vejentanum vinum 373
Vela contrahere 98 *dare retrorſum* 69 *nautica* 371
Velat quem duplici patientia panno 481
Velia 471
Vellera Aquinatem p tantia fucum 459
Vellere barbam alicui 305
Vello æquinæ caudæ pilos 503
Velox Faunus 41
Vena benigna 117
Venabula 447
Vene te deficient inopem 374
Venafrum oleum 90
Venafrani agri 145
Venafro viridis certat bacca 90
Venalem morte laurum 161
Venales merces 527
Venator manet ſub Jove frigido 4 *urget leporem* 76 *leporem ſectatur* 296
Venefici Eſquilini Pontifex 275
Venena Colchica 104, 273 *Theſſala* 52
Venenata ſagittæ 49
Venenorum ferax Iberia 246
Veneris ſodalis Bacchus 169 *muneribus potens* 223 *chori* 12
Venimus ad ſummum Fortunæ 502
Venire in votum 465
Venti Thracii 226
Ventis debere ludibrium 35 *dividere* 259 *ire non ſuis* 256 *ingratum otium* 36 *tradam portare triſtitiam* 56 *ſæpius agitatur ingens pinus* 98
Ventorum patet 9
Ventoſa plebs 496
Ventoſo curru 511
Ventoſus 455
Ventri bellum indicere 316
Ventris obſequium 412
Venturus in ora Romana 436
Venus Cytherea 12 *regina Cnidi Paphique* 63 *e ſpuma maris nata, &c.* 183 *ridens* 7, 188 *decens* 44 *Cypria* 45 *Erycina* 7 *marina* 183 *Paphia* 189 *damnoſa* 486 *priſca redit* 153
Venuſinus colonus arat 351 *dictus Horatius* ibid.
Ver proterit æſtas 225 *aperit* 12
Veraces Parcæ 278
Verba nova devolvere 199 *ſerere* 537 *ſeſquipedalia* 539 *nova quando uſurpanda* 537 *alata* 489
Verbenæ 46
Verbenas ponere ibid.
Verbenis caſtis ara vincta 224
Verbera patruæ linguæ 159
Verberatæ grandine vineæ 134
Verborum vetus interit ætas 538
Verbum verbo reddere 544 *ſemel emiſſum volat irrevocabile* 483
Vere primo 148
Verecundus Bacchus 57 *color* 272
Veri non ſordidus autor 60
Veris falſa remiſcet 546 *ſint proxima ficta* 560
Veris grata vice ſolvitur acris hyems 12 *comites* 226
Verna 296, 518
Vernaliter fungi officiis 405
Vernæ procaces 403 *herilis menſæ reliquiis paſcebantur* ibid.
Verni venti 204, 205
Verrucis ignoſcere 302
Verſare glebas ligonibus 148
Verſibus exponi Tragicis res Comica non vult 540 *exacuit animos in Martia bella* 564
Verſum concludere 309
Verſus Sibyllini 277 *leves effutire* 552 *male tornatos incudi reddere* 567 *fingere* 553 *emunctæ naris duros componere* 307 *ducentos dictabat, ſtans pede in uno* ibid.
Vertere cadum 190 *manibus fraxinos* 183 *funeribus triumphos* 70 *ſeria ludo* 551 *ſtylum* 346 *terram aratro* 283
Verticem vacuum plus nimio attollere 45 *late conſpicuum tollere* 166
Vertumnis natus iniquis 407
Vertumnus quis fuerit? 497
Verum quærere inter Academi ſylvas 521 *pro æquo & honeſto* 454 *& decens Philoſophiæ partes* 421
Veſani Leonis ſtella 191
Veſci terræ munere 108
Veſica diſploſa 335
Veſpere deſcriptio 148
Veſpero ſurgente 96 *puro ſimilis* 172

I N D E X.

Veſper ſtella Veneris 96
Veſpertina regio 308
Veſpertinum pererro forum 329
Veſpertinus urſus 270 hoſpes 386
Veſtę templa 6
Veſtales virgines intemeratæ 7
Veſtem ad talos demittere, fœminarum 291
Veſtem nocturnam maculare 321
Veſtibus aurum illitum 220
Veſtigia ponere 405 me terrent 427 contracta vatum ſequi 523
Veſtis ſtragula 372
Veſtiunt te lanæ Afro murice bis tinctæ 114
Veteres orni 22
Veteris pocula Maſſici 5
Veterno funeſto arcere 456
Veterum norma 110
Vetita legibus alea 181
Vetus Priami regnum 36 ætas verborum 538
Vetuſta ligna 240
Via ſacra 284 negata tentat iter 129, 252, 336
Viaticum 519
Vicarius 411 recreat æquali ſorte defunctum laboribus 179
Vice grata 12 offenſus Helena Caſtor 273
Vici 529
Victorem proruere 208
Victoria læta 282 alatæ virginis habitu pingebatur 489
Victus tenuis 349
Vidua 24
Viduare ibid.
Viduus pharetra Apollo 24
Vieta membra 261
Vigent modo nata 538
Vigiles lucernæ 152
Vile Sabinum 46
Vilia ſcruta 453
Vilis amicorum eſt annona, bonis ubi quid deeſt 465
Vilius alga 168 argentum eſt auro, virtutibus aurum 425
Villicus 468
Vina languidiora promere 174 horna 241 libera 540 Chia, aut Lesbia 296 oluerunt mane Camœnæ 493 a Conſulibus nomina mutuabantur 174
Vinaria apotheca 189 tota invertunt 416
Vincam Fabio judice 297
Vincula Pirithoo abrumpere 216 incantata 335
Vincunt æquora navitæ 180
Vindelici populi 207
Vindex avaræ fraudis 222,
Vindicta in manumiſſionibus ſervorum 411
Vineta propria cadere 514
Vini ſextarius 286 varia effecta 175
Vino lymphatus 76 pellite curas 20 & lucernis Medus acinaces immane quantum diſcrepat 57 dulci mala lavere pavimentum tingere 109
Vinoſa Pyrrhia 467
Vinum curas diſſipat 44 hominem aperit 45 culullis exſiccare 65 metiri 256 vetus optimum 502 lac ſive nutrimentum Veneris 169 Cęcubum 47 Calenum ibid. Lesbium 43 Falernum 387 Maſſicum 388 ſeverum 58
Viola tinctus pallor amantium 155
Violaria 140
Violas imitata lana 513
Violens Aufidus 195
Viperinus cruor 242
Viperis brevibus implicata Canidia 246
Vir Macedo 165
Vires Italæ 234 Di odere omne nefas animo moventes 140
Virgæ Mercurii 25
Virginea domitus ſagitta 140
Virginum primę 213 culpę 187
Virgo matura 146
Viribus ſuis ruere 267
Viridi membra ſub arbuto ſtratus 3
Virorum Mercurialium cuſtos Faunus 116
Virtus parentium dos eſt magna 179 repulſæ neſcia ſordidæ, &c. 129 neglecta redire ardet 280 ſpectata belli domique 514 Æacum divitibus conſecrat inſulis 219 niſi cum re, vilior alga eſt 391 eſt, vitium fugere 424 poſt nummos 416 medium vitiorum 484 recludens immeritis mori cœlum 130 æmula Capuæ 267
Virtute ſua ſe involvere 193
Virtute functos duces canere 235
Virtutem incolumem odimus, &c. 180 verba putare 445
Virtutis veræ cuſtos rigiduſque ſatelles 422 via ardua 186

Virus

I N D E X.

Virus grave 507
Vis conſilii expers mole ruit ſua 139
Viſendus ater Cocytus 108
Vitę redit poſt mortem ducibus 218 Regum pręcurrere amicos 459
Vitę ſumma brevis ſpem nos vetat inchoare longam 13 labores molli mero finire 19 idonea dicere 559
Vitale, quid? 352
Vitanda eſt improba Siren deſidia 365
Vitare humum 552 patentem puteum 527
Vites Falernę 47 Falce Calena premere 65
Vitiis nemo ſine naſcitur 302 heſternis corpus onuſtum 360
Vitio ſuo laborare 294
Vitis Falernę uſus 127
Vitium hoc eſt omnibus cantoribus 297 in vitium ducit culpę fuga 536
Vitrea fama 378 Circe 42
Vitreo daturus nomina Ponto 199
Vitro perlucidior 45 ſplendidior 165
Vitta ſupplice decorę matres 162
Vivæ lucernę 175
Vivam gallinam merſare Falerno 386
Vivere intra naturę fines 284 naturę convenienter 458
Vivet extento Proculejus ævo 83
Vivit ſiliquis & pane ſecundo 508
Vividus impetus 205
Vivite fortes, &c. 364
Vivitur parvo bene 112
Vivos rodere ungues 345
Vivus ceſpes 46
Vixere fortes ante Agamemnona multi 221
Vixi puellis nuper idoneus 183
Vixiſſet canis immundus, vel amica luto ſus 432
Vixit inęqualis 406
Ulceroſum jecur 55
Ultimę cauſę 40
Ultimi Geloni 122
Ultra limites ſalire 118 fas trepidare 191 legem tendere opus 348
Ulubrę oppidum ignobile 453
Ulyſſei duplicis per mare curſus 16 laborioſa cohors 271 laborioſi remiges 272 Ithacenſis remigium vitioſum 448
Umber aper 388
ad Umbilicum adducere Jambos 264
Umbra hoſpitalis 85
Umbrę mirantur dicere 107
Umbris pluribus locus eſt 442
Uncta aqua 360
Unctum qui recte ponere poſſit 566
Unctus mitteris Ilerdam 498
Uncus ſeverus 71
Unda minax ponto recumbit 29 ſupervenit undam 529
Undę Heſperię tyrannus Capricornus 115
Undas per Siculas equitavit Eurus 207
Undis retortis ire vidimus Tiberim 6
Ungebantur mortuorum corpora 261
Ungere caules oleo meliore 372
ad Unguem factus homo 318
Unguenta Perſica 77
Unguentarius 378
Ungues vivos rodere 345 non ponere curat 356
Ungui de tenero meditari 147 acuto ſecare 496 vel uno fieres turpior 94
Unice ſecurus 56
Unico gaudens mulier marito 161
Unxere matres Ilię Hectorem 272
Vocalis Orpheus 27
Vocata ter 176
Vocatus atque non vocatus 119
Voce complere nemus 251 formare cultus hominum 23, 24
Vocem Comœdia tollit 541
Voces Marſę 249 Sirenum noſti 432
Volat irrevocabile verbum 489
Volitant per mare navitę 210
Volumina librorum 498 annoſa vatum 502
Vomerem inverſum collo trahentes boves 241
Vos exemplaria Gręca Nocturna verſate manu, verſate diurna 555
Vota facere, ſuſcipere, nuncupare, reddere 202 Parthorum 252 in mea vota juveneſcit vitulus 202
Voti ſententia compos 541
Votis perfidum caput obligaſti 94 paciſci 193 in votis eſſe 398
Votiva tabula 15 tabella 350 juvenca 438

Vovere

I N D E X.

Vovere 398
Vox Theſſala 247
Urbana diaria rodere 470
Urbanæ ad frontis deſcendi præmia 457
Urbano ruſticus confuſus 451
Urbem Palladis celebrare carmine 18 nomine implere 275 *occupatam ſeditionibus implevit* 146
Urgere culullis 567
Urget diem nox, & dies noctem 272.
Uri ignibus 149 *virgis* 410
Urit officinas Cyclopum Vulcanus ardens 12, 13 *grata protervitas* 45 *fauces ſitis* 296
Urna 285 *judiciaria* 351 *verſatur omnium* 86 *capax omne movet nomen* 125 *ſtetit paulum ſicca* 157 *aquæ non ditior* 321
Uſtica mons 41 *cubantis ſaxa* ib.
Uſus 403 *quædam mancipat* 528
Uſu capere ibid.
Utere libertate Decembri 406 *his mecum* 448
Uti ſapienter Deorum muneribus 22 *naribus* 496
Utilium tardus proviſor 547
Utrem creſcentem tumidis ſermonibus inſtare 397
Utroque pollice laudare 489
Uva penſilis ſecundas ornabat menſas 363 *ollaris* 389
Uvæ immitis cupido 89
Uvam certantem purpuræ 239
Uvas durandi mos 389
Vulgus infidum 72 *profanum odi* 124 *malignum ſpernere* 114
ἄγριον πολυκέφαλον 427
Vulpes cauta 161 *aſtuta* 376 *fœta* 185
Vultu alto rejicere dona 222 *invito videre* 157 *mutabilis, albus & ater* 530
Vultum Alexandri ſimulantia æra 515
Vultus nimium lubricus aſpici 46 *multa & præclara minantis* 365
Vulva nil pulchrius ampla 473
Uxor placens linquenda 109 *pauperis Ibyci* 163 *invicti Jovis* 188 *beata pueris creandis quæritur* 434
Uxores olentis mariti 41 *alienas permol.re* 291
Uxorius amnis 6

X

Xanthias Phoceus 86
Xanto amne lavans crines Phœbus 223
Xanthus Trojæ fluvius ibid.

Z

Zephyris agitata Tempe 127 *miteſcunt frigora* 225
Zephyrus veris ventus 51
Zethus atque Amphion, fratres gemini 487
Zona 520 *pendulum lædere collum* 188
Zona torrida & frigida 134
Zonam perdidit 520
Zonis ſolutis Gratia 64

F I N I S.

NOI

NOI RIFORMATORI

Dello Studio di Padova.

AVendo veduto per la Fede di Reviſione ed Approvazione del P. *Fra Paolo Tommaſo Manuelli Inquiſitore di Venezia* nel libro Intitolato : *Quinti Horatii Flacci Poemata cum Commentariis Joh. Min-elii* non v' eſſer coſa alcuna contro la Santa Fede Cattolica ; e parimente per Atteſtato del Segretario Noſtro , niente contro Principi, e buoni coſtumi, concediamo licenza a *Simone Occhi*, che poſſa eſſere ſtampato, oſſervando gli ordini in materia di Stampe , e preſentando le ſolite copie alle Pubbliche Librerie di Venezia e di Padova.

Dat. li 10. Maggio 1743.

(Gio: Pietro Paſqualigo Riformator.
(Gio: Querini Proc. Riformator.
(

Regiſtrato a Car. *6.* al Num. 33.

Michel' Angelo Marini Segr.

Libri

Libri, che (oltre molti altri) ſi vendono da Simone Occhi Librajo in Merceria dell' Orologio all' Inſegna dell' Italia.

CAtalogo de' Verbi uſati da M. T. Cicerone del M. R. P. Emmanuele della Compagnia di Gesù. 8.

Cicerone tre Libri degli Uffici, due Dialoghi, l'uno dell' Amicizia, e l'altro della Vecchiezza: ſei Paradoſſi ſecondo l'opinione degli Stoici tradotti da M. Federico Vendramino nobile Viniziano, alle quali opere s'è aggiunto il ſogno di Scipione. 8.

Cornelii Nepotis Excellentium Imperatorum Vitæ. 12.

Conſigli della Sapienza, ovvero Raccolta delle Maſſime di Salomone le più neceſſarie all' Uomo per dirigerſi ſaviamente con Rifleſſioni ſovra di queſte. 8.

Eſami de' Signori Muratori, Marche Maffei, Barotti, ed altri, ſopra il Libro dell' Eloquenza Italiana di Monſignor Fontanini. 4.

Eſame della controverſia Letteraria, che paſſa fra il Sig. Marcheſe Maffei, e il Sig. Dottor Gori. 12.

Facis Hiſtoricæ compendium ex Juſti Lipſii operibus ſummo ſtudio concinnatum. 12.

Fiſica del P. Gio: Crivelli C. R. Somaſco, ſeconda edizione accreſciuta, e migliorata. S'aggiungono dell' iſteſſo Autore due diſſertazioni ſulle Leggi del Moto e dell' Eſtimazione delle Forze Vive, ed i Problemi aritmetici di Diofanto Aleſſandrino. 4. vol. 2.

Gramatica Franceſe e Italiana di Michele Ferri accreſciuta d'un breve Trattato della Poeſia Franceſe del P. Buffier. 12.

Galateo Latino, e Italiano di Monſig. Giovanni della Caſa, unitovi il Trattato degli Uffic), e le Rime del medeſimo. 12.

Lettere curioſe, o ſia corriſpondenza Iſtorica, Critica, Filoſofica, e Galante fra tre amici Viaggiatori in diverſe parti del Mondo, tradotte dal Franceſe. 8. vol. 8.

Lettera di Monſig. Fontanini ſcritta dagli Eliſi. 12.

Modi di dire Toſcani ricercati nella loro origine dal P. Sebaſtiano Pauli Luccheſe. 4.

Merope Tragedia del Sig. di Voltaire, traſportata in verſo Italiano. 8.

Oſſervazioni Critiche ſulla moderna Lingua Latina che ſi profeſſa in P.... 8.

Orazioni ſcelte di Marco Tullio Cicerone tradotte dal Dolce. 8.

Paſtor Geloſo, Favola Boſchereccia di chi l'inventò. 8.

Phedri Fabulæ cum notis. 12.

Rime di diverſi Antichi Autori Toſcani in dodici Libri raccolte, giuntovi moltiſſime coſe, che nella Fiorentina edizione del 1527. non ſi leggevano. 8.

Rimario di Girolamo Ruſcelli in queſta ultima edizione riveduto ed ampliato. 8.

Teſoro delle Gioje, Trattato curioſo, nel quale ſi dichiara brevemente le virtù, qualità, e proprietà delle Gioje. 12.

Viaggi eruditi per la Germania, Ongaria, Inghilterra, Svizzeri del Cavalier Carlo Patin. 12.

Vitto Pitagorico per uſo della Medicina, Diſcorſo d'Antonio Cocchi Mugellano. 12.

MAG 20 20 A6

Google

Digitized by Google